Formulare și modele juridice

Cartea de cereri și acțiuni

Modele · Comentarii · Explicații

Ediția 4

Coord. O. Spineanu-Matei
M. Barna-Prisăcaru, T. Bădin, C. Crăciunescu, M. Eftimie, L. Ivanovici, I. Matei, E. Meiu, R. Moglan, L. Sorescu, D. Ungureanu, I. Vidu, L. Zidaru

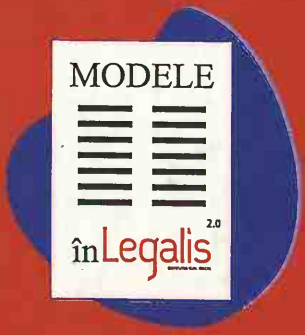

III320 996
BCU IAȘI

Editura C.H. Beck

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

III320 996
BCU IASI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

FORMULARE ŞI MODELE JURIDICE

CARTEA DE CERERI ŞI ACŢIUNI

Modele • Comentarii • Explicaţii

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Nota editorului

CARTEA DE CERERI ŞI ACŢIUNI: Modele. Comentarii. Explicaţii, aflată la a patra ediţie, aduce în prim plan nu numai modificările legislative generate de intrarea în vigoare a noilor Coduri, ci şi o schimbare de percepţie a modului în care această lucrare poate fi folosită „practic" de către cei care o achiziţionează.

Primele trei ediţii au fost însoţite de CD-uri pe care se regăseau modelele de cereri redactate de autorii lucrării. Firește că în perioada 2005-2008 varianta de CD a fost foarte apreciată de cititori, însă era momentul unei creşteri masive a vânzărilor de laptopuri şi a conectării la internet.

Editura C.H. Beck se pregătea la începutul anului 2008 de lansarea unui produs de excepţie, singular la acel moment, dar şi în prezent, prima **Bibliotecă juridico-economică online – Legalis.ro**, aceasta constituind rezultatul adaptării tradiţiei şi profesionalismului german la piaţa de carte românească.

În 2014 publicăm a patra ediţie a cărţii pe care o aducem şi mai aproape de practicianul de succes. Renunţăm la CD şi **vă propunem accesul rapid, instant, de pe orice calculator conectat la internet.**

➢ **Acces GRATUIT la modelele de cereri**

Accesând Legalis.ro intraţi în posesia fiecărui model de contract:

Paşii de acces: www.legalis.ro → Autentificare Legalis 2.0 → Intră

Utilizator: carteadecereri2014

Parolă: modele-5t@glk1u

Pentru accesul la Legalis beneficiaţi de suport online şi telefonic!
Deviza Legalis: Clienţii noştri beneficiază întotdeauna de onestitate în relaţia ante şi post vânzare, de deschidere şi, cel mai important, de flexibilitate!

Modalitatea de citare pentru lucrarea de faţă:

- atunci când se face referire la carte în general:

O. Spineanu-Matei (coord.), Cartea de cereri şi acţiuni. Modele. Comentarii. Explicaţii, ediţia a 4-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2014.

- atunci când se face referire la o anumită pagină se citează împreună cu autorul/autorii trecuţi în subsolul paginii:

Laura Ivanovici în O. Spineanu-Matei (coord.), Cartea de cereri şi acţiuni. Modele. Comentarii. Explicaţii, ediţia a 4-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2014, p. 6.

Cristiana Crăciunescu, Tania Bădin în O. Spineanu-Matei (coord.), Cartea de cereri şi acţiuni. Modele. Comentarii. Explicaţii, ediţia a 4-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2014, p. 482.

BUCHAREST CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA DE CERERI ŞI ACŢIUNI

Modele • Comentarii • Explicaţii

684 756

Ediţia 4
- revăzută şi adăugită -

Coordonator
dr. **Octavia Spineanu-Matei**

Autori
Mihaela Barna-Prisăcaru
Tania Bădin
Cristiana Crăciunescu
Marius Eftimie
Laura Ivanovici
Ion Matei
Emilian Meiu
Raluca Moglan
Laurenţiu Sorescu
Diana Ungureanu
Ioan Vidu
Liviu Zidaru

0 000010 63536 BCU IAŞI

ALE

Editura C.H. Beck
Bucureşti 2014

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Contribuţia autorilor:

- Laura Ivanovici (1-19, 21a, 21b, 23a-24, 47a, 47b, 49)
- Laura Ivanovici, Emilian Meiu (50, 82-84)
- Laura Ivanovici, Liviu Zidaru (85a-86)
- Laura Ivanovici, Ioan Vidu (87-89)
- Laura Ivanovici, Diana Ungureanu (158-162)
- Raluca Moglan, Laura Ivanovici (55a-66)
- Raluca Moglan, Emilian Meiu (20a-20d, 32-34, 51a-54, 70b^2-70c^3)
- Raluca Moglan, Ioan Vidu (22, 25a-26, 31, 37-39b, 45a-46b, 48, 74, 75)
- Raluca Moglan, Liviu Zidaru (27a-27e, 35, 36, 40-44b, 67-70b^1, 76-78b, 79-80b)
- Raluca Moglan, Diana Ungureanu (28a-30i, 71a-73, 81)
- Liviu Zidaru (78c, 78d, 80c)
- Cristiana Crăciunescu, Tania Bădin (90a-107e)
- Mihaela Barna-Prisăcaru, Diana Ungureanu (108-143)
- Diana Ungureanu (30j-30k)
- Marius Eftimie (144-157)
- Ion Matei, Laurenţiu Sorescu (163-169, 171-187, 189)
- Laurenţiu Sorescu (170, 188)

Cartea de cereri şi acţiuni. Modele. Comentarii. Explicaţii
Copyright © 2005, 2006, 2008, 2014 – Editura C.H. Beck

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU şi este considerată editură cu prestigiu recunoscut. Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck. Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck. Drepturile de distribuţie în străinătate aparţin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Cartea de cereri şi acţiuni : modele, comentarii, explicaţii / Mihaela Barna-Prisăcaru, Tania Bădin, Cristiana Crăciunescu, ... ; coord.: Octavia Spineanu-Matei. - Bucureşti : Editura C.H. Beck, 2014
Bibliogr.
ISBN 978-606-18-0253-1
I. Barna-Prisăcaru, Mihaela Ioana
II. Bădin, Tania
III. Crăciunescu, Cristiana Mihaela
IV. Spineanu-Matei, Octavia (coord.)
347.922(498)(094)
347.927(498)(094)
347.91/.95(498)(094)

Editura C.H. Beck
Str. Serg. Nuţu Ion nr. 2, sector 5, Bucureşti
Tel.: 021.410.08.47; Fax: 021.410.08.48
E-mail: comenzi@beck.ro; Web: www.beckshop.ro

BCU IAŞI - CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY
15 IUN. 2017

Coordonator:

SPINEANU-MATEI, OCTAVIA

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi (1990); doctor în drept, Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti (1999).

Activitate: avocat, Baroul Bucureşti (1990); judecător la: Jud. Sect. 4 Bucureşti (1991-1996); Trib. Bucureşti, Secţia a IV-a civilă (1996-1999), preşedinte al Secţiei a IV-a civilă (1997-1999); C.A. Bucureşti, Secţia a IV-a civilă (1999-2005), preşedinte al Secţiei a IV-a civilă (1999-2002); judecător la I.C.C.J., Secţia civilă şi de proprietate intelectuală (din 2006); formator la Institutul Naţional al Magistraturii (1997-2001; 2004-prezent); membru al Marii Camere de Apeluri a Oficiului Brevetului European, Munchen (din 2006); director al Institutului National al Magistraturii (din 2011).

Publicaţii: Culegerile de practică judiciară în materie civilă ale Tribunalului Bucureşti, pe anii 1993-1997 şi Curţii de Apel Bucureşti, pe anii 1993-1998, 1999, 2000 (coautor); articole în reviste de specialitate; Mărcile şi indicaţiile geografice, Ed. All Beck, 2003 (coautor alături de V. Roş şi D. Bogdan); Dreptul de autor şi drepturile conexe, Ed. All Beck, 2005 (coautor alături de V. Roş şi D. Bogdan); Codul de procedură civilă adnotat, ed. 1, Ed. All Beck, 2005; ed. a 2-a şi ed. a 3-a, Ed. Hamangiu (2007, 2011) (coautor alături de G. Boroi); Cartea de cereri şi acţiuni. Modele. Comentarii. Explicaţii, Ed. C.H. Beck, 2005, 2006, 2008 (coordonator); Seria de culegeri Proprietate intelectuală. Practică judiciară, 1-5, Ed. Hamangiu (2006, 2007, 2008, 2009, 2010); Noul Cod de procedura civilă. Comentariu pe articole, Ed. Hamangiu, 2013 (G. Boroi coordonator) (coautor).

Autori:

BARNA-PRISĂCARU, MIHAELA IOANA

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (1992); Institutul Naţional al Magistraturii (1993); master în Studii Europene şi Drept comunitar, Facultatea de Filozofie, Universitatea din Bucureşti (2007).

Activitate: judecător la: Jud. Sect. 3 Bucureşti (1992-1998); Trib. Bucureşti, Secţia comercială (1998-1999), C.A. Bucureşti, Secţia a VI-a civilă (1999-prezent), preşedinte al Secţiei a VI-a comercială (în prezent a VI-a civilă) (2001-2012).

Publicaţii: Constituţia Spaniei, traducere din limba spaniolă, Ed. C.H. Beck, 1998, 2006; Curtea de Apel Bucureşti, Culegere de practică judiciară în materie comercială, Ed. „Brilliance", Piatra Neamţ, 2002, 2004 (coautor); Contractul de asociere în participaţiune, în R.D.C. nr. 7-8/2001; Cartea de cereri şi acţiuni. Modele, Comentarii, Explicaţii, Ed. C.H. Beck, 2005, 2006, 2008 (coautor); Jurisprudenţă rezumată în materie comercială, în R.D.C. nr. 4/2008; colaborator al Revistei de Drept Comercial (2008-2011).

BĂDIN, TANIA-LOREDANA

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (1997); Institutul Naţional al Magistraturii (1998).

Activitate: judecător la Jud. Sect. 3 Bucureşti (din 1998); formator la Institutul Naţional al Magistraturii (din 1999) şi la Şcoala Naţională de Grefieri (din 2003); director adjunct responsabil cu formarea iniţială la Şcoala Naţională de Grefieri (2006-2013).

Publicaţii: Justiţia pentru minori, Ed. Universul Juridic, 2003 (coautor); articole în reviste de specialitate.

CRĂCIUNESCU, CRISTIANA-MIHAELA

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (1993); Institutul Naţional al Magistraturii (1995); Şcoala Naţională de Magistratură Bordeaux, Franţa (1998); doctor în drept al Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu" al Academiei Române (2010).

BCU „ȘERBAN CANTACUZINO" LIBRARY

Activitate: judecător la Jud. Sect. 3 Bucureşti (din 1994); detaşată la Ministerul Justiţiei, Direcţia Legislaţie, Elaborare şi avizare acte normative (1999-2000); director adjunct al Şcolii Naţionale de Grefieri (2000-2002), director (2002-2012), formator (din 2000); formator la Institutul Naţional al Magistraturii (din 2000); cercetător ştiinţific asociat al Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu" al Academiei Române (din 2010).

Publicaţii: în calitate de coautor: Legea arendării, Ed. All Beck, 1996; Justiţia minorilor, Ed. Universul Juridic, 2003 (coord.); La tension entre filiation lègale, biologique et sociale dans le droit de la filiation – raport naţional susţinut la Congresul de drept comparat de la Utrecht, Olanda, iulie 2006, în vol. «Tensions Beetween Legal, Biological and Social Conceptions of Parentage», Ed. Intersentia, Antwerpen, Oxford, 2007 (coord. prof. Ingeborg Schwenzer); Dreptul familiei, Ed. Universul Juridic, 2011, 2012; Dispoziţii generale privind familia, Prezentare generală a regimurilor matrimoniale reglementate de noul Cod civil, Filiaţia în reglementarea noului Cod civil; Autoritatea părintească în reglementarea Codului civil, Liberalităţile. Dispoziţii comune, Contractul de donaţie în reglementarea Codului civil, în Noul Cod civil. Studii şi comentarii; Academia Română. Institutul de Cercetări Juridice. Departamentul de drept privat „Traian Ionaşcu" (coord. Marilena Uliescu), vol. I şi II, Ed. Universul Juridic, 2012 (coautor); în calitate de autor: Regimuri matrimoniale, Ed. All Beck, 2000; Dreptul de dispoziţie al soţilor asupra bunurilor ce le aparţin, în diferite regimuri matrimoniale, Ed. Universul Juridic, 2010; articole în diverse publicaţii.

EFTIMIE, MARIUS

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (2004); master în Administrarea Afacerilor, Facultatea de Administrare a Afacerilor, A.S.E. Bucureşti (2008); doctorand (specializarea dreptul muncii).

Activitate: avocat specializat în dreptul muncii, Baroul Bucureşti (2006-prezent); asistent universitar, Universitatea Nicolae Titulescu.

Publicaţii: Cartea de cereri şi acţiuni. Modele, Comentarii, Explicaţii, Ed. C.H. Beck, 2008 (coautor); Excepţia de neconstituţionalitate. Practică judiciară comentată (coautor), Ed. Hamangiu, 2010; Noul Cod civil – comentarii, doctrină, jurisprudenţă (colectiv), Ed. Hamangiu, 2012; Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole (coord. de G. Boroi), Ed. Hamangiu, 2013.

IVANOVICI, LAURA-MIHAELA

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (1989); master în Drept Internaţional şi European, Facultatea de Drept, Universitatea Titu Maiorescu (2012).

Activitate: avocat în Baroul Craiova (1989-1993); judecător la: Jud. Craiova (1993-1996); Trib. Dolj (1996-1998); C.A. Craiova (1998-2004); C.A. Bucureşti, secţia a IV-a civilă (2004-2013), preşedinte al secţiei a IV-a civilă (2009-2013); I.C.C.J., secţia I civilă (2013-prezent).

Publicaţii: Cartea de cereri şi acţiuni. Modele, Comentarii, Explicaţii, Ed. C.H. Beck, 2005, 2006, 2008 (coautor); Sumar legislativ „Legislaţia locativă", Ed. All Beck, 2005; Procesul civil pe înţelesul tuturor, Ed. All Beck, 2006; Procesul de divorţ, Ed. All Beck, 2006.

MATEI, ION

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi (1958).

Activitate: judecător la: Jud. Pogoanele (1958-1960); Jud. Râmnicu-Sărat (1961-1963); Trib. raional Teleajen (1963-1968), preşedintele tribunalului; Jud. Vălenii de Munte (1968-1972), preşedintele judecătoriei; Trib. Prahova, secţia penală (1972-1994), vicepreşedintele tribunalului (1990-1992); C.A. Ploieşti, secţia penală (1994-2004); avocat în Baroul Prahova (2004-prezent).

Publicaţii: Cartea de cereri şi acţiuni. Modele, Comentarii, Explicaţii, Ed. C.H. Beck, 2005, 2006, 2008 (coautor).

MEIU, EMILIAN CONSTANTIN

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi (2005); master în Ştiinţe penale, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi (2006); Institutul Naţional al Magistraturii (2008).

Activitate: judecător la: Jud. Braşov (2008-2010); Jud. Sect. 1 Bucureşti (din 2010); formator la Institutul Naţional al Magistraturii (din 2012).

MOGLAN, RALUCA

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (1993).

Activitate: judecător la: Jud. Sect. 4 Bucureşti (1993-1998); Trib. Bucureşti, secţia a IV-a civilă (1998-2000), preşedinte al secţiei a IV-a civilă (1999-2000); C.A. Bucureşti, secţiile a IV-a şi a III-a civilă (2000-2007); I.C.C.J., secţia civilă şi de proprietate intelectuală (2007-prezent); formator la Institutul Naţional al Magistraturii (1997-2000, 2004-2005).

Publicaţii: în calitate de coautor: Principii fundamentale în procesul civil: ghid adresat grefierilor, Ed. All, 1999; Culegere de practică judiciară civilă pe anul 1998 a Tribunalului Bucureşti, Ed. All Beck, 2000; Rolul magistratului într-o societate democratică, Ed. Universitară „Carol Davila", 2004; Aspecte de drept civil în cadrul Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, Ed. Universitară „Carol Davila", 2004; Cartea de cereri şi acţiuni. Modele. Comentarii. Explicaţii. Ed. C.H. Beck, 2005, 2006, 2008; în calitate de autor: Contestaţia în anulare în procesul civil. Practică judiciară, Ed. Hamangiu, 2006.

SORESCU, IOAN-LAURENŢIU

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (2003); Institutul Naţional al Magistraturii (2008); doctor în drept, A.S.E., Bucureşti (2009).

Activitate: avocat în Baroul Prahova (2004-2006), preparator şi asistent universitar la Universitatea Petrol-Gaze Ploieşti (2004-2006), procuror la: Parchetul de pe lângă Jud. Vălenii de Munte (2008-2010); Parchetul de pe lângă Jud. Sect. 1 Bucureşti (2010-2012); Parchetul de pe lângă Trib. Bucureşti (2012-prezent), formator la Institutul Naţional al Magistraturii (din 2012).

Publicaţii: Falimentul instituţiilor de credit în dreptul comerţului internaţional, Ed. Hamangiu, 2010.

UNGUREANU, ELENA-DIANA

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (1999); Institutul Naţional al Magistraturii (2002); doctor în drept, A.S.E., Bucureşti (2004); master, Management în servicii şi administraţie publică, Universitatea Constantin Brâncoveanu, Piteşti (2007); Institutul Diplomatic Român (2009).

Activitate: judecător la: Jud. Costeşti (2002); Jud. Piteşti (2002-2004); Trib. Comercial Argeş (2004-2007); C.A. Piteşti (din 2007); director adjunct la Institutul Naţional al Magistraturii (2008-2011); formator la Institutul Naţional al Magistraturii (din 2005); formator cu normă întreagă la Institutul Naţional al Magistraturii (din 2012); lector universitar la Universitatea Constantin Brâncoveanu, Piteşti (din 2005) şi la Universitatea Dimitrie Cantemir Bucureşti (din 2010).

Publicaţii: Falimentul internaţional, Ed. Lumina Lex, 2004; Dreptul afacerilor, Ed. Independenţa Economică, 2005 (coautor); Drept constituţional, Ed. Independenţa Economică, 2005 şi 2009 (coautor); Tratatele fundamentale ale Uniunii Europene, Ed. C.H. Beck, 2010 (coord.); Dreptul Uniunii Europene în domeniul concurenţei, Ed. C.H. Beck, 2010; Buletinul Jurisprudenţei Curţii de Apel Piteşti, Ed. C.H Beck, 2011, 2012 (coautor); Drept internaţional privat, Ed. Universul Juridic, 2012 (coautor); Noul Cod civil. Comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, 2012 (coautor); Noul Cod civil, Studii şi comentarii, Vol. II, Cartea a III-a şi Cartea a IV-a (art. 535-1163), Ed. Universul Juridic, 2013 (coautor); articole în reviste de specialitate.

BCU CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

VIDU, STELIAN-IOAN

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj Napoca (1998), doctor în drept (2010).

Activitate: avocat stagiar în Baroul Timiş (1998-1999); judecător la: Jud. Timişoara (1999-2002, 2004-2008), Jud. Sânnicolau Mare (2002), Jud. Făget (2002-2004), Trib. Timiş (2011-2012); formator la Şcoala Naţională de Grefieri (2008-2012) şi la Institutul Naţional al Magistraturii (2012-prezent); preparator, asistent şi lector universitar la Facultatea de Drept, Universitatea Europeană Drăgan, Lugoj (1999-prezent).

Publicaţii: în calitate de autor: Dreptul de retenţie în cazul conexităţii juridice, formă de manifestare a excepţiei de neexecutare, în Dreptul nr. 11/2006; Stingerea dreptului de retenţie, în Dreptul nr. 5/2007; Natura juridică a dreptului de retenţie întemeiat pe o conexitate materială, în Dreptul nr. 7-8/2008; Cazuri de reglementare expresă a dreptului de retenţie în Codul civil din 1864, în Dreptul nr. 7-8/2009; Dreptul de retenţie în raporturile juridice civile, Ed. Universul Juridic, 2010; în calitate de coautor: Reglementarea fideiusiunii în lumina noului Cod Civil, în R.R.D.P. nr. 2/2011; Tratat de drept civil. Obligaţiile, Ed. Universul Juridic, 2012, lucrare ce a obţinut Premiul Istrate Micescu, acordat de Uniunea Juriştilor din România şi Premiul Traian Ionaşcu, pentru cea mai bună carte a anului 2012 din domeniul dreptului privat; Dreptul de superficie, în Noul Cod civil. Studii şi comentarii, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013.

ZIDARU, LIVIU-GHEORGHE

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti (2002); Institutul Naţional al Magistraturii (2004); doctor în drept Universitatea din Bucureşti (2013).

Activitate: Judecător la Judecătoria sectorului 4 Bucureşti (2004-2010); Judecător la Tribunalul Bucureşti (2010-prezent); asistent universitar la Facultatea de Drept a Universităţii Bucureşti, disciplina drept procesual civil (2013-prezent); membru al Comisiei tehnice de elaborare a proiectului Legii de punere în aplicare a Noului Cod de procedură civilă (2010-2011); Formator la Institutul Naţional al Magistraturii, departamentul formare continuă, disciplinele drept civil şi drept procesual civil (2011-prezent).

Publicaţii: articole publicate, printre care: Noua reglementare a apelului în Proiectul Noului Cod de procedură civilă, în CJ nr. 9/2009; Noua reglementare a recursului în Proiectul Noului Cod de procedură civilă, în CJ nr. 10/2009; Observaţii cu privire la condiţiile de invocare a excepţiei de necompetenţă în Noul Cod de procedură civilă, în RRDP nr. 1/2010; Consideraţii cu privire la normele de competenţă cuprinse în Noul Cod de procedură civilă. Competenţa materială (I), în RRDP nr. 3/2011; Consideraţii cu privire la normele de competenţă cuprinse în Noul Cod de procedură civilă. Competenţa teritorială (II), în RRDP nr. 4/2011; Prorogarea legală de competenţă în Noul Cod de procedură civilă, în CJ nr. 9/2012; Unele aspecte privind regularizarea cererii de chemare în judecată şi noua reglementare a taxelor judiciare de timbru, în RRDP nr. 3/2013, precum şi numeroase studii publicate în mediul online şi în volume de specialitate.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

Cuprins

Cuvânt-înainte ..... **XVII**

Abrevieri ..... **XIX**

I. Procedură civilă

1. Cerere de chemare în judecată 3
2. Cerere reconvenţională 16
3. Cerere de modificare a cererii de chemare în judecată 20
4. Cerere de chemare în judecată a altor persoane 24
5. Cerere de intervenţie voluntară principală 27
6. Cerere de intervenţie voluntară accesorie 31
7. Cerere de chemare în garanţie 34
8. Cerere de arătare a titularului dreptului 37
9. Întâmpinare la cererea de chemare în judecată 40
10. Cerere de recuzare a unuia dintre membrii completului de judecată 45
11. Cereri de strămutare/delegare 51
    - 11a. Cerere de strămutare 51
    - 11b. Cerere de delegare 54
12. Ajutorul public judiciar 56
    - 12a. Cerere privind încuviinţarea acordării de ajutor public judiciar 56
    - 12b. Declaraţie pe proprie răspundere a persoanei care solicită acordarea ajutorului judiciar 57
    - 12c. Declaraţie pe proprie răspundere a persoanei care solicită acordarea ajutorului judiciar 57
13. Cerere de aplicare a amenzii judiciare 62
14. Cereri de acordare de despăgubiri pentru amânarea nejustificată/tergiversarea procesului 66
    - 14a. Cerere de acordare de despăgubiri pentru amânarea nejustificată a judecării cauzei sau a executării silite 66
    - 14b. Contestaţie privind tergiversarea procesului 68
15. Cerere de renunţare la judecată 72
16. Cerere de renunţare la dreptul pretins 75
17. Cerere privind pronunţarea unei hotărâri parţiale 77
18. Cerere pentru a se lua act de tranzacţie 79
19. Cerere privind instituirea curatelei speciale 83
20. Cerere privind suspendarea judecăţii 86
    - 20a. Cerere de suspendare a judecăţii în baza art. 411 C.proc.civ. 86
    - 20b. Cerere de suspendare a judecăţii în baza art. 412 C.proc.civ. 87
    - 20c. Cerere de suspendare a judecăţii în baza art. 413 pct. 1 C.proc.civ. 88
    - 20d. Cerere de suspendare a judecăţii în baza art. 413 pct. 2 C.proc.civ. 89

BCU „M. EMINESCU" IAȘI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

21. Cerere de redeschidere a procesului 93
21a. Cerere pentru reluarea dezbaterilor după suspendare 93
21b. Cerere privind introducerea în cauză a moştenitorilor 96
22. Cerere de perimare 98
23. Cerere privind suspendarea executării provizorii 100
23a. Cerere privind suspendarea executării provizorii în apel 100
23b. Cerere privind suspendarea provizorie a executării provizorii 103
24. Cerere de îndreptare a erorilor materiale 106
25. Cereri privind lămurirea/înlăturarea dispoziţiilor potrivnice din hotărârile judecătoreşti 108
25a. Cerere de lămurire a hotărârii judecătoreşti 108
25b. Cerere de înlăturare a dispoziţiilor potrivnice din hotărârile judecătoreşti 109
26. Cerere de completare a hotărârii judecătoreşti 111
27. Cerere de apel şi întâmpinare la cererea de apel 113
27a. Declaraţie de apel fără motive 113
27b. Declaraţie de apel cu motive 119
27c. Cerere de de apel incident 122
27d. Cerere de apel provocat 124
27e. Întâmpinare la apel 126
28. Cerere de recurs şi întâmpinare la cererea de recurs 128
28a. Cerere de recurs 128
28b. Motive de recurs depuse prin cerere separată 144
28c. Întâmpinare la cererea de recurs 147
29. Cerere de contestaţie în anulare 150
29a. Contestaţie în anulare obişnuită 150
29b. Contestaţie în anulare specială 154
30. Cerere de revizuire 158
30a. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ. 158
30b. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ. 164
30c. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. 167
30d. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ. 171
30e. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ. 174
30f. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ. 177
30g. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ. 180
30h. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ. 183
30i. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ. 187
30j. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ. 190
30k. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 11 C.proc.civ. 193
31. Cerere de executare silită 196
32. Contestaţie la titlu 199
33. Contestaţie la executare propriu-zisă 202
34. Cerere de suspendare a executării 207
35. Cerere de întoarcere a executării 209
36. Cerere de validare a popririi 213
37. Cerere de ordonanţă preşedinţială 216
38. Cereri necontencioase 220

BCU "MIHAI EMINESCU" - UNIVERSITY LIBRARY

39. Cereri privind refacerea înscrisurilor şi hotărârilor dispărute 223
39a. Cerere de refacere a dosarelor sau înscrisurilor dispărute, privitoare la o pricină în curs de judecată 223
39b. Cerere de refacere a hotărârilor dispărute 225
40. Cerere de sechestru asigurător 227
41. Cerere de poprire asigurătorie 232
42. Cerere de ridicare a măsurilor asigurătorii 234
43. Cerere de sechestru judiciar 237
44. Cereri privind asigurarea probelor 240
44a. Cerere de administrare a unei probe 240
44b. Cerere de delegare a unui executor judecătoresc 243
45. Cereri de probatorii 246
45a. Cerere de încuviinţare a probelor 246
45b. Cerere pentru depunerea listei cu martori 249
45c. Cerere pentru depunerea de înscrisuri probatorii la dosar 250
46. Cereri privind alegerea/schimbarea locului citării şi al comunicării actelor de procedură 251
46a. Cerere de alegere a locului citării şi al comunicării actelor de procedură 251
46b. Cerere privind schimbarea locului citării şi al comunicării actelor de procedură 252
47. Cereri de amânare a judecăţii 254
47a. Cerere de amânare a judecăţii pentru lipsa de apărare 254
47b. Cerere de amânare pentru imposibilitate de prezentare la judecată 256
48. Cerere de preschimbare a termenului de judecată 258
49. Cerere de lăsare a cauzei mai la sfârşitul şedinţei 260
50. Cerere de declarare a dezbaterilor secrete 261
51. Cereri de eliberare a unui certificat de grefă 263
51a. Cerere de eliberare a unui certificat de grefă privind minuta 263
51b. Cerere de eliberare a unui certificat de grefă privind dovada existenţei pe rolul instanţei a unei cauze 264
52. Cerere de eliberare de copii legalizate de pe încheierea de şedinţă sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar 265
53. Cerere de legalizare a copiei unei hotărâri judecătoreşti 267
54. Cerere de restituire a taxei judiciare de timbru 269

II. Drept civil

55. Acţiuni privind actele de stare civilă 275
55a. Anularea actelor de stare civilă 275
55b. Modificarea sau completarea actelor de stare civilă 278
56. Acţiune pentru punerea sub interdicţie 281
57. Acţiune pentru ridicarea interdicţiei 284
58. Acţiune privind înregistrarea tardivă a naşterii 286
59. Acţiune pentru declararea judecătorească a morţii 288
60. Acţiune pentru rectificarea datei morţii 292
61. Acţiune în anularea hotărârii declarative de moarte 294

BCU / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

62. Acţiune în declararea simulaţiei unui contract 297
62a. Simulaţie sub forma fictivităţii 297
62b. Simulaţie sub forma deghizării 298
62c. Simulaţie prin interpunere de persoană 299
63. Acţiune în rezoluţiunea contractelor 304
64. Acţiune în rezilierea contractelor 309
65. Acţiune în evacuare 313
65a. Acţiune în evacuare de drept comun 313
65b. Acţiune în evacuare prevăzută de art. 1033-1048 C.proc.civ. 316
66. Acţiune în nulitatea unui act juridic 320
67. Acţiune întemeiată pe gestiunea de afaceri 324
68. Acţiune în restituirea plăţii nedatorate 329
69. Acţiune întemeiată pe îmbogăţirea fără justă cauză 333
70. Acţiuni în răspundere civilă delictuală 337
70a. Acţiune în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie 337
70b. Acţiune în răspundere civilă delictuală pentru fapta altei persoane 342
70b[1]. Răspunderea părinţilor pentru fapta copiilor minori 342
70b[3]. Răspunderea comitenţilor pentru fapta prepuşilor 347
70c. Acţiune în răspundere civilă delictuală pentru prejudiciile cauzate de animale, de edificii şi de lucruri în general 350
70c[1]. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale 350
70c[2]. Răspunderea pentru ruina edificiului 353
70c[3]. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general 355
71. Acţiuni întemeiate pe răspunderea civilă contractuală 359
71a. Acţiune în daune-interese moratorii 359
71b. Acţiune în daune-interese compensatorii 360
72. Acţiune oblică (indirectă sau subrogatorie) 371
73. Acţiune revocatorie (pauliană) 375
74. Acţiune în revendicare imobiliară 379
75. Acţiune în revendicare mobiliară 383
76. Acţiune în grănţuire 386
77. Acţiune pentru apărarea unei limite a dreptului de proprietate/ acţiunea confesorie de servitute 391
78. Acţiuni în uzucapiune 396
78a. Uzucapiune de lungă durată (de 30 de ani) 396
78b. Uzucapiune de scurtă durată (de la 10 la 20 de ani) 402
78c. Uzucapiune extratabulară 405
78d. Opoziţie la cererea de înscriere a drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii 411
79. Acţiune în constatarea accesiunii imobiliare 414
80. Acţiuni posesorii 420
80a. Acţiune posesorie generală (în complângere) 420
80b. Acţiune posesorie specială (în reintegrare) 425
80c. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat 427
81. Acţiune în repararea pagubei cauzate prin erori judiciare 430
82. Acţiune de partaj succesoral 433
83. Acţiune în anularea certificatului de moştenitor 438

BUCHAREST UNIVERSITY LIBRARY

84. Acţiune în nulitatea testamentului 441
85. Acţiuni în revocarea legatelor 446
85a. Acţiune în revocarea legatelor pentru neîndeplinirea sarcinii 446
85b. Acţiune în revocarea legatelor pentru ingratitudine 450
86. Acţiune în reducţiunea liberalităţilor excesive 453
87. Acţiune în nulitatea actului juridic de opţiune succesorală 457
88. Acţiune în predarea legatelor 460
89. Petiţie de ereditate 463

III. Dreptul familiei

90. Acţiuni privind logodna 469
90a. Acţiune pentru restituirea darurilor în cazul ruperii logodnei 469
90b. Acţiune în răspundere pentru ruperea abuzivă a logodnei 472
91. Cerere privind autorizarea încheierii căsătoriei minorului 475
92. Acţiuni privind nulitatea/anularea căsătoriei 477
92a. Acţiune în constatarea nulităţii absolute a căsătoriei 477
92b. Acţiune în anularea căsătoriei 481
93. Acţiune privind încuviinţarea mandatului judiciar 485
94. Acţiune privind limitarea puterilor unuia dintre soţi 488
95. Acţiune privind atribuirea beneficiului contractului de închiriere (ordonanţă preşedinţială) 491
96. Acţiune privind partajarea bunurilor comune 494
97. Acţiune privind separaţia judiciară de bunuri 498
98. Acţiunea de divorţ 502
98a. Divorţul prin acord cerut de ambii soţi 502
98b. Divorţul pentru motive temeinice 507
98c. Divorţul pentru separare în fapt 513
98d. Divorţul pentru starea de sănătate 518
99. Acţiune pentru stabilirea obligaţiei de întreţinere între foştii soţi 523
100. Acţiune privind modificarea prestaţiei compensatorii 526
101. Acţiune privind modificarea măsurilor cu privire la copilul minor 529
102. Acţiuni privitoare la filiaţie 533
102a. Acţiune în stabilirea paternităţii copilului din afara căsătoriei 533
102b. Acţiune în contestarea recunoaşterii de paternitate 537
102c. Acţiune în tăgada paternităţii 540
102d. Acţiune de încuviinţare dată copilului să poarte numele tatălui 544
103. Cereri privind procedura adopţiei interne 546
103a. Cerere de deschidere a procedurii adopţiei 546
103b. Cerere de încredinţare în vederea adopţiei 549
103c. Cerere de încuviinţare a adopţiei interne 552
103d. Cerere de încuviinţare a adopţiei internaţionale 556
104. Acţiune în constatarea nulităţii adopţiei 560
105. Acţiuni privind autoritatea părintească 563
105a. Acţiune privind stabilirea exerciţiului autorităţii părinteşti şi locuinţa copilului din afara căsătoriei 563

BCU "Ion Creangă" Library

105b. Acţiune privind schimbarea locuinţei minorului 566
105c. Acţiune pentru încuviinţarea unor legături personale cu minorul 569
106. Acţiune de înapoiere a copilului minor de la alte persoane 572
107. Acţiuni privind obligaţia de întreţinere 575
107a. Acţiune de stabilire a obligaţiei de întreţinere în beneficiul copilului minor 575
107b. Acţiune de stabilire a obligaţiei de întreţinere în beneficiul copilului major aflat în continuarea studiilor 578
107c. Acţiune de reducere sau sistare a pensiei de întreţinere pentru copii 580
107d. Acţiune de majorare a pensiei de întreţinere pentru copii 583
107e. Acţiune privind restituirea întreţinerii nedatorate 586

IV. Drept comercial

108. Acţiune în regularizarea societăţii 591
109. Acţiune în declararea nulităţii societăţii 594
110. Acţiune în anularea hotărârii adunării generale 598
111. Cerere pentru suspendarea executării hotărârii adunării generale 603
112. Opoziţie împotriva hotărârii asociaţilor 605
113. Acţiune în retragerea asociatului 611
114. Acţiune în excluderea asociatului 614
115. Acţiuni privind dizolvarea judiciară a societăţii 617
115a. Dizolvarea la cererea oricărui asociat 617
115b. Dizolvarea judiciară – sancţiune 619
115c. Constatarea dizolvării de drept a societăţii 621
116. Acţiune în numirea lichidatorului 623
117. Acţiune privind plata dividendelor 625
118. Acţiune în radierea unei înmatriculări sau a unei menţiuni 628
119. Cerere de deschidere a procedurii insolvenţei formulată de debitor 631
120. Cerere de deschidere a procedurii insolvenţei formulată de creditori 637
121. Contestaţie la cererea de deschidere a procedurii insolvenţei 644
122. Opoziţie împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenţei la cererea debitorului 647
123. Cerere de admitere a creanţei 653
124. Contestaţie împotriva tabelului preliminar/suplimentar al creanţelor 658
125. Cerere de ridicare a suspendării acţiunilor judiciare şi extrajudiciare pentru realizarea creanţelor asupra debitorului şi valorificarea imediată a bunului supus garanţiei 665
126. Cerere de ridicare a dreptului de administrare şi pentru intrarea în procedura de faliment 673
127. Contestaţie împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar/lichidator 680
128. Cerere de înlocuire judiciară a administratorului judiciar/lichidatorului 687
129. Acţiune în anularea actelor juridice frauduloase încheiate în dauna drepturilor creditorilor 690
130. Acţiune în anularea actelor juridice privind constituirea sau transmiterea unor drepturi patrimoniale 693

BCU "LUCIAN BLAGA" CLUJ-NAPOCA UNIVERSITY LIBRARY

131. Acţiune privind atragerea răspunderii membrilor organelor de conducere pentru suportarea unei părţi din pasivul debitorului persoană juridică 697
132. Acţiune în pretenţii întemeiată pe nerespectarea obligaţiei privind plata preţului vânzării între profesionişti 701
133. Acţiune în pretenţii întemeiată pe nerespectarea obligaţiei privind plata comisionului 708
134. Acţiune în pretenţii întemeiată pe răspunderea civilă pentru pagubele produse terţilor prin accidente de vehicule 712
135. Acţiune în pretenţii întemeiată pe dreptul de regres al asigurătorului 717
136. Acţiune în pretenţii întemeiată pe răspunderea operatorului de transport feroviar de mărfuri 721
137. Acţiune în pretenţii întemeiată pe răspunderea pentru neplata taxelor de transport feroviar 727
138. Acţiune în pretenţii întemeiată pe răspunderea transportatorului, parte în contractul de transport internaţional de mărfuri pe şosele 730
139. Cerere de ordonanţă de plată 735
140. Cerere în anularea ordonanţei privind somaţia de plată 742
141. Acţiune în anularea hotărârii arbitrale 745
142. Acţiune privind recunoaşterea hotărârii arbitrale străine 749
143. Acţiune pentru încuviinţarea executării hotărârii arbitrale străine 753

V. Dreptul muncii

144. Contestaţie împotriva deciziei de concediere 759
145. Contestaţie împotriva deciziei de sancţionare disciplinară 769
146. Contestaţie împotriva deciziei de modificare unilaterală a contractului de muncă 780
147. Contestaţie împotriva deciziei de suspendare a contractului individual de muncă 787
148. Acţiune privind plata drepturilor de natură salarială 793
149. Acţiune privind plata indemnizaţiei de neconcurenţă 798
150. Acţiune în răspundere patrimonială formulată de angajator împotriva salariatului 803
151. Cerere pentru înfiinţarea unei organizaţii sindicale 806
152. Cerere pentru înfiinţarea unei organizaţii patronale 811
153. Acţiune în constatarea reprezentativităţii unei organizaţii sindicale 814
154. Acţiune în constatarea reprezentativităţii unei organizaţii patronale 819
155. Acţiune în contestarea reprezentativităţii 823
156. Acţiune pentru încetarea grevei ca nelegală 827
157. Acţiune în despăgubiri cauzate de o grevă nelegală 832

VI. Contencios administrativ

158. Acţiune în anularea actului administrativ 837
159. Acţiune în obligarea autorităţii administrative la emiterea unui act administrativ 848
160. Acţiune în pretenţii constând în despăgubiri materiale şi morale 855

BCU IAŞI - FALUL UNIVERSITY LIBRARY

161. Acţiune împotriva ordonanţelor Guvernului 861
162. Excepţie de nelegalitate 866

VII. Procedură penală

163. Plângere 873
164. Denunţ 877
165. Plângere prealabilă 879
166. Cerere de probatorii 882
167. Plângere împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală 884
168. Plângere în faţa judecătorului de cameră preliminară împotriva soluţiilor procurorului de netrimitere în judecată 887
169. Plângere împotriva ordonanţelor privind luarea măsurilor preventive 891
170. Cerere de consultare a dosarului 895
171. Cerere de recuzare 898
172. Cerere de strămutare a judecării cauzei 902
173. Cerere de suspendare a judecării cauzei 904
174. Cerere de restituire a cauzei 905
175. Cerere de schimbare a încadrării juridice 907
176. Contestaţie împotriva amenzii judiciare 909
177. Cerere de îndreptare a erorilor materiale 912
178. Cerere de apel 913
179. Cerere de recurs în casaţie 917
180. Contestaţie în anulare 922
181. Revizuire 925
181a. Revizuirea cerută în baza art. 453 NCPP 925
181b. Revizuirea întemeiată pe art. 465 NCPP 930
182. Cerere de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detenţiei pe viaţă 932
183. Cerere de întrerupere a executării pedepsei închisorii 934
184. Cerere privind înlăturarea sau modificarea pedepsei 935
185. Cerere privind plata eşalonată a amenzii 937
186. Cerere de liberare condiţionată 938
187. Contestaţie la executare 942
188. Contestaţie privind durata procesului penal 945
189. Cerere de reabilitare 948

Bibliografie 951

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cuvânt-înainte

Importantele schimbări legislative determinate în principal de intrarea în vigoare a noilor coduri, civil şi penal, precum şi a celor de procedură civilă şi penală au facut necesară apariţia unei noi ediţii a *Cărţii de cereri şi acţiuni*, cu substanţiale modificări ale modelelor propuse, dar şi ale comentariilor de specialitate care le însoţesc.

Astfel, aproape toate modelele şi comentariile din ediţia precedentă au fost actualizate, iar unele dintre acestea regândite fundamental, în lumina noului cadru legislativ. Au fost, de asemenea, adăugate numeroase alte modele, însoţite de comentarii.

➢ În materia *procedurii civile*, modelele de cereri sunt elaborate potrivit dispoziţiilor noului Cod de procedură civilă, intrat în vigoare la 15 februarie 2013, în comentarii fiind valorificate atât elementele doctrinare care interpretează prevederile noului cod, cât şi practica judiciară dezvoltată sub imperiul vechiului cod, dar care şi-a păstrat actualitatea şi în lumina noilor reglementări;

➢ În domeniul *dreptului civil*, acţiunile au fost adaptate prevederilor noului Cod civil intrat în vigoare la 1 noiembrie 2011, fiind îmbogăţit conţinutul acestei părţi cu următoarele cereri: acţiunea în evacuare prevăzută de art. 1033-1048 C.proc.civ, uzucapiunea extratabulară, opoziţie la cererea de înscriere a drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii;

➢ În cadrul secţiunii de *dreptul familiei*, au fost adăugate o serie de acţiuni noi, inexistente în reglementarea anterioară, cum sunt, de pildă, cele referitoare la acţiunea privind stabilirea exerciţiului autorităţii părinteşti şi locuinţa copilului din afara căsătoriei, acţiunea privind autorizarea încheierii căsătoriei minorului, acţiunea privind încuviinţarea mandatului judiciar sau acţiunea privind limitarea puterilor unuia dintre soţi;

➢ Acţiunile din materia *dreptului societar şi al insolvenţei*, precum şi comentariile aferente au fost redefinite în concordanţă cu recentele modificări ale Legii nr. 31/1990 a societăţilor şi ale Legii nr. 85/2006 a insolvenţei. Au fost avute în vedere şi dispoziţiile O.U.G. nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă (*Codul insolvenţei*) care, la momentul actual, nu produc efecte juridice, întrucât au fost declarate neconstituţionale de Curtea Constituţională a României prin Decizia nr. 447/2013, publicată în Monitorul Oficial nr. 674 din 1 noiembrie 2013);

➢ Rubrica de *dreptul muncii* a suferit numeroase schimbări, fiind avute în vedere importantele modificările aduse Codului muncii prin Legea nr. 40/2011, în temeiul căreia a şi fost republicat Codul, precum şi ţinându-se seama, în privinţa raporturilor colective de muncă, de dispoziţiile noului act normativ în domeniu, şi anume Legea nr. 62/2011 a dialogului social;

➢ Acţiunile privind *contenciosul administrativ,* de asemenea, prezintă modificări substanţiale, avându-se în vedere intervenţiile legislative suferite de Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ prin Legea nr. 76/2012 privind punerea în aplicare a noului Cod de procedură civilă, precum şi prin sancţionarea acesteia de către Curtea Constituţională, prin decizii de admitere a unor excepţii de neconstituţionalitate;

➢ Referitor la rubrica de *drept penal şi procedură penală*, aceasta a fost cel mai semnificativ afectată de apariţia noilor coduri, intrate în vigoare la 1 februarie 2014, toate modelele de cereri şi acţiuni fiind adaptate noului cadrul legislativ.

Nu în ultimul rând, trebuie menţionată, în ce priveşte conţinutul comentariilor din cadrul acestei ediţii, valorificarea în continuare a jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene, a Curţii Constituţionale, precum şi a numeroaselor recursuri în interesul legii soluţionate de către Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în ultimii ani.

În mod firesc, determinat de volumul şi de complexitatea demersului de actualizare a cărţii, şi colectivul de autori s-a îmbogăţit în mod semnificativ, fiind cooptat un număr de 7 autori, avand calitatea de judecători şi, în acelaşi timp, pe aceea de formatori ai Institutului Naţional al Magistraturii.

Sperăm ca şi, de această dată, noua ediţie a *Cărţii de cereri şi acţiuni* să confirme necesitatea continuării ambiţiosului proiect editorial iniţiat de Editura C.H. Beck în anul 2004 şi, mai ales, să dovedească utilitatea continuării acestui proiect pentru practicienii dreptului.

dr. Octavia Spineanu-Matei

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Listă de abrevieri

I. Lucrări frecvent citate

C. Stătescu, C. Bîrsan, Drepturi reale	– *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Drept civil. Drepturi reale, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1988
C. Stătescu, C. Bîrsan, Obligaţii	– *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor, Ed. All, Bucureşti, 1994
Fr. Deak, Contracte şi asigurări	– *Fr. Deak*, Contracte civile şi asigurări, vol. II, Ed. Actami, Bucureşti, 1995
Fr. Deak, Succesiuni	– *Fr. Deak*, Tratat de drept succesoral, Ed. Actami, Bucureşti, 1999
G. Boroi (coord.), Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I	– *G. Boroi (coord.), O. Spineanu-Matei, A. Constanda, C, Negrilă, V. Dănăilă, D.N. Theohari, G. Răducan, D.M. Gavriş, F.G. Păncescu, M. Eftimie*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013
G. Boroi (coord.), Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II	– *G. Boroi (coord.), O. Spineanu-Matei, A. Constanda, C, Negrilă, V. Dănăilă, D.N. Theohari, G. Răducan, D.M. Gavriş, F.G. Păncescu, M. Eftimie*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013
G. Boroi, D. Rădescu, Codul comentat şi adnotat	– *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul de procedură civilă, comentat şi adnotat, Ed. All, Bucureşti, 1994
G. Boroi, D. Rădescu, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a	– *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul de procedură civilă, comentat şi adnotat, ed. a 2-a, Ed. All, Bucureşti, 1995
Gh. Beleiu, Drept civil	– *Gh. Beleiu*, Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, Casa de Editură şi presă „Şansa" S.R.L., Bucureşti, 1992
I. Deleanu, Tratat, vol. I	– *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă, vol. I, Ed. Servo-Sat, Arad, 1999
I. Deleanu, Tratat, vol. II	– *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă, vol. II, Ed. Servo-Sat, Arad, 1999
I. Filipescu, A. Filipescu, Dreptul familiei	– *I.P. Filipescu, A.I. Filipescu*, Tratat de dreptul familiei, Ed. All, Bucureşti, 1998

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I. Neagu, Tratat, vol. I	– *I. Neagu*, Drept procesual penal. Partea generală, Tratat, Ed. Global Lex, Bucureşti, 2003
I. Neagu, Tratat, vol. II	– *I. Neagu*, Drept procesual penal. Partea specială, Tratat, Ed. Global Lex, Bucureşti, 2004
I. Stoenescu, S. Zilberstein, Teoria generală	– *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Drept procesual civil. Teoria generală. Judecata la prima instanţă. Hotărârea, ed. a 2-a, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1983
M. Tăbârcă, Codul adnotat	– *M. Tăbârcă*, Codul de procedură civilă comentat şi adnotat cu legislaţie, jurisprudenţă şi doctrină, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2003
Repertoriu I	– *I. Mihuţă*, Repertoriu de practică judiciară în materie civilă a Tribunalului Suprem şi a altor instanţe pe anii 1969-1975, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976
St.D. Cărpenaru şi colab., Legea societăţilor comerciale. Comentariu pe articole	– *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Legea societăţilor comerciale. Comentariu pe articole, ed. 4, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2009
St.D. Cărpenaru şi colab., Societăţi comerciale	– *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Societăţile comerciale. Reglementare, doctrină, jurisprudenţă, Ed. All Beck, Bucureşti, 2001
St.D. Cărpenaru, Drept comercial	– *St.D. Cărpenaru*, Drept comercial român, ed. 5, Ed. All Beck, Bucureşti, 2004
V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.), Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat	– *V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.), Fl.A. Baias, V. Belegante, T.C. Briciu, C.C. Dinu, B. Dumitrache, Gh. Florea, M. Fodor, I. Gâlcă, D. Ghinoiu, C. Irimia, A. Nicolae, E. Oprina, A. Rădoi, M. Stancu, A. Ştefănescu, M. Tăbârcă, N. Turcu, M. Ursuţa, L.G. Zidaru*, Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013
V.M. Ciobanu, Tratat, vol. I	– *V.M. Ciobanu*, Tratat teoretic şi practic de procedură civilă, vol. I, Ed. Naţional, Bucureşti, 1996
V.M. Ciobanu, Tratat, vol. II	– *V.M. Ciobanu*, Tratat teoretic şi practic de procedură civilă, vol. II, Ed. Naţional, Bucureşti, 1997

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

II. Baze de date juridice

B.J. – Bază de date	– Buletinul jurisprudenţei. Bază de date, program informatic realizat de Ed. C.H. Beck*
http://portal.just.ro	– Site-ul oficial al Ministerului Justiţiei

III. Publicaţii periodice

A.U.B.	– Analele Universităţii din Bucureşti, seria Drept
CJ	– revista „Curierul Judiciar"
Dreptul	– revista „Dreptul"
R.D.C.	– Revista de Drept Comercial
R.R.D.P.	– Revista Română de Drept Privat

IV. Instanţe

C.A.	– curte de apel
C.S.J.	– Curtea Supremă de Justiţie
CEDO	– Curtea Europeană a Drepturilor Omului
I.C.C.J.	– Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie
Jud.	– judecătorie
Trib.	– tribunal
Trib. jud.	– tribunal judeţean

V. Acte normative

C.civ. din 1864	– Codul civil din 1864
C.civ.	– Codul civil (Legea nr. 287/2009)
C.fam.	– Codul familiei din 1956
C.muncii	– Codul muncii
C.pen. din 1968	– Codul penal din 1968
C.proc.civ. din 1865	– Codul de procedură civilă din 1865
C.proc.civ.	– Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010)
C.proc.fisc.	– Codul de procedură fiscală
C.proc.pen. din 1968	– Codul de procedură penală din 1968
Convenţia europeană	– Convenţia pentru apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor fundamentale
H.G.	– hotărârea Guvernului
NCP	– Codul penal (Legea nr. 286/2009)
NCPP	– Codul de procedură penală (Legea nr. 135/2010)

* În prezent toată jurisprudenţa din B.J. – Bază de date poate fi accesată online în Biblioteca juridico-economică Legalis.ro$^{2.0}$ (*www.legalis.ro*).

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

O.G.	– ordonanţa Guvernului
O.U.G.	– ordonanţa de urgenţă a Guvernului
R.T.	– Regulament de transport pe căile ferate din România

VI. Alte abrevieri

alin.	– alineat(ul)
apud	– citat după
art.	– articol(ul)
B.N.R.	– Banca Naţională a României
c.	– contra
C.S.M.	– Consiliul Superior al Magistraturii
coord.	– coordonator
DCC	– Decizia Curţii Constituţionale
Ed.	– editura
ed.	– ediţia
EDP	– Editura Didactică şi Pedagogică
ibidem	– în aceeaşi lucrare, în acelaşi pasaj
idem	– în aceeaşi lucrare, altă pagină
infra	– mai jos, mai departe; este însoţit de numărul cererii/acţiunii
lit.	– litera
loc. cit.	– locul citat
M.Of.	– Monitorul Oficial al României, Partea I
n.a.	– nota autorului
nr.	– numărul
op. cit.	– opera citată
p.	– pagina
parag.	– paragraf(ul)
pct.	– punctul
S.C.	– societate comercială
s.n.	– sublinierea noastră
S.R.L.	– societate cu răspundere limitată
supra	– mai sus, înainte; este însoţit de numărul cererii/acţiunii
urm.	– următoarele
vol.	– volumul

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I

PROCEDURĂ CIVILĂ

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1. Cerere de chemare în judecată

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant,

Chem în judecată

pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi:

- obligarea pârâtului la **[4]** _____

- obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată;

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. _____

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez [8]:

- copie acţiune pentru pârât;

- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);

- dovada îndeplinirii procedurii prealabile obligatorii sau a şedinţei de informare la mediator (dacă este cazul) **[9]**;

- copii înscrisuri pentru pârât certificate pentru conformitate;

- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[10]**

Semnătura, **[11]**

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel **[12]** _____

BCU IAŞI CENTRALA UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de chemare în judecată, reglementată de art. 30 raportat la art. 194 C.proc.civ., este actul procedural de sesizare a instanţei, declanşând, din momentul introducerii sale, procesul civil[1]. Trebuie subliniat că, deşi termenii de *cerere de chemare în judecată* şi *acţiune* se folosesc alternativ, sunt două concepte diferite, care nu sunt interşanjabile[2]. Cererea de chemare în judecată este, aşa cum s-a arătat în literatura de specialitate, actul procedural de sesizare a instanţei cu acţiunea civilă. Acţiunea civilă reprezintă ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecţia dreptului subiectiv pretins de către una dintre părţi sau a unei situaţii juridice, precum şi pentru asigurarea apărării părţilor din proces[3].

Cererea de chemare în judecată poate să cuprindă o acţiune sau mai multe, în funcţie de interesul reclamantului. Astfel, pot fi formulate mai multe capete de cerere, care sunt expresia procesuală a mai multor acţiuni, în cuprinsul aceleiaşi cereri de chemare în judecată. Codul de procedură civilă face distincţia conceptuală între cererea de chemare în judecată şi alte tipuri de cereri cu caracter procesual, ce pot fi formulate de părţi în cursul judecării cauzei. Acestea vor fi analizate separat pe parcursul prezentei lucrări.

Cuprinsul cererii. Elementele cererii de chemare în judecată sunt reglementate în mod expres de art. 194 C.proc.civ., fiind necesară menţionarea următoarelor aspecte:

a) *numele, prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reşedinţa părţilor* ori, pentru persoanele juridice, *denumirea şi sediul lor*, precum şi, după caz, *codul unic de înregistrare, ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice, codul fiscal şi contul bancar*;

Dacă reclamantul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul.

Sancţiunea care intervine în cazul lipsei numelui şi prenumelui este nulitatea, potrivit art. 196 alin. (1) C.proc.civ.

---

[1] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul de procedură civilă, comentat şi adnotat, ed. a 2-a, Ed. All Beck, Bucureşti, 1995, p. 173.

[2] Codul de procedură civilă reglementează distinct cele două noţiuni – art. 29 şi 30 C.proc.civ. Pentru distincţia dintre cele două noţiuni, a se vedea *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013, p. 77; *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, Ed. All, Bucureşti, 1996, p. 95; *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Drept procesual civil. Teoria generală. Judecata la prima instanţă. Hotărârea, ed. a 2-a, EDP, Bucureşti, 1983, p. 236.

[3] În prezent, art. 29 C.proc.civ. defineşte acţiunea civilă. În doctrină s-a apreciat că „*Acţiunea civilă, în esenţă, este mijlocul practic pus de lege la îndemâna titularului unui drept subiectiv, pentru realizarea acelui drept*" (*I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 228).

b) *adresa electronică sau coordonatele care au fost indicate în acest scop de părţi, precum numărul de telefon, numărul de fax ori altele asemenea*. Pentru celeritatea realizării actelor procedurale se impune şi folosirea mijloacelor moderne de comunicare, care să permită instanţei să efectueze rapid toate înştiinţările şi comunicările necesare unei proceduri contradictorii[1)].

c) *numele şi calitatea celui care reprezintă partea în proces*, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia şi sediul profesional;

Atât reclamantul, cât şi pârâtul, îşi pot exercita drepturile procedurale fie personal, fie prin reprezentant. Potrivit dispoziţiilor art. 80 alin. (1) C.proc.civ. împuternicirea va fi întocmită prin înscris autentic, iar când împuternicirea este dată unui avocat ori consilier juridic, semnătura va fi certificată potrivit legilor de organizare şi exercitare a profesiei, conform art. 80 alin. (3) C.proc.civ. Potrivit dispoziţiilor art. 86 C.proc.civ., mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în judecată pe mandant numai dacă acest drept i-a fost dat anume. Potrivit dispoziţiilor aceluiaşi articol, dacă cel care a dat procura generală nu are domiciliu şi nici reşedinţa în ţară, sau dacă procura este dată unui prepus, dreptul de reprezentare se presupune dat.

Potrivit dispoziţiilor art. 202 alin. (1) C.proc.civ., în situaţia în care există mai mulţi reclamanţi sau pârâţi, în condiţiile art. 59 C.proc.civ., judecătorul, ţinând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a asigura desfăşurarea normală a activităţii de judecată, va putea dispune, prin rezoluţie, reprezentarea lor prin mandatar şi îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor procesuale numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia. Dacă părţile nu-şi aleg un mandatar sau nu se înţeleg asupra persoanei mandatarului, judecătorul va numi un curator special, atât în ceea ce priveşte reclamanţii, cât şi pârâţii.

d) *obiectul cererii şi valoarea lui*, după preţuirea reclamantului, atunci când acesta este evaluabil în bani, precum şi modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acelei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare, conform art. 194 lit. c) C.proc.civ. (a se vedea *infra* pct. 10.2.). Pentru identificarea imobilelor se vor arata localitatea şi judeţul, strada şi numărul, iar, în lipsă, vecinătăţile, etajul şi apartamentul, sau, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară şi numărul cadastral sau topografic. La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru şi publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară, se va anexa un certificat emis de acelaşi birou, care atestă acest fapt;

e) arătarea *motivelor de fapt şi de drept* pe care se întemeiază cererea;

f) arătarea *dovezilor* pe care se sprijină fiecare capăt de cerere;

g) *semnătura*.

[2] Calitate procesuală activă. Reclamantul, persoana care sesizează instanţa prin intermediul cererii de chemare în judecată, trebuie să fie titularul dreptului

---

[1)] Nota autorului.

BCU "MIHAI EMINESCU" IAŞI LIBRARY

în raportul juridic dedus judecăţii[1], acţiunea în justiţie constituind mijlocul practic pus la îndemână de lege titularului unui drept subiectiv pentru realizarea acelui drept[2]. Potrivit dispoziţiilor art. 36 C.proc.civ., calitatea procesuală rezultă din identificarea dintre părţi şi subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecăţii.

Sancţiunea pentru lipsa calităţii procesuale active este respingerea acţiunii ca fiind formulată de o persoană fără calitate.

2.1. Înainte de a dobândi calitate procesuală activă, persoana fizică sau juridică trebuie să aibă ***capacitate de folosinţă***, condiţie *sine qua non*, pentru exercitarea drepturilor sale procesuale.

Pentru *persoana fizică*, nu se ridică probleme deosebite în ceea ce priveşte capacitatea de folosinţă, întrucât capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor. Potrivit art. 56 alin. (1) C.proc.civ., orice persoană care are folosinţa drepturilor civile poate să fie parte în judecată. Potrivit alin. (2) al aceluiaşi articol, asociaţiile sau societăţile care nu au personalitate juridică pot sta în judecată ca pârâte, dacă au organe proprii de conducere.

În ceea ce priveşte *persoana juridică*, potrivit dispoziţiilor art. 206 C.civ., persoana juridică poate avea orice drepturi şi obligaţii civile, afară de acelea, care prin natura lor sau potrivit legii, nu pot aparţine decât persoanei fizice. Este important ca, la formularea cererii de chemare în judecată, să se verifice dacă persoana juridică are capacitate de folosinţă, ca urmare a dobândirii personalităţii juridice prin înregistrare, autorizare sau alte forme prevăzute de lege pentru dobândirea personalităţii juridice.

Sancţiunea pentru formularea unor acte procedurale de o persoană fără capacitate este nulitatea, iar cererea de chemare în judecată formulată în asemenea condiţii va fi respinsă ca fiind introdusă de o persoană lipsită de capacitate de folosinţă.

2.2. În ceea ce priveşte ***capacitatea de exerciţiu***, potrivit art. 57 alin. (2) C.proc.civ., persoanele care nu au exerciţiul drepturilor lor nu pot sta în judecată decât dacă sunt reprezentate, asistate ori autorizate în chipul arătat de legile sau statutele care rânduiesc capacitatea sau organizarea lor.

a) *reprezentarea* este necesară atunci când persoana este lipsită de capacitatea de exerciţiu, respectiv în cazul minorului până la vârsta de 14 ani şi al interzisului judecătoresc, potrivit art. 57 alin. (6) C.proc.civ. Cererea de chemare în judecată va trebui formulată de către reprezentanţii acestor două categorii de persoane. Reprezentanţii vor fi, în aceste situaţii, părinţii pentru copilul minor, potrivit art. 106 C.civ., sau, în lipsa acestora, tutorele, iar pentru interzisul judecătoresc, curatorul provizoriu numit de instanţa de tutelă, până la rezolvarea cererii de punere sub interdicţie.

---

[1] În prezent, art. 32 alin. (1) lit. b) C.proc.civ., menţionează în mod expres calitatea procesuală, drept condiţie pentru exercitarea acţiunii civile; *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 287.

[2] Idem, p. 228.

BCU IAŞI - CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

b) *asistarea* intervine atunci când o persoană are capacitate de exerciţiu restrânsă, deci poate să stea personal în instanţă, dar trebuie să fie asistată de o altă persoană, care îi întregeşte capacitatea. În raport de dispoziţiile art. 41 alin. (1) C.civ., minorul care a împlinit 14 ani şi până la majorat are capacitate de exerciţiu restrânsă. Atunci când acesta formulează o cerere de chemare în judecată, o face în nume personal, dar cu încuviinţarea părinţilor sau tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege cu autorizarea instanţei de tutelă.

c) *autorizarea* intervine atunci când reprezentantul legal al celui lipsit de capacitate de exerciţiu sau ocrotitorul legal are nevoie, pentru anumite acte juridice, de o autorizare specială dată de organul competent. Asemenea situaţii intervin, de pildă, în ipoteza prevăzută de art. 41 alin. (2) raportat la art. 144 alin. (2) C.civ. privind bunurile minorului, când tutorele urmează să renunţe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum şi să încheie în mod valabil orice alte acte ce depăşesc dreptul de administrare. La fel se pune problema pentru persoanele juridice care pot autoriza pe reprezentantul lor să formuleze o cerere de chemare în judecată sau, după caz, să renunţe la judecată sau să încheie o tranzacţie.

d) *curatela specială* este reglementată de art. 58 C.proc.civ. şi intervine în ipoteza în care persoana fizică lipsită de capacitatea de exerciţiu nu are reprezentant legal, iar, situaţia fiind urgentă, instanţa, la cererea părţii interesate, va putea numi un curator special până la numirea reprezentantului legal. De asemenea, instanţa poate numi un curator special în cazul conflictului de interese între reprezentat şi reprezentant sau când o persoană juridică nu are reprezentant legal.

Sancţiunea pentru formularea unei cereri de chemare în judecată de către o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu este nulitatea relativă, potrivit art. 57 alin. (3) C.proc.civ. Această nulitate poate fi acoperită dacă reprezentantul incapabilului sau curatorul acestuia va confirma actul procedural formulat de persoana lipsită de capacitate de exerciţiu.

2.3. Reclamantul va trebui să evidenţieze ***interesul promovării acţiunii***, potrivit dispoziţiilor art. 32 alin. (1) lit. d) C.proc.civ. Interesul reprezintă folosul practic, din punct de vedere al consecinţelor juridice, pe care îl obţine reclamantul prin promovarea acţiunii. Art. 33 C.proc.civ. prevede în mod expres caracteristicile interesului pentru exercitarea acţiunii civile. Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut şi actual. În anumite cauze acesta este evident, cum ar fi de pildă într-un proces de partaj sau într-o revendicare imobiliară, însă în acţiunile în constatare trebuie învederat instanţei care este interesul promovării acţiunii.

Mai mult, în cazul acţiunilor în constatare trebuie arătat de ce reclamantul nu poate promova o acţiune în realizare, aceasta constituind, de altfel, şi o condiţie de admisibilitate a acţiunii în constatare.

2.4. Legiuitorul a prevăzut, conform art. 37 C.proc.civ. şi posibilitatea *legitimării procesuale a altor persoane*, care, deşi nu justifică un interes personal, acţionează pentru apărarea drepturilor sau intereselor legitime ale unor persoane aflate în situaţii speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general. Acestea pot fi persoane, organizaţii, instituţii sau autorităţi cărora legea le dă în mod expres posibilitatea de a acţiona în faţa instanţei de judecată.

2.5. Pentru întărirea siguranţei circuitului juridic civil, art. 39 alin. (1) C.proc.civ. prevede că dacă în cursul procesului, *dreptul litigios este transmis prin acte între vii cu titlu particular*, judecata va continua între părţile iniţiale. Potrivit alin. (2) al aceluiaşi articol, succesorul cu titlu particular este obligat să intervină, dacă are cunoştinţă de existenţa procesului sau poate să fie introdus în cauză, la cererea părţilor sau din oficiu. Este la latitudinea instanţei să decidă, după împrejurări, şi ţinând seama şi de poziţia celorlalte părţi, dacă înstrăinătorul sau succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia, va rămâne, sau după caz, va fi scos din proces[1].

[3] Calitate procesuală pasivă. Pârâtul, persoana chemată în judecată de reclamant, trebuie să fie cel obligat în cadrul raportului juridic dedus judecăţii. Se impune precizarea că, de pildă, în situaţia în care se solicită anularea unui contract, trebuie chemate în judecată toate părţile contractante, pentru ca hotărârea să le fie opozabilă, şi nu numai acea parte faţă de care, eventual, s-ar putea invoca motivul de nulitate. La fel, în situaţia în care se solicită anularea unui certificat de moştenitor, trebuie chemate în judecată toate persoanele care figurează ca moştenitori în acel certificat.

Sancţiunea pentru lipsa calităţii procesuale pasive este respingerea acţiunii, ca fiind promovată împotriva unei persoane fără calitate.

[4] Obiectul cererii. Acesta constituie întotdeauna pretenţia concretă a reclamantului[2], materializându-se în solicitarea adresată instanţei de judecată de obligare a pârâtului la plata unei sume de bani, de anulare a unui contract, de partajare a bunurilor comune etc.

Este obligatoriu ca reclamantul să precizeze valoarea obiectului, dacă este vorba de o acţiune patrimonială, pentru stabilirea competenţei materiale a instanţei şi a timbrajului aferent. Neprecizarea obiectului duce la nulitatea cererii de chemare în judecată, potrivit art. 196 alin. (1) C.proc.civ.

[5] Motivele de fapt. În măsura în care acţiunea este mijlocul legal prin care o persoană cere instanţei judecătoreşti fie recunoaşterea dreptului său, fie realizarea acestui drept, ori despăgubiri pentru împiedicarea sa în exercitarea acelui drept[3], reclamantul trebuie să indice instanţei, după caz, care este dreptul încălcat, în ce constă încălcarea acestuia sau de ce pârâtul este cel ţinut la repararea pagubei.

Reclamantul va trebui să expună împrejurările de fapt care legitimează solicitarea adresată instanţei, într-o manieră clară, ordonată cronologic şi, pe cât posibil, indicând temeiul pretenţiei sale. Acesta ar putea consta, de pildă, într-un contract, în succesiunea legală, într-un fapt ilicit cauzator de prejudicii etc.

---

[1] Pentru amănunte, a se vedea *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 110. În doctrină se menţine noţiunea de asistare a persoanelor fizice, cu capacitatea de exerciţiu restrânsă; Idem, p. 256. A se vedea şi *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 101.

[2] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 97.

[3] *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 229.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

[6] Temeiul de drept. Reclamantul va indica în cuprinsul cererii şi temeiul de drept material pe care se întemeiază acţiunea sau pe cel de drept procesual, dacă este cazul. Se va indica, de pildă, pentru acţiunea în rezoluţiune, art. 1549 C.civ. sau, pentru acţiunea în revendicare, art. 563 C.civ. etc. Având în vedere faptul că în raport de normele tranzitorii privind aplicarea legii în timp, se vor aplica simultan, pentru o perioadă de timp, două coduri civile (cel nou şi cel vechi), este necesar ca atunci când se indică temeiul de drept să se precizeze la care din Coduri se referă.

Indicarea temeiului de drept nu leagă instanţa, care va putea califica acţiunea în funcţie de descrierea situaţiei de fapt şi a obiectului acţiunii.

[7] Probe

7.1. Legea enumeră în art. 250 C.proc.civ. mijloacele de probă aflate la îndemâna părţilor în cadrul procesului civil. Astfel, reclamantul are posibilitatea să folosească următoarele mijloace de probă: *înscrisurile* (art. 265-308 C.proc.civ.); *martorii* (art. 309-326 C.proc.civ.); prezumţiile (art. 327-329 C.proc.civ.); *expertiza* (art. 330-340 C.proc.civ.); *mijloacele materiale de probă* (art. 341-344 C.proc.civ.); *cercetarea la faţa locului* (art. 345-347 C.proc.civ.); *mărturisirea* (art. 348-350 C.proc.civ.); *interogatoriul* (art. 351-358 C.proc.civ.) sau prin orice alte mijloace prevăzute de lege.

7.2. Reclamantul va propune administrarea acelor mijloace de probă[1)] admise de lege, utile şi pertinente cauzei, în funcţie de natura şi obiectul litigiului dedus judecăţii. Potrivit dispoziţiilor art. 309 C.civ., nu se poate face dovada cu martori când valoarea obiectului actului depăşeşte suma de 250 lei şi, de asemenea, nu se poate face dovada cu martori împotriva sau peste ceea ce cuprinde un înscris, chiar dacă legea nu cere forma scrisă pentru dovedirea actului juridic respectiv. Legea prevede o serie de excepţii de la această regulă, însă ipotezele prevăzute de lege trebuie dovedite, pentru a fi incident art. 309 alin. (4) C.proc.civ. De exemplu potrivit art. 309 alin. (2) teza a II-a C.proc.civ. se poate face dovada cu martori contra unui profesionist a oricărui act juridic, indiferent de valoarea lui, dacă a fost făcut de acesta în exerciţiul activităţii sale profesionale, în afară de cazul în care legea specială cere proba scrisă. În această situaţie, pentru a atrage incidenţa textului invocat reclamantul va trebui să facă dovada că a încheiat actul cu un profesionist.

7.3. Art. 366-388 C.proc.civ. reglementează posibilitatea administrării probelor de către avocaţi şi consilieri juridici, fără intervenţia directă a instanţei, ci numai sub supravegherea acesteia. Aceste dispoziţii se aplică tuturor litigiilor, cu excepţia celor care privesc starea şi capacitatea civilă a persoanelor, relaţii de familie şi orice alte drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacţie.

[8] Cerinţe obligatorii. Codul de procedură civilă prevede o serie de cerinţe care sunt menite să contribuie la buna desfăşurare a procesului şi să asigure respectarea principiului contradictorialităţii.

[1)] Pentru amănunte, idem, p. 337; *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 258.

8.1. La cererea de chemare în judecată se vor alătura atâtea copii de pe cerere, câţi pârâţi sunt, potrivit art. 149 alin. (1) C.proc.civ.

8.2. Dacă dovada se face prin înscrisuri, se vor alătura la cerere, atâtea copii câţi pârâţi sunt, mai mult, câte o copie de pe fiecare înscris pentru instanţă, iar copiile înscrisurilor vor fi certificate de reclamanţi că sunt la fel cu originalul, conform art. 150 C.proc.civ.

8.3. Dacă înscrisurile sunt scrise în limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoţite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat, conform art. 150 alin. (4) C.proc.civ.

8.4. Când se cere dovada cu martori se vor arăta numele şi adresa martorilor, potrivit art. 194 alin. (1) lit. e) C.proc.civ.

8.5. Când cererea este făcută prin mandatar se va alătura procura în original sau în copie legalizată, iar avocatul şi consilierul juridic vor depune împuternicirea lor conform legii. Reprezentantul legal va depune o copie legalizată de pe înscrisul care demonstrează calitatea sa, potrivit art. 151 alin. (1) şi (2) C.proc.civ.

8.6. Reprezentanţii persoanelor juridice de drept privat vor depune în copie un extras din registrul public în care este menţionată împuternicirea lor. Organul de conducere sau, după caz, reprezentantul desemnat al unei asociaţii, societăţi ori altei entităţi fără personalitate juridică, înfiinţate potrivit legii, va anexa copie legalizată, extrasul din actul care atestă dreptul său de reprezentare în justiţie, potrivit art. 151 alin. (4) şi (5) C.proc.civ.

8.7. Când persoana care formulează cererea de chemare în judecată acţionează în temeiul art. 37 C.proc.civ. (a se vedea *supra* pct. 2.4.), va trebui să menţioneze în cuprinsul cererii şi temeiul legal care-i permite să formuleze cererea respectivă, de pildă va indica legea specială care reglementează expres legitimarea sa procesuală activă.

Art. 242 C.proc.civ. reglementează posibilitatea pentru instanţă de a sancţiona cu suspendarea neîndeplinirea, din vina reclamantului, a obligaţiilor prevăzute de lege ori stabilite în cursul judecăţii.

[9] Procedura regularizării şi procedura prealabilă

9.1. Procedura regularizării. Legiuitorul a impus un mecanism prin care se urmăreşte corectarea, încă din faza depunerii cererii de chemare în judecată, a unor neregularităţi ale acţiunii formulate de reclamant. Instanţa, utilizând un mecanism de indicaţii administrative, denumite rezoluţii, va indica măsurile ce trebuie luate pentru îndreptarea deficienţelor cererii de chemare în judecată. În acest scop, va dispune înştiinţarea reclamantului că trebuie să îndeplinească anumite cerinţe, să timbreze, să indice numele şi prenumele sau după caz denumirea oricărei părţi, obiectul cererii, motivele de fapt şi de drept etc., indicând şi sancţiunea în cazul neîndeplinirii obligaţiilor impuse de lege.

Reclamantul va primi o adresă care are rolul de a-l înştiinţa ce obligaţii i-a impus instanţa. Părţile şi avocaţii trebuie să ştie că, în permanenţă, va exista un dialog între instanţă şi reclamant, care va fi înştiinţat pe tot parcursul procedurii,

prin adrese, comunicări etc. despre obligaţiile ce-i revin şi numai după realizarea acestora şi trecerea unui termen de 10 zile instanţa va proceda la aplicarea sancţiunilor[1]. Dacă obligaţiile stabilite în sarcina reclamantului sunt îndeplinite se trece la următoarele etape, respectiv a comunicării cererii de chemare în judecată, a depunerii întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare etc.

Termenul de judecată pentru cercetarea judecătorească va fi fixat, abia după realizarea acestei etape scrise a regularizării care este prevăzută pentru a evita acordarea unor termene de judecată în şedinţă publică şi prelungirea judecării cauzei. Trebuie subliniat că în Codul de procedură civilă nu se mai reglementează noţiunea de *prima zi de înfăţişare*, ci numai cea de *primul termen de judecată*.

Din punct de vedere procesual trebuie făcută însă distincţia între procedura regularizării şi procedura prealabilă, care au regim juridic diferit şi îndeplinesc funcţii procedurale diferite, prima având rolul de a corecta deficienţele formale ale cererii, cealaltă fiind o condiţie de admisibilitate a acţiunii.

Sintetizând, *etapele procesuale până la fixarea primului termen de judecată sunt următoarele*:

a) cererea de chemare în judecată depusă de parte personal, prin reprezentant sau trimisă prin poştă, se înregistrează şi primeşte dată certă prin aplicarea ştampilei de intrare, după care se repartizează aleatoriu unui complet de judecată (art. 199 C.proc.civ.);

b) completul de judecată va verifica, de îndată, dacă cererea îndeplineşte cerinţele prevăzute la art. 194-197 C.proc.civ. şi în măsura în care apreciază că există deficienţe va dispune prin rezoluţie[2] îndeplinirea obligaţiilor prevăzute de lege. Ca urmare a rezoluţiei administrative a judecătorului, se vor întocmi adrese prin care vor fi comunicate reclamantului obligaţiile ce trebuie îndeplinite, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, precum şi sancţiunea prevăzută de lege pentru neîndeplinirea acestora [art. 200 alin. (2) C.proc.civ.].

c) dacă reclamantul se conformează dispoziţiilor instanţei, atunci se poate trece la etapa următoare, prevăzută de procedură. Dacă însă nu se conformează, atunci instanţa poate dispune anularea cererii, prin încheiere, dată în camera de consiliu, fără citarea părţilor. Împotriva încheierii de anulare se poate exercita calea de atac a reexaminării, în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii şi se va soluţiona cu citarea reclamantului [art. 200 alin. (3)-(7) C.proc.civ.].

---

[1] Una dintre criticile cele mai vehemente la adresa sistemului judiciar, critici ce vin în special din partea justiţiabililor, dar şi a avocaţilor se referă la perioada îndelungată de soluţionarea a cauzelor, a termenelor lungi acordate de instanţe, din cauza supraaglomerării. Noul Cod de procedură civilă şi-a propus să înlăture aceste deficienţe, prin introducerea unei etape scrise, necontradictorii, pentru a evita acordarea unor termene de judecată în şedinţă publică şi prelungirea judecării cauzei.

[2] Legiuitorul a simţit nevoia să precizeze în numeroase rânduri în cod faptul că se dispune prin rezoluţie luarea unei măsuri, pentru a marca distincţia că măsura se dispune pe cale administrativă şi nu în şedinţă de judecată, prin încheiere. Rezoluţia are natura unei indicaţii administrative pe care o dă instanţa personalului auxiliar. În temeiul acestei indicaţii, grefierii vor întocmi actele procedurale: comunicări, adrese, citaţii etc.

d) după trecerea termenului prevăzut de lege pentru împlinirea deficienţelor, dacă reclamantul se conformează, atunci instanţa va dispune comunicarea cererii de chemare în judecată, pârâtului, acesta având obligaţia să depună întâmpinare, în termen de 10 zile de la comunicare [art. 201 alin. (1) C.proc.civ.];

e) întâmpinarea se comunică de îndată reclamantului, care va depune răspuns la întâmpinare. Acesta din urmă nu se mai comunică, dar pârâtul poate lua cunoştinţă de răspuns de la dosarul cauzei. Instituţia răspunsului la întâmpinare poate fi utilă atunci când, de pildă, prin întâmpinare se ridică excepţii procesuale sau de fond, partea adversă fiind interesată să răspundă, iar instanţa să aprecieze în ce măsură acestea sunt întemeiate [art. 201 alin. (2) C.proc.civ.].

f) în termen de 3 zile de la data răspunsului la întâmpinare, judecătorul fixează prin rezoluţie[1)] primul termen de judecată, care va fi de cel mult de 60 de zile de la data rezoluţiei [art. 201 alin. (3) C.proc.civ.].

9.2. Procedura prealabilă. Pentru clarificarea raporturilor juridice civile, dar şi pentru desfăşurarea cu celeritate a procesului civil, reglementarea actuală impune ca, în situaţiile expres prevăzute de lege, sesizarea instanţei de judecată să nu se poată face decât după îndeplinirea unei *proceduri prealabile*, potrivit art. 193 alin. (1) C.proc.civ.

Trebuie făcută o distincţie clară între procedura prealabilă şi procedura de regularizare a cererii de chemare în judecată. Astfel, procedura prealabilă, reglementată de art. 193 C.proc.civ., constituie o condiţie de admisibilitate a acţiunii, pe când procedura de regularizare a cererii de chemare în judecată, reglementată de art. 201 C.proc.civ., are scopul de a corecta deficienţele formale ale cererii depuse de reclamant, urmând ca după ce acest lucru s-a realizat, să se treacă la comunicarea cererii de chemare în judecată către pârât, depunerea întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare şi apoi stabilirea primului termen de judecată.

Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată. Numai pârâtul poate invoca prin întâmpinare neîndeplinirea procedurii prealabile, sub sancţiunea decăderii, potrivit art. 193 alin. (2) C.proc.civ.

9.3. Conform art. 193 alin. (3) C.proc.civ., în situaţia în care instanţa este sesizată cu *dezbaterea procedurii succesorale*, reclamantul va depune o încheiere emisă de notarul public cu privire la verificarea evidenţelor succesorale prevăzute de Codul civil. Trebuie subliniat că părţile nu sunt obligate să dezbată succesiunea în faţa notarului, ci doar să depună încheierea privind verificarea evidenţelor succesorale.

9.4. Procedura medierii. Potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, dacă legea nu prevede altfel, părţile, persoane fizice sau persoane juridice, sunt obligate să participe la şedinţa de

---

[1)] Pentru a înţelege mai bine acest mecanism, furnizăm un exemplu: judecătorul primeşte dosarul şi verifică îndeplinirea cerinţelor prevăzute de lege, inclusiv comunicarea actelor procedurale cererea de chemare în judecată, întâmpinare, răspuns la întâmpinare etc. După ce verifică, scrie efectiv o indicaţie, adică pune data şi în plus „Se stabileşte termen de judecată la data de 8 noiembrie 2013, cu citare părţi". Aceasta din urmă constituie un model de rezoluţie, dar există şi altele mult mai complexe pe care instanţele le vor standardiza şi le vor tipări pe formulare, având în vedere numeroasele măsuri administrative pe care trebuie să le dispună.

informare privind avantajele medierii, inclusiv, dacă este cazul, după declanşarea unui proces în faţa instanţelor competente, în vederea soluţionării pe această cale a conflictelor în materie civilă, de familie, în materie penală, precum şi în alte materii, în condiţiile prevăzute de lege. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)].

Sancţiunea pentru depunerea acţiunii la instanţă, fără anexarea dovezii participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii, este respingerea acţiunii ca inadmisibilă, în condiţiile invocării acestei omisiuni conform art. 193 alin. (2) C.proc.civ.

[10] Timbrajul

Taxa judiciară de timbru este reglementată prin O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, şi este prevăzută pentru acţiunile şi cererile introduse la instanţele judecătoreşti, precum şi pentru cererile adresate Ministerului Justiţiei şi Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu excepţiile prevăzute de lege. Acţiunile şi cererile se taxează diferenţiat, după cum obiectul acestora este sau nu evaluabil în bani.

Trebuie subliniat că, potrivit art. 33 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, iar potrivit art. 197 C.proc.civ., neîndeplinirea obligaţiei de plată la termenul stabilit se sancţionează cu anularea acţiunii sau a cererii, în condiţiile legii. Dovada achitării acestora o reprezintă chitanţa în original eliberată de unitatea care încasează sumele de bani.

10.1. Astfel, potrivit art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, acţiunile şi cererile evaluabile în bani, introduse la instanţele judecătoreşti, începând cu 29 iunie 2013, se taxează astfel:

a) pana la valoarea de 500 lei – 8%, dar nu mai puţin de 20 lei;
b) între 501 lei şi 5.000 lei – 40 lei + 7% pentru ce depăşeşte 500 lei;
c) între 5.001 lei şi 25.000 lei – 355 lei + 5% pentru ce depăşeşte 5.000 lei;
d) între 25.001 lei şi 50.000 lei – 1.355 lei + 3% pentru ce depăşeşte 25.000 lei;
e) între 50.001 lei şi 250.000 lei – 2.105 lei + 2% pentru ce depăşeşte 50.000 lei;
f) peste 250.000 lei – 6.105 lei + 1% pentru ce depăşeşte 250.000 lei.

Se taxează potrivit metodei indicate mai sus şi următoarele categorii de acţiuni:

a) în constatarea nulităţii, anularea, rezoluţiunea sau rezilierea unui act juridic patrimonial; cererea privind repunerea părţilor în situaţia anterioară este scutită de taxa de timbru dacă este accesorie acestor cereri;

b) privind constatarea existentei sau inexistentei unui drept patrimonial;

c) prin care se solicită pronunţarea unei hotărâri judecătoreşti care ţine loc de act autentic de înstrăinare a unor bunuri imobile sau de constituire a unor drepturi reale asupra acestora.

10.2. Potrivit dispoziţiilor art. 31 din O.U.G. nr. 80/2013, determinarea cuantumului taxelor judiciare de timbru pentru acţiunile şi cererile introduse la instanţele judecătoreşti se face de către instanţa de judecată.

[1)] Pentru amănunte privind medierea a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

a) în cazul taxelor calculate în funcţie de valoarea obiectului cererii, valoarea la care se calculează taxele judiciare de timbru este cea prevăzută în acţiune sau în cerere. Dacă valoarea este contestată sau apreciată de instanţă ca vădit derizorie, evaluarea se face în condiţiile art. 98 alin. (3) C.proc.civ. Pentru stabilirea valorii deduse judecăţii, nu se vor avea în vedere accesoriile pretenţiei principale, cum ar fi dobânzile, penalităţile, fructele etc. În măsura în care partea adversă contestă această situaţie, valoarea se stabileşte potrivit înscrisurilor prezentate şi explicaţiilor date de părţi.

b) în cererile având ca obiect dreptul de proprietate sau un alt drept real asupra unui imobil, taxa de timbru se calculează în funcţie de valoarea impozabilă a bunului imobil. Dacă valoarea impozabilă este contestată sau apreciată de instanţă ca vădit derizorie, taxarea cererilor se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare.

c) când prin cerere se solicită acordarea unor prestaţii succesive, dacă durata existenţei dreptului este nedeterminată, taxa de timbru se calculează la valoare, corespunzător valorii prestaţiei anuale.

10.3. Acţiunile şi cererile neevaluabile în bani se taxează potrivit art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, cuantumul acestor taxe fiind indicat, în lucrarea de faţă, pentru fiecare cerere şi acţiune în parte, iar acţiunile şi cererile neevaluabile în bani se timbrează cu 20 lei (art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013).

[11] Semnătura. Sancţiunea care intervine în cazul lipsei semnăturii este nulitatea, potrivit art. 196 alin. (1) C.proc.civ. Lipsa semnăturii poate fi acoperită, însă, în tot cursul judecăţii în faţa primei instanţe, reclamantul care lipseşte la termenul la care se invocă, va trebui să semneze cel mai târziu la termenul următor sau dacă este prezent chiar, în şedinţa în care a fost invocată nulitatea.

[12] Instanţa competentă

12.1. Competenţa materială a instanţei se determină din punct de vedere *funcţional* (după felul atribuţiilor jurisdicţionale) şi *procesual* (după obiectul, valoarea sau natura cererii) şi se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 94-97 C.proc.civ. Este obligatoriu ca reclamantul să precizeze valoarea obiectului acţiunii, dacă este vorba de o acţiune patrimonială, pentru stabilirea competenţei materiale şi a timbrajului aferent[1)], codul având o secţiune specială dedicată acestui aspect, reglementată prin art. 98-106 C.proc.civ.

12.2. Competenţa teritorială se determină potrivit dispoziţiilor art. 107-112 C.proc.civ. Regula generală (dreptul comun) în materie este aceea că cererea se face la instanţa domiciliului pârâtului, potrivit art. 107 C.proc.civ. Dacă pârâtul are domiciliul sau sediul necunoscut, cererea se face la instanţa reşedinţei sau reprezentanţei sale din ţară, iar dacă nu are nici reşedinţa cunoscută, la instanţa domiciliului sau reşedinţei reclamantului, potrivit art. 108 C.proc.civ.

[1)] A se vedea O.U.G. nr. 80/2013 şi dispoziţiile art. 98-106 C.proc.civ.

Competenţa teritorială alternativă se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 113-116 C.proc.civ., conferindu-i reclamantului posibilitatea de a alege între mai multe instanţe competente.

În situaţia în care în procesul civil intervine un element de extraneitate, referitor, fie la una dintre părţi, fie la obiectul litigiului, instanţa are obligaţia, potrivit dispoziţiilor art. 1070 C.proc.civ., să-şi verifice din oficiu competenţa internaţională, procedând conform regulilor interne privind competenţa. Dacă, urmare a acestei verificări, se stabileşte că nicio instanţă română nu este competentă să judece cauza, cererea va fi respinsă ca nefiind de competenţa instanţelor române.

Competenţa teritorială exclusivă sau *absolută* se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 117-121 C.proc.civ., ceea ce înseamnă că, în mod obligatoriu, competenţa pentru soluţionarea anumitor pricini revine anumitor instanţe desemnate de lege. Potrivit Codului de procedură civilă, cererile privitoare la imobile, în materie de moştenire, societate şi insolvenţă revin exclusiv acelor instanţe determinate în actul normativ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2. Cerere reconvenţională

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/_____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de pârât în acţiunea având ca obiect _____, formulată de reclamantul **[3]** _____, formulez prezenta

Cerere reconvenţională

prin care vă solicit să dispuneţi obligarea reclamantului la **[4]** _____, precum şi obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 209 C.proc.civ. şi _____

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez [8]:

- copia cărţii de identitate;
- o copie a cererii pentru pârât;
- copii înscrisuri pentru pârât;
- certificate pentru conformitate;
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi;
- chitanţa ce atestă plata taxei de timbru judiciar în cuantum de _____ lei. **[9]**

Semnătura, **[10]**

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[11]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea reconvenţională este o cerere incidentală, reglementată de art. 209 C.proc.civ., fiind formulată de pârât, atunci când aceasta are legătură cu cererea reclamantului, derivând din acelaşi raport juridic sau strâns legată de acesta.

În raport de dispoziţiile legale menţionate, cererea reconvenţională depăşeşte o simplă apărare opusă de pârât reclamantului, căpătând caracterul unei cereri de chemare în judecată[1] prin care pârâtul tinde să-l oblige pe reclamant să îndeplinească o prestaţie, să plătească despăgubiri, să restituie un bun etc.

Această cerere are caracter facultativ, în sensul că pârâtul îşi poate valorifica pretenţiile faţă de reclamant şi pe cale separată; însă, în anumite situaţii, pârâtul poate să-şi valorifice pretenţiile doar pe această cale, ca, de pildă, în cazul divorţului. Astfel, potrivit dispoziţiilor art. 916 alin. (4) C.proc.civ., soţul pârât, dacă doreşte să obţină desfacerea căsătoriei din vina exclusivă a soţului reclamant, trebuie să depună cerere reconvenţională până la primul termen de judecată pentru faptele petrecute înainte de această dată, iar, pentru faptele petrecute după această dată până la începerea dezbaterilor asupra fondului în cererea reclamantului. Potrivit dispoziţiilor art. 1003 alin. (2) C.proc.civ., în cadrul litigiilor având ca obiect cereri posesorii, cererea reconvenţională devine inadmisibilă[2].

Cererea reconvenţionala poate fi formulată şi ca o cerere subsidiară, în sensul că pârâtul înţelege să-şi valorifice anumite drepturi numai în cazul când se admite acţiunea reclamantului.

În cadrul cererii reconvenţionale pot fi formulate una sau mai multe acţiuni, astfel încât pot rezulta unul sau mai multe capete de cerere.

1.1. Condiţii de admisibilitate. Reglementarea dată de art. 209 C.proc.civ. cererii reconvenţionale impune condiţia ca aceasta să fie în legătură cu cererea reclamantului. Legătura dintre cele două cereri se referă nu numai la o identitate a cauzelor celor două acţiuni, ci, în sens larg, la efectul, interdependenţa sau legătura dintre cererile formulate, în sensul rezolvării unitare a litigiului dedus judecăţii.

În literatura de specialitate, dar şi în practica judiciară, s-a considerat că cererea reconvenţională este admisibilă când tinde la:

- rezolvarea unor cereri care au legătură între ele, izvorând din aceeaşi cauză (*ex pari causa*)[3];
- compensaţia judiciară[4];
- dobândirea unui avantaj distinct de cel al stingerii unor creanţe reciproce (*ex dispari causa*); de pildă atunci când reclamantul solicită prin acţiune executarea

---

[1] *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 499 şi *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 468.

[2] *C. Negrilă* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, p. 501.

[3] *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 469.

[4] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 190.

obligaţiilor contractuale, iar pârâtul prin cerere reconvenţională solicită constatarea nulităţii contractului. Un alt exemplu ar fi acela când, prin acţiunea principală, se solicită rezoluţiunea contractului de întreţinere, iar pârâtul solicită obligarea reclamantului la plata contravalorii îmbunătăţirilor aduse imobilului ce a făcut obiectul contractului; pârâtul poate solicita, totodată, şi instituirea unui drept de retenţie până la achitarea despăgubirilor.

- reducerea liberalităţilor excesive sau raportarea donaţiilor, în cadrul cererii de partaj succesoral etc.

1.2. Diferenţa dintre cererea reconvenţională şi întâmpinare. Este posibil ca pârâtul să formuleze şi întâmpinare şi cerere reconvenţională, însă trebuie subliniat că ele au un regim juridic distinct, constituind două acte procedurale ce îndeplinesc funcţii diferite. Astfel, în vreme ce întâmpinarea are rolul de a reflecta poziţia pârâtului, care se apără faţă de pretenţiile reclamantului, cererea reconvenţională este o veritabilă cerere de chemare în judecată, care depăşeşte rolul unei simple apărări. De aceea, este recomandabil ca aceste acte procedurale să fie formulate separat, pentru ca instanţa să aibă posibilitatea să verifice îndeplinirea condiţiilor prevăzute de lege pentru fiecare din ele.

1.3. Termenul de depunere. Potrivit dispoziţiilor art. 209 alin. (4) C.proc.civ., cererea reconvenţională se depune odată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la primul termen de judecată, sancţiunea pentru nedepunerea cererii reconvenţionale la termenul prevăzut de lege fiind decăderea din dreptul de a formula cererea în cadrul aceluiaşi proces.

Potrivit alin. (6) al aceluiaşi articol, atunci când reclamantul şi-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvenţională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviinţa pârâtului pentru a lua cunoştinţă de cererea modificatoare şi a-şi pregăti apărarea.

[2] Calitate procesuală activă are persoana care este titularul dreptului în raportul juridic dedus judecăţii, atâta timp cât cererea reconvenţională are caracterul unei adevărate cereri de chemare în judecată.

Întrucât condiţia de admisibilitate a cererii reconvenţionale este existenţa unei legături între cererea principală şi pretenţiile pârâtului, este evident că numai pârâtul din acţiunea principală poate deveni reclamant în cererea reconvenţională, dobândind astfel o dublă calitate, şi anume aceea de pârât-reclamant.

Desigur, instanţa va verifica dacă pârâtul din acţiunea principală este titularul dreptului a cărui realizare se cere prin acţiunea reconvenţională, în caz contrar având posibilitatea să respingă cererea pentru lipsa calităţii procesuale active a reclamantului.

[3] Calitate procesuală pasivă. Pârâtul, persoana chemată în judecată de reclamant, trebuie să fie cel obligat în cadrul raportului juridic dedus judecăţii.

De vreme ce condiţia de admisibilitate a cererii reconvenţionale este existenţa unei legături între cererea principală şi pretenţiile pârâtului, rezultă că, în principiu, numai reclamantul din acţiunea principală poate deveni pârât în cadrul cererii

reconvenţionale, dobândind şi el o dublă calitate, aceea de reclamant-pârât; există şi situaţii când prin cererea reconvenţională se mai atrage în proces şi un terţ [art. 209 alin. (2) C.proc.civ.].

Instanţa va verifica dacă reclamantul din acţiunea principală este cel obligat în cadrul litigiului dedus judecăţii prin acţiunea reconvenţională, în caz contrar având posibilitatea să respingă cererea pentru lipsa calităţii procesuale pasive a pârâtului-reclamant.

[4] Obiectul cererii. La fel ca şi cazul cererii de chemare în judecată, acesta constituie întotdeauna pretenţia concretă a pârâtului-reclamant, materializându-se în solicitarea adresată instanţei de judecată de obligare a reclamantului-pârât la plata unei sume de bani, de anulare a unui contract, de partajare a bunurilor comune etc.

Precizarea care se impune este aceea că, în raport de dispoziţiile art. 209 C.proc.civ., pretenţiile formulate de pârâtul-reclamant prin cererea reconvenţională trebuie să fie în legătură cu cererea reclamantului-pârât, derivând din acelaşi raport juridic sau strâns legate de acesta.

Astfel, chiar dacă există cauze juridice şi obiecte diferite ale celor două cereri, ele trebuie să aibă o legătură în sens larg, cel puţin din punct de vedere al efectului produs asupra rezolvării unitare a litigiului dedus judecăţii.

[5] Motivele de fapt. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 5.

[6] Temeiul de drept. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 6.

[7] Probe. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 7.

[8] Cerinţe obligatorii. Potrivit dispoziţiilor art. 209 alin. (3) C.proc.civ., cererea reconvenţionala trebuie să îndeplinească condiţiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată, aplicându-i-se, prin asemănare, dispoziţiile art. 194 şi urm. C.proc.civ.

[9] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se stabileşte ca şi în cazul cererii de chemare în judecată, fiind incidente dispoziţiile O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru şi art. 197 C.proc.civ.

[10] Semnătura. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 11.

[11] Instanţa competentă să judece cererea reconvenţională este aceea competentă să judece acţiunea principală, potrivit dispoziţiilor art. 123 C.proc.civ. Această prorogare de competenţă operează tocmai în vederea soluţionării unitare a litigiului dedus judecăţii şi evitării pronunţării unor soluţii contradictorii.

Potrivit dispoziţiilor art. 210 C.proc.civ., cererea reconvenţională se judecă odată cu cererea principală, iar în situaţia când numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanţa va putea dispune disjungerea judecării celor două cereri.

3. Cerere de modificare a cererii de chemare în judecată

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant în dosarul nr. ____/____, având termen la data de _____, la instanţa _____, în contradictoriu cu pârâtul **[3]** _____, înţeleg să formulez prezenta

Cerere de modificare a cererii introductive de instanţă

în sensul că înţeleg **[4]** _____ (să completez motivarea/să modific obiectul acţiunii/ să modific cauza acţiunii) şi vă solicit:

- să luaţi act ca _____/să dispuneţi obligarea pârâtului la _____/să introduceţi în cauză în calitate de pârât pe _____ etc.;

- să-l obligaţi pe pârât la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe art. 204 C.proc.civ., precum şi _____

Probe [7]: Solicit să-mi încuviinţaţi următoarele probe _____

Anexez:

- un exemplar al cererii pentru instanţă;

- o copie pentru a fi comunicată pârâtului;

- înscrisuri certificate ca fiind conforme cu originalul;

- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei, precum şi _____ **[8]**

Semnătura, **[9]**

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[10]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de modificare a cererii introductive de instanţă este o cerere adiţională, potrivit art. 30 alin. (5) C.proc.civ., ce poate fi formulată numai după sesizarea instanţei de către reclamant cu cererea de chemare în judecată. Art. 204 C.proc.civ. face referire la posibilitatea ca reclamantul să-şi modifice cererea şi să propună dovezi, până la primul termen de judecată la care acesta este legal citat.

Instanţa va acorda termen, iar cererea modificată va fi comunicată pârâtului, pentru ca acesta să ia cunoştinţă şi să depună întâmpinare. *Nu trebuie confundată* procedura de regularizare în faţa primei instanţe cu modificarea cererii de chemare în judecată. *Procedura de regularizare* are drept scop îndreptarea neregulilor formale din cadrul cererilor formulate în faţa instanţei, în vederea soluţionării corecte şi cu celeritate a procesului civil, pe când *modificarea* presupune voinţa reclamantului de a formula un capăt de cerere diferit, de a introduce un nou pârât etc., adică, în esenţă, de a aduce modificări cadrului procesual, prin schimbarea unora dintre elementele sale.

Termenul de introducere. Potrivit dispoziţiilor art. 204 alin. (1) C.proc.civ., reclamantul poate să-şi modifice cererea, sub sancţiunea decăderii, numai până la primul termen la care acesta este legal citat. Conform dispoziţiilor art. 209 alin. (5) C.proc.civ., reclamantul va putea, de asemenea, cere un termen pentru a depune întâmpinare la cererea reconvenţională a pârâtului şi a propune dovezile în apărare.

Potrivit dispoziţiilor art. 204 alin. (2) C.proc.civ., cererea nu se socoteşte modificată şi nu se va acorda termen, atunci când:

- se îndreaptă greşelile materiale din cuprinsul cererii;
- reclamantul măreşte sau micşorează cuantumul obiectului cererii;
- reclamantul solicită contravaloarea obiectului cererii, pierdut sau pierit în timpul procesului;
- reclamantul înlocuieşte cererea în constatare printr-o cerere în realizarea dreptului sau, dimpotrivă, în cazul în care cererea în constatare este admisibilă.

Sancţiunea prevăzută de lege pentru depunerea cererii peste termenul prevăzut de art. 204 alin. (1) C.proc.civ. este decăderea. Instanţa va putea dispune judecarea separată dacă cererea poate fi privită ca o cerere de chemare în judecată de sine-stătătoare.

[2] Calitate procesuală activă. Persoana care are calitate să formuleze această cerere este reclamantul din acţiunea introductivă, adică cel care a sesizat instanţa cu cererea de chemare în judecată. În virtutea principiului disponibilităţii părţilor în cadrul procesului civil şi în funcţie de interesul pe care îl are în realizarea protecţiei judiciare a drepturilor sale, reclamantul va putea modifica obiectul acţiunii, va putea formula noi capete de cerere sau va putea chema în judecată şi alte persoane, pe lângă pârâtul iniţial.

[3] Calitate procesuală pasivă are pârâtul din acţiunea introductivă de instanţă. Este posibil, însă, ca reclamantul să cheme în judecată şi alte persoane pe lângă pârâtul iniţial sau chiar să renunţe la judecata faţă de acesta. Persoanele chemate în judecată în calitate de pârâţi trebuie să fie cele obligate în cadrul raportului juridic de drept substanţial dedus judecăţii.

[4] Obiectul cererii. Deşi textele care reglementează posibilitatea completării şi modificării cererii de chemare în judecata nu precizează în ce constă aceasta, totuşi, în practica judiciară s-a apreciat că reclamantul poate solicita:
- modificarea cauzei acţiunii;
- modificarea obiectului acţiunii;
- adăugarea unor noi capete de cerere;
- înlocuirea unuia sau mai multor capete de cerere;
- extinderea cadrului procesual, prin introducerea în cauză a mai multor pârâţi sau, dimpotrivă, renunţarea la pretenţii faţă de unii dintre ei etc.

[5] Motivele de fapt ale cererii pot fi diferite, în raport de conţinutul acesteia. Astfel:
- dacă se solicită completarea motivării iniţiale, se va expune doar conţinutul acesteia;
- dacă se formulează un nou capăt de cerere, atunci trebuie respectate cerinţele art. 194 C.proc.civ.

[6] Temeiul de drept. Temeiul de drept procesual ce permite completarea şi modificarea cererii îl constituie art. 204 C.proc.civ.
În ceea ce priveşte temeiul de drept substanţial, acesta diferă în funcţie de obiectul şi cauza acţiunilor formulate prin cererea de chemare în judecată şi cererea modificatoare.

[7] Probe. Regimul juridic al probelor este acelaşi ca şi la cererea de chemare în judecată, aplicându-se prin analogie dispoziţiile art. 194 C.proc.civ. Pentru amănunte, a se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 7.

[8] Timbrajul se stabileşte în raport de conţinutul cererii modificatoare şi de dispoziţiile art. 197 C.proc.civ. şi O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Pentru amănunte, a se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.
Taxa judiciară de timbru se datorează numai dacă se formulează un nou capăt de cerere sau se măreşte cuantumul pretenţiilor. Pentru alte aspecte, cum ar fi chemarea în judecată şi a altor persoane în calitate de pârâţi, completarea motivelor de fapt sau de drept, nu se datorează taxa judiciară de timbru, întrucât, nu se timbrează cererile depuse în cursul judecăţii şi care nu modifică valoarea taxabilă, potrivit art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

[9] Semnătura trebuie să figureze ca o cerinţă obligatorie, aplicându-se prin analogie dispoziţiile art. 196 alin. (1) C.proc.civ.

[10] Instanţa competentă este cea la care s-a depus iniţial cererea de chemare în judecată. Dacă prin modificarea cererii s-a schimbat obiectul sau natura acţiunii, astfel încât atrage competenţa exclusivă a unei alte instanţe, se va discuta declinarea competenţei, în raport de dispoziţiile art. 132 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

4. Cerere de chemare în judecată a altor persoane

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât), solicit

Chemarea în judecată a _____ **[3]**

domiciliat în _____, pentru ca hotărârea ce o veţi pronunţa să-i fie opozabilă acestuia.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motive de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 68 C.proc.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez [7]:

- copii ale cererii pentru părţile din dosar;
- copie a cererii de chemare în judecată, a întâmpinării;
- înscrisuri şi copii ale înscrisurilor pentru cel chemat în judecată;
- certificate pentru conformitate;
- chitanţa cu plata taxei judiciare de timbru în cuantum de ___ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de chemare în judecată a altor persoane este o cerere incidentală, reglementată de art. 68 C.proc.civ., formulată de una dintre părţile procesului civil, aflat deja pe rolul instanţei, prin care se solicită introducerea în cauză a unei persoane care ar putea pretinde, pe calea unei cereri separate, aceleaşi drepturi ca şi reclamantul, pentru ca hotărârea ce se va pronunţa să-i fie opozabilă. Această cerere are caracterul unei intervenţii forţate. Regimul juridic aplicabil din punct de vedere procesual este cel prevăzut pentru cererea de intervenţie principală, conform art. 69 alin. (3) C.proc.civ. raportat la art. 64 şi 65 C.proc.civ. şi se tinde, astfel, la a se limita posibilitatea declanşării unor litigii viitoare, cu aceeaşi cauză şi acelaşi obiect, dar cu părţi diferite.

Termenul de introducere. Potrivit dispoziţiilor art. 68 alin. (2) C.proc.civ., cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanţe. Dacă cererea este formulată de pârât, se depune odată cu întâmpinarea în faţa primei instanţe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, se depune cel mai târziu la primul termen de judecată.

Cererea făcută de reclamant se depune cel mai târziu până la închiderea dezbaterilor înaintea primei instanţe.

[2] Calitatea de a formula cererea, potrivit dispoziţiilor art. 68 alin. (1) C.proc.civ., o are oricare dintre părţile dintre proces, care au la îndemână acest mijloc procedural prin care se urmăreşte ca hotărârea pronunţată să fie opozabilă şi persoanei introduse în cauză.

[3] Persoana introdusă în cauză trebuie să poată pretinde aceleaşi drepturi ca şi reclamantul. De pildă în cazul pluralităţii de creditori, când debitorul are motiv să refuze plata, aceasta poate solicita introducerea în cauză şi a celorlalţi creditori pentru a obţine o singură hotărâre opozabilă tuturor creditorilor săi.

Cel chemat în judecată dobândeşte calitatea de reclamant, iar hotărârea îi va fi opozabilă, potrivit dispoziţiilor art. 70 C.proc.civ.

În ipoteza reglementată de art. 71 alin. (1) C.proc.civ. este posibil ca pârâtul chemat în judecată pentru o datorie bănească să recunoască datoria şi să se declare gata să o execute faţă de cel care se va stabili pe cale judecătorească că este îndreptăţit să primească plata. În această situaţie pârâtul poate consemna la dispoziţia instanţei suma datorată şi va fi scos din proces. De asemenea, potrivit art. 71 alin. (2) C.proc.civ., în situaţia în care, pârâtul chemat în judecată pentru predarea unui bun sau a folosinţei acestuia, va fi scos din proces dacă declară că va preda bunul celui al cărui drept va fi stabilit prin hotărâre judecătorească. Bunul în litigiu va fi pus sub sechestru judiciar de către instanţa învestită cu judecarea cauzei. În aceste condiţii, litigiul va continua între reclamantul iniţial şi terţul chemat în judecată.

[4] Motivele de fapt. Potrivit dispoziţiilor art. 69 alin. (1) C.proc.civ., cererea trebuie motivată, adică trebuie indicat temeiul care determină îndreptăţirea celui care, fiind chemat în judecată, ar putea pretinde aceleaşi drepturi ca şi reclamantul. De pildă, un contract de împrumut din care rezultă că sunt mai mulţi creditori sau, în cazul unei cesiuni de creanţă, când debitorul cedat are interesul să fie chemat în judecată şi cedentul, alături de cesionar.

De remarcat că obiectul şi cauza acţiunii nu se schimbă, operând doar o modificare a numărului părţilor cărora le va fi opozabilă hotărârea ce finalizează litigiul.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 68 C.proc.civ.

[6] Probe. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 7.

[7] Cerinţe obligatorii. Potrivit dispoziţiilor art. 69 alin. (1) C.proc.civ., cererea de chemare în judecată a altor persoane va fi motivată şi se va comunica tuturor părţilor din dosar, împreună cu toate înscrisurile ataşate.

Cererea comunicată celui chemat în judecată va fi însoţită de o copie a cererii de chemare în judecată, a întâmpinării, precum şi a tuturor celorlalte înscrisuri de la dosar.

[8] Timbrajul. Cererea nu este supusă taxei de timbru, deoarece, potrivit dispoziţiilor art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile depuse în cursul judecăţii şi care nu modifică valoarea taxabilă a cererii sau caracterul cererii iniţiale nu se timbrează.

[9] Instanţa competentă este cea învestită cu judecarea cererii principale. Cererea de chemare în judecată a altor persoane având un caracter incidental, operează o prorogare a competenţei instanţei sesizate cu acţiunea principală, potrivit dispoziţiilor art. 123 C.proc.civ.

Din dispoziţiile art. 68 alin. (3) C.proc.civ. rezultă faptul că cererea de chemare în judecată a altor persoane poate fi formulată numai în faţa primei instanţe.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

5. Cerere de intervenţie voluntară principală

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de intervenient în dosarul nr. ____ la instanţa _____, cu termen la _____, formulez prezenta cerere de

Intervenţie voluntară principală

prin care solicit:

- să obligaţi reclamantul/pârâtul **[3]** la _____, **[4]**

- obligarea la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 61 C.proc.civ., precum şi _____

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- copii ale cererii de intervenţie, câte una pentru fiecare parte;

- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);

- înscrisuri doveditoare;

- copii ale înscrisurilor pentru părţi certificate pentru conformitate;

- lista cu numele şi adresele martorilor propuşi;

- chitanţa ce atestă plata taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** ____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de intervenţie voluntară principală, reglementată de art. 61 C.proc.civ., este o cerere incidentală, formulată de un terţ, din iniţiativa sa, în cadrul unui proces deja existent pe rolul instanţei de judecată.

Ea are caracterul unei cereri de chemare în judecată întrucât intervenientul urmăreşte realizarea sau conservarea unui drept propriu[1], urmărind obligarea celorlalte părţi din proces la îndeplinirea unor prestaţii, la restituirea unor bunuri etc.

1.1. Cerinţe obligatorii:

a) *existenţa unei legături între cererea de intervenţie şi cererea principală*;

b) *justificarea unui interes* al terţului în formularea cererii. De altfel, art. 61 alin. (1) C.proc.civ. se referă în mod expres la persoanele care au un interes, condiţionând participarea terţului în cadrul procesului civil de justificarea unui interes în promovarea cererii în cadrul unui proces deja pornit între alte persoane, iar nu pe cale separată. În aceasta situaţie este vorba de un interes distinct de cel care trebuie să existe ca una din condiţiile pentru promovarea acţiunii civile şi care trebuie evidenţiat pentru fiecare capăt de cerere în parte.

Aşadar, intervenientul pe cale principală va fi ţinut să demonstreze nu numai interesul în promovarea acţiunii sale ca atare (de pildă obligarea pârâtului la plata unor despăgubiri), dar şi interesul de a promova această acţiune în cadrul procesului deja pornit. De exemplu, intervenientul are o creanţă împotriva pârâtului, anterioară celei a reclamantului, şi urmăreşte satisfacerea acesteia cu prioritate.

c) *întrunirea elementelor prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată*, potrivit art. 194 C.proc.civ.;

d) *admisibilitatea cererii*. S-a apreciat în literatura de specialitate că în cazul acţiunilor strict personale nu este admisibilă cererea de intervenţie[2], de pildă, în ceea ce priveşte desfacerea căsătoriei, schimbarea numelui etc. De asemenea, s-a apreciat că ar fi inadmisibilă[3] şi în cazul acţiunilor posesorii şi al unor incidente procedurale, precum strămutarea, recuzarea, conflictul de competenţă, perimarea, abţinerea etc.

1.2. Termenul de introducere. Potrivit dispoziţiilor art. 68 alin. (2) C.proc.civ., cererea făcută de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanţe. Art. 62 alin. (2) prevede că cererea poate fi făcută numai în faţa primei instanţe, înainte de închiderea dezbaterilor în fond.

Potrivit art. 62 alin. (3) C.proc.civ., cererea poate fi făcută şi în apel, dar numai cu acordul expres al părţilor. Intervenţia voluntară principală nu poate fi formulată în

---

[1] *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 172 şi *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 109.

[2] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 110.

[3] *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 173.

BCU ASSISTENTA UNIVERSITARA

recurs, aşa cum rezultă din interpretarea art. 62 C.proc.civ. Potrivit art. 63 C.proc.civ., numai cererea de intervenţie accesorie, adică cea care sprijină numai apărarea unei părţi, poate fi făcută chiar şi în căile extraordinare de atac, deci, şi în recurs, căreia Codul de procedură civilă i-a menţinut caracterul de cale extraordinară de atac.

[2] Calitate procesuală activă. Potrivit dispoziţiilor art. 61 C.proc.civ., orice persoană care are un interes poate formula cerere de intervenţie. În ceea ce priveşte intervenţia principală, intervenientul trebuie să fie titularul dreptului pretins sau să pretindă un drept strâns legat de cel dedus judecăţii, pentru a avea calitate procesuală activă în cadrul acţiunii formulate. În plus, intervenientul va trebui să justifice condiţia interesului.

Intervenientul principal are o poziţie independentă de cea a celorlalte părţi în litigiu, ceea ce înseamnă că, de pildă, poate exercita apel sau recurs împotriva hotărârilor pronunţate în cauză, indiferent de faptul că celelalte părţi exercită sau nu căile de atac.

[3] Calitate procesuală pasivă poate dobândi atât reclamantul, cât şi pârâtul din procesul iniţial, în funcţie de obiectul cererii formulate de intervenientul principal. Esenţial este, la fel ca în orice altă acţiune, să fie chemat în judecată cel care este obligat în cadrul raportului de drept substanţial; în consecinţă, prin chemarea acestuia în calitate de pârât, va dobândi calitate procesuală pasivă în cadrul raportului juridic de drept procesual civil.

[4] Obiectul cererii. Acesta constituie întotdeauna pretenţia concretă a reclamantului[1)], materializându-se în solicitarea adresată instanţei de judecată de a obliga pârâtul la plata unei sume de bani, anularea unui contract, partajarea bunurilor comune etc.

Sancţiunea neprecizării obiectului acţiunii este nulitatea cererii de chemare în judecată, potrivit art. 196 alin. (1) C.proc.civ.

[5] Motivele de fapt. În funcţie de natura cererii sau a acţiunii formulate, intervenientul-reclamant va trebui să expună motivele de fapt şi cauza acţiunii.

În măsura în care acţiunea este mijlocul legal prin care o persoana cere instanţei judecătoreşti fie recunoaşterea dreptului său, fie realizarea acestui drept, ori despăgubiri pentru împiedicarea sa în exercitarea acelui drept[2)], reclamantul trebuie să indice instanţei, după caz, care este dreptul încălcat, în ce constă încălcarea acestuia, eventual de ce pârâtul este cel ţinut la repararea pagubei. De asemenea, reclamantul va trebui să evidenţieze interesul promovării acţiunii.

Astfel, reclamantul va trebui să expună împrejurările de fapt care legitimează solicitarea adresată instanţei, într-o manieră clară, ordonată cronologic şi, pe cât posibil, indicând temeiul pretenţiei sale. Acesta ar putea consta, de pildă, într-un contract, succesiune legală, fapt ilicit cauzator de prejudicii etc.

---

1) *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 97.

2) *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 229.

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" IAŞI LIBRARY

[6] Temeiul de drept. Întrucât intervenţia principală are caracterul unei cereri de chemare în judecată, alături de temeiul de drept procesual (art. 61 C.proc.civ.) vor fi indicate şi temeiurile de drept material. Spre exemplu, pentru revendicare va fi indicat art. 563 C.civ., pentru rezoluţiunea contractelor art. 1549 C.civ. etc.

[7] Probe. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 7.

[8] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

[9] Instanţa competentă este aceea sesizată cu judecarea cererii principale. În această situaţie operează o prorogare legală de competenţă, ce determină extinderea competenţei instanţei sesizate cu cererea introductivă să judece şi cererea incidentală.

9.1. Procedura soluţionării cererii. Cererea de intervenţie se judecă odată cu cererea principală; totuşi, dacă judecata cererii principale ar fi întârziată prin intervenţia în interes propriu, instanţa poate hotărî disjungerea judecării celor două cauze, potrivit art. 66 alin. (2) C.proc.civ.

Potrivit dispoziţiilor art. 64 C.proc.civ., instanţa va comunica părţilor cererea de intervenţie şi copii de pe înscrisurile care o însoţesc. După ascultarea părţilor şi a celui care intervine va hotărî apoi, prin încheiere, asupra *admisibilităţii în principiu* a cererii de intervenţie. După încuviinţarea în principiu, intervenientul devine parte şi, în cazul în care întâmpinarea este obligatorie, instanţa va fixa termenul în care aceasta va putea fi depusă.

Potrivit art. 65 alin. (2) C.proc.civ., cel care intervine va lua procedura în starea în care se află în momentul admiterii intervenţiei, iar actele de procedură următoare se vor îndeplini şi faţă de cel care intervine. Intervenientul va putea solicita probe prin cererea de intervenţie sau, cel mai târziu, până la primul termen de judecată ulterior admiterii cererii de intervenţie.

9.2. Căile de atac. Dacă cererea de intervenţie principală *este admisă în principiu*, încheierea prin care s-a pronunţat instanţa va putea fi atacată numai odată cu fondul, adică numai după ce hotărârea s-a pronunţat, tranşând litigiul dintre părţi [art. 64 alin. (2) C.proc.civ.].

Încheierea *de respingere ca inadmisibilă* a cererii de intervenţie poate fi atacată în termen de 5 zile de la pronunţare, pentru partea prezentă, respectiv de la comunicare pentru partea lipsă, potrivit art. 64 alin. (4) C.proc.civ. Calea de atac este numai apelul, dacă încheierea a fost dată în prima instanţă, respectiv numai recursul la instanţa ierarhic superioară, în cazul în care încheierea a fost pronunţată în apel. Pentru soluţionarea căilor de atac întâmpinarea nu este obligatorie. Potrivit aceluiaşi text, instanţa competentă să judece calea de atac trebuie să se pronunţe asupra cauzei în termen de 10 zile de la înregistrarea dosarului, iar judecarea cererii principale se suspendă până la soluţionarea căii de atac. Aşadar, exercitarea căii de atac împotriva încheierii de respingere a cererii de intervenţie principală are ca efect suspendarea judecării cauzei, în faţa instanţei de fond sau a instanţei de apel.

BCU CLUJ "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

6. Cerere de intervenţie voluntară accesorie

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de intervenient în dosarul nr. _____ la instanţa _____, cu termen la _____, având ca obiect _____ formulez prezenta cerere de

Intervenţie accesorie

prin care înţeleg să susţin apărarea reclamantului/pârâtului _____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motive de fapt [3]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [4]: Invoc art. 63 C.proc.civ. şi art. _____

Probe [5]: Înţeleg să solicit proba cu _____

Anexez:

- copii ale cererii pentru părţile din dosar;
- copia actului de identitate (un exemplar numai pentru instanţă);
- înscrisuri reprezentând _____ şi copii ale înscrisurilor pentru părţi;
- certificate pentru conformitate;
- chitanţa ce atestă plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[6]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[7]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de intervenţie în interesul altuia sau accesorie constituie o formă de participare voluntară a terţilor în procesul civil. Este o cerere destinată să sprijine apărarea uneia dintre părţi, prin aceasta deosebindu-se de cererea de intervenţie principală, prin care terţul urmăreşte realizarea sau conservarea unui drept propriu sau a unui drept strâns legat de cel dedus judecăţii.

Termenul de introducere. Cererea de intervenţie accesorie poate fi făcută oricând în timpul judecării cauzei, până la închiderea dezbaterilor, chiar şi în căile extraordinare de atac.

[2] Calitate de a formula cererea, potrivit dispoziţiilor art. 61 alin. (3) C.proc.civ., are terţul care justifică un interes să intervină în procesul care se judecă între părţile originare.

Terţul va trebui să specifice în cuprinsul cererii pe care dintre părţi înţelege să sprijine prin formularea intervenţiei accesorii.

[3] Motivele de fapt. Intervenientul va trebui să explice interesul său în formularea cererii, folosul practic pe care îl va obţine prin susţinere apărării uneia din părţi. De asemenea, intervenientul va explica în ce constă apărarea pe care înţelege să o facă în interesul părţii pe care o susţine.

[4] Temeiul de drept. Alături de temeiul de drept procesual, şi anume art. 63 C.proc.civ., vor fi indicate şi temeiurile de drept material pe care intervenientul înţelege să le invoce în apărarea părţii pe care o sprijină.

[5] Probe. Intervenientul accesoriu va putea propune şi administra numai acele probe care sunt în interesul părţii pe care o sprijină, concluzie care se desprinde din interpretarea teleologică a art. 63 alin. (3) C.proc.civ.

[6] Timbrajul. Cererea de intervenţie accesorie se taxează, potrivit dispoziţiilor art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[7] Instanţa competentă este cea sesizată cu judecarea cererii principale.

Procedura de soluţionare. A se vedea *supra* **nr. 5** – *Cerere de intervenţie voluntară principală*, pct. 9.

Potrivit art. 67 alin. (1) C.proc.civ., judecarea cererii de intervenţie accesorie nu poate fi disjunsă de judecarea cererii principale, iar instanţa este obligată să se pronunţe asupra acesteia prin aceeaşi hotărâre, odată cu fondul.

Intervenientul accesoriu are o poziţie subordonată părţii în favoarea căreia a intervenit şi nu poate face decât acele acte procedurale care profită părţii respective [art. 67 alin. (2) C.proc.civ.]. Aceasta înseamnă că, de pildă, dacă partea pe care o sprijină renunţă la judecarea cauzei sau achiesează la pretenţiile reclamantului, cererea de intervenţie accesorie rămâne fără obiect sau devine lipsită de interes.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Potrivit dispoziţiilor legale menţionate, calea de atac exercitată de cel care intervine în interesul uneia dintre părţi se socoteşte neavenită dacă partea pentru care a intervenit nu a declarat ea însăşi calea de atac respectivă ori aceasta a fost anulată, perimată sau respinsă fără a fi cercetată în fond.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

7. Cerere de chemare în garanţie

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât) în cauza având ca obiect _____,

Chem în garanţie

pe **[3]** _____, domiciliat în _____, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi:

- obligarea chematului în garanţie la plata sumei de _____, cu titlu de _____ **[4]**
- obligarea la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 72-74 C.proc.civ. şi art. _____

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe: _____

Anexez:

- copia actului de identitate (un exemplar pentru instanţă);
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de chemare în garanţie are caracterul unei cereri incidentale [art. 30 alin. (6) C.proc.civ.], fiind o cerere formulată în cadrul unui proces deja început, cerere prin care se urmăreşte introducerea în proces a unui terţ împotriva căruia ar putea să se îndrepte ulterior partea care ar cădea în pretenţii sau ar fi obligată la despăgubiri.

Prin formularea acestei cereri se dă posibilitatea chematului în garanţie să formuleze toate apărările în sprijinul părţii pe care o garantează şi se evită declanşarea unui litigiu ulterior, în situaţia în care cel garantat va fi evins sau obligat la despăgubiri către reclamant.

În anumite situaţii formularea unei cereri de chemare în garanţie constituie o obligaţie de diligenţă. Spre exemplu, potrivit art. 1705 alin. (2) C.civ., cumpărătorul trebuie să cheme în garanţie pe vânzător, înainte de a fi evins de un terţ, în caz contrar vânzătorul putând opune *exceptio mali processus* (excepţia unui proces rău condus); astfel, vânzătorul va fi exonerat de obligaţia de garanţie a cumpărătorului dacă dovedeşte că ar fi avut mijloace suficiente ce puteau fi folosite în cursul primului proces şi care ar fi condus la câştigarea acestuia, dacă ar fi fost înştiinţat în termen util.

1.1. Cerinţe obligatorii. Cererea de chemarea în garanţie trebuie formulată sub forma unei cereri de chemare de judecată [art. 73 alin. (1) C.proc.civ.].

1.2. Termenul de introducere a cererii este diferit, în funcţie de partea care o formulează. Astfel, potrivit art. 73 alin. (2) C.proc.civ., dacă cererea este formulată de reclamant sau de intervenientul principal, acesta o poate depune până cel mai târziu la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanţe.

Dacă cererea este formulată de pârât, potrivit art. 73 alin. (3) C.proc.civ., acesta o poate depune odată cu întâmpinarea, înaintea primei instanţe, iar când întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

[2] Calitate procesuală activă. Oricare dintre părţile din proces poate să formuleze cererea de chemare în garanţie. În raport de dispoziţiile art. 72 alin. (2) C.proc.civ., cel chemat în garanţie poate la rândul său să cheme în garanţie o altă persoană, în aceleaşi condiţii.

[3] Calitate procesuală pasivă. Chematul în garanţie este cel obligat legal sau convenţional să garanteze partea care l-a chemat în judecată. Se pot exemplifica, în acest sens, garanţiile izvorâte din contractele translative de drepturi, cum ar fi vânzarea sau schimbul. De asemenea, garanţia poate izvorî şi dintr-un contract de cesiune de creanţă sau între comoştenitori după facerea partajului[1)].

Potrivit art. 72 alin. (1) C.proc.civ., poate fi chemată în garanţie şi persoana de la care partea care pierde procesul ar putea cere despăgubiri, de pildă comitentul chemat în judecată pentru a răspunde pentru fapta culpabilă a prepusului sau mandantul pentru fapta mandatarului.

[1)] Idem, p. 307.

BOJIN - CU VIRTUAL LIBRARY

[4] Obiectul cererii. Îmbrăcând forma unei cereri de chemare în judecată, partea foloseşte o acţiune civilă pentru valorificarea dreptului său material. Aşa fiind, obiectul cererii constă în pretenţia concretă a părţii interesate, respectiv obligarea chematului în garanţie la plata unei sume de bani, la predarea bunului etc.

[5] Motivele de fapt. În funcţie de natura cererii sau a acţiunii formulate, reclamantul va trebui să explice motivul de fapt şi cauza acţiunii. Va trebui să învedereze instanţei raportul juridic care determină introducerea în cauză a chematului în garanţie. De pildă, atunci când comitentul va fi chemat să răspundă pentru fapta prepusului, se va menţiona raportul de prepuşenie şi temeiul răspunderii comitentului.

[6] Temeiul de drept. În afară de temeiul de drept procedural, care este prevăzut de art. 72-74 C.proc.civ., partea va invoca şi temeiul de drept substanţial, de pildă art. 1705 alin. (2) C.civ., în ceea ce priveşte vânzarea etc.

[7] Probe. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 7.

[8] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

[9] Instanţa competentă. Cererea se depune la instanţa unde cauza este *pendinte*, dar numai înaintea primei instanţe, conform art. 68 alin. (2) C.proc.civ. În această situaţie operează o prorogare de competenţă, în sensul că instanţa competentă să judece acţiunea principală va fi competentă să judece şi cererea de chemare în garanţie [art. 123 C.proc.civ.], de vreme ce soluţia ce se va da cererii de chemare în garanţie depinde de aceea care se va da în acţiunea principală.

Potrivit dispoziţiilor art. 74 alin. (4) C.proc.civ., când judecarea cererii principale ar fi întârziată prin chemarea în garanţie instanţa poate dispune disjungerea ei spre a fi judecată separat. Dacă instanţa va dispune disjungerea cererii de chemare în garanţie, atunci, aceasta din urmă va fi suspendată până la soluţionarea cererii principale.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

8. Cerere de arătare a titularului dreptului

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]**_____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de pârât în acţiunea formulată de reclamantul _____, având ca obiect _____, formulez prezenta

Cerere de arătare a titularului dreptului

prin care solicit introducerea în cauză a numitului **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de titular al dreptului real de _____ (proprietate/servitute/uzufruct), pentru ca hotărârea să-i fie opozabilă acestuia.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 75 C.proc.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de arătarea titularului dreptului *este o cerere incidentală*, reglementată de art. 75-77 C.proc.civ., prin care se urmăreşte introducerea în cauză a persoanei care are calitatea de parte în raportul juridic de

BCU IAŞI / CENTRUL UNIVERSITY LIBRARY

drept substanţial, fiind titularul unui drept ce face obiectul litigiului, litigiu în care reclamantul pretinde un drept real asupra lucrului.

Cel introdus în cauză urmează să ia locul pârâtului, procesul desfăşurându-se în contradictoriu cu acesta, dacă reclamantul consimte. Art. 75 C.proc.civ. se referă la pârâtul care deţine un lucru pentru altul sau exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru; numai acesta poate arăta pe titularul dreptului în numele căruia deţine lucrul sau exercită dreptul, când este chemat în judecată de un reclamant care pretinde un drept real[1]. De pildă, un detentor precar chemat în judecată într-o acţiune în revendicare va putea indica pe proprietarul care i-a închiriat bunul în litigiu.

În doctrină[2] s-a apreciat că cererea nu are caracterul unei cereri de chemare în judecată, ci constituie o apărare a pârâtului.

[2] Calitate procesuală activă

2.1. Persoana care poate formula cererea este pârâtul, acesta fiind interesat ca procesul să se poarte în contradictoriu cu titularul dreptului, urmând ca hotărârea să-i fie opozabilă acestuia din urmă.

Dacă cel arătat în cerere recunoaşte susţinerile pârâtului şi reclamantul consimte, pârâtul iniţial va fi scos din cauză, procesul purtându-se numai faţă de cel introdus în litigiu [art. 77 alin. (3) C.proc.civ.]. Dacă cel arătat în cerere tăgăduieşte susţinerile pârâtului sau reclamantul se opune, alături de cel introdus în cauză va figura şi pârâtul iniţial. Potrivit art. 77 alin. (4) C.proc.civ., dacă cel arătat ca titular tăgăduieşte susţinerile pârâtului sau nu se înfăţişează, acesta va căpăta calitatea de intervenient principal, hotărârea pronunţată în cauză fiindu-i opozabilă.

2.2. Termenul de introducere. Cererea se va depune la instanţa de fond în termenul prevăzut de lege pentru depunerea întâmpinării, iar dacă aceasta nu este obligatorie, cererea se depune cel mai târziu până la primul termen de judecată (art. 76 C.proc.civ.).

2.3. Legiuitorul a reglementat o nouă formă de atragere în cauză a unor persoane care au strânsă legătură cu raportul juridic dedus judecăţii şi anume **introducerea forţată, din oficiu**, a altor persoane, în conformitate cu art. 78 alin. (2) C.proc.civ. În cadrul procedurii contencioase, instanţa va pune în discuţia părţilor necesitatea introducerii în cauză a altor persoane, iar dacă niciuna dintre părţi nu solicită introducerea în cauză a terţului, iar judecătorul apreciază că pricina nu poate fi soluţionată fără introducerea acestuia, va respinge cererea, fără a se pronunţa pe fond.

2.4. În procedura necontencioasă şi în alte cazuri expres prevăzute de lege, instanţa va putea dispune, din oficiu, introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părţile se împotrivesc, conform art. 78 alin. (1) C.proc.civ.

---

[1] Idem, p. 310.

[2] *M. Tăbârcă*, Codul de procedură civilă comentat şi adnotat cu legislaţie, jurisprudenţă şi doctrină, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2003, p. 125.

[3] Calitate procesuală pasivă. Titularul dreptului este persoana care are calitatea de parte în raportul de drept substanţial dedus judecăţii. Acesta ar putea fi, de pildă, titularul unui drept de proprietate, de uzufruct, de servitute etc., care poate să-şi formuleze apărările în raport de pretenţiile reclamantului care a formulat o acţiune reală.

[4] Motivele de fapt. Cererea trebuie motivată, iar pârâtul va învedera instanţei că deţine un lucru pentru altul, fiind un detentor precar (locatar, depozitar, comodatar etc.) sau că deţine lucrul în numele altuia, de exemplu ca mandatar.

De asemenea, va fi ţinut să arate că cel introdus în cauză are calitatea de titular al unui drept real (proprietar, uzufructuar, titular al dreptului de servitute etc.), de vreme ce litigiul se poartă cu privire la un asemenea drept.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 75 C.proc.civ.

[6] Probe. Pârâtul va putea folosi acele mijloace probatorii necesare pentru a dovedi raportul juridic în care se află cu titularul dreptului. Pârâtul va depune, de pildă, un contract de închiriere pentru a-şi dovedi calitatea de locatar sau un contract de comodat, tinzând să probeze calitatea sa de detentor precar. Se vor putea folosi şi alte înscrisuri care pot proba existenţa dreptului real asupra lucrului al celui ce trebuie introdus în cauză.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru nu se datorează, dacă cererea are caracterul unei apărări şi nu se formulează pretenţii proprii.

[8] Instanţa competentă. Cererea se depune la instanţa la care cauza este *pendinte*.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

9. Întâmpinare la cererea de chemare în judecată

Instanţa _____
Secţia _____
Dosar nr. ___/____
Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de pârât în cauza de faţă, formulez prezenta

Întâmpinare

la cererea de chemare în judecată având ca obiect _____, formulată de reclamantul _____, în dosarul nr. _____, prin care vă solicit:

- _____ **[2]** (să respingeţi acţiunea în totalitate/să admiteţi acţiunea/să admiteţi în parte);

- să obligaţi reclamantul la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele întâmpinării:

Excepţii [3]: Invoc următoarele excepţii:

a) de procedură _____

b) de fond _____

Apărări de fond [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 205 C.proc.civ. şi _____

Probe [6]: Vă solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez [7]:

- copie a întâmpinării pentru reclamant;
- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);
- copie înscrisuri, certificate pentru conformitate, pentru reclamant;
- lista cu numele şi domiciliul martorilor.

Semnătura,

_____

Domului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Întâmpinarea, reglementată de art. 205 C.proc.civ., este actul procedural menit să reflecte poziţia pârâtului în raport de pretenţiile formulate de reclamant. În literatura de specialitate, întâmpinarea este definită ca fiind actul de procedură prin care pârâtul răspunde la cererea de chemare în judecată, apărându-se în fapt şi în drept faţă de pretenţiile reclamantului[1)].

Potrivit art. 208 alin. (1) C.proc.civ., întâmpinarea este obligatorie, afară de cazurile când legea prevede în mod expres altfel. Spre exemplu, întâmpinarea nu este obligatorie în caz de asigurare a dovezilor [art. 360 alin. (3) C.proc.civ.], în materia ordonanţei preşedinţiale [art. 998 alin. (1) teza finală C.proc.civ.] şi în cazul procedurii speciale a evacuării din imobilele folosite sau ocupate fără drept [art. 1041 alin. (3) C.proc.civ.].

Chiar dacă pârâtul nu a depus întâmpinare, el are în continuare posibilitatea să se apere prin combaterea pretenţiilor reclamantului şi prin discutarea, în fapt şi în drept, a susţinerilor şi a dovezilor adversarului, aşa cum rezultă din art. 14 alin. (4) C.proc.civ. ce reglementează principiul contradictorialităţii în procesul civil, şi poate să invoce în tot cursul procesului excepţiile de ordine publică[2)], potrivit art. 208 alin. (2) C.proc.civ.

Întâmpinarea va fi depusă, nu numai ca răspuns la cererea de chemare în judecată, ci va îndeplini aceeaşi funcţie procedurală şi faţă de cererea reconvenţională, de cererea de chemare în garanţie, de intervenţia principală sau de chemarea în judecată a altor persoane.

Codul reglementează un nou act de procedură care este denumit *răspuns la întâmpinare*, potrivit art. 201 alin. (2) C.proc.civ., fără a se indica în mod expres ce trebuie să cuprindă. Funcţia îndeplinită de această cerere este aceea de a permite reclamantului să-şi realizeze o apărare completă şi, mai ales, să răspundă în mod eficient unor excepţii de procedură sau de fond invocate de pârât, dând astfel o nouă dimensiune procesuală principiului contradictorialităţii în procesul civil.

1.1. Cuprinsul întâmpinării este prevăzut de art. 205 alin. (2) C.proc.civ., trebuind a fi menţionate:

a) *numele, prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reşedinţa pârâtului* ori, pentru persoanele juridice, *denumirea şi sediul lor*, precum şi, după caz, *codul unic de înregistrare, ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice, codul fiscal şi contul bancar*. Dacă pârâtul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul.

b) *adresa electronică sau coordonatele care au fost indicate în acest scop de părţi, precum numărul de telefon, numărul de fax ori altele asemenea*. Pentru

---

1) *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 188.

2) A se vedea şi DCC nr. 128/2002 (M.Of. nr. 370 din 31 mai 2002), decizie prin care s-a respins excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 118 C.proc.civ. din 1865.

BCU "SPIRU HARET" UNIVERSITY LIBRARY

celeritatea realizării actelor procedurale se impune şi folosirea mijloacelor moderne de comunicare, care să permită instanţei să efectueze rapid toate înştiinţările şi comunicările necesare unei proceduri contradictorii.

c) excepţiile de procedură ce pârâtul ridică la cererea reclamantului;

d) răspunsul la toate capetele de cerere, respectiv la pretenţiile şi motivele de fapt şi de drept ale cererii;

e) dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt de cerere (când se va cere dovada cu martori, pârâtul va arăta numele şi domiciliul acestora);

f) semnătura.

1.2. Cerinţe procesuale. Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010) a instituit o procedură scrisă, anterioară stabilirii primului termen de judecată, denumită de regularizare a cererii de chemare în judecată, reglementată de art. 200-201 C.proc.civ. Scopul acestei proceduri este acela de a corecta deficienţele formale ale cererii depuse de reclamant, urmând ca, după ce acest lucru s-a realizat, să se treacă la comunicarea acţiunii către pârât, depunerea întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare şi apoi stabilirea primului termen de judecată.

Aşadar, potrivit art. 201 alin. (1) C.proc.civ., judecătorul, după ce constată că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, va dispune comunicarea acesteia către pârât, punându-i-se în vedere că *are obligaţia de a depune întâmpinare, în termen de 25 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată*. Aşadar, legea impune obligativitatea comunicării întâmpinării către reclamant, de îndată, acesta fiind obligat să depună răspuns la întâmpinare, în termen de 10 zile de la comunicare.

Dacă reclamantul îşi modifică cererea de chemare în judecată, atunci după comunicarea acesteia către pârât, se va amâna pricina, în vederea formulării întâmpinării, care va fi depusă, cu cel puţin 10 zile înaintea termenului fixat de instanţa de judecată.

[2] Obiectul întâmpinării. Pârâtul poate solicita instanţei respingerea în totalitate a acţiunii formulate de reclamant, admiterea acţiunii sau admiterea în parte a acesteia.

În situaţia în care există mai multe capete de cerere formulate de reclamant, poziţia pârâtului va fi nuanţată, acesta putând solicita respingerea unui capăt de cerere şi admiterea altuia, în funcţie de interesul său.

[3] Excepţiile ridicate de pârât se vor referi nu numai la excepţiile de procedură, ci şi la excepţiile de fond[1)], de vreme ce întâmpinarea urmăreşte să opună reclamantului toate mijloacele de apărare prevăzute de cod. Astfel, alături de excepţia de necompetenţă sau litispendenţa, vor fi putea fi invocate autoritatea de lucru judecat, lipsa calităţii procesuale active, lipsa interesului, prematuritatea acţiunii etc.

Este necesar ca excepţiile să fie invocate însoţite de argumentaţia necesară, precum şi de indicarea dovezilor propuse a fi administrate pentru a justifica

1) *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 188.

BCU "CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY"

ridicarea excepţiei. De pildă dacă pârâtul susţine că acţiunea este prescrisă, va trebui să arate data scadenţei obligaţiei şi să arate că, în raport de aceasta, la data formulării cererii de chemare în judecată acţiunea era prescrisă, potrivit dispoziţiilor Codului civil.

Sancţiunea nedepunerii întâmpinării în termenul prevăzut de lege este decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe şi de a invoca excepţii, în afara celor de ordine publică, potrivit art. 208 alin. (2) C.proc.civ.

[4] Apărările de fond pe care le poate invoca pârâtul constituie răspunsul la fiecare dintre capetele de cerere formulate de reclamant. Apărările vor fi de fapt şi de drept şi vor tinde să argumenteze netemeinicia acţiunii. De exemplu într-o acţiune în revendicare imobiliară pârâtul s-ar putea apăra susţinând că nu ocupă imobilul revendicat, care este o apărare de fapt, sau că are titlu de proprietate asupra acestuia, ceea ce constituie o apărare de drept.

[5] Temeiul de drept. Pârâtul poate invoca atât temeiurile de drept procesual, cât şi de drept material, pentru a-şi susţine excepţiile şi apărările invocate. De pildă într-o acţiune în rezoluţiune a contractului de vânzare-cumpărare pentru neplata preţului, pârâtul poate invoca excepţia de neexecutare a contractului, care este o apărare de fond şi este un efect al convenţiilor sinalagmatice, iar în drept se vor indica dispoziţiile art. 1270 C.civ.

[6] Probele. Pârâtul va putea solicita încuviinţarea oricărei probe necesare pentru dovedirea susţinerilor sale, respectiv înscrisuri, interogatoriu, martori, expertiză etc.

Înscrisurile de care se serveşte pârâtul trebuie depuse în atâtea exemplare câte părţi sunt, plus unul pentru instanţă. Înscrisurile vor fi certificate de pârât, ca fiind conforme cu originalul, potrivit art. 206 alin. (2) C.proc.civ.

Potrivit art. 202 alin. (1) C.proc.civ., dacă mai mulţi reclamanţi au un singur reprezentant, sau un reclamant stă în judecată în mai multe calităţi juridice, instanţa va putea dispune să se depună la dosar, pentru aceste părţi, câte o singură copie. Dacă sunt mai mulţi pârâţi care au o poziţie procesuală comună, aceştia pot depune o întâmpinare comună.

Dacă pârâtul înţelege să se servească de *proba testimonială*, va indica în întâmpinare numele şi domiciliul martorilor.

Excepţii de la aplicarea art. 205 alin. (2) C.proc.civ. **în ceea ce priveşte propunerea probelor.**

Astfel, chiar dacă pârâtul a omis să indice, prin întâmpinare, în termenul prevăzut de lege, dovezile de care înţelege să se folosească în apărare, el mai poate cere instanţei să-i încuviinţeze probe în condiţiile prevăzute de art. 254 alin. (2) C.proc.civ.:

a) necesitatea probei rezultă din modificarea cererii;

b) când nevoia dovezii reieşea din cercetarea judecătorească şi partea nu o putea prevedea;

c) partea învederează instanţei că, din motive temeinic justificate, nu a putut propune în termen probele cerute;

d) când administrarea dovezii nu pricinuieşte amânarea judecăţii;
e) acordul expres al părţilor.

[7] Cerinţe obligatorii. Potrivit art. 206 alin. (2) C.proc.civ., la întâmpinare se vor alătura atâtea copii câţi reclamanţi sunt şi, de asemenea, se va alătura acelaşi număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, plus un rând de copii pentru instanţă.

Timbrajul. Având în vedere faptul că întâmpinarea este o apărare faţă de pretenţiile reclamantului, prin care pârâtul nu formulează pretenţii proprii, aceasta nu se timbrează.

[8] Instanţa competentă. Întâmpinarea se depune la aceeaşi instanţă şi la acelaşi dosar în care este formulată acţiunea introductivă de către reclamant. Întâmpinarea se depune şi în apel, recurs, în căile extraordinare de atac sau ca răspuns la cererile promovate în cursul executării silite, însă acestea vor fi tratate separat în cadrul acestei lucrări.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

10. Cerere de recuzare a unuia dintre membrii completului de judecată

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât etc.) în dosarul nr. ___/_____, având ca obiect _____, vă solicit să luaţi act că înţeleg să formulez

Cerere de recuzare

împotriva judecătorului **[3]** _____, membru al completului de judecată în dosarul sus-menţionat.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Înţeleg să învederez instanţei că judecătorul _____

Datorită motivului expus mai sus, judecătorul nu mai poate participa la judecarea pricinii şi vă solicit să admiteţi cererea, urmând ca judecătorul să fie înlocuit la judecarea cererii respective de un alt judecător.

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 41 şi 42 pct. ___ C.proc.civ.

Probe [6]: Înţeleg să fac dovada cu _____

Anexez:

- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei; **[7]**
- înscrisuri care dovedesc susţinerile din cuprinsul cererii de recuzare.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura cererii. Textele din Codul de procedură civilă care reglementează instituţia recuzării au caracterul unor norme de organizare judiciară[1] şi sunt destinate să asigure şi să protejeze obiectivitatea judecătorului în soluţionarea cauzelor deduse judecăţii. În reglementarea actuală toate motivele prevăzute de lege sunt cazuri de incompatibilitate absolută pentru judecători.

1.1. Deosebirea dintre incompatibilitate şi recuzare. Cazurile de incompatibilitate sunt reglementate de art. 41 şi 42 C.proc.civ. şi constituie motivele, adică temeiul pentru formularea unei cereri de recuzare de către partea interesată. Recuzarea în sine constituie o instituţie procesuală ce permite părţilor să înlăture un judecător de la judecarea cauzei, dacă există motive ce i-ar afecta obiectivitatea şi imparţialitatea. Potrivit art. 41 C.proc.civ., judecătorul care a pronunţat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre într-o pricină nu poate lua parte la judecata aceleiaşi pricini în apel, recurs, contestaţie în anulare, revizuire şi nici în caz de rejudecare după casare. De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar sau mediator în aceeaşi pricină.

1.2. Termen de introducere. Potrivit art. 44 alin. (1) C.proc.civ., propunerea de recuzare se va face, verbal sau în scris, pentru fiecare judecător în parte şi înainte de începerea oricărei dezbateri. Potrivit alin. (2) al aceluiaşi articol, când motivele de incompatibilitate s-au ivit ori au fost cunoscute de parte doar după începerea dezbaterilor, partea interesată trebuie să solicite recuzarea de îndată ce acestea au fost cunoscute.

În cazurile prevăzute de art. 41 C.proc.civ., judecătorul nu poate participa la judecată, chiar dacă nu s-a abţinut ori nu a fost recuzat, iar neregularitatea poate fi invocată în orice stare a pricinii.

[2] Persoana care poate formula cererea. Oricare dintre părţile din proces poate formula cerere de recuzare, atât în faţa instanţei de fond, cât şi în căile ordinare sau extraordinare de atac, precum şi în cadrul cererilor formulate în cursul executării silite.

Cererea are caracter dispozitiv, fiind la latitudinea părţii să uzeze de această posibilitate procedurală. Pe de altă parte, pentru judecătorul care cunoaşte că există motiv de recuzare împotriva sa, există obligativitatea de a se abţine de la judecarea pricinii, potrivit art. 43 alin. (2) C.proc.civ. Potrivit alin. (3) al aceluiaşi articol, declaraţia de abţinere se face în scris de îndată ce judecătorul a cunoscut existenţa cazului de incompatibilitate sau verbal în şedinţă, urmând a se consemna acest aspect în încheierea de şedinţă.

[3] Pot fi recuzaţi atât judecătorii, cât şi procurorii, magistraţii-asistenţi şi grefierii. Pentru aceştia din urmă nu operează motivul prevăzut de art. 42 alin. (1)

[1] Idem, p. 70.

pct. 1 C.proc.civ., în sensul că nu există posibilitatea pentru ei de a-şi fi exprimat părerea asupra pricinii.

Mai mult, potrivit art. 111 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, dispoziţiile privind interdicţiile şi incompatibilităţile judecătorilor şi procurorilor se aplică şi asistenţilor judiciari.

Potrivit dispoziţiilor art. 332 alin. (1) C.proc.civ., experţii pot fi recuzaţi pentru aceleaşi motive ca şi judecătorii. Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la cea dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare. Cererea de recuzare va fi judecată cu citarea părţilor şi a expertului, conform art. 332 alin. (3) C.proc.civ.

Potrivit art. 44 alin. (1) C.proc.civ., propunerea de recuzare se va face verbal sau în scris pentru fiecare judecător în parte. Aşa după cum corect s-a remarcat în doctrină, cererea nu poate fi colectivă şi impersonală, ceea ce ar echivala cu o cerere de strămutare a pricinii[1]. Aşadar, dacă sunt recuzaţi mai mulţi judecători, se va face cerere de recuzare pentru fiecare în parte, cereri care se vor timbra distinct, cu arătarea motivului de incompatibilitate care priveşte pe fiecare judecător, în raport de dispoziţiile art. 41 şi 42 C.proc.civ.

Codul prevede în mod expres că *sunt inadmisibile cererile de recuzare* prin care:

- se invocă alte motive decât cele prevăzute la art. 41 şi 42 C.proc.civ.;
- cererile care privesc alţi judecători decât cei care fac parte din completul de judecată căruia i-a fost repartizată spre soluţionare cauza;
- precum şi cererea îndreptată împotriva aceluiaşi judecător, pentru acelaşi motiv de incompatibilitate.

În cazurile deja menţionate, inadmisibilitatea se constată chiar de completul în faţa căruia s-a formulat cererea de recuzare, cu participarea judecătorului recuzat, potrivit art. 47 alin. (4) C.proc.civ.

[4] Motivele de fapt. La expunerea motivelor se va indica, în mod detaliat, în ce constă fiecare. De pildă, se poate arăta că judecătorul respectiv este rudă cu avocatul părţii adverse, că şi-a spus părerea cu privire la pricina care se judecă, că are un interes în cauză etc. Astfel, s-ar putea susţine că unul dintre judecători ar avea interes în cauză dacă, într-un dosar comercial, o rudă a sa ar fi acţionar la una dintre societăţile implicate în dosar. Aceste motive de fapt trebuie să primească o încadrare în drept, în raport de dispoziţiile art. 41 şi 42 C.proc.civ.

[5] Temeiul de drept. Aceste cazuri nu pot fi extinse şi la altele, care, spre exemplu, exprimă nemulţumirea părţilor în legătură cu modul de soluţionare a unor excepţii, cereri de probatorii sau chiar cu amenzile judiciare aplicate părţilor. Aceste aspecte pot fi criticate cu ocazia exercitării căilor ordinare de atac, părţile având posibilitatea să critice soluţia pentru nelegalitate sau netemeinicie.

---

[1] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă, vol. I, Ed. Servo-Sat, Arad, 1999, p. 559.

BCU "SIMION BĂRNUŢIU" UNIVERSITY LIBRARY

De asemenea, exercitarea abuzivă de către părţi a dreptului de a solicita recuzarea judecătorilor poate determina amendarea acestora sau obligarea la despăgubiri către partea adversă, în temeiul art. 187 C.proc.civ.

Judecătorul care a pronunţat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre într-o pricină nu poate lua parte la judecata aceleiaşi pricini în apel, recurs, contestaţie în anulare, revizuire şi nici în caz de rejudecare după casare, poate fi recuzat, potrivit art. 41 C.proc.civ.

Potrivit art. 42 C.proc.civ., judecătorul poate fi recuzat:

„1. când şi-a exprimat anterior părerea cu privire la soluţie în cauza pe care a fost desemnat să o judece. Punerea în discuţia părţilor, din oficiu, a unor chestiuni de fapt sau de drept, potrivit art. 14 alin. (4) şi (5), nu îl face pe judecător incompatibil;

2. când exista împrejurări care fac justificată temerea ca el, soţul sau, ascendenţii ori descendenţii lor sau afinii lor, după caz, au un interes în legătură cu pricina care se judecă;

3. când este soţ, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv cu avocatul ori reprezentantul unei părţi sau dacă este căsătorit cu fratele ori cu sora soţului uneia dintre aceste persoane;

4. când soţul sau fostul sau soţ este rudă ori afin până la gradul al patrulea inclusiv cu vreuna dintre părţi;

5. daca el, soţul sau rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv ori afinii lor, după caz, sunt părţi într-un proces care se judecă la instanţa la care una dintre părţi este judecător;

6. dacă între el, soţul sau ori rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afinii lor, după caz, şi una dintre părţi a existat un proces penal cu cel mult 5 ani înainte de a fi desemnat să judece pricina. În cazul plângerilor penale formulate de părţi în cursul procesului, judecătorul devine incompatibil numai în situaţia punerii în mişcare a acţiunii penale împotriva sa;

7. dacă este tutore sau curator al uneia dintre părţi;

8. dacă el, soţul sau, ascendenţii ori descendenţii lor au primit daruri sau promisiuni de daruri ori alte avantaje de la una dintre părţi;

9. dacă el, soţul sau ori una dintre rudele lor până la gradul al patrulea inclusiv sau afinii lor, după caz, se află în relaţii de duşmănie cu una dintre părţi, soţul ori rudele acesteia până la gradul al patrulea inclusiv;

10. dacă, atunci când este învestit cu soluţionarea unei căi de atac, soţul sau o rudă a sa până la gradul al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiaşi pricini înaintea altei instanţe;

11. dacă este soţ sau rudă până la gradul al patrulea inclusiv sau afin, după caz, cu un alt membru al completului de judecată;

12. dacă soţul, o ruda ori un afin al său până la gradul al patrulea inclusiv a reprezentat sau asistat partea în aceeaşi pricină înaintea altei instanţe;

13. atunci când există alte elemente care nasc în mod întemeiat îndoieli cu privire la imparţialitatea sa.

BCU "CAROL I" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dispoziţiile menţionate privitoare la soţ se aplică şi în cazul concubinilor".

În cazul în care recuzarea priveşte un procuror, magistrat-asistent sau grefier, ca temei de drept, pe lângă art. 41 şi 42 C.proc.civ. se va indica şi art. 54 din acelaşi cod, iar în cazul recuzării unui expert, temeiul de drept îl constituie art. 332 C.proc.civ. raportat la articolele ce reglementează cazurile de incompatibilitate ale judecătorilor.

[6] Probe. Părţile pot folosi înscrisuri pentru a-şi susţine cererea. Potrivit art. 51 alin. (3) C.proc.civ., nu se admite interogatoriul ca mijloc de dovadă a cauzelor de incompatibilitate.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, potrivit dispoziţiilor art. 9 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, pentru fiecare persoană recuzată.

[8] Instanţa competentă să judece cererea este cea pe rolul căreia se află procesul dintre părţi, în alcătuirea căruia nu poate să intre cel recuzat. Cererea va fi judecată de un alt complet al instanţei respective, în compunerea nu intră judecătorul recuzat sau care a declarat că se abţine. Potrivit art. 98 din Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, cu modificările şi completările ulterioare, recuzarea tuturor membrilor completului de judecată se va soluţiona de completul imediat următor care judecă în aceeaşi materie.

În cazul în care din pricina recuzării nu se poate alcătui completul de judecată, cererea de recuzare se judecă de instanţa ierarhic superioară [art. 50 alin. (2) C.proc.civ.]. Potrivit art. 47 alin. (4) C.proc.civ., cererile de recuzare inadmisibile se soluţionează de completul de judecată în faţa căruia au fost formulate, cu participarea judecătorului sau judecătorilor recuzaţi.

Cererea de recuzare se poate formula atât în faţa instanţei de fond, în apel, în rejudecare după casare, în căile extraordinare de atac şi în cursul executării silite.

Judecarea cererii de recuzare nu suspendă judecarea cauzei, însă pronunţarea soluţiei nu poate avea loc decât după soluţionarea cererii de recuzare. În ceea ce priveşte declaraţia de abţinere a judecătorului, până la soluţionarea acesteia nu se va efectua nici un act de procedură în cauză.

8.1. Efectele admiterii cererii. Principala consecinţă a admiterii cererii de recuzare este aceea că judecătorul se va retrage de la judecarea pricinii. Încheierea prin care s-a hotărât recuzarea va arăta în ce măsura actele îndeplinite de judecătorul recuzat urmează să fie păstrate.

Dacă din pricina recuzării admise nu se poate alcătui completul de judecată, instanţa superioară care a soluţionat cererea va dispune trimiterea pricinii la o instanţă de acelaşi grad, din circumscripţia sa potrivit art. 52 alin. (1) C.proc.civ.

8.2. Efectele respingerii cererii. Dacă cererea de recuzare este respinsă, judecătorul îşi va relua locul în completul de judecată. Încheierea de respingere a recuzării va putea fi atacată odată cu fondul, potrivit art. 53 alin. (1) C.proc.civ.

Dacă hotărârea atacată este definitivă, încheierea va putea fi atacată cu recurs, la instanţa ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la comunicarea acestei hotărâri.

Sunt o serie de încheieri pronunţate în această materie care nu sunt supuse niciunei căi de atac, respectiv cele care privesc:

a) încuviinţarea şi respingerea abţinerii;

b) admiterea cererilor de recuzare pentru cazurile de incompatibilitate prevăzute de cod;

c) respingerea cererilor de recuzare inadmisibile, potrivit dispoziţiilor art. 48 alin. (3) C.proc.civ.;

În cazul prevăzut la art. 53 alin. (1) C.proc.civ., dacă instanţa de apel constată că cererea de recuzare a fost greşit respinsă, reface toate actele de procedură şi, dacă apreciază necesar, toate dovezile administrate la prima instanţă.

Dacă instanţa de recurs constată că recuzarea a fost greşit respinsă, va casa hotărârea şi va dispune trimiterea cauzei spre rejudecare la instanţa de apel sau, când calea de atac a apelului este suprimată, la prima instanţă.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

11. Cereri de strămutare/delegare

11a. Cerere de strămutare

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât etc.) în dosarul nr. ___/_____ având ca obiect _____, vă solicit să dispuneţi

Strămutarea dosarului

de la instanţa _____ la o altă instanţă, pentru următoarele motive:

Motivele de fapt [3]: Învederez instanţei că _____

Situaţia deja expusă este de natură să creeze suspiciuni asupra modului de rezolvare a litigiului aflat pe rolul acestei instanţe, impunându-se strămutarea judecării cauzei la o altă instanţă de acelaşi grad.

Temeiul de drept: Invoc dispoziţiile art. 140 C.proc.civ.

Probe: Înţeleg să fac dovada cu _____

Anexez: chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[4]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Strămutarea procesului civil se solicită pentru înlăturarea oricărei suspiciuni în ceea ce priveşte independenţa sau imparţialitatea judecătorilor şi se poate cere, potrivit art. 140 alin. (1) C.proc.civ., numai pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranţă publică Aceasta operează ca o formă de prorogare judecătorească a competenţei[1)] şi este destinată să asigure judecarea

[1)] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 77.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

cauzei fără să permită existenţa unor eventuale presiuni asupra instanţei, ducând la conservarea în bune condiţii a obiectivităţii judecătorilor şi a administrării corespunzătoare a actului de justiţie.

Termenul de introducere. Potrivit art. 141 alin. (1) C.proc.civ., strămutarea întemeiată pe bănuială legitimă sau pe siguranţă publică se poate cere în orice fază a procesului.

[2] Titularul cererii. Pentru motivul privind bănuiala legitimă, oricare din părţile implicate în litigiu poate solicita strămutarea cauzei.

Potrivit prevederilor art. 141 alin. (2) C.proc.civ., strămutarea pentru motive de siguranţă publică se poate cere numai de către procurorul general de pe lângă Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

[3] Motivele de strămutare sunt prevăzute de art. 140 C.proc.civ., strămutarea fiind o măsură excepţională ce poate fi luată numai pentru motivele expres şi limitativ prevăzute de lege.

Următoarele motive sunt prevăzute de Codul de procedură civilă:

a) motive de bănuială legitimă. Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparţialitatea judecătorilor din cauza circumstanţelor procesului, calităţii părţilor ori unor relaţii conflictuale locale.

b) *motive de siguranţă publică* [art. 140 alin. (2) C.proc.civ.]. Constituie motive de siguranţă publică acele împrejurări excepţionale care creează presupunerea că judecata procesului la instanţa competentă ar putea produce tulburarea ordinii publice.

[4] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, potrivit art. 9 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[5] Instanţa competentă. Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă se depune la curtea de apel, dacă instanţa de la care se cere strămutarea este o judecătorie sau un tribunal din circumscripţia acesteia. Dacă strămutarea se cere de la curtea de apel, cererea se depune la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. După depunerea cererii la instanţa competentă să o soluţioneze, aceasta va înştiinţa, de îndată, despre depunerea cererii, instanţa de la care se cere strămutarea.

În cazul cererii întemeiate pe motive de siguranţă publică aceasta se depune la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, care de asemenea, va înştiinţa, de îndată, despre depunerea cererii, instanţa de la care se cere strămutarea.

După introducerea cererii la instanţa competentă, partea poate solicita emiterea unui certificat de grefă din care să rezulte că există cerere de strămutare pe rolul instanţei respective. Instanţa la care s-a depus cererea de strămutare poate suspenda judecarea cauzei, până la soluţionarea cererii, dacă apreciază necesar. Pentru cererea de suspendare a judecării cauzei, partea va plăti o cauţiune de 1.000 lei, potrivit art. 143 alin. (1) C.proc.civ. În caz contrar, simpla depunere a cererii de strămutare nu duce la suspendarea judecării cauzei.

BCU "ION CREANGĂ" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Efectul admiterii cererii de strămutare. În cazul admiterii cererii de strămutare, curtea de apel va trimite procesul spre judecată unei alte instanţe de acelaşi grad ca şi cea de la care provine cererea, instanţă aflată în circumscripţia sa. Hotărârea asupra strămutării va arăta în ce măsură actele îndeplinite înainte de strămutare vor fi păstrate [art. 145 alin. (2) C.proc.civ.]. Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie va trimite procesul spre judecată unei alte instanţe de acelaşi grad, aflate în circumscripţia oricăreia dintre curţile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripţie se află instanţa de la care se cere strămutarea – art. 145 alin. (1) C.proc.civ.

În cazul în care instanţa a săvârşit acte de procedură sau a procedat între timp la judecarea pricinii, actele de procedură îndeplinite ulterior strămutării şi hotărârea pronunţată sunt desfiinţate de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare, potrivit dispoziţiilor art. 145 alin. (2) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

11b. Cerere de delegare

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât etc.) în dosarul nr. ___/_____ având ca obiect _____, vă solicit să dispuneţi

Delegarea unei alte instanţe de acelaşi grad

Să judece cauza, pentru următoarele motive:

Motivele de fapt [3]: Învederez instanţei că _____

Situaţia este de natură să împiedice instanţa competentă să judece dosarul, pe o perioadă îndelungată, datorită unor împrejurări excepţionale, impunându-se desemnarea unei alte instanţe care să judece cauza.

Temeiul de drept: Invoc dispoziţiile art. 147 C.proc.civ.

Probe: Înţeleg să fac dovada cu _____

Anexez: chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[4]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Delegarea unei alte instanţe să judece anumite litigii are natura unei măsuri de bună administrare a actului de justiţie şi de eficientizare a activităţii jurisdicţionale, atunci când intervin situaţii excepţionale, ce împiedică instanţa să funcţioneze (de exemplu catastrofe naturale, incendiu etc.).

Termenul de introducere. Legea nu prevede un termen de introducere a acestei cereri, care poate fi formulată în orice fază a procesului, în raport de momentul intervenirii situaţiei excepţionale ce împiedică instanţa să funcţioneze.

[2] Titularul cererii. Oricare din părţile implicate în litigiu poate solicita delegarea unei alte instanţe de acelaşi grad pentru judecarea procesului (orice parte interesată poate formula cererea, potrivit art. 147 C.proc.civ.).

[3] Motivele de delegare sunt prevăzute de art. 147 C.proc.civ., delegarea fiind o măsură ce poate fi luată numai pentru motivele expres şi limitativ prevăzute

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de lege şi poate fi dispusă atunci când, din cauza unor împrejurări excepţionale, instanţa competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcţioneze. În această situaţie, partea interesată va cere I.C.C.J. să desemneze o altă instanţă de acelaşi grad care să judece procesul.

[4] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 3 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, aceasta constituind o cerere neevaluabilă în bani.

[5] Instanţa competentă. Cererea de delegare se depune la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

12. Ajutorul public judiciar

12a. Cerere privind încuviinţarea acordării de ajutor public judiciar

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de _____, în dosarul nr. ___/____, având ca obiect _____, prin prezenta vă solicit

Acordarea de ajutor public judiciar sub formă de **[3]:**

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 90-91 C.proc.civ. şi O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, cu modificările şi completările ulterioare.

Probe [6]: În dovedirea cererii, anexez următoarele înscrisuri: _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[7]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

12b. Declarație pe proprie răspundere a persoanei care solicită acordarea ajutorului judiciar

Domnule Președinte,

Subsemnatul _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de _____ în dosarul nr. ___/____, având ca obiect _____, declar pe proprie răspundere că în cursul ultimelor 12 luni nu am mai beneficiat de ajutor public judiciar.

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curții de Apel/Înaltei Curți de Casație și Justiție _____

12c. Declarație pe proprie răspundere a persoanei care solicită acordarea ajutorului judiciar

Domnule Președinte,

Subsemnatul _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de _____ în dosarul nr. ___/____, având ca obiect _____, declar pe proprie răspundere că în cursul ultimelor 12 luni am mai beneficiat de ajutor public judiciar.

Acesta a constat în _____, acordat în cauza ce a făcut obiectul dosarului _____, aflat pe rolul _____, fiind în cuantum de _____

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curții de Apel/Înaltei Curți de Casație și Justiție _____

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Ajutorul public judiciar reprezintă acea formă de asistenţă acordată de stat care are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil şi garantarea accesului egal la actul de justiţie, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătoreşti sau a altor titluri executorii. Codul de procedură civilă face trimitere în mod expres la dispoziţiile legii speciale, care în această materie este O.U.G. nr. 51/2008, cu modificările şi completările ulterioare.

Ajutorul public judiciar se acordă în cauze civile, comerciale, administrative, de muncă şi asigurări sociale, precum şi în alte cauze, cu excepţia celor penale (art. 3 din O.U.G. nr. 51/2008).

1.1. Termen de introducere. Ajutorul public judiciar se acordă oricând în cursul judecăţii, de la data formulării cererii de către persoana interesată, şi se menţine pe tot parcursul etapei procesuale în care a fost solicitat.

De asemenea, se poate solicita ajutorul public judiciar şi pentru exercitarea unei căi de atac, însă este necesară o nouă cerere în acest sens [art. 13 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008].

Se poate solicita instanţei şi acordarea ajutorului public judiciar sub forma plăţii onorariului executorului judecătoresc, instanţa stabilind prin încheierea de încuviinţare a asistenţei şi onorariul provizoriu cuvenit executorului judecătoresc, în funcţie de complexitatea dosarului la acea dată.

1.2. Forma cererii. Potrivit dispoziţiilor art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008, cererea de ajutor public judiciar se va face în scris.

[2] Titularul cererii

2.1. Persoana fizică. Art. 90 alin. (1) C.proc.civ. prevede că cel care nu este în stare să facă faţă cheltuielilor pe care le presupune declanşarea şi susţinerea unui proces civil, fără a primejdui propria sa familie, poate beneficia de asistenţă judiciară, în condiţiile legii speciale privind ajutorul public judiciar. Art. 4 din O.U.G. nr. 51/2008 propune o concepţie similară cu ce a codului, în ceea ce priveşte pe titularul cererii de ajutor public judiciar[1)].

Astfel, pot beneficia de ajutor public judiciar, sub oricare din formele sale, persoanele care se află într-una din următoarele situaţii (art. 8 din O.U.G. nr. 51/2008):

[1)] Prin familie se înţelege soţul/soţia, copiii sau alţi descendenţi în linie dreaptă în vârstă de până la 18 ani aflaţi în întreţinerea solicitantului, precum şi copiii sau alţi descendenţi în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor şi în întreţinerea solicitantului. În sensul legii, se consideră membru al familiei şi persoana care are domiciliul ori reşedinţa comună şi gospodăreşte împreună cu solicitantul, copiii sau alţi descendenţi în linie dreaptă ai acesteia în vârstă de până la 18 ani aflaţi în întreţinerea solicitantului, precum şi copiii sau alţi descendenţi în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor şi în întreţinerea solicitantului [art. 5 din O.U.G. nr. 51/2008].

- venit mediu net lunar[1)] pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 500 lei – situaţie în care sumele care constituie ajutor public judiciar se avansează în întregime de către stat;
- venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 800 lei – situaţie în care sumele de bani care constituie ajutor public judiciar se avansează de către stat în proporţie de 50%;
- în alte situaţii, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiţie, inclusiv din cauza diferenţelor de cost al vieţii dintre statul membru în care acesta îşi are domiciliul sau reşedinţa obişnuită şi cel din România – caz în care ajutorul se va acorda proporţional cu nevoile solicitantului.

2.2. Persoana juridică. Codul de procedură civilă lărgeşte sfera celor care primesc asistenţă judiciară şi la persoanele juridice care pot beneficia de facilităţi sub formă de reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor de timbru.

[3] Obiectul cererii. Potrivit dispoziţiilor art. 90 alin. (2) C.proc.civ., asistenţa judiciară cuprinde: a) acordarea de scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare prevăzute de lege; b) apărarea şi asistenţa gratuită printr-un avocat desemnat de barou; c) orice alte modalităţi prevăzute de lege.

Art. 6 din O.U.G. nr. 51/2008, propune mai multe modalităţi de acordare a asistenţei judiciare decât cele prevăzute de cod, astfel încât ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme:

a) plata onorariului pentru asigurarea reprezentării, asistenţei juridice şi, după caz, a apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiţie sau pentru prevenirea unui litigiu, denumită asistenţă prin avocat;

b) plata expertului, traducătorului sau interpretului folosit în cursul procesului, cu încuviinţarea instanţei sau a autorităţii cu atribuţii jurisdicţionale, dacă această plată incumbă, potrivit legii, celui ce solicită ajutorul public judiciar;

c) plata onorariului executorului judecătoresc;

d) scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.

Ajutorul public judiciar se poate acorda, cumulat, în oricare dintre formele prevăzute anterior, fără a putea depăşi, în cursul unei perioade de un an, suma maximă echivalentă cu 12 salarii minime brute pe ţară la nivelul anului în care a fost formulată cererea de acordare (art. 7 din O.U.G. nr. 51/2008).

În situaţia în care legi speciale prevăd scutirea de taxe, tarife sau comisioane sau cauţiuni pentru cererile, acţiunile şi orice alte măsuri luate în vederea administrării creanţelor fiscale rămân aplicabile (art. 91 C.proc.civ.).

[1)] Potrivit art. 9 din O.U.G. nr. 51/2008, la stabilirea venitului se iau în calcul orice venituri periodice, precum salarii, indemnizaţii, onorarii, rente, chirii, profit din activităţi comerciale sau dintr-o activitate independentă şi altele asemenea, precum şi sumele datorate în mod periodic, cum ar fi chiriile şi obligaţiile de întreţinere.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona:

a) detalii referitoare la obiectul şi natura procesului, care să permită instanţei să aprecieze, potrivit art. 16 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008, dacă solicitarea este făcută pentru apărarea unui interes legitim şi nu contravine ordinii publice sau celei constituţionale;

b) date despre starea materială şi familială a solicitantului, astfel încât să se dovedească faptul că solicitantul se află într-una din situaţiile prevăzute la art. 8 din O.U.G. nr. 51/2008;

c) dacă cererea pentru a cărei soluţionare se solicită ajutor public judiciar face parte din categoria celor care pot fi supuse medierii sau altor proceduri alternative de soluţionare, se va învedera faptul că solicitantul ajutorului public judiciar nu a refuzat anterior începerii procesului să urmeze o asemenea procedură [art. 16 alin. (2) din O.U.G. nr. 51/2008];

d) faptul că cererea pentru care se solicită ajutor judiciar nu decurge din activitatea comercială sau dintr-o activitate independentă desfăşurată de solicitant [art. 16 alin. (3) teza a II-a din O.U.G. nr. 51/2008];

d) faptul că solicitantul nu pretinde despăgubiri pentru atingeri aduse imaginii, onoarei sau reputaţiei sale, în condiţiile în care acesta nu a suferit vreun prejudiciu material [art. 16 alin. (3) teza I din O.U.G. nr. 51/2008).

e) persoana juridică va menţiona faptul că situaţia economică nu-i permite să achite taxa judiciară de timbru, fără a pune în pericol situaţia financiară a companiei sau a salariaţilor sau că are conturile poprite pentru datorii, bunuri sechestrate în cauze penale etc.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 90-91 C.proc.civ. şi ale O.U.G. nr. 51/2008.

Potrivit art. 12 alin. (2) din O.U.G. nr. 51/2008, cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar este scutită de taxă de timbru.

[6] Probe. Potrivit art. 14 din O.U.G. nr. 51/2008, la cerere se vor ataşa declaraţie pe propria răspundere că a/nu a[1] mai beneficiat de ajutor public judiciar şi înscrisuri doveditoare ale veniturilor solicitantului şi ale familiei sale, precum şi dovezi cu privire la obligaţiile de întreţinere sau de plată (adeverinţa de salariu, talonul de pensie, dovada ajutorului de şomaj, dovada ajutorului social, adeverinţă eliberată de Administraţia Financiară privind veniturile realizate, copiile certificatelor de naştere ale copiilor aflaţi în întreţinere etc.). Persoana juridică va aduce dovezi cu înscrisuri privind situaţia sa financiară precară, pentru a demonstra că se încadrează în prevederile legale.

[7] Instanţa competentă. Cererea de acordare a ajutorului public judiciar se adresează instanţei competente pentru soluţionarea cauzei în care se solicită

[1] În situaţia în care persoana care solicită ajutor public judiciar a beneficiat în ultimele 12 luni de această formă de asistenţă, se va declara această situaţie şi se va specifica în ce formă, pentru ce cauză şi cuantumul acestui ajutor.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ajutorul (instanţa pe rolul căreia se află fondul cauzei); în cazul ajutorului public judiciar solicitat pentru punerea în executare a unei hotărâri, cererea este de competenţa instanţei de executare [art. 11 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008].

În cazul în care instanţa competentă nu se poate stabili potrivit art. 11 alin. (1) din O.U.G. nr. 51/2008, competentă este judecătoria în a cărei circumscripţie teritorială îşi are domiciliul sau reşedinţa solicitantul.

Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar în vederea exercitării unei căi de atac se adresează instanţei a cărei hotărâre se atacă, iar dacă este formulată ulterior introducerii căii de atac se adresează instanţei competente să soluţioneze acea cale de atac [art. 13 alin. (1) şi (2) din O.U.G. nr. 51/2008].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

13. Cerere de aplicare a amenzii judiciare

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât), în cauza având ca obiect _____, formulez prezenta cerere prin care solicit

Obligarea la plata unei amenzi judiciare

a numitului **[3]** _____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 187 pct. ___ sau, după caz, art. 188 alin. ___ C.proc.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez: înscrisuri, respectiv: _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cerere de aplicare a amenzii judiciare este o cerere prin intermediul căreia partea implicată într-un proces deja început solicită aplicarea unei sancţiuni procedurale împotriva persoanei care îşi exercită abuziv drepturile

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

procesuale în cursul judecării cauzei. De asemenea, partea prejudiciată prin exercitarea necorespunzătoare a drepturilor procesuale, poate solicita despăgubiri, care au un regim juridic distinct de cel al amenzii judiciare. Reglementarea legală se regăseşte în art. 187-191 C.proc.civ.

Termenul de introducere. Cererea se poate depune în oricare din fazele procesuale.

[2] Titularul cererii. Oricare dintre părţi poate formula cererea. În cursul desfăşurării executării silite şi executorul poate formula cerere pentru sancţionarea celor care împiedică desfăşurarea normală a executării silite, potrivit dispoziţiilor art. 188 alin. (2) C.proc.civ. De altfel, potrivit art. 188 alin. (1), instanţa, din oficiu, poate dispune sancţionarea cu amendă a oricărei părţi din proces sau oricărei alte persoane pentru nerespectarea măsurilor luate de instanţă sau pentru asigurarea ordinii şi solemnităţii şedinţei de judecată.

[3] Persoana împotriva căreia se îndreaptă cererea. Cererea se îndreaptă împotriva persoanei care a formulat cereri cu rea-credinţă în cursul judecării cauzei, a pricinuit amânarea nejustificată a cauzei sau a refuzat să-şi îndeplinească obligaţiile stabilite în sarcina sa de instanţă. Această persoană poate fi nu numai partea adversă, dar şi expertul care nu depune lucrarea la timp sau conducătorul unităţii care refuză să dea relaţii pentru soluţionarea cauzei.

[4] Motivele cererii sunt cele prevăzute în art. 187 C.proc.civ.

4.1. Astfel, potrivit art. 187 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ., se vor sancţiona cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei următoarele fapte săvârşite în legătură cu procesul:

a) *introducerea, cu rea-credinţă, a unor cereri principale, accesorii, adiţionale sau incidentale, precum şi exercitarea unei căi de atac, vădit netemeinice*. Partea interesată va trebui să invoce reaua-credinţă în formularea cererilor de către partea adversă, de pildă declararea unor căi extraordinare de atac pentru acelaşi motiv, respinse de mai multe ori de către instanţă. Vor fi depuse copii ale hotărârilor prin care se respinge calea de atac ca inadmisibilă, tardivă etc.;

b) *formularea cu rea-credinţă a unei cereri de recuzare sau de strămutare*. Astfel, în practica judiciară s-a statuat că formularea repetată a unor cereri de recuzare sau de strămutare care poate tergiversa judecarea cauzei, în măsura în care au fost respinse şi aceasta rezultă din încheierile pronunţate de instanţă, poate constitui temei pentru aplicarea unei amenzi judiciare;

c) *obţinerea, cu rea-credinţă, a citării prin publicitate a oricărei părţi*;

d) *obţinerea, cu rea-credinţă, de către reclamantul căruia i s-a respins cererea, a unor măsuri asigurătorii prin care pârâtul a fost păgubit*;

e) *contestarea, cu rea-credinţă, de către autorul ei a scrierii sau semnăturii unui înscris ori a autenticităţii unei înregistrări audio sau video*;

f) *refuzul părţii de a se prezenta la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în situaţia în care a acceptat potrivit legii*;

4.2. Potrivit art. 187 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ., se vor sancţiona cu amendă judiciară de la 50 lei la 700 lei următoarele fapte săvârşite în legătură cu procesul:

BCU IAŞI / CENTRUL DE RESURSE PENTRU LIBRARI

a) *neprezentarea martorului legal citat sau refuzul acestuia de a depune mărturie când este prezent în instanţă, în afară de cazul în care acesta este minor*;

b) *neaducerea, la termenul fixat de instanţă, a martorului încuviinţat, de către partea care, din motive imputabile, nu şi-a îndeplinit această obligaţie*;

c) *neprezentarea avocatului, care nu şi-a asigurat substituirea sa de către un alt avocat, a reprezentantului sau a celui care asistă partea, ori nerespectarea de către aceştia a îndatoririlor stabilite de lege sau de către instanţă, dacă în acest mod s-a cauzat amânarea judecării procesului*;

d) *refuzul expertului de a primi lucrarea sau nedepunerea lucrării în termenul fixat, ori refuzul de a da lămuririle cerute*;

e) *neluarea, de către conducătorul unităţii în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză, a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum şi împiedicarea de orice persoană a efectuării expertizei în condiţiile legii*;

f) *neprezentarea unui înscris sau a unui bun, de către cel care îl deţine, la termenul fixat în acest scop de instanţă*;

g) *refuzul sau omisiunea unei autorităţi ori a altei persoane de a comunica la cererea instanţei, la termenul fixat în acest scop, datele care rezultă din actele şi evidenţele ei*;

h) *cauzarea amânării judecării sau executării silite de către cel însărcinat cu îndeplinirea actelor de procedură*;

i) *împiedicare în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuţiilor ce revin judecătorilor, experţilor desemnaţi de instanţă în condiţiile legii, agenţilor procedurali, precum şi altor salariaţi ai instanţei*.

4.3. În raport de dispoziţiile art. 188 alin. (1) C.proc.civ., alte motive de amendare sunt nerespectarea de către oricare dintre părţi sau de către alte persoane a măsurilor luate de către instanţă pentru asigurarea ordinii şi solemnităţii şedinţei de judecată. Sancţiunea acestor fapte este amenda de la 100 lei la 1.000 lei.

4.4. Potrivit dispoziţiilor art. 188 alin. (2) C.proc.civ., nerespectarea de către orice persoană a dispoziţiilor privind desfăşurarea normală a executării silite se sancţionează, de către preşedintele instanţei de executare, la cererea executorului, cu amendă de la 100 lei la 1.000 lei.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 187-188 C.proc.civ.

[6] Probe. Înscrisurile sunt cele care vor fi folosite cel mai frecvent în susţinerea motivării unei cereri de aplicare a unei amenzi judiciare, de pildă copii ale hotărârilor judecătoreşti de respingere a căilor de atac sau ale încheierilor de respingere a recuzării sau a cererii de strămutare.

O mare parte din motive vor pute fi constatate direct de către instanţa de judecată în cursul procesului, cum ar fi neprezentarea martorului sau refuzul expertului de a depune lucrarea.

[7] Timbrajul. Apreciem că această cerere nu este supusă timbrării, întrucât se urmăreşte sancţionarea părţilor pentru atitudinea lor în legătură cu procesul. Potrivit art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile depuse în cursul judecăţii şi care nu modifică valoarea taxabilă a cererii sau caracterul cererii iniţiale nu se taxează.

[8] Instanţa competentă este cea la care cauza este *pendinte*.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

14. Cereri de acordare de despăgubiri pentru amânarea nejustificată/tergiversarea procesului

14a. Cerere de acordare de despăgubiri pentru amânarea nejustificată a judecării cauzei sau a executării silite

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât etc.) în cauza având ca obiect _____, formulez prezenta

Cerere pentru acordare de despăgubiri

prin care solicit obligarea numitului **[3]** _____ la plata sumei de _____, reprezentând despăgubiri pentru amânarea nejustificată a judecării cauzei/a executării silite.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 187-188 C.proc.civ. raportat la _____

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez: înscrisuri, respectiv _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o cerere prin intermediul căreia partea prejudiciată prin amânarea judecării cauzei sau a executării silite tinde să obţină despăgubiri pentru paguba suferită prin nesoluţionarea la timp a litigiului.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Termenul de introducere. Cererea se poate depune în oricare din fazele procesuale.

[2] Persoana care poate formula cererea. Oricare dintre părţi poate formula cererea.

[3] Persoana împotriva căreia se îndreaptă cererea. Cererea se îndreaptă împotriva persoanei care a pricinuit amânarea nejustificată a cauzei, din culpă sau cu intenţie, provocând astfel un prejudiciu patrimonial părţii care a formulat cererea de despăgubiri. Această persoană poate fi nu numai partea adversă, dar şi expertul care nu depune lucrarea la timp sau conducătorul unităţii care refuză să dea relaţii pentru soluţionarea cauzei.

[4] Motivele de fapt ale cererii sunt cele prevăzute de art. 187-188 C.proc.civ.[1)]

Partea interesată va trebui să dovedească prejudiciul cauzat prin amânarea cauzei de către partea adversă, de exemplu prin neîndeplinirea unei obligaţii stabilite în sarcina sa de către instanţă. Astfel, partea prejudiciată va trebui să arate şi în ce anume constă paguba, de pildă cheltuielile cu transportul pentru mai multe termene de judecată, chiria plătită pentru un imobil sau devalorizarea monedei naţionale.

Fapta poate fi săvârşită cu intenţie sau din culpă, atrăgând răspunderea celui care prin atitudinea sa faţă de proces a provocat întârzierea judecării cauzei, pricinuind astfel o pagubă părţii care a solicitat despăgubiri.

Aceste cheltuieli sunt distincte de cheltuielile de judecată, putând fi acordate, independent de modul cum se soluţionează procesul[2)].

[5] Temeiul de drept este cel prevăzut de art. art. 187-188 C.proc.civ.

[6] Probe. Vor fi depuse copii ale contractelor invocate, chitanţe, adrese de la Banca Naţională etc.

O mare parte din motive vor putea fi constatate direct de către instanţa de judecata în cursul procesului, cum ar fi neprezentarea martorului sau refuzul expertului de a depune lucrarea.

[7] Timbrajul. Apreciem că această cerere nu este supusă timbrării întrucât se urmăreşte obţinerea de către parte a unor cheltuieli ocazionate de desfăşurarea procesului, fără a modifica valoarea taxabilă a obiectului pricinii, fiind aplicabile dispoziţiile art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă este cea la care cauza este pe rol sau instanţa de executare, în cazul în care se invocă tergiversarea executării silite, potrivit art. 189 C.proc.civ.

[1)] Aceste motive au fost detaliate *supra* nr. 13 – *Cererea de aplicare a amenzii judiciare*, pct. 4.

[2)] *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 164.

BCU "SPIRU HARET" BUCUREȘTI - BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

14b. Contestaţie privind tergiversarea procesului

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât etc.) în cauza având ca obiect _____, formulez prezenta

Contestaţie privind tergiversarea procesului

prin care solicit luarea măsurilor constând în _____ pentru soluţionarea intr-un termen optim şi previzibil a dosarului;

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [4]: Invoc dispoziţiile art. 522 pct. 1-4 C.proc.civ.

Probe [5]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez: înscrisuri, respectiv _____ **[6]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[7]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia privind tergiversarea procesului este o instituţie nouă, reglementată de art. 522-526 C.proc.civ. Este o cerere prin intermediul căreia partea, invocând încălcarea dreptului la soluţionarea procesului într-un termen optim şi previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca piedicile în judecarea cauzei să fie înlăturate (art. 522 C.proc.civ.). Cererea are scopul de a conferi un remediu efectiv[1], constituind un instrument procedural pentru realizarea dreptului

[1] În acelaşi sens, *O. Spineanu-Matei* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 1016.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

la un proces echitabil, într-un termen rezonabil, îndeplinind astfel cerinţele art. 6 şi 13 din Convenţia europeană.

1.1. Termenul de introducere. Cererea se poate depune în oricare din fazele procesuale. Formularea contestaţiei şi a căii de atac împotriva încheierii de respingere a contestaţiei nu suspendă judecata (art. 524 C.proc.civ.).

1.2. Forma cererii. Cererea poate fi formulată în formă scrisă, dar şi verbal, în şedinţă, caz în care va fi consemnată, împreună cu motivele arătate de parte, în încheiere (art. 524 C.proc.civ.).

[2] Persoana care poate formula cererea. Oricare dintre părţi poate formula cererea, precum şi procurorul în baza dispoziţiilor art. 92 alin. (1) C.proc.civ. Astfel, dacă au interes în acest sens, pot formula contestaţie, după caz, reclamantul, pârâtul, intervenientul, chematul în garanţie, apelantul, recurentul, intimatul etc. După formularea cererii, dacă au fost luate măsurile necesare şi partea nu mai are interes, partea poate să-şi retragă cererea, oricând până la soluţionarea ei, însă odată retrasă nu mai poate fi reiterată (art. 523 C.proc.civ.).

[3] Motivele de fapt ale cererii sunt cele prevăzute de art. 522 pct. 1-4 C.proc.civ., potrivit căruia contestaţia se poate formula în următoarele cazuri:

a) când legea stabileşte un termen de finalizare a unei proceduri, de pronunţare ori de motivare a unei hotărâri, însă acest termen s-a împlinit fără rezultat. De exemplu art. 665 alin. (2) C.proc.civ., prevede că cererea de încuviinţare a executării silite se soluţionează de instanţă în maxim 7 zile de la înregistrarea acesteia, astfel încât, în măsura în care nu se realizează în acest termen, partea este îndreptăţită să formuleze contestaţie la tergiversarea procesului;

b) când instanţa a stabilit un termen în care un participant la proces trebuia să îndeplinească un act de procedură, iar acest termen s-a împlinit, însă instanţa nu a luat, faţă de cel care nu şi-a îndeplinit obligaţia, măsurile prevăzute de lege. De exemplu nedepunerea raportului de expertiză, în termenul stabilit de către instanţă, fără ca aceasta să dispună amendarea expertului în temeiul art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. d) C.proc.civ.;

c) când o persoană, ori o autoritate care nu are calitatea de parte a fost obligată să comunice instanţei, într-un anumit termen, un înscris sau alte informaţii rezultate din evidenţele ei şi care erau necesare soluţionării procesului, iar acest termen s-a împlinit, însă instanţa nu a luat, faţă de cel care nu şi-a îndeplinit obligaţia, măsurile prevăzute de lege. De exemplu când înscrisul necesar soluţionării cauzei se află în păstrarea unei autorităţi sau instituţii publice, conducătorul acestei instituţii fiind obligat să-l prezinte instanţei. Sancţionarea neconformării este prevăzută de art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. f) şi g) C.proc.civ.;

d) când instanţa şi-a nesocotit obligaţia de a soluţiona cauza într-un termen optim şi previzibil prin neluarea măsurilor stabilite de lege sau prin neîndeplinirea din oficiu, atunci când legea o impune, a unui act de procedură necesar soluţionării cauzei, deşi timpul scurs de la ultimul act al său de procedură ar fi fost suficient pentru luarea măsurii sau îndeplinirea actului. De exemplu în ipoteza prevăzută

de art. 154 alin. (3) C.proc.civ., pentru îndeplinirea proceduri de citare[1] prin intermediul altei instanţe, instanţa solicitată trebuie să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii şi să trimită instanţei solicitante, dovezile de îndeplinire a procedurii. Dacă instanţa nu ia aceste măsuri, se naşte dreptul părţii la formularea unei contestaţii pentru tergiversarea procesului.

Contestatorul va trebui să invoce în faţa instanţei care este, de pildă, procedura nefinalizată, care este măsura specifică neîndeplinită sau orice alt act de procedură care duce la tergiversarea soluţionării cauzei. Cererea trebuie să fie motivată, în mod concret, în raport de dispoziţiile legale menţionate, nu doar formulată generic, pentru că instanţa o va judeca în funcţie de încadrarea sa în textul de lege.

[4] Temeiul de drept este cel prevăzut de art. 522-526 C.proc.civ.

[5] Probe. Pot fi depuse înscrisuri, în măsura în care acestea sunt relevante pentru soluţionarea cauzei. O mare parte din motive vor putea fi constatate direct de către instanţa de judecata în cursul procesului, cum ar fi neprezentarea martorului sau refuzul expertului de a depune lucrarea.

[6] Timbrajul. Apreciem că această cerere nu este supusă timbrării întrucât nu se modifică valoarea taxabilă a obiectului pricinii, fiind aplicabile dispoziţiile art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[7] Instanţa competentă este cea la care cauza este pendinte, potrivit art. 524 C.proc.civ. Contestaţia se soluţionează de către completul învestit cu judecarea cauzei, de îndată sau în cel mult 5 zile, fără citarea părţilor. Când apreciază contestaţia întemeiată, completul de judecată pronunţă o încheiere prin care ia de îndată măsurile necesare înlăturării situaţiei care a provocat tergiversarea judecăţii. Încheierea este fără cale de atac şi va fi comunicată contestatorului, spre informare.

7.1. Calea de atac. Când instanţa apreciază contestaţia ca neîntemeiată, completul de judecată o va respinge prin încheiere. Împotriva acestei încheieri se poate face plângere în termen de 3 zile de la comunicare. Plângerea se depune la instanţa care a pronunţat încheierea, care o va înainta de îndată pentru soluţionare, instanţei ierarhic superioare, împreună cu o copie certificată a dosarului. În situaţia în care procesul se judecă la I.C.C.J., plângerea se soluţionează de un alt complet al aceleiaşi secţii. Plângerea se soluţionează fără citarea părţilor, printr-o hotărâre care nu este supusă niciunei căi de atac.

7.2. Sancţionarea contestatorului. Legiuitorul a prevăzut şi situaţia în care părţile pot abuza de drepturile lor procesuale, formulând cereri cu rea-credinţă şi ocupând timpul instanţelor cu cereri şicanatoare. Astfel, atunci când contestaţia sau plângerea a fost făcută cu rea-credinţă, autorul acesteia poate fi obligat la plata unei amenzi judiciare de la 500 la 2.000 lei, precum şi la cererea părţii interesate, la plata de despăgubiri pentru repararea prejudiciului cauzat prin introducerea contestaţiei sau a plângerii [art. 526 alin. (1) C.proc.civ.].

[1] Idem, p. 1019.

Pentru a aprecia reaua-credinţă, instanţa va avea în vedere caracterul vădit nefondat al contestaţiei sau al plângerii, precum şi orice alte împrejurări care îndreptăţesc constatarea că exercitarea acesteia s-a făcut în alt scop decât acela pentru care legea o recunoaşte [art. 526 alin. (2) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

15. Cerere de renunţare la judecată

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, în calitate de _____ în dosarul nr. __/____ având ca obiect _____ vă solicit să luaţi act că înţeleg să

Renunţ la judecata _____ **[3]**

Temeiul de drept [4]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 406 C.proc.civ.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Renunţarea la judecată, reglementată de art. 406 C.proc.civ., este un act de dispoziţie al părţilor, fiind o expresie a principiului disponibilităţii în procesul civil. În doctrină s-a afirmat că renunţarea la judecată constituie un act de voinţă al părţilor cu privire la drepturile subiective deduse judecăţii sau la mijloacele procedurale prin care se pot stabili aceste drepturi[1]. Art. 406 alin. (5) C.proc.civ. prevede în mod expres că renunţarea la judecată poate avea loc atât în apel, cât şi în recurs sau în căile extraordinare de atac, precum şi în cadrul cererilor formulate în cursul executării silite.

Termenul de introducere. Potrivit dispoziţiilor art. 406 alin. (1) C.proc.civ., renunţarea la judecată poate avea loc oricând, fie verbal, fie prin cerere scrisă.

[1] *A. Constanda* în *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 341.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Potrivit alin. (3) al aceluiași articol, dacă renunțarea s-a făcut după comunicarea cererii de chemare în judecată, pârâtul are dreptul la cheltuieli de judecată.

Dacă s-a intrat în dezbaterea fondului, renunțarea nu se poate face decât cu învoirea celeilalte părți.

O situație specială se întâlnește, potrivit dispozițiilor art. 923 C.proc.civ., în procesele de divorț, în care reclamantul poate renunța oricând la cerere, în tot cursul judecății înaintea instanțelor de fond, chiar dacă pârâtul se împotrivește.

[2] Titularul cererii. Reclamantul poate renunța la judecată, însă și apelantul sau recurentul pot renunța la judecarea căii de atac.

Intervenientul principal poate renunța la judecarea cererii sale, care, potrivit art. 62 alin. (1) C.proc.civ., îmbracă forma unei cereri de chemare în judecată. De asemenea, și intervenientul accesoriu poate renunța la cererea sa. Pârâtul poate renunța la cererea reconvențională sau la cererea de chemare în garanție. Aceste părți pot exercita, la rândul lor, căile de atac și pot renunța la judecarea lor.

Reclamantul care a exercitat calea de atac a apelului sau a recursului poate învedera instanței că înțelege să renunțe la acțiunea introductivă de instanță, însă numai cu acordul părții adverse. În această situație, instanța de apel va admite apelul și va schimba sentința, luând act de renunțarea la judecata acțiunii. Așadar, în situația în care se renunță la judecarea acțiunii, în cursul judecării uneia dintre căile de atac prevăzute de lege, atunci instanța trebuie să admită calea de atac, pentru ca din punct de vedere procedural să poată să schimbe sau să modifice hotărârea instanței anterioare și să ia act de renunțare.

Partea care renunță la judecată trebuie să aibă *capacitatea de a dispune* în momentul renunțării, de vreme ce aceasta este considerată un act de dispoziție. Dacă partea este reprezentată convențional, reprezentantul trebuie să aibă o procură specială ori încuviințarea prealabilă a instanței de tutelă sau familie ori a autorității administrative competente. Trebuie menționat că art. 81 alin. (2) C.proc.civ. prevede în mod expres că actele procesuale de dispoziție făcute de reprezentanții minorilor, ai persoanelor puse sub interdicție și ai dispăruților nu vor împiedica judecarea cauzei, dacă apreciază că nu sunt în interesul acelor persoane.

În ceea ce privește persoana care este reprezentată sau asistată de avocat, în doctrină și în practică s-a apreciat că partea nu trebuie să înfățișeze o procură specială dacă în contractul de asistență juridică este prevăzut dreptul de a efectua acte de dispoziție[1]. În mod similar, în cazul persoanei juridice, reprezentantul acesteia trebuie să aibă o împuternicire specială pentru a renunța la judecată.

[3] Obiectul renunțării la judecată

3.1. Renunțarea poate viza atât *cererea de chemare în judecată*, cererea reconvențională, cererea de intervenție principală sau accesorie, precum și cererea de chemare în garanție.

---

[1] *A. Constanda* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 751.

La judecata acestor cereri se poate renunţa, în condiţiile prevăzute de lege, atât în faţa primei instanţe, cât şi în căile de atac. Este important să se facă distincţia între renunţarea la judecata căilor de atac şi renunţarea la judecata cererii de chemare în judecată, reconvenţionale etc. în căile de atac.

3.2. Referitor la *căile de atac*, se distinge, de asemenea, după cum au fost sau nu exercitate. Astfel, în baza art. 404 alin. (1) C.proc.civ., după pronunţarea hotărârii partea poate renunţa la exercitarea căii de atac, făcându-se arătare despre aceasta într-un proces-verbal semnat de preşedinte şi grefier; în atare situaţie, conform art. 467 C.proc.civ., partea care a renunţat expres la apel, cu privire la o hotărâre, nu mai are dreptul de a face apel. Aceste dispoziţii în materia apelului se aplică în mod corespunzător şi în recurs, potrivit dispoziţiilor art. 494 C.proc.civ.

După exercitarea căii de atac, partea poate renunţa la judecata acesteia, ceea ce înseamnă o achiesare la hotărârea atacată, căreia instanţa învestită cu soluţionarea căii de atac trebuie să-i dea eficienţă în baza art. 463 alin. (1) C.proc.civ. Este important a se face *distincţia* dintre renunţarea la judecată în cursul judecării unei căi de atac, aspect care a fost deja expus şi renunţarea la judecarea căii de atac

Cele două feluri de renunţări produc efecte diferite: în *cazul renunţării la judecata cererii de chemare în judecată* reclamantul poate introduce o nouă cerere în termenul de prescripţie a dreptului material la acţiune, ceea ce justifică interesul pârâtului de a se opune la renunţare după ce s-a intrat în dezbaterea fondului, în timp ce, în *cazul renunţării la judecata căii de atac*, aceasta nu mai poate fi exercitată ulterior.

[4] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 406 C.proc.civ.

[5] Instanţa competentă. Cererea se depune la instanţa la care cauza este pendinte.

5.1. Efectele renunţării. Renunţarea la judecată este un *act procedural cu caracter individual*[1)], care nu produce nici un efect asupra celorlalţi reclamanţi, iar în situaţia în care reclamantul renunţă la judecată numai cu privire la unul dintre pârâţi, actul său de dispoziţie nu îi va afecta pe ceilalţi, faţă de care judecata se va purta în continuare. Nu vor fi afectate nici cererea reconvenţională sau o cerere de intervenţie în interes propriu[2)], care au caracterul unor cereri de sine stătătoare şi pot fi judecate în continuare.

5.2. Timbrajul. Cererea de renunţare la judecată nu se timbrează[3)], însă, pentru ca instanţa să ia act de cererea de renunţare, este necesar ca acţiunea introductivă de instanţă, apelul ori recursul, precum şi orice altă cale de atac la judecarea căreia se renunţă să fie timbrate conform legii. Întrucât excepţia de netimbrare primează, în cazul neîndeplinirii acestei obligaţii se va aplica sancţiunea anularii prevăzută de art. 197 C.proc.civ., ceea ce împiedică instanţa să ia act de renunţare.

---

1) *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 341.

2) *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 500.

3) Apreciem că şi în această situaţie sunt incidente dispoziţiile art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

16. Cerere de renunțare la dreptul pretins

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de reclamant, în dosarul nr. ___/____, vă solicit să luaţi act ca înţeleg să

Renunţ la dreptul

ce face obiectul cererii de chemare în judecată privind _____

Temeiul de drept [3]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 408 C.proc.civ.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[4]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Renunţarea la drept este reglementată de art. 408-410 C.proc.civ., fiind, ca şi renunţarea la judecată, o manifestare unilaterală de voinţă, consecinţă a aplicării principiului disponibilităţii în procesul civil.

Termenul de introducere. Potrivit dispoziţiilor art. 408 alin. (1), renunţarea la drept se poate face oricând în cursul procesului, fără învoirea celeilalte părţi, iar potrivit art. 409 alin. (2) C.proc.civ. renunţarea poate fi făcută, în primă instanţă, în apel, precum şi în căile extraordinare de atac.

[2] Titularul cererii. Numai reclamantul poate renunţa la dreptul subiectiv pretins, în calitate de titular al acestuia, pierzând astfel posibilitatea de a-l mai valorifica, ulterior, prin introducerea unei noi cereri de chemare în judecată.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Fiind un act de dispoziţie, cel care-l exercită trebuie să aibă capacitatea de a dispune. Dacă reclamantul este reprezentat convenţional, reprezentantul trebuie să aibă o procură specială autentică, iar reprezentantul legal sau ocrotitorul legal să aibă încuviinţarea instanţei de tutelă.

În mod similar, în cazul persoanei juridice, reprezentantul acesteia trebuie să aibă o împuternicire specială pentru a renunţa la drept.

[3] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 408 C.proc.civ.

[4] Instanţa competentă. Cererea se adresează instanţei la care procesul este pendinte şi care poate fi atât prima instanţă, cât şi cea sesizată cu judecarea unei căi de atac.

4.1. Efectele renunţării. Când renunţarea este făcută în faţa primei instanţe, cererea de chemare în judecată se respinge în fond, iar când renunţarea este făcută în instanţa de apel, hotărârea primei instanţe va fi anulată în totul sau în parte, în măsura renunţării [art. 409 alin. (1) C.proc.civ.], iar cererea respinsă în fond. Când renunţarea are loc în căile extraordinare de atac, vor fi anulate hotărârile pronunţate anterior, pronunţându-se o altă hotărâre prin care se va respinge cererea pe fond, dispunând şi asupra cheltuielilor de judecată.

În cazul renunţării la drept nu mai este necesar acordul pârâtului, de vreme ce nu mai există posibilitatea de a mai fi chemat în judecată pentru valorificarea aceluiaşi drept subiectiv[1)].

4.2. Timbrajul. Potrivit dispoziţiilor art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, nu se timbrează cererile depuse în cursul judecăţii şi care nu modifică valoarea taxabilă sau caracterul cererii iniţiale. În consecinţă, cererea de renunţare la drept nu este supusă timbrării.

[1)] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 342.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

17. Cerere privind pronunţarea unei hotărâri parţiale

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant în cauza având ca obiect _____, în contradictoriu cu pârâtul _____ vă solicit

Pronunţarea unei hotărâri parţiale

prin care să obligaţi pârâtul la _____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motive de fapt [3]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [4]: Invoc dispoziţiile art. 436 C.proc.civ.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea privind pronunţarea unei hotărâri parţiale este o cerere incidentală, în baza căreia instanţa are posibilitatea, în raport de dispoziţiile art. 436 C.proc.civ., să pronunţe o hotărâre parţială, urmărindu-se, astfel, finalizarea mai rapidă a litigiului, datorată recunoaşterii parţiale, de către pârât, a pretenţiilor reclamantului.

[2] Titularul cererii. Reclamantul este cel care poate adresa cererea instanţei, în măsura în care pârâtul a recunoscut parţial pretenţiile acestuia. Prevederile art. 436 C.proc.civ. au caracter dispozitiv, fiind la latitudinea reclamantului să solicite instanţei să pronunţe o hotărâre parţială. Recunoaşterea poate fi făcută, atât în faţa primei instanţe, cât şi în faţa instanţei de apel.

BCU "I. C. CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească recunoaşterea pârâtului. Recunoaşterea pârâtului trebuie să aibă loc în faţa instanţei, deci trebuie să aibă caracter judiciar, să fie efectivă şi să fie pură şi simplă[1]. Aşadar, pentru pronunţarea unei hotărâri parţiale, reclamantul nu poate invoca aplicarea dispoziţiilor art. 358 C.proc.civ., de vreme ce lipsa la interogatoriu constituie numai o prezumţie de recunoaştere, neconstituind o recunoaştere efectivă. De pildă, pârâtul ar putea recunoaşte pretenţiile reclamantului prin întâmpinare sau prin răspunsul la interogatoriu luat în instanţă. Potrivit art. 436 alin. (2) C.proc.civ., dacă recunoaşterea este parţială, judecata va continua cu privire la pretenţiile rămase nerecunoscute, instanţa urmând a pronunţa o nouă hotărâre asupra acestora.

[3] Motivele de fapt. Potrivit dispoziţiilor menţionate, reclamantul poate solicita instanţei pronunţarea unei hotărâri parţiale numai în măsura în care pârâtul a recunoscut o parte din pretenţiile sale. Se poate învedera instanţei că, de pildă, din suma de zece milioane de lei pârâtul a arătat prin întâmpinare că datorează şase milioane lei sau că a recunoscut la interogatoriu suma respectivă.

[4] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 436 C.proc.civ.

[5] Instanţa competentă. Cererea se depune la instanţa la care cauza este pendinte. În ceea ce priveşte calea de atac, hotărârea poate fi atacată numai cu recurs la instanţa ierarhic superioară, potrivit art. 437 alin. (1) C.proc.civ.

Timbrajul. Potrivit dispoziţiilor art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru nu se timbrează cererile depuse în cursul judecăţii şi care nu modifică valoarea taxabilă sau caracterul cererii iniţiale. În consecinţă, cererea de pronunţare a unei hotărâri parţiale nu este supusă timbrării.

[1] *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 510.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

18. Cerere pentru a se lua act de tranzacţie

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____ în calitate de _____, şi subsemnatul _____, în calitate de _____, vă solicităm să

Luaţi act de învoiala noastră

şi să pronunţaţi o hotărâre de expedient, care să consfinţească tranzacţia încheiată între părţi.

Temeiul de drept [3]: Ne întemeiem cererea pe dispoziţiile art. 438 C.proc.civ.

Anexez: înscrisul ce cuprinde învoiala noastră.

Semnătura, **[4]**

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Tranzacţia este o expresie a principiului disponibilităţii părţilor în cursul procesului civil şi exprimă voinţa acestora de a finaliza litigiul pe cale amiabilă, solicitând instanţei să consfinţească învoiala lor prin pronunţarea unei hotărâri de expedient[1]. Potrivit definiţiei reţinute în literatura de specialitate tranzacţia este contractul prin care părţile sting un proces început sau preîntâmpină naşterea unui proces, prin concesii reciproce, constând în renunţări reciproce la

[1] Idem, p. 505.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

pretenţii ori în prestaţii noi săvârşite sau promise de o parte în schimbul renunţării de către cealaltă parte la dreptul ce este litigios sau îndoielnic[1].

1.1. Condiţii pe care trebuie să le îndeplinească tranzacţia[2]:

- părţile trebuie să aibă capacitatea de a dispune;
- actul de tranzacţie să fie expresia voinţei libere şi neviciate a părţilor;
- prin încheierea tranzacţiei să nu se urmărească un scop ilicit;
- tranzacţia să fie înfăţişată instanţei în formă scrisă, potrivit dispoziţiilor art. 439 C.proc.civ. şi art. 2272 C.civ.;
- înscrisul ce cuprinde învoiala părţilor să fie prezentat instanţei în atâtea exemplare câte părţi sunt, plus unul pentru instanţă;
- învoiala părţilor poate fi înfăţişată instanţei în formă scrisă, iar prin pronunţarea hotărârii de expedient se conferă caracterul de act autentic operaţiunii juridice pentru care legea prevede caracterul solemn[3]. Trebuie menţionat că în conformitate cu art. 434 C.proc.civ., hotărârea judecătorească are forţa probantă a unui act autentic.

1.2. Momentul la care se poate tranzacţiona. Părţile participante la proces se pot prezenta oricând în cursul judecăţii, chiar dacă nu au fost citate, pentru a solicita instanţei să ia act de învoiala lor şi să le-o consfinţească, printr-o hotărâre judecătorească. Tranzacţia încheiată de părţi va fi parte integrantă a dispozitivului hotărârii pronunţate.

[2] Persoanele care pot tranzacţiona. Toate părţile implicate în litigiu trebuie să participe la încheierea tranzacţiei.

Părţile trebuie să aibă capacitatea de a dispune, întrucât tranzacţia este un act de dispoziţie, presupunând concesii şi renunţări reciproce.

În ceea ce priveşte mandatarul, acesta trebuie să prezinte o procură specială pentru a încheia tranzacţia, iar pentru persoanele cu capacitate de exerciţiu restrânsă, în funcţie de obiectul tranzacţiei, poate fi nevoie de încuviinţarea instanţei sau a autorităţii administrative competente, potrivit art. 81 alin. (1) C.proc.civ.

Pentru persoanele juridice este nevoie ca reprezentantul acestora să aibă o împuternicire specială pentru a încheia tranzacţia.

Dacă mandatarul este avocat, va trebui inserată în mod expres în cuprinsul contractului de asistenţă juridică prerogativa avocatului de a încheia tranzacţia în numele clientului, precizând actele pe care le pot încheia[4].

[3] Temeiul de drept. Tranzacţia este reglementată de art. 438-441 C.proc.civ., acelaşi regim juridic aplicându-se şi în situaţia în care învoiala părţilor este urmarea procedurii de mediere.

---

[1] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 343.

[2] C.S.J., Secţia civilă, decizia nr. 552/1990, în B.J. – bază de date, Ed. All Beck, Bucureşti.

[3] *Fr. Deak*, Drept civil. Contracte speciale, Ed. Actami, Bucureşti, 1999, p. 612.

[4] Pentru amănunte, a se vedea *C. Negrilă* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 819.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[4] Semnătura. Tranzacţia va fi semnată de părţi în faţa instanţei, iar mandatarii trebuie să prezinte un mandat special în acest sens.

[5] Instanţa competentă să ia act de tranzacţie este cea unde cauza este pendinte, fie că este instanţa de fond, fie că este cea de apel sau în cadrul căilor extraordinare de atac.

Instanţa, după verificarea învoielii părţilor, va pronunţa *o hotărâre* care să dea eficienţă[1] stingerii litigiului prin tranzacţie. Această hotărâre are caracterul unui contract judiciar[2]. Hotărârea poate fi atacată cu recurs, la instanţa ierarhic superioară, în ceea ce priveşte verificarea condiţiilor ce trebuie îndeplinite de tranzacţie.

Timbrajul. Potrivit art. 11 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, taxa de timbru se calculează după cum urmează:

a) cererile prin care se solicita instanţei pronunţarea unei hotărâri care să consfinţească înţelegerea părţilor, inclusiv când este rezultată din acordul de mediere, se taxează cu 20 lei;

b) în cazurile în care înţelegerea sau acordul de mediere priveşte transferul dreptului de proprietate sau al altui drept real asupra unuia ori mai multor bunuri imobile, la aceasta suma se adaugă 50% din valoarea taxei care s-ar datora pentru acţiunea în revendicare a bunului cu valoarea cea mai mare dintre bunurile care fac obiectul dreptului real transferat;

c) în cazul în care înţelegerea sau acordul de mediere are ca obiect partajul, la taxa fixa se adaugă 50% din valoarea taxei calculate potrivit art. 5 din acelaşi act normativ[3].

---

[1] *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 300.

[2] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 343.

[3] Pentru amănunte, a se vedea *infra* nr. 82 – *Acţiune de partaj succesoral*, pct. 8.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Formular de tranzacţie

Subsemnatul _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de _____ în cauza având ca obiect _____, şi subsemnatul, _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de _____, suntem de acord să stingem litigiul în forma următoare:

1. Subsemnatul _____ înţeleg ***să primesc*** de la numitul _____ suma de _____ şi de la numitul _____ să primesc bunurile mobile în valoare de _____ cu următoarea descriere[1] sau/imobile în valoare de _____ identificate prin[2] _____ carte funciară _____ nr. cadastral _____

Subsemnatul _____ înţeleg ***să plătesc*** numitului _____ suma de _____/şi numitului _____ să predau următoarele bunuri mobile în valoare de _____ cu următoarea descriere/sau imobile în valoare de _____ identificate prin _____

2. Subsemnatul _____ înţeleg ***să primesc*** suma de _____/să predau bunurile mobile în valoare de _____ cu următoarea descriere/sau imobile în valoare de _____ identificate prin _____

Subsemnatul înţeleg ***să plătesc*** numitului _____ suma de _____/şi numitului _____ să predau următoarele bunuri mobile în valoare de _____ cu următoarea descriere sau imobile în valoare de _____, identificate prin _____ carte funciară _____ nr. cadastral _____

3. _____ (etc.)

Sumele de bani şi bunurile vor fi predate la data de _____, de către numitul _____ şi de către numitul _____, pe bază de proces-verbal.

sau

Sumele de bani şi bunurile au fost deja predate la data de _____

Prin prezenta tranzacţie înţelegem să stingem orice litigiu dintre noi, în cauza având ca obiect _____, părţile renunţând la pretenţii ulterioare.

Semnătura, *Semnătura*[3],

_____ _____

---

[1] Bunurile mobile se vor descrie amănunţit, pentru identificare, fiecare în parte dacă sunt bunuri individual determinate, iar dacă sunt bunuri imobile se va indica comuna şi judeţul, strada şi numărul iar, în lipsă, vecinătăţile, etajul şi apartamentul sau, când imobilul este înscris în cartea funciară, se va arăta şi numărul de carte funciară şi numărul topografic.

[2] Este indicat să se anexeze şi schiţa imobilului, mai ales dacă imobilul este comod partajabil în natură, pentru a se delimita exact lotul care revine fiecărui copartajant.

[3] Va semna fiecare parte participantă la tranzacţie, în faţa instanţei. Tranzacţia se va încheia în atâtea exemplare câte părţi sunt, plus unul pentru instanţă.

BCU "Ion Creangă" CENTRAL UNIVERSITAR LIBRARY

19. Cerere privind instituirea curatelei speciale

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. __/_____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât) în cauza având ca obiect _____, vă solicit să dispuneţi

Instituirea curatelei speciale

pentru numitul/numita _____, ce are calitatea de _____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motive de fapt [3]: Învederez instanţei că numitul/numita _____ este în vârstă de _____, şi este lipsit(ă) de capacitate de exerciţiu/are capacitatea de exerciţiu restrânsă/ există conflict de interese între reprezentat şi reprezentantul _____, astfel încât se impune numirea unui curator special, până la desemnarea reprezentantului legal.

Temeiul de drept [4]: Invoc dispoziţiile art. 58 C.proc.civ.

Anexez [5]: înscrisuri, respectiv _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Instituirea curatelei în cursul judecăţii este o procedură cu caracter urgent ce are rolul de a proteja interesele celor care, datorită vârstei, fie sunt lipsiţi de capacitate de exerciţiu, fie au capacitate de exerciţiu restrânsă sau

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

există conflict de interese între reprezentant şi cel reprezentat. Instanţa va institui un curator şi atunci când o persoană juridică ori o entitate care nu are personalitate juridică, dar este capabilă să stea în judecată potrivit legii, nu are reprezentant. Această procedură, reglementată de art. 58 C.proc.civ., are caracter provizoriu, până la numirea reprezentantului legal.

1.1. Termenul de formulare. Această cerere se poate formula în orice fază procesuală.

1.2. Persoanele care pot fi numite curatori. Instanţa va numi curatori dintre avocaţii anume desemnaţi de către barou pentru fiecare instanţă judecătorească. În materia curatelei speciale, legiuitorul a optat pentru desemnarea avocaţilor, de pe o listă ce va fi înaintată instanţelor de judecată.

[2] Titularul cererii. Orice parte interesată poate formula cererea şi în orice fază procesuală.

[3] Motivele de fapt. Art. 58 C.proc.civ. prevede o serie de situaţii în care instanţa este abilitată să dispună instituirea curatelei. Acestea sunt:

a) când *persoana fizică lipsită de capacitate de exerciţiu nu are reprezentant legal* [minorul până la vârsta de 14 ani este lipsit de capacitate de exerciţiu, potrivit art. 38 alin. (1) C.civ.]. Curatorul va reprezenta pe minor până la numirea reprezentantului legal.

b) când *persoana fizică cu capacitatea de exerciţiu restrânsă nu are reprezentant legal* [minorul între 14-18 ani, potrivit art. potrivit art. 38 alin. (1) coroborat cu art. 41 alin. (1) C.civ.];

c) când *există conflict de interese între cel reprezentat şi reprezentantul său.* De pildă într-un proces de partaj succesoral soţul supravieţuitor va fi în conflict de interese cu copiii săi minori care vin la moştenire în concurs cu soţul/soţia supravieţuitoare, copii pe care îi reprezintă legal, ca părinte.

d) când *persoana juridică* ori o entitate care nu are personalitate juridică, potrivit dispoziţiilor art. 56 alin. (2) C.proc.civ., *chemată să stea în judecată, nu are reprezentant legal.*

[4] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 58 C.proc.civ.

[5] Probe. Pentru soluţionarea cererii, partea va depune, dacă nu se găsesc deja la dosarul cauzei, acte de stare civilă sau alte înscrisuri de natură să dovedească existenţa uneia dintre situaţiile prevăzute de lege.

[6] Instanţa competentă[1)] este, potrivit art. 58 alin. (3) C.proc.civ., instanţa care trebuie să hotărască asupra cererii de chemare în judecată (instanţa care judecă procesul).

[1)] În practica judiciară anterioară nu a existat un punct de vedere unitar în ceea ce priveşte aplicarea art. 44 C.proc.civ. din 1865, existând unele instanţe care, constatând incidenţa situaţiilor prevăzute de acest articol, au solicitat Autorităţii Tutelare competente să dispună numirea curatorului, făcând aplicarea dispoziţiilor art. 152 C.fam. Această controversă a fost definitiv tranşată de către instanţa supremă care, pronunţându-se în cadrul unui recurs în interesul legii,

Instanţa sesizată cu cererea de instituire a curatelei va verifica dacă în cauză sunt întrunite cerinţele art. 58 C.proc.civ. şi va dispune numirea unui curator până la numirea reprezentantului legal.

Timbrajul. Potrivit dispoziţiilor art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, nu se timbrează cererile depuse în cursul judecăţii şi care nu modifică valoarea taxabilă sau caracterul cererii iniţiale. În consecinţă, cererea de instituire a curatelei nu este supusă timbrării.

a statuat că dispoziţiile art. 44 C.proc.civ. din 1865 se interpretează în sensul că revine instanţei pe rolul căreia se află cauza competenţa de soluţionare a cererii formulate de partea interesată pentru numirea unui curator special (I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. XXXVII/07.05.2007). În prezent, situaţia este clară prin reglementarea instituită de art. 58 alin. (3) C.proc.civ., care prevede expres că instanţa competentă este cea care trebuie să hotărască asupra cererii de chemare în judecată.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

20. Cerere privind suspendarea judecății

20a. Cerere de suspendare a judecății în baza art. 411 C.proc.civ.

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2a]** _____, reclamant în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, vă rog să dispuneţi

Suspendarea judecăţii

întrucât am convenit cu pârâtul asupra acestei măsuri în vederea soluţionării litigiului pe cale amiabilă/desfăşurării procedurii medierii.

Pentru verificarea acordului pârâtului, vă rog să-l interogaţi pe acest aspect la termenul fixat pentru judecată.

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 411 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

20b. Cerere de suspendare a judecăţii în baza art. 412 C.proc.civ.

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2b]** _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent, intimat) în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, vă solicit

Să constataţi intervenirea de drept a suspendării judecăţii

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3b]: _____

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 412 alin. (1) pct. _____ C.proc.civ.

Probe [4b]: anexez alăturat înscrisuri, respectiv _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

20c. Cerere de suspendare a judecăţii în baza art. 413 pct. 1 C.proc.civ.

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2c]** _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, intimat) în dosarul nr. _____/_____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, vă rog să dispuneţi

Suspendarea judecăţii

până la soluţionarea irevocabilă a cauzei înregistrate sub nr. _____/_____ pe rolul Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel _____/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3c]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 413 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.

Probe: În dovedirea cererii, anexez alăturat certificatul de grefă eliberat de instanţa pe rolul căreia este înregistrat dosarul în raport de care s-a cerut suspendarea.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

20d. Cerere de suspendare a judecăţii în baza art. 413 pct. 2 C.proc.civ.

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2d]** _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, intimat) în dosarul nr. _____/_____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, vă rog să dispuneţi

Suspendarea judecăţii

până la soluţionarea irevocabilă a plângerii penale pe care am formulat-o împotriva _____ (părţii adverse sau, după caz, a martorilor, a expertului).

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3d]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 413 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.

Probe: Anexez alăturat copia plângerii formulate şi rezoluţia Parchetului _____ privind începerea urmăririi penale.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Suspendarea judecăţii este acel incident procedural care constă în oprirea cursului judecăţii datorită unor împrejurări voite de părţi, care nu mai stăruie în soluţionarea pricinii, sau independente de voinţa lor, atunci când sunt în imposibilitate fizică sau juridică de a se prezenta la judecată[1]).

[2] Titularul cererii şi termenul de introducere

[2a] Cererea poate fi formulată de oricare dintre părţile din proces şi din ea trebuie să rezulte şi acordul părţii adverse pentru suspendare, fără însă a fi necesară motivarea poziţiei părţilor de oprire a cursului procesului.

De asemenea, părţile pot invoca drept motiv de suspendare, în condiţiile art. 411 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ., desfăşurarea procedurii de mediere, la care au apelat în baza Legii nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator. Potrivit art. 62 alin. (1) din această lege, „pentru desfăşurarea procedurii de mediere, judecarea cauzelor civile de către instanţele judecătoreşti sau arbitrale va fi suspendată la cererea părţilor, în condiţiile prevăzute de art. 242 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ."

Cererea se poate depune oricând în cursul judecăţii procesului, indiferent de faza procesuală în care acesta se află.

[2b] Cererea poate fi formulată de oricare dintre părţi, care a luat cunoştinţă de intervenirea uneia din cauzele de suspendare de drept prevăzute de art. 412 C.proc.civ. Aceasta se depune imediat ce partea a luat cunoştinţă de vreuna din cauzele menţionate anterior.

[2c]-[2d] Cererea poate fi făcută de oricare dintre părţile interesate, care justifică condiţiile suspendării facultative prevăzute de art. 413 pct. 1 şi 2 C.proc.civ.

Aceasta se poate depune atunci când partea interesată consideră întrunite condiţiile unuia din cazurile de suspendare facultativă, deci, de principiu, oricând în cursul judecăţii procesului, indiferent de faza procesuală în care acesta se află.

[3] Motive de fapt

[3b] Se va indica în concret motivul de suspendare legală de drept, respectiv unul dintre cele opt motive expres şi limitativ prevăzute de art. 412 alin. (1) pct. 1-8 C.proc.civ., şi anume:

1) prin decesul uneia dintre părţi, până la introducerea în cauză a moştenitorilor, în afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a acestora;

2) prin interdicţia judecătorească sau punerea sub curatelă a unei părţi, până la numirea tutorelui sau curatorului;

3) prin decesul reprezentantului sau al mandatarului uneia dintre părţi, survenit cu mai puţin de 15 zile înainte de ziua înfăţişării, până la numirea unui nou reprezentant sau mandatar;

---

[1]) *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 483.

4) prin încetarea funcţiei tutorelui sau curatorului, până la numirea unui nou tutore sau curator;

5) când persoana juridică este dizolvată, până la desemnarea lichidatorului;

6) prin deschiderea procedurii insolvenţei, în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive, dacă debitorul trebuie reprezentat, până la numirea administratorului ori lichidatorului judiciar;

7) în cazul în care instanţa formulează o cerere de pronunţare a unei hotărâri preliminare adresată Curţii de Justiţie a Uniunii Europene, potrivit prevederilor tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană;

8) în alte cazuri prevăzute de lege.

[3c] Se vor menţiona părţile şi obiectul cauzei în raport de care se cere suspendarea şi se va arăta care este legătura de dependenţă între cele două pricini. De exemplu, într-un proces de partaj succesoral se poate invoca existenţa unei cauze separate în care se contestă, pe calea acţiunii în anularea certificatului de moştenitor, calitatea moştenitorilor defunctului a cărui avere face obiectul partajului.

[3d] Se va menţiona care este obiectul plângerii penale, pentru ca instanţa să poată verifica înrâurirea acestuia asupra hotărârii ce urmează să o dea în cauza civilă pendinte. De exemplu, dacă acţiunea civilă vizează anularea unui contract de vânzare-cumpărare pentru dol, plângerea penală în raport de care se cere suspendarea poate avea ca obiect săvârşirea infracţiunii de înşelăciune în convenţii de către pârât, sau, în orice acţiune civilă, oricare dintre părţi poate invoca formularea unei plângeri penale împotriva martorilor audiaţi în proces ori a expertului care a efectuat expertiza dispusă în cauză. De asemenea, se va menţiona dacă s-a început urmărirea penală, întrucât şi aceasta este o condiţie obligatorie a suspendării în baza art. 412 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.

[4] Probe

[4b] Se vor menţiona înscrisurile depuse în dovedirea cauzei de suspendare. De exemplu, în cazul morţii uneia din părţi sau a mandatarului acesteia – certificatul de deces; în cazul punerii sub interdicţie sau sub curatelă – hotărârea de punere sub interdicţie, respectiv dispoziţia de instituire a curatelei; în cazul încetării funcţiei tutorelui sau curatorului – înscrisuri care atestă cauzele de încetare a celor două funcţii, cum ar fi moartea tutorelui/curatorului, îndepărtarea de la tutelă/revocarea curatorului, înlocuirea tutorelui/curatorului; în cazul deschiderii procedurii insolvenţei – hotărârea judecătorească definitivă care atestă această împrejurare.

[5] Instanţa competentă. Cererea se depune la instanţa la care cauza este pendinte.

Timbrajul. Cererea de suspendare a judecăţii, indiferent de cauza care o justifică, nu se timbra, conform art. 13 din Normele metodologice pentru aplicarea Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, aprobate prin Ordinul nr. 760/C/1999. Odată cu abrogarea Legii nr. 146/1997, prin O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, acest din urmă act normativ nu a mai prevăzut o soluţie pentru

timbrajul aplicabil cererii de suspendare. Cel mai probabil această problemă va trebui remediată prin Legea de aprobare a O.U.G. nr. 80/2013 sau prin normele metodologice ale legii de aprobare. Până la reglementarea acestei probleme, pare preferabilă menținerea soluțiilor pronunțate potrivit filosofiei legislației anterioare, în sensul că cererea de suspendare nu se va timbra. Cel mai puternic argument îl constituie faptul că repunerea pe rol a cauzei după suspendare din culpa părților, O.U.G. nr. 80/2013 prevede în art. 9 lit. g) o taxă de timbru de 50% din valoarea taxei judiciare de timbru pentru cererea sau acțiunea a cărei judecare a fost suspendată[1)].

[1)] Art. 9 lit. g) din O.U.G. nr. 80/2013 are următorul conținut: „g) cereri pentru repunerea pe rol, când suspendarea judecării se datorează părților – 50% din taxa judiciară de timbru pentru cererea sau acțiunea a cărei judecare a fost suspendată".

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

21. Cerere de redeschidere a procesului

21a. Cerere pentru reluarea dezbaterilor după suspendare

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât/apelant/intimat) în cauza având ca obiect _____ vă solicit să dispuneţi

Repunerea cauzei pe rol şi reluarea dezbaterilor

întrucât motivele pentru care s-a dispus suspendarea nu mai subzistă.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [4]: Invoc dispoziţiile art. 415 C.proc.civ.

Probe [5]: În sprijinul cererii anexez _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[6]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[7]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Suspendarea judecării cauzei poate avea loc pentru motivele prevăzute de art. 411-413 C.proc.civ., iar reluarea judecăţii se poate relua potrivit art. 415 C.proc.civ. prin:

a) cererea de redeschidere făcută de una din părţi atunci când cauza s-a suspendat prin învoiala părţilor sau prin lipsa lor;

b) cererea de redeschidere făcută cu arătarea moştenitorilor, tutorelui sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar sau, după caz, a părţii interesate, a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar, în cazurile prevăzute de art. 412 alin. (1)-(6) C.proc.civ.;

c) din oficiu, în cazul prevăzut de art. 412 alin. (7), după pronunţarea hotărârii de către Curtea de Justiţie a Uniunii Europene;

d) prin alte modalităţi prevăzute de lege.

Termen de introducere. Dacă procesul s-a suspendat în virtutea art. 411 C.proc.civ., pentru oricare dintre cele două motive prevăzute de text, judecata poate fi reluată numai dacă cererea de repunere pe rol a fost formulată înăuntrul termenului de 6 luni, în caz contrar cererea perimându-se de drept, potrivit dispoziţiilor art. 416 C.proc.civ.

Pentru celelalte motive de suspendare prevăzute de lege, repunerea pe rol poate fi cerută oricând, cu condiţia de a se demonstra că motivul de suspendare nu mai subzistă.

[2] Titularul cererii. Oricare din părţile interesate poate formula cererea de repunere pe rol.

[3] Motivele de fapt. Partea care solicită repunerea cauzei pe rol va trebui să învedereze instanţei raţiunile pentru care nu mai subzistă motivul de suspendare.

3.1. Dacă procesul s-a suspendat în virtutea art. 411 C.proc.civ., pentru oricare dintre cele două motive prevăzute de text (când ambele părţi cer suspendarea sau când nici una din părţi nu se înfăţişează la strigarea pricinii[1]), este suficient ca partea să solicite reluarea judecăţii, fără a fi nevoie de motivarea cererii. Simpla manifestare de voinţă a părţii în sensul reluării judecăţii este de-ajuns pentru a determina repunerea cauzei pe rol.

3.2. În ceea ce priveşte celelalte cauze de suspendare, respectiv cele prevăzute de art. 412 şi 413 C.proc.civ., pentru repunerea cauzei pe rol este necesar să se menţioneze că motivul pentru care s-a dispus iniţial suspendarea nu mai subzistă. De pildă în raport de dispoziţiile art. 412 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ. (suspendarea datorată morţii unei părţi), partea poate învedera că este în măsură să indice

[1] Pentru a evita suspendarea pentru lipsa nejustificată a părţilor, în raport de dispoziţiile art. 242 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ., acestea trebuie să formuleze, în scris, o cerere de judecare a cauzei în lipsa lor.

BCU IAŞI / CENTRALA UNIVERSITARĂ

numele şi adresele moştenitorilor părţii decedate, solicitând introducerea lor în cauză şi citarea lor, pentru ca hotărârea pronunţată să le fie opozabilă. În raport de dispoziţiile art. 412 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. (suspendarea datorată morţii mandatarului uneia din părţi, întâmplată cu mai puţin de 15 zile înainte de ziua înfăţişării), se poate arăta că s-a numit un nou mandatar, iar în raport de dispoziţiile art. 412 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ. (suspendarea datorată încetării funcţiei tutorelui sau curatorului) se poate indica faptul că s-a numit un nou tutore sau curator pentru partea care necesită ocrotire.

3.3. În ceea ce priveşte reluarea judecăţii atunci când s-a dispus suspendarea în baza dispoziţiilor art. 413 alin. (1) pct. 1 (când dezlegarea pricinii atârnă în totul sau în parte de existenţa sau inexistenţa unui drept ce face obiectul unei alte judecăţi), este necesar să se facă dovada că s-a pronunţat o hotărâre judecătorească definitivă, care să finalizeze litigiul ce a determinat suspendarea judecării cauzei [art. 413 alin. (2) C.proc.civ.].

3.4. Dacă suspendarea s-a produs în baza art. 413 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ. (când s-a început urmărirea penală pentru o infracţiune ce ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează a se da), atunci se poate prezenta nu numai o hotărâre irevocabilă, dar şi o ordonanţă prin care s-a dispus încetarea urmăririi penale, acolo unde este cazul.

[4] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 415 C.proc.civ.

[5] Probe. La cererea de repunere pe rol vor fi anexate înscrisurile care pot proba încetarea motivului care a determinat suspendarea, de pildă decizia de curator, procură autentificată pentru noul mandatar, certificatul de moştenitor sau acte de stare civilă ale moştenitorilor. De asemenea, va fi depusă copia hotărârii rămase irevocabilă sau, după caz, a ordonanţei prin care s-a dispus încetarea urmăririi penale.

[6] Timbrajul. Cererea de repunere pe rol se timbrează cu jumătate din valoarea taxei de timbru datorate pentru acţiunea introductivă sau pentru calea de atac exercitată, potrivit dispoziţiilor art. 9 lit. g) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, când suspendarea este datorată părţilor.

[7] Instanţa competentă. Cererea se depune la instanţa învestită cu judecarea cauzei a cărei repunere pe rol s-a cerut.

BCU IAŞI / CENTRU UNIVERSITAR

21b. Cerere privind introducerea în cauză a moştenitorilor

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. __/_____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât) în cauza având ca obiect _____ vă solicit să încuviinţaţi

Introducerea în cauză a moştenitorilor

autorului _____, ce a avut calitatea de reclamant/pârât.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt: Învederez instanţei că numitul _____, ce avea calitatea de _____ în cauza de faţă, a decedat la data de _____ rămânând ca moştenitori numiţii _____, domiciliaţi în _____, în calitate de _____ (descendenţi, soţ supravieţuitor etc.).

Vă solicit să-i introduceţi în cauză şi să-i citaţi la adresele arătate mai sus, pentru ca hotărârea ce va fi pronunţată să le fie opozabilă.

Temeiul de drept [3]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 412 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.

Anexez [4]: înscrisuri, respectiv _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura cererii. Principiul relativităţii efectelor hotărârii judecătoreşti determină producerea efectelor hotărârii pronunţate într-un litigiu numai faţă de părţile care au luat parte la judecată. Aşa fiind, pentru ca hotărârea să devină opozabilă unei părţi, aceasta trebuie introdusă în cauză şi corect citată. În situaţia în care una dintre părţile din dosar a decedat, în cauză trebuie introduşi şi citaţi moştenitorii acesteia, în calitate de succesori în drepturi ai autorului lor, pentru ca hotărârea pronunţată în cauză să le fie opozabilă şi să poată fi pusă în executare.

Sancţiunea neintroducerii moştenitorilor în cauză este suspendarea judecăţii.

1.1. Termenul de introducere. Cererea de introducere în cauză a succesorilor poate fi formulată în orice fază procesuală, respectiv de aceea care are interes în continuarea judecăţii. Judecata nu trebuie suspendată dacă părţile au cunoştinţă despre moştenitorii defunctului, pentru aceştia din urmă fiind posibil ca instanţa să-i introducă direct în cauză şi să-i citeze.

1.2. Cerinţe obligatorii. Cererea de redeschidere a procesului trebuie să cuprindă, obligatoriu, potrivit art. 415 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ., arătarea moştenitorilor, tutorelui sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar sau, după caz, a părţii interesate, a lichidatorului judiciar, a administratorului judiciar, în cazurile prevăzute de art. 412 alin. (1)-(6) C.proc.civ.

1.3. Judecata nu trebuie suspendată, dacă părţile au cunoştinţă despre moştenitorii defunctului, pentru aceştia din urmă fiind posibil ca instanţa să-i introducă direct în cauză şi să-i citeze.

[2] Titularul cererii. Cererea de introducere în cauză a succesorilor poate fi formulată de oricare dintre părţi.

[3] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 412 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.

[4] Probe. Se va anexa la cerere o copie a certificatului de deces al părţii despre care se susţine că a decedat, certificatul de moştenitor, dacă s-a emis, sau, în lipsa acestuia, acte de stare civilă.

[5] Instanţa competentă. Cererea se introduce la instanţa la care cauza este *pendinte*. Instanţa va acorda termen în vederea discutării cererii de repunere pe rol a cauzei şi de introducere în cauza a moştenitorilor.

Timbrajul. Potrivit dispoziţiilor art. 35 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, nu se timbrează cererile depuse în cursul judecăţii şi care nu modifică valoarea taxabilă sau caracterul cererii iniţiale. În consecinţă, cererea de introducere a moştenitorilor în cauză nu este supusă timbrării.

BCU IAŞI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

22. Cerere de perimare

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____ (pârât, intimat etc.) în dosarul nr. ____/_____ al acestei instanţe, vă rog să dispuneţi

Perimarea

_____ **[3]** (acţiunii reclamantului sau, după caz, a cererii de apel, recurs, contestaţie în anulare, revizuire etc.)

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 416 şi urm. C.proc.civ.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Perimarea este o sancţiune procedurală ce determină stingerea procesului în faza în care se găseşte, datorită rămânerii lui în nelucrare, din vina părţii, un anumit timp prevăzut de lege.

În doctrină se precizează că perimarea are o natură juridică mixtă, în sensul că este atât o sancţiune procedurală pentru nerespectarea termenului stabilit de lege [6 luni, potrivit art. 416 alin. (1) C.proc.civ.], dar şi o prezumţie de desistare, dedusă din faptul nestăruinţei vreme îndelungată în judecată[1].

[1] *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Teoria generală, p. 490.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Titularul cererii. Titularul cererii este pârâtul, respectiv intimatul în căile de atac, întrucât aceştia au, de regulă[1], interesul să paralizeze cererea dedusă judecăţii prin invocarea perimării. Trebuie menţionat că perimarea se poate dispune şi din oficiu de către instanţă [art. 420 alin. (1) C.proc.civ.].

[3] Obiectul cererii. Perimarea este o sancţiune procedurală de aplicaţie generală, deoarece art. 416 alin. (1) C.proc.civ. declară perimabilă „orice cerere de chemare în judecată, contestaţie, apel, recurs, revizuire şi orice altă cerere de reformare sau retractare".

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *data ultimului act de procedură efectuat în cauză de instanţă sau de părţi* [de exemplu data încheierii de suspendare pronunţate în temeiul art. 411 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.];

b) *faptul că de la acest act cauza a rămas în nelucrare timp de 6 luni din motive imputabile părţii*;

c) *faptul că în acest timp partea a cărei cerere se perimă nu a făcut niciun act de întrerupere a termenului perimării,* adică nu a îndeplinit niciun act de procedură în vederea judecării procesului;

d) *inexistenţa vreunei cauze de suspendare a termenului de perimare* (sunt astfel de cauze cele prevăzute de art. 418 C.proc.civ.).

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 416 şi urm. C.proc.civ.

[6] Instanţa competentă este cea învestită cu acţiunea sau cererea cu privire la care se invocă perimarea.

Timbrajul. Cererea se taxează cu 20 lei potrivit art. 9 lit. d) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[1] Cererea de perimare poate fi formulată şi de intervenientul principal, de cel chemat în judecată în condiţiile art. 68 C.proc.civ., de cel chemat în garanţie potrivit art. 72 C.proc.civ., de cel arătat ca titular al dreptului în conformitate cu art. 75 C.proc.civ., precum şi de cel introdus în cauză forţat cu respectarea art. 78 C.proc.civ. Nu este exclus ca cererea de perimare să fie formulată şi de către procuror, în considerarea caracterului imperativ al normelor care o reglementează [*C. Negrilă,* în *G. Boroi (coord.),* Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 785].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

23. Cerere privind suspendarea executării provizorii

23a. Cerere privind suspendarea executării provizorii în apel

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ CNP _____(reclamant/pârât) în cauza având ca obiect _____, vă solicit ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Suspendarea executării hotărârii

nr. **[3]** _____ din data de _____ pronunţate de _____ în dosarul nr. ___/_____ până la soluţionarea apelului declarat împotriva hotărârii pronunţate în primă instanţă.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 450 C.proc.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte Tribunalului/Curţii de Apel **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de suspendarea a executării provizorii a hotărârii tinde să oprească executarea până la soluţionarea apelului împotriva hotărârii executorii de drept sau prin care s-a dispus executarea provizorie. Astfel, se pune la

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

îndemâna părţii interesate un mijloc procedural, prin care poate evita o executare păgubitoare, până la soluţionarea apelului[1].

Nu este necesar ca, înainte de a se formula cerere de suspendare în cadrul apelului, să se fi formulat cerere de suspendare provizorie. Formularea unei astfel de cereri este la latitudinea părţii interesate.

1.1. Cerinţe obligatorii. Pentru a se formula o cererea privind suspendarea unei hotărâri cu executare provizorie este necesară îndeplinirea următoarelor condiţii:

a) *să se fi declarat apel* împotriva hotărârii a cărei suspendare a executării se cere, în caz contrar cererea fiind inadmisibilă;

b) *hotărârea să poată fi executată silit*;

c) *plata unei cauţiuni* ce va fi fixată de instanţă în conformitate cu dispoziţiile art. 450 alin. (4) raportat la art. 718 alin. (2) şi (3) C.proc.civ.

1.2. Termen de introducere. Potrivit art. 450 C.proc.civ., această cerere se va putea face fie odată cu apelul, fie separat în tot cursul judecării cauzei în faţa instanţei de apel. Până la soluţionarea cererii de suspendare, aceasta va putea fi încuviinţată, provizoriu, prin ordonanţă preşedinţială, chiar înainte de sosirea dosarului, cu plata unei cauţiuni stabilite de instanţă.

[2] Titularul cererii este partea obligată la executare ca efect al pronunţării hotărârii judecătoreşti.

[3] Obiectul cererii

3.1. Hotărâri care pot fi executate provizoriu. Deşi introducerea căii de atac a apelului, ca de altfel însuşi termenul pentru exercitarea apelului, suspendă de drept executarea, există anumite hotărâri pentru care această suspendare de drept nu operează. Este vorba de hotărârile care se bucură de execuţie provizorie, legală [art. 448 alin. (1) C.proc.civ.] sau judecătorească (art. 449 C.proc.civ.). Pentru suspendarea judecătorească, legea prevede că părţile pot solicita această măsură privind hotărârile referitoare la bunuri, ori de câte ori instanţa va considera că măsura este necesară în raport cu temeinicia vădită a dreptului ori cu starea de insolvabilitate a debitorului, precum şi atunci când ar aprecia că neluarea de îndată a cestei măsuri este vădit prejudiciabilă pentru creditor.

3.2. Hotărâri care nu pot fi executate provizoriu. Art. 449 alin. (2) C.proc.civ. prevede în mod expres că executarea provizorie nu poate fi încuviinţată: a) în materie de strămutare de hotare, desfiinţarea de construcţii, plantaţii sau a oricăror lucrări având o aşezare fixă; b) când prin hotărâre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.

[4] Motivele de fapt. Partea care formulează această cerere trebuie să învedereze instanţei de apel, în primul rând, faptul că a declarat calea de atac, în ce constă

[1] Referitor la suspendarea executării până la soluţionarea recursului nesuspensiv de executare, a contestaţiei în anulare, a revizuirii sau a contestaţiei la executare, a se vedea *infra* nr. 34 – *Cerere de suspendare a executării.*

obligaţia sa de executare şi de ce aceasta l-ar prejudicia prin executare, respectiv motivul concret pentru care se impune suspendarea executării hotărârii.

[5] Temeiul de drept se regăseşte în dispoziţiile art. 450 C.proc.civ.

[6] Probe. Pentru rezolvarea acestui tip de cerere este suficient un probatoriu limitat, de regulă înscrisuri, uneori argumentaţia cererii putându-se baza exclusiv pe actele dosarului.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 50 lei, potrivit dispoziţiilor art. 10 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă să judece cererea este instanţa de apel, care se va pronunţa asupra suspendării în cadrul judecării apelului. Cererea se depune la instanţa competentă să judece apelul sau la prima instanţă, conform art. 450 alin. (2) C.proc.civ., după caz.

Această reglementare îşi găseşte raţiunea în faptul că, potrivit art. 450 alin. (1) C.proc.civ., cererea se poate formula fie odată cu apelul, caz în care se depune la instanţa a cărei hotărâre se atacă, fie pe parcursul soluţionării apelului, caz în care se depune direct la instanţa de apel.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

23b. Cerere privind suspendarea provizorie a executării provizorii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant/pârât), în cauza având ca obiect _____, CNP ____ vă solicit ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Suspendarea provizorie a executării hotărârii

nr. **[3]** _____ din data de _____ pronunţate de _____ în dosarul nr. ___/_____, **pe calea ordonanţei preşedinţiale**, până la soluţionarea cererii de suspendare în cadrul apelului exercitat împotriva hotărârii menţionate.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 450 alin. (5) C.proc.civ. raportat la art. 996-1001 C.proc.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este important a se sublinia că, după ce s-a declarat apel împotriva hotărârii cu executare provizorie, partea interesată are la îndemână două căi procedurale pentru a suspenda executarea până la momentul soluţionării apelului:

a) poate proceda, în primul rând, la formularea unei cereri de suspendare provizorie a executării provizorii, înainte chiar de a ajunge dosarul pe rolul instanţei de apel. Această suspendare provizorie va dura până la judecarea cererii de suspendare propriu-zisă şi este motivată de existenţa unei cereri de suspendare formulată în condiţiile dreptului comun [art. 450 alin. (5) C.proc.civ.].

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

b) poate formula numai cererea de suspendare a executării provizorii întemeiate pe dreptul comun [art. 450 alin. (1) C.proc.civ.].

Prima dintre aceste soluţii, analizată în cererea de faţă, a fost consacrată de legiuitor întrucât s-a constatat că între momentul pronunţării hotărârii instanţei de fond şi al judecării cererii de suspendare în cadrul apelului se poate scurge un interval de timp suficient de îndelungat pentru a justifica pronunţarea unei suspendări provizorii ce tinde să oprească executarea până la judecarea cererii de suspendare în cadrul apelului.

1.1. Cerinţe obligatorii. Pentru a se formula o cererea privind suspendarea provizorie a unei hotărâri cu executare vremelnică în apel este necesară îndeplinirea următoarelor condiţii:

a) *să se fi declarat apel* împotriva hotărârii a cărei suspendare a executării se cere şi *să se fi formulat cerere de suspendare a execuţiei vremelnice în condiţiile dreptului comun*, în caz contrar cererea fiind inadmisibilă;

b) *hotărârea să poată fi executată silit*;

c) *plata unei cauţiuni* ce va fi fixată de instanţă în conformitate cu dispoziţiile art. 450 alin. (4) raportat la art. 718 alin. (2) şi (3) C.proc.civ.

1.2. Termen de introducere. Potrivit art. 450 C.proc.civ., această cerere se va putea face fie odată cu apelul, fie separat în tot cursul instanţei de apel, până la dezlegarea cererii de suspendare întemeiate pe dreptul comun.

Potrivit dispoziţiilor art. 450 alin. (5) C.proc.civ., cererea de suspendare provizorie poate fi formulata chiar înainte de sosirea dosarului, cu respectarea cerinţei de a plăti o cauţiune fixată de instanţă.

[2] Titularul cererii este partea obligată la executare, ca efect al pronunţării hotărârii judecătoreşti, aceasta fiind interesată să formuleze cererea pe calea ordonanţei preşedinţiale spre a evita o executare păgubitoare, până la soluţionarea cererii de suspendare în cadrul apelului.

[3] Obiectul cererii. A se vedea *supra* **nr. 23a** – *Cerere privind suspendarea executării provizorii în apel*, pct. 3.

[4] Motivele de fapt. Fiind o cerere cu caracter urgent, partea care o formulează trebuie să învedereze instanţei de apel în primul rând faptul că a declarat calea de atac, în cadrul căreia a cerut şi suspendarea executării vremelnice (pe calea dreptului comun).

De asemenea, se va preciza în ce constă obligaţia de executare, partea fiind obligată să depună o copie legalizată a dispozitivului hotărârii.

În raport de dispoziţiile art. 996 C.proc.civ., se poate indica faptul că se urmăreşte păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere sau prevenirea unei pagube iminente şi care nu s-ar putea repara, acesta reprezentând motivul concret pentru care se impune suspendarea executării hotărârii.

[5] Temeiul de drept se regăseşte în dispoziţiile art. 450 alin. (5), raportat la art. 996-1001 C.proc.civ.

BUCUREŞTI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[6] Probe. Pentru rezolvarea acestui tip de cerere este suficient un probatoriu limitat, de regulă înscrisuri, uneori argumentaţia cererii putându-se baza exclusiv pe actele dosarului.

În cazul formulării cererii chiar înainte de sosirea dosarului, partea care formulează cererea va ataşa o copie legalizată a dispozitivului hotărârii[1)].

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 50 lei, potrivit dispoziţiilor art. 10 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă să judece cererea este instanţa de apel care se va pronunţa asupra suspendării provizorii până la judecarea suspendării în cadrul apelului.

Cererea se depune la instanţa competentă să judece apelul sau la prima instanţă, potrivit art. 450 alin. (2) C.proc.civ., după caz.

---

1) *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 309.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

24. Cerere de îndreptare a erorilor materiale

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent, intimat) în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, soluţionat prin _____ (sentinţa civilă sau, după caz, decizia civilă) nr. ___/___, vă rog să dispuneţi

Îndreptarea erorilor materiale

strecurate în această hotărâre, constând în _____ [2]

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3]: _____

Temeiul de drept [4]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 442 C.proc.civ.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie [5] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de îndreptare a erorilor materiale este o cerere incidentală, prin care partea interesată poate obţine corectarea erorilor formale strecurate în cuprinsul unei hotărâri.

Termen de introducere. Această cerere poate fi formulată oricând, chiar dacă vizează o hotărâre susceptibilă de executare, al cărei termen de executare a expirat, pentru că şi în acest caz există interes pentru rectificarea erorilor materiale, deoarece hotărârea judecătorească are valoare de înscris autentic, aşa încât ea poate fi folosită ca mijloc de probă într-un alt proces şi după expirarea termenului de prescripţie a executării.

BCU "Mihai Eminescu" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Obiectul cererii. Se va indica în concret în ce constă eroarea materială strecurată în hotărâre – hotărârea desemnează generic încheierea de şedinţă, sentinţa, decizia – de exemplu menţionarea greşită sau omisiunea menţionării numelui, calităţii ori susţinerilor părţilor, săvârşirea unei erori de calcul, omisiunea preluării în dispozitiv a unor dispoziţii cuprinse în minută etc.

Eroarea materială constă, deci, într-o greşeală formală, de consemnare în hotărâre a unor date care rezultă în mod cert din dosar sau din caietul de şedinţă, cum ar fi numele, adresele părţilor, susţinerilor acestora etc., şi nu într-o greşeală de judecată, astfel că, pe calea rectificării prevăzute de art. 442 C.proc.civ., nu se poate urmări îndreptarea unui aspect de fond al raporturilor dintre părţi sau completarea hotărârii. De aceea, în practica judiciară s-a decis că invocarea greşitei aplicări a legii, omisiunea aplicării unui text de lege, completarea elementelor de identificare a părţilor cu date noi faţă de cele din dosar, dacă în felul acesta se tinde la schimbarea persoanei acestora, completarea măsurilor din dispozitivul hotărârii cu date ce nu se regăsesc în minută etc. nu constituie erori materiale susceptibile de îndreptare pe calea art. 442 C.proc.civ.

[3] Motivele de fapt. Se va justifica eroarea materială pretinsă, arătându-se cum ar fi fost corect să se treacă în hotărâre datele ce se pretind a fi eronate şi care sunt elementele din care rezultă respectiva eroare materială.

[4] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 442 C.proc.civ.

[5] Instanţa competentă. Cererea este de competenţa instanţei care a pronunţat încheierea, sentinţa sau decizia ce se cere a fi rectificată.

Timbrajul. Cererea nu se timbrează, pentru că, în raport de dispoziţiile art. 35 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, nu schimbă valoarea iniţială a cererii deduse judecăţii.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

25. Cereri privind lămurirea/înlăturarea dispoziţiilor potrivnice din hotărârile judecătoreşti

25a. Cerere de lămurire a hotărârii judecătoreşti

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, vă rog ca, în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, să dispuneţi

Lămurirea înţelesului/întinderii/aplicării

dispozitivului **[4]** _____ (sentinţei sau, după caz, deciziei civile) nr. ____/____, pronunţate de _____, în dosarul nr. ____/____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5a]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 443 C.proc.civ.

Anexez: copia hotărârii contestate. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

25b. Cerere de înlăturare a dispoziţiilor potrivnice din hotărârile judecătoreşti

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, vă rog ca, în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, să dispuneţi

Înlăturarea dispoziţiilor potrivnice

cuprinse în dispozitivul **[4]** _____ (sentinţei, sau, după caz, deciziei civile) nr. ____/____, pronunţate de _____, în dosarul nr. _____/___

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5b]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 443 C.proc.civ.

Anexez: copia hotărârii contestate. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Dispoziţiile art. 443 C.proc.civ. reglementează o procedură pusă la dispoziţia părţii interesate atunci când, din culpa instanţei, dispozitivul hotărârii nu este suficient de clar sau când în cuprinsul dispozitivului există contradicţii, în scopul înlăturării acestor inadvertenţe pentru a se evita dificultăţile ce ar putea apărea la executare.

Termenul de introducere. Art. 443 C.proc.civ. nu indică termenul în care poate fi introdusă cererea. Chiar şi în absenţa unui text de lege care să reglementeze termenul de exercitare, pornind de la scopul procedurii, acela de a asigura lămurirea dispozitivului unei hotărâri judecătoreşti pentru preîntâmpinarea dificultăţilor la executare, apreciem că cererea formulată în această procedură se poate face

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

oricând până la încheierea executării, după finalizarea executării nemaiexistând interes în clarificarea dispozitivului hotărârii judecătoreşti[1].

[2] Calitate procesuală activă poate avea oricare din părţile hotărârii judecătoreşti a cărei lămurire se solicită, respectiv din hotărârea care cuprinde dispoziţii potrivnice.

[3] Calitate procesuală pasivă are cealaltă parte, care nu a formulat cererea de lămurire/înlăturare a dispoziţiilor potrivnice ale hotărârii.

[4] Obiectul cererii îl constituie lămurirea sau înlăturarea dispoziţiilor potrivnice privitoare la o hotărâre judecătorească, indiferent dacă este sau nu definitivă, atât timp cât dispoziţiile art. 443 C.proc.civ. nu fac nicio distincţie; or, acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu poate să distingă.

[5] Motivele de fapt

[5a] Se vor arăta măsurile cuprinse în dispozitivul hotărârii care sunt neclare sau susceptibile de mai multe înţelesuri, pentru ca instanţa să le expliciteze, sau, după caz, măsurile a căror întindere ori aplicare nu este suficient de clară şi a căror lămurire a fost solicitată prin cerere. În acest sens se poate invoca, de exemplu, că în dispozitivul hotărârii s-a stabilit obligaţia pârâtului de a lăsa reclamantului în deplină proprietate şi posesie imobilul revendicat, fără a se individualiza prin nume/denumire pârâtul căruia îi incumbă această obligaţie, în condiţiile în care acţiunea fusese promovată împotriva mai multor pârâţi.

[5b] Se vor arăta dispoziţiile potrivnice cuprinse în dispozitivul hotărârii. Se poate invoca, de exemplu, faptul că s-a admis atât acţiunea principală, cât şi cererea de intervenţie principală, deşi acestea aveau obiect identic, astfel că se excludeau reciproc, sau faptul că, deşi s-a admis acţiunea principală, reclamantul a fost cel obligat la plata cheltuielilor de judecată.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 443 C.proc.civ.

[7] Timbrajul. Cererea se timbrează cu 20 lei potrivit art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Dacă cererea este admisă, partea este îndreptăţită să solicite obligarea statului la suportarea tuturor cheltuielilor efectuate de parte, deci inclusiv a taxei judiciare de timbru achitate, soluţie care rezultă din cuprinsul art. 447 C.proc.civ. În schimb, dacă cererea este respinsă, taxa judiciară de timbru rămâne în sarcina părţii, neexistând niciun temei pentru obligarea statului la achitarea ei.

[8] Instanţa competentă este cea care a pronunţat hotărârea a cărei lămurire/îndreptare se cere [art. 443 alin. (1) C.proc.civ.].

---

[1] În acelaşi sens, *A. Nicolae*, în *V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat, vol. I, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013, p. 1004. Pentru opinia în sensul căreia cererea poate fi formulată până la momentul iniţierii cererii de executare silită, moment de la care partea interesată are la îndemână doar calea contestaţiei la titlu reglementate de art. 711 alin. (2) C.proc.civ., a se vedea *C. Negrilă*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 827.

26. Cerere de completare a hotărârii judecătoreşti

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, vă rog ca în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, să dispuneţi

Completarea sentinţei/deciziei civile nr. ____/____ [4]

pronunţate de _____, în dosarul nr. _____/____ prin soluţionarea capetelor de cerere (ori a cererilor conexe, incidentale) cu privire la care instanţa a omis să se pronunţe cu ocazia judecăţii.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 444 C.proc.civ.

Anexez: copia hotărârii a cărei completare o solicit. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Dispoziţiile art. 444 C.proc.civ. reglementează o procedură pusă la îndemâna părţii interesate atunci când instanţa a omis să se pronunţe asupra unei cereri principale sau accesorii ori asupra unei cereri conexe sau incidentale (*minus petita*), precum şi atunci când instanţa a omis să se pronunţe asupra cererilor martorilor, experţilor, traducătorilor, interpreţilor sau apărătorilor cu privire la drepturile lor.

Termen de introducere. Completarea hotărârii se poate cere în acelaşi termen în care se poate declara, după caz, apel sau recurs împotriva acelei hotărâri, iar în cazul

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

hotărârilor date în căile extraordinare de atac sau în fond după casarea cu reţinere, în termen de 15 zile de la pronunţare, conform art. 444 alin. (1) C.proc.civ.

[2] Calitate procesuală activă are titularul cererii nerezolvate, în tot sau în parte, de instanţă.

[3] Calitate procesuală pasivă are partea împotriva căreia s-a formulat cererea nesoluţionată de instanţă.

[4] Obiectul cererii îl constituie orice hotărâre judecătorească prin care instanţa a lăsat nesoluţionate, în tot sau în parte, una sau unele din cererile de fond cu care a fost legal învestită, inclusiv cererile martorilor, experţilor, traducătorilor, interpreţilor sau apărătorilor cu privire la drepturile lor [art. 444 alin. (3) C.proc.civ.].

Sunt hotărâri susceptibile de completare cele date în primă instanţă prin care s-au admis ori respins cererile părţilor, hotărârile prin care instanţa de apel evocă fondul, hotărârile instanţei de recurs date în fond după casarea cu reţinere, hotărârile prin care s-a admis contestaţia în anulare sau revizuirea şi s-a rejudecat fondul.

[5] Motivele de fapt. Se vor arăta care sunt capetele de cerere sau cererile lăsate nesoluţionate de instanţă, de exemplu capătul de cerere principal ori cel accesoriu din acţiunea principală, din cererea reconvenţională, din cererea de intervenţie principală sau cererea conexă ori una/unele din cererile incidentale (cererea reconvenţională, cererea de intervenţie) ori din cererile martorilor, experţilor, traducătorilor, interpreţilor, apărătorilor.

[6]Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 444 C.proc.civ.

[7] Timbrajul. Cererea se timbrează cu 20 lei, potrivit art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Cuantumul taxei va fi suportat, la finalizarea procedurii, de către stat, dacă cererea a fost admisă, şi de către parte, dacă ea a fot respinsă, aspecte care rezultă din cuprinsul art. 447 C.proc.civ.

[8] Instanţa competentă este cea care a pronunţat hotărârea cu privire la care s-a cerut completarea.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

27. Cerere de apel şi întâmpinare la cererea de apel

27a. Declaraţie de apel fără motive

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient) în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, soluţionat în contradictoriu cu pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, şi cu _____ (intervenientul, dacă o asemenea parte a figurat în proces) _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**

Declar apel

împotriva sentinţei civile nr. _____/_____ **[5]**, pronunţate în acest dosar, pe care o consider nelegală şi/sau netemeinică. **[5a]**

Conform art. XIV din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, vă rog să înaintaţi apelul împreună cu dosarul de fond la instanţa competentă. **[6]**

Motivele apelului le voi depune în interiorul termenului de apel, conform art. 470 alin. (2) şi (3) C.proc.civ. **[7]**

Anexez:

- copii de pe prezenta cerere în numărul de exemplare corespunzător pentru comunicarea către intimaţi;

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[9]** _____

BCU IAŞI / CENTRUL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Apelul este o cale de atac ordinară, de reformare, comună, devolutivă şi, în principiu, suspensivă de executare, prin care partea interesată sau procurorul poate obţine, pentru motive de nelegalitate şi/sau netemeinicie, schimbarea sau anularea hotărârii date în primă instanţă (*explicaţie redacţională a inversării ordinii soluţiilor: schimbarea este soluţia de drept comun, în vreme ce anularea o soluţie de excepţie*).

[2] Calitate procesuală activă (apelant) poate avea oricare dintre părţile care au pierdut procesul, succesorii în drepturi ai acestora, persoanele sau organele cărora legea le recunoaşte legitimare procesuală activă alături de titularii drepturilor, atunci când au sesizat instanţa de fond, cum ar fi Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului, atunci când a introdus ea cererea de chemare în judecată (art. 458 C.proc.civ.), precum şi procurorul. În acest din urmă caz, procurorul poate declara apel în cazurile la care se referă art. 92 alin. (1) C.proc.civ., chiar dacă nu a pornit acţiunea civilă, precum şi în orice alte cazuri, însă, în această ipoteză, numai dacă a participat la judecarea cauzei în primă instanţă [art. 92 alin. (4) teza a II-a C.proc.civ., care instituie o soluţie fără corespondent în legislaţia anterioară].

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) au celelalte părţi din proces sau, după caz, succesorii lor în drepturi, care nu au declarat apel. Cu toate acestea, nu se poate reţine că toate părţile care au fost parte la prima instanţă vor avea automat calitatea de intimaţi în apelul declarat, întrucât sfera intimaţilor din apel depinde de obiectul şi motivarea apelului. Spre exemplu, dacă este criticată soluţia de respingere a cererii faţă de unul dintre pârâţi, numai acesta va avea calitatea de intimat în apel. Totodată, dacă reclamantul declară apel împotriva soluţiei de respingere a cererii principale, cel chemat în garanţie de către pârât nu va avea calitate de intimat (cel puţin nu în apelul principal, care nu-l priveşte). Ca urmare, este necesar ca apelantul să indice cu precizie intimaţii împotriva cărora se îndreaptă cererea sa de apel.

[4] Termenul de apel. Ca regulă generală, art. 468 alin. (1) C.proc.civ. prevede că termenul de apel este de 30 zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Derogări de la această regulă generală se întâlnesc, de exemplu, în materia cererilor date în competenţa instanţei de executare, unde termenul de apel este de 10 de zile de la comunicare [art. 650 alin. (3) C.proc.civ.], în materia ordonanţei preşedinţiale, unde termenul de apel este de 5 zile de la pronunţare ori, după caz, de la comunicare, după distincţiile prevăzute de art. 999 alin. (1) C.proc.civ. etc.

De asemenea, legea prevede şi derogări privind momentul de la care curge termenul de apel, spre exemplu art. 62 alin. (3) din Legea nr. 58/1934 asupra cambiei şi biletului la ordin, precum şi art. 54 alin. (3) din Legea nr. 59/1934 asupra

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

cecului, astfel cum acestea au fost modificate prin Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările şi completările ulterioare, prevăd un termen de 15 zile de la pronunţare pentru exercitarea apelului împotriva hotărârii pronunţate asupra contestaţiei.

Trebuie semnalat, în legătură cu momentul de la care curge termenul de apel, că art. 468 alin. (2) şi (3) C.proc.civ. consacră două cazuri de echipolenţă, asimilând comunicării hotărârii făcute în vederea exercitării apelului comunicarea acesteia odată cu încheierea de încuviinţare a executării silite şi depunerea cererii de apel înainte de a se comunica hotărârea, termenul curgând de la data comunicării în vederea executării sau de la data depunerii cererii de apel. La aceste cazuri, specifice apelului şi recursului, se adaugă şi două cazuri generale, prevăzute de art. 184 alin. (2) C.proc.civ., în sensul căruia termenul de apel va începe să curgă şi împotriva părţii care a primit sub semnătură copie de pe hotărâre, respectiv împotriva părţii care a cerut comunicarea hotărârii unei alte părţi, de la data când a cerut-o.

Sub aspectul modului de calcul, termenul de apel, ca orice termen pe zile, este supus regulii de calcul „pe zile libere", prevăzute de art. 181 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ., neintrând la socoteală nici ziua când a început, nici ziua când s-a sfârşit (practic, 30 zile libere înseamnă de fapt 32 zile, calculate începând cu data comunicării hotărârii apelate). De asemenea, potrivit alin. (2) al art. 181 C.proc.civ., în cazul în care termenul se sfârşeşte într-o zi de sărbătoare legală sau când serviciul este suspendat, se va prelungi până la sfârşitul primei zile de lucru următoare. Mai trebuie avute în vedere dispoziţiile art. 182 alin. (2) C.proc.civ., care sunt, însă, aplicabile doar în situaţia în care partea depune cererea de apel la serviciul de registratură al instanţei a cărei hotărâre se atacă. Acest text nu poate fi înţeles în sensul că ar limita posibilitatea de a depune cererea de apel în condiţiile prevăzute de art. 183 alin. (1) C.proc.civ. doar înăuntrul intervalelor orare în care funcţionează registratura instanţei; dimpotrivă, cererea de apel poate fi depusă în modalităţile arătate de textul menţionat şi ulterior încheierii programului de lucru al instanţei, dar pe durata de funcţionare a serviciului poştal, de curierat ori specializat de comunicare, desigur nu mai târziu de orele 24.00 ale ultimei zile în care se poate îndeplini actul de procedură.

Termenul de apel este susceptibil de întrerupere, care operează prin moartea părţii care are interes să facă apel sau prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea hotărârii [art. 469 alin. (1) şi (4) C.proc.civ.].

Termenul de apel fiind un termen legal imperativ, în caz de nerespectare atrage sancţiunea decăderii. Însă, partea care l-a pierdut poate cere repunerea în termen în condiţiile art. 186 C.proc.civ., urmând să dovedească faptul că a fost împiedicată să exercite în termenul legal calea de atac dintr-un motiv temeinic justificat (cerinţă care, deşi exclude situaţiile imputabile apelantului, este mai puţin exigentă decât cea prevăzută de art. 103 C.proc.civ. din 1865, care se referea la împiedicarea datorată unei împrejurări mai presus de voinţa părţii).

[5] Obiectul apelului. Potrivit art. 466 C.proc.civ., coroborat cu art. 95-97 C.proc.civ., obiectul apelului îl constituie hotărârile date în primă instanţă de

judecătorie şi tribunal, indiferent de soluţia pronunţată, dacă prin ele instanţa s-a dezînvestit cu totul de soluţionarea pricinii, precum şi încheierile premergătoare, afară de cele sustrase de lege exerciţiului oricărei căi de atac, cum ar fi încheierile de admitere sau de respingere a cererii de abţinere, precum şi cea de admitere a recuzării [art. 53 alin. (1) C.proc.civ.].

Potrivit art. 466 alin. (4) C.proc.civ., împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, afară de cazul când legea dispune altfel.-

Nu pot fi atacate cu apel hotărârile pe care legea le declară fără drept de apel sau prevede că împotriva lor se exercită recursul (art. 414 C.proc.civ.).

De asemenea, nu pot fi atacate cu apel hotărârile pronunţate în primă instanţă de către curtea de apel, chiar dacă aceste hotărâri ar fi supuse apelului, în măsura în care ar fi pronunţate de judecătorie sau tribunal, întrucât Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie nu judecă apeluri, ci doar recursuri (art. 97 pct. 1 C.proc.civ.). În lumina interpretării sistematice a dispoziţiilor noului Cod, inclusiv a celor referitoare la competenţa funcţională a instanţei supreme, se impune aşadar concluzia că ordonanţa preşedinţială pronunţată de curtea de apel în primă instanţă este supusă doar recursului, în termenul arătat de art. 999 alin. (1) C.proc.civ., iar nu apelului şi aceasta chiar dacă, în mod regretabil, textul nu conţine o dispoziţie similară celei prevăzute de art. 958 şi de art. 974 alin. (4) C.proc.civ. în materia sechestrului asigurător şi a celui judiciar.

[5a] Potrivit art. 479 alin. (1) C.proc.civ., text care dă expresie caracterului devolutiv al apelului, instanţa de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situaţiei de fapt şi aplicarea legii de către prima instanţă. Motivele de ordine publică pot fi invocate şi din oficiu. Textul distinge între criticile referitoare la stabilirea situaţiei de fapt şi cele referitoare la aplicarea legii de către prima instanţă. Hotărârea este netemeinică, atunci când situaţia de fapt reţinută nu corespunde cu probele administrate în cauză. Hotărârea este nelegală, când dispoziţiile legale incidente au fost ignorate sau aplicate greşit. Este, aşadar, eronat să se folosească în mod nedistinct sintagma „nelegală şi netemeinică", în măsura în care criticile formulate nu privesc decât temeinicia, respectiv legalitatea. Dacă motivele de apel se referă la ambele aspecte, este recomandabil ca acestea să fie enunţate în mod distinct şi într-o manieră cât mai precisă.

[6] Instanţa competentă să judece apelul este fie tribunalul, atunci când se atacă hotărâri pronunţate de judecătorii în primă instanţă, conform art. 95 pct. 2 C.proc.civ., fie curtea de apel, atunci când se atacă hotărâri pronunţate de tribunale în primă instanţă, conform art. 96 pct. 2 C.proc.civ. În condiţiile în care tribunalele sunt instanţe de drept comun în ce priveşte judecata în primă instanţă, curţile de apel redevin instanţele de drept comun în ce priveşte judecata apelurilor.

[7] Motivele apelului. Potrivit art. 470 alin. (1) lit. b) şi c) C.proc.civ., cererea de apel va cuprinde motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul, respectiv probele invocate în susţinerea apelului. Alin. (3) al aceluiaşi articol

prevede aceste cerinţe sub sancţiunea decăderii, fără a mai exista posibilitatea împlinirii lor până cel mai târziu la prima zi de înfăţişare, ca în fosta reglementare (de altfel, instituţia primei zile de înfăţişare nu se mai regăseşte în noul Cod de procedură civilă, fiind înlocuită, în general, de primul termen la care părţile sunt legal citate). Aşadar, mărind termenul de apel de drept comun la 30 de zile, legiuitorul pretinde în mod corelativ apelantului să-şi motiveze apelul în interiorul termenului de apel.

Dacă motivele de apel nu au fost depuse în interiorul termenului de apel, apelantul este decăzut din acest drept, dar apelul nu va fi respins ca nemotivat, ci instanţa se va pronunţa, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanţă, conform art. 476 alin. (2) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. *Taxa judiciară de timbru* este de 50% din taxa datorată pentru cererea sau acţiunea neevaluabilă în bani, soluţionată de prima instanţă, dar nu mai puţin de 20 lei, iar în cazul cererilor şi acţiunilor evaluabile în bani, taxa se calculează prin raportare la suma contestată prin motivele de apel, în cazul cererilor şi acţiunilor evaluabile în bani, dar nu mai puţin de 20 lei – art. 23 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Se observă că taxa judiciară de timbru datorată pentru cererile de apel exercitate în pricini evaluabile în bani se calculează conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013, aşadar, întocmai ca pentru o cerere de chemare în judecată ce priveşte aceeaşi valoare, ceea ce constituie o deosebire importantă faţă de fosta reglementare.

Din dispoziţiile art. 23 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 rezultă necesitatea ca apelantul să circumscrie cu precizie obiectul apelului său, arătând ce parte a hotărârii atacă şi care este soluţia pe care urmăreşte să o obţină, pentru a se putea determina, prin comparaţie cu soluţia primei instanţe, care este „suma contestată", respectiv suma ce reprezintă valoarea suplimentară pe care apelantul urmăreşte să o obţină ca urmare a admiterii apelului. La această valoare va fi calculată taxa de timbru.

Prin excepţie, art. 25 din O.U.G. nr. 80/2013 prevede că se timbrează cu o sumă fixă – 20 lei – cererea de exercitare a apelului împotriva următoarelor hotărâri: încheierea de scoatere în vânzare a bunurilor în acţiunea de partaj; încheierea de suspendare a judecării cauzei; hotărârea de anulare a cererii ca netimbrată, nesemnată sau pentru lipsa calităţii de reprezentant. Se observă că sfera hotărârilor supuse unei taxe de timbru fixe a fost restrânsă, nemaifiind incluse hotărârile prin care cererea a fost respinsă ca prematură, inadmisibilă, prescrisă sau pentru autoritate de lucru judecat, în aceste din urmă cazuri taxa fiind datorată în condiţiile art. 23 din O.U.G. nr. 80/2013.

Aceste reglementări sunt aplicabile deopotrivă apelului incident şi apelului provocat [art. 23 alin. (2) C.proc.civ.].

[9] Cererea de apel **se depune** la instanţa a cărei hotărâre se atacă, sub sancţiunea nulităţii, conform art. 471 alin. (1) C.proc.civ. Sancţiunea expresă a nulităţii, instituită în considerarea împrejurării că în sistemul noului Cod,

pregătirea dosarului de apel şi desfăşurarea fazei scrise se fac de către instanţa a cărei hotărâre se atacă, se aplică şi apelurilor declarate în procese începute până la data de 1.01.2016, în lipsa oricărei dispoziţii legale în sens contrar. Pentru a evita greşelile, hotărârea primei instanţe trebuie să indice instanţa la care se depune cererea de apel [art. 425 alin. (3) teza finală C.proc.civ.]. Însă, chiar dacă hotărârea apelată nu cuprinde nicio menţiune în această privinţă ori cuprinde o menţiune greşită, apelantul urmează să aibă în vedere regula potrivit căreia apelul şi motivele de apel se depun la instanţa a cărei hotărâre se atacă.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

27b. Declarație de apel cu motive

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul _____, în calitate de _____ (apelant-reclamant sau, după caz, apelant-pârât, apelant-intervenient) în dosarul nr. ____/_____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____ **[1]**, conform art. 470 alin. (1) C.proc.civ. depun în dublu exemplar **[2]**

Motivele apelului

declarat la data de _____ împotriva sentinţei civile nr. ____/_____, pronunţate de Judecătoria/Tribunalul _____

Motivele de fapt [3]: _____

Temeiul de drept [4]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 466-482 C.proc.civ. coroborat cu art. _____

În dovedirea apelului, solicit **[5]** _____ (refacerea probelor administrate la fond sau, după caz, completarea acestor probe ori administrarea de probe noi).

În concluzie, solicit _____ **[6]**

Anexez:

- înscrisuri probatorii noi; **[7]**

- certificate pentru conformitate cu originalul, respectiv _____, în _____ exemplare;

- completarea la taxa judiciară de timbru, calculată la valoarea contestată prin motivele de apel, în valoare de _____lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[9]** _____

Comentariu

[1] Termenul pentru depunerea motivelor de apel. Potrivit art. 470 alin. (5) C.proc.civ., în cazul în care termenul pentru exercitarea apelului curge

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de la un alt termen decât comunicarea hotărârii (de exemplu de la pronunţarea acesteia), motivarea apelului se va face într-un termen de aceeaşi durată, care curge, însă, de la data comunicării hotărârii. Termenul pentru motivarea apelului prezintă o importanţă sporită în actuala reglementare, întrucât motivarea apelului şi solicitarea unor probe noi se pot face numai în interiorul termenului de apel, sub sancţiunea decăderii [art. 470 alin. (3) şi art. 476 alin. (2) C.proc.civ.].

[2] Motivele de apel se depun într-un **număr de exemplare** corespunzător numărului intimaţilor din proces, cărora trebuie să le fie comunicate, conform art. 471 alin. (2) cu referire la art. 195 C.proc.civ., plus unul pentru instanţă.

[3] Motivele de fapt. Se vor indica pretinsele greşeli săvârşite de prima instanţă, de exemplu aprecierea eronată a probelor, arătându-se care sunt probele interpretate greşit şi care ar fi interpretarea corectă a acestora, circumstanţele din care rezultă că situaţia de fapt a fost greşit stabilită, respectiv argumentele din care rezultă aplicarea greşită a legii, arătându-se şi care sunt dispoziţiile legale incidente situaţiei corecte de fapt etc.

Expunerea fiecărui motiv de nemulţumire de către apelant în această manieră este necesară întrucât, deşi apelul este devolutiv, adică presupune o rejudecare în fond, devoluţiunea operează „în limitele cererii de apel" – art. 477 alin. (1) C.proc.civ.

Motivarea apelului nu presupune o „repovestire" a ceea ce s-a cerut la prima instanţă şi nici o rezumare a hotărârii primei instanţe, care se găsesc la dosar. De asemenea, nu constituie motivare reluarea motivelor expuse în cuprinsul cererii de chemare în judecată ori al întâmpinării depuse la prima instanţă. Motivele de apel trebuie să fie enunţate într-o manieră concisă, de natură să permită observarea criticilor esenţiale aduse hotărârii apelate.

[4] Temeiul de drept include, pe lângă dispoziţiile Codului de procedură civilă care reglementează procedura apelului şi dispoziţiile de drept substanţial care susţin motivele de apel.

[5] Probe. În apel este posibilă refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanţă şi administrarea de probe noi – art. 479 alin. (2) C.proc.civ. De aceea, în funcţie de împrejurările concrete ale speţei, apelantul poate cere prin motivele de apel:

a) fie *refacerea ori completarea probelor de la fond*, caz în care va justifica de ce este necesară refacerea probelor (de exemplu, se va cere reaudierea martorilor, atunci când aceştia nu au fost audiaţi sub toate aspectele în dovedirea cărora au fost încuviinţaţi) ori completarea lor (de exemplu, se va cere completarea probei cu înscrisuri atunci când actele depuse la fond au lăsat nedovedite o serie de aspecte ale cauzei, fiind necesară indicarea concretă a acestora);

b) fie *administrarea de probe noi*, atunci când, din neştiinţă sau din orice alt motiv (de exemplu când se pretinde că în mod greşit instanţa de fond a dispus decăderea din probele încuviinţate), partea nu a administrat în primă instanţă

aceste probe. În toate aceste cazuri este obligatorie arătarea faptelor ce se tind a fi dovedite cu probele solicitate.

[6] Se va arăta **în ce mod se urmăreşte reformarea hotărârii primei instanţe**, sub forma uneia din soluţiile posibile în apel, consacrate de art. 480 C.proc.civ., respectiv schimbarea, în tot sau în parte, a hotărârii apelate sau anularea acestei hotărâri, după caz, cu consecinţa evocării fondului, a trimiterii cauzei spre rejudecare primei instanţe [după distincţiile prevăzute de art. 480 alin. (3) C.proc.civ.], a sesizării jurisdicţiei competente [art. 480 alin. (4) şi (5) C.proc.civ.] sau a reţinerii procesului spre judecare [art. 480 alin. (6) C.proc.civ.].

În cazul în care apelantul urmăreşte trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanţe, în cazurile la care se referă art. 480 alin. (3) C.proc.civ., este necesar să indice expres acest lucru în cuprinsul cererii sau al motivelor de apel, depuse în termenul legal. Deşi legea nu prevede expres această cerinţă, ar fi necesar ca solicitarea trimiterii cauzei spre rejudecare să fie motivată pe scurt, regula fiind evocarea fondului de către instanţa de apel, ca urmare a faptului că apelul are caracter devolutiv, provocând o nouă judecată atât în fapt, cât şi în drept [art. 476 alin. (1) C.proc.civ.].

[7] Înscrisuri probatorii noi. Se vor indica înscrisurile depuse, precum şi numărul de exemplare al acestora, care trebuie să fie corespunzător numărului intimaţilor din proces, cărora le vor fi comunicate, conform art. 471 alin. (2) C.proc.civ. cu referire la art. 195 C.proc.civ., plus un exemplar pentru instanţă.

[8] Timbrajul. În funcţie de motivele de apel, care pot releva contestări ale valorii obligaţiei stabilite în sarcina apelantului prin hotărârea de fond, poate apărea necesitatea completării timbrajului, conform art. 23 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, obligaţie ce trebuie îndeplinită odată cu depunerea cererii de motivare a apelului, faţă de dispoziţiile art. 470 alin. (2) C.proc.civ.

[9] Instanţa competentă. Cererea separată cu motivele de apel trebuie depusă la instanţa a cărei hotărâre se atacă, sub sancţiunea nulităţii motivelor de apel; această cerere nu se mai poate depune direct în instanţa de apel [art. 471 alin. (1) C.proc.civ.]. Considerăm că deşi art. XIV alin. (1) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă nu menţionează expres sancţiunea nulităţii, textul se completează cu dispoziţiile art. 471 alin. (1) C.proc.civ. Pe de altă parte, sancţiunea nulităţii rezultă oricum din prevederile art. 176 pct. 6 C.proc.civ., depunerea cererii şi a motivelor de apel la instanţa a cărei hotărâre se atacă fiind o cerinţă legală extrinsecă actului de procedură, a cărei încălcare atrage nulitatea necondiţionată.

27c. Cerere de apel incident

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul **[1]** _____, domiciliat în _____, intimat în dosarul nr. ____/_____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, în termen legal **[2]**, formulez prezenta

Cerere de apel incident

declarat împotriva sentinţei civile nr. _____/____, prin care vă solicit să schimbaţi această hotărâre, în sensul _____ **[3]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 473 C.proc.civ.

În dovedirea apelului, solicit **[6]** _____ (refacerea probelor administrate la fond sau, după caz, completarea acestora ori administrarea de probe noi).

Anexez:

- în copii certificate, înscrisuri probatorii, respectiv _____; **[7]**
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[9]** _____

Comentariu

[1] Titularul cererii. Apelul incident poate fi formulat de partea care are poziţia procesuală de intimat în apelul principal, deci partea împotriva căreia s-a exercitat apelul principal şi care urmăreşte schimbarea hotărârii primei instanţe [art. 472 alin. (1) C.proc.civ.].

[2] Termen de introducere. Potrivit art. XVI alin. (1) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, aplicabile cauzelor începute la prima instanţă înainte de data de 1.01.2016, apelul incident şi apelul provocat se depun de către intimat odată cu întâmpinarea la apelul principal, fiind aplicabile prevederile art. XV alin. (4). Din aceste dispoziţii legale rezultă că apelul incident se comunică intimatului din acest apel (apelantul din apelul principal), acesta urmând ca în termen de 10 zile de la comunicare să depună întâmpinare (în acelaşi sens fiind şi dispoziţiile art. 474 C.proc.civ., din care mai rezultă că cel care a exercitat apelul incident sau provocat va lua la cunoştinţă de întâmpinare la dosarul cauzei).

Judecarea cererii de apel incident depinde de poziţia procesuală a apelantului principal în contra căruia este îndreptată, în sensul că dacă acesta îşi retrage apelul sau apelul său este respins ca tardiv, ca inadmisibil ori pentru alte motive care nu implică cercetarea fondului, apelul incident rămâne fără efecte. Dacă, însă, cererea de apel incident s-a făcut înăuntrul termenului de apel, calea de atac declarată se consideră apel principal, ceea ce rezultă din formularea mai precisă a art. 472 alin. (1) C.proc.civ.: doar după împlinirea termenului de apel se poate vorbi despre un apel incident.

[3] Obiectul cererii. Prin definiţie, cererea de apel provocat a intimatului trebuie să tindă la schimbarea hotărârii primei instanţe, conform art. 472 alin. (1) C.proc.civ.; de aceea, titularul unei asemenea cereri va indica în conţinutul ei sub ce aspecte urmăreşte schimbarea hotărârii atacate.

[4] Motivele de fapt. A se vedea *supra* **nr. 27b** – *Declaraţie de apel cu motive*, pct. 3.

[5] Temeiul de drept. Apelul incident este reglementat de art. 472 C.proc.civ. ca o posibilitate pentru intimatul care nu a declarat apel în termenul legal de a obţine totuşi schimbarea hotărârii primei instanţe.

[6] Probe. A se vedea *supra* **nr. 27b** – *Declaraţie de apel cu motive*, pct. 3 şi 7.

[7] Înscrisuri probatorii noi. A se vedea *supra* **nr. 27b** – *Declaraţie de apel cu motive*, pct. 7.

[8] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 27a** – *Declaraţie de apel fără motive*, pct. 8.

[9] Instanţa competentă. Cererea de apel incident **se depune** la instanţa de apel, în cazul proceselor începute la prima instanţă înainte de data de 1.01.2016 (art. XV-XVI din Legea nr. 2/2013), respectiv la instanţa a cărei hotărâre se atacă, în cazul proceselor începute după această dată (art. 471-474 C.proc.civ.). Apelul incident va fi judecat de instanţa competentă să judece şi apelul principal.

27d. Cerere de apel provocat

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul **[1]** _____, domiciliat în _____ intimat în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, în care s-a atacat sentinţa civilă nr. _____, formulez

Apel în contra intimatului

_____ **[2]**, domiciliat în _____ solicitându-vă ca, în cazul admiterii apelului principal, să schimbaţi hotărârea atacată faţă de acest intimat, în sensul _____ **[3]**

Motivele apelului sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 473 C.proc.civ.

În dovedirea apelului, solicit **[5]** _____ (refacerea probelor administrate la fond sau, după caz, completarea acestora ori administrarea de probe noi).

Anexez:

- copii certificate de pe înscrisurile probatorii noi, respectiv _____ **[6]**
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[8]** _____

Comentariu

[1] Titularul cererii. Apelul provocat poate fi formulat de intimatul din apelul principal, cu următoarele circumstanţieri: este una din părţile procesului, atunci când la judecata în primă instanţă au participat mai mult de două persoane, fiind un caz de coparticipare procesuală, de exemplu intimatul-reclamant care a obţinut la fond condamnarea numai unuia dintre pârâţii chemaţi în judecată, în cazul în care acesta a declarat apel principal invocând vinovăţia şi a celorlalţi pârâţi chemaţi în judecată; este partea care are interes să declare apel împotriva

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

unei persoane care a figurat în primă instanţă, în temeiul unei cereri de intervenţie, dar care nu este parte în apelul principal, de exemplu intimatul-reclamant poate cere să se reanalizeze cererea de chemare în garanţie dacă se va admite apelul principal al pârâtului, prin care acesta a atacat soluţia de admitere a cererii principale.

[2] Persoana împotriva căreia se îndreaptă cererea. Apelul provocat este îndreptat nu în contra apelantului principal, ci a altui intimat sau a altei părţi care a figurat în primă instanţă, dar care nu este parte în apelul principal.

[3] Obiectul cererii. Apelul provocat este folosit de intimat în cazul în care admiterea apelului principal ar fi de natură să producă consecinţe asupra situaţiei sale juridice în proces; de aceea, pe calea acestui apel, intimatul cere schimbarea soluţiei fondului numai dacă s-a admis apelul principal şi numai faţă de intimatul sau partea împotriva cărora şi-a îndreptat cererea de apel.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta în ce mod ar fi influenţată situaţia sa juridică în proces prin admiterea apelului principal şi de ce în această situaţie se impune schimbarea soluţiei primei instanţe faţă de intimatul/partea care a participat la judecata în fond în contra cărora s-a îndreptat apelul provocat. De exemplu dacă apelul principal este formulat de reclamantul dintr-o acţiune în revendicare ce a fost respinsă, intimatul-pârât din apelul principal poate solicita pe calea apelului provocat ca, în cazul admiterii apelului principal – cu consecinţa schimbării hotărârii de fond în sensul admiterii acţiunii în revendicare – hotărârea de fond să fie schimbată şi faţă de chematul în garanţie, prin admiterea cererii formulate de el împotriva acestuia în faţa primei instanţe şi care i-a fost respinsă ca o consecinţă a respingerii cererii principale.

[5] Probe. A se vedea *supra* **nr. 27b** – *Declaraţie de apel cu motive*, pct. 3 şi 7.

[6] Înscrisuri probatorii noi. A se vedea *supra* **nr. 27b** – *Declaraţie de apel cu motive*, pct. 7.

[7] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 27a** – *Declaraţie de apel fără motive*, pct. 8.

[8] Instanţa competentă. Cererea de apel provocat **se depune** la instanţa de apel, în cazul proceselor începute la prima instanţă înainte de data de 1.01.2016 (art. XV-XVI din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă), respectiv la instanţa a cărei hotărâre se atacă, în cazul proceselor începute după această dată (art. 471-474 C.proc.civ.). Apelul provocat va fi judecat de instanţa competentă să judece şi apelul principal.

BCU IAŞI CENTRU DE CERCETARE

27e. Întâmpinare la apel[1)]

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul _____, domiciliat în _____, în calitate de intimat în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, depun în _____ exemplare **[1]**, în termen legal **[2]**, prezenta

Întâmpinare la cererea de apel

ce face obiectul prezentei cauze, formulată de apelantul _____

Motivele întâmpinării sunt următoarele:

Excepţii: [3]

a) de procedură _____

b) de fond _____

Apărări de fond [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept: Îmi întemeiez întâmpinarea pe dispoziţiile art. 205 şi art. 471 alin. (5) C.proc.civ.

Probe [5]: În apărare, solicit încuviinţarea următoarelor probe: _____, pe aspectele privind _____

Anexez: în copie certificată, următoarele înscrisuri _____. **[6]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel _____

Comentariu

[1] Întâmpinarea se depune într-un **număr de exemplare** corespunzător numărului părţilor adverse din proces, cărora trebuie să le fie comunicată, plus unul pentru instanţă – art. 206 alin. (2) C.proc.civ.

---

1) Pentru mai multe detalii privind întâmpinarea, a se vedea *supra* nr. 9 – *Întâmpinare la cererea de chemare în judecată*.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Termenul de depunere. Întâmpinarea se depune în termen de cel mult 15 zile de la data comunicării cererii şi a motivelor de apel, potrivit art. XV alin. (3) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, respectiv potrivit art. 471 alin. (5) C.proc.civ.

Nedepunerea întâmpinării atrage decăderea intimatului din dreptul de a invoca motive, mijloace de apărare şi dovezi noi [art. 476 alin. (2) C.proc.civ.]. De asemenea, în cazurile prevăzute de art. 480 alin. (3) C.proc.civ., dacă urmăreşte trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanţe, intimatul trebuie să solicite expres aceasta, sub sancţiunea decăderii, prin întâmpinare, o cerere ulterioară cu acest obiect fiind inoperantă. Pentru alte precizări, a se vedea *supra* **nr. 27b** – *Declaraţie de apel cu motive*, pct. 6.

[3] Excepţii. Vor fi indicate excepţiile ca atare, dacă este cazul, şi se va formula argumentaţia pentru fiecare dintre acestea. De exemplu, se poate invoca: *excepţia de tardivitate* a apelului (excepţie de procedură), argumentată pe faptul că declaraţia de apel a fost făcută după 30 de zile libere de la comunicarea hotărârii de fond; *excepţia de netimbrare a apelului, excepţia de inadmisibilitate a apelului* etc.

[4] Apărări de fond. Se vor indica apărările în fapt şi în drept ale intimatului faţă de fiecare motiv de apel în parte. De exemplu, dacă în apel s-a pretins greşita apreciere a probelor, în întâmpinare se va combate această critică, argumentându-se, cu trimitere la probe, de ce situaţia de fapt reţinută de prima instanţă este corectă. Dacă a fost criticat raţionamentul juridic al primei instanţe, se vor înfăţişa argumente de natură a susţine dezlegările cuprinse în sentinţa apelată.

Motivarea întâmpinării trebuie să fie una concisă. Ea nu presupune o rezumare a hotărârii primei instanţe şi nici a motivelor de apel, cum se procedează uneori în mod greşit în practică. De vreme ce aceste acte de procedură se află la dosar, întâmpinarea trebuie să cuprindă doar apărările în fapt şi în drept faţă de apelul declarat. De asemenea, nu este necesară reluarea *in extenso* a apărărilor formulate prin actele de procedură depuse în faţa primei instanţe.

[5] Probe. Vor fi indicate probele care susţin apărările formulate şi se va arăta ce se urmăreşte prin administrarea fiecărei probe. În apel, datorită caracterului devolutiv al acestei căi de atac, se poate solicita şi administra, în funcţie de specificul fiecărei cauze, orice mijloc de probă, respectiv înscrisuri, interogatoriu, martori, expertize, cercetare la faţa locului.

[6] Conform art. 206 alin. (2) C.proc.civ., la întâmpinare **se vor anexa** copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, dacă intimatul înţelege să se servească de această probă. În acest caz, înscrisurile se vor nominaliza în întâmpinare şi se vor depune într-un număr de exemplare corespunzător numărului apelanţilor, plus unul pentru instanţă.

28. Cerere de recurs şi întâmpinare la cererea de recurs

28a. Cerere de recurs

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____ domiciliat în _____, prin avocat/consilier juridic **[3]** _____, cu domiciliul profesional în _____, în calitate de _____ (reclamant, pârât, apelant sau, după caz, intimat) în dosarul nr. ___/___ al acestei instanţe, soluţionat în contradictoriu cu _____ (pârâtul, reclamantul, intimatul sau, după caz, cu apelantul) **[4]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[5]**

Declar recurs

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. ___/_____ **[6]**, pronunţate în acest dosar, pe care o consider nelegală, solicitându-vă ca, în baza motivelor pe care le voi indica, să dispuneţi _____ casarea sentinţei/deciziei atacate, iar în consecinţă _____ **[7]**

Motivele de fapt [8]: _____

Temeiul de drept [9]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 488 alin. (1) pct. ___ C.proc.civ.

Probe [10]: În dovedirea recursului, solicit proba cu înscrisuri, pe aspectul _____

Precizez că sunt/nu sunt de acord ca recursul, dacă se va aprecia că este admisibil în principiu, să fie soluţionat de către completul de filtru prevăzut la art. 493 C.proc.civ. **[11]**

Anexez:

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei; **[12]**
- împuternicirea avocaţială/delegaţia consilierului juridic; **[13]**
- înscrisuri probatorii noi, certificate pentru conformitate, respectiv _____, în dublu exemplar.

Depun prezentul recurs în ____ exemplare. **[14]**

Semnătura, **[15]**

_____

Domnului Preşedinte al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie/Tribunalului/Curţii de Apel **[16]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică şi scopul. Recursul este o cale extraordinară de atac, de reformare, nedevolutivă, nesuspensivă de executare, care urmăreşte să supună, de regulă Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, examinarea, în condiţiile legii, a conformităţii hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile şi prin care partea interesată sau procurorul poate obţine casarea hotărârii atacate numai pentru cele 8 motive de nelegalitate, nu şi de netemeinicie, expres şi limitativ prevăzute de art. 488 alin. (1) C.proc.civ.

În lumina art. 483 alin. (3) C.proc.civ., recursul este conceput ca o cale de atac a cărei judecată intră, de regulă, în competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. Cu toate acestea, potrivit art. 483 alin. (4) C.proc.civ., recursul are acelaşi scop, al verificării conformităţii hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile şi în cazul în care este de competenţa instanţei ierarhic superioare celei care a pronunţat hotărârea atacată, care este o altă instanţă decât Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

[2] Calitate procesuală activă (recurent) poate avea oricare dintre părţile de la judecata în primă instanţă sau din apel care a pierdut procesul, succesorii în drepturi ai acestora, persoanele sau organele cărora legea le recunoaşte legitimare procesuală activă alături de titularii drepturilor, atunci când au sesizat instanţa de fond. Procurorul are calitate procesuală activă, chiar dacă nu a pornit acţiunea civilă, pentru a recura o hotărâre pronunţată ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale minorilor şi persoanelor puse sub interdicţie şi ale dispăruţilor, precum şi atunci când a participat la judecată, în condiţiile legii [art. 92 alin. (4) C.proc.civ.].

Datele de identificare ale recurentului (nume, prenume/denumire, domiciliu/reşedinţa/sediu) trebuie să figureze în cererea de recurs, sub sancţiunea nulităţii. Este vorba despre o nulitate condiţionată de existenţa unei vătămări care nu poate fi înlăturată altfel, însă, fiind o nulitate expres prevăzută de art. 486 alin. (3), vătămarea se prezumă, recurentul putând face dovada contrară [art. 175 alin. (2) C.proc.civ.].

În cazul în care *recurentul locuieşte în străinătate*, el trebuie să indice aceleaşi date, însă, atunci când acesta va fi citat, potrivit art. 155 alin. (1) pct. 12 sau 13 C.proc.civ. pentru primul termen de judecată, va fi înştiinţat că are obligaţia de a-şi alege un domiciliu în România unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul, în caz contrar comunicările urmând a i se face cu scrisoare recomandată, conform tezei finale a art. 156.

[3] Reprezentarea de către avocat/consilier juridic. În afară de datele de identificare ale recurentului, cererea de recurs trebuie să cuprindă şi pe cele ale avocatului, respectiv consilierului juridic, întrucât în recurs părţile pot compărea doar asistate sau reprezentate de avocat, iar în cazul persoanelor juridice de avocat/consilier juridic. Astfel, potrivit art. 83 alin. (3) C.proc.civ., la redactarea

cererii şi a motivelor de recurs, precum şi în exercitarea şi susţinerea recursului, persoanele fizice vor fi asistate şi, după caz, reprezentate, sub sancţiunea nulităţii, numai de către un avocat, în condiţiile legii, cu excepţia situaţiei prevăzute de art. 13 alin. (2) teza a II-a C.proc.civ., în care partea sau mandatarul acesteia, soţ ori rudă până la gradul al doilea inclusiv, este licenţiată în drept. Aceeaşi prevedere o regăsim la art. 84 alin. (2) C.proc.civ. în privinţa persoanelor juridice, care trebuie asistate sau reprezentate de avocat sau de consilier juridic, în condiţiile legii.

Nulitatea prevăzută de art. 486 alin. (2) C.proc.civ. în acest caz este una necondiţionată de existenţa vreunei vătămări, conform art. 176 pct. 2 C.proc.civ.

[4] Calitate procesuală pasivă (intimat) au celelalte părţi din procesul de la prima instanţă sau de apel ori, după caz, succesorii în drepturi ai acestora care nu au declarat recurs.

[5] Termenul de recurs. Ca regulă generală, art. 485 C.proc.civ. prevede că termenul de recurs este de 30 zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Derogări de la această regulă întâlnim, de exemplu, în cazul hotărârii de perimare, unde termenul de recurs este de 5 zile şi curge de la data pronunţării [art. 421 alin. (2) C.proc.civ.], în cazul încheierii prin care s-a dispus suspendarea şi al încheierii prin care s-a respins cererea de repunere pe rol a procesului, când recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului [art. 414 alin. (2) C.proc.civ.] etc.

Ca regulă, termenul de recurs *începe să curgă de la* data comunicării hotărârii care se atacă. Termenul de recurs curge de la aceeaşi dată, chiar dacă această comunicare s-a făcut o dată cu încheierea de încuviinţare a executării silite [art. 485 alin. (1) C.proc.civ. raportat la art. 468 alin. (2) C.proc.civ.].

În aplicarea *principiului echipolenţei*, termenul de recurs începe să curgă de la data depunerii cererii de recurs, dacă aceasta a fost formulată înainte de comunicarea hotărârii [art. 485 alin. (1) C.proc.civ. raportat la art. 468 alin. (3) C.proc.civ.]. Potrivit art. 184 alin. (2) C.proc.civ., se consideră că hotărârea a fost comunicată părţii şi în cazul în care aceasta a primit sub semnătură copie de pe aceasta, precum şi în cazul în care ea a cerut comunicarea sa unei alte părţi. Pentru a fi aplicabil acest din urmă caz de echipolenţă, este necesar ca partea să ceară comunicarea hotărârii, de care se presupune astfel că ea însăşi ar avea cunoştinţă, unei alte părţi din proces. Textul nu se referă la situaţia în care partea cere să i se comunice ei înseşi hotărârea, spre exemplu pentru a declara recurs.

Pentru cel *lipsit de capacitate de exerciţiu ori cu capacitate de exerciţiu restrânsă*, termenul de recurs nu curge atâta timp cât nu a fost desemnată o persoană care, după caz, să îl reprezinte sau să îl asiste [art. 184 alin. (3) C.proc.civ.].

Pentru *procuror*, termenul de recurs începe să curgă de la pronunţarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când acesta începe să curgă de la data comunicării hotărârii.

Termenul de recurs este un termen legal de procedură, *de decădere*. Partea care l-a pierdut poate cere *repunerea în termen* în condiţiile art. 186 C.proc.civ.,

BCU Alba Iulia CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

dacă dovedeşte că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate. Cererea de repunere în termen va fi rezolvată de chiar instanţa de recurs.

De asemenea, termenul de recurs este susceptibil de *întrerupere*, care operează prin moartea părţii care are interes să facă recurs sau prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea hotărârii [art. 485 raportat la art. 469 alin. (1) şi alin. (4) C.proc.civ.]. *În primul caz*, se face din nou o singură comunicare a hotărârii, la cel din urmă domiciliu al părţii, pe numele moştenirii (fără să se arate numele şi calitatea fiecărui moştenitor). *În cel de-al doilea caz*, noua comunicare se face părţii, la domiciliul ei. Termenul va reîncepe să curgă de la noile comunicări. Pentru moştenitorii incapabili, cei cu capacitate restrânsă sau dispăruţi ori în caz de moştenire vacantă, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorele, curatorul sau administratorul provizoriu, după caz.

Sub aspectul *modului de calcul*, termenul de recurs, ca orice termen pe zile, este supus regulii de calcul „pe zile libere" prevăzute de art. 181 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ., neintrând în socoteală nici ziua când a început, nici ziua când s-a sfârşit (practic, 30 de zile libere înseamnă de fapt 32 de zile, calculate începând cu ziua comunicării hotărârii recurate). De asemenea, potrivit alin. (2) al art. 181 C.proc.civ., în cazul în care ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul se va prelungi până în prima zi lucrătoare care urmează.

Nerespectarea termenului de recurs atrage sancţiunea decăderii [art. 185 alin. (1) C.proc.civ.], însă numai dacă a fost invocată de către intimat prin întâmpinare sau dacă reiese din dosar că recursul a fost depus peste termen. În acest caz, instanţa va anula recursul, în conformitate cu dispoziţiile art. 185 alin. (1) teza a II-a. În caz contrar, recursul se socoteşte în termen [art. 485 alin. (2) C.proc.civ.].

Când recursul este de competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, verificarea depunerii în termen a recursului intră în atribuţiile completului de filtru, care, potrivit dispoziţiilor art. 493 alin. (3) C.proc.civ., verifică şi îndeplinirea cerinţelor de formă prevăzute sub sancţiunea nulităţii. În cazul în care nerespectarea termenului de recurs a fost invocată de către intimat prin întâmpinare sau dacă reiese din dosar că recursul a fost depus peste termen, completul de filtru al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie va anula recursul printr-o decizie motivată, pronunţată fără citarea părţilor, care nu este supusă niciunei căi de atac şi se comunică părţilor [art. 493 alin. (5) C.proc.civ.].

Potrivit art. 459 alin. (1) C.proc.civ., căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului. În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, recursul este inadmisibil. Cu toate acestea, o hotărâre susceptibilă de apel şi de recurs poate fi atacată, înăuntrul termenului de apel, direct cu recurs, la instanţa care ar fi fost competentă să judece recursul împotriva hotărârii date în apel, dacă părţile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declaraţie verbală, dată în faţa instanţei a cărei hotărâre se atacă şi consemnată într-un proces-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material.

În ceea ce priveşte căile extraordinare de atac (recursul, contestaţia în anulare şi revizuirea), acestea pot fi exercitate şi concomitent, în condiţiile legii. Recursul se va judeca, însă, cu prioritate.

[6] Obiectul recursului îl pot constitui, conform art. 483 C.proc.civ.:

a) *hotărârile date în apel*, adică hotărârile pronunţate în calea de atac a apelului împotriva hotărârilor date în primă instanţă. Cum, potrivit art. 466 alin. (2) C.proc.civ., sunt supuse apelului şi hotărârile date în ultimă instanţă dacă, potrivit legii, instanţa nu putea să judece decât în primă instanţă, şi hotărârile pronunţate în apel în acest context sunt supuse recursului.

Dintre *hotărârile date în apel nu pot fi atacate cu recurs,* conform art. 483 alin. (2) C.proc.civ., următoarele:

- hotărârile pronunţate de judecătorii în primă instanţă, în cauze având ca obiect unul din cele enumerate la art. 94 lit. a)-i) C.proc.civ., respectiv: cererile date de Codul civil în competenta instanţei de tutelă şi de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel; cererile referitoare la înregistrările în registrele de stare civilă, potrivit legii; cererile având ca obiect administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spaţii aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, precum şi cele privind raporturile juridice stabilite de asociaţiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz; cererile de evacuare; cererile referitoare la zidurile şi şanţurile comune, distanţa construcţiilor şi plantaţiilor, dreptul de trecere, precum şi la orice servituţi sau alte limitări ale dreptului de proprietate prevăzute de lege, stabilite de părţi ori instituite pe cale judecătorească; cererile privitoare la strămutarea de hotare şi cererile în grăniţuire; cererile posesorii; cererile privind obligaţiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepţia celor date de lege în competenţa altor instanţe; cererile de împărţeală judiciară, indiferent de valoare.
- hotărârile privind navigaţia civilă şi activitatea în porturi;
- hotărârile privind conflictele de muncă şi de asigurări sociale;
- hotărârile în materie de expropriere;
- hotărârile pronunţate în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare;
- hotărârile pronunţate în cereri evaluabile în bani în valoare de până la 500.000 lei inclusiv. Potrivit art. XVIII din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, în procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a Legii nr. 2/2013 (15.02.2013) şi până la data de 31.12.2015, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunţate în cererile evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv.
- hotărârile pronunţate în apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanţă sunt supuse numai apelului.

Potrivit art. XVIII din Legea nr. 2/2013, dispoziţiile art. 483 alin. (2) C.proc.civ., care prevăd hotărârile care nu sunt susceptibile de recurs, se aplică proceselor

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

pornite începând cu data de 1.01.2016. În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a Legii nr. 2/2013 (15.02.2013) şi până la data de 31.12.2015, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunţate în cererile evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv, precum şi toate celelalte hotărâri indicate ca fiind nesusceptibile de recurs la 483 alin. (2) C.proc.civ.

b) *hotărârile date fără drept de apel*, pentru care, prin legi speciale, s-ar putea prevedea că sunt supuse numai recursului;

c) *hotărârile* pentru care, prin legi speciale, s-ar putea prevedea că sunt supuse recursului, ca singură cale de atac – de exemplu în cazul hotărârii de perimare [art. 421 alin. (2) C.proc.civ.], în cazul încheierii prin care s-a dispus suspendarea şi al încheierii prin care s-a respins cererea de repunere pe rol a procesului [art. 414 alin. (2) C.proc.civ.] etc. – sau ca o a doua cale de atac, după o primă cale de atac, alta decât apelul.

d) *hotărârile de primă instanţă, susceptibile de apel şi de recurs, în cazul în care părţile consimt expres să fie atacate direct cu recurs*, prin înscris autentic sau prin declaraţie verbală, dată în faţa instanţei a cărei hotărâre se atacă şi consemnată într-un proces-verbal [art. 459 alin. (2) C.proc.civ.].

Nu pot fi atacate cu recurs hotărârile susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat. Cu alte cuvinte, recursul exercitat *omisso medio* este inadmisibil, cu excepţia cazului menţionat mai sus, prevăzut expres la art. 459 alin. (2) C.proc.civ.

Neindicarea hotărârii care se atacă se sancţionează cu nulitatea, în condiţiile art. 175 C.proc.civ., condiţionată de existenţa unei vătămări. Fiind vorba de o nulitate expresă, prevăzută de 486 alin. (3) C.proc.civ., vătămarea se prezumă, recurentul putând face dovada lipsei acesteia.

[7] Se va arăta în concret **modul în care se urmăreşte reformarea hotărârii recurate**, sub forma uneia dintre soluţiile posibile în această cale de atac, consacrate de art. 496 C.proc.civ., respectiv de art. 497 C.proc.civ., dacă recursul este de competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi art. 498 C.proc.civ., dacă recursul este de competenţa altei instanţe.

Astfel, *dacă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este instanţa de recurs*, se va solicita casarea cu trimiterea cauzei spre o nouă judecată instanţei de apel care a pronunţat hotărârea casată ori, atunci când este cazul şi sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 480 alin. (3) C.proc.civ., primei instanţe, a cărei hotărâre se va solicita, de asemenea, a fi casată. Dacă se invocă motivul prevăzut la art. 488 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., respectiv casarea pentru lipsa de competenţă, se va solicita trimiterea cauzei instanţei competente sau altui organ cu activitate jurisdicţională competent potrivit legii. Atunci când interesele bunei administrări a justiţiei o cer, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie va putea dispune, după casare, trimiterea cauzei oricărei alte instanţe de acelaşi grad.

Dacă recursul este de competenţa altei instanţe, se va solicita casarea cu rejudecarea procesului în fond de către instanţa de recurs sau, după caz, casarea cu trimitere, în vederea rejudecării, la instanţa care a pronunţat hotărârea casată ori la altă instanţă de acelaşi grad cu aceasta, din aceeaşi circumscripţie, în cazul

în care instanţa a cărei hotărâre este atacată cu recurs a soluţionat procesul fără a intra în judecata fondului sau judecata s-a făcut în lipsa părţii care a fost nelegal citată, atât la administrarea probelor, cât şi la dezbaterea fondului. Casarea cu trimitere va putea fi dispusă o singură dată în cursul procesului.

În cazul în care se invocă motivele prevăzute la art. 488 alin. (1) pct. 4, respectiv pct. 7 C.proc.civ., constând în casarea pentru depăşirea atribuţiilor puterii judecătoreşti, respectiv pentru încălcarea autorităţii de lucru judecat, se va solicita respingerea cererii ca inadmisibilă, indiferent de instanţa de recurs competentă.

[8] Motivele de recurs. Se vor indica motivele pe care se întemeiază recursul – unul din cele 8 prevăzute de art. 488 alin. (1) C.proc.civ. – şi fiecare dintre acestea se va dezvolta în mod separat.

Art. 487 alin. (1) C.proc.civ. prevede că recursul *trebuie motivat prin însăşi cererea de recurs*, în afară de cazurile prevăzute la art. 470 alin. (5) C.proc.civ., respectiv, atunci când termenul pentru exercitarea recursului curge de la un alt moment decât comunicarea hotărârii. Pentru aceste situaţii, la 486 alin. (1) lit. d) C.proc.civ. se arată că, în cererea prin care se declară recursul, se face menţiunea că motivele se vor depune printr-un memoriu separat. În toate celelalte situaţii, lipsa motivelor de nelegalitate se sancţionează cu nulitatea recursului, conform art. 486 alin. (3) C.proc.civ.

Art. 489 alin. (1) C.proc.civ. sancţionează cu nulitatea nemotivarea recursului în termenul legal, cu excepţia cazului în care, în temeiul art. 489 alin. (3) C.proc. civ., instanţa invocă din oficiu motive de casare de ordine publică, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în şedinţă publică. Instanţa nu are obligaţia, ci doar posibilitatea de a invoca din oficiu motive de casare de ordine publică, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului. Această posibilitate aparţine doar instanţei, nu şi părţilor, care trebuie să invoce în termen şi motivele de casare de ordine publică.

Din coroborarea art. 489 alin. (1) C.proc.civ. cu 486 alin. (1) lit. d) C.proc.civ., în doctrină s-a apreciat că nulitatea prevăzută la art. 486 alin. (3) C.proc.civ. şi pentru lipsa din cererea de recurs a motivelor de nelegalitate se poate acoperi prin depunerea lor printr-o cerere separată în interiorul cererii de recurs[1)].

Art. 488 alin. (2) C.proc.civ. consacră inadmisibilitatea recursului *omisso medio*. Motivele de casare nu pot fi primite decât dacă ele nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deşi au fost invocate în termen, au fost respinse sau instanţa a omis să se pronunţe asupra lor. Cu alte cuvinte, atunci când hotărârea este susceptibilă atât de apel, cât şi de recurs, recursul nu poate fi exercitat trecând peste apel şi, în consecinţă, nu poate să privească decât aspectele care au fost dezlegate de instanţa de apel sau asupra cărora aceasta nu s-a pronunţat, deşi au fost invocate în faţa sa, aşa încât motivele de recurs trebuie rezumate la aceste aspecte.

---

1) A se vedea *O. Spineanu-Matei*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 943.

Această interdicţie vizează deopotrivă nulităţile absolute şi pe cele relative, excepţiile absolute şi pe cele relative. Astfel, art. 178 C.proc.civ. prevede că nulitatea absolută poate fi invocată de orice parte din proces, de judecător sau, după caz, de procuror, în orice stare a judecăţii cauzei, dacă legea nu prevede altfel. Or, în recurs, legea derogă, prevăzând altfel, prin art. 488 alin. (2) C.proc.civ., respectiv că, nulitatea, chiar şi cea absolută nu poate fi invocată decât dacă nu a putut fi invocată pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deşi a fost invocată în termen, a fost respinsă sau instanţa a omis să se pronunţe asupra ei. Acelaşi raţionament se aplică şi în situaţia necompetenţei de ordine publică a primei instanţe, care poate fi criticată în recurs doar dacă a fost invocată în apel.

Motivele de casare pot fi invocate direct în recurs atunci când hotărârea nu este susceptibilă de apel, aceasta fiind ipoteza în care ele „nu au putut fi invocate pe calea apelului". De asemenea, motivele care privesc însăşi hotărârea instanţei de apel sau cele care vizează neregularităţi săvârşite la ultimul termen de judecată în faţa instanţei de apel vor fi invocate direct în recurs, întrucât ele „nu au putut fi invocate (...) în cursul judecării apelului".

În schimb, neregularităţile săvârşite în cursul judecăţii apelului vor putea fi invocate în recurs dacă s-au respectat termenele şi condiţiile prevăzute de lege, spre exemplu art. 178 alin. (3) lit. b) C.proc.civ., dacă este vorba despre o nulitate relativă.

Motivele de casare sunt expres şi limitativ prevăzute la art. 488 alin. (1) C.proc.civ. Neîncadrarea în aceste motive de casare se sancţionează cu nulitatea, conform art. 489 alin. (1) C.proc.civ., singura excepţie fiind cea în care instanţa invocă din oficiu motive de casare de ordine publică.

Astfel, dacă se invocă:

1. nealcătuirea instanţei potrivit dispoziţiilor legale [art. 488 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.], se va arăta în ce constă nelegala alcătuire a instanţei ce a pronunţat hotărârea atacată, fie că este vorba despre nerespectarea normelor privind compunerea instanţei (de exemplu completul de judecată nu a fost compus din numărul de judecători prevăzut de lege, cauza a fost soluţionată de un judecător stagiar, deşi nu era una din cauzele limitativ prevăzute de art. 23 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, în alcătuirea completului au intrat judecători incompatibili sau în privinţa cărora s-a formulat o cerere de recuzare, care nu a fost soluţionată sau în privinţa cărora s-a admis o cerere de abţinere etc.), fie despre a celor privind constituirea instanţei (de exemplu instanţa nu a fost constituită cu reprezentantul Ministerului Public, deşi legea prevedea obligativitatea concluziilor sale, completul în cauzele privind completele de muncă şi asigurări sociale nu a fost alcătuit conform art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judecătorească, lipsind asistenţii judiciari etc.);

2. pronunţarea hotărârii de alt judecător decât cel care a luat parte la dezbaterea în fond a pricinii sau de un alt complet de judecată decât cel stabilit aleatoriu pentru soluţionarea cauzei ori a cărui compunere a fost schimbată, cu încălcarea legii [art. 488 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.], se va indica

numele judecătorilor care au participat la dezbaterile pe fond, respectiv al celor care au luat concluziile părţilor în şedinţa la care pricina a rămas în pronunţare sau în faţa cărora au început dezbaterile pe fond şi care au acordat termen în continuare pentru închiderea acestora şi pronunţarea în fond (modul în care s-a constituit instanţa rezultă din cuprinsul hotărârii şi al actelor premergătoare ei – încheierea de amânare a pronunţării sau, după caz, încheierea prin care s-a acordat termen în continuarea dezbaterilor pe fond), spre a demonstra că aceştia sunt alţii decât cei care au pronunţat hotărârea, respectiv cei care au semnat minuta sau hotărârea redactată ulterior; pentru motivele de casare prevăzute la teza a II-a şi a III-a se va indica în ce constă încălcarea repartizării aleatorii, respectiv ce dispoziţii ale Regulamentului de ordine interioară al instanţelor au fost încălcate sau faptul că înlocuirea membrilor completului s-a făcut cu nerespectarea planificării de permanenţă etc.

3. darea hotărârii cu încălcarea competenţei de ordine publică a altei instanţe, invocată în condiţiile legii [art. 488 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.], se vor indica normele de competenţă generală, materială sau teritorială de ordine publică ce au fost nesocotite de instanţă.

Acest motiv de recurs priveşte necompetenţa instanţei care a pronunţat hotărârea recurată, prin urmare a instanţei de apel sau, numai în situaţia în care hotărârea este supusă direct recursului, a primei instanţe.

În situaţia în care hotărârea recurată este pronunţată de instanţa de apel, necompetenţa primei instanţe poate fi invocată pe calea art. 488 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. numai în condiţiile art. 488 alin. (2) C.proc.civ., respectiv, dacă aceasta a fost invocată pe calea apelului, iar instanţa de apel a respins-o sau a omis să se pronunţe asupra ei.

Necompetenţă generală a instanţelor judecătoreşti poate fi invocată de părţi ori de către judecător în orice stare a pricinii, deci inclusiv în recurs, conform art. 130 alin. (1) C.proc.civ., în condiţiile prevăzute la art. 247 C.proc.civ., respectiv numai dacă, pentru soluţionare, nu este necesară administrarea altor dovezi în afara înscrisurilor noi. Această limitare este aplicabilă numai dacă necompetenţă generală este invocată ca motiv de ordine publică direct în recurs. Dacă a fost invocată în fazele procesuale anterioare, soluţionarea excepţiei poate fi invocată ca motiv de recurs, fără restricţia impusă de art. 247 C.proc.civ. Necompetenţă generală a instanţelor judecătoreşti poate fi invocată şi de către partea care a făcut cererea la instanţa necompetentă, potrivit art. 130 alin. (4) C.proc.civ., dar şi de către procuror.

În ceea ce priveşte normele de competenţă materială sau teritorială, acest motiv de recurs poate fi invocat cu succes doar dacă s-a invocat excepţia necompetenţei materiale sau teritoriale de ordine publică în faţa instanţei a cărei hotărâre se atacă, în condiţiile art. 130 alin. (2) C.proc.civ., respectiv de către părţi ori de către judecător la primul termen de judecată la care părţile sunt legal citate în faţa primei instanţe, iar instanţa a respins în mod greşit excepţia ori a omis să se pronunţe asupra acesteia.

4. depăşirea de către instanţă a atribuţiilor puterii judecătoreşti [art. 488 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ.], se va arăta în ce constă excesul de putere săvârşit de instanţă, respectiv: a încălcat atribuţia exclusivă a Curţii Constituţionale de verificare a conformităţii cu Constituţia a unei dispoziţii legale în vigoare; a efectuat un act pe care numai organele puterii executive sau legislative îl puteau face; a consfinţit, cu valoare legală, un text abrogat; a contestat puterea legală a unor norme legale în vigoare; a criticat pe legiuitor; a aplicat o lege adoptată, dar neintrată încă în vigoare; s-a pronunţat pe cale de dispoziţii generale[1] etc.

Acest caz de casare, care vizează încălcarea unor atribuţii, consacrate constituţional, recunoscute diferitelor autorităţi statale, nu trebuie confundat cu depăşirea competenţei, care este reglementată distinct de art. 488 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.[2]

5. încălcarea regulilor de procedură a căror nerespectare atrage sancţiunea nulităţii [art. 488 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ.], se va arăta ce normă procedurală, în afara celor reglementate distinct prin motivele anterioare de casare, a fost încălcată de instanţă. În cadrul acestui motiv se poate invoca, de exemplu, încălcarea principiului publicităţii şedinţei de judecată, nesemnarea minutei de către judecători, lipsa încheierii de dezbateri, judecarea pricinii cu lipsă de procedură faţă de partea care a pierdut procesul etc.

Regimul nulităţii actelor de procedură este reglementat în art. 174-179 C.proc.civ. Condiţiile în care se vor invoca neregularităţile procedurale ce se încadrează în acest caz de casare diferă după cum ele sunt motive de nulitate absolută sau de nulitate relativă, de nulitate condiţionată (art. 175 C.proc.civ.) sau necondiţionată (art. 176 C.proc.civ.).

Potrivit art. 178 alin. (1) C.proc.civ., nulitatea absolută poate fi invocată de orice parte din proces, de judecător sau, după caz, de procuror, în orice stare a judecăţii cauzei, deci inclusiv în recurs, dacă legea nu prevede altfel. Cu toate acestea, în acord cu art. 488 alin. (2) C.proc.civ., dacă hotărârea primei instanţe este susceptibilă de apel, respectivul motiv de nulitate va putea fi invocat numai dacă a fost invocat în termen în apel, dar instanţa de apel l-a respins sau a omis să se pronunţe asupra sa. Dacă însă în apel nulitatea absolută a actului de procedură efectuat în primă instanţă nu a fost invocată, în principiu, ea nu va mai putea fi invocată nici în recurs.

Evident, nulitatea absolută va fi invocată prin cererea de recurs, dacă legea nu prevede altfel, motivarea tardivă atrăgând nulitatea prevăzută de art. 489 alin. (1) C.proc.civ. Chiar dacă instanţa poate invoca şi din oficiu motivele de casare de ordine publică, aceasta este doar o posibilitate, iar nu o obligaţie pentru instanţă. În ceea ce priveşte nulitatea relativă, aceasta poate fi invocată, conform alin. (2) al aceluiaşi art. 178 C.proc.civ., numai de partea interesată şi numai dacă neregularitatea nu a fost cauzată prin propria fapta, în termenele prevăzute la alin. (3), respectiv, dacă legea nu prevede altfel, pentru neregularităţile săvârşite

[1] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă, vol. II, Ed. Servo-Sat, Arad, 1999, p. 371.

[2] *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 353.

până la începerea judecăţii, prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, la primul termen de judecată; pentru neregularităţile săvârşite în cursul judecăţii, la termenul la care s-a săvârşit neregularitatea sau, dacă partea nu este prezentă, la termenul de judecată imediat următor şi înainte de a pune concluzii pe fond. Din interpretarea acestui text, rezultă că, în recurs, părţile nu vor mai putea invoca decât nulităţi relative vizând hotărârea judecătorească pronunţată de instanţa de apel, respectiv de prima instanţă dacă hotărârea nu este susceptibilă de apel, ci doar de recurs, iar nu şi neregularităţi anterioare pronunţării acesteia.

6. nemotivarea hotărârii sau folosirea unor motive contradictorii ori numai a unor motive străine de natura cauzei [art. 488 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ.], se va individualiza mai întâi ipoteza textului în care se încadrează greşeala imputată instanţei de apel – nemotivarea hotărârii sau folosirea de către instanţă, în argumentarea soluţiei pronunţate, a unor motive contradictorii ori numai a unor motive străine de natura cauzei – după care se vor arăta motivele care o justifică.

O hotărâre este nemotivată nu numai atunci când în considerentele ei nu se regăseşte niciun argument de fapt sau de drept care să sprijine soluţia din dispozitiv, ci şi atunci când argumentele folosite de instanţă sunt lapidare ori exprimate în termeni generali, astfel că partea poate invoca una din aceste situaţii pentru a susţine prima ipoteză din pct. 6 al art. 488 alin. (1) C.proc.civ.; pentru a susţine celelalte ipoteze ale textului, partea trebuie să arate, după caz, care sunt argumentele din considerentele hotărârii atacate care vin în contradicţie unele cu altele ori care sunt străine de natura cauzei, neavând nicio legătură cu aceasta;

7. încălcarea autorităţii de lucru judecat [art. 488 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ.], se va indica hotărârea a cărei autoritate de lucru judecat este încălcată.

Excepţia autorităţii de lucru judecat poate fi invocată oricând, chiar şi înaintea instanţei de recurs, iar efectul admiterii sale nu este limitat de principiul *non reformatio in peius*, întrucât, potrivit dispoziţiilor exprese ale art. 432 C.proc.civ., urmare a admiterii acestei excepţii, se poate crea o situaţie mai grea decât cea din hotărârea atacată părţii care a declarat calea de atac.

Deşi art. 488 alin. (2) C.proc.civ. nu exceptează acest motiv de casare de la regula inadmisibilităţii recursului omisso medio, în doctrină s-a exprimat opinia că art. 432 C.proc.civ. are semnificaţia faptului că, şi în situaţia în care excepţia autorităţii de lucru judecat, deşi exista la data judecării litigiului în fond, nu a fost invocată nici în fond, nici în apel, ea poate fi invocată direct în recurs[1)].

Excepţia autorităţii de lucru judecat poate fi invocată în recurs în condiţiile prevăzute la art. 247 C.proc.civ., respectiv numai dacă, pentru soluţionare, nu este necesară administrarea altor dovezi în afara înscrisurilor noi, ceea ce, de regulă, nu ridică probleme, întrucât verificarea acestei excepţii presupune confruntarea a două înscrisuri, respectiv hotărârile judecătoreşti în cauză.

[1)] A se vedea *O. Spineanu-Matei*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 942.

BCU "ALEXANDRU OTETEA" LIBRARY

Potrivit art. 430 alin. (2) C.proc.civ., autoritatea de lucru judecat priveşte dispozitivul, precum şi considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă. Prin urmare, există motivul de casare prevăzut la art. 488 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ. nu doar atunci când există contradicţie între dispozitivele a două hotărâri judecătoreşti, ci şi atunci când această contradicţie există între considerente.

Dacă în cauză se reţine autoritatea de lucru judecat, cererea va fi respinsă ca inadmisibilă, în temeiul dispoziţiilor art. 497 teza finală coroborat cu art. 498 alin. (2) teza finală C.proc.civ.

8. încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material [art. 488 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ.], se va indica ipoteza/ipotezele textului în care se încadrează greşeala imputată instanţei de apel/de primă instanţă (când hotărârea nu este susceptibilă de apel), respectiv încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material şi se va argumenta separat fiecare dintre acestea. Acest motiv are în vedere încălcări ale legii de drept substanţial, nu şi ale legii de procedură, acestea putând fi încadrate în motivul de la art. 488 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ., de exemplu nerespectarea termenelor prohibitive, nerespectarea procedurii prealabile a reclamaţiei administrative în materia contenciosului administrativ, depunerea cererii de apel/recurs la o altă instanţă decât cea care a pronunţat hotărârea atacată etc.[1)]

Încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material înseamnă nesocotirea, respectiv interpretarea eronată a normei juridice aplicabile, astfel că partea se poate prevala de aceste ipoteze atunci când instanţa: aplică o dispoziţie legală străină situaţiei de fapt reţinute; extinde norma juridică dincolo de ipotezele la care ea se aplică sau o restrânge nejustificat, ajungând să aplice norme ale dreptului comun la situaţii pentru care există o reglementare specială sau să aplice, prin analogie, norme speciale la situaţii ce nu cad sub incidenţa lor; aplică norma legală incidentă, dar căreia i-a dat o interpretare greşită; încalcă principii generale de drept.

[9] Temeiul de drept îl constituie art. 488 C.proc.civ. Recurentul este obligat să indice expres, prin menţionarea punctului/punctelor din art. 488, motivul/motivele pe care îşi întemeiază criticile de fapt expuse în cerere.

Recursul este nul dacă motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare prevăzute de art. 488 C.proc.civ. În consecinţă, instanţa va verifica dacă motivele indicate se încadrează în vreunul din cazurile de casare prevăzute de art. 488 C.proc.civ., iar, în caz contrar, va aplica sancţiunea nulităţii recursului, prevăzută expres de art. 489 alin. (2) C.proc.civ.

[10] Probe. Conform art. 492 C.proc.civ., singura probă admisibilă în recurs este cea cu înscrisuri, care pot fi depuse de recurent, sub sancţiunea decăderii, odată cu cererea de recurs. În cazul în care recursul urmează să fie soluţionat

---

1) *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, ed. a 2-a, p. 483-484.

în şedinţa publică, pot fi depuse şi alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată.

În cazul în care recursul trece de procedura de filtrare şi urmează să fie soluţionat în şedinţă publică, pot fi depuse şi alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată.

Considerăm că îşi menţine valabilitatea jurisprudenţa consacrată în interpretarea art. 305 C.proc.civ. din 1865, în sensul că textul exclude de la administrarea în recurs inclusiv rapoartele de expertiză şi declaraţiile autentificate de notar.

În opinia noastră, textul exclude administrarea în recurs a oricăror alte probe cu excepţia înscrisurilor, inclusiv readministrarea probelor solicitate şi administrate în fond.

Art. 492 C.proc.civ. se referă exclusiv la faza judecării recursului. În caz de rejudecare după casare, fie cu reţinere, fie cu trimitere, potrivit art. 504 alin. (4) C.proc.civ. vor fi admisibile orice probe prevăzute de lege.

Declaraţiile de martori, indiferent dacă sunt luate sub semnătură privată sau sunt autentificate de notar, ca şi rapoartele de expertiză nu constituie înscrisuri în sensul art. 492 C.proc.civ.[1)]

[11] Acordul privind soluţionarea de către completul de filtru. Potrivit art. 490 alin. (2) C.proc.civ., prin cererea de recurs sau prin motivele de casare se va menţiona dacă recurentul este de acord ca recursul, dacă va fi declarat admisibil în principiu, să fie soluţionat de către completul de filtru prevăzut la art. 493 C.proc.civ. Printr-o astfel de menţiune, recurentul îşi poate exprima acordul ca recursul să fie păstrat spre soluţionare de completul de filtrare, dacă va trece de procedura de filtrare. Legea de punere în aplicare a Codului de procedură civilă a abrogat art. 493 alin. (8) C.proc.civ. care se referea la solicitarea expresă a părţilor de judecare în fond a recursului de către completul de filtru.

[12] Timbrajul. Potrivit art. 486 alin. (3) lit. e) C.proc.civ., la cererea de recurs se va ataşa, sub sancţiunea nulităţii prevăzute la alin. (2) al aceluiaşi articol, dovada achitării taxei de timbru, conform legii. Nulitatea prevăzută de acest text este una necondiţionată de existenţa vreunei vătămări, conform art. 176 pct. 6 C.proc.civ., fiind vorba de o cerinţă legală extrinsecă cererii de recurs.

Taxa judiciară de timbru se calculează după regulile prevăzute la art. 24 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

Astfel, recursul împotriva hotărârilor judecătoreşti se taxează cu 100 lei dacă se invocă unul sau mai multe dintre motivele prevăzute la art. 488 alin. (1) pct. 1-7 C.proc.civ. În cazul în care se invocă motivul prevăzut la art. 488 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ., încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material, pentru cereri şi acţiuni evaluabile în bani, recursul se taxează cu 50% din taxa datorată la suma contestată, dar nu mai puţin de 100 lei; în aceeaşi ipoteză, pentru cererile neevaluabile în bani, cererea de recurs se taxează cu 100 lei.

[1)] *I. Deleanu*, Tratat, vol. II, p. 386-387.

BCU "Alexandru Ioan Cuza" din Iași

După aceleaşi reguli se taxează recursul incident şi recursul provocat, prevăzute la art. 491 C.proc.civ., care se pot exercita în cazurile prevăzute la art. 472 şi 473 C.proc.civ.

Potrivit art. 25 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, se taxează cu 20 lei cererile pentru exercitarea recursului împotriva următoarelor hotărâri judecătoreşti:

a) încheierea prin care s-a dispus vânzarea bunurilor în acţiunea de partaj;

b) încheierea de suspendare a judecării cauzei;

c) hotărârile de anulare a cererii ca netimbrată, nesemnată sau pentru lipsa calităţii de reprezentant.

Alin. (2) al art. 25 din O.U.G. nr. 80/2013 prevede că se taxează cu 50 lei cererile pentru exercitarea recursului împotriva următoarelor hotărâri judecătoreşti:

a) hotărârile prin care s-a respins cererea ca prematură, inadmisibilă, prescrisă sau pentru autoritate de lucru judecat;

b) hotărârea prin care s-a luat act de renunţarea la dreptul pretins;

c) hotărârea prin care s-a luat act de renunţarea la judecată;

d) hotărârea prin care se încuviinţează învoiala părţilor.

Cererea pentru exercitarea recursului care vizează numai considerentele hotărârii se timbrează, în toate situaţiile, cu 100 lei [art. 25 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

În conformitate cu art. 28 din O.U.G. nr. 80/2013, dacă legea nu prevede altfel, este scutită de la plata taxei judiciare de timbru cererea de recurs împotriva hotărârii judecătoreşti prin care a fost soluţionată o acţiune sau cerere scutită, potrivit legii, de taxă judiciară de timbru.

[13] Dovada calităţii de reprezentant. Potrivit art. 486 alin. (3) lit. e) C.proc.civ., la cererea de recurs se va ataşa, sub sancţiunea nulităţii prevăzute la alin. (2) al aceluiaşi articol, împuternicirea avocaţială sau, după caz, delegaţia consilierului juridic.

Cu toate acestea, potrivit art. 87 alin. (2) C.proc.civ., la care trimite art. 486 alin. (3) lit. e) teza finală C.proc.civ., avocatul care a reprezentat sau asistat partea la judecarea procesului poate să introducă recurs împotriva hotărârii pronunţate, fără a fi nevoie, la momentul depunerii cererii, de ataşarea unei noi împuterniciri, fiind suficientă menţiunea că exercită recursul în temeiul acestui text, iar împuternicirea se află la dosarul în care s-a pronunţat hotărârea atacată. Cu toate acestea, în acest caz, toate actele de procedură se vor îndeplini numai faţă de parte, iar susţinerea recursului se va putea face numai în temeiul unei noi împuterniciri.

Potrivit art. 82 alin. (1) C.proc.civ., la care trimite acelaşi art. 486 alin. (3) lit. e) teza finală C.proc.civ., când instanţa constată lipsa dovezii calităţii de reprezentant a celui care a acţionat în numele părţii, va da un termen scurt pentru acoperirea lipsurilor, iar dacă acestea nu se acoperă, cererea va fi anulată. Nulitatea prevăzută în acest caz este una necondiţionată de existenţa vreunei vătămări, conform art. 176 pct. 2 C.proc.civ., astfel încât recurentul nu poate face dovada lipsei vătămării, arătând, spre exemplu, că, deşi nu a fost formulată de avocat, cererea de recurs îndeplineşte cerinţele prevăzute de lege.

[14] Motivele de recurs se depun într-un **număr de exemplare** corespunzător numărului părţilor din proces, spre a le fi comunicate, în afară de cazul când acestea au un reprezentant comun, când se va depune un singur exemplar, plus unul pentru instanţă, conform art. 149 alin. (1) C.proc.civ., iar dacă Ministerul Public a participat la proces şi un exemplar pentru acesta, conform art. 487 alin. (2) C.proc.civ.

[15] Semnătura. Semnătura părţii sau a mandatarului părţii în cazul mandatarului soţ sau rudă până la gradul al doilea inclusiv, licenţiat în drept, a avocatului sau, după caz, a consilierului juridic este obligatorie, sub sancţiunea nulităţii prevăzute la art. 486 alin. (2) C.proc.civ. Textul nu trimite la dispoziţiile art. 196 alin. (2) C.proc.civ., care prevăd posibilitatea acoperirii lipsei semnăturii, aşa cum fac dispoziţiile art. 470 alin. (3) C.proc.civ., în cazul apelului. O posibilă interpretare ar fi aceea că legiuitorul a dorit să nu mai lase această posibilitate în cazul recursului, dată fiind rigoarea sporită sub aspect formal pe care noua reglementare pare să o impună în această cale extraordinară de atac, evidentă şi din obligativitatea asistenţei/reprezentării calificate. Cu toate acestea, sub imperiul Codului de procedură civilă din 1865, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în Secţiile Unite, a statuat că nerespectarea cerinţei semnăturii părţii în cererea de recurs poate fi complinită în condiţiile art. 133 alin. (2) C.proc.civ. din 1865, iar doctrina recentă opinează în sensul menţinerii aceste soluţii şi în contextul noii reglementări[1)].

[16] Instanţa competentă. Instanţa la care se depune cererea de recurs. Conform art. 490 C.proc.civ., recursul **se depune** la instanţa a cărei hotărâre se atacă, sub sancţiunea nulităţii, în condiţiile art. 83 alin. (3) C.proc.civ.

Potrivit art. XIII din Legea nr. 2/2013, „dispoziţiile Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, privitoare la pregătirea dosarului de apel sau, după caz, de recurs de către instanţa a cărei hotărâre se atacă, se aplică în procesele pornite începând cu data de 1.01.2016. În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi şi până la data de 31.12.2015 se aplică dispoziţiile art. XIV-XVII".

Prin urmare, până la 1.012016, vor fi aplicabile dispoziţiile art. XVII alin. (2) din Legea nr. 2/2013: „Când recursul este de competenţa Înaltei Curţi de Casaţie si Justiţie, preşedintele instanţei sau preşedintele de secţie ori, după caz, persoana desemnată de aceştia, primind dosarul de la instanţa a cărei hotărâre se atacă, va lua, prin rezoluţie, măsuri pentru stabilirea aleatorie a unui complet format din 3 judecători, care va pregăti dosarul de recurs şi va decide asupra admisibilităţii în principiu a recursului".

Numai după 1.01.2016 vor deveni aplicabile dispoziţiile art. 490 alin. (2) C.proc.civ. raportat la art. 471 C.proc.civ., privitoare la pregătirea dosarului de recurs de către instanţa a cărei hotărâre se atacă.

[1)] A se vedea *O. Spineanu-Matei*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 933-934.

În lumina art. 483 alin. (3) C.proc.civ., recursul este conceput ca o cale de atac a cărei judecată intră, de regulă, în **competenţa** Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. Cu toate acestea, există situaţii anume prevăzute de lege, în care instanţa competentă este instanţa ierarhic superioară celei care a pronunţat hotărârea atacată, care este o altă instanţă decât Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Spre exemplu sunt supuse recursului la instanţa ierarhic superioară: hotărârea prin care instanţa se declară necompetentă şi respinge cererea ca inadmisibilă întrucât este de competenţa unui organ fără activitate jurisdicţională sau ca nefiind de competenţa instanţelor române [art. 132 alin. (4) C.proc.civ.]; hotărârile prin care se ia act de renunţarea la judecată sau la dreptul pretins [art. 406 alin. (6), respectiv art. 410 C.proc.civ.]; hotărârea care constată perimarea [art. 421 alin. (2) C.proc.civ.]; hotărârea dată în măsura recunoaşterii [art. 437 alin. (1) C.proc.civ.]; hotărârea care consfinţeşte tranzacţia [art. 440 C.proc.civ.] etc.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

28b. Motive de recurs depuse prin cerere separată

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul **[1]** _____, domiciliat _____, în calitate de parte care a declarat recurs împotriva sentinţei/deciziei civile nr. _____/____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____, _____, prin avocat/consilier juridic **[2]** _____, cu domiciliul profesional în _____ în contradictoriu cu intimatul _____ **[3]**, domiciliat în _____, depun, în termen legal **[4]**, în ____ exemplare **[5]**

Motivele recursului

solicitându-vă ca, în baza acestora, să dispuneţi _____ (casarea sau, după caz, modificarea) sentinţei/deciziei atacate, iar în consecinţă _____ **[6]**

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 488 alin. (1) pct. ___ C.proc.civ.

Probe [9]: În dovedirea recursului, solicit proba cu înscrisuri, pe aspectul _____

Anexez:

- alăturat completarea la taxa judiciară de timbru, de _____ lei; **[10]**

- înscrisuri probatorii noi, certificate pentru conformitate, respectiv _____, în dublu exemplar.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie/Tribunalului/Curţii de Apel **[11]** _____

Comentariu

[1] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 2.

[2] Reprezentarea de către avocat/consilier juridic. Potrivit art. 83 alin. (3) C.proc.civ., nu doar la redactarea cererii, dar şi la redactarea motivelor de recurs,

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

precum şi în exercitarea şi susţinerea recursului, persoanele fizice vor fi asistate şi, după caz, reprezentate, sub sancţiunea nulităţii, numai de către un avocat, în condiţiile legii, cu excepţia situaţiei prevăzute de art. 13 alin. (2) teza a II-a C.proc.civ., în care partea sau mandatarul acesteia, soţ ori rudă până la gradul al doilea inclusiv, este licenţiată în drept. Aceeaşi prevedere o regăsim la art. 84 alin. (2) C.proc.civ. în privinţa persoanelor juridice, care trebuie asistate sau reprezentate de avocat sau de consilier juridic, în condiţiile legii.

Nulitatea prevăzută de art. 486 alin. (2) C.proc.civ. în acest caz este una necondiţionată de existenţa vreunei vătămări, conform art. 176 pct. 2 C.proc.civ. Prin urmare, dacă din cerere nu rezultă că ea a fost redactată de avocat/consilier juridic, iar dovada calităţii de reprezentant nu se face în condiţiile legii, partea nu va putea dovedi inexistenţa unei vătămări, arătând că cererea îndeplineşte condiţiile legii, chiar dacă nu a fost redactată de avocat.

De asemenea, potrivit art. 486 alin. (3) lit. e) C.proc.civ., la cererea de recurs se va ataşa, sub sancţiunea nulităţii prevăzute la alin. (2) al aceluiaşi articol, împuternicirea avocaţială sau, după caz, delegaţia consilierului juridic. În măsura în care împuternicirea avocaţială nu a fost ataşată la cererea de recurs sau nu include şi redactarea motivelor de nelegalitate, ea se va ataşa la cererea separată prin care se depun motivele de recurs.

Cu toate acestea, potrivit art. 87 alin. (2) C.proc.civ., la care trimite art. 486 alin. (3) lit. e) teza finală C.proc.civ., avocatul care a reprezentat sau asistat partea la judecarea procesului poate să introducă recurs împotriva hotărârii pronunţate, fără a fi nevoie, la momentul depunerii cererii, de ataşarea unei noi împuterniciri, fiind suficientă menţiunea că exercită recursul în temeiul acestui text, iar împuternicirea se află la dosarul în care s-a pronunţat hotărârea atacată. Cu toate acestea, în acest caz, toate actele de procedură se vor îndeplini numai faţă de parte, iar susţinerea recursului se va putea face numai în temeiul unei noi împuterniciri.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 4.

[4] Termenul de depunere a motivelor de recurs. Art. 487 alin. (1) C.proc.civ. prevede că recursul *trebuie motivat prin însăşi cererea de recurs*, în afară de cazurile prevăzute la art. 470 alin. (5) C.proc.civ., respectiv, atunci când termenul pentru exercitarea recursului curge de la un alt moment decât comunicarea hotărârii. Or, ca regulă generală, art. 485 C.proc.civ. prevede că termenul de recurs este de 30 zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

Derogări de la această regulă întâlnim, de exemplu, în cazul hotărârii de perimare, unde termenul de recurs este de 5 zile şi curge de la data pronunţării [art. 421 alin. (2) C.proc.civ.], în cazul încheierii prin care s-a dispus suspendarea şi al încheierii prin care s-a respins cererea de repunere pe rol a procesului, când recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului [art. 414 alin. (2) C.proc.civ.] etc.

Pentru aceste situaţii, la 486 alin. (1) lit. d) C.proc.civ. se arată că, în cererea prin care se declară recursul, se face doar menţiunea că motivele se vor depune

printr-un memoriu separat. În toate celelalte situaţii, lipsa din cererea de recurs a motivelor de nelegalitate se sancţionează cu nulitatea recursului, conform art. 486 alin. (3) C.proc.civ.

Cu toate acestea, art. 489 alin. (1) C.proc.civ. sancţionează cu nulitatea numai nemotivarea recursului în termenul legal, nu şi nemotivarea lui prin chiar cererea de recurs.

Din coroborarea art. 489 alin. (1) C.proc.civ. cu art. 486 alin. (1) lit. d) C.proc.civ., în doctrină s-a apreciat că, şi în situaţia în care motivele de recurs nu au fost depuse prin chiar cererea de recurs, nulitatea prevăzută la art. 486 alin. (3) C.proc.civ. se poate acoperi prin depunerea lor printr-o cerere separată în interiorul cererii de recurs[1)].

În orice caz, art. 489 alin. (1) C.proc.civ. sancţionează cu nulitatea nemotivarea recursului în termenul legal, cu excepţia cazului în care, în temeiul art. 489 alin. (3) C.proc.civ., instanţa invocă din oficiu motive de casare de ordine publică, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în şedinţă publică. Instanţa nu are obligaţia, ci doar posibilitatea de a invoca din oficiu motive de casare de ordine publică, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului. Această posibilitate aparţine doar instanţei, nu şi părţilor, care trebuie să invoce în termen şi motivele de casare de ordine publică.

[5] Motivele de recurs se depun într-un **număr de exemplare** corespunzător numărului părţilor din proces, spre a le fi comunicate, în afară de cazul când acestea au un reprezentant comun, când se va depune un singur exemplar, plus unul pentru instanţă, conform art. 149 alin. (1) C.proc.civ., iar dacă Ministerul Public a participat la proces şi un exemplar pentru acesta, conform art. 487 alin. (2) C.proc.civ.

[6] Se va arăta în concret **modul în care se urmăreşte reformarea hotărârii recurate**, sub forma uneia din soluţiile posibile în această cale de atac. A se vedea *supra* **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 7.

[7] Motivele de fapt. A se vedea *supra* **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 8.

[8] Temeiul de drept. A se vedea *supra* **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 9.

[9] Probe. A se vedea *supra* **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 9.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 15.

[1)] A se vedea *O. Spineanu-Matei*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 943.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

28c. Întâmpinare la cererea de recurs[1)]

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul _____, domiciliat în _____, în calitate de intimat în dosarul nr. ____/_____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, prin avocat/consilier juridic **[1]** _____, cu domiciliul profesional în _____ depun în ____ **[2]** exemplare, în termen legal **[3]**

Întâmpinare la cererea de recurs

ce face obiectul prezentei cauze, formulată de recurentul _____

Motivele întâmpinării sunt următoarele:

Excepţii [4]:

a) de procedură: _____

b) de fond: _____

Apărări de fond [5]: _____

Precizez că sunt/nu sunt de acord ca recursul, dacă se va aprecia că este admisibil în principiu, să fie soluţionat de către completul de filtru prevăzut la art. 493 C.proc.civ. **[6]**

Temeiul de drept: Îmi întemeiez întâmpinarea pe dispoziţiile art. 494 C.proc.civ. raportat la art. 205-208 C.proc.civ.

Probe [7]: În apărare, solicit încuviinţarea probei cu înscrisuri, pe aspectul _____

Anexez [8]: în copii certificate, următoarele înscrisuri: _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie/Tribunalului/Curţii de Apel **[9]** _____

[1)] Pentru mai multe detalii privind întâmpinarea, a se vedea *supra* nr. 9 – *Întâmpinare la cererea de chemare în judecată.*

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Potrivit art. 490 alin. (2) teza a III-a C.proc.civ., întâmpinarea trebuie redactată şi semnată de avocatul sau consilierul juridic al intimatului, iar răspunsul la întâmpinare de avocatul sau consilierul juridic al recurentului.

[2] Întâmpinarea se depune într-un **număr de exemplare** corespunzător numărului părţilor adverse din proces, cărora trebuie să le fie comunicată, plus unul pentru instanţă – art. 206 alin. (2) C.proc.civ.

[3] Termen de depunere. Din coroborarea art. 490 alin. (2) C.proc.civ. cu art. 471 C.proc.civ. şi cu dispoziţiile art. XV-XVII din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, rezultă că, după primirea dosarului sau, când este cazul, după regularizarea cererii de recurs, completul va dispune comunicarea cererii de recurs, precum şi a motivelor de recurs intimatului, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate şi care nu au fost înfăţişate la instanţa a cărei hotărâre se atacă, punându-i-se în vedere obligaţia de a depune la dosar întâmpinare în termen de cel mult 30 de zile de la data comunicării.

Întâmpinarea se comunică de îndată recurentului, punându-i-se în vedere obligaţia de a depune la dosar răspunsul la întâmpinare în termen de cel mult 10 zile de la data comunicării. Intimatul va lua cunoştinţă de răspunsul la întâmpinare din dosarul cauzei.

Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe şi de a invoca excepţii, în afara celor de ordine publică, dacă legea nu prevede altfel [art. 208 alin. (2) C.proc.civ.].

[4] Excepţii. Vor fi indicate excepţiile ca atare, dacă este cazul, şi se va formula argumentaţia pentru fiecare dintre acestea. Excepţiile aduc în discuţie neregularităţi care privesc cererea de recurs sau procedura desfăşurată în recurs, iar nu neregularităţile judecăţii în apel sau primă instanţă, acestea fiind invocate ca motive de recurs, iar în întâmpinare fiind abordate ca răspuns la motivele de recurs. De exemplu se pot invoca cu titlu de excepţie: nulitatea recursului pentru lipsa din cerere a uneia dintre menţiunile prevăzute la art. 486 alin. (1) lit. a) şi c)-e) C.proc.civ., pentru lipsa dovezii timbrării sau a calităţii de reprezentant [art. 486 alin. (2) C.proc.civ.], pentru nemotivarea în termen (art. 489 C.proc.civ.) etc.

[5] Apărări de fond. Se vor indica apărările în fapt şi în drept ale intimatului, sub formă de răspunsuri la fiecare din criticile cuprinse în cererea de recurs.

[6] Acordul privind soluţionarea de către completul de filtru. Potrivit art. 490 alin. (2) C.proc.civ., prin întâmpinare se va menţiona dacă intimatul este de acord ca recursul, dacă va fi declarat admisibil în principiu, să fie soluţionat de către completul de filtru prevăzut la art. 493 C.proc.civ. Printr-o astfel de menţiune,

intimatul îşi poate exprima acordul ca recursul să fie păstrat spre soluţionare de completul de filtrare, dacă va trece de procedura de filtrare. Legea de punere în aplicare a Codului de procedură civilă a abrogat art. 493 alin. (8) C.proc.civ. care se referea la solicitarea expresă a părţilor de judecare în fond a recursului de către completul de filtru.

[7] Probe. Vor fi indicate probele noi (înscrisurile) care susţin apărările formulate de intimat, arătându-se în concret ce se urmăreşte prin administrarea fiecăruia.

Potrivit art. 492 C.proc.civ., în instanţa de recurs nu se pot produce noi probe, cu excepţia înscrisurilor noi, care pot fi depuse, sub sancţiunea decăderii, în cazul intimatului, odată cu întâmpinarea. În cazul în care recursul urmează să fie soluţionat în şedinţă publică, pot fi depuse şi alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată.

[8] Se vor individualiza **înscrisurile** şi numărul de exemplare în care acestea se depun. Acestea se depun în copii certificate în acelaşi număr de exemplare ca şi întâmpinarea, conform art. 116 C.proc.civ. raportat la art. 149 şi 150 C.proc.civ.

[9] Instanţa competentă. Instanţa de recurs competentă diferă în funcţie de obiectul recursului, conform celor menţionate la **nr. 28a** – *Cerere de recurs*, pct. 15.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

29. Cerere de contestație în anulare

29a. Contestație în anulare obișnuită

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**

Contestaţie în anulare

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** ____/____ pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel_____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi anularea acesteia şi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 503 alin. (1) C.proc.civ.

Probe [9]: În dovedirea formulării în termen a contestaţiei solicit încuviinţarea probelor cu _____; de asemenea, pentru verificarea motivului de contestaţie invocat, solicit ataşarea la prezenta cauză a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată.

Anexez:

- copii de pe următoarele înscrisuri _____;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** ____

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia în anulare este o cale extraordinară de atac, de retractare, nedevolutivă, comună şi nesuspensivă de executare, prin care se poate

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

obţine, în cazurile expres şi limitativ prevăzute de art. 503 C.proc.civ., retractarea hotărârii definitive atacate.

[2] Calitate procesuală activă (contestator) poate avea oricare dintre părţile care au participat la judecarea pricinii în care s-a pronunţat hotărârea supusă contestaţiei, care justifică un interes, respectiv partea care nu a fost legal citată şi nici nu a fost prezentă la termenul la care a avut loc judecata, succesorii în drepturi ai acestora sau procurorul, în condiţiile art. 92 alin. (4) C.proc.civ.

Lipsa citării nu poate fi invocată ca motiv de contestaţie de o altă persoana interesată în cauză, care nu a fost atrasă în proces de părţile iniţiale sau care nu a intervenit singură, după regulile prescrise în acest sens de Codul de procedură civilă, întrucât ea, neavând calitatea de parte, nu are calitate procesuală activă şi, astfel, nu are deschisă calea contestaţiei în anulare. De asemenea, contestator nu poate fi o altă parte decât aceea care a fost nelegal citată.

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) au celelalte părţi din procesul finalizat cu hotărârea atacată, care nu au uzat de calea contestaţiei, sau, după caz, succesorii lor în drepturi.

[4] Termen de introducere. Conform art. 506 alin. (2) C.proc.civ., termenul de exercitare a contestaţiei în anulare este de 15 zile de la data comunicării hotărârii, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă.

Termenul de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă este un termen-limită până la care poate fi introdusă contestaţia în anulare, indiferent de momentul comunicării hotărârii, iar nu un termen alternativ faţă de cel de 15 zile de la data comunicării hotărârii. Prin urmare, dacă termenul de 15 zile de la data comunicării hotărârii s-a împlinit, contestaţia va fi respinsă ca tardivă, chiar dacă este formulată în termenul de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă. Invers, dacă termenul de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă s-a împlinit, contestaţia va fi respinsă ca tardivă, chiar dacă termenul de 15 zile de la data comunicării hotărârii nu s-a împlinit.

Potrivit art. 427 alin. (1) C.proc.civ.: „Hotărârea se va comunica din oficiu părţilor, în copie, chiar dacă este definitivă. Comunicarea se va face de îndată ce hotărârea a fost redactată şi semnată în condiţiile legii".

Contestaţia se motivează în termenul de 15 zile, sub sancţiunea nulităţii acesteia.

Potrivit art. 459 alin. (1) C.proc.civ., căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului. Prin urmare, în cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, contestaţia în anulare va fi inadmisibilă.

În ceea ce priveşte căile extraordinare de atac (recursul, contestaţia în anulare şi revizuirea), acestea pot fi exercitate şi concomitent, în condiţiile legii. Recursul se va judeca, însă, cu prioritate.

O hotărâre împotriva căreia s-a exercitat contestaţia în anulare nu mai poate fi atacată de aceeaşi parte cu o nouă contestaţie în anulare, chiar dacă se invocă alte motive.

[5] Obiectul contestaţiei obişnuite îl constituie hotărârile definitive, indiferent că sunt pronunţate de instanţa de fond, apel, recurs, contestaţie în anulare sau revizuire şi indiferent de soluţia pe care o cuprind, cu condiţia, însă, ca legea să nu interzică în mod expres exercitarea împotriva lor a acestei căi de atac[1], cum este, de exemplu, în materia alegerilor parlamentare, unde Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi a Senatului interzice prin art. 70 alin. (2) exercitarea căilor extraordinare de atac împotriva hotărârilor prin care s-au rezolvat întâmpinările, contestaţiile etc. formulate în cadrul procesului electoral.

Hotărârile definitive sunt cele prevăzute la art. 634 alin. (1) C.proc.civ., respectiv: hotărârile care nu sunt supuse apelului şi nici recursului; hotărârile date în primă instanţă, fără drept de apel, neatacate cu recurs; hotărârile date în primă instanţă, care nu au fost atacate cu apel; hotărârile date în apel, fără drept de recurs, precum şi cele neatacate cu recurs; hotărârile date în recurs, chiar dacă prin acestea s-a soluţionat fondul pricinii; orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu recurs.

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea contestaţiei. Astfel, se va cere, consecutiv anulării hotărârii atacate, rejudecarea pricinii, cu citarea legală a contestatorului.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta motivul prevăzut de art. 503 alin. (1) C.proc.civ., deoarece, ca în orice cale extraordinară de atac, nu se pot valorifica decât motivele expres şi limitativ prevăzute de lege şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestui motiv prin raportare la situaţia concretă reţinută în hotărârea atacată.

Art. 503 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea contestaţiei în anulare obişnuite pentru un singur motiv, şi anume: când procedura de chemare a contestatorului, pentru ziua când s-a judecat pricina, nu a fost îndeplinită potrivit cu cerinţele legii şi acesta nici nu a fost prezent la acest termen, *cu condiţia* ca acest motiv să nu fi putut fi invocat pe calea apelului sau recursului, *afară de cazul în care* el a fost invocat prin cererea de recurs, dar instanţa l-a respins pentru că avea nevoie de verificări de fapt (adică pentru dezlegarea lor trebuiau administrate alte probe în afară de înscrisuri, deci probe incompatibile cu structura recursului) sau de cazul în care recursul, fără vina părţii, a fost respins fără ca el să fi fost judecat în fond.

Contestatorul nu are, deci, un drept de opţiune între apel sau recurs, pe de o parte, şi contestaţie în anulare, pe de altă parte, astfel că, ori de câte ori a avut la dispoziţie apelul sau recursul, el nu mai poate folosi calea de atac a contestaţiei în anulare, cu excepţia situaţiei în care a invocat neregularitatea citării prevăzute la art. 503 alin. (1) C.proc.civ. prin cererea de recurs, dar instanţa de recurs a respins critica pentru că avea nevoie de verificări de fapt sau a respins recursul fără a intra în cercetarea fondului acestuia, fără vina părţii.

Lipsa de procedură a contestatorului constituie motiv de contestaţie în anulare dacă vizează data la care s-a judecat pricina, pentru celelalte termene invocarea

---

[1] *V.M. Ciobanu*, Tratat teoretic şi practic de procedură civilă, vol. II, Ed. Naţional, Bucureşti, 1997, p. 29-430.

BCU "CAROL I" - BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ

şi înlăturarea neregularităţilor privind citarea putându-se face doar în condiţiile art. 160 C.proc.civ.

Lipsa de procedură a contestatorului la data la care s-a judecat pricina presupune că citarea a fost obligatorie în proces sau că instanţa a dispus citarea părţilor, iar contestatorul nu a fost deloc citat sau citarea a fost neregulată pentru termenul la care a avut loc judecata şi contestatorul a lipsit la acel termen. Asemenea situaţii pot exista atunci când citarea nu s-a făcut la domiciliul indicat sau la locul prevăzut în art. 155 C.proc.civ., când citaţia nu cuprinde elementele esenţiale prevăzute la art. 157 alin. (1) lit. a), c), d), e) şi k) C.proc.civ., sub sancţiunea nulităţii, când s-a considerat în mod greşit că partea are termenul în cunoştinţă, când agentul procedural nu a înmânat citaţia în condiţiile legii, când procesul-verbal nu cuprinde elementele esenţiale prevăzute la art. 164 alin. (1) lit. a), c), d), e) şi f) C.proc.civ., sub sancţiunea nulităţii, când citarea prin publicitate s-a făcut cu rea-credinţă [art. 167 alin. (5) C.proc.civ.], necitarea moştenitorilor, deşi partea decedase, fapt cunoscut părţii adverse etc.

Nu sunt, însă, îndeplinite condiţiile art. 503 alin. (1) C.proc.civ., dacă partea nu şi-a îndeplinit obligaţia prevăzută de art. 172 C.proc.civ., de a anunţa schimbarea locului citării, fiind citată la vechea adresă.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 503 alin. (1) C.proc.civ. Dacă a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 507 C.proc.civ.

[9] Probe. Dovada comunicării hotărârii şi dovada nelegalităţii citării reies, de regulă, din dosarul în care s-a pronunţat hotărârea atacată, a cărui ataşare trebuie solicitată. Uneori, este nevoie de înscrisuri noi care să dovedească nelegalitatea citării (adrese de la Oficiul Registrului Comerţului cu privire la sediu, copie de pe buletin etc.).

[10] Timbrajul. Potrivit art. 26 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, „pentru formularea contestaţiei în anulare se datorează taxa de 100 lei".

[11] Instanţa competentă este cea a cărei hotărâre se atacă [art. 505 alin. (1) C.proc.civ.] şi care poate fi, după caz, judecătoria, tribunalul, curtea de apel sau Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

BCU IASI / CENTRU UNIV. CAROL I / LIBRARY

29b. Contestaţie în anulare specială

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**

Contestaţie în anulare

împotriva deciziei civile nr. ____/_____ **[5]**, pronunţate de Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi anularea acesteia şi _____ **[6]**.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 503 alin. (2) pct. _____ C.proc.civ.

Probe [9]: În dovedirea temeiniciei contestaţiei, solicit încuviinţarea probelor cu _____; de asemenea, pentru verificarea motivului de contestaţie invocat, solicit ataşarea la prezenta cauză a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată.

Anexez:

- copii de pe următoarele înscrisuri _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 29a** – *Contestaţie în anulare obişnuită*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă (contestator) poate avea oricare dintre părţile care au participat la judecarea pricinii în care s-a pronunţat hotărârea supusă contestaţiei, care justifică un interes, succesorii în drepturi ai acestora sau procurorul, în condiţiile art. 92 alin. (4) C.proc.civ.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

În ceea ce priveşte cazul de contestaţie în anulare prevăzut la art. 503 alin. (2) pct. 3 C.proc.civ., calitate procesuală activă poate avea doar recurentul, întrucât intimatul nu justifică un interes.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 29a** – *Contestaţie în anulare obişnuită*, pct. 3.

[4] Termen de exercitare. A se vedea *supra* **nr. 29a** – *Contestaţie în anulare obişnuită*, pct. 4.

[5] Obiectul contestaţiei în anulare speciale îl constituie numai hotărârile instanţei de recurs şi cele ale instanţelor de apel care, potrivit legii, nu pot fi atacate cu recurs. Cu toate acestea, motivul prevăzut la art. 503 alin. (2) pct. 3 C.proc.civ., omisiunea cercetării vreunuia dintre motivele de recurs, este incident doar în cazul hotărârilor instanţei de recurs.

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea contestaţiei, care diferă în funcţie de motivul pe care contestatorul şi-a întemeiat cererea. Astfel, consecutiv anulării hotărârii contestate, se va cere rejudecarea totală a pricinii dacă s-a invocat săvârşirea unei erori materiale la dezlegarea recursului sau rejudecarea în totalitate ori în parte a recursului, dacă s-a invocat omisiunea de cercetare a tuturor sau numai a unora dintre motivele de casare invocate de recurent în termen sau judecarea recursului de către instanţa competentă.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta la care din motivele prevăzute de art. 503 alin. (2) C.proc.civ. s-a oprit contestatorul (deoarece, ca în orice cale extraordinară de atac, nu se pot valorifica decât motivele expres şi limitativ prevăzute de lege) şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestui motiv prin raportare la situaţia concretă reţinută în hotărârea atacată.

Art. 503 alin. (2) C.proc.civ. deschide calea contestaţiei în anulare speciale pentru următoarele motive:

1. Încălcarea, prin hotărârea atacată, a normelor de competenţă absolută sau a celor privind alcătuirea instanţei, deşi se invocase excepţia corespunzătoare, însă instanţa a omis să se pronunţe asupra acesteia. În ceea ce priveşte necompetenţa, acest motiv se referă exclusiv la necompetenţa absolută a instanţei care a pronunţat hotărârea atacată, respectiv instanţa de recurs sau instanţa de apel dacă, potrivit legii, hotărârea nu poate fi atacată cu recurs. Nu se poate invoca însă necompetenţa instanţei care a judecat într-o fază procesuală anterioară.

Constituie motiv de contestaţie în anulare doar încălcarea normelor de competenţă absolută, deci a competenţei generale, materiale şi teritoriale exclusive [art. 129 alin. (2) C.proc.civ.]. Motivul poate fi invocat numai dacă excepţia de necompetenţă a fost ridicată în faţa instanţei a cărei hotărâre a fost supusă contestaţiei, de oricare dintre părţi sau chiar din oficiu, însă instanţa a omis să se pronunţe asupra ei. În practica judiciară s-a admis că poate constitui motiv de

contestaţie în anulare soluţionarea de către instanţă, cu încălcarea competenţei generale, a unei excepţii de neconstituţionalitate[1]).

În sistemul vechiului Cod, în cadrul acestui motiv se putea invoca numai încălcarea normelor de ordine publică de competenţă, nu şi a celor de organizare judecătorească, chiar de ar fi de ordine publică, spre exemplu incompatibilitatea unui judecător ce a participat la judecată.

Actualmente, încălcarea normelor privind *alcătuirea instanţei* reprezintă un nou motiv de contestaţie în anulare. Acest motiv se referă exclusiv la alcătuirea instanţei care a pronunţat hotărârea atacată, respectiv instanţa de recurs sau instanţa de apel dacă, potrivit legii, hotărârea nu poate fi atacată cu recurs şi poate fi invocat numai dacă excepţia greşitei alcătuiri a instanţei a fost ridicată în faţa instanţei a cărei hotărâre a fost supusă contestaţiei, însă instanţa a omis să se pronunţe asupra ei. Nu se poate invoca pe calea contestaţiei în anulare greşita alcătuire a instanţei care a judecat într-o fază procesuală anterioară, aceasta putând fi invocată, însă, pe calea recursului, întrucât greşita alcătuire a instanţei constituie şi motiv de recurs, potrivit art. 503 alin. (2) pct. 1 teza a II-a C.proc.civ.

2. Dezlegarea dată recursului este rezultatul unei greşeli materiale de ordin procedural, săvârşite de instanţă prin confundarea unor elemente importante sau a unor date materiale şi care au avut drept consecinţă darea unei soluţii greşite. Intră în această categorie: respingerea unui recurs ca tardiv, în raport de data înregistrării lui la instanţă, în timp ce din plicul ataşat la dosar rezulta că recursul fusese depus la poştă înăuntrul termenului legal de recurs; anularea ca netimbrat a recursului, deşi la dosar se găsea la data pronunţării hotărârii chitanţa de plată a taxei de timbru; anularea recursului ca netimbrat, fără a se observa că pentru unul din motivele de recurs nu era necesară timbrarea; pronunţarea instanţei de recurs asupra altei hotărâri decât cea recurată etc.

Greşelile materiale la care se referă art. 503 alin. (2) pct. 2 C.proc.civ. sunt greşeli de fapt, involuntare, în legătură cu aspectele formale ale judecării recursului, pentru verificarea cărora nu este necesară reexaminarea sau reaprecierea fondului şi de aceea ele nu trebuie confundate cu greşelile de judecată, respectiv de apreciere a probelor, de interpretare şi aplicare a unor dispoziţii legale ori de rezolvare a unei excepţii sau altui incident procedural, astfel că acestea din urmă nu pot fi valorificate într-o contestaţie în anulare.

3. Omisiunea cercetării vreunuia din motivele de casare poate fi invocată numai dacă recursul a fost respins în fond ori admis în parte. Dacă recursul a fost admis integral, casarea fiind totală, partea nu are deschisă calea contestaţiei în anulare, deoarece cu prilejul rejudecării în fond va putea invoca aspectele omise. De asemenea, motivul nu poate fi invocat dacă recursul a fost anulat ca netimbrat.

Acest motiv de contestaţie în anulare se referă numai la hotărârile instanţelor de recurs.

---

[1]) A se vedea C.A. Bucureşti, Secţia a IV-a civilă, decizia nr. 554/2004, citată în *O. Spineanu-Matei*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 968.

De asemenea, acest motiv de contestaţie presupune că partea a formulat în termenul legal motivul de recurs pretins a nu fi fost examinat, deoarece nu se poate face contestaţie decât pentru motivele de nelegalitate cu care partea a învestit în mod legal instanţa, nu şi pentru cele depuse tardiv sau pe care instanţa de recurs le putea invoca din oficiu. Este, însă, suficient ca motivul de ordine publică să fi fost invocat fie şi oral în şedinţă, chiar de către instanţă din oficiu, pentru ca nepronunţarea asupra sa să deschidă calea contestaţiei în anulare.

Omisiunea de cercetare a unor motive de casare se referă la necercetarea unuia dintre motivele prevăzute de art. 488 C.proc.civ., în care se încadrează criticile din cererea sa de recurs, şi nu faptul că instanţa nu a răspuns detaliat la toate argumentele de fapt şi de drept ce se subsumează acestor motive, întrucât legiuitorul deschide calea contestaţiei în anulare pentru necercetarea motivului de recurs, şi nu a argumentelor pe care el se sprijină. De asemenea, nu se poate invoca acest motiv de contestaţie pentru situaţia în care instanţa nu a analizat deliberat un motiv de recurs, întrucât a apreciat că nu se mai impune faţă de analiza celorlalte motive şi nici pentru neacordarea cheltuielilor de judecată sau pentru nepronunţarea asupra unei cereri din cursul judecării recursului, cum ar fi cererea de acordare a unui termen pentru lipsă de apărare.

Acest motiv poate fi invocat doar de către recurent, întrucât intimatul nu justifică un interes, el nefiind vătămat prin omisiunea de cercetare a unui motiv de casare.

În caz de admitere a contestaţiei în anulare, după anularea hotărârii instanţei de recurs, decizia pronunţată în rejudecare se va limita doar la analiza motivului de casare omis.

4. Omisiunea pronunţării asupra unui recurs/apel. Acest motiv poate fi invocat dacă din dispozitivul deciziei de apel/recurs lipseşte soluţia asupra căii de atac respective (admitere, respingere, anulare, perimare), chiar dacă în considerente instanţa s-a referit la acea cale de atac.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 503 alin. (2) C.proc.civ. Contestatorul trebuie să indice pe care dintre alineatele art. 503 alin. (2) C.proc.civ. îşi întemeiază cererea, iar dacă a solicitat şi suspendarea hotărârii contestate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 507 C.proc.civ.

[9] Probe. A se vedea *supra* **nr. 29a** – *Contestaţie în anulare obişnuită*, pct. 9.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 29a** – *Contestaţie în anulare obişnuită*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă este cea a cărei hotărâre se atacă [art. 505 alin. (1) C.proc.civ.] şi care poate fi, după caz, judecătoria, tribunalul, curtea de apel sau Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

În cazul în care prin aceeaşi cerere se invocă motive care atrag competenţe diferite, nu operează prorogarea competenţei.

BCU IASI / CENTRALA UNIVERSITARA

30. Cerere de revizuire

30a. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** ____/_____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii şi a temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea la prezenta cauză a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată. **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** ____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Revizuirea este o cale extraordinară de atac, de retractare, comună şi nesuspensivă de executare, prin care se poate obţine, în cazurile expres şi limitativ prevăzute de art. 509 alin. (1) C.proc.civ., retractarea hotărârii definitive atacate.

[2] Calitate procesuală activă (revizuent) poate avea oricare dintre părţile interesate care au figurat în procesul în care s-a pronunţat hotărârea supusă revizuirii sau, după caz, succesorii lor în drepturi, precum şi procurorul, în temeiul art. 92 alin. (4) C.proc.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) au celelalte părţi din procesul finalizat cu hotărârea atacată, care nu au formulat cererea de revizuire sau, după caz, succesorii în drepturi ai acestora.

[4] Termenul de introducere. Pentru cazul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ., termenul de revizuire este de o lună şi curge de la comunicarea hotărârii.

Termenul de revizuire este un termen legal de procedură, *de decădere*. Partea care l-a pierdut poate cere *repunerea în termen* în condiţiile art. 186 C.proc.civ., dacă dovedeşte că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate. Cererea de repunere în termen va fi rezolvată de chiar instanţa de revizuire.

Sub aspectul *modului de calcul*, termenul de revizuire, fiind un termen pe luni, este supus regulii de calcul prevăzute de art. 181 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., respectiv se împlineşte în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an. Dacă ultima lună nu are zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlineşte în ultima zi a acestei luni. De asemenea, potrivit alin. (2) al art. 181 C.proc.civ., în cazul în care ultima zi a termenului cade într-o zi nelucrătoare, acesta se va prelungi până în prima zi lucrătoare care urmează.

Potrivit art. 459 alin. (1) C.proc.civ., căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului. În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, revizuirea va fi, prin urmare, inadmisibilă.

Căile extraordinare de atac (recurs, revizuire, contestaţie în anulare) pot fi exercitate şi concomitent, în condiţiile legii. Recursul se judecă, însă, cu prioritate. Prin urmare, dacă împotriva aceleiaşi hotărâri au fost exercitate concomitent recurs şi revizuire, judecata revizuirii se va suspenda până la soluţionarea recursului. Dacă cererea de revizuire este formulată concomitent cu o contestaţie în anulare, legea nu stabileşte o ordine de prioritate, dar instanţa va putea suspenda judecata uneia dintre ele până la soluţionarea celeilalte, în funcţie de împrejurările cauzei.

[5] Obiectul revizuirii îl constituie hotărârile pronunţate asupra fondului sau care evocă fondul.

BCU CLUJ / CONTRAST UNIVERSITY LIBRARY

Prin excepţie de la art. 509 alin. (1) C.proc.civ., pentru motivele prevăzute la pct. 3 (în ipoteza judecătorului), pct. 4 şi pct. 7-10, sunt supuse revizuirii şi hotărârile care nu evocă fondul.

În categoria hotărârilor pronunţate asupra fondului sau care evocă fondul intră: hotărârile de fond ale primei instanţe, prin care s-a analizat temeinicia cererii de chemare în judecată, iar nu cele pronunţate pe excepţie; hotărârile instanţei de apel, indiferent dacă acesta a fost admis sau respins, dat fiind caracterul devolutiv al apelului, nu însă şi dacă apelul a fost respins ca tardiv sau ca inadmisibil, anulat ca netimbrat sau respins în temeiul unei alte excepţii care a împiedicat analiza fondului; hotărârile instanţelor de recurs prin care se evocă fondul, respectiv deciziile date ca urmare a rejudecării fondului după casarea cu reţinere, precum şi hotărârile date asupra recursului, indiferent dacă acesta a fost admis sau respins ca nefondat, dacă la judecarea recursului au fost produse înscrisuri noi, pe baza cărora s-a reţinut o altă situaţie de fapt decât cea din hotărârea recurată; hotărârea dată în fond după sau odată cu admiterea altei cereri de revizuire, a contestaţiei în anulare ori a contestaţiei la executare.

Nu sunt supuse revizuirii: hotărârile primei instanţe care nu evocă fondul pricinii, şi anume hotărârile de declinare a competenţei, de perimare, de strămutare, hotărârile prin care s-a admis o excepţie procesuală (de procedură sau de fond, cum ar fi necompetenţa, prescripţia, autoritatea de lucru judecat, lipsa de calitate procesuală, lipsa de interes etc.) ori s-a dispus încetarea procesului civil în temeiul actelor de dispoziţie ale părţilor (desistarea, achiesarea, tranzacţia); ordonanţa preşedinţială; hotărârile instanţei de apel prin care se respinge apelul pe excepţie, se anulează apelul ori se constatată perimarea acestuia sau, deşi se admite, cauza este trimisă spre rejudecare; hotărârile instanţelor de recurs prin care s-a respins sau anulat recursul pe temeiul unei excepţii procesuale sau pe fond (în acest din urmă caz dacă nu s-a reţinut în considerente o altă situaţie de fapt pe baza înscrisurilor noi administrate în această fază procesuală), ori prin care recursul a fost admis, dar cauza a fost trimisă spre rejudecare sau casată decizia pronunţată în apel şi menţinută hotărârea primei instanţe, hotărârile intermediare etc. Se consideră că hotărârea de respingere a recursului pe fond nu este o hotărâre care evocă fondul decât în ipoteza în care s-a reţinut în considerente o altă situaţie de fapt pe baza înscrisurilor noi administrate în această fază procesuală, soluţionarea recursului pe fond, iar nu pe excepţie nefiind echivalentă cu dezlegarea fondului cauzei în calea de atac a recursului.

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiată pe pct. 1 al art. 509 alin. (1), respectiv se va solicita schimbarea în parte a hotărârii atacate, respectiv în varianta pronunţării *extra* sau *plus petita* se va solicita modificarea dispozitivului hotărârii atacate în limitele obiectului cererii de chemare în judecată, iar în varianta *minus petita* se va solicita judecarea în fond a capătului de cerere omis de la pronunţarea instanţei şi completarea hotărârii cu soluţia pe acest capăt de cerere.

[7] Motivele de fapt. Pct. 1 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea revizuirii pentru situaţia în care instanţa s-a pronunţat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunţat asupra unui lucru cerut ori a dat mai mult decât s-a cerut; motivul vizează, deci, situaţia în care instanţa nu s-a pronunţat în limitele obiectului pricinii deduse judecăţii, aşa cum cere art. 22 alin. (6) C.proc.civ., în sensul că fie a acordat ceea ce nu s-a cerut (*extra petita*), fie mai puţin decât s-a cerut (*minus petita*), fie mai mult decât s-a cerut (*plus petita*), astfel că revizuentul trebuie să arate în cererea de revizuire care a fost obiectul cererilor care au învestit legal instanţa şi ce a acordat aceasta în afara limitelor învestirii sale.

7.1. Instanţa s-a pronunţat ***extra petita***, de exemplu, atunci când: deşi reclamantul a cerut numai obligarea la plata unei sume datorate, l-a obligat pe pârât şi la plata dobânzilor sau, deşi acesta a solicitat numai restituirea bunului, l-a obligat pe pârât şi la plata fructelor; a acordat executia vremelnică a hotărârii sau un termen de graţie ori cheltuielile de judecată, deşi acestea nu fuseseră cerute de partea interesată; a respins un capăt de cerere neformulat etc.

Nu există, însă, *extra petita* atunci când instanţa a rezolvat, din oficiu, în temeiul legii, capete de cerere neformulate de reclamant, cum ar fi, de exemplu, la divorţ, când instanţa se pronunţă odată cu divorţul asupra încredinţării copiilor minori şi asupra contribuţiei fiecărui părinte la cheltuielile de creştere şi educare a acestora, sau în materie de expropriere, când art. 24 alin. (4) din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică dă dreptul instanţei să dispună exproprierea totală, conform voinţei expropriatului, deşi expropriatorul a cerut exproprierea numai a unei părţi de teren sau de construcţie[1)].

Revizuirea nu este, însă, admisibilă pentru această ipoteză dacă instanţa a comis o greşeală de judecată, în sensul că a primit şi soluţionat o cerere cu încălcarea dispoziţiilor legale (de exemplu reclamantul şi-a modificat cererea de chemare în judecată după prima zi de înfăţişare şi, deşi pârâtul s-a opus, instanţa s-a pronunţat şi asupra capătului de cerere formulat peste termen; dacă instanţa de apel a primit şi soluţionat o cerere nouă, inadmisibilă în apel) sau dacă se pretinde că instanţa a admis un capăt de cerere în mod nelegal, întrucât pretenţia formulată ar fi fost contrară normelor de drept substanţial[2)].

7.2. Instanţa s-a pronunţat ***minus petita***, de exemplu, atunci când nu a rezolvat unul sau mai multe capete de cerere din acţiunea principală, nu a rezolvat cererea reconvenţională ori cererile de intervenţie etc. Nu echivalează cu *minus petita* respingerea cererii sau a capătului de cerere, admiterea numai în parte a cererii şi nici pronunţarea implicită asupra unor cereri (de exemplu respingând cererea de rezoluţiune a unui contract, instanţa s-a pronunţat implicit şi asupra cererii de restabilire a situaţiei anterioare), întrucât în toate aceste situaţii instanţa „a pronunţat" soluţia[3)].

[1)] *I. Deleanu*, Tratat, vol. II, p. 455.

[2)] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul de procedură civilă, comentat şi adnotat, Ed. All, Bucureşti, 1994, p. 564.

[3)] *I. Deleanu*, Tratat, vol. II, p. 456.

Revizuirea nu este, însă, admisibilă dacă se invocă faptul că instanţa nu s-a pronunţat asupra unei excepţii procesuale sau asupra unei cereri, cum ar fi cea de acordare a unui termen pentru lipsă de apărare.

7.3. Instanţa s-a pronunţat ***plus petita***, de exemplu, atunci când l-a obligat pe pârât la plata unei sume mai mari decât cea pretinsă de reclamant, când l-a obligat pe pârât ca moştenitor pur şi simplu, deşi el era urmărit de reclamant doar ca moştenitor sub beneficiu de inventar, când a recunoscut reclamantului dreptul de proprietate, deşi acesta pretinsese prin acţiune numai dreptul de uzufruct etc.

Nu se poate însă invoca *plus petita* în procesul de partaj, atunci când instanţa a atribuit bunuri din masa de împărţit şi părţii care nu este titulara cererii de partaj sau a inclus în lotul unei părţi mai multe bunuri decât a cerut, aceasta deoarece cei împotriva cărora s-a exercitat acţiunea de partaj au aceleaşi drepturi cu cei care au exercitat-o, toţi având dublă calitate – de reclamant şi de pârât în acelaşi timp – iar instanţa are obligaţia să lichideze drepturile comune ale copărtaşilor prin formarea de loturi în natură pentru fiecare parte, pe cât posibil egale ca natură şi valoare (art. 741 C.civ.), sau atunci când, aplicând dispoziţiile legale în materie, instanţa s-a pronunţat peste ceea ce partea a cerut, de exemplu în materie de pensie de întreţinere pentru minori, când, conform art. 94 C.fam., în raport cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui care urmează a o plăti, a stabilit o pensie de întreţinere mai mare decât cea cerută prin acţiune, ori în materie de recurs, când, potrivit art. 497 C.proc.civ., Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune trimiterea cauzei spre rejudecare la o altă instanţă de acelaşi grad cu cea care a pronunţat hotărârea casată, atunci când interesele bunei administrări a justiţiei o cer[1)].

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

În ce priveşte primul aspect, prezintă relevanţă dovezile de comunicare ale hotărârii atacate, astfel că revizuentul trebuie să solicite ataşarea dosarului în care s-a pronunţat această hotărâre.

Solicitarea ataşării dosarului de fond se impune şi sub cel de-al doilea aspect, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, care presupune în urma analizării hotărârii atacate prin raportare la obiectul cererilor deduse judecăţii, stabilirea măsurilor din dispozitivul acestei hotărâri care depăşesc limitele legalei învestiri a instanţei.

[10] Timbrajul. Potrivit art. 26 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, pentru formularea cererii de revizuire se datorează taxa de 100 lei.

[1)] Idem, p. 457.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[11] Instanţa competentă este cea care a pronunţat hotărârea a cărei revizuire se cere [art. 510 alin. (1) C.proc.civ.].

În cazul în care prin aceeaşi cerere se invocă motive care atrag competenţe diferite, nu va opera prorogarea competenţei.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

30b. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** _____/____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii de revizuire solicit încuviinţarea probei cu înscrisuri, iar pentru dovedirea temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea la prezenta cauză a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi următoarele probe _____, pe aspectul _____ **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;
- copii certificate de pe alte înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** ____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru cazul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ. termenul de revizuire este de o lună şi curge de la cel din urmă act de executare [art. 511 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.]. Este vorba de ultimul act de executare săvârşit în procedura concretă de executare pornită de creditor pentru recuperarea obiectului la a cărui predare a fost obligat debitorul.

Termenul de revizuire este un termen legal de procedură, *de decădere*. Partea care l-a pierdut poate cere *repunerea în termen* în condiţiile art. 186 C.proc.civ., dacă dovedeşte că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate. Cererea de repunere în termen va fi rezolvată de chiar instanţa de revizuire.

Sub aspectul *modului de calcul*, termenul de revizuire, fiind un termen pe luni, este supus regulii de calcul prevăzute de art. 181 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., respectiv se împlineşte în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an. Dacă ultima lună nu are zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlineşte în ultima zi a acestei luni. De asemenea, potrivit alin. (2) al art. 181 C.proc.civ., în cazul în care ultima zi a termenului cade într-o zi nelucrătoare, acesta se va prelungi până în prima zi lucrătoare care urmează.

Potrivit art. 459 alin. (1) C.proc.civ., căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate atât timp cât este deschisă calea de atac a apelului. În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, revizuirea va fi, prin urmare, inadmisibilă.

Căile extraordinare de atac (recurs, revizuire, contestaţie în anulare) pot fi exercitate şi concomitent, în condiţiile legii. Recursul se judecă, însă, cu prioritate. Prin urmare, dacă împotriva aceleiaşi hotărâri au fost exercitate concomitent recurs şi revizuire, judecata revizuirii se va suspenda până la soluţionarea recursului. Dacă cererea de revizuire este formulată concomitent cu o contestaţie în anulare, legea nu stabileşte o ordine de prioritate, dar instanţa va putea suspenda judecata uneia dintre ele până la soluţionarea celeilalte, în funcţie de împrejurările cauzei.

[5] Obiectul revizuirii. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5.

În cazul hotărârilor cu condamnare alternativă, cererea de revizuire este lipsită de interes, deoarece debitorul poate fi obligat, în temeiul unei asemenea hotărâri,

BCU "LUCIAN BLAGA" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

să plătească suma de bani stabilită de instanţă ca reprezentând contravaloarea lucrului.

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe pct. 2 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ., respectiv se va solicita modificarea hotărârii atacate în sensul obligării pârâtului la plata echivalentului obiectului pierit, la a cărui predare în natură fusese obligat iniţial.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta că motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ. este cel dedus judecăţii şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestui motiv prin raportare la situaţia concretă reţinută în hotărârea atacată.

Pct. 2 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea revizuirii pentru situaţia în care obiectul pricinii nu se mai află în fiinţă; acest motiv de revizuire este o facultate pusă la îndemâna creditorului în scopul de a obţine executarea prin echivalent a hotărârii de condamnare la predarea unui lucru cert şi determinat, care a pierit după pronunţarea hotărârii, ceea ce face imposibilă executarea ei în natură. Condiţia nu este îndeplinită atunci când hotărârea vizează plata unei sume de bani şi a dobânzilor.

În consecinţă, revizuentul trebuie să arate probele din care rezultă că bunul cu privire la care s-a dispus predarea prin dispozitivul hotărârii atacate a pierit după data pronunţării hotărârii.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Privitor la primul aspect, probele relevante sunt înscrisurile care să ateste stadiul executării hotărârii supuse revizuirii, întrucât termenul limită al revizuirii pentru cazul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ. este ultimul act de executare.

În ceea ce priveşte aspectele de fond, legate de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, acestea impun ataşarea dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată şi administrarea oricărui alt mijloc de probă care să dovedească pieirea bunului a cărui predare s-a dispus prin hotărâre şi valoarea acestuia, cum ar fi înscrisuri, interogatoriu, martori, expertiză de evaluare.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

BCU "I.G. DUCA" CENTRALĂ / CENTRAL LIBRARY

30c. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** ___/___, pronunţate de Judecătoria/Tribunalul/ Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** formulării în termen a cererii de revizuire şi a temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea la prezenta cauză a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi încuviinţarea următoarelor probe _____, pe aspectul _____ **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;
- copii certificate de pe alte înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** ____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru cazul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., termenul de revizuire este de o lună şi curge din ziua în care partea a luat cunoştinţă de hotărârea instanţei penale de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului ori de hotărârea care a declarat fals înscrisul. În lipsa unei astfel de hotărâri, termenul curge de la data când partea a luat cunoştinţă de împrejurările pentru care constatarea infracţiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de trei ani de la data producerii acestora [art. 511 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.].

[5] Obiectul revizuirii diferă în funcţie de varianta din art. 509 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. pe care revizuentul şi-a întemeiat cererea. Astfel:

5.1. Pentru varianta ***condamnării martorului sau expertului*** şi pentru cea privind ***declararea falsităţii înscrisului*** obiectul revizuirii îl pot constitui numai hotărârile prin care s-a rezolvat fondul pretenţiei deduse judecăţii[1)].

5.2. Pentru varianta ***condamnării judecătorului*** obiectul revizuirii îl pot constitui toate hotărârile pronunţate de instanţele de recurs, precum şi hotărârile primei instanţe sau ale instanţei de apel, chiar dacă prin ele nu se evocă fondul pretenţiei deduse judecăţii [art. 509 alin. (2) C.proc.civ.].

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe pct. 3 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ., respectiv în varianta condamnării judecătorului se va solicita desfiinţarea hotărârii atacate şi rejudecarea procesului, iar în varianta pronunţării hotărârii pe baza unui material probator fals (variantă ce include atât declararea ca fals a unui înscris privitor la pricină, cât şi condamnarea martorului sau expertului) se va solicita ca, după admiterea în principiu a cererii de revizuire, să se procedeze la rejudecarea pricinii pe baza administrării de probe noi, cu consecinţa schimbării în tot sau în parte a soluţiei din hotărârea atacată.

[7] Motivele de fapt. Se va indica varianta din motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. ce a fost dedusă judecăţii şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acesteia prin raportare la situaţia concretă din hotărârea atacată.

[1)] Pentru detalieri privind hotărârile care evocă fondul, susceptibile de revizuire, a se vedea *supra* nr. 30a – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5.

Pct. 3 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea revizuirii când un judecător, martor sau expert care a luat parte la judecată, a fost condamnat definitiv pentru o infracţiune privitoare la pricină sau când hotărârea atacată s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul ori în urma judecăţii. Motivul de revizuire nu îl vizează şi pe procuror, chiar dacă acesta ar fi luat parte la judecată.

În toate variantele, motivul presupune îndeplinirea următoarelor condiţii:

a) *aceste împrejurări au influenţat soluţia pronunţată în cauză*; prin urmare, fapta infracţională sau falsitatea înscrisului trebuie să aibă implicaţii determinante asupra soluţiei date prin hotărârea atacată, în sensul că ar putea conduce la schimbarea acesteia;

b) *să fi intervenit o hotărâre penală definitivă de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului care a participat la judecată ori o hotărâre penală prin care s-a declarat fals un înscris privitor la pricină*[1], afară de cazul în care cercetarea penală nu mai este posibilă din cauza unui impediment legal (amnistie, moartea făptuitorului, prescrierea răspunderii penale etc.), când stabilirea acestor situaţii, respectiv a existenţei sau inexistenţei infracţiunii, în vederea revizuirii, se face pe cale incidentală de instanţa civilă învestită cu cererea de revizuire, după citarea celui învinuit de săvârşirea infracţiunii. Textul nu menţionează în ce calitate va fi citat acesta şi ce efecte va avea hotărârea pronunţată faţă de cel învinuit sau ce acte de procedură se vor îndeplini faţă de el. Considerăm că judecătorul/martorul/expertul căruia i se impută săvârşirea unei fapte penale nu poate fi citat în calitate de parte la soluţionarea cererii de revizuire, întrucât, de regulă, în căile de atac au calitatea de părţi persoanele care au participat la judecată în litigiul în care a fost pronunţată hotărârea atacată.

Varianta actuală a art. 509 alin. (1) pct. 3 teza a II-a este în concordanţă cu interpretarea dată de Curtea Constituţională, prin Decizia nr. 66/31.01.2008 (M.Of. nr. 142 din 25 februarie 2008), care a constatat neconstituţionalitatea art. I pct. 55 din Legea nr. 219/2005, reţinând că în urma eliminării prin aceste dispoziţii a prevederii din cuprinsul fostului art. 322 pct. 4 C.proc.civ. din 1865 referitoare la posibilitatea instanţei de revizuire de a se pronunţa pe cale incidentală asupra existenţei sau inexistenţei infracţiunii, ar rămâne un vid legislativ în care hotărârile judecătoreşti viciate de infracţiunile invocate în baza art. 322 pct. 4 C.proc.civ. din 1865 nu mai pot fi reformate, cu evidenta încălcare a principiilor dreptăţii, accesului liber la justiţie şi dreptului la apărare, consacrate în Legea fundamentală.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., urmând a se indica şi teza din acest articol corespunzătoare variantei de revizuire la care s-a oprit partea, iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

---

[1] În doctrină se opinează că săvârşirea infracţiunii în legătură cu pricina de către judecător, martor sau expert poate să rezulte nu neapărat din condamnarea celui în cauză prin dispozitivul hotărârii penale, ci şi numai din considerentele hotărârii. De asemenea, constatarea falsităţii înscrisului pe care s-a întemeiat hotărârea poate să rezulte nu numai din dispozitiv, ci şi din considerentele sentinţei de achitare. În acest sens, a se vedea *I. Deleanu*, Tratat, vol. II, p. 460-461.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Pe primul aspect se poate solicita orice mijloc de probă, deoarece data la care partea a luat cunoştinţă de hotărârea penală folosită în revizuire (de condamnare ori de declarare a falsităţii înscrisului) sau de împrejurările pentru care constatarea infracţiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, ca moment al începerii curgerii termenului de revizuire pentru motivul prevăzut de pct. 3 al art. 509 alin. (1), constituie un fapt juridic, pentru care legea nu instituie limitări în privinţa mijloacelor de dovadă.

În ceea ce priveşte aspectul de fond, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, acesta impune necesitatea solicitării de ataşare a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată şi, ca înscrisuri, a hotărârii penale de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului ori, după caz, a hotărârii prin care s-a declarat fals un înscris privitor la pricină; dacă constatarea infracţiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, pentru cercetarea, pe cale incidentală, a infracţiunii se poate solicita orice mijloc de probă admis de lege, cu respectarea regulilor de drept comun în materie de probaţiune.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

30d. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** ___/___, pronunţată de Judecătoria/Tribunalul/ Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** formulării în termen a cererii de revizuire şi a temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea la prezenta cauză a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi încuviinţarea următoarelor probe _____, pe aspectul _____ **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;
- copii certificate de pe alte înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** ____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru cazul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ., termenul de revizuire este de o lună şi curge din ziua în care partea a luat cunoştinţă de hotărârea prin care judecătorul a fost sancţionat disciplinar definitiv, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de sancţionare disciplinară [art. 511 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ.].

[5] Obiectul revizuirii. Pentru motivul de revizuire constând în ***sancţionarea disciplinară a magistratului***, obiectul revizuirii este acelaşi cu cel din varianta condamnării judecătorului, respectiv toate hotărârile pronunţate de instanţele de recurs, precum şi hotărârile primei instanţe sau ale instanţei de apel, chiar dacă prin ele nu se evocă fondul pretenţiei deduse judecăţii [art. 509 alin. (2) C.proc.civ.].

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe pct. 4 al art. 509 alin. (1), respectiv desfiinţarea hotărârii atacate şi rejudecarea procesului.

[7] Motivele de fapt. Se va indica că motivul de revizuire este cel prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ. şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestuia prin raportare la situaţia concretă reţinută în hotărârea atacată.

Pct. 4 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea revizuirii când un judecător a fost sancţionat disciplinar pentru exercitarea funcţiei cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă în cauza în care s-a pronunţat hotărârea atacată. Motivul de revizuire nu îl vizează şi pe procuror, chiar dacă acesta ar fi luat parte la judecată.

Motivul presupune îndeplinirea următoarelor condiţii:

a) *aceste împrejurări au influenţat soluţia pronunţată în cauză;* prin urmare, fapta disciplinară trebuie să aibă implicaţii determinante asupra soluţiei date prin hotărârea atacată, în sensul că ar putea conduce la schimbarea acesteia;

b) *să fi intervenit o hotărâre definitivă de sancţionare disciplinară a magistratului.*

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 4 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Pe primul aspect se poate solicita orice mijloc de probă, deoarece data la care partea a luat cunoştinţă de hotărârea disciplinară folosită în revizuire, ca moment al începerii curgerii termenului de revizuire pentru motivul prevăzut de pct. 4 al art. 509 alin. (1), constituie un fapt juridic pentru care legea nu instituie limitări în privinţa mijloacelor de dovadă.

În ceea ce priveşte aspectele de fond, pentru verificarea motivului de revizuire invocat de parte se impune solicitarea de ataşare a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată şi, ca înscrisuri, a hotărârii prin care a fost sancţionat disciplinar magistratul pentru exercitarea funcţiei cu rea-credinţă şi/sau gravă neglijenţă.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

30e. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** _____/____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii de revizuire şi a temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea la prezenta cauză a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi proba cu înscrisuri. **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;
- înscrisurile noi pe care s-a motivat revizuirea, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ., termenul de revizuire este de o lună şi curge din ziua în care s-au descoperit înscrisurile ce se invocă [art. 511 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ.].

[5] Obiectul revizuirii. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5. Pentru acest caz, obiectul revizuirii îl constituie hotărârile pronunţate asupra fondului sau care evocă fondul.

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe pct. 5 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ., respectiv se va solicita schimbarea în tot sau în parte a soluţiei din hotărârea atacată.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta că motivul invocat este cel prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ. şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestuia prin raportare la situaţia concretă din hotărârea atacată.

Pct. 5 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea revizuirii când, după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reţinute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfăţişate dintr-o împrejurare mai presus de voinţa părţilor.

Motivul presupune îndeplinirea următoarelor condiţii:

a) *revizuentul să fie în posesia unui înscris doveditor nou*, pe care el însuşi să îl prezinte instanţei de revizuire, înscris care nu a fost folosit în procesul în care s-a pronunţat hotărârea atacată. Sintagma de „înscris doveditor" desemnează o probă scrisă în sensul strict al cuvântului, respectiv de înscris constatator al manifestării de voinţă (*instrumentum probationis*) şi nu de act juridic (*negotium juris*), spre exemplu: înscrisurile autentice, înscrisurile sub semnătură privată, certificatele, adeverinţele etc., mai puţin declaraţiile de martori, chiar autentificate, rapoartele de expertiză, mărturisirile, întrucât acestea din urmă fac parte din categoria altor mijloace de probă decât înscrisurile, indiferent de forma în care sunt constatate;

b) *înscrisul să fie opozabil părţii adverse*, adică dacă aceasta nu a participat la operaţiunea constatată prin înscris, el trebuie să fi dobândit dată certă;

c) *înscrisul să aibă forţă probantă prin el însuşi*, adică să nu aibă nevoie de confirmare prin alte mijloace de probă sau să fie susceptibil de completare ulterioară prin alte acte sau mijloace de dovadă;

d) *înscrisul să fi existat la data pronunţării hotărârii supuse revizuirii*, cel constituit ulterior neputând servi ca temei al revizuirii;

e) *neinvocarea sau neprezentarea înscrisului nou în faţa instanţei care a pronunţat hotărârea atacată să fi fost cauzată de o împrejurare mai presus de voinţa părţilor*, respectiv reţinerea lui – voluntară sau involuntară – de partea potrivnică[1)] ori un caz de forţă majoră, adică un fapt neobişnuit, care a putut împiedica partea să cunoască existenţa actului, în afara oricărei imputabilităţi; sarcina probei acestei *împrejurări mai presus de voinţa părţilor* revine revizuentului, aprecierea unei astfel de situaţii fiind atributul exclusiv al instanţei;

f) *înscrisul să fie determinant*, adică dacă ar fi fost cunoscut de instanţă cu ocazia judecării fondului, soluţia ar fi fost alta decât cea pronunţată.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Pe primul aspect se poate solicita orice mijloc de probă, deoarece data descoperirii înscrisurilor noi invocate în revizuire, ca moment al începerii curgerii termenului de revizuire, constituie un fapt juridic, pentru care legea nu instituie limitări în privinţa mijloacelor de dovadă.

În ceea ce priveşte aspectul de fond, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, acesta impune necesitatea solicitării ataşării dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată şi a înscrisurilor noi invocate în revizuire.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

[1)] Dacă revizuentul cunoştea, la data judecăţii, faptul reţinerii înscrisului de partea potrivnică, el nu îl mai poate invoca drept act nou în revizuire, întrucât a avut posibilitatea să solicite concursul instanţei pentru aducerea respectivului înscris în procesul de fond, în condiţiile art. 172 şi art. 175 C.proc.civ. În acest sens, a se vedea *I. Deleanu*, Tratat, vol. II, p. 463.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

30f. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** _____/____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii de revizuire şi a temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea la prezenta cauză a dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi proba cu înscrisuri. **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;
- înscrisurile noi pe care s-a motivat revizuirea, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ., termenul de revizuire este de o lună şi curge din ziua în care partea a luat cunoştinţă de casarea, anularea sau schimbarea hotărârii pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de casare, anulare sau schimbare [art. 511 alin. (1) pct. 5 C.proc.civ.].

[5] Obiectul revizuirii. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5. Pentru acest caz, obiectul revizuirii îl constituie hotărârile pronunţate asupra fondului sau care evocă fondul.

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe pct. 6 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ., respectiv se va solicita schimbarea în tot sau în parte a soluţiei din hotărârea atacată.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta că motivul invocat este cel prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ. şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestuia prin raportare la situaţia concretă din hotărârea atacată.

Motivul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ. are în vedere situaţia în care ***hotărârea ataşată pe calea revizuirii s-a întemeiat pe o hotărâre care a fost desfiinţată sau modificată***, ceea ce implică cerinţa ca hotărârea care a stat la baza celei atacate cu revizuire să fi fost determinantă pentru soluţia pronunţată prin aceasta din urmă. În consecinţă, revizuentul trebuie să arate în cererea sa acele împrejurări care conturează condiţiile sus-menţionate.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Pe primul aspect se poate solicita orice mijloc de probă, deoarece data la care partea a luat cunoştinţă de hotărârea desfiinţată sau modificată pe care s-a întemeiat hotărârea supusă revizuirii, ca moment al începerii curgerii termenului de revizuire, constituie un fapt juridic, pentru care legea nu instituie limitări în privinţa mijloacelor de dovadă.

BCU "ION CREANGĂ" UNIVERSITY LIBRARY

În ceea ce priveşte aspectul de fond, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, acesta impune necesitatea solicitării ataşării dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată şi a hotărârii desfiinţate sau modificate pe care s-a întemeiat hotărârea supusă revizuirii şi a celor prin care s-a dispus în mod irevocabil desfiinţarea sau modificarea hotărârii în discuţie.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

30g. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. _____/____, pronunţate de Judecătoria/Tribunalul/ Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie **[5]**, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii şi a temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi următoarele probe _____ **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;
- copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2. În acest caz, revizuentul va fi statul, persoană de drept public, minorul, persoana pusă sub interdicţie judecătorească sau sub curatelă, care justifică o vătămare a intereselor lor, prin aceea că nu au fost apăraţi deloc sau au fost apăraţi cu viclenie de cei însărcinaţi să-i apere.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ., termenul de revizuire este de o lună şi curge din ziua în care statul ori altă persoană de drept public a luat cunoştinţă de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a acesteia; în cazul minorilor, persoanelor puse sub interdicţie judecătorească sau sub curatelă termenul de revizuire este de 6 luni de la data la care cel interesat a luat cunoştinţă de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la dobândirea capacităţii depline de exerciţiu sau, după caz, de la înlocuirea tutorelui persoanei puse sub interdicţie, de la încetarea curatelei ori înlocuirea curatorului [art. 509 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ.].

[5] Obiectul revizuirii. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5. În acest caz, obiectul revizuirii îl pot constitui toate hotărârile pronunţate de instanţele de recurs, precum şi hotărârile primei instanţe sau ale instanţei de apel, chiar dacă prin ele nu se evocă fondul pretenţiei deduse judecăţii [art. 509 alin. (2) C.proc.civ.].

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiată pe pct. 7 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ., respectiv se va solicita desfiinţarea hotărârii atacate şi rejudecarea procesului.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta că motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 7 C.proc.civ. este cel dedus judecăţii şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestui motiv prin raportare la situaţia concretă din hotărârea atacată.

Pct. 7 al art. 509 alin. (1) deschide calea revizuirii în situaţia în care statul ori alte peroane juridice de drept public, minorii şi cei puşi sub interdicţie judecătorească sau cei puşi sub curatelă nu au fost apăraţi deloc sau au fost apăraţi cu viclenie de cei însărcinaţi să-i apere. Motivul constituie o garanţie specială a dreptului la apărare pentru două categorii de justiţiabili, pe de o parte statul ori alte persoane juridice de drept public, iar pe de altă parte incapabilii sau cei puşi sub curatelă, categorie în rândul căreia art. 178 C.civ. include dispăruţii care nu au lăsat un mandatar sau administrator general.

Pentru a fi incident acest motiv de revizuire este necesar să fi existat o lipsă totală de apărare în cauza soluţionată prin hotărârea supusă revizuirii (condiţie care nu este îndeplinită atunci când se invocă o apărare incompletă sau greşită sau când s-au depus concluzii scrise în dosar), indiferent de cauza care a determinat-o sau o apărare cu viclenie din partea celor însărcinaţi să o facă (condiţie care presupune apărarea intenţionat făcută în prejudiciul părţii pe care o reprezintă, în scopul avantajării părţii adverse), dacă prin aceasta procesul a fost pierdut, în tot sau în parte.

În consecinţă, revizuentul trebuie să arate în cererea sa acele împrejurări care conturează condiţiile sus-menţionate.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ., revizuentul urmând a indica şi teza din acest articol în care se încadrează pretenţiile sale – teza I, dacă s-a invocat lipsa de apărare sau apărarea cu viclenie a statului ori a celorlalte persoane de drept public şi teza a II-a, dacă s-a invocat lipsa de apărare sau apărarea cu viclenie a minorilor, celor puşi sub interdicţie judecătorească şi a celor puşi sub curatelă, iar dacă s-a cerut şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Referitor la primul aspect, se poate solicita orice mijloc de probă, deoarece data la care s-a luat cunoştinţă de hotărâre, de către stat ori celelalte persoane de drept public sau de către cel interesat, ca moment al începerii curgerii termenului de revizuire, constituie un fapt juridic, pentru care legea nu instituie limitări în privinţa mijloacelor de dovadă.

În ceea ce priveşte aspectul de fond, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, acesta impune, de asemenea, solicitarea ataşării dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, întrucât în raport de piesele acestuia se va aprecia asupra lipsei de apărare a părţii sau a apărării sale cu viclenie la judecata de fond.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

BCU IAŞI CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

30h. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** _____/____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii şi a temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea dosarelor în care s-au pronunţat hotărârile atacate. **[9]**

Anexez:

- copia hotărârilor atacate;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** ____

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru motivul prevăzut la art. 509 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ., adică pentru revizuirea întemeiată pe hotărâri definitive potrivnice, termenul de revizuire este de o lună şi curge de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri [art. 511 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ.].

[5] Obiectul revizuirii. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5. În acest caz, obiectul revizuirii îl pot constitui toate hotărârile pronunţate de instanţele de recurs, precum şi hotărârile primei instanţe sau ale instanţei de apel, chiar dacă prin ele nu se evocă fondul pretenţiei deduse judecăţii [art. 509 alin. (2) C.proc.civ.].

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe pct. 8 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ., respectiv se va solicita anularea celei de-a doua hotărâri, pronunţate în aceeaşi cauză cu încălcarea autorităţii de lucru judecat.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta că motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ. este cel dedus judecăţii şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestui motiv prin raportare la situaţia concretă în care s-au pronunţat hotărârile potrivnice.

Pct. 8 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea revizuirii când există hotărâri definitive potrivnice, date de instanţe de acelaşi grad sau de grade deosebite, în dosare separate, iar nu pe parcursul ciclurilor procesuale ale aceleiaşi pricini, care încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri.

Acest motiv, care vizează contrarietatea de hotărâri, îşi are fundamentul în instituţia autorităţii de lucru judecat şi urmăreşte să sancţioneze nelegalitatea celei de-a doua hotărâri, dată cu încălcarea acesteia.

Contrarietatea de hotărâri subzistă dacă sunt îndeplinite următoarele condiţii:

a) *să existe două hotărâri definitive potrivnice, chiar dacă prin ele nu s-a rezolvat fondul litigiului.* Potrivit art. 430 alin. (1) C.proc.civ., hotărârea judecătorească are, încă de la pronunţare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranşată, fie că soluţionează, în tot sau în parte, fondul procesului sau statuează asupra unei excepţii procesuale ori asupra oricărui alt incident. Cu toate acestea, pentru a fi incident cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ., hotărârile trebuie să fie definitive. Când hotărârea este supusă apelului sau recursului, autoritatea de lucru judecat este provizorie, iar motivul de revizuire nu este incident. Hotărârea atacată cu contestaţia în anulare sau revizuire îşi păstrează autoritatea de lucru judecat până ce va fi înlocuită cu o altă hotărâre, prin urmare motivul de revizuire este incident cu privire la astfel de hotărâri. Pentru a fi incident acest motiv de revizuire ambele hotărâri trebuie să fie definitive, indiferent că sunt pronunţate de instanţa de fond, apel, recurs, contestaţie în anulare sau revizuire şi indiferent de soluţia pe care o cuprind.

Hotărârile definitive sunt cele prevăzute la art. 634 alin. (1) C.proc.civ., respectiv: hotărârile care nu sunt supuse apelului şi nici recursului; hotărârile date în primă instanţă, fără drept de apel, neatacate cu recurs; hotărârile date în primă instanţă, care nu au fost atacate cu apel; hotărârile date în apel, fără drept de recurs, precum şi cele neatacate cu recurs; hotărârile date în recurs, chiar dacă prin acestea s-a soluţionat fondul pricinii; orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu recurs.

Condiţia nu este îndeplinită dacă hotărârile nu sunt contradictorii, adică s-a pronunţat în ambele cereri aceeaşi soluţie, căci, într-o asemenea situaţie, dacă s-ar ajunge la punerea în executare a ambelor hotărâri, debitorul are deschisă calea contestaţiei la executare pentru a împiedica executarea celei de-a doua hotărâri, cuprinzând aceeaşi soluţie cu cea din prima hotărâre deja executată.

b) *să existe tripla identitate de elemente specifică autorităţii de lucru judecat: părţi, obiect, cauză, însă hotărârile să fie pronunţate în dosare diferite*. Condiţia nu este îndeplinită dacă hotărârile sunt pronunţate în acelaşi dosar, în etape procesuale diferite, întrucât în acest caz nu se poate pune problema autorităţii de lucru judecat, de esenţa căreia este judecarea de două ori a aceleiaşi cauze, ceea ce presupune înregistrarea separată a două cereri purtând între aceleaşi părţi şi având acelaşi obiect şi cauză.

În concepţia alin. (2) al art. 430 C.proc.civ., autoritatea de lucru judecat priveşte nu doar dispozitivul, ci şi considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă. Este de conceput ipoteza în care, pe calea acestui motiv de revizuire se va invoca şi o contradicţie între dispozitiv şi considerentele care rezolvă o problemă litigioasă în mod opus, însă numai dacă hotărârile sunt pronunţate în aceeaşi cauză. Cu toate acestea, nu va fi incident motivul de revizuire referitor la contrarietatea de hotărâri dacă prin considerentele unei hotărâri se contravine dispozitivului unei alte hotărâri dacă cele două hotărâri nu sunt pronunţate în aceeaşi cauză, deci nu există tripla identitate de elemente specifică autorităţii de lucru judecat: părţi, obiect, cauză.

Potrivit art. 430 alin. (3) C.proc.civ., hotărârea judecătorească prin care se ia o măsură provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului, astfel încât nici în acest caz motivul de revizuire nu este incident. De asemenea, ordonanţa preşedinţială nu are autoritate de lucru judecat asupra cererii privind fondul dreptului, după cum prevede expres art. 1001 alin. (2) C.proc.civ. Se poate, însă, vorbi de o autoritate de lucru judecat pe care ordonanţa preşedinţială o are faţă de o altă cerere de ordonanţă preşedinţială, numai dacă nu s-au modificat împrejurările de fapt care au justificat-o, precum şi de autoritatea de lucru judecat a hotărârii date asupra fondului dreptului faţă de orice cerere ulterioară de ordonanţă preşedinţială [art. 1001 alin. (1) şi (3) C.proc.civ.].

c) în *al doilea proces să nu se fi invocat excepţia puterii de lucru judecat* sau, *dacă a fost ridicată, să nu se fi discutat*, pentru că altfel, dacă instanţa a luat în dezbatere această excepţie şi a respins-o, ea nu mai poate fi reiterată în revizuire, la aceasta opunându-se însăşi autoritatea de lucru judecat a rezolvării date excepţiei procesuale respective;

d) *revizuentul să ceară anularea celei de-a doua hotărâri*, întrucât instanţa de revizuire nu exercită un control judiciar asupra legalităţii celor două hotărâri potrivnice, ci doar constată dacă ultima a nesocotit autoritatea de lucru judecat a celei pronunţate mai întâi şi pe acest temei menţine prima hotărâre, anulând-o pe cea de-a doua.

În consecinţă, revizuentul trebuie să arate în cererea sa acele împrejurări care conturează condiţiile sus-menţionate.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Pe primul aspect prezintă relevanţă data rămânerii definitive a ultimei hotărâri, astfel că revizuentul trebuie să solicite ataşarea dosarelor în care respectivele hotărâri au fost pronunţate.

Solicitarea ataşării dosarelor de fond se impune şi sub cel de-al doilea aspect, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, căci stabilirea contrarietăţii de hotărâri se face exclusiv în raport de cererile pe care acestea le-au finalizat, aflate în dosarele de fond.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă este instanţa mai mare în grad faţă de instanţa care a dat prima hotărâre. Dacă una dintre instanţele de recurs la care se referă aceste dispoziţii este Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cererea de revizuire se va judeca de această instanţă. În cazul în care se invocă acest motiv, împreună cu alte motive care atrag competenţe diferite, nu va opera prorogarea competenţei [art. 510 alin. (2), (3) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

30i. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** _____/____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii solicit încuviinţarea următoarelor probe _____, iar pentru dovedirea temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi următoarele probe _____ **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;
- copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2. În acest caz, revizuentul va fi partea care a fost împiedicată să se înfăţişeze la judecată şi să înştiinţeze instanţa despre aceasta.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ., termenul de revizuire este de 15 zile şi curge de la încetarea împiedicării [art. 511 alin. (2) C.proc.civ.].

[5] Obiectul revizuirii. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5. Pentru motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ., obiectul revizuirii îl pot constitui toate hotărârile instanţelor de recurs, ale primei instanţe sau ale instanţei de apel, chiar dacă prin ele nu se evocă fondul pretenţiei deduse judecăţii [art. 509 alin. (2) C.proc.civ.].

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe pct. 9 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ., respectiv se va solicita anularea hotărârii atacate şi rejudecarea procesului.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta că motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ. este cel dedus judecăţii şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestui motiv prin raportare la situaţia concretă din hotărârea atacată.

Pct. 9 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea revizuirii pentru situaţia în care partea a fost împiedicată să se înfăţişeze la judecată şi să înştiinţeze instanţa despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voinţa sa. Motivul presupune îndeplinirea cumulativă a două condiţii, şi anume: partea să fi fost legal citată şi să nu se fi putut prezenta la judecată; partea legal citată să nu fi putut înştiinţa instanţa despre imposibilitatea prezentării sale la judecată, datorită unor împrejurări mai presus de voinţa sa. Împrejurarea mai presus de voinţa părţii invocată în sprijinul cererii de revizuire se apreciază de către instanţă şi vizează partea, iar nu pe avocatul acesteia.

În consecinţă, revizuentul trebuie să arate în cererea sa acele împrejurări care conturează condiţiile sus-menţionate.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" UNIVERSITY LIBRARY

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Referitor la primul aspect, se poate solicita orice mijloc de probă, deoarece data încetării împiedicării părţii de a se înfăţişa la judecată şi de a înştiinţa instanţa despre aceasta, ca moment al începerii curgerii termenului de revizuire, constituie un fapt juridic, pentru care legea nu instituie limitări în privinţa mijloacelor de dovadă.

În ceea ce priveşte aspectul de fond, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, acesta impune ataşarea dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi administrarea oricărui mijloc de probă pentru a dovedi împrejurarea mai presus de voinţa părţii care a împiedicat-o să se prezinte la judecată şi să înştiinţeze instanţa despre aceasta. Cauza împiedicării înfăţişării şi înştiinţării instanţei, ce trebuie dovedită pentru reţinerea motivului de revizuire prevăzut de pct. 9 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ., constituie un fapt juridic şi, de aceea, pe acest aspect poate fi administrat orice mijloc de probă.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

30j. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** _____/____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii solicit încuviinţarea probei cu înscrisuri, iar pentru dovedirea temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi înscrisuri. **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;

- Monitorul Oficial al României în care s-a publicat hotărârea CEDO pronunţată în legătură cu hotărârea naţională supusă revizuirii;

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2. Pentru acest motiv de revizuire, în principiu, revizuentul va fi partea care a sesizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu o cerere, invocând încălcări ale drepturilor sau libertăţilor fundamentale.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ., termenul de revizuire este de 3 luni şi curge de la data publicării hotărârii CEDO în Monitorul Oficial al României, Partea I [art. 511 alin. (3) C.proc.civ.]

[5] Obiectul revizuirii. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5. Pentru motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ., obiectul revizuirii îl pot constitui toate hotărârile instanţelor de recurs, ale primei instanţe sau ale instanţei de apel, chiar dacă prin ele nu se evocă fondul pretenţiei deduse judecăţii [art. 509 alin. (2) C.proc.civ.].

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ., respectiv se va solicita schimbarea, în tot sau în parte, a hotărârii atacate, astfel încât să se ajungă la înlăturarea acelor încălcări ale drepturilor sau libertăţilor fundamentale, ce au fost constatate prin hotărârea CEDO, pe care s-a fundamentat cererea de revizuire.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta că motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ. este cel dedus judecăţii şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestui motiv prin raportare la situaţia concretă din hotărârea atacată şi din cea a CEDO, invocată ca temei al revizuirii.

Pct. 10 al art. 509 alin. (1) deschide calea revizuirii în situaţia în care CEDO a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale omului prin hotărârea judecătorească atacată, iar consecinţele grave ale acestei încălcări continuă să se producă.

Motivul, introdus prin O.U.G. nr. 58/2003, a fost o consecinţă a realităţii practicii judiciare româneşti ulterioare ratificării de către România a Convenţiei europene, respectiv ulterioare anului 1994, şi el presupune îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiţii:

a) *să existe o hotărâre a CEDO prin care s-a constatat că hotărârea naţională încalcă anumite drepturi sau libertăţi fundamentale ale omului pentru una din părţile procesului, în cauza în care s-a pronunţat hotărârea a cărei revizuire se cere*;

b) *încălcarea drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale omului să îşi aibă cauza în hotărârea naţională supusă revizuirii şi să aibă consecinţe grave pentru părţi*;

c) *consecinţele grave ale încălcării în discuţie continuă să se producă.*

Prin urmare, revizuentul trebuie să arate în cererea sa acele împrejurări care conturează condiţiile sus-menţionate. Acestea se regăsesc, de exemplu, în materia revendicării proprietăţilor imobiliare preluate abuziv de statul comunist, care au primit soluţia de respingere în instanţele naţionale, calificată de CEDO ca o încălcare a dreptului fundamental la proprietatea privată, când efectele acestei încălcări, constând în lipsirea proprietarului de bunul său, continuă să se producă. În practică, admisibilitatea revizuirii pentru acest motiv a mai fost reţinută în cazul în care CEDO a constatat încălcarea art. 6 parag. 1 din Convenţia europeană prin aceea că acţiunea în despăgubiri a reclamantei a fost respinsă prin admiterea excepţiei prescripţiei, invocate pentru prima dată în recurs, în baza unui text care nu era aplicabil la data sesizării instanţei, consecinţele acestei încălcări, constând în nesoluţionarea pe fond a cauzei, continuând să se producă[1]).

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se va întregi cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

Referitor la primul aspect, relevantă este proba cu înscrisuri, constând într-un singur act, şi anume Monitorul Oficial al României, Partea I, în care s-a publicat hotărârea CEDO invocată în revizuire.

În ceea ce priveşte aspectul de fond, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, acesta impune solicitarea ataşării dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi a hotărârii CEDO pronunţate în legătură cu hotărârea naţională atacată.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

---

[1]) Hotărâre citată de *O. Spineanu-Matei* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 986.

BCU IASI / CENTRUL UNIVERSITAR

30k. Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 11 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, formulez în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, în termen legal **[4]**, prezenta cerere de

Revizuire

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. **[5]** _____/____, pronunţate de Judecătoria/ Tribunalul/Curtea de Apel _____/Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, solicitându-vă să dispuneţi _____ **[6]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [7]: _____

Temeiul de drept [8]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 11 C.proc.civ.

Pentru **dovedirea** depunerii în termen a cererii solicit încuviinţarea probei cu înscrisuri, iar pentru dovedirea temeiniciei motivului de revizuire invocat solicit ataşarea dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi înscrisuri. **[9]**

Anexez:

- copia hotărârii atacate;

- Monitorul Oficial al României în care s-a publicat hotărârea Curţii Constituţionale pronunţată în legătură cu hotărârea naţională supusă revizuirii;

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de 100 de lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[11]** ____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 3.

[4] Termenul de introducere. Pentru motivul prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 11 C.proc.civ., termenul de revizuire este de 3 luni şi curge de la data publicării hotărârii Curţii Constituţionale în Monitorul Oficial al României, Partea I [art. 511 alin. (3) C.proc.civ.]

[5] Obiectul revizuirii. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 5. Pentru motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 11 C.proc.civ., obiectul revizuirii îl pot constitui toate hotărârile instanţelor de recurs, ale primei instanţe sau ale instanţei de apel, chiar dacă prin ele nu se evocă fondul pretenţiei deduse judecăţii [art. 509 alin. (2) C.proc.civ.].

[6] Se va indica expres **soluţia urmărită** prin admiterea revizuirii întemeiate pe art. 509 alin. (1) pct. 11 C.proc.civ., respectiv se va solicita schimbarea, în tot sau în parte, a hotărârii atacate, astfel încât să se ajungă la înlăturarea consecinţelor aplicării textului de lege declarat neconstituţional, prin hotărârea Curţii Constituţionale, pe care s-a fundamentat cererea de revizuire.

[7] Motivele de fapt. Se va arăta că motivul reglementat de art. 509 alin. (1) pct. 11 C.proc.civ. este cel dedus judecăţii şi se va argumenta îndeplinirea condiţiilor acestui motiv prin raportare la situaţia concretă reţinută în hotărârea atacată şi din cea a Curţii Constituţionale, invocată ca temei al revizuirii.

Pct. 11 al art. 509 alin. (1) C.proc.civ. deschide calea revizuirii în situaţia în care după ce hotărârea atacată cu revizuire a devenit definitivă, Curtea Constituţională s-a pronunţat asupra excepţiei invocate în acea cauză, declarând neconstituţională prevederea care a făcut obiectul acelei excepţii.

Motivul, nou introdus, este consecinţa firească a modificării dispoziţiilor art. 29 din Legea nr. 47/1992, conform căruia sesizarea Curţii Constituţionale cu soluţionarea unei excepţii de neconstituţionalitate nu mai atrage suspendarea judecăţii.

[8] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 509 alin. (1) pct. 10 C.proc.civ., iar dacă s-a solicitat şi suspendarea executării hotărârii atacate, acest temei de drept se va întregi cu dispoziţiile art. 512 C.proc.civ.

[9] Probele. Probaţiunea se structurează pe două aspecte: cel legat de formularea în termen a cererii de revizuire şi cel legat de motivul propriu-zis de revizuire.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Referitor la primul aspect, relevantă este proba cu înscrisuri, constând într-un singur act, şi anume Monitorul Oficial al României, Partea I, în care s-a publicat hotărârea CEDO invocată în revizuire.

În ceea ce priveşte aspectul de fond, legat de verificarea motivului de revizuire invocat de parte, acesta impune solicitarea ataşării dosarului în care s-a pronunţat hotărârea atacată, precum şi a hotărârii CEDO pronunţată în legătură cu hotărârea naţională atacată.

[10] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 10.

[11] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 30a** – *Cazul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.*, pct. 11.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

31. Cerere de executare silită

Domnule Executor Judecătoresc, [1]

Subsemnatul _____, domiciliat în _____, în calitate de creditor, vă solicit

Punerea în executare silită

a titlului executoriu reprezentat de _____ **[2]**, împotriva debitorului _____, domiciliat în _____, pentru aducerea la îndeplinire a prestaţiei constând în _____ prin următoarele modalităţi (facultativ): _____ **[3]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 663 C.proc.civ.

Anexez: titlul executoriu, _____, în original sau copie legalizată.

Semnătura,

_____

Domnului Executor Judecătoresc **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. În doctrină se defineşte executarea silită ca fiind procedura prin care titularul unui drept subiectiv recunoscut printr-un titlu executoriu constrânge, cu ajutorul organelor de stat competente, pe acel care îi încălcase dreptul să execute prestaţia specificată în titlu, spre a se asigura, astfel, respectarea dreptului şi restabilirea ordinii de drept încălcate.

Ori de câte ori titlul executoriu îl reprezintă o hotărâre judecătorească, executarea silită este a doua parte a procesului civil, care începe cu introducerea cererii de chemare în judecată şi sfârşeşte cu finalizarea executării hotărârii pronunţate în cauză. Atât în acest caz, cât şi atunci când titlul executoriu nu emană de la o instanţă judecătorească, executarea silită are o componentă jurisdicţională, explicată prin atribuţiile recunoscute instanţei de judecată (dintre

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

care menţionăm: încuviinţarea executării silite, soluţionarea contestaţiei la executare sau întoarcerea executării silite), dar şi una administrativă, conturată de rolul central jucat de executorul judecătoresc în cadrul executării silite[1].

[2] Titlul executoriu. O enumerare generică a titlurilor executorii se găseşte în cuprinsul art. 632 alin. (2) C.proc.civ. Este vorba, în primul rând, de hotărârile judecătoreşti. Sunt susceptibile de executare hotărârile executorii (enumerate de art. 633 C.proc.civ.), cele definitive (regăsite la art. 634 C.proc.civ.), precum şi cele care beneficiază de executare provizorie (art. 448 şi urm. C.proc.civ.) Sunt, de asemenea, titluri executorii orice alte înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare. Menţionăm, cu titlu exemplificativ, încheierile şi procesele-verbale întocmite de executorul judecătoresc, care, potrivit legii, constituie titluri executorii [art. 638 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.], înscrisurile autentice notariale (art. 639 C.proc.civ.), titlurile de credit [art. 638 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.], contractul de locaţiune [art. 1798 C.civ., art. 1809 alin. (2) şi (3) C.civ., art. 1816 alin. (3) C.civ.], contractul de împrumut de folosinţă (art. 2157 C.civ.) sau de consumaţie (art. 2165 C.civ.), contractul de ipotecă (art. 2431 C.civ.) etc.[2]

[3] Modalităţile de executare. Potrivit art. 624 C.proc.civ., executarea silită se efectuează prin:

1) urmărirea bunurilor mobile şi imobile ale debitorului sau aparţinând terţilor ţinuţi să răspundă, în condiţiile legii, pentru *obligaţiile* debitorului, în scopul îndestulării creditorilor;

2) predarea către creditor a bunurilor, prevăzute în titlul executoriu, ce sunt deţinute fără drept de debitor;

3) alte măsuri prevăzute de lege.

Textul evocă atât modalităţile, cât şi formele de executare. Sub primul aspect, art. 624 C.proc.civ. reglementează cele două modalităţi de executare cunoscute: executare directă şi cea indirectă. Executarea indirectă prezintă următoarele forme: urmărirea mobiliară (art. 726-811 C.proc.civ.) şi urmărirea imobiliară (art. 812-862 C.proc.civ.). La rândul ei, executarea directă cunoaşte mai multe forme: predarea silită a bunurilor mobile (art. 892-894 C.proc.civ.), predarea silită a bunurilor imobile (art. 895-901 C.proc.civ.) şi executarea silită a obligaţiilor de a face şi de a nu face (art. 902-913 C.proc.civ.). În cazul în care partea indică modalitatea de executare aleasă (sau forma de executare aleasă – *s.n.*), atunci ea se va regăsi menţionată şi în cuprinsul încheierii de încuviinţare a executării silite [art. 665 alin. (3) C.proc.civ.]. În situaţia în care partea nu face nicio referire sub acest aspect în cuprinsul cererii adresate executorului, executarea silită se va putea realiza în oricare dintre modalităţile prevăzute de lege [art. 665 alin. (4) C.proc.civ.].

---

[1] *I. Deleanu, V. Mitea, S. Deleanu,* Tratat de procedură civilă, vol. III, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013, p. 16-17.

[2] Pentru o inventariere a titlurilor executorii, a se vedea idem, p. 115-201.

BCU "I. G. DUCA" IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[4] Motivele de fapt. Se va arăta în ce constă obligaţia debitorului stabilită prin titlul executoriu, de exemplu plata unei sume de bani, restituirea unui bun, precum şi faptul că debitorul refuză să-şi execute de bunăvoie această obligaţie.

De asemenea, se va face menţiune asupra caracterului cert, lichid şi exigibil al creanţei, cerinţă pretinsă de art. 662 C.proc.civ. pentru declanşarea oricărei executări silite.

[5] Temeiul de drept include, pe lângă normele-cadru din art. 663 C.proc.civ. şi normele specifice formei de executare aleasă de creditor (dacă a făcut o asemenea opţiune), de exemplu, pentru executarea silită mobiliară, art. 726-811 C.proc.civ. sau pentru executarea silită imobiliară, art. 812-862 C.proc.civ.

[6] Depunerea cererii. Cererea de executare se depune la executorul judecătoresc competent, potrivit art. 651 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

32. Contestație la titlu

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul _____ [2], CNP _____, domiciliat în _____, în contradictoriu cu intimatul _____ [3], domiciliat în _____, formulez prezenta

Contestaţie la titlu

împotriva sentinţei/deciziei civile nr. [4] _____/____ (sau, după caz, orice alt titlu executoriu), pronunţate de _____, prin care vă solicit să dispuneţi lămurirea _____ [5] (înţelesului sau, după caz, a întinderii ori aplicării dispozitivului hotărârii).

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [6]: _____

Temeiul de drept [7]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 711 alin. (2) C.proc.civ. şi art. 713 alin. (3) C.proc.civ.

Anexez:

- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);

- copia hotărârii supuse contestaţiei, solicitându-vă totodată să dispuneţi ataşarea dosarului în care aceasta a fost pronunţată;

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei şi timbrul judiciar de _____ lei. [8]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia la titlu este mijlocul procedural, specific fazei executării silite, prin care se asigură clarificarea înţelesului, întinderii ori aplicării dispozitivului titlului executoriu, în vederea executării întocmai a acestuia.

Termenul de introducere. Potrivit art. 713 alin. (3) C.proc.civ., contestaţia privind lămurirea înţelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se poate face

oricând înăuntrul termenului de prescripţie a dreptului de a cere executarea silită. Coroborând aceste prevederi legale cu cele ale art. 705 C.proc.civ., rezultă că termenul de exercitare a contestaţiei la titlu este de 3 ani, respectiv 10 ani în cazul acţiunilor reale imobiliare, şi curge de la data naşterii dreptului de a cere executarea silită (de exemplu dacă titlul executoriu este reprezentat de o hotărâre judecătorească, alta decât hotărârile de primă instanţă executorii de drept, termenul pentru formularea contestaţiei la titlu începe să curgă de la data când hotărârea a rămas definitivă, întrucât de la acest moment ea a dobândit caracter executoriu, născându-se, astfel, dreptul de a se cere executarea silită).

Menţionăm că, în actuala reglementare a Codului de procedură civilă, exercitarea contestaţiei la titlu este independentă de începerea executării silite, fapt ce reiese din modul în care art. 713 alin. (3) C.proc.civ. reglementează termenul contestaţiei la titlu, suprapunându-l practic termenului de prescripţie a dreptului de a cere executarea silită, fără nici o distincţie după cum s-a început sau nu executarea silită.

[2] Calitate procesuală activă poate avea cel interesat sau vătămat prin executare, respectiv debitorul sau creditorul.

[3] Calitate procesuală pasivă are, în funcţie de cel care a promovat contestaţia, creditorul sau debitorul.

[4] Titlul executoriu. Se va indica titlul executoriu a cărui lămurire se solicită. Prin titluri executorii, conform art. 632 alin. (1) C.proc.civ., se înţelege „hotărârile executorii, hotărârile definitive, precum şi orice alte hotărâri sau înscrisuri care, potrivit legii, pot fi puse în executare"[1].

[5] Obiectul contestaţiei la titlu îl constituie lămurirea, după caz, fie a înţelesului, fie a întinderii, fie a aplicării titlului executoriu, care reprezintă, fiecare în parte, chestiuni distincte; de aceea, contestatorul este obligat să individualizeze clar în cererea sa ce anume urmăreşte să se lămurească din titlul executoriu – înţelesul, întinderea sau aplicarea acestuia.

Pe calea contestaţiei la titlu nu se poate modifica sau desfiinţa hotărârea pusă în executare, astfel că, astfel cum prevede art. 712 alin. (1) C.proc.civ., în cadrul ei nu se pot repune în discuţie probleme de fond şi, implicit, nu se pot administra probe noi, soluţionarea contestaţiei urmând a se face exclusiv pe baza probelor administrate în procesul de fond; de aceea este obligatorie ataşarea dosarului de fond la contestaţie. Soluţia este diferită în cazul în care obiectul contestaţiei îl face un alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, potrivit. art. 712 alin. (1) C.proc.civ.

[6] Motivele de fapt. Se vor arăta măsurile din dispozitivul titlului executoriu care sunt neclare sau susceptibile de mai multe înţelesuri, pentru ca instanţa să le expliciteze, sau, după caz, măsurile a căror întindere ori aplicare nu este suficient de clară şi a căror lămurire a fost solicitată prin cerere. În acest sens se poate invoca, de exemplu, că măsura din dispozitivul titlului executoriu, aceea de

[1] Pentru detalii, a se vedea *supra* nr. 31 – *Cerere de executare silită*, pct. 3.

obligare a pârâtului să lase reclamantului în deplină proprietate şi posesie un teren, nu este suficient de clară, deoarece bunul la care ea se referă nu este individualizat decât prin suprafaţă şi adresă, nu şi prin laturi şi vecinătăţi, deşi acestea rezultau din probele dosarului (de exemplu din expertiza efectuată în cauză).

[7] Temeiul de drept. Art. art. 713 alin. (3) C.proc.civ. condiţionează dreptul de a exercita contestaţia la titlu de neutilizarea procedurii prevăzute de art. 443 C.proc.civ., care vizează aceleaşi ipoteze ca şi cele ale contestaţiei la titlu, limitate însă la hotărârile judecătoreşti. Soluţia se justifică prin autoritatea de lucru judecat a hotărârii pronunţate în procedura prevăzută de art. 443 C.proc.civ. Întrebarea care se pune este dacă, odată începută executarea silită, partea are la îndemână numai calea reglementată de art. 711 alin. (2) C.proc.civ. sau şi pe aceea prevăzută de art. 443 C.proc.civ. Două răspunsuri sunt posibile: după începerea executării, partea are la îndemână numai procedura reglementată de art. 711 alin. (2) C.proc.civ., altfel aceste dispoziţii legale nu şi-ar mai găsi aplicabilitatea sau partea poate opta între una sau alta dintre ele două proceduri. Pare preferabilă cea din urmă, întrucât nu există o limitare temporală a incidenţei procedurii reglementate de art. 443 C.proc.civ., ceea ce înseamnă că la ea se poate recurge oricând, deci şi ulterior începerii executării silite. Legiuitorul stabileşte doar că odată aleasă calea prevăzută de art. 443 C.proc.civ. nu se mai poate recurge la cea reglementată de art. 711 alin. (2) C.proc.civ. Afirmaţia este, de altfel, valabilă şi în sens invers, ceea ce este firesc, din moment ce o hotărâre pronunţată în oricare dintre cele două proceduri va avea autoritate de lucru judecat în raport cu cealaltă.

[8] Timbrajul. Deşi sub aspectul condiţiilor de fond contestaţia la titlu cunoaşte aceeaşi reglementare ca şi cererea de lămurire a hotărârilor judecătoreşti, numai pentru aceasta din urmă există dispoziţie expresă de scutire de taxă judiciară de timbru – art. 443 C.proc.civ. În absenţa unei astfel de dispoziţii exprese şi pentru contestaţia la titlu, trebuie să admitem că aceasta este supusă timbrajului corespunzător pentru cererile neevaluabile în bani, întrucât O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru nu prevede o taxă distinctă pentru contestaţia la titlu. Prin urmare, taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013[1)].

[9] Instanţa competentă este cea care a pronunţat hotărârea supusă contestaţiei la titlu, iar dacă o asemenea contestaţie vizează un titlu executoriu ce nu emană de la un organ de jurisdicţie, competenţa revine instanţei de executare [art. 713 alin. (3) C.proc.civ.][2)].

[1)] Conform art. 27: „Orice alte acţiuni sau cereri neevaluabile în bani, cu excepţia celor scutite de plata taxei judiciare de timbru potrivit legii, se taxează cu 20 lei".

[2)] A se vedea şi Decizia nr. XV/05.02.2007 a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, privind aplicarea dispoziţiilor art. 400 şi 402 C.proc.civ. din 1865, referitoare la stabilirea competenţei de soluţionare a contestaţiilor la executare, în primă instanţă şi în căile de atac, având ca obiect hotărâri judecătoreşti pronunţate în litigii comerciale, precum şi alte titluri de natură comercială (M.Of. nr. 764 din 12 noiembrie 2007).

33. Contestaţie la executare propriu-zisă

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul _____ **[2]**, CNP _____, domiciliat în _____, formulez

Contestaţie la executare

împotriva executării silite pornite la cererea intimatului _____ **[3]**, domiciliat în _____, în baza titlului executoriu reprezentat de _____ **[4]**, solicitându-vă: **[5]**

- anularea formelor de executare efectuate în dosarul de executare aflat pe rolul Biroului Executorului Judecătoresc _____

- suspendarea executării până la soluţionarea contestaţiei.

Motivele contestaţiei sunt următoarele:

Motivele de fapt [6]: _____

Temeiul de drept [7]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 711-717 şi art. 719 alin. (1) C.proc.civ. _____

Probe [8]: În dovedirea contestaţiei, solicit încuviinţarea următoarelor probe ____, pe aspectele privind _____

Anexez:

- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);

- copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____ **[9]**, în _____ exemplare;

- taxa judiciară de timbru de _____ lei şi timbrul judiciar de _____ lei. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[11]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia la executare propriu-zisă este mijlocul procedural, specific fazei executării silite, prin care se asigură desfiinţarea actelor de executare nelegale sau a executării înseşi.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Natura sa juridică diferă în funcţie de obiectivul urmărit prin contestaţie. Astfel, contestaţia împotriva actelor de executare, introdusă de creditor sau debitor, are natura juridică a unei căi de atac specifice fazei executării, prin care se declanşează controlul instanţei cu privire la actele de urmărire silită: contestaţia introdusă de un terţ care se consideră vătămat prin executare, pretinzând că este adevăratul proprietar al bunului urmărit, are natura juridică a unei acţiuni în revendicare[1)], iar atunci când este exercitată în condiţiile art. 711 alin. (4) C.proc.civ., contestaţia semnifică, de fapt, o cerere de împărţire a bunurilor proprietate comună[2)].

Trebuie menţionat că cererea de contestaţie la executare, ca orice cerere de chemare în judecată, trebuie exercitată cu bună-credinţă (art. 12 C.proc.civ.), în caz contrar contestatorul putând fi obligat şi la plata unei amenzi de la 1.000 lei la 7.000 lei [art. 719 alin. (3) teza a II-a C.proc.civ.]. În teza I a aceluiaşi articol, Codul de procedură civilă prevede posibilitatea obligării contestatorului la plata de despăgubiri pentru pagubele cauzate prin întârzierea executării. Instituţia obligării contestatorului la plata de despăgubiri este fundamentată pe ideea culpei procesuale şi este condiţionată de formularea unei cereri în acest sens de către partea prejudiciată[3)].

Termenul de introducere. Art. 714 alin. (1) C.proc.civ. stabileşte durata de drept comun în care poate fi formulată contestaţia la executare, respectiv 15 zile, astfel că în acest termen va trebui exercitată şi contestaţia la executare reglementată prin legi speciale în care nu se prevede durata termenului.

În ceea ce priveşte momentul de la care începe să curgă termenul de drept comun pentru exercitarea contestaţiei la executare, acesta este reglementat la pct. 1, 2 şi 3 ale alin. (1) din art. 714 C.proc.civ., după cum urmează:

a) data când contestatorul a luat cunoştinţă de actul de executare pe care-l contestă;

b) data când cel interesat a primit, după caz, comunicarea ori înştiinţarea privind înfiinţarea popririi, iar dacă poprirea este înfiinţată asupra unor venituri periodice, termenul de contestaţie pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei reţineri din aceste venituri de către terţul-poprit;

c) data când debitorul care contestă executarea însăşi a primit somaţia ori data când a luat cunoştinţă de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit somaţia sau executarea se face fără somaţie;

Prin excepţie de la regulile de drept comun enunţate anterior, referitoare la durata termenului de contestaţie la executare şi la momentul de la care acest termen începe să curgă, există şi dispoziţii derogatorii, stabilite atât în legi speciale, de exemplu în art. 173 C.proc.fisc., republicat, art. 53 alin. (2) din Legea

---

[1)] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, p. 664.

[2)] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă, vol. II, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 567.

[3)] *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 215.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

nr. 188/2000[1], cât şi în Codul de procedură civilă, în art. 816 alin. final şi art. 875 alin. (3).

[2] Calitate procesuală activă are cel interesat sau vătămat prin executare, care poate să fie debitorul, creditorul sau o terţă persoană ce pretinde că i se urmăresc bunurile pentru obligaţii ale debitorului.

[3] Calitate procesuală pasivă are, în funcţie de cel care a promovat contestaţia, creditorul, debitorul sau ambii (ambii atunci când contestaţia este pornită de un terţ).

[4] Titlul executoriu. Se va indica titlul executoriu în baza căruia s-a pornit executarea. Titlurile executorii sunt definite de art. 632 C.proc.civ.[2]

[5] Obiectul contestaţiei la executare poate consta, în funcţie de motivele invocate, fie în anularea tuturor formelor de executare ori încetarea executării, fie în anularea actului de executare contestat sau îndreptarea acestuia, fie în efectuarea actului de executare a cărui îndeplinire a fost refuzată [art. 711 C.proc.civ. coroborat cu art. 719 alin. (1) C.proc.civ.].

De asemenea, obiectul contestaţiei la executare poate consta şi în împărţirea bunurilor proprietate comună [art. 711 alin. (4) C.proc.civ.], dar şi în acordarea unui drept de retenţie, cu condiţia, însă, ca acest drept să se fi născut ulterior hotărârii de restituire sau ca în procesul de fond problema restituirii ori a evacuării să nu fi fost discutată în mod de sine stătător, pentru ca detentorul să fi fost în situaţia de a-şi face toate apărările.

Suspendarea executării. Cererea accesorie de suspendare a executării este facultativă, fiind la latitudinea contestatorului, care o poate formula şi printr-o cerere separată de contestaţia la executare, caz în care va face dovada înregistrării acesteia pe rolul instanţei, cu certificat de grefă. Separat, contestatorul poate formula şi cerere de suspendare provizorie a executării cu plata unei cauţiuni, până la soluţionarea cererii de suspendare a executării [art. 718 alin. (7) C.proc.civ.].

[6] Motivele de fapt. Se va indica şi se va argumenta motivul/motivele pentru care executarea pornită la cererea creditorului nu respectă dispoziţiile legale în materia executării silite. În acest sens, se poate invoca, de exemplu, efectuarea unui act de executare cu nesocotirea dispoziţiilor imperative ale legii, prescripţia dreptului de a cere executarea silită, faptul că bunurile urmărite sunt exceptate de lege de la executarea silită sau că nu aparţin debitorului, inopozabilitatea titlului executoriu faţă de cel împotriva căruia se îndreaptă urmărirea, compensaţia legală, executarea de bunăvoie de către debitor a obligaţiei din titlul executoriu etc.

Deoarece pe calea contestaţiei nu se poate modifica sau desfiinţa hotărârea pusă în executare, singurele apărări de fond pe care le poate invoca contestatorul

---

[1] *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 507-508.

[2] Pentru detalii, a se vedea *supra* nr. 31 – *Cerere de executare silită*, pct. 3.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

sunt cele care privesc cauze de stingere a obligaţiei înscrise în hotărârea ce constituie titlu executoriu, intervenite după rămânerea definitivă a acesteia. Această regulă nu se aplică, însă, titlurilor executorii care nu sunt emise de o instanţă judecătorească, caz în care art. 712 alin. (1) C.proc.civ. prevede expres posibilitatea invocării apărărilor de fond (referitoare la existenţa, întinderea şi valabilitatea creanţei – *s.n.*) împotriva titlului executoriu, dacă legea nu prevede în acest scop o altă cale de atac (de exemplu contestaţia împotriva actelor administrativ fiscale, cererea de anulare a actului notarial etc.)[1].

[7] Temeiul de drept al contestaţiei la executare este art. 711-717 şi art. 719 alin. (1) C.proc.civ., la care se adaugă art. 718 C.proc.civ. dacă se solicită şi suspendarea executării.

[8] Probe. În principiu, se poate solicita orice probă admisă de lege, probele fiind, însă, diferite de la o contestaţie la alta, în funcţie de motivele pe care aceasta se întemeiază. De exemplu dacă contestaţia este formulată de un terţ care invocă faptul că bunurile mobile urmărite sunt ale lui, şi nu ale debitorului, el poate cere proba cu martori pentru dovedirea proprietăţii bunului mobil urmărit, indiferent de valoarea bunului sau dacă acesta se află în posesia sa exclusivă sau a mai multor persoane, deoarece terţul probează o situaţie de fapt, care poate fi dovedită cu orice mijloc de probă, după care beneficiază de prevederile art. 919 alin. (1) C.civ.; dacă bunul se află, însă, în posesia exclusivă a debitorului urmărit, iar terţul pretinde că debitorul este un simplu detentor precar al bunului, el va trebui să dovedească, după regulile dreptului comun, pe lângă dreptul său de proprietate, şi actul juridic încheiat cu debitorul, care-i conferă acestuia doar calitatea de detentor precar asupra bunului urmărit (cum ar fi un contract de depozit, de locaţiune ş.a.) etc.[2]

Distinct de probele cerute de părţi, potrivit art. 716 alin. (2) C.proc.civ. instanţa învestită cu soluţionarea contestaţiei la executare are obligaţia de a solicita organului de executare copii certificate de acesta de pe actele dosarului de executare în cauză.

[9] Se vor indica **actele doveditoare** de care contestatorul înţelege să se folosească în proces, într-un număr de exemplare corespunzător numărului intimaţilor, pentru a le fi comunicate, plus unul pentru instanţă.

[10] Timbrajul. Potrivit art. 10 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, taxa se calculează la valoarea bunurilor a căror urmărire se contestă sau la valoarea debitului urmărit, când acest debit este mai mic decât valoarea bunurilor urmărite. Noua reglementare în materia taxelor de timbru stabileşte că taxa aferentă contestaţiei la executare nu poate depăşi suma de 1.000 lei, indiferent de valoarea contestată. În cazul în care obiectul executării silite nu este

[1] Pentru detalii, a se vedea *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, p. 665-666.

[2] Idem, p. 669.

BCU ASISTENȚĂ UNIVERSITY LIBRARY

evaluabil în bani, contestaţia la executare se taxează cu 100 lei. De asemenea, în lumina noii reglementări a fost eliminat timbrul judiciar[1)].

[11] Instanţa competentă. Conform art. 713 alin. (1) C.proc.civ., instanţa competentă este instanţa de executare, respectiv judecătoria în circumscripţia căreia se face executarea, cu excepţia cazurilor în care legea dispune altfel [art. 650 alin. (1) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1) A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

34. Cerere de suspendare a executării[1)]

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, vă rog ca în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, să dispuneţi

Suspendarea executării silite

pornite la cererea intimatului-creditor, în baza titlului executoriu _____, până la soluţionarea _____ (contestaţiei la executare sau, după caz, a recursului, contestaţiei în anulare, revizuirii) ce face obiectul dosarului nr. ____/____, aflat pe rolul acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 718 alin. (7) C.proc.civ. sau, după caz, art. ____

Anexez:

- certificatul de grefă care face dovada înregistrării la această instanţă a contestaţiei la executare/recursului/contestaţiei în anulare/revizuirii;

- taxa judiciară de timbru de _____ lei şi timbrul judiciar de _____ lei. **[6]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[7]** _____

[1)] Precizăm că, în cazuri urgente, se poate solicita suspendarea provizorie a executării, potrivit art. 718 alin. (7) C.proc.civ. Pentru detalii privind condiţiile în care se poate formula o asemenea cerere, a se vedea *supra* nr. 23b – *Cerere privind suspendarea provizorie a executării provizorii*.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Suspendarea executării este mijlocul procedural prin care se tinde la oprirea temporară a executării silite, până la soluţionarea contestaţiei la executare sau, după caz, a recursului nesuspensiv de executare, a contestaţiei în anulare ori a revizuirii, în scopul de a se evita o executare păgubitoare.

[2] Calitate procesuală activă are, după caz, cel care a promovat contestaţie la executare, indiferent dacă este o contestaţie la titlu sau la executare propriu-zisă, cel care a promovat recurs, contestaţie în anulare sau revizuire.

[3] Calitate procesuală pasivă are, după caz, intimatul din contestaţia la executare, din recurs, din contestaţia în anulare sau din revizuire.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) că *există pe rolul instanţei una din cererile până la a căror judecată legea prevede posibilitatea suspendării executării*, şi anume contestaţie la executare – la titlu sau la executare propriu-zisă – recurs, contestaţie în anulare sau revizuire;

b) *numărul de dosar sub care cererile sus-menţionate sunt înregistrate şi termenul de judecată a acestora*;

c) *care este data fixată pentru efectuarea executării silite contestate*;

d) *motivul/motivele care justifică suspendarea executării*, de exemplu pretenţia terţului-contestator că bunurile urmărite sunt proprietatea sa, nu a debitorului etc.;

e) *faptul că urmează a se depune cauţiunea prevăzută de art. 718 alin. (2) C.proc.civ., după fixarea acesteia de către instanţă la termenul ce se va acorda în acest scop*. Cauţiunea se datorează atât în cazul în care suspendarea se cere până la soluţionarea contestaţiei la executare – *art. 718 alin. (1) C.proc.civ.*, cât şi atunci când suspendarea se cere până la soluţionarea recursului nesuspensiv de executare [art. 484 alin. (2) C.proc.civ.], a contestaţiei în anulare (art. 507 C.proc.civ.) sau revizuirii (art. 512 C.proc.civ.).

[5] Temeiul de drept. Procedura suspendării executării este reglementată de Codul de procedură civilă în secţiunea referitoare la contestaţia la executare; de aceea, ca regulă generală, cererea de suspendare a executării îşi are temeiul în art. 718 C.proc.civ., care se completează cu dispoziţiile speciale din materia recursului, contestaţiei în anulare sau revizuirii, după cum suspendarea executării este accesorie recursului nesuspensiv de executare – art. 484 alin. (2) C.proc.civ., contestaţiei în anulare – art. 507 C.proc.civ. ori revizuirii – art. 512 C.proc.civ.

[6] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 50 lei, potrivit dispoziţiilor art. 10 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[7] Instanţa competentă este cea învestită legal cu cererea de contestaţie la executare sau, după caz, cu cererea de recurs, de contestaţie în anulare ori revizuire, ceea ce rezultă din dispoziţiile art. 718 C.proc.civ., respectiv ale art. 484 alin. (2) C.proc.civ., art. 507 C.proc.civ. sau art. 512 C.proc.civ.

35. Cerere de întoarcere a executării

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, solicitându-vă ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Întoarcerea executării

efectuate în baza titlului executoriu reprezentat de _____ **[4]**, prin restabilirea situaţiei anterioare executării, în sensul obligării pârâtului _____ **[5]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [6]: _____

Temeiul de drept [7]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 722-725 C.proc.civ.

Probe [8]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea următoarelor probe _____, pe aspectele privind _____

Anexez:

- în ___ exemplare, copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[10]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Întoarcerea executării este mijlocul procedural prin care se asigură repunerea părţilor în situaţia anterioară executării, în cazul în care ulterior săvârşirii acesteia se desfiinţează titlul executoriu sau însăşi executarea silită [art. 722 alin. (1) C.proc.civ.][1)].

[1)] În cazul în care hotărârea ce constituie titlu executoriu a fost casată de instanţa de recurs, aceasta ar trebui să facă aplicarea art. 500 alin. (2) C.proc.civ., constatând din oficiu desfiinţarea

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă are debitorul împotriva căruia s-a săvârşit o executare care a fost apoi anulată sau care s-a întemeiat pe un titlu executoriu ulterior desfiinţat sau o altă persoană interesată, ca de exemplu un alt creditor al debitorului ce a fost executat.

[3] Calitate procesuală pasivă are creditorul executării anulate sau întemeiate pe un titlu executoriu ulterior desfiinţat.

[4] Titlul executoriu. Se va indica titlul executoriu în baza căruia s-a efectuat executarea a cărei întoarcere se solicită.

[5] Obiectul cererii. Modalitatea de restabilire a situaţiei anterioare executării trebuie determinată în concret în cererea de întoarcere a executării, ea putând îmbrăca forme diferite, după cum executarea s-a făcut direct sau indirect. Astfel:

a) când executarea s-a făcut prin predarea silită a bunurilor mobile (art. 726-779 C.proc.civ.) sau imobile (art. 812-862 C.proc.civ.), se va cere obligarea creditorului-pârât la restituirea bunurilor mobile sau imobile asupra cărora s-a făcut executarea [art. 722 alin. (2) şi art. 723 alin. (1) C.proc.civ.];

b) când executarea s-a realizat prin vânzarea bunurilor mobile, se va cere, după caz, fie desfiinţarea vânzării în condiţiile art. 776 C.proc.civ., cu obligarea creditorului la restituirea obiectului vânzării, fie, dacă nu sunt îndeplinite condiţiile cerute pentru desfiinţarea vânzării, obligarea creditorului la plata de despăgubiri constând în suma rezultată din vânzare, actualizată cu rata inflaţiei [art. 722 alin. (3) C.proc.civ.];

c) când executarea s-a realizat prin vânzarea bunurilor imobile, dacă adjudecatarul este evins total sau parţial, acesta poate să procedeze în condiţiile art. 522 C.proc.civ., adică poate cere de la debitorul urmărit despăgubiri şi, în măsura în care nu s-a îndestulat de la acesta, poate cere creditorului care a încasat preţul de adjudecare să îl despăgubească în completare, în limita sumei încasate de acesta[1].

[6] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *motivul pentru care se impune întoarcerea executării.* În acest sens se poate invoca, de exemplu: faptul că hotărârea în baza căreia s-a făcut executarea a fost cu execuţie vremelnică iar instanţa de apel, care nu a dispus suspendarea executării, a hotărât, în urma rejudecării fondului, schimbarea soluţiei prin respingerea acţiunii reclamantului, soluţie ce a rămas definitivă; faptul că s-a

actelor de executare, ceea ce este de natură a scuti partea interesată de cheltuielile unui proces separat, având ca obiect întoarcerea executării silite. În acest sens, *V.M. Ciobanu*, în *V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat, p. 1142-1143. De vreme ce referirea instanţei de recurs la desfiinţarea actelor de executarea va fi adesea generică [în acest sens, *O. Spineanu-Matei*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 962, nu este exclus ca, în cazul în care între părţi persistă neînţelegeri cu privire la întinderea obligaţiei de întoarcere a executării, creditorul să sesizeze instanţa de executare cu o cerere de întoarcere a executării silite].

[1] *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 513 şi 562.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

executat o hotărâre executorie, care a fost apoi casată în recurs sau desființată după admiterea unei căi de atac de retractare; faptul că într-o contestație la executare, în cadrul căreia nu s-a dispus suspendarea executării, s-a anulat în final executarea ori titlul executoriu, altul decât o hotărâre judecătorească etc.[1];

b) *bunul/bunurile asupra cărora s-a făcut executarea și forma de executare*: directă (prin predarea silită a bunurilor) sau indirectă (prin vânzarea bunurilor debitorului);

c) *faptul că instanța judecătorească care a desființat titlul executoriu sau actele de executare nu a dispus prin aceeași hotărâre și asupra restabilirii situației anterioare executării*, sau, după caz, faptul că această măsură nu a fost dispusă de organul, altul decât o instanță de judecată, care a desființat titlul executoriu, fie pentru că legea specială nu prevede modalitatea restabilirii situației anterioare, fie că, deși o prevede, nu a fost cerută odată cu desființarea titlului executoriu.

[7] Temeiul de drept îl constituie dispozițiile art. 722-725 C.proc.civ.

[8] Probe. Se vor indica probele care susțin motivele din cererea de chemare în judecată și se va arăta distinct, pentru fiecare dintre acestea, ce aspecte tind să dovedească. De regulă, o probă indispensabilă este cea cu înscrisuri, cum ar fi hotărârea judecătorească sau actul organului competent prin care s-a desființat titlul executoriu sau însăși executarea și actele din dosarul execuțional, care atestă săvârșirea executării și modalitatea de efectuare a acesteia.

[9] Timbrajul. Cererea de întoarcere a executării prin restabilirea situației anterioare acesteia este o cerere patrimonială, evaluabilă în bani; cu toate acestea, pentru ca întoarcerea executării silite, care este o consecință firească a desființării titlului executoriu sau a executării silite, să nu fie excesiv de împovărătoare pentru contestator, art. 10 alin. (4) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru prevede că cererile de întoarcere a executării silite se taxează, în toate cazurile, cu 50 lei, dacă valoarea cererii nu depășește 5.000 lei, și cu 300 lei, pentru cererile a căror valoare depășește 5.000 lei. Pentru determinarea taxei de timbru se cere, așadar, ca reclamantul să indice valoarea obiectului cererii, în condițiile art. 194 lit. c) C.proc.civ., și aceasta independent de împrejurarea că criteriul valoric nu prezintă relevanță pentru stabilirea competenței (a se vedea *infra* pct. 10).

[10] Instanța competentă să soluționeze cererea de întoarcere a executării silite este instanța de executare, potrivit art. 723 alin. (3) C.proc.civ. În condițiile art. 650 alin. (1) C.proc.civ., instanța de executare este judecătoria în circumscripția căreia se află biroul executorului judecătoresc care face executarea, în afara cazurilor în care legea dispune altfel.

Ca urmare, în această materie nu se aplică criteriul valoric pentru delimitarea competenței materiale a judecătoriei de cea a tribunalului, judecătoria fiind

[1] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat și adnotat, p. 670-671. Pentru detalii cu privire la întoarcerea executării silite în actuala reglementare, a se vedea *D.M. Gavriș*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, p. 218-221.

competentă în virtutea funcţiunii sale de instanţă de executare. Nu sunt aplicabile nici regulile de drept comun pentru determinarea competenţei teritoriale, indiferent de natura mobiliară sau imobiliară a bunului a cărui restituire se cere.

Subliniem că dispoziţiile art. 819 C.proc.civ. nu sunt aplicabile în această materie, ele având o aplicabilitate limitată la cererile de încuviinţare a executării silite asupra unui imobil situat în raza teritorială a altei judecătorii decât instanţa de executare propriu-zisă, determinată de art. 650 alin. (1) C.proc.civ.

De vreme ce, prin ipoteză, executarea silită a avut deja loc, pentru verificarea competenţei sale instanţa va avea în vedere sediul biroului executorului judecătoresc care a efectuat executarea a cărei întoarcere se cere.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

36. Cerere de validare a popririi

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, domiciliat în _____, vă solicit ca în contradictoriu cu _____ **[3]**, în calitate de _____, domiciliat în _____ şi cu _____, în calitate de _____, domiciliat în _____, să pronunţaţi o hotărâre prin care să dispuneţi

Validarea popririi

până la concurenţa sumei de _____, conform titlului executoriu reprezentat de _____ şi, pe cale de consecinţă, să-l obligaţi pe pârâtul_____, în calitate de terţ poprit, să-mi plătească suma de_____lei. **[2a]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 789 C.proc.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probei cu înscrisuri.

Anexez:

- copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- taxa judiciară de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Validarea popririi este o măsură de executare, prin care instanţa aduce la îndeplinire titlul executoriu în baza căruia s-a înfiinţat poprirea, astfel că pe această cale nu se poate examina legalitatea ori temeinicia titlului

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

executoriu, ci numai dacă acesta îndeplineşte condiţiile legale pentru a putea fi socotit titlu executoriu[1]. De asemenea, în cadrul acestei proceduri va fi examinată maniera în care terţul poprit aduce la îndeplinire obligaţiile ce-i incumbă potrivit legii.

[2] Calitate procesuală activă. Conform art. 789 alin. (1) C.proc.civ., sesizarea instanţei o poate face creditorul, debitorul sau executorul judecătoresc, acesta din urmă nedobândind, însă, calitatea de parte, având în vedere că, potrivit alin. (3) din acelaşi articol, el nu va fi citat în procesul de validare, astfel că hotărârea nu va fi pronunţată şi în contradictoriu cu acesta.

[2a] Obiectul cererii. Potrivit art. 789 alin. (1) şi (4) C.proc.civ., dacă se constată că terţul-poprit îi datorează sume de bani debitorului, precum şi faptul că terţul-poprit nu şi-a îndeplinit obligaţiile ce îi revin pentru efectuarea popririi, instanţa va da o hotărâre de validare a popririi, prin care îl va obliga pe terţul poprit să-i plătească creditorului, în limita creanţei acestuia, suma datorată debitorului. Ca urmare, petitul cererii trebuie să arate precis suma la plata căreia se cere a fi obligat terţul-poprit către creditorul reclamant.

[3] Calitate procesuală pasivă. Cererea de validare se opune întotdeauna terţului-poprit şi, după caz, în funcţie de partea care a sesizat instanţa de validare (creditorul sau debitorul), debitorului sau creditorului.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta:

a) *data la care executorul judecătoresc competent a înfiinţat poprirea* pentru datoria constatată prin titlul executoriu şi data comunicării popririi către terţul-poprit;

b) *care erau obligaţiile pe care trebuia să le îndeplinească terţul-poprit în urma înfiinţării popririi*, respectiv una din obligaţiile prevăzute în sarcina sa de art. 793 şi 786 C.proc.civ., după caz, sau faptul că terţul-poprit, în loc să consemneze suma urmăribilă, a liberat-o debitorului [ipoteza este prevăzută expres în art. 789 alin. (1) C.proc.civ.]. Se vor individualiza în mod concret obligaţiile neîndeplinite de terţul-poprit, de exemplu, în cazul popririi prevăzute de art. 786 alin. (1) C.proc.civ., se va arăta că terţul nu a consemnat suma de bani sau, după caz, nu a indisponibilizat bunurile mobile incorporale poprite şi nu a trimis dovada executorului etc.

c) *faptul că după înfiinţarea popririi debitorul nu s-a liberat singur de obligaţia stabilită în sarcina sa prin titlul executoriu*, prin consemnarea, cu afectaţiune specială, a întregii valori a creanţei la dispoziţia creditorului urmăritor [art. 720 C.proc.civ.] ori prin plata sumelor datorate către creditor sau reprezentantul acestuia, situaţie care atrage încetarea executării silite [art. 702 alin. (1) pct. 1 C.proc.civ.].

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 789 C.proc.civ.

---

[1] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, p. 719.

[6] Probe. Înscrisurile pot dovedi toate aspectele procesului de validare a popririi. Astfel, se vor indica înscrisurile probatorii depuse în copie certificată, constând în cererea creditorului de înființare a popririi, titlul executoriu în baza căruia s-a cerut poprirea, adresa executorului judecătoresc care a înființat poprirea și dovada comunicării popririi către terțul-poprit; înscrisurile necesare în procesul de validare a popririi sunt, de fapt, cele din dosarul de executare.

La aceste înscrisuri se adaugă, însă, probele necesare pentru dovedirea raportului juridic dintre debitor și terțul-poprit, precum și a obligației acestuia de a plăti debitorului o sumă de bani, după cum rezultă din art. 789 alin. (4) C.proc.civ. Ca urmare, instanța de validare face o veritabilă judecată pe fond cu privire la raportul juridic dintre debitor și terțul-poprit, pentru a stabili dacă și în ce măsură îl poate obliga prin hotărârea de validare pe terțul-poprit la plata unei sume de bani către creditorul urmăritor.

[7] Timbrajul. În mod regretabil, O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru nu conține nicio reglementare cu privire la taxa de timbru datorată pentru cererea de validare a popririi. Dat fiind însă că validarea popririi constituie un incident în cadrul unei proceduri execuționale, iar în materia executării silite sunt instituite, în general, taxe de timbru fixe (plafonate) pentru a facilita accesul la justiție al părților interesate [art. 10 din O.U.G. nr. 80/2013], apreciem că nu se poate adopta soluția timbrajului la valoare, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013. Soluția pe care o considerăm preferabilă *de lege lata*, până la aprobarea prin lege a ordonanței de urgență (ocazie cu care se preconizează reglementarea expresă a taxei datorate pentru cererea de validare), este plata taxei de timbru de 20 lei prevăzută de art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013.

[8] Instanța competentă este instanța de executare, conform art. 789 alin. (1) C.proc.civ. Pentru detalii, a se vedea *supra* **nr. 26** – *Cerere de completare a hotărârii judecătorești*, pct. 10.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

37. Cerere de ordonanță președințială

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____,

Chem în judecată

pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți pe cale de ordonanță președințială obligarea pârâtului la _____ **[4]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispozițiile art. 996-1001 C.proc.civ. și ale _____

Probe [7]: Înțeleg să mă folosesc de următoarele probe _____, pe aspectele privind _____

Anexez:

- copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei și timbrul judiciar de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Ordonanța președințială a fost definită în doctrină ca fiind procedura de natură contencioasă care are ca obiect obținerea rapidă din partea instanței competente, în cazuri urgente, a unei hotărâri provizorii numite *ordonanță președințială*[1)].

[1)] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 648.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă are titularul dreptului reclamat în justiţie.

[3] Calitate procesuală pasivă are subiectul pasiv al dreptului reclamat în justiţie, respectiv persoana obligată să răspundă faţă de pretenţiile reclamantului.

[4] Obiectul ordonanţei preşedinţiale se poate plasa, cel mai adesea, în materia raporturilor de familie, de vecinătate şi de proprietate, locative, precum şi în materia executării silite. Acesta trebuie să fie individualizat concret de către reclamant prin indicarea obligaţiei ce se va stabili în sarcina pârâtului sau a măsurii ce se va stabili în contradictoriu cu acesta. Astfel, spre exemplu[1]:

a) *în materia raporturilor de familie* se poate solicita: stabilirea locuinţei copiilor minori sau a obligaţiei de întreţinere, precum şi luarea unor măsuri cu privire la încasarea alocaţiei de stat pentru copiii minori până la soluţionarea divorţului părinţilor; reintegrarea soţului-reclamant, eventual şi a copiilor, în locuinţa comună; împărţirea provizorie a locuinţei comune; restituirea bunurilor proprii de strictă necesitate; inventarierea bunurilor comune etc.;

b) *în materia raporturilor de vecinătate şi de proprietate* se poate solicita: sistarea unor lucrări; ridicarea materialelor; încetarea funcţionării maşinilor sau aparatelor care prin zgomotul produs fac imposibilă folosinţa normală a locuinţei; obligarea la repararea gardului-stăvilar şi la curăţarea canalului de scurgere a apelor pluviale; interzicerea folosirii unor substanţe chimice; menţinerea dreptului de servitute; încetarea servituţii create sau folosite în mod abuziv etc.;

c) *în materia raporturilor locative* se poate solicita: evacuarea din locuinţa ocupată în mod abuziv, fără contract de închiriere; constatarea stării locuinţei închiriate; obligarea pârâtului să înceteze împiedicarea folosinţei unor dependinţe comune de către ceilalţi colocatari sau coproprietari etc.;

d) *în materia executării silite* se poate solicita suspendarea execuţiei vremelnice;

e) *în materie comercială* se poate solicita: oprirea unor acte de concurenţă neloială, încetarea faptelor prin care se împiedică folosirea unui spaţiu comercial, suspendarea hotărârii adunării generale a asociaţilor până la soluţionarea acţiunii în anularea acesteia (art. 133 din Legea nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare) etc.

[5] Motivele de fapt. Se va descrie situaţia de fapt care conturează raportul juridic obligaţional dintre părţi şi, prin raportare la acesta, se vor justifica argumentat cele *trei condiţii de admisibilitate* ale ordonanţei preşedinţiale, şi anume: urgenţa, vremelnicia măsurii solicitate prin cererea de ordonanţă preşedinţială şi neprejudecarea fondului de către aceasta.

5.1. Urgenţa. Art. 996 C.proc.civ. recunoaşte existenţa urgenţei în trei situaţii, şi anume când măsura solicitată este necesară pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente şi care nu s-ar putea repara, precum şi pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări, astfel că reclamantul trebuie să arate în cererea sa împrejurările

[1] Pentru detalii, a se vedea *V.M. Ciobanu*, Tratat, vol. II, p. 499-503.

concrete din care rezultă una din cele trei situaţii sus-menţionate, afară de cazul în care chiar legea apreciază existenţa urgenţei, cum ar fi la suspendarea execuţiei vremelnice [art. 450 alin. (5) C.proc.civ.] sau la măsurile provizorii luate pe perioada divorţului (art. 919 C.proc.civ.). De exemplu când obiectul ordonanţei îl constituie obligarea pârâtului la repararea gardului-stăvilar şi la curăţarea canalului înfundat de scurgere a apelor, reclamantul poate justifica urgenţa acestei măsuri prin invocarea inundării periodice a imobilului său de apele scurse din ploi de pe proprietatea învecinată a pârâtului, ceea ce creează pericol de dărâmare a imobilului inundat[1]; când obiectul ordonanţei îl constituie reintegrarea soţului în domiciliul conjugal din care a fost izgonit, reclamantul poate justifica urgenţa acestei măsuri prin invocarea faptului că izgonirea a avut loc fără drept şi că nu are un alt spaţiu de locuit; dacă obiectul ordonanţei îl constituie obligarea soţului la plata pensiei de întreţinere către celălalt soţ, reclamantul poate justifica urgenţa măsurii prin invocarea faptului că este inapt de muncă şi a fost lipsit de soţul-pârât de orice mijloace materiale de subzistenţă; dacă obiectul ordonanţei îl constituie menţinerea dreptului de servitute, reclamantul poate justifica urgenţa acestei măsuri prin faptul că este proprietarul unui loc înfundat şi pârâtul îl împiedică în mod abuziv de la exerciţiul normal al dreptului de trecere, fapt de natură să-i paralizeze exerciţiul normal al dreptului de servitute[2] etc.

5.2. Vremelnicia. Menirea acestei proceduri este să producă efecte vremelnice (provizorii), pe durata stabilită în cuprinsul ordonanţei sau, în afara unei atari menţiuni, cel mult până la judecarea pe fond a litigiului [art. 996 alin. (2) C.proc.civ.]. Nu este, însă, necesar ca cererea de ordonanţă să prevadă termenul până la care se solicită luarea măsurii provizorii. De altfel, este chiar recomandabil să nu se insereze o asemenea limitare temporală, întrucât, în măsura în care nu se promovează o acţiune care să tranşeze pe fond raportul juridic dintre părţi, efectele ordonanţei se pot permanentiza. Întrucât are un caracter vremelnic, pe cale de ordonanţă preşedinţială nu pot fi luate măsuri care nu ar mai face posibilă restabilirea situaţiei de fapt [art. 996 alin. (5) C.proc.civ.].

5.3. Neprejudecarea fondului. Condiţia neprejudecării fondului rezultă explicit din cuprinsul art. 996 alin. (5) C.proc.civ. Ea decurge din cerinţa privind caracterul vremelnic al măsurii ce se poate dispune pe cale de ordonanţă, iar reclamantul o poate justifica prin solicitarea de cercetare a aparenţei dreptului, dedusă, de exemplu, din analiza sumară a titlurilor părţilor, din calitatea de soţ a celui ce reclamă în justiţie săvârşirea de acte abuzive de către celălalt soţ – izgonirea din domiciliul comun, lipsirea de mijloace materiale de subzistenţă etc.

[6] Temeiul de drept. Ca regulă generală, temeiul de drept îl constituie art. 996 şi urm. C.proc.civ.; sunt, însă, şi situaţii în care acest temei se întregeşte cu dispoziţiile speciale, prin care legiuitorul a deschis expres calea ordonanţei preşedinţiale în anumite materii, cum ar fi în materia raporturilor de familie, pe

[1] *C. Crişu*, Ordonanţa preşedinţială, Ed. Academiei, Bucureşti, 1976, p. 33.

[2] *C. Crişu*, Acţiuni civile în justiţie. Teorie şi practică judiciară, Ed. Argessis, 1993, p. 303.

timpul procesului de divorţ (art. 919 C.proc.civ.); în materia executării silite, în cazul suspendării execuţiei vremelnice [art. 450 alin. (5) C.proc.civ.]; în materia contractului de împrumut de consumaţie fără termen, când se solicită instanţei stabilirea acestuia (art. 2162 C.civ.) etc.

[7] Probe. Se vor indica probele solicitate şi aspectele ce se tind a fi dovedite cu acestea. În principiu, se poate solicita orice mijloc de probă admis de lege, în condiţiile dreptului comun. Totuşi, ţinându-se seama de specificul ordonanţei preşedinţiale, nu se va încuviinţa administrarea de probe care ar tergiversa judecata, instanţa fiind chemată să ordone măsuri urgente şi vremelnice, fără prejudecarea fondului [art. 998 alin. (3) C.proc.civ.].

[8] Timbrajul. Dacă cererea este neevaluabilă în bani, ea se taxează cu 20 lei. Când cererea formulată pe cale de ordonanţă preşedinţială este evaluabilă în bani, ea se taxează cu 50 lei, dacă valoarea acesteia nu depăşeşte 2.000 lei, şi cu 200 lei, dacă valoarea ei depăşeşte 2.000 lei [art. 6 alin. (4) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxa judiciară de timbru].

[9] Instanţa competentă. Potrivit art. 997 C.proc.civ., cererea de ordonanţă preşedinţială se va introduce la instanţa competentă să se pronunţe în primă instanţă asupra fondului dreptului. Prin urmare, determinarea instanţei competente material şi teritorial se va face după regulile dreptului comun în materie[1)].

[1)] A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 12.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

38. Cereri necontencioase

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, vă rog să dispuneţi citarea intimatului **[3]** _____, domiciliat în _____, urmând ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

_____ **[4]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 527-535 C.proc.civ., respectiv pe art. _____

Anexez:

- copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- taxa judiciară de timbru de _____ lei şi timbrul judiciar de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererile necontencioase sunt cele prin care nu se urmăreşte stabilirea unui drept potrivnic faţă de o altă persoană, ceea ce înseamnă că prin ele nu se deduce judecăţii vreun conflict de interese.

Spre deosebire de procedura contencioasă, procedura necontencioasă se caracterizează prin lipsa unui litigiu, de unde şi denumirea de procedură graţioasă sau voluntară.

[2] Titularul cererii poate fi orice persoană interesată să obţină autorizarea sau încuviinţarea instanţei în materiile prevăzute de lege, în care nu se urmăreşte stabilirea unui drept potrivnic faţă de o altă persoană.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3] Uneori cererea necontencioasă se opune unor alte persoane, chiar dacă faţă de acesta titularul cererii nu urmăreşte stabilirea unui drept potrivnic, de exemplu cererea de sechestru asigurător se opune de creditor debitorului său; în acest caz se vor indica în cerere atât numele, cât şi domiciliul respectivelor persoane [art. 530 alin. (1) C.proc.civ.].

[4] Obiectul cererii necontencioase, care se poate plasa în diverse materii, trebuie să fie individualizat concret în cerere. Astfel, în procedura necontencioasă se poate solicita, după caz: eliberarea unor recipise sau acte aflate în depozitul instanţei; eliberarea unor sume depuse cu titlu de cauţiune; numirea unui curator special de către instanţă în cazurile prevăzute de art. 58 şi art. 155 alin. (1) pct. 15 C.proc.civ.; încuviinţarea sechestrului asigurător; rectificarea erorilor materiale din hotărâri; încuviinţarea adopţiei; înregistrarea partidelor politice, a modificării statutului şi programului acestora[1]; acordarea personalităţii juridice unei organizaţii sindicale etc.

Este de menţionat că, pentru a determina caracterul contencios sau necontencios al unei cereri, trebuie avut în vedere dacă prin acea cerere se urmăreşte sau nu stabilirea unui drept potrivnic „faţă de o altă persoană", altfel spus dacă în cadrul ei există conflict de interese între mai multe persoane şi pretenţii opuse de apărat; dacă există un astfel de conflict, cererea are natură contencioasă, iar în caz contrar, natură necontencioasă[2].

[5] Motivele de fapt. Se vor arăta argumentat motivele pentru care petiţionarul consideră justificată admiterea cererii sale. De exemplu dacă s-a cerut încuviinţarea executării silite, se va arăta că petentul creditor deţine un titlu executoriu, care constată o creanţă certă, lichidă şi exigibilă.

[6] Temeiul de drept. Ca regulă generală, temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 527-535 C.proc.civ. Legiuitorul a instituit, însă, în anumite materii, norme derogatorii de la aceste dispoziţii cu caracter general, care vor constitui, în materiile respective, temeiul de drept al cererii necontencioase. De exemplu în cazul sechestrului asigurător – art. 951-958 C.proc.civ., în situaţia autorizării de către instanţă a intrării executorului în încăperile ce reprezintă domiciliul, reşedinţa sau sediul unei persoane, în vederea executării altor titluri executorii decât hotărârile judecătoreşti – art. 679 alin. (2) C.proc.civ. etc.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este stabilită în mod diferit de O.U.G. nr. 80/2013 privind taxa judiciară de timbru, în funcţie de obiectul cererii necontencioase. Spre exemplu:

---

[1] În principiu, procedura soluţionării cererii de înregistrare a unui partid politic, ca şi aceea de înregistrare a modificării statutului şi programului acestuia are un caracter necontencios. Dacă, însă, pe parcursul procesului intervin alte persoane care solicită „stabilirea unui drept potrivnic" faţă de cel care a formulat cererea introductivă de instanţă, caracterul litigiului se transformă dintr-unul necontencios în unul contencios – C.S.J., Secţia civilă, decizia nr. 3141/1998, în B.J. – Bază de date.

[2] *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 394-401.

a) dacă se solicită luarea măsurii sechestrului asigurător, taxa judiciară de timbru datorată este cea prevăzută de art. 11 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013, şi anume 100 lei;

c) dacă se solicită înregistrarea partidelor politice taxa datorată este cea prevăzută de art. 12 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013, şi anume 300 lei;

d) dacă se solicită acordarea personalităţii juridice asociaţiilor fără scop lucrativ, fundaţiilor, uniunilor şi federaţiilor de persoane juridice fără scop lucrativ, precum şi modificarea actelor constitutive ale acestora, taxa datorată este cea prevăzută de art. 12 lit. c) din O.U.G. nr. 80/2013, respectiv 100 lei etc.

Există şi cereri necontencioase scutite de plata taxelor judiciare de timbru, de exemplu cererile de încuviinţare a adopţiei, de numire a unui curator [art. 29 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013] etc.

[8] Instanţa competentă este determinată potrivit 528 C.proc.civ. Astfel, cererile necontencioase care sunt în legătură cu o cauză în curs de soluţionare sau soluţionată deja de o instanţă ori care au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanţe se vor îndrepta la acea instanţă. În alte cazuri decât cele menţionate, competenţa instanţei şi soluţionarea incidentelor privind competenţa sunt supuse regulilor prevăzute pentru cererile contencioase. Dacă competenţa teritorială nu poate fi stabilită potrivit ultimului criteriu indicat, cererile necontencioase se vor îndrepta la instanţa în a cărei circumscripţie petentul îşi are, după caz, domiciliul, reşedinţa, sediul ori reprezentanţa, iar dacă niciuna dintre acestea nu se află pe teritoriul României, cererile se vor îndrepta, urmând regulile de competenţă materială, la Judecătoria Sectorului 1 al Municipiului Bucureşti sau, după caz, la Tribunalul Bucureşti.

Sunt şi cereri necontencioase pe care legea le dă în căderea preşedintelui instanţei competente, determinată după regulile sus-menţionate (art. 537 C.proc.civ.).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

39. Cereri privind refacerea înscrisurilor şi hotărârilor dispărute

39a. Cerere de refacere a dosarelor sau înscrisurilor dispărute, privitoare la o pricină în curs de judecată

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, vă solicit ca în contradictoriu cu **[3]** _____, domiciliat în _____, ambii având calitatea de părţi în dosarul nr. ____/_____ al acestei instanţe, cu ultim termen de judecată la data de _____, să procedaţi la

Refacerea acestui dosar/înscris care a dispărut [4]

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 1053 C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea cererii, solicit efectuarea de adrese la părţile din proces şi la autorităţile care au trimis înscrisuri probatorii în dosar pentru a le redepune în copie, scoaterea din registrele instanţei a tuturor datelor privitoare la înscrisurile ce se refac.

Anexez: copii legalizate de pe următoarele înscrisuri: _____ **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Refacerea înscrisurilor şi hotărârilor dispărute este reglementată ca o procedură specială de art. 1053-1055 C.proc.civ., ea vizând acele

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

componente ale unui dosar dispărute în orice chip şi care sunt necesare pentru finalizarea judecăţii sau pentru a se trece la executarea silită.

[2] Titularul cererii poate fi oricare dintre părţile procesului în curs de judecată, care justifică un interes în reconstituirea înscrisului sau a dosarului dispărut. Astfel, va putea formula cerere de reconstituire, după caz, reclamantul, pârâtul, intervenientul, apelantul, recurentul, contestatorul, revizuentul, intimatul, în funcţie de care dintre ei a administrat în cauză înscrisul ulterior dispărut, iar în cazul dispariţiei dosarului oricare din părţile care au învestit instanţa cu o cerere de chemare în judecată, respectiv reclamantul, intervenientul principal, apelantul, recurentul, contestatorul, revizuentul.

[3] Cererea se opune celorlalte părţi din proces care nu au solicitat reconstituirea înscrisurilor sau a dosarului dispărut.

[4] Obiectul cererii îl constituie fie refacerea întregului dosar, când acesta a dispărut în integralitatea sa, fie, când a dispărut doar unul sau mai multe înscrisuri din dosar, refacerea acelui/acelor înscrisuri, urmând a se indica în concret care sunt acestea.

[5] Motivele de fapt. Se va arăta că dosarul (sau doar anumite înscrisuri din el) a dispărut din arhiva instanţei pe rolul căreia se afla în curs de judecată şi că au fost întreprinse verificări pentru găsirea lui, dar care s-au soldat cu un rezultat negativ, deşi respectivul dosar nu figurează în evidenţele arhivei ca fiind trimis la o altă instanţă.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1053 C.proc.civ.

[7] Probele solicitate sunt cele prevăzute pentru această procedură de art. 1053 alin. (2) C.proc.civ.

[8] Se vor indica înscrisurile deţinute de parte şi pe care le-a folosit în dosarul aflat în curs de judecată, dispărut în totalitate sau în parte.

[9] Instanţa competentă, material şi teritorial, este cea învestită cu judecarea pricinii [art. 1053 alin. (1) C.proc.civ.], care poate fi, după caz, judecătoria, tribunalul, curtea de apel sau Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

39b. Cerere de refacere a hotărârilor dispărute

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, vă solicit ca, în contradictoriu cu **[3]** _____, domiciliat în _____, ambii având calitatea de părţi în dosarul nr. ____/_____ al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel _____, să procedaţi la

Refacerea hotărârii pronunţate în acest dosar, care a dispărut

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 1054 (după caz, şi art. 1055, dacă hotărârea dispărută este definitivă) C.proc.civ.

Probe [6]: În dovedirea cererii, solicit verificarea mapei de hotărâri a instanţei pentru a se stabili dacă mai există cel de-al doilea exemplar al hotărârii dispărute şi, după caz, adrese la părţile din proces pentru a depune copia legalizată a aceleiaşi hotărâri, dacă sunt în posesia ei, sau ordonarea efectuării, pe cheltuiala sa, de publicaţii într-un ziar mai răspândit, cu arătarea ca orice posesor al unei copii de pe hotărâre să o depună la grefa instanţei.

Anexez [7]: _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea supra **nr. 39a** – *Cerere de refacere a dosarelor sau înscrisurilor dispărute, privitoare la o pricină în curs de judecată*, pct. 1.

[2] Titularul cererii poate fi oricare din părţile procesului în care s-a pronunţat hotărârea dispărută, ce se cere a fi refăcută.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3] Cererea se opune celorlalte părţi din proces care nu au solicitat refacerea hotărârii dispărute.

[4] Motivele de fapt. Se va face menţiune despre dispariţia hotărârii, despre instanţa care a pronunţat-o, despre faptul dacă împotriva ei s-a exercitat calea de atac şi, după caz, dacă titularul cererii are cunoştinţă, despre persoanele ori autorităţile în posesia cărora se află o copie legalizată a acestei hotărâri.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1054 (după caz, şi art. 1055, dacă hotărârea dispărută este definitivă) C.proc.civ.

[6] Probele solicitate sunt cele prevăzute pentru această procedură de art. 1054 alin. (1) şi (2) C.proc.civ.

[7] Se va anexa copia legalizată a hotărârii dispărute, dacă aceasta este în posesia titularului cererii.

[8] Instanţa competentă, material şi teritorial, este cea care a pronunţat hotărârea dispărută, potrivit art. 1054 alin. (1) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

40. Cerere de sechestru asigurător

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin încheierea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi:

Înfiinţarea unui sechestru asigurător

asupra bunurilor mobile şi imobile ale pârâtului până la concurenţa sumei de _____ lei. **[4]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 951 şi ale art. 952 C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea cererii formulate, solicit proba cu înscrisuri.

Anexez:

- alăturat copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- taxa judiciară de timbru de _____ lei; **[8]**
- recipisa de plată a cauţiunii în valoare de ____ lei. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[10]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Potrivit art. 951 C.proc.civ., sechestrul asigurător constă în indisponibilizarea bunurilor mobile sau/şi imobile urmăribile ale debitorului aflate în posesia acestuia sau a unui terţ, în scopul valorificării lor în momentul în care creditorul unei sume de bani va obţine un titlu executoriu[1].

Sechestrul asigurător este un mijloc procedural pus la îndemâna creditorului pentru conservarea, pe timpul judecării cauzei, a averii debitorului, prin prevenirea actelor de înstrăinare de bunuri mobile sau/şi imobile ale debitorului de rea-credinţă, care ar putea periclita executarea silită în viitor a hotărârii ce se va obţine. Prin funcţia pe care o îndeplineşte, sechestrul asigurător este o măsură asigurătorie, care constă în indisponibilizarea unei cantităţi de bunuri mobile sau/şi imobile ale debitorului-pârât, din care urmează să se îndestuleze creanţa reclamantului, dacă în momentul în care acesta va obţine o hotărâre judecătorească executorie, debitorul nu îşi va executa de bunăvoie obligaţia[2].

[2] Calitate procesuală activă are creditorul interesat să indisponibilizeze o anumită cantitate de bunuri mobile ale debitorului său, în limita creanţei sale, în scopul asigurării realizării acestei creanţe în momentul în care ea va fi constatată prin hotărâre judecătorească definitivă, dacă debitorul nu-şi va executa de bunăvoie obligaţia. Justificarea calităţii procesuale active se află în strânsă legătură cu condiţia definitorie a sechestrului asigurător, anume ca pe rolul instanţei judecătoreşti să se afle o cerere în realizarea creanţei a cărei asigurare se cere. Ca urmare, calitatea procesuală activă aparţine celui care se pretinde creditor (art. 36 teza a II-a C.proc.civ.) şi are calitatea de reclamant în cadrul procesului de fond.

[3] Calitate procesuală pasivă aparţine debitorului chemat în judecată de titularul cererii de sechestru pentru realizarea creanţei a cărei asigurare se cere, având aşadar calitatea de pârât în cadrul procesului de fond.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] În **obiectul sechestrului asigurător** intră bunurile mobile corporale şi imobile ale debitorului-pârât, indiferent dacă acestea se află la el sau la un terţ, până la concurenţa valorii creanţei pretinse împotriva lui de creditor; de aceea, reclamantul-creditor trebuie să indice în cerere cuantumul creanţei rezultând din actul scris ce o constată sau din cererea principală de chemare în judecată. De vreme ce raţiunea instituirii sechestrului asigurător o reprezintă urmărirea bunurilor indisponibilizate, în momentul în care creditorul va dispune de un titlu

---

[1] A se vedea, pentru o tratare de ansamblu a măsurilor asigurătorii în noua reglementare, *T.C. Briciu*, Aspecte de noutate în materia măsurilor asigurătorii şi provizorii în Noul Cod de procedură civilă, în R.R.D.P. nr. 6/2012, p. 52-81.

[2] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, p. 834.

BCU "LUCIAN BLAGA" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

executoriu bunurile mobile care nu pot fi urmărite silit nu pot face obiectul măsurii asigurătorii[1)].

Obiectul este elementul ce face diferenţa între sechestrul asigurător şi poprirea asigurătorie: astfel, sechestrul asigurător se înfiinţează asupra bunurilor mobile corporale şi imobile aparţinând debitorului, indiferent dacă se află în posesia acestuia sau a unui terţ, în vreme ce poprirea asigurătorie se înfiinţează asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente (art. 969 C.proc.civ.).

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona, în primul rând, dacă creanţa reclamantului este constatată sau nu prin act scris.

Dacă creanţa este constatată prin act scris se va arăta în continuare care este actul constatator al creanţei, valoarea acesteia şi data când a devenit exigibilă, precum şi faptul că pentru această creanţă s-a intentat acţiune în justiţie, arătându-se pe scurt obiectul acesteia [art. 952 alin. (1) C.proc.civ.]; dacă creanţa nu a devenit exigibilă se va justifica, în plus, necesitatea sechestrului fie prin aceea că debitorul a micşorat prin fapta sa asigurările date creditorului, fie prin aceea că debitorul nu a dat asigurările promise, fie prin faptul că există pericolul ca debitorul să se sustragă de la urmărire sau să-şi ascundă ori să-şi risipească averea [art. 952 alin. (3) C.proc.civ.], arătându-se totodată că se va depune cauţiunea ce se va fixa de instanţă.

Dacă nu există act scris constatator al creanţei se va arăta că creanţa este exigibilă şi că s-a pornit procedura judiciară de recuperare a acesteia şi că s-a plătit o cauţiune de jumătate din valoarea reclamată prin acţiunea principală [art. 952 alin. (2) C.proc.civ.].

Se va menţiona apoi că reclamantul a formulat acţiune în justiţie pentru realizarea creanţei sale (pe calea dreptului comun sau a unei proceduri speciale pe calea căreia se poate obţine obligarea debitorului la plata sumelor datorate, precum procedura aplicabilă cererilor cu valoare redusă ori ordonanţa de plată[2)]), arătându-se pe scurt obiectul acesteia. În cazul în care creanţa nu rezultă dintr-un act scris, ar trebui enunţate probele din care rezultă existenţa creanţei, probe care vor fi administrate în cadrul procesului de fond.

De vreme ce simpla formulare a cererii de chemare în judecată nu este suficientă pentru înfiinţarea sechestrului, creditorul trebuie să motiveze care sunt circumstanţele din care rezultă riscul ca debitorul să fie insolvabil ori să-şi sustragă bunurile de la urmărire până la data obţinerii titlului executoriu. În condiţiile în care cererea este soluţionată fără citarea părţilor şi la dosar nu există dovezi cu privire

---

1) În acest sens, a se vedea *T.C. Briciu*, loc. cit., p. 55.

2) În acelaşi sens, în ce priveşte ordonanţa de plată, idem, p. 58-59. *A fortiori*, această concluzie se impune şi în ce priveşte procedura aplicabilă cererilor cu valoare redusă, de vreme ce aceasta este o procedură simplificată de rezolvare a fondului cauzei, printr-o hotărâre care beneficiază de autoritate de lucru judecat.

la situaţia patrimonială a debitorului, expunerea convingătoare şi coerentă a unor astfel de circumstanţe pe care judecătorul să-şi întemeieze o apreciere *prima facie* cu privire la temeinicia cererii apare ca deosebit de importantă.

Faţă de dispoziţiile art. 953 alin. (2) C.proc.civ., creditorul este obligat să indice expres în cuprinsul cererii sale care este suma până la concurenţa căreia solicită instituirea sechestrului asigurător, sumă care nu coincide în mod necesar cu suma pretinsă în procesul de fond, ci poate fi şi mai mică (dar nu mai mare).

În schimb, creditorul nu este dator să individualizeze bunurile asupra cărora solicită înfiinţarea sechestrului [art. 953 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.], bunurile urmăribile urmând a fi identificate de executorul judecătoresc, în procedura de aplicare a sechestrului asigurător (art. 954 C.proc.civ.).

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 951 şi ale art. 952 C.proc.civ. În măsura în care reclamantul urmăreşte ca măsura asigurătorie să fie dispusă prin încheiere executorie, în condiţiile art. 203 alin. (2) C.proc.civ. (adică înainte de primul termen de judecată) de completul de judecată sesizat cu judecarea cauzei pe fond, va fi indicat şi acest temei de drept.

[7] Probe. Se poate cere administrarea probelor admise de lege, cu respectarea regulilor de drept comun în materie, dar numai în măsura în care acestea sunt compatibile cu procedura de soluţionare a cererii de sechestru asigurător, care se judecă de urgenţă şi fără citarea părţilor, de cele mai multe ori la un singur termen de judecată. Practic, este vorba de cele mai multe ori despre proba cu înscrisuri, uneori însă ar putea fi depuse şi rapoarte de expertiză extrajudiciare ori actele constatatoare ale unei asigurări de dovezi. Nu credem că poate fi exclusă ipoteza administrării probei cu martorii indicaţi de reclamant în cuprinsul cererii sale, în măsura în care aceştia ar fi audiaţi cu privire la circumstanţele care fac necesară instituirea măsurii (insolvabilitatea ori fuga debitorului, de exemplu) sau chiar cu privire la existenţa creanţei, în ipoteza prevăzută de art. 952 alin. (2) C.proc.civ., când aceasta nu rezultă dintr-un înscris, iar faptul juridic generator al creanţei poate fi dovedit cu martori, potrivit legii. Desigur, instanţa va face o apreciere sumară, *prima facie*, cu privire la existenţa creanţei, fără a prejudeca fondul, iar încheierea pronunţată nu va avea autoritate de lucru judecat asupra fondului.

Ca înscrisuri se depun, în mod obligatoriu, actul constatator al creanţei, dacă un asemenea act există. În cazul în care creanţa nu rezultă nemijlocit dintr-un înscris, se vor depune acele acte din a căror coroborare rezultă o aparenţă de temeinicie sau cel puţin de plauzibilitate a creanţei pretinse (de exemplu dacă se cere asigurarea unei creanţe decurgând dintr-un raport de răspundere civilă delictuală se va depune procesul-verbal de constatare a faptei, dresat de organele de poliţie, precum şi actele din care rezultă cuantumul prejudiciului). De asemenea, vor fi depuse copia cererii principale de chemare în judecată şi dovada înregistrării acesteia la instanţă, respectiv un certificat de grefă care să ateste existenţa procesului de fond pe rolul instanţei.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, potrivit art. 11 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Potrivit aceluiaşi text de lege, dacă măsura asigurătorie priveşte o navă sau aeronavă, taxa judiciară de timbru este de 1.000 lei.

[9] Cauţiunea

9.1. În cazul creanţei constatate prin act scris şi ajunsă la scadenţă, depunerea cauţiunii este lăsată la aprecierea instanţei, aşa încât în această situaţie nu se va depune vreo cauţiune odată cu cererea de sechestru.

Dacă creanţa este constatată prin act scris, dar nu a ajuns la scadenţă, cauţiunea este obligatorie, însă cuantumul acesteia se stabileşte de instanţă după propria apreciere, aşa încât nici în această situaţie cauţiunea nu se poate depune odată cu cererea de sechestru.

În aceste cazuri, instanţa stabileşte cuantumul cauţiunii prin chiar încheierea de înfiinţare a sechestrului. Potrivit art. 955 C.proc.civ., nedepunerea cauţiunii în termenul fixat de instanţă atrage desfiinţarea de drept a sechestrului.

9.2. În cazul creanţei care nu este constatată în scris, cauţiunea, în cuantum de jumătate din „valoarea reclamată" (doctrina şi jurisprudenţa sunt în sensul că această sintagmă se referă la suma pretinsă prin cererea principală, reclamantul nefiind îndreptăţit să obţină reducerea cauţiunii datorate prin reducerea sumei pentru care cere înfiinţarea măsurii asigurătorii[1]), trebuie depusă obligatoriu odată cu cererea de sechestru, sub sancţiunea inadmisibilităţii acesteia. Aşadar, la momentul introducerii cererii, reclamantul trebuie să observe cu atenţie dacă existenţa şi cuantumul creanţei rezultă dintr-unul sau mai multe înscrisuri, caz în care sunt aplicabile, după caz, alin. (1) sau (3) ale art. 952 C.proc.civ., ori dacă, dimpotrivă, creanţa nu rezultă dintr-un act scris, caz în care trebuie să respecte dispoziţiile art. 952 alin. (2) C.proc.civ.

[10] Instanţa competentă, material şi teritorial, este cea învestită cu judecata în primă instanţă a acţiunii principale, indiferent de etapa procesuală – primă instanţă, apel, recurs – în care se află judecata acestei cereri [art. 953 alin. (1) C.proc.civ.].

[1] A se vedea *V.M. Ciobanu*, Tratat, vol. II, p. 78-79; *T.C. Briciu*, loc. cit., p. 59.

BCU IASI / CENTRUL DE CONSULTARE

41. Cerere de poprire asigurătorie

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, solicitându-vă ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Înfiinţarea unei popriri asigurătorii

asupra _____, până la concurenţa sumei de _____ lei. **[4]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 969 C.proc.civ. raportat la art. 951-952 C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea cererii, solicit încuviinţarea probei cu înscrisuri.

Anexez:

- alăturat copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- taxa judiciară de timbru de _____ lei; **[8]**
- recipisa de plată a cauţiunii în valoare de _____ lei. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[10]** _____

RCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Poprirea asigurătorie este o măsură de asigurare de care poate uza creditorul pentru realizarea în viitor a creanţei sale, după obţinerea titlului executoriu, şi ea constă în indisponibilizarea sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile pe care debitorul său le are ori le va avea de primit de la un terţ debitor al lui.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 40** – *Cerere de sechestru asigurător*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 40** – *Cerere de sechestru asigurător*, pct. 3.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] În **obiectul popririi asigurătorii** pot intra sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporale urmăribile, datorate debitorului de terţul poprit sau pe care aceasta i le va datora în viitor, dar în temeiul unor raporturi juridice existente, în condiţiile art. 952 şi ale art. 969 C.proc.civ. A se vedea şi *supra* **nr. 40** – *Cerere de sechestru asigurător*, pct. 4.

[5] Motivele de fapt. Se va invoca existenţa dublului raport obligaţional ce trebuie să stea la baza popririi asigurătorii (dedus din dispoziţiile art. 969 C.proc.civ.), respectiv cel între reclamantul-poprit şi debitorul urmărit, în sensul că reclamantul-poprit este creditorul debitorului urmărit, şi cel între debitorul urmărit şi terţul poprit, în sensul că debitorul urmărit este creditorul terţului poprit, arătându-se totodată împrejurările şi actele din care rezultă ambele raporturi juridice.

Pentru celelalte menţiuni, a se vedea *supra* **nr. 40** – *Cerere de sechestru asigurător*, pct. 5.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 969 C.proc.civ. cu raportare la dispoziţiile art. 951-952 C.proc.civ. În măsura în care reclamantul urmăreşte ca măsura asigurătorie să fie dispusă prin încheiere executorie, în condiţiile art. 203 alin. (2) C.proc.civ. (adică înainte de primul termen de judecată) de completul de judecată sesizat cu judecarea cauzei pe fond, va fi indicat şi acest temei de drept.

[7] Probe. A se vedea *supra* **nr. 40** – *Cerere de sechestru asigurător*, pct. 7.

[8] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 40** – *Cerere de sechestru asigurător*, pct. 8.

[9] Cauţiunea. A se vedea *supra* **nr. 40** – *Cerere de sechestru asigurător*, pct. 9.

[10] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 40** – *Cerere de sechestru asigurător*, pct. 10.

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

42. Cerere de ridicare a măsurilor asigurătorii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea), solicit ca în contradictoriu cu intimatul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale intimatului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale intimatului **[3a]**, să dispuneţi

Ridicarea sechestrului asigurător/popririi asigurătorii

instituit(ă) de această instanţă prin încheierea dată în camera de consiliu la data de _____, asupra următoarelor _____ (bunuri/sume de bani/titluri de valoare etc.). **[4]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile _____

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probei cu înscrisuri.

Anexez:

- alăturat copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- taxa judiciară de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natură juridică. Cererea de ridicare a măsurilor asigurătorii este mijlocul procedural pus la îndemâna debitorului pentru a pune capăt indisponibilizării bunurilor sau efectelor sale, fie prin oferirea altor garanţii de realizare a creanţei pretinse de creditor, fie din cauze imputabile însuşi creditorului, a cărui cerere a fost, în mod irevocabil, anulată, respinsă sau perimată ori la care acesta a renunţat.

[2] Calitate procesuală activă are debitorul împotriva căruia s-a formulat cererea de sechestru asigurător sau, după caz, de poprire asigurătorie.

[3] Calitate procesuală pasivă are creditorul – titular al cererii de sechestru asigurător sau, după caz, al cererii de poprire asigurătorie. În cererea de poprire are această calitate şi terţul poprit, căruia încheierea de ridicare a popririi trebuie să-i fie opozabilă.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul cererii. Se va individualiza, prin număr şi dată, încheierea prin care s-a luat măsura asigurătorie a cărei ridicare se solicită şi se vor enumera bunurile astfel indisponibilizate.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona, după caz, în funcţie de temeiul de drept al cererii, care sunt garanţiile – reale sau personale – oferite de debitor în scopul asigurării executării creanţei pretinse de creditor [art. 956 alin. (1) C.proc.civ.] sau se va invoca faptul că cererea principală, în temeiul căreia a fost încuviinţată măsura asigurătorie, a fost anulată, respinsă sau perimată prin hotărâre definitivă ori cel care a făcut-o a renunţat la judecata acesteia potrivit art. 406 C.proc.civ. sau la dreptul pretins potrivit art. 408 C.proc.civ.[1] [art. 956 alin. (2) C.proc.civ.].

[6] Temeiul de drept îl constituie, după caz, art. 956 alin. (1) sau (2) C.proc.civ. Primul text se va invoca atunci când debitorul oferă garanţii creditorului că-şi va executa obligaţia de plată a creanţei în momentul în care aceasta va fi constată prin hotărâre judecătorească definitivă, iar cel de-al doilea se va invoca atunci când se pretinde că acţiunea principală a fost anulată, respinsă sau perimată prin hotărâre definitivă ori stinsă prin renunţarea reclamantului la judecată sau la dreptul pretins.

[7] Probe. De regulă, pentru aspectele ce se tind a fi dovedite într-o cerere de ridicare a măsurilor asigurătorii sunt suficiente înscrisurile; în cadrul acestei probe se poate solicita şi ataşarea dosarului în care s-a pronunţat încheierea de admitere a măsurii asigurătorii.

---

[1] *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 592.

BCU IAŞI CENTRALA UNIVERSITARĂ LIBRARY

Se vor nominaliza înscrisurile depuse, dintre care obligatorii sunt încheierea prin care s-a luat măsura asigurătorie şi, după caz, orice înscris care constată garanţiile oferite de debitor creditorului său[1)] ori hotărârea dată în cererea principală.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, potrivit art. 11 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Faţă de formularea largă a textului, care se referă la orice cereri în legătură cu măsurile asigurătorii, iar nu doar la cererile de instituire a unor astfel de măsuri, şi cererea de ridicare a sechestrului asigurător intră în câmpul său de aplicare.

[9] Instanţa competentă. Având în vedere că cererea de ridicare a măsurilor asigurătorii este o cerere incidentală, instanţa competentă material şi teritorial să o judece este cea care s-a pronunţat în fond asupra cererii de luare a măsurilor asigurătorii, conform regulii *accesorium sequitur principale*, consacrată de art. 123 C.proc.civ.

[1)] Pentru detalii cu privire la înţelesul noţiunii de garanţie îndestulătoare, a se vedea *T.C. Briciu*, loc. cit., p. 69.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

43. Cerere de sechestru judiciar

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi:

Instituirea unui sechestru judiciar

asupra _____ **[4]** şi încredinţarea pazei bunului/bunurilor puse sub sechestru către _____ **[5]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [6]: _____

Temeiul de drept [7]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 971 şi urm. C.proc.civ.

Probe [8]: În dovedirea cererii, solicit încuviinţarea probelor cu _____

Anexez:

- alăturat copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____
- taxa judiciară de timbru de _____ lei. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[10]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Potrivit art. 971 C.proc.civ., sechestrul judiciar constă în indisponibilizarea bunurilor ce formează obiectul litigiului sau, în condiţiile legii, a altor bunuri, prin încredinţarea pazei acestora unui administrator-sechestru desemnat potrivit art. 975 C.proc.civ.

Sechestrul judiciar este un mijloc procedural pus la îndemâna creditorului pentru a împiedica înstrăinarea sau degradarea, în cursul judecăţii, a bunului cu privire la care poartă litigiul, în scopul asigurării executării hotărârii viitoare. Practic, sechestrul judiciar are natura unei măsuri asigurătorii, care constă în numirea de către instanţă a unei persoane căreia i se încredinţează, spre păstrare şi administrare, bunul în litigiu sau, în condiţiile legii, alt bun, pe timpul cât durează judecata de fond[1)].

[2] Calitate procesuală activă are, atunci când există proces de fond pe rol, partea din procesul principal interesată în conservarea bunului asupra căruia poartă litigiul, respectiv reclamantul, intervenientul principal sau chiar pârâtul, dacă litigiul are ca obiect un partaj, iar atunci când nu există proces de fond pe rol, creditorul interesat să conserve bunurile datorate de debitorul său.

[3] Calitate procesuală pasivă aparţine celui care deţine bunul şi care, de regulă, este parte în procesul de fond la care se referă art. 972 alin. (1) C.proc.civ. Dacă înfiinţarea sechestrului se cere în condiţiile alin. (2), calitatea procesuală pasivă aparţine celui care deţine bunul.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] În **obiectul cererii de sechestru judiciar** intră bunul sau bunurile mobile sau imobile a căror conservare este urmărită de creditorul obligaţiei de predare a acestora, bunuri care trebuie să fie nominalizeze în cererea de sechestru. S-a arătat în doctrină că pot face obiectul sechestrului judiciar şi bunurile mobile incorporale, precum părţile sociale sau acţiunile, dacă există un litigiu privind proprietatea acestora (cum ar fi o acţiune în anularea cesiunii unor astfel de titluri)[2)].

[5] Odată cu cererea de instituire a sechestrului, reclamantul trebuie să ceară şi **desemnarea administratorului-sechestru**, adică a persoanei însărcinate cu paza bunului sechestrat. Conform art. 975 C.proc.civ., paza bunului sechestrat va fi încredinţată persoanei desemnate de părţi de comun acord, iar în caz de neînţelegere, unei terţe persoane desemnate de instanţă (desigur dintre cele propuse de părţi în acest scop), care va putea fi chiar deţinătorul bunului, dar care, pe cât posibil, nu trebuie să fie interesată în cauză.

---

1) *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, p. 836.

2) A se vedea *T.C. Briciu*, loc. cit., p. 72, precum şi doctrina acolo citată.

[6] Motivele de fapt. Se va menţiona dacă există pe rolul instanţei proces asupra proprietăţii sau a altui drept real principal, asupra posesiunii unui bun mobil sau imobil, ori asupra folosinţei sau administrării unui bun proprietate comună, iar dacă un asemenea proces există trebuie justificată necesitatea instituirii sechestrului judiciar, căci simpla existenţă a procesului nu justifică, prin ea însăşi, luarea acestei măsuri. În acest sens, se poate invoca, de exemplu, că există pericol de dispariţie, degradare, înstrăinare, risipire a bunului/bunurilor debitorului etc.[1)]

Dacă nu există proces pe rol, atunci se va releva existenţa uneia dintre situaţiile prevăzute de art. 972 alin. (2) C.proc.civ., în care legiuitorul permite, chiar şi în absenţa procesului, instituirea sechestrului, şi anume: faptul că există un bun pe care debitorul îl oferă pentru liberarea sa; că există motive temeinice de teamă pentru sustragerea, distrugerea ori alterarea bunului de către posesorul său actual; că debitorul este insolvabil sau că există motive temeinice de bănuială că acesta se va sustrage de la executarea silită ori că sunt temeri de sustragere sau deteriorare a bunurilor mobile ce alcătuiesc garanţia creditorului.

[7] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 971-972 C.proc.civ., la care se adaugă art. 975-976 C.proc.civ. atunci când se cere şi numirea unui administrator provizoriu până la soluţionarea cererii de sechestru judiciar. În măsura în care reclamantul urmăreşte ca măsura asigurătorie să fie dispusă prin încheiere executorie, în condiţiile art. 203 alin. (2) C.proc.civ. (adică înainte de primul termen de judecată) de completul de judecată sesizat cu judecarea cauzei pe fond, va fi indicat şi acest temei de drept.

[8] Probe. Se poate cere administrarea oricărui mijloc de probă, cu respectarea regulilor de drept comun în materie.

[9] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, potrivit art. 11 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Potrivit aceluiaşi text de lege, dacă măsura asigurătorie priveşte o navă sau aeronavă, taxa judiciară de timbru este de 1.000 lei.

[10] Instanţa competentă diferă după cum există sau nu proces de fond pe rolul instanţei. Dacă există un asemenea proces, cererea de sechestru se judecă de instanţa competentă material şi teritorial să judece în primă instanţă cererea principală, indiferent dacă această cerere se mai află sau nu pe rolul respectivei instanţe, iar dacă nu există proces competentă material şi teritorial este instanţa în circumscripţia căreia se află bunul (art. 973 C.proc.civ.); în acest din urmă caz competenţa materială în primă instanţă revine tribunalului, potrivit normei generale cuprinse în art. 95 pct. 1 C.proc.civ., întrucât cererea de sechestru nu are un obiect evaluabil în bani, astfel încât, în raport de valoarea acestuia, competenţa să se împartă între judecătorie şi tribunal[2)].

---

1) *M. Tăbârcă*, Codul adnotat, p. 594.

2) În acelaşi sens, a se vedea *T.C. Briciu*, loc. cit., p. 74-75.

44. Cereri privind asigurarea probelor

44a. Cerere de administrare a unei probe

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca:

Să procedaţi la administrarea probei cu _____ [4],

urmând să constataţi administrată această probă.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 359-363 C.proc.civ.

Dacă este cazul: Vă solicităm să încuviinţaţi ca judecarea cererii să se facă fără citarea părţilor, potrivit art. 360 alin. (5) C.proc.civ., întrucât **[6a]** _____

Anexez: chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

RCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natură juridică. Prin excepţie de la regula după care probele se administrează în cursul procesului, în timpul dezbaterilor judiciare, există şi situaţii în care se justifică administrarea lor înainte de începerea procesului sau în cursul procesului, dar mai înainte de etapa propunerii şi administrării probelor, respectiv atunci când este posibil ca respectivul mijloc de probă să dispară sau să devină greu de administrat în viitor. Pentru aceste situaţii, legiuitorul a instituit prin art. 359-365 C.proc.civ. procedura asigurării probelor, care permite administrarea cu anticipaţie a unor probe ce vor putea fi folosite într-un proces viitor ori în curs, care însă nu a ajuns în etapa de încuviinţare şi administrare a probelor.

[2] Calitate procesuală activă are orice persoană interesată în constatarea, de urgenţă, a unei probe ce-i va folosi într-un proces de fond deja aflat pe rolul instanţei sau care va fi promovat ulterior.

[3] Calitate procesuală pasivă are persoana împotriva căreia titularul cererii urmăreşte să folosească proba a cărei asigurare a solicitat-o.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul cererii îl poate constitui, după caz, audierea de martori, efectuarea unei expertize, constatarea stării unor lucruri mobile sau imobile, recunoaşterea unui înscris, a unui fapt ori a unui drept. S-a decis că nu intră în obiectul acestei cereri constatarea stării de sănătate a unei persoane ca urmare a unui accident, deoarece o atare situaţie nu poate fi constatată decât de instituţia medicală abilitată în acest sens (Institutul de Medicină Legală) şi nici constatarea săvârşirii accidentului şi a vinovăţiei făptuitorului, aspecte ce cad în competenţa organelor de cercetare penală[1]. Totuşi, nu excludem posibilitatea ca instanţa să dispună ca expertiza (spre exemplu psihiatrică) să fie efectuată de Institutul de Medicină Legală, atunci când se prefigurează un litigiu în care starea de sănătate psihică sau fizică a unei persoane la un anumit moment ar prezenta relevanţă (spre exemplu în cazul anulării unui act pentru lipsă de discernământ), iar această persoană suferă de o boală gravă, supravieţuirea ei până la momentul procesului fiind sub semnul întrebării.

[5] Motivele de fapt. Se va arăta:

a) *dacă există sau nu proces de fond pe rolul instanţei*, în ambele cazuri asigurarea dovezilor fiind admisibilă;

b) *care sunt probele a căror administrare se solicită şi împrejurările ce se doresc a fi dovedite cu acestea*, pentru ca instanţa să poată verifica admisibilitatea respectivelor dovezi în raport de procesul principal;

---

[1] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, p. 325-326.

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

c) *în cazul în care procesul de fond nu se află încă pe rol*, se va arăta care este obiectul probabil al litigiului, în ce constă divergenţa dintre părţi şi de ce proba a cărei asigurare se cere ar fi admisibilă şi concludentă în acel proces, conform art. 255 C.proc.civ.;

d) *în ce constă starea de urgenţă care impune asigurarea dovezii* – primejdia ca ea să dispară ori să fie greu de administrat în viitor (de exemplu faptul că un martor părăseşte localitatea sau ţara un timp îndelungat) sau faptul că pârâtul este de acord cu administrarea probei în acest cadru, situaţie în care condiţia urgenţei nu mai trebuie justificată de reclamant.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 359-363 C.proc.civ. În măsura în care reclamantul urmăreşte ca asigurarea probelor să fie dispusă prin încheiere executorie, în condiţiile art. 203 alin. (2) C.proc.civ. (adică înainte de primul termen de judecată) de completul de judecată sesizat cu judecarea cauzei pe fond, va fi indicat şi acest temei de drept.

[6a] Cererea de asigurare a probei se judecă, de regulă, cu citarea părţilor [art. 360 alin. (1) C.proc.civ.]. În situaţii de urgenţă deosebită, reclamantul poate cere instanţei să dispună soluţionarea cererii fără citarea părţilor [art. 360 alin. (1) C.proc.civ.].

[7] Timbrajul. Fiind o cerere neevaluabilă în bani, taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă material şi teritorial diferă, conform art. 360 alin. (1) C.proc.civ., după cum asigurarea dovezilor este cerută pe cale principală, adică înainte de a exista judecată asupra fondului, sau pe cale incidentală, adică în timp ce pe rol se află procesul de fond, în cadrul căruia nu s-a ajuns la momentul administrării probelor.

În primul caz, competenţa materială şi teritorială revine judecătoriei în circumscripţia căreia se află martorul[1)] sau obiectul constatării, iar în cel de-al doilea caz această competenţă revine instanţei care soluţionează cauza în primă instanţă[2)].

[1)] Interesează locuinţa efectivă a martorului, iar nu domiciliul declarat. În acest sens, a se vedea *M. Tăbârcă*, Drept procesual civil, vol. II, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013, p. 439.

[2)] Ibidem.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

44b. Cerere de delegare a unui executor judecătoresc

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin încheierea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi:

Delegarea unui executor judecătoresc care să constate la faţa locului starea de fapt

constând în _____ **[4]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 364 C.proc.civ.

Dacă este cazul: Vă solicităm să încuviinţaţi ca judecarea cererii să se facă fără citarea părţilor, potrivit art. 364 alin. (3) C.proc.civ., întrucât **[6a]** _____

Anexez: chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **44a** – *Cerere de administrare a unei probe*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă are orice persoană interesată să constate de urgenţă o anumită stare de fapt, care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea dovezilor.

[3] Calitate procesuală pasivă are persoana căreia titularul cererii urmăreşte să-i opună starea de fapt a cărei constatare a solicitat-o.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul cererii îl reprezintă constatarea, la faţa locului, a unei situaţii de fapt, care trebuie individualizată expres de reclamant, cum ar fi constatarea reţinerii nejustificate a documentelor contabile de către un asociat al unei societăţi comerciale (cererea având un asemenea obiect este o variantă a procedurii prin care se urmăreşte asigurarea dovezilor[1]), existenţa şi starea materială, exterioară a unor bunuri aflate în posesia unui singur coproprietar, constatarea stării unui imobil închiriat (existenţa unei întreţineri necorespunzătoare, efectuarea unor modificări neautorizate etc.).

Art. 364 alin. (1) C.proc.civ., care se referă la „constatarea unei stări de fapt", pune probleme de delimitare faţă de art. 359 alin. (1) C.proc.civ., care se referă la „starea unor bunuri mobile sau imobile". Credem că procedura prevăzută de art. 359 şi urm. C.proc.civ. este aplicabilă ori de câte ori informaţia privind starea bunurilor nu poate fi obţinută prin simpla lor inspectare vizuală – caz în care este suficientă constatarea stării de fapt de către executorul judecătoresc, indiferent dacă această stare de fapt se referă sau nu la bunuri – ci prin intermediul unei probe distincte, de regulă, o expertiză tehnică. În acest caz, se impune sesizarea instanţei, care va dispune administrarea probei în condiţiile legii.

Dacă însă starea de fapt poate fi constatată nemijlocit, cu titlu de noutate, executorul judecătoresc poate face constatarea fără a fi necesară autorizarea prealabilă a instanţei, ceea ce este de natură să degreveze activitatea acesteia şi să faciliteze constatarea unor stări de fapt volatile, precum informaţiile cuprinse pe un site web, bunurile distribuite printr-un lanţ de magazine, existenţa unor acte de publicitate înşelătoare etc. Doar în măsura în care efectuarea constatării necesită concursul părţii adverse sau al unei alte persoane, iar acest concurs nu există, partea interesată va putea cere instanţei să încuviinţeze efectuarea constatării [art. 364 alin. (2) şi (3) C.proc.civ.].

[1] *G. Boroi, D. Rădescu*, Codul comentat şi adnotat, p. 326.

BCU IASI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[5] Motivele de fapt. Se va arăta care este relevanţa asupra procesului de fond a constatării situaţiei de fapt pretinse de reclamant şi se va justifica urgenţa măsurii prin aceea că respectiva stare de fapt poate să înceteze sau să se schimbe până la administrarea dovezilor. De asemenea, faţă de dispoziţiile art. 364 alin. (2) şi (3) C.proc.civ., se va arăta de ce constatarea stării de fapt nu se poate face decât cu concursul părţii adverse sau al altei persoane, precum şi împrejurările din care rezultă că acest acord nu există.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 364 C.proc.civ. În măsura în care reclamantul urmăreşte ca asigurarea probelor să fie dispusă prin încheiere executorie, în condiţiile art. 203 alin. (2) C.proc.civ. (adică înainte de primul termen de judecată) de completul de judecată sesizat cu judecarea cauzei pe fond, va fi indicat şi acest temei de drept.

[7] Timbrajul. A se vedea *supra* **44a** – *Cerere de administrare a unei probe*, pct. 7.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este determinată de art. 364 alin. (3) cu referire la art. 360 alin. (1) C.proc.civ. ca fiind cea în circumscripţia căreia urmează să se facă constatarea.

b) *material* – competenţa revine judecătoriei, în cazul în care cererea de constatare a stării de fapt s-a făcut pe cale principală (înainte de a exista judecată asupra fondului), iar dacă s-a făcut pe cale incidentală (în timpul judecăţii procesului de fond), competenţa revine instanţei care soluţionează cauza în primă instanţă[1)].

[1)] *M. Tăbârcă*, Drept procesual civil, vol. II, op. cit., p. 439.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

45. Cereri de probatorii

45a. Cerere de încuviinţare a probelor

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. __/_____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul _____, în calitate de (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, intimat) în dosarul nr. ____/____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, vă rog să-mi

Încuviinţaţi următoarele probe: [1]

1. Înscrisuri, pentru a dovedi _____ **[2]**
2. Interogatoriul părţii adverse, pentru a dovedi _____ **[3]**
3. Martori, pentru a dovedi _____ **[4]**
4. Expertiză tehnică în specialitatea _____, pentru a dovedi _____ **[5]**
5. Cercetare locală, pentru a dovedi _____ **[6]**
6. Probe materiale _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

BCU ASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Obiectul cererii. Enumerarea probelor de la punctele 1-6 este exemplificativă, urmând ca, în funcţie de specificul fiecărei cauze, respectiv de etapa procesuală în curs de judecată şi de pretenţiile ce se tind a fi dovedite, să se solicite doar una, unele sau toate cele şase probe enunţate.

După indicarea fiecărei probe cerute se vor arăta în mod obligatoriu faptele ce se tind a fi dovedite cu aceasta, pentru ca instanţa să poată aprecia asupra admisibilităţii probei, adică dacă este legală, verosimilă, pertinentă şi concludentă.[1)]

[2] În cadrul **probei cu înscrisuri** se pot administra *înscrisuri autentice* care, conform art. 270 C.proc.civ. fac deplină dovadă faţă de orice persoană, până la declararea lor ca false, cu privire la constatările făcute personal de către cel care le-a autentificat, în condiţiile legii. Declaraţiile părţilor cuprinse în aceste înscrisuri fac dovadă, până la proba contrară, atât între părţi, cât şi faţă de oricare alte persoane. Aceeaşi forţă probantă ca aceea a declaraţiilor părţilor o au şi menţiunile din înscris care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părţilor, fără a constitui obiectul principal al actului. Celelalte menţiuni constituie, între părţi, un început de dovadă scrisă.

De asemenea, se pot depune *înscrisuri sub semnătură privată* a căror forţă probantă este reglementată de art. 273 C.proc.civ. Astfel, dacă înscrisurile sunt recunoscute de acela căruia i se opun sau sunt socotite de lege ca recunoscute fac dovadă între părţi până la proba contrară. De asemenea, menţiunile din înscris care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părţilor fac dovadă până la proba contrară, iar celelalte menţiuni, străine de cuprinsul acestui raport, pot servi doar ca început de dovadă scrisă.

Cererea poate cuprinde şi solicitarea de a se încuviinţa proba cu înscrisuri pe suport informatic. Aşa cum prevede art. 284 C.proc.civ., documentul care reproduce datele unui act, înscrise pe un suport informatic, face deplină dovadă între părţi, până la proba contrară, dacă prin lege nu se prevede altfel. Pentru situaţia în care suportul sau tehnologia utilizată pentru redactare nu garantează integritatea documentului, acesta poate servi, după circumstanţe, ca mijloc material de probă sau ca început de dovadă scrisă.

[3] Interogatoriul nu poate privi decât fapte personale ale aceluia căruia i se administrează şi care sunt de natură să ducă la soluţionarea procesului (art. 351 C.proc.civ.), iar când se adresează reprezentantului legal al părţii poate privi numai actele încheiate şi faptele săvârşite de el în această calitate (art. 353 C.proc.civ.).

[4] Martorii pot fi audiaţi pentru dovedirea oricărei situaţii de fapt, deoarece faptele juridice se pot proba cu orice mijloc de probă.

---

1) *V.M. Ciobanu*, Tratat teoretic şi practic de procedură civilă, vol. I, Ed. Naţional, Bucureşti, 1996, p. 157.

Pentru dovedirea actelor juridice, încuviinţarea probei testimoniale se realizează cu respectarea dispoziţiilor art. 309 C.proc.civ. Astfel, pentru actele juridice al căror obiect are o valoare inferioară sumei de 250 lei, nu există nicio restricţie în dovedirea lor cu martori. Pentru cele care au valoare mai mare de 250 lei, în principiu, proba cu martori este inadmisibilă. Se poate, însă, dovedi cu martori orice act juridic, indiferent de valoarea lui, contra unui profesionist, dacă a fost încheiat de acesta în timpul activităţii sale profesionale, cu excepţia cazului în care legea specială ar pretinde în mod expres forma scrisă. Proba cu martori nu poate fi primită nici atunci când prin ea se tinde la dovedirea existenţei unui act juridic pentru care legea pretinde forma scrisă pentru validitatea sau pentru proba lui. De asemenea, proba cu martori nu se admite niciodată împotriva sau peste ceea ce cuprinde un înscris şi nici despre ceea ce s-ar pretinde că s-ar fi zis înainte, în timpul sau în urma întocmirii lui, chiar dacă legea nu cere forma scrisă pentru dovedirea actului juridic.

Aceste limitări ce privesc admisibilitatea probei testimoniale devin inoperante atunci când: partea s-a aflat în imposibilitate materială sau morală de a-şi întocmi un înscris pentru dovedirea actului juridic; există un început de dovadă scrisă în sensul prevederilor art. 310 C.proc.civ.; partea a pierdut înscrisul doveditor din pricina unui caz fortuit sau de forţă majoră; părţile convin, fie şi tacit, să folosească această probă, însă numai privitor la drepturile de care ele pot să dispună; actul juridic este atacat pentru fraudă, eroare, dol, violenţă ori este lovit de nulitate absolută pentru cauză ilicită sau imorală, după caz; se cere lămurirea clauzelor actului juridic.

[5] Solicitarea efectuării unei **expertize** obligă partea să indice, pe lângă împrejurările de fapt ce se tind a fi dovedite cu această probă, şi obiectivele la care trebuie să răspundă expertul.

[6] Cercetarea locală se cere atunci când anumite împrejurări de fapt pot fi cel mai bine lămurite prin constatarea directă a instanţei sau atunci când celelalte probe administrate nu au lămurit o anumită situaţie de fapt, ce poate fi verificată la faţa locului.

[7] Probele materiale sunt lucrurile care prin însuşirile lor, prin aspectul lor ori semnele sau urmele pe care le păstrează servesc la stabilirea unui fapt care poate duce la soluţionarea procesului. Se circumscriu acestei categorii şi fotografiile, fotocopiile, filmele, discurile, benzile de înregistrare a sunetului, precum şi alte asemenea mijloace tehnice, dacă nu au fost obţinute prin încălcarea legii ori a bunelor moravuri (art. 341 C.proc.civ.).

[8] Instanţa competentă este cea învestită cu soluţionarea pricinii în care se cere administrarea probelor indicate prin cerere.

BCU "Alexandru Ioan Cuza" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

45b. Cerere pentru depunerea listei cu martori

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. __/_____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, intimat etc.) în dosarul nr. ____/____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____

Depun prezenta listă de martori

conform încheierii de şedinţă de la termenul din _____, când mi-a fost încuviinţată această probă, solicitându-vă să dispuneţi citarea martorilor pentru termenul din _____

Menţionez că mi-au fost încuviinţaţi ____ **[1]** martori, ale căror nume şi adrese sunt următoarele:

1. _____, domiciliat în _____;
2. _____, domiciliat în _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel **[2]** _____

Comentariu

[1] Se va trece numărul martorilor din încheierea de încuviinţare a probelor.

[2] Cererea se depune la instanţa care are pe rol dosarul în care s-au încuviinţat martorii.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

45c. Cerere pentru depunerea de înscrisuri probatorii la dosar

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. __/_____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent, intimat) în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____,

Depun copii de pe următoarele înscrisuri

certificate în ___ exemplare:

1. _____;
2. _____;
3. _____ etc.

Vă rog să dispuneţi comunicarea a câte unui exemplar de pe aceste înscrisuri către celelalte părţi din proces.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie [1] _____

Comentariu

[1] Cererea se depune la instanţa care are pe rol dosarul în care se administrează înscrisurile indicate în cuprinsul său.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

46. Cereri privind alegerea/schimbarea locului citării şi al comunicării actelor de procedură

46a. Cerere de alegere a locului citării şi al comunicării actelor de procedură

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, revizuent, intimat etc.) în dosarul nr. ____/_____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, vă rog să luaţi act că

Înţeleg să îmi aleg locul citării şi al comunicării actelor de procedură

la _____ [1], ce are următoarea adresă _____ [2]. Vă solicit ca în continuare actele de procedură să-mi fie comunicate la această adresă.

În drept, îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 158 C.proc.civ.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie _____

Comentariu

[1] Partea are dreptul să-şi aleagă locul citării şi al comunicării actelor de procedură la orice altă persoană, pe care o va indica în cerere, cu nume şi, eventual, calitate (de exemplu avocatul, mandatarul său, curatorul etc.).

[2] Se va indica adresa completă unde partea doreşte să-i fie făcute comunicările actelor de procedură.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

46b. Cerere privind schimbarea locului citării şi al comunicării actelor de procedură

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. _____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul _____ în calitate de _____ (reclamant, sau, după caz, pârât, intervenient etc.) în cauza având ca obiect _____ vă solicit să luaţi act că

Mi-am schimbat locul citării şi al comunicării actelor de procedură

la adresa următoare _____. Vă solicit ca în continuare actele de procedură să-mi fie comunicate la noua adresă.

Învederez instanţei că am înştiinţat partea adversă prin scrisoare recomandată, iar recipisa este anexată prezentei cereri.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie _____

Comentariu

[1] Natura cererii. Potrivit dispoziţiilor art. 172 C.proc.civ., dacă în cursul procesului una dintre părţi şi-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoştinţeze instanţa, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum şi partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înştiinţează instanţa despre schimbarea locului citării. Dacă partea nu face această încunoştinţare, procedura de citare pentru aceeaşi instanţă este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare.

Prin urmare, dacă partea nu încunoştinţează instanţa şi partea adversă despre schimbarea locului citării, ea va fi citată în continuare la vechea adresă, procedura

BCU "MS" / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

astfel îndeplinită fiind considerată legală. Deşi textul de lege se referă limitativ numai la citare, în realitate, toate actele de procedură vor fi comunicate părţii la vechiul loc al citării, inclusiv hotărârea judecătorească. Dacă împotriva hotărârii se declanşează vreuna din căile de atac, comunicarea nu mai poate fi considerată legal îndeplinită la vechiul loc de citare. De această dată, faţă de menţiunea schimbării locului citării din cuprinsul procesului-verbal de comunicare, instanţa va pune în vedere iniţiatorului căii de atac să indice adresa actuală a părţii adverse, iar, în cazul în care sunt îndeplinite condiţiile art. 167 C.proc.civ., va dispune citarea şi comunicarea actelor de procedură prin publicitate.

Termen de depunere. Deşi legea nu prevede un termen pentru înştiinţarea instanţei, schimbarea domiciliului trebuie notificată instanţei de îndată, potrivit dispoziţiilor art. 12 C.proc.civ.[1)]

[1)] *M. Tăbârcă,* Drept procesual civil, vol. II, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013, p. 144.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

47. Cereri de amânare a judecăţii

47a. Cerere de amânare a judecăţii pentru lipsa de apărare

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. _____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____ (reclamant, pârât etc.) în dosarul nr. _____, din data _____, având ca obiect _____ vă solicit

Acordarea unui termen pentru lipsă de apărare

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [4]: Invoc dispoziţiile art. 222 C.proc.civ.

Probe [5]: În dovedire, anexez _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. În procesul civil, unul dintre principiile fundamentale este acela al dreptului la apărare, astfel încât, atât reclamantul, cât şi pârâtul trebuie să aibă posibilitatea de a lua cunoştinţă de actele dosarului, de a propune probe

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

în apărare, de a pune în discuţie pretenţiile părţii adverse şi, desigur, de a apela la serviciile unui apărător calificat.

Părţile au posibilitatea, în virtutea dispoziţiilor art. 222 C.proc.civ., să solicite termen pentru lipsa de apărare, însă solicitarea adresată instanţei trebuie să fie temeinic motivată[1)], iar motivele nu sunt imputabile părţii sau reprezentantului ei. În practica judiciară s-a decis că instanţa nu este obligată să acorde în orice împrejurare un nou termen de judecată, acordarea acestuia fiind o simplă facultate prevăzută de lege. Ea este îndreptăţită să refuze admiterea cererii atunci când consideră că se urmăreşte doar tergiversarea judecăţii.

1.1. Termen de depunere. Cererea poate fi formulată în orice fază procesuală, atât în primă instanţă, cât şi în căile ordinare şi extraordinare de atac, precum şi în faza executării silite.

1.2. Condiţii de exercitare. Pentru ca instanţa să poată soluţiona cererea de amânare a judecăţii pentru lipsa de apărare se impune timbrarea conform legii a cereri de chemare în judecată, a apelului, recursului etc.; în caz contrar, instanţa se va pronunţa pe excepţia netimbrării, care primează în soluţionarea cauzei[2)].

[2] Titularul cererii. Oricare dintre părţi poate solicita un termen pentru lipsă de apărare.

[3] Motivele cererii. Potrivit dispoziţiilor art. 222 C.proc.civ., cererea de acordare a unui termen pentru pregătirea apărării trebuie să fie temeinic motivată şi să fie cerută numai în mod excepţional, excluzând culpa părţii care face această solicitare.

Pentru aceasta, partea trebuie să arate care sunt motivele pentru care, după caz, nu a putut angaja apărător sau, deşi angajat, acesta nu se poate prezenta la termenul stabilit pentru judecată.

[4] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 222 C.proc.civ.

[5] Probe. Pentru orice situaţie invocată, trebuie alăturată, în măsura în care este cu putinţă, dovada celor susţinute: adeverinţă medicală, dovada prezentării la o altă instanţă etc.

[6] Instanţa competentă. Cererea se depune la instanţa la care procesul este *pendinte*.

---

1) Trib. Suprem, Secţia civilă, decizia nr. 840/1971, în *I. Mihuţă*, Repertoriu de practică judiciară în materie civilă a Tribunalului Suprem şi a altor instanţe pe anii 1969-1975, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976, p. 367, nr. 93.

2) A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

47b. Cerere de amânare pentru imposibilitate de prezentare la judecată

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. _____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____ (reclamant, pârât etc.) în cauza având ca obiect _____, vă solicit să încuviinţaţi

Acordarea unui termen

întrucât mă aflu în imposibilitate de prezentare la termenul din data de _____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3]: Învederez instanţei că _____

Probe [4]: În dovedirea prezentei cereri anexez _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. În cursul judecării procesului civil, oricare dintre părţi are posibilitatea să solicite acordarea unui termen, în măsura în care nu se poate prezenta şi nu îşi poate formula apărările în instanţă. Această abordare este conformă cu aplicarea principiilor contradictorialităţii şi al dreptului la apărare.

Pentru ca instanţa să se poată pronunţa asupra cererii de amânare, acţiunea sau calea de atac exercitată trebuie să fie timbrată conform legii[1]. Numai în măsura în care se demonstrează că, la data primirii citaţiei prin care partea este

[1] Ibidem.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

înştiinţată de obligativitatea plăţii taxei de timbru, partea era în imposibilitate de se conforma acestei obligaţii legale, de pildă fiind internată în spital, s-ar justifica încuviinţarea unui termen pentru imposibilitate de prezentare, chiar dacă cererea nu este legal timbrată.

[2] Titularul cererii. Oricare dintre părţi poate solicita un termen datorită imposibilităţii de prezentare.

[3] Motivele de fapt. Cererea trebuie să fie motivată, spre exemplu imposibilitatea de a se prezenta la judecată deoarece starea de sănătate nu permite părţii acest lucru sau deplasării în delegaţie de serviciu în altă localitate etc.

[4] Probe. La cerere se vor anexa acte doveditoare, respectiv certificat medical, bilet de ieşire din spital, ordin de serviciu sau orice alt document care poate proba imposibilitatea de prezentare a părţii interesate.

În situaţia în care partea care a solicitat termenul nu justifică cu acte sau alte mijloace de dovadă împrejurarea invocată drept motiv al imposibilităţii de prezentare, poate fi obligată la despăgubiri, în virtutea dispoziţiilor art. 189 C.proc.civ., pentru amânarea nejustificată a cauzei.

[5] Instanţa competentă. Cererea se depune la instanţa la care procesul este *pendinte*.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

48. Cerere de preschimbare a termenului de judecată

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent, intimat etc.) în dosarul nr. ____/_____ al acestei instanţe, vă rog să dispuneţi

Preschimbarea termenului

fixat pentru data de _____ la o dată mai apropiată/îndepărtată.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3]: _____

Temeiul de drept [4]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 230 C.proc.civ.

Probe [5]: În dovedirea cererii, depun alăturat, în copii certificate, înscrisuri, respectiv _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/ Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura cererii. Preschimbarea termenului este mijlocul procedural pus la îndemâna părţilor pentru a obţine, în cazul unor motive temeinice, modificarea, în sensul fie al reducerii, fie al prelungirii primului termen de judecată sau a oricărui alt termen acordat în cursul judecării procesului.

Sediul materiei îl constituie dispoziţiile art. 230 C.proc.civ.

Termen de depunere. Dacă cererea vizează preschimbarea primului termen de judecată, ea se poate depune oricând după ce partea interesată a luat cunoştinţă

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de acest termen, de regulă la o dată cât mai apropiată de acest moment, pentru a fi posibilă realizarea scopului unei asemenea cereri.

Dacă cererea vizează preschimbarea unui termen acordat în cursul procesului, ea se poate depune oricând între termene, de regulă la o dată cât mai apropiată celei la care s-a acordat termenul ce se doreşte a fi preschimbat, pentru a fi posibilă realizarea scopului unei asemenea cereri.

[2] Titularul cererii. Cererea se poate depune de oricare dintre părţi, care justifică interesul soluţionării cauzei la un alt termen decât cel fixat de instanţă.

[3] Motivele de fapt. Se vor menţiona motive temeinice care să justifice preschimbarea termenului fixat pentru judecată, cum ar fi, spre exemplu, o boală gravă pentru care solicitantul trebuie să se interneze cât mai grabnic în spital, nemaifiind astfel posibilă prezenţa lui în instanţă la termenul fixat iniţial, deplasarea în străinătate, susţinerea unui examen etc.

[4] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 230 C.proc.civ.

[5] Probe. De regulă, motivele de preschimbare a termenelor de judecată se probează cu înscrisuri.

[6] Instanţa competentă. Cererea de preschimbare se soluţionează de către completul de judecată învestit cu judecarea cauzei, care va hotărî asupra cererii în camera de consiliu, fără citarea părţilor[1)].

---

1) În acelaşi sens, se pronunţă şi art. 99 alin. (8) din Regulamentul de ordine interioară a instanţelor judecătoreşti, aprobat prin Hotărârea C.S.M. nr. 387/2005, astfel cum a fost modificat.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

49. Cerere de lăsare a cauzei mai la sfârşitul şedinţei

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. __/_____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul _____, în calitate de _____ (reclamant, pârât etc.) în dosarul nr. ____/_____ având termen la data de _____ vă solicit să dispuneţi

Strigarea cauzei spre sfârşitul şedinţei

întrucât _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie _____

Comentariu

[1] Natura cererii. Potrivit art. 215 alin. (1) C.proc.civ., pricinile se dezbat în ordinea listei întocmite şi afişate conform dispoziţiilor acestui articol.

Deşi în alin. (4) al aceluiaşi articol se prevede că părţile pot cere schimbarea rândului dacă părţile care au pricini fixate înaintea lor nu se împotrivesc (ceea ce presupune strigarea unei cauze peste rând), în practică sunt situaţii în care se solicită, iar instanţa încuviinţează, strigarea pricinii mai spre sfârşitul şedinţei, în general pentru a da posibilitate tuturor părţilor să se prezinte şi să fie asistate de apărători.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

50. Cerere de declarare a dezbaterilor secrete

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. ___/____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____(reclamant, pârât etc.) în dosarul nr. _____/____ având ca obiect _____, vă solicit să dispuneţi ca

Dezbaterile în această cauză să aibă loc în şedinţă secretă

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3]: Învederez instanţei că în cauza _____

Temeiul de drept [4]: Invoc dispoziţiile art. 213 alin. (2) C.proc.civ.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura cererii. Potrivit dispoziţiilor art. 17 C.proc.civ., „şedinţele de judecată sunt publice, în afară de cazurile prevăzute de lege". Publicitatea şedinţelor de judecată este unul dintre principiile fundamentale care guvernează desfăşurarea procesului civil. Cu toate acestea, în Codul de procedură civilă, ca regulă, desfăşurarea cercetării judecătoreşti în primă instanţă are loc în camera de consiliu, ceea ce înseamnă că şedinţa de judecată nu este publică. În schimb, potrivit art. 244 alin. (1) C.proc.civ., pentru etapa dezbaterilor fondului în şedinţă publică, regula este judecata în şedinţă publică şi doar prin excepţie

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

părţile pot fi de acord ca dezbaterea fondului să urmeze în camera de consiliu, în aceeaşi zi sau la alt termen [art. 244 alin. (3) C.proc.civ.]. De asemenea, potrivit alin. (4) al aceluiaşi articol, cererea de judecată în lipsă presupune că partea care a formulat-o a fost de acord şi ca dezbaterea fondului să aibă loc în camera de consiliu, în afară de cazul în care partea a solicitat expres ca aceasta să aibă loc în şedinţă publică.

Potrivit art. XII alin. (1) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, dispoziţiile acestuia privind cercetarea procesului şi, după caz, dezbaterea fondului în camera de consiliu se aplică proceselor pornite începând cu data de 1.01.2016. Alin. (2) al acestui articol dispune că în procesele pornite începând cu 15 februarie şi până la data de 31.12.2015, cercetarea procesului şi, după caz, dezbaterea fondului se desfăşoară în şedinţă publică, dacă legea nu prevede altfel. Referitor la prevederile menţionate, se impune precizarea că acestea se aplică normelor cu caracter general prevăzute de art. 213 alin. (1), art. 240 alin. (1), art. 244 alin. (3) şi (4), art. 261 alin. (1) C.proc.civ., motiv pentru care procesele care se soluţionează în camera de consiliu potrivit unor norme speciale vor continua a fi judecate astfel, iar nu în şedinţă publică (spre exemplu procedura de soluţionare a abţinerii, a recuzării, judecarea cererii de strămutare, a cererii de preschimbare a termenului de judecată)[1].

Instanţa poate declara şedinţele publice secrete, în cazurile în care dezbaterea fondului în şedinţă publică ar aduce atingere moralităţii, ordinii publice, intereselor minorilor, vieţii private a părţilor ori intereselor justiţiei. Declararea şedinţei secrete se face la cerere sau din oficiu, după punerea în discuţia contradictorie a părţilor.

Cu toate acestea, potrivit dispoziţiilor art. 402 C.proc.civ., hotărârea se pronunţă întotdeauna în şedinţă publică.

Termenul de formulare. Această cerere se poate formula oricând în cursul procesului. În orice fază procesuală.

[2] Titularul cererii. Oricare dintre părţi poate formula cererea şi în orice fază procesuală.

[3] Motivele de fapt. Prin cererea formulată va trebui să se învedereze instanţei, în funcţie de natura cauzei, motivul care duce la vătămarea părţilor sau care ar putea duce la afectarea ordinii sau moralităţii publice. De pildă, într-un proces de divorţ se poate arăta că declaraţiile martorilor urmează să releve aspecte care afectează viaţa privată a părţilor, dreptul la imagine etc.

[4] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 213 alin. (2) C.proc.civ.

[5] Instanţa competentă este cea la care cauza este *pendinte*.

[1] *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.),* Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 508.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

51. Cereri de eliberare a unui certificat de grefă

51a. Cerere de eliberare a unui certificat de grefă privind minuta

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul [1] _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent, intimat etc.) în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, soluţionat la data de _____, vă rog să-mi aprobaţi

Eliberarea unui certificat de grefă după minută

întrucât dovada soluţiei pronunţate îmi este necesară _____ [2]

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 538 C.proc.civ.

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [3]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie _____

Comentariu

[1] Titularul cererii. Poate cere eliberarea unui certificat de grefă oricare dintre părţile procesului.

Cererea se poate face oricând între momentul pronunţării hotărârii şi acela al redactării hotărârii, când persoana interesată poate obţine direct copie de pe hotărâre.

[2] Motivele de fapt. Se vor menţiona motivele solicitantului prin care se justifică eliberarea certificatului, spre exemplu utilizarea acestui certificat într-un alt proces.

[3] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 1 leu/pagină potrivit art. 9 lit. k) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

BCU IASI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

51b. Cerere de eliberare a unui certificat de grefă privind dovada existenţei pe rolul instanţei a unei cauze

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul **[1]** _____, în calitate de ____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent, intimat etc.) în dosarul nr. ____/_____ al acestei instanţe, cu termen de judecată la data de _____, vă rog să-mi aprobaţi

Eliberarea unui certificat de grefă

din care să rezulte existenţa pe rolul instanţei a acestui dosar, părţile, obiectul său şi termenul de judecată acordat.

Menţionez că certificatul solicitat îmi este necesar _____ **[2]**

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 538 C.proc.civ.

Anexez alăturat chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[3]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie _____

Comentariu

[1] Titularul cererii. Poate cere eliberarea unui certificat de grefă oricare dintre părţile procesului.

Cererea se poate depune oricând în cursul procesului a cărui existenţă pe rolul instanţei se urmăreşte a fi certificată de grefă.

[2] Motivele de fapt. Se vor menţiona motivele solicitantului prin care se justifică eliberarea certificatului, spre exemplu utilizarea acestui certificat într-un alt proces.

[3] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 1 leu/pagină, potrivit art. 9 lit. k) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

52. Cerere de eliberare de copii legalizate de pe încheierea de şedinţă sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul **[1]** _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent, intimat etc.) în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, vă rog să-mi aprobaţi

Eliberarea de copii legalizate

de pe **[2]** _____ (încheierea de şedinţă de la termenul din _____ sau, după caz, alte acte din dosar).

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 538 C.proc.civ.

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[3]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[4]** _____

Comentariu

[1] Titularul cererii. Titularul cererii poate fi oricare din părţile procesului sau o altă persoană interesată, de exemplu atunci când o persoană, străină de litigiul în cauză, cere eliberarea de copii de pe încheierile de şedinţă sau de pe alte înscrisuri, întrucât este parte într-un alt cadru litigios, împreună cu una din părţile procesului în care formulează cererea; într-o asemenea ipoteză interesul ar fi justificat de nevoia de a proba în al doilea litigiu prin încheieri de şedinţă sau alte înscrisuri provenite din primul.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Obiectul cererii. Se vor indica în concret actele solicitate, de exemplu încheieri de şedinţă, expertize, declaraţii de martori etc. şi numărul de exemplare dorit.

[3] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 1 leu/pagină, potrivit art. 9 lit. j) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[4] Instanţa competentă este cea la care se află dosarul din care se cere să se elibereze încheieri sau alte înscrisuri.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

53. Cerere de legalizare a copiei unei hotărâri judecătoreşti

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul **[1]** _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent, intimat etc.) în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, finalizat cu pronunţarea sentinţei civile nr. _____/____, rămase definitivă, conform deciziilor civile nr. _____/____ şi nr. _____/____, pronunţate de Curtea de Apel _____, respectiv de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (sau, după caz, prin neexercitarea căilor de atac), vă rog să-mi aprobaţi

Legalizarea copiei acestei sentinţe/decizii

în _____ exemplare, cu menţiunea că este definitivă. **[2]**

Anexez: copia sentinţei/deciziei de legalizat, chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[3]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[4]** _____

Comentariu

[1] Titularul cererii. Titularul cererii poate fi oricare dintre părţile din hotărârea ce se cere a fi legalizată.

[2] Obiectul cererii îl constituie hotărârile judecătoreşti[1)].

[1)] Potrivit art. 8 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea in aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă: «De la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, referirile din cuprinsul actelor normative la hotărârea judecătorească „definitivă şi irevocabilă" sau, după caz, „irevocabilă" se vor înţelege ca fiind făcute la hotărârea judecătorească „definitivă"». Astfel, chiar dacă obiectul legalizării l-ar face o hotărâre definitivă şi irevocabilă, pronunţată anterior intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă, menţiunea ca urmare a legalizării va fi tot „definitivă", iar nu „definitivă şi irevocabilă".

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Partea trebuie să indice numărul de exemplare de pe hotărâre ce se doresc a fi legalizate, care nu este limitat prin nicio dispoziţie a legii.

[3] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 5 lei, potrivit art. 9 lit. l) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, şi se datorează în acest cuantum pentru fiecare dintre copiile legalizate solicitate.

[4] Instanţa competentă este cea care a pronunţat hotărârea ce se cere a fi legalizată sau cea la care se află dosarul în care s-a pronunţat această hotărâre. Ambele instanţe sunt deopotrivă competente, având în vedere că legalizarea se face după originalul hotărârii, din care unul se află în dosarul în care hotărârea a fost pronunţată, iar cel de-al doilea la mapa de hotărâri a instanţei care a pronunţat-o.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

54. Cerere de restituire a taxei judiciare de timbru

Domnule Preşedinte,

Subsemnatul **[1]** _____, în calitate de _____ (reclamant sau, după caz, pârât-reclamant, intervenient, apelant, recurent, contestator, revizuent etc.) în dosarul nr. _____/____ al acestei instanţe, soluţionat prin sentinţa/decizia civilă nr. _____, din data _____, vă rog să avizaţi favorabil

Restituirea taxei judiciare de timbru

în cuantum de _____, plătite de mine în acest dosar cu foaia de vărsământ/ chitanţa nr. _____/____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [2]: _____

Temeiul de drept [3]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 45 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru sau art. 63 alin. (2) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[4]** _____

Comentariu

[1] Titularul cererii. Titularul cererii poate fi partea care a figurat în proces şi care a achitat taxa judiciară de timbru ce se solicită a fi restituită.

Termenul de introducere. Cererea poate fi formulată în termen de un an de la data naşterii dreptului la restituire [art. 45 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

[2] Motivele de fapt. Se va arăta în concret cazul de restituire a taxei judiciare de timbru în care se încadrează petiţionarul. Aceste cazuri, expres şi limitativ prevăzute de art. 45 din O.U.G. nr. 80/2013, sunt următoarele:

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

a) *taxa plătită nu era datorată*; de exemplu s-a plătit o taxă pentru o acţiune pentru care legea prevede scutirea de la plata taxelor judiciare de timbru, cum ar fi cererea de adopţie, cererea de rectificare a erorilor materiale din hotărâri etc., caz în care restituirea este integrală;

b) *s-a plătit mai mult decât cuantumul legal*; în acest caz plătitorul are dreptul la restituirea a ceea ce a plătit peste cuantumul legal al taxei judiciare de timbru aferente acţiunii sau cererii deduse judecăţii;

c) *acţiunea sau cererea a rămas fără obiect în cursul procesului, ca urmare a unor dispoziţii legale*; acest caz nu se confundă cu situaţia în care părţile au renunţat la acţiunea sau la cererea introdusă, când taxele legal plătite nu se restituie, şi nici cu situaţia în care cererile sau acţiunile au fost anulate ca insuficient timbrate, când taxele plătite parţial nu se restituie;

d) *când acţiunea corect timbrată a fost anulată în condiţiile art. 200 alin. (3) C.proc.civ. sau când reclamantul a renunţat la judecată până la comunicarea cererii de chemare în judecată către pârât*;

e) *în cadrul proceselor de divorţ, când părţile au renunţat la judecată ori s-au împăcat*; în acest caz, se restituie jumătate din taxa plătită, conform art. 45 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013;

f) *contestaţia la executare a fost admisă, iar hotărârea a rămas definitivă*; în acest caz, taxa se restituie proporţional cu admiterea contestaţiei.

g) *când contestaţia la executare a fost admisă, iar hotărârea a rămas definitivă*;

h) *în cazul în care instanţa de judecată se declară necompetentă, trimiţând cauza la un alt organ cu activitate jurisdicţională, precum şi în cazul respingerii cererii, ca nefiind de competenţa instanţelor române*;

i) *când probele au fost administrate de către avocaţi sau consilieri juridici*;

j) *în cazul în care participantul la proces care a fost recuzat se abţine sau dacă cererea de recuzare ori de strămutare a fost admisă*;

k) *în alte cauze expres prevăzute de lege*.

Potrivit art. 45 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013, în cazul prevăzut la alin. (1) lit. d), e) şi i), se restituie jumătate din taxa plătită, iar în cazul prevăzut la alin. (1) lit. f) taxa se restituie proporţional cu admiterea contestaţiei. În cazul prevăzut la alin. (1) lit. h) se restituie jumătate din taxa plătită, indiferent de modalitatea în care a fost soluţionat procesul, după rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti.

[3] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 45 din O.U.G. nr. 80/2013. Este de menţionat şi cazul de restituire a taxei judiciare de timbru prevăzut în art. 63 alin. (2) din Legea nr. 192/2006. Atunci când conflictul se stinge ca urmare a medierii, la cererea părţii interesate, instanţa va lua act de înţelegere, va soluţiona cauza pe calea unei hotărâri de expedient şi va dispune prin aceeaşi hotărâre restituirea taxei judiciare de timbru. Sunt exceptate cazurile în care conflictul soluţionat pe calea medierii este legat de transferul dreptului de proprietate, constituirea altui drept real asupra unui bun imobil, partaje şi cauze succesorale. Potrivit alin. (2^1) din art. 63 din Legea nr. 192/2006, instanţa nu va dispune restituirea

taxei de timbru nici în situaţia în care conflictul soluţionat este legat de o cauză succesorală pentru care nu s-a eliberat certificatul de moştenitor

[4] Instanţa competentă. Potrivit art. 45 alin. (4) din O.U.G. nr. 80/2013, cererea se adresează instanţei judecătoreşti la care s-a introdus acţiunea sau cererea. În cazul taxelor plătite pentru cereri adresate Ministerului Justiţiei sau Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cererea de restituire se adresează acestor instituţii.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

II

DREPT CIVIL

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

55. Acţiuni privind actele de stare civilă

55a. Anularea actelor de stare civilă

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea _____ **[4]**

De asemenea, solicit înscrierea anulării dispuse prin menţiune pe actul de stare civilă corespunzător.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]:_____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 100 C.civ. şi ale art. 57 şi 58 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Probe [7]: În dovedirea acţiunii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Anularea actelor de stare civilă şi a menţiunilor înscrise pe marginea acestora este acea sancţiune care intervine atunci când nu au

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

fost respectate dispoziţiile legale ce reglementează condiţiile de valabilitate a acestora.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, structurile de stare civilă din cadrul serviciilor publice comunitare locale sau judeţene de evidenţă a persoanelor, parchetul, conform art. 57 alin. (2) teza I din Legea nr. 119/1996.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are, după caz, serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor care a făcut înregistrarea ce se cere a fi anulată sau persoana la care se referă acea înregistrare.

[4] Obiectul acţiunii. Procedura judecătorească a anulării vizează exclusiv actele de stare civilă, şi nu certificatele de stare civilă, în acest din urmă caz aplicându-se o procedură administrativă, în sensul că îndreptarea necesară se face chiar de organul care a efectuat înregistrarea de stare civilă[1].

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *în ce constă înregistrarea de stare civilă ce se cere a fi anulată*;

b) *motivul pentru care se cere anularea ei*. Motivele pentru care se poate cere anularea actelor de stare civilă sau a menţiunilor de pe acestea sunt prevăzute de art. 103 alin. (1) din Metodologia nr. 1/1997 pentru aplicarea unitară a dispoziţiilor Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, respectiv:

- actul de stare civilă a fost întocmit într-un registru necorespunzător;
- actul nu trebuia întocmit la primăria respectivă, sau, după caz, de primăria respectivă;
- faptul sau actul de stare civilă nu există;
- nu s-au respectat prevederile legale la întocmirea actului de stare civilă;
- menţiunea a fost înscrisă pe alt act de stare civilă;
- menţiunea a fost operată cu un text greşit.

Această enumerare legală nu are caracter limitativ, existând şi alte cazuri în care se poate cere anularea actelor de stare civilă, spre exemplu: dacă înregistrarea a fost făcută de o persoană necompetentă, cu excepţia aplicării art. 102 C.civ., care consacră principiul *error communis facit jus*; dacă înregistrarea nu s-a făcut în registrul de stare civilă; dacă s-a înregistrat un act sau fapt de stare civilă care nu a avut loc; dacă actul reconstituit a fost procurat ulterior; dacă actul (*negotium*) a fost anulat (aplicându-se principiul *resoluto juris dantis, resolvitur jus accipientis*) etc.[2]

[6] Temeiul de drept îl constituie art. 100 C.civ. şi art. 57 şi art. 58 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă.

---

[1] În acest sens, a se vedea *Gh. Beleiu*, Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, Casa de Editură şi Presă „Şansa" S.R.L., Bucureşti, 1992, p. 338.

[2] Ibidem.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu extrasul actului de stare civilă ce se cere a fi anulat, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească motivul de anulare invocat. De exemplu dacă se invocă efectuarea înregistrării de către o persoană necompetentă, se va depune statul de funcţiuni al serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor care a făcut înregistrarea spre a se evidenţia că persoana care a făcut înregistrarea ce se cere a fi anulată nu făcea parte, la data înregistrării, dintre funcţionarii cu competenţă în acest sens;

b) *adresă de la serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor* – ca dovadă a efectuării de cercetări în legătură cu modalitatea şi condiţiile în care s-a efectuat înregistrarea ce se cere a fi anulată.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, pentru cererile neevaluabile în bani.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul reclamantului, conform art. 57 alin. (2) teza a II-a din Legea nr. 119/1996, iar dacă reclamantul este un cetăţean străin sau un cetăţean român cu domiciliul în străinătate instanţa competentă este Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti, conform art. 57 alin. (3) din Legea nr. 119/1996 (competenţă teritorială exclusivă), modificată şi completată prin Legea nr. 117/2006;

b) *material* – este competentă judecătoria, conform art. 57 alin. (2) teza a II-a şi alin. (3) din Legea nr. 119/1996.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

55b. Modificarea sau completarea actelor de stare civilă[1)]

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Modificarea sau completarea _____ **[4]**

De asemenea, solicit înscrierea acestei modificări sau completări prin menţiune pe actul de stare civilă corespunzător.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 100 C.civ. şi ale art. 57-58 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Probe [7]: În dovedirea acţiunii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- copia actului de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);
- precum şi chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

[1)] Prin art. I pct. 4 din Legea nr. 117/2006 a fost modificat textul art. 57 din Legea nr. 119/1996, în sensul că a fost exclusă din competenţa instanţelor judecătoreşti procedura rectificării actelor de stare civilă, rămânând în competenţa instanţelor numai procedura anulării, completării şi modificării actelor de stare civilă. Procedura rectificării actelor de stare civilă este reglementată printr-un text distinct, respectiv art. 57[1], introdus prin art. I pct. 5 din Legea nr. 117/2006, în conformitate cu care rectificarea actelor de stare civilă şi a menţiunilor înscrise pe marginea acestora se face „în temeiul dispoziţiei primarului unităţii administrativ-teritoriale care are în păstrare actul de stare civilă, din oficiu sau la cererea persoanei interesate".

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. *Modificarea* actelor de stare civilă presupune înregistrarea unor menţiuni ce privesc, în general, schimbări în starea civilă a unei persoane, iar *completarea* actelor de stare civilă presupune întregirea acestora cu menţiunile omise atunci când, din diferite motive, unele rubrici au rămas libere deşi trebuiau completate[1].

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 55a** – *Anularea actelor de stare civilă*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 55a** – *Anularea actelor de stare civilă*, pct. 3.

[4] Obiectul acţiunii. Privitor la acest aspect, trebuie menţionat faptul că procedura judecătorească a modificării sau completării vizează exclusiv actele de stare civilă, şi nu certificatele de stare civilă, în acest din urmă caz aplicându-se o procedură administrativă, în sensul că îndreptarea necesară se face chiar de organul care a efectuat înregistrarea de stare civilă[2].

Pe calea acestei acţiunii se poate solicita, cu titlu de exemplu, completarea actului de naştere cu numele tatălui, precum şi îndreptarea oricărei neconcordanţe între cele două exemplare ale registrelor de stare civilă sau a neconcordanţelor între înregistrare şi elementele reale ale stării civile, apărute după înregistrarea de stare civilă[3].

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) care este *actul de stare civilă* care trebuie modificat sau completat;

b) *în ce constă modificarea sau completarea* care se cere. Modificarea actelor de stare civilă intervine în ipotezele care se desprind din art. 105 coroborat cu art. 65 şi urm. din Metodologia de aplicare a Legii nr. 119/1996, şi anume: înscrierea recunoaşterii sau stabilirii ulterioare a filiaţiei, înscrierea divorţului, a anulării sau a desfacerii căsătoriei, înscrierea acordării sau pierderii cetăţeniei române etc.

Ca motiv de completare se poate menţiona faptul că rubrica „numele tatălui" nu a fost completată, deşi copilul s-a născut în timpul căsătoriei, având ca tată pe soţul mamei, conform art. 424 C.civ. etc.

[6] Temeiul de drept îl constituie art. 100 C.civ. şi art. 57 şi 58 din Legea nr. 119/1996, modificată şi completată prin Legea nr. 117/2006.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu extrasul actului de stare civilă ce se cere a fi modificat sau completat, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească eroarea

---

1) *G. Boroi*, Drept civil. Persoanele, Ed. All Beck, Bucureşti, 2001, p. 62.

2) Idem, p. 338.

3) Ibidem.

BCU IASI / CENTRUL DE RESURSE UNIVERSITARE LIBRARY

săvârşită cu ocazia întocmirii acestui act. De exemplu dacă s-a invocat faptul că rubrica „numelui tatălui" nu a fost completată şi copilul s-a născut în timpul căsătoriei, se va depune certificatul de căsătorie al mamei copilului;

b) *adresă de la serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor* – ca dovadă a efectuării de cercetări în legătură cu modalitatea şi condiţiile în care s-a efectuat înregistrarea ce se cere a fi modificată sau, după caz, completată.

[8] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 55a** – *Anularea actelor de stare civilă*, pct. 8.

[9] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 55a** – *Anularea actelor de stare civilă*, pct. 9.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

56. Acţiune pentru punerea sub interdicţie

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi:

Punerea sub interdicţie a pârâtului

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 164-177 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea acţiunii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Interdicţia judecătorească este măsura de ocrotire, de drept civil, care se ia de către instanţă faţă de persoana fizică lipsită de discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale datorită alienaţiei sau debilităţii mintale, constând în lipsirea de capacitate de exerciţiu şi instituirea tutelei.

Acţiunea de punere sub interdicţie este o acţiune personală.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană ce află de situaţia în care se afla cel ce trebuie pus sub interdicţie, organele administraţiei publice locale, serviciul de stare civilă şi notarul public când deschide o procedură succesorală, instituţiile de ocrotire, rudele sau persoanele apropiate celui lipsit

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de discernământ, administratorii sau locatarii imobilului în care locuieşte acesta, precum şi procurorul în baza art. 937 alin. (1) C.proc.civ.

Potrivit dispoziţiilor art. 166 C.civ. *orice persoană* care are capacitatea deplină de exerciţiu *poate desemna prin act unilateral sau contract de mandat, încheiate în formă autentică, persoana care urmează să fie numită tutore* pentru a se îngriji de persoana sau bunurile sale în cazul în care ar fi pusă sub interdicţie judecătorească.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana a cărei punere sub interdicţie s-a cerut, pretinzându-se că nu are discernământ. Măsura poate fi luată şi pentru minorii cu capacitate de exerciţiu restrânsă. Dacă această persoană are numit un curator, acesta o va reprezenta în proces, în caz contrar instanţa de tutela, făcând aplicarea art. 167 C.civ., va putea numi un curator pentru îngrijirea şi reprezentarea celui a cărui interdicţie a fost cerută, precum şi pentru administrarea bunurilor acestuia.

În situaţia în care, minorul pus sub interdicţie se afla sub ocrotirea părinţilor, va rămâne sub această ocrotire până major, fără a i se numi un tutore. La majorat, instanţa de tutelă va numi un tutore pentru persoana pusă sub interdicţie.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) faptul că *pârâtul este lipsit de discernământ datorită alienaţiei sau debilităţii mintale*. Potrivit dispoziţiilor art. 211 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, prin expresiile alienaţie mintală sau debilitate mintală se înţelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetenţa psihică a persoanei de a acţiona critic şi predictiv privind consecinţele socio-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor şi obligaţiilor civile.

b) *împrejurările concrete (faptele) din care rezultă lipsa de discernământ a pârâtului*, de exemplu faptul că pârâtul suferă de o boală psihică atestată prin acte medicale, că a fost deseori internat în instituţii sanitare de psihiatrie, că are un comportament violent faţă de orice persoană cu care vine în contact, că nu se poate îngriji de persoana sa, neavând reprezentare în timp şi spaţiu etc. Art. 936 C.proc.civ. prevede în mod expres ca este necesara menţionarea în cerere a faptelor din care rezultă alienaţia sau debilitatea mintală.

c) faptul că *lipsa de discernământ nu-i permite pârâtului să se îngrijească de interesele sale*;

d) *locul unde a fost înregistrată naşterea pârâtului*, menţiune necesară pentru identificarea serviciului de stare civilă căruia i se va comunica dispozitivul hotărârii de punere sub interdicţie, în copie legalizată, pentru a se face menţiune pe marginea actului de naştere [art. 940 alin. (1) C.civ.]. Potrivit textului menţionat, dispozitivul va fi comunicat şi serviciului sanitar competent, pentru a se institui asupra persoanei o supraveghere permanentă, biroului de cadastru şi publicitate imobiliară competent, dacă este cazul, registrului comerţului, dacă este profesionist.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 164-177 C.civ., coroborate cu art. 935-942 C.proc.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul de naştere al pârâtului, precum şi orice alte înscrisuri care atestă afecţiunile psihice de care acesta suferă, de exemplu fişa de luare în evidenţa unităţilor sanitare de boli mintale, certificate medicale constatatoare ale bolii psihice, reţete medicale din care rezultă diagnosticul etc.;

b) *interogatoriul pârâtului* – conform art. 939 alin. (2) C.proc.civ., este obligatorie ascultarea celui a cărui punere sub interdicţie se cere, pentru a se constata starea sa mintală;

c) *martori* – pe acelaşi aspect ca şi cel vizat de interogatoriu;

d) *avizul unei comisii de medici specialişti*, precum şi, dacă este cazul, *avizul unităţii sanitare unde este internat pârâtul*, documente ce vor fi depuse de procuror, potrivit dispoziţiilor art. 937 alin. (2) C.proc.civ., pentru a se stabili dacă pârâtul are discernământul actelor şi faptelor sale;

e) expertiză medico-legală psihiatrică – probă pentru a se stabili dacă pârâtul are discernământul actelor şi faptelor sale.

[7] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, conform art. art. 29 alin. (1) lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de tutelă în a cărei circumscripţie îşi are domiciliul pârâtul, conform art. 935 C.proc.civ.;

b) *material* – este competentă instanţa de tutelă, art. 107 C.civ. raportat la art. 935 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

57. Acțiune pentru ridicarea interdicției

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât _____, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Ridicarea interdicţiei pârâtului

dispuse prin sentinţa civilă nr. ____, din data _____, pronunţată de Judecătoria _____

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 177 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea acţiunii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, prin care se tinde a se demonstra că nu mai subzistă temeiurile care au justificat luarea măsurii de ocrotire a interdicţiei judecătoreşti şi, implicit, inutilitatea menţinerii acestei măsuri, asupra căreia instanţa trebuie să revină.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, respectiv cel pus sub interdicţie, prin tutorele acestuia, rudele sau persoanele apropiate interzisului, administratorii sau locatarii imobilului în care acesta

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

locuiește, instituțiile de ocrotire, organele administrației publice locale, precum și procurorul în temeiul art. 92 alin. (1) C.proc.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are interzisul judecătoresc, cu excepția cazului în care acțiunea este pornită de el, situație în care nu există persoană cu calitate procesuală pasivă.

[4]Motivele de fapt. Se va menționa:

a) *hotărârea judecătorească prin care s-a dispus punerea sub interdicție a pârâtului*;

b) *împrejurările din care rezultă că au încetat cauzele care au provocat punerea sub interdicție*, respectiv faptul că interzisul și-a recăpătat discernământul în urma tratamentului la care a fost supus după punerea sa sub interdicție și că această stare de fapt este constatată prin acte medicale.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispozițiile art. 177 C.civ. coroborate cu dispozițiile art. 935-942 C.proc.civ. (temeiul de drept procedural).

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea judecătorească de punere sub interdicție și actele medicale privind starea actuală de sănătate mintală a interzisului, cum ar fi, foia de observație medicală de la spitalul unde s-a realizat supravegherea interzisului după pronunțarea hotărârii judecătorești de punere sub interdicție, certificatul medical eliberat de medicul curant al interzisului etc.;

b) *expertiză medico-legală psihiatrică* – necesară pentru a se stabili dacă interzisul și-a recăpătat discernământul actelor și faptelor sale.

[7] Timbrajul. Acțiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, conform art. 29 alin. (1) lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanța competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanța de tutelă în a cărei circumscripție își are domiciliul pârâtul, conform art. 935 C.proc.civ.;

b) *material* – este competentă instanța de tutelă, art. 107 C.civ. raportat la art. 935 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

58. Acţiune privind înregistrarea tardivă a naşterii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de petent, solicit instanţei **[3]** pentru ca prin hotărârea ce o va pronunţa să dispună

Înregistrarea tardivă a naşterii

minorului _____, născut la data de _____, în localitatea _____, fiul lui _____ şi al _____, în registrul de născuţi vii pe anul _____

De asemenea, vă solicit să dispuneţi întocmirea actului de naştere al minorului.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 18 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Probe [6]: În dovedirea acţiunii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune de stare civilă prin care se asigură înregistrarea naşterii unei persoane în evidenţele de stare civilă, atunci când declararea naşterii la organul competent să facă înregistrarea a intervenit la peste un an de la data naşterii.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, respectiv părinţii copilului, rudele acestuia sau instituţia de ocrotire în a cărei îngrijire se află copilul.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) nu există în acest tip cerere, care se soluţionează potrivit procedurii pentru cererile necontencioase din Codul de procedură civilă, conform art. 18 alin. (2) din Legea nr. 119/1996. Judecata cauzei se face cu participarea procurorului.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *data şi locul naşterii minorului*;

b) faptul că *a trecut cel puţin un an de la data naşterii copilului şi că naşterea acestuia nu a fost înregistrată în evidenţele de stare civilă.*

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 18 din Legea nr. 119/1996.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul medical constatator al naşterii, pentru a dovedi naşterea copilului şi data la care s-a produs acest eveniment, precum şi certificatul de căsătorie al părinţilor sau, după caz, actul de naştere al părinţilor faţă de care copilul are filiaţia stabilită;

b) *adresă de la serviciul public comunitar de evidenţă a persoanelor* – pentru efectuarea de verificări în vederea stabilirii identităţii copilului;

c) *avizul medicului legist* – pentru determinarea vârstei şi sexului copilului al cărui act de naştere se cere a fi întocmit.

[7] Timbrajul. Având în vedere că acţiunea privind înregistrarea tardivă a naşterii este o acţiune neevaluabilă în bani, rezultă că potrivit dispoziţiilor art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, se va taxa cu 20 lei.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul persoanei interesate sau instanţa în circumscripţia căreia îşi are sediul serviciul social de protecţie a copilului sau, conform art. 18 alin. (2) din Legea nr. 119/1996;

b) *material* – este competentă judecătoria, conform art. 18 alin. (2) teza I din Legea nr. 119/1996.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

59. Acțiune pentru declararea judecătorească a morții

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți:

Declararea morții

numitului _____

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 49 C.civ. raportate la art. 943-947 C.proc.civ.

Probe [6]: În dovedirea acțiunii, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acțiune personală având drept scop constatarea încetării capacității de folosință a persoanei fizice.

Regimul juridic al acestei acțiuni este reglementat de art. 49-57 C.civ. și art. 943-950 C.proc.civ. În reglementarea actuală a fost înlăturată acțiunea privind declararea judecătorească a dispariției, care preceda acțiunea privind declararea

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

judecătorească a morţii. Procesul s-a simplificat, în sensul că se vor face dovezi privind dispariţia persoanei chiar în cursul judecării cauzei privind declararea judecătorească a morţii.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, de exemplu rudele celui cu privire la care se cere declararea judecătorească a morţii, precum şi procurorul în temeiul art. 92 alin. (1) C.proc.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana a cărei moarte se urmăreşte a fi constatată pe cale judecătorească. Reprezentarea acesteia în proces este asigurată prin mandatarul general lăsat de dispărut sau de curatorul numit conform Codului civil.

[4] Motivele de fapt. Motivarea în fapt a acţiunii în declararea judecătorească a morţii diferă după cum aceasta a fost precedată sau nu de dispariţia pârâtului.

4.1. În cazul în care ***declararea morţii se solicită pentru o persoană dispărută*** se va menţiona:

a) faptul că *persoana este dispărută şi există indicii că a încetat din viaţă* – se vor enumera indiciile pentru ca instanţa să-şi poată forma o părere asupra împrejurărilor indicate;

b) faptul că *au trecut 2 ani de la data ultimelor informaţii din care rezultă că această persoană era în viaţă*;

4.2. În situaţia ***declarării morţii se solicită pentru o persoană dispărută în împrejurări excepţionale*** se va menţiona:

a) faptul că *persoana a cărei moarte se cere a fi constatată a dispărut într-o împrejurare excepţională, care îndreptăţeşte a se presupune decesul*, cum ar fi inundaţie, cutremur, război, accident de cale ferată, naufragiu, accident aviatic, revoluţie etc. Cererea se poate introduce de îndată ce s-a cunoscut faptul morţii, pe baza cercetărilor făcute de organele competente.

b) faptul că *de la data împrejurării în care a avut loc dispariţia persoanei au trecut cel puţin 6 luni*, sens în care se va indica data acelei împrejurări.

c) în situaţia în care este sigur că decesul s-a produs, deşi cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească, *fără a se aştepta împlinirea vreunui termen de la dispariţie* [art. 50 alin. (3) C.civ.].

[5] Temeiul de drept este, de asemenea, diferit, după cum se cere declararea judecătorească a morţii pentru o persoană dispărută şi pentru care există indicii că ar fi decedat sau se cere cum se cere declararea judecătorească a morţii pentru o persoană dispărută în împrejurări deosebite.

Pentru prima ipoteză, când obiectul acţiunii este declararea morţii pentru o persoană dispărută, temeiul de drept este art. 49 C.civ. raportat la art. 943-950 C.proc.civ.

Pentru cea de-a doua ipoteză, când obiectul acţiunii este declararea morţii pentru o persoană dispărută în împrejurări deosebite, temeiul este art. 50 C.civ. raportat la art. 943-950 C.proc.civ.

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

[6] Probe

Pentru prima situație (declararea morții ca urmare a dispariției persoanei prezumate moartă), se vor administra următoarele probe:

a) *înscrisuri* – înscrisuri privind data ultimelor știri din care rezultă că persoana era în viață, de pildă înscrisuri emise de instituțiile abilitate de lege privind activitatea profesională, carnetul de student, certificatul de naștere etc.;

b) *martori* – pe aspectul datei ultimelor știri din care rezultă că persoana era în viață.

Pentru cea de-a doua situație (declararea morții în împrejurări deosebite), probatoriul constă în:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul de naștere al persoanei ce se cere a fi declarată moartă, precum și orice alt înscris de natură să dovedească producerea împrejurării excepționale în care se pretinde dispariția persoanei, precum și implicarea persoanei în acea împrejurare. De exemplu dacă se pretinde dispariția într-un accident aviatic, se vor depune ziarele în care a fost publicată știrea despre producerea respectivului accident aviatic, precum și acte care atestă îmbarcarea persoanei la bordul aeronavei distruse în accident;

b) *martori* – pe aspectul implicării persoanei ce se cere a fi declarată moartă în împrejurarea excepțională invocată prin acțiune și pe aspectul datei la care această împrejurare a avut loc.

Măsurile dispuse de instanță. Trebuie menționat însă că aceste măsuri nu vor fi dispuse, dacă cererea de declarare a morții unei persoane a cărei încetare din viață este sigură, dar cadavrul nu poate fi găsit ori identificat, art. 947 C.proc.civ. Pentru situația în care obiectul acțiunii este declararea morții pentru o persoană dispărută, în temeiul dispozițiilor art. 944 C.proc.civ., instanța va lua din oficiu următoarele măsuri, în sensul că președintele instanței:

a) *va solicita* primăriei, comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, precum și organelor poliției în a căror rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel dispărut, *să culeagă informații cu privire la acesta*;

b) *va dispune afișarea cererii la ultimul domiciliu cunoscut a celui dispărut*, la sediul primăriei, la sediul instanței, precum și publicarea într-un ziar de largă circulație a unui anunț privind deschiderea procedurii de declarare a morții, cu invitația ca orice persoană să comunice datele pe care le cunoaște, în legătură cu cel dispărut;

c) *va sesiza instanța de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut* a celui a cărui moarte se solicită a fi declarată, spre a numi dacă este cazul, un curator, conform Codului civil;

d) *va solicita notarea în cartea funciară și înregistrarea în registrul comerțului* (dacă este profesionist) a deschiderii procedurii de declarare a morții, dacă în patrimoniul persoanei respective există bunuri imobile;

[7] Timbrajul. Acțiunea privind declararea judecătorească a morții fiind o acțiune neevaluabilă în bani, înseamnă că potrivit dispozițiilor art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, se va taxa cu 20 lei.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia şi-a avut ultimul domiciliu cunoscut persoana ce se cere a fi declarată moartă, conform art. 943 C.proc.civ. Potrivit dispoziţiilor art. 947 alin. (1) C.proc.civ., cererea poate fi depusă şi la instanţa în a cărei circumscripţie a decedat persoana, dacă cererea de declarare a morţii unei persoane a cărei încetare din viaţă este sigură, dar cadavrul nu poate fi găsit ori identificat.

b) *material* – este competentă judecătoria, potrivit dispoziţiilor art. 94 pct. 4 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

60. Acțiune pentru rectificarea datei morții

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Rectificarea datei morţii

stabilite prin hotărârea declarativă de moarte nr. _____ din data de _____, pronunţată de Judecătoria _____

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 949 C.proc.civ.

Probe [6]: În dovedirea acţiunii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, un instrument procedural prin care se asigură posibilitatea modificării datei morţii stabilite prin hotărâre judecătorească declarativă de moarte, atunci când se dovedeşte că acea dată este inexactă, existând mai multe motive pentru a se crede că este mai apropiată de adevăr o altă dată[1)].

[1)] *Gh. Beleiu*, Drept civil, p. 271.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, respectiv reclamantul din acțiunea finalizată cu pronunțarea hotărârii declarative de moarte, care poate fi, după caz, o rudă a dispărutului declarat mort, reprezentantul său legal etc., precum și procurorul în temeiul art. 92 alin. (1) C.proc.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are cealaltă parte din procesul finalizat cu pronunțarea hotărârii declarative de moarte, alta decât titularul acțiunii.

[4] Motivele de fapt. Se va menționa:

a) *data stabilită prin hotărârea declarativă de moarte ca fiind aceea a morții persoanei dispărute*;

b) *împrejurările din care rezultă că această dată este inexactă și că alta este data morții persoanei la care se referă hotărârea declarativă de moarte*.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 949 C.proc.civ. În baza art. 950 C.proc.civ., instanța va dispune din oficiu comunicarea rectificării datei morții în cartea funciară, dacă în patrimoniul persoanei a cărei moarte a fost declarată, existau imobile.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea judecătorească declarativă de moarte, precum și orice alte înscrisuri din care rezultă că data stabilită prin hotărâre ca fiind cea a morții este inexactă și că este mai apropiată de adevăr o altă dată cu această semnificație;

b) *martori* – pe aspectul datei reale a morții.

[7] Timbrajul. Acțiunea privind rectificarea datei morții fiind o acțiune neevaluabilă în bani, înseamnă că potrivit dispozițiilor art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, se va taxa cu 20 lei.

[8] Instanța competentă – *teritorial și material* – este cea care a pronunțat hotărârea declarativă a morții, prin interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 94 pct. 4 raportate la dispozițiile art. 943-949 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

61. Acțiune în anularea hotărârii declarative de moarte

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi:

Anularea hotărârii declarative de moarte [4]

nr. _____ din data de _____ pronunţate de Judecătoria _____, precum şi efectuarea cuvenitelor rectificări în registrul de stare civilă.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 54 şi 55 C.civ. raportate la art. 948 C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea acţiunii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: ____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de ___ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, un instrument procedural prin care se asigură desfiinţarea hotărârii judecătoreşti declarative de moarte fie atunci când cel astfel declarat mort este în viaţă, fie atunci când, după darea acestei hotărâri, se constată că există o înregistrare a morţii persoanei pe baza morţii

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

fizic constatate[1]. Aşadar, există două temeiuri juridice pentru a se cere anularea hotărârii declarative de moarte: primul şi cel mai important când se constată că persoană declarată moartă este în viaţă şi al doilea când se descoperă certificatul de deces al persoanei şi devine evident că nu era necesară pronunţarea unei hotărâri declarative de moarte.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, respectiv cel declarat mort, reclamantul din acţiunea în declararea judecătorească a morţii etc., precum şi procurorul în temeiul art. 92 alin. (1) C.proc.civ. Orice persoană poate cere oricând anularea hotărârii declarative de moarte, în cazul în care se descoperă certificatul de deces al celui declarat mort (art. 55 C.civ.).

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are, după caz, cel declarat mort sau, dacă acesta este titularul acţiunii, părţile din procesul finalizat cu pronunţarea hotărârii declarative de moarte.

[4] Obiectul acţiunii. Capătul principal de cerere vizează anularea hotărârii judecătoreşti declarative de moarte, iar cel accesoriu efectuarea cuvenitelor rectificări în registrul de stare civilă.

Dacă persoana declarată moartă este cea care exercită acţiunea, aceasta poate solicita cu titlu accesoriu restituirea bunurilor sale, cu excepţia cazului în care acestea au fost dobândite cu titlu oneros de un terţ de bună-credinţă[2]. Trebuie menţionat că plata făcută moştenitorilor aparenţi (legali sau testamentari) este valabilă, dacă a fost făcută înainte de radierea din registrul de stare civilă a menţiunii privitoare la deces (art. 56 C.civ.). În ceea ce priveşte pe moştenitorul aparent care află că persoana care a fost declarată decedată prin hotărâre judecătorească este în viaţă, păstrează posesia bunurilor şi dobândeşte fructele acestora, cât timp cel reapărut nu solicită restituirea lor.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *hotărârea judecătorească declarativă de moarte*;

b) faptul că *cel declarat mort prin hotărâre este în viaţă*, sens în care se vor arăta împrejurările din care rezultă acest lucru, de exemplu persoana declarată moartă a supravieţuit împrejurării excepţionale care a făcut să se presupună decesul său, dar a fost în imposibilitate să comunice familiei acest lucru sau faptul că a fost internată în spital o perioadă îndelungată, a fost concentrată într-un lagăr etc.

c) *existenţa certificatului de deces* care confirmă înregistrarea morţii persoanei pe baza morţii fizic constatate.

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 54-57 C.civ., raportate la art. 948 şi 950 C.proc.civ.

---

[1] Idem, p. 272.

[2] Ibidem.

BCU IAŞI (CENTRALĂ) UNIVERSITY LIBRARY

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea declarativă de moarte, certificatul de deces, precum şi orice alt înscris de natură să dovedească identitatea dintre persoana declarată moartă prin hotărâre şi cea care s-a întors la domiciliu, de exemplu un act de identitate eliberat de autorităţile locului unde s-a stabilit cel declarat mort până la întoarcerea sa la domiciliul avut înainte de dispariţie etc.;

b) *martori* – pe aspectul identităţii dintre persoana declarată judecătoreşte moartă şi cea care s-a întors la domiciliu;

c) *expertiză medico-legală* – pe acelaşi aspect ca şi cel vizat de proba cu martori.

[8] Timbrajul. Acţiunea privind anularea hotărârii declarative de moarte fiind o acţiune neevaluabilă în bani, înseamnă că potrivit dispoziţiilor art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, se va taxa cu 20 lei.

[9] Instanţa competentă – *teritorial şi material* – este cea care a pronunţat hotărârea declarativă de moarte ce se cere a fi anulată, conform art. 948 alin. (1) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

62. Acţiune în declararea simulaţiei unui contract

62a. Simulaţie sub forma fictivităţii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, chem în judecată pe pârâţii **[3]** _____, domiciliaţi în _____, solicitându-vă ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să constataţi caracterul simulat

al contractului de _____ **[4]** autentificat sub nr. ____/_____, încheiat de pârâţi, în sensul că aceste este fictiv (nu există în realitate).

De asemenea, vă solicit să dispuneţi obligarea pârâţilor la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5a]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1289 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

62b. Simulație sub forma deghizării

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, chem în judecată pe pârâții **[3]** _____, domiciliați în _____, solicitându-vă ca prin hotărârea ce o veți pronunța

Să constatați caracterul simulat

al contractului de _____ **[4]** autentificat sub nr. ____/_____, ai cărui beneficiari sunt pârâții, în sensul că acesta este deghizat sub aspectul naturii sale, ascunzând în fapt un contract de _____

De asemenea, vă solicit să dispuneți obligarea pârâților la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5b]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 1289 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

62c. Simulaţie prin interpunere de persoană

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, chem în judecată pe pârâţii **[3]** _____, domiciliaţi în _____, solicitându-vă ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să constataţi caracterul simulat

al contractului de _____ autentificat sub nr. ____/____, în valoare de _____ în sensul că acesta este realizat prin interpunere de persoană, respectiv să constataţi că eu sunt adevăratul beneficiar al contractului, şi nu persoana menţionată în contractul public.

De asemenea, vă solicit să dispuneţi obligarea pârâţilor la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5c]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1289 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea în declararea simulaţiei este o acţiune personală, în constatare[1)] prin care se asigură înlăturarea elementelor simulate (nereale) din

1) *V.M. Ciobanu*, Tratat, vol. I, p. 296.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

actul public al părţilor în scopul aplicării singurului act care corespunde voinţei lor reale, şi anume cel secret[1]. Actul juridic ce face obiectul simulaţiei poate fi un contract sau un act juridic unilateral.

Astfel, prin intermediul acestei acţiuni se asigură, din punct de vedere al dreptului civil, posibilitatea aplicării unei sancţiuni specifice, şi anume inopozabilitatea faţă de terţi a contractului secret şi, dacă este cazul, înlăturarea simulaţiei pe calea acţiunii în simulaţie. Această sancţiune civilă poate fi însoţită, în cazul în care prin intermediul simulaţiei se urmăreşte evitarea aplicării taxelor fiscale, de consecinţe de ordin fiscal şi de ordin penal. Trebuie precizat, însă că nu întotdeauna prin simulaţie se urmăreşte încheierea unei operaţiuni nelegale.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care justifică un interes în invocarea existenţei actului secret, cum ar fi părţile din contractul aparent sau terţii pe care acest contract îi prejudiciază. În cazul simulaţiei, în categoria terţilor intră anumite persoane care, în condiţiile obişnuite ale încheierii contractelor, fac parte din categoria avânzilor-cauză, şi anume: succesorii universali sau cu titlu universal, succesorii cu titlu particular şi creditorii părţilor[2].

Potrivit dispoziţiilor art. 1290 C.civ., contractul secret nu poate fi invocat de părţi, succesorii universali sau cu titlu universal, succesorii cu titlu particular şi nici de creditorii înstrăinătorului aparent împotriva terţilor care, întemeindu-se cu buna-credinţă pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are cealaltă parte sau, după caz, părţile din contractul aparent, după cum acţiunea a fost promovată de un contractant sau de un terţ.

[4] Obiectul simulaţiei. Orice act[3] poate fi atacat pe calea acţiunii în simulaţie, cum ar fi, un contract de vânzare, de donaţie etc., cu condiţia ca acest act să aibă caracter patrimonial (art. 1294 C.civ.).

De specificat faptul că, în cazul simulaţiei sub forma deghizării, deghizarea poate fi totală, atunci când prin contractul public se ascunde însăşi natura contrac-

---

[1] De menţionat, de exemplu, că în practica judiciară s-a decis că acţiunea în declararea simulaţiei prin care doi fraţi cheamă în judecată pe cele două surori ale lor spre a se constata că două acte de vânzare-cumpărare prin care fiecare din ele au cumpărat câte un imobil de la părinţii lor sunt, în realitate, donaţii deghizate, poate fi admisă numai în cadrul unei acţiuni în reducţiunea liberalităţilor făcute de autorii comuni ai părţilor (părinţii), deoarece, prin necunoaşterea masei succesorale, este imposibil de stabilit care este rezerva succesorală şi care este cotitatea disponibilă, deci în ce măsură donaţiile în litigiu sunt sau nu reductibile şi, deci, dacă reclamanţii au interesul de a cere, în cauză, constatarea simulaţiei (Trib. jud. Suceava, decizia civilă nr. 796/1985, în R.R.D. nr. 6/1986, p. 73). Când însă prin acte simulate li se încalcă drepturi proprii, succesorii universali devin terţi faţă de ele, astfel că le pot ataca printr-o acţiune în declararea simulaţiei.

[2] În acest sens, a se vedea *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor, Ed. All, Bucureşti, 1994, p. 77.

[3] Menţionăm că orice act juridic poate fi atacat cu o acţiune în simulaţie însă în acţiunea de faţă obiectul simulaţiei îl reprezintă un contract (*n.a.*).

tului secret (de exemplu prin încheierea unui contract de donaţie părţile ascund contractul de vânzare-cumpărare intervenit în realitate între ele), dar şi parţială, atunci când contractul public ascunde numai un anumit element al contractului secret (de exemplu preţul, care poate fi mai mic sau mai mare decât cel real, trecut în contractul secret); în cazul deghizării totale, obiectul acţiunii în declararea simulaţiei îl constituie constatarea naturii juridice reale a contractului încheiat între părţi, iar în cazul deghizării parţiale obiectul acţiunii în declararea simulaţiei este constatarea elementului deghizat din contractul public.

[5] Motivele de fapt

[5a] Se va justifica mai întâi *interesul reclamantului în promovarea acţiunii*, de exemplu prin aceea că el este creditorul vânzătorului din actul public, care urmăreşte să dovedească că vânzarea este fictivă, respectiv că bunul vândut nu a ieşit în realitate din patrimoniul vânzătorului, spre a-şi putea, astfel, realiza creanţa asupra lui; apoi se va arăta justificat care a fost voinţa reală a părţilor la încheierea contractului public, aceea de a crea aparenţa existenţei unui contract care de fapt nu există, în scopul de a sustrage de la urmărire un anumit bun, precum şi mijloacele de probă din care rezultă această situaţie, de exemplu contraînscrisul încheiat de aceleaşi părţi, în care se recunoaşte că nu există în realitate vânzarea constatată de contractul public, aparent.

[5b] Se va justifica mai întâi *interesul reclamantului în promovarea acţiunii*, de exemplu prin faptul că el este fiul defunctului vânzător din contractul public, iar pârâţii sunt şi ei copiii defunctului, toţi moştenitori legali ai acestuia, astfel că reclamantul are interes să dovedească încheierea în realitate a unui contract de donaţie între pârâţi şi autorul lor comun, contract care îi încalcă rezerva succesorală[1]; apoi se va arăta justificat care a fost voinţa reală a pârâţilor şi a cocontractantului lor la încheierea actului public, în exemplul dat aceea de a tranzacţiona asupra unei liberalităţi, şi nu asupra unui act cu titlu oneros.

[5c] Se va justifica în primul rând *interesul reclamantului în promovarea acţiunii*, prin invocarea calităţii sale de adevărat beneficiar al vânzării constatate prin actul public; apoi se va arăta justificat care a fost voinţa reală a părţilor la încheierea contractului public, aceea ca efectele vânzării să se producă faţă de o terţă persoană, respectiv faţă de reclamant.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1289-1294 C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu contractul public, aparent şi, dacă este posibil, şi contraînscrisul care materializează contractul secret, dar real; atunci când forma cerută de lege pentru însăşi existenţa actului real este înscrisul sub sem-

[1] Pentru a se demonstra încălcarea rezervei reclamantului, acesta trebuie să prezinte certificatul de moştenitor care să constate şi componenţa masei succesorale, dacă certificatul a fost emis.

natură privată sau înscrisul autentic, acesta nu poate fi dovedit, în raporturile dintre părţi, decât printr-un contraînscris care ar modifica sau combate înscrisul aparent[1];

b) *prezumţia instituită de art. 1091 alin. (4) C.civ.* – în cazul simulaţiei sub forma deghizării. Pentru a uşura dovada deghizării, textul prevede în favoarea moştenitorilor rezervatari o prezumţie relativă, potrivit căreia înstrăinarea cu titlu oneros făcută unui moştenitor în linie dreaptă (rudă în linie directă descendentă sau ascendentă, inclusiv rudenia civilă rezultând din adopţie), precum şi soţului supravieţuitor al defunctului, reprezintă o donaţie deghizată (supusă reducţiunii, dar numai dacă se dovedeşte că, prin deghizarea caracterului gratuit al actului, donatorul nu a urmărit să-l scutească de raport pe donatar, ci alte scopuri), dar numai dacă înstrăinarea s-a făcut cu rezerva uzului, uzufructului, întreţinerii pe viaţă sau cu sarcina unei rente viagere, iar deghizarea nu este invocată de un moştenitor în linie dreaptă sau de către soţul care a consimţit la încheierea actului[2];

c) *interogatoriul pârâţilor* – pe aspectul încheierii actului secret;

d) *martori* – se poate solicita proba cu martori pentru dovedirea existenţei contractului secret numai dacă reclamantul este un terţ faţă de contract şi aceasta chiar dacă valoarea contractului depăşeşte suma de 250 lei, întrucât, faţă de terţii care sunt străini de contract, acesta are doar valoarea unui fapt juridic, putând fi, deci, dovedit cu orice mijloc de probă[3].

e) *orice mijloc de proba* este permis, atunci când se pretinde ca simulaţia are caracter ilicit, potrivit dispoziţiilor art. 1292 C.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoare, potrivit art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Acţiunea în constatarea simulaţiei are natura juridică a unei acţiuni în constatare şi este supusă, potrivit dispoziţiilor art. 3 alin. (2) din actul normativ menţionat, timbrajului la valoarea obiectului dedus judecăţii. Valoarea obiectului cererii este determinată de valoarea indicată în cerere de reclamant, iar în caz de contestaţie valoarea contractului sau a actului ce face obiectul acţiunii în constatarea simulaţiei. În cererile având ca obiect dreptul de proprietate sau un alt drept real asupra unui imobil, taxa de timbru se calculează în funcţie de valoarea impozabilă a bunului imobil. Dacă valoarea impozabilă este contestată sau apreciată de instanţă ca vădit derizorie, taxarea cererilor se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare (a se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10).

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau, după caz, cea de la reşedinţa pârâtului din ţară, dacă el are domiciliul în străinătate

---

[1] C.S.J., Secţia civilă, decizia nr. 463/1993, în Dreptul nr. 7/1994, p. 85.

[2] *Fr. Deak*, Contracte civile şi asigurări, vol. II, Ed. Actami, Bucureşti, 1995, p. 29-30.

[3] *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 78.

BCU "I.C. BRĂTIANU" LIBRARY

ori dacă domiciliul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul sau reşedinţa reclamantului (art. 107, 108 raportat la art. 1065 C.proc.civ.);

b) *material* – competenţa în primă instanţă aparţine judecătoriei, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau tribunalului peste această valoare, potrivit dispoziţiilor art. 94 pct. 1 lit. j) raportat la art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

63. Acțiune în rezoluțiunea contractelor

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Rezoluţiunea contractului _____ **[4]**

încheiat la data _____, autentificat sub nr. ___ în valoare de _____

De asemenea, solicit:

- obligarea pârâtului să-mi restituie prestaţiile efectuate în baza acestui contract;

- obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiuni sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1550 alin. (1) teza I C.civ., precum şi pe dispoziţiile _____

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natură juridică. Rezoluţiunea este o sancţiune a neexecutării culpabile a contractului sinalagmatic cu execuţie instantanee, constând în desfiinţarea cu

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

efect retroactiv a acestuia. Ca urmare a încetării efectelor juridice ale contractului, părţile nu vor mai avea temei să ceară executarea obligaţilor contractuale care nu au fost încă executate şi se naşte în patrimoniul părţilor dreptul de a cere prestaţiile deja executate[1].

Acţiunea în rezoluţiune este o acţiune personală, cu excepţia cazului în care se cere rezoluţiunea unui contract prin care se transmite sau se constituie un drept real imobiliar, când acţiunea este mixtă.

Din punctul de vedere al scopului urmărit de reclamant, acţiunea în rezoluţiune este o acţiune în realizare, afară de cazul în care contractul ce se cere a fi rezolvit cuprinde un pact comisoriu, când acţiunea este în constatare, rolul instanţei judecătoreşti fiind limitat la verificările pe care înseşi clauzele convenţionale de rezoluţiune le permit.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are partea din contractul sinalagmatic (bilateral) cu execuţie instantanee care şi-a executat obligaţiile sale din contract sau se declară gata să le execute şi care pretinde că cealaltă parte contractantă nu şi-a executat culpabil obligaţiile ce-i incumbă.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are partea contractantă cu privire la care se pretinde neexecutarea obligaţiei asumate prin contract.

[4] Obiectul rezoluţiunii. Rezoluţiunea se poate cere în cazul oricărui contract sinalagmatic cu execuţie instantanee, cu privire la care se pretinde neexecutarea obligaţiei reciproce de către una dintre părţi, cum ar fi contractul de vânzare-cumpărare, contractul de schimb, depozitul remunerat etc.

Prin excepţie de la regula conform căreia numai contractele sinalagmatice cu execuţie instantanee sunt supuse rezoluţiunii, sunt supuse acestei sancţiuni şi contractele de rentă viageră şi de întreţinere, care sunt cu execuţie succesivă, potrivit dispoziţiilor art. 2251 şi art. 2263 alin. (2) C.civ.

În privinţa contractului de rentă viageră, prin derogare de la regulile de drept comun, există o reglementare proprie în ce priveşte rezoluţiunea acestuia. Astfel, potrivit art. 2251 C.civ., credirentierul poate cere rezoluţiunea contractului pentru neexecutare, respectiv pentru neplata de către debirentier a ratelor de rentă. În plus, rezoluţiunea poate fi cerută de credirentier şi dacă debirentierul nu depune garanţia promisă în vederea executării obligaţiei sau o diminuează art. 2251 alin. (1) C.civ.

Potrivit dispoziţiilor art. 1549 alin. (2) C.civ., reclamantul poate solicita o rezoluţiune parţială a contractului când executarea este divizibilă.

Dacă neexecutarea este de mică însemnătate, creditorul nu are dreptul la rezoluţiune, însă ***poate solicita reducerea proporţională a prestaţiei sale***, dacă acest lucru este posibil [art. 1551 alin. (1) şi (2) C.civ.], cu excepţia situaţiei contractelor cu executare succesivă, la care se constată că neexecutarea are un caracter repetat [teza a II-a de la art. 1551 alin. (1) C.civ.].

---

[1] Idem, p. 82.

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

De menţionat că, în toate cazurile de rezoluţiune, reclamantul *poate cere şi obligarea pârâtului la plata de despăgubiri pentru acoperirea prejudiciilor* suferite ca urmare a neexecutării obligaţiilor de către pârâtul aflat în culpă; un asemenea capăt de cerere este, însă, facultativ în cererea de rezoluţiune, fiind lăsat la latitudinea reclamantului.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *cauza rezoluţiunii*, respectiv obligaţia neexecutată de către pârât, de exemplu neplata preţului vânzării, nepredarea bunului vândut sau dat în schimb etc., sau alte motive de rezoluţiune prevăzute de lege, de exemplu existenţa unor vicii ascunse ale lucrului vândut, producerea evicţiunii parţiale (prin pierderea de către reclamantul-cumpărător a unei fracţiuni materiale din bun sau a unei cote indivize din dreptul de proprietate asupra acestuia într-o acţiune în revendicare, în anularea parţială a contractului de vânzare-cumpărare sau de partajare a bunului vândut) etc.;

b) în ce constau *prestaţiile executate de reclamant*, a căror restituire a solicitat-o subsecvent rezoluţiunii, de exemplu predarea bunului vândut, plata preţului etc.;

c) *modalitatea de punere în întârziere a pârâtului/pârâţilor*, care poate opera de drept sau la cererea creditorului, potrivit dispoziţiilor art. 1521 C.civ.

Punerea în întârziere a debitorului de către creditor operează în două modalităţi: prin notificarea debitorului de către creditor şi prin cererea de chemare în judecată formulată de creditor împotriva debitorului. Notificarea ca modalitate de punere în întârziere a debitorului poate fi realizată şi prin executor judecătoresc. Legea prevede în mod expres că debitorului trebuie să i se acorde un termen pentru executarea obligaţiei, ţinând seama de natura obligaţiei şi de împrejurări.

Condiţia punerii în întârziere a pârâtului de către creditor nu se cere, potrivit art. 1552 alin. (2) C.civ., atunci când acesta este de drept în întârziere, respectiv: în cazurile anume determinate de lege, când s-a prevăzut că simpla stipulare a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect; când obligaţia nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă sau când nu a executat-o imediat, deşi exista urgenţă; când prin fapta sa debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligaţiei sau a încălcat o obligaţie de a nu face; când debitorul şi-a manifestat neîndoielnic faţă de creditor intenţia de a nu executa obligaţia sau când fiind vorba despre o obligaţie cu executare succesivă, refuză sau neglijează să-şi execute obligaţia în mod repetat; când nu a fost executată obligaţia de a plăti o sumă de bani, asumată în exerciţiul activităţii unei întreprinderi; când obligaţia se naşte din săvârşirea unei fapte ilicite extracontractuale.

d) *refuzul culpabil (nejustificat) al pârâtului de a-şi executa obligaţia şi după ce a fost pus în întârziere*, atunci când punerea în întârziere este necesară, altfel spus faptul că neexecutarea este imputabilă pârâtului, spre a nu se pune problema riscului contractului;

e) faptul că *reclamantul şi-a îndeplinit obligaţia corelativă* celei neexecutate de către pârât, individualizându-se această obligaţie (de exemplu predarea bunului

de către vânzător, dacă se pretinde neplata de către cumpărător a preţului; plata preţului, dacă se pretinde de cumpărător existenţa unor vicii ascunse ale bunului vândut sau producerea unei evicţiuni parţiale etc.).

De menţionat că părţile pot prevedea în contractul lor anumite clauze privind rezoluţiunea pentru neexecutare, în sensul că urmăresc să reducă sau să înlăture rolul instanţei judecătoreşti în pronunţarea rezoluţiunii contractelor. Aceste clauze sunt perfect valabile şi poartă denumirea de pacte comisorii, ele urmând a fi descrise de reclamant în expunerea de motive a cererii de chemare în judecată, întrucât în acest caz instanţa de judecată va trebui să facă verificările pe care înseşi clauzele convenţionale de rezoluţiune le permit. Pentru a produce efecte pactul comisoriu trebuie să prevadă ***în mod expres*** obligaţiile a căror neexecutare atrage rezoluţiunea sau rezilierea de drept a contractului.

Pactul comisoriu trebuie să îndeplinească o serie de condiţii, în sensul ca este necesar ca debitorul să fie pus în întârziere, cu excepţia situaţiei în care s-a convenit că aceasta rezultă din simplul fapt al neexecutării. Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă se indică în mod expres condiţiile în care operează pactul comisoriu (art. 1553 C.civ.).

Rezoluţiunea unilaterală a contractului trebuie prevăzută în mod expres în actul încheiat de părţi şi produce desfiinţarea contractului prin simplul act de voinţă al creditorului, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege (art. 1552 C.civ.). Este necesar ca debitorul să fie pus în întârziere, cu excepţia situaţiei când acesta este de drept în întârziere ori nu a executat obligaţia după punerea sa în întârziere. Declaraţia de rezoluţiune trebuie făcută în termenul de prescripţie prevăzut de lege pentru exercitarea acţiunii şi devine irevocabilă de la data comunicării acesteia către debitor.

[6] Temeiul de drept. Temeiul juridic al rezoluţiunii îl constituie, ca regulă generală, art. 1549-1554 C.civ. Pentru anumite cauze de rezoluţiune, expres prevăzute de legiuitor, temeiul juridic este distinct de cel general, de exemplu pentru viciile ascunse ale lucrului vândut – art. 1710 alin. (1) lit. d) C.civ.; pentru evicţiunea totală sau parţială – art. 1700 C.civ.; pentru neprezentarea de către debirentier a garanţiilor stipulate pentru asigurarea plăţii rentei viagere – art. 2251 alin. (1) C.civ. etc.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu contractul ce se cere a fi rezolvit, precum şi orice alte acte ce dovedesc executarea obligaţiei ce-i incumbă reclamantului şi punerea în întârziere a pârâtului, afară de cazul în care acesta este de drept în întârziere, copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul executării/neexecutării obligaţiei asumate prin contract;

c) *martori* – pe acelaşi aspect vizat şi de interogatoriu.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoare, potrivit art. 3 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Acest text prevede că acţiunea în constatarea rezoluţiunii sau rezilierii unui act juridic patrimonial se

taxează conform regulilor pentru acţiunile şi cererile evaluabile în bani. În situaţia în care se formulează un capăt de cerere accesoriu pentru repunerea în situaţia anterioară, acest capăt de cerere este scutit de taxă de timbru (a se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10).

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau, după caz, cea de la reşedinţa pârâtului din ţară, dacă el are domiciliul în străinătate ori dacă domiciliul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul sau reşedinţa reclamantului (art. 107, 108 raportate la art. 1065 C.proc.civ.) sau cea de la locul executării contractului, conform art. 113 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă).

De la această regulă face excepţie acţiunea în rezoluţiunea vânzării imobiliare promovată de vânzător, care, fiind reală, este de competenţa instanţei de la locul situării imobilului, conform art. 117 alin. (2) C.proc.civ. (competenţă teritorială exclusivă);

b) *material* – competenţa în primă instanţă aparţine judecătoriei, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau tribunalului peste această valoare, potrivit dispoziţiilor art. 94 pct. 1 lit. j) raportat la art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

Chiar şi în situaţia în care se formulează un capăt de cerere accesoriu având ca obiect restituirea prestaţiilor, competenţa materială de soluţionare a cauzei este dată de valoarea capătului de cerere principal.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

64. Acţiune în rezilierea contractelor

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Rezilierea contractului de _____ [4]

încheiat la data de ____, autentificat sub nr. ____ în valoare de _____

De asemenea, solicit şi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiuni sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1549 C.civ. _____

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Rezilierea este o sancţiune a neexecutării culpabile a contractului sinalagmatic cu executare succesivă, constând în desfiinţarea pentru viitor a acestuia, fără a avea vreun efect asupra prestaţiilor succesive executate anterior rezilierii[1)].

Acţiunea în reziliere este o acţiune personală, în realizare.

[1)] Idem, p. 85.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are partea din contractul sinalagmatic (bilateral) cu execuţie succesivă, care şi-a executat obligaţiile sau se declară gata să le execute şi care pretinde că cealaltă parte contractantă nu şi-a executat culpabil obligaţiile ce-i incumbă.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are partea contractantă cu privire la care se pretinde neexecutarea obligaţiei asumate prin contract.

[4] Obiectul rezilierii. Se poate cere rezilierea oricărui contract sinalagmatic cu execuţie succesivă, cu privire la care se pretinde neexecutarea obligaţiilor la termenele stabilite în contract, cum ar fi contractul de locaţiune, contractul de închiriere a unui spaţiu locativ, contractul de arendă, contractele de asigurare etc., cu excepţia contractelor de rentă viageră şi de întreţinere, care sunt supuse rezoluţiunii[1].

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *cauza rezilierii*, constând, de exemplu, în neplata locaţiunii, a chiriei, a preţului arenzii, pricinuirea de însemnate stricăciuni locuinţei închiriate, clădirii în care este situată aceasta, instalaţiilor sau altor bunuri aferente ori înstrăinarea fără drept a unor părţi din acestea, imposibila convieţuire sau împiedicarea folosinţei normale a locuinţei, neplata cheltuielilor comune aferente locuinţei închiriate, abuzul de folosinţă sau schimbarea destinaţiei lucrului arendat etc.;

b) *termenele de scadenţă* ale obligaţiei cu executare succesivă;

c) *modalitatea de punere în întârziere a pârâtului/pârâţilor*, care poate opera de drept sau la cererea creditorului, potrivit dispoziţiilor art. 1521 C.civ.

Punerea în întârziere a debitorului de către creditor operează în două modalităţi: prin notificarea debitorului de către creditor şi prin cererea de chemare în judecată formulată de creditor împotriva debitorului. Notificarea ca modalitate de punere în întârziere a debitorului poate fi realizată şi prin executor judecătoresc. Legea prevede în mod expres ca debitorului trebuie să i se acorde un termen pentru executarea obligaţiei ţinând seama de natura obligaţiei şi de împrejurări.

Condiţia punerii în întârziere a pârâtului nu se cere, potrivit art. pentru 1522 alin. (2) C.civ., atunci când acesta este de drept în întârziere, respectiv: în cazurile anume determinate de lege, art. 1523 C.civ. când s-a stipulat ca simpla stipulare a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect; când obligaţia nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă sau când nu a executat-o imediat, deşi exista urgenţă; când prin fapta sa debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligaţiei sau a încălcat o obligaţie de a nu face; când debitorul şi-a manifestat neîndoielnic faţă de creditor intenţia de a nu executa obligaţia sau când fiind vorba despre o obligaţie cu executare succesivă, refuză sau neglijează să-şi execute obligaţia în mod repetat; când nu a fost executată obligaţia de a plăti o sumă de bani, asumată în exerciţiul activităţii unei întreprinderi; când obligaţia se naşte din săvârşirea unei fapte ilicite extracontractuale.

---

[1] A se vedea *supra* nr. 63 – *Acţiunea în rezoluţiunea contractelor*, pct. 4.

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

d) *refuzul culpabil (nejustificat) al pârâtului de a-şi executa obligaţia şi după ce a fost pus în întârziere*, atunci când punerea în întârziere este necesară, altfel spus că neexecutarea este imputabilă pârâtului-debitor, spre a nu se pune problema riscului contractului;

e) faptul că *reclamantul şi-a îndeplinit obligaţia corelativă* celei neexecutate de către pârât, individualizându-se această obligaţie (de exemplu predarea bunului dat în locaţiune, predarea bunului închiriat, predarea bunului arendat etc.).

De menţionat că părţile pot prevedea în contractul lor anumite clauze privind rezilierea pentru neexecutare, clauze care urmăresc să reducă sau să înlăture rolul instanţei judecătoreşti în pronunţarea rezilierii contractelor. Aceste clauze sunt perfect valabile şi poartă denumirea de pacte comisorii, ele urmând a fi descrise de reclamant în expunerea de motive a cererii de chemare în judecată, întrucât în acest caz instanţa de judecată va trebui să facă verificările pe care înseşi clauzele convenţionale de rezoluţiune le permit. Pentru a produce efecte pactul comisoriu trebuie să prevadă ***in mod expres*** obligaţiile a căror neexecutare atrage rezilierea de drept a contractului[1)].

[6] Temeiul de drept diferă în funcţie de cauza rezilierii. Temeiul de drept comun este art. 1549 C.civ. Pot fi indicate, de exemplu în materia locaţiunii, în cazul în care, fără justificare, una dintre părţile contractului de închiriere nu îşi execută obligaţiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul la rezilierea contractului – art. 1817 şi 1830 C.civ.; dacă locatarul modifică bunul sau îi schimbă destinaţia sau îl întrebuinţează, astfel încât îl prejudiciază pe locator – art. 1800 C.civ.; pentru schimbarea categoriei de folosinţa a lucrului arendat – art. 1839 C.civ. etc.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu contractul ce se cere a fi reziliat, precum şi orice alte acte care dovedesc executarea obligaţiei ce-i incumbă reclamantului şi punerea în întârziere a pârâtului, afară de cazul în care acesta este de drept în întârziere, copia cărţii de identitate;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul executării/neexecutării obligaţiei asumate prin contract;

c) *martori* – pe acelaşi aspect vizat şi de interogatoriu.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoare, potrivit art. 3 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Acest text prevede că acţiunea în constatarea rezoluţiunii sau rezilierii unui act juridic patrimonial se taxează conform regulilor pentru acţiunile şi cererile evaluabile în bani.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau, după caz, cea de la reşedinţa pârâtului din ţară, dacă el are domiciliul în străinătate ori

---

1) Idem, pct. 5.

dacă domiciliul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul sau reşedinţa reclamantului (art. 107, 108 raportate la art. 1065 C.proc.civ.) sau cea de la locul executării contractului, conform art. 113 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă);

b) *material* – competenţa în prima instanţa aparţine judecătoriei, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau tribunalului peste această valoare potrivit dispoziţiilor art. 94 pct. 1 lit. j) raportat la art. 95 pct.1 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

65. Acţiune în evacuare

65a. Acţiune în evacuare de drept comun

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Evacuarea pârâtului [4]

din locuinţa situată în _____

De asemenea, solicit şi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. _____

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, în realizare, prin care se urmăreşte sancţionarea locatarilor în cazul neîndeplinirii unor obligaţii legale ale acestora referitoare la modul de exercitare a drepturilor locative. Finalitatea acestei

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

acţiuni constă în obligarea locatarilor la încetarea actelor de folosinţă a suprafeţei locative deţinute în virtutea unui contract de locaţiune/închiriere/subînchiriere/cesiune care şi-a încetat efectele sau pe care au ocupat-o fără a avea un titlu locativ legal[1]. Temeiul legal este prevăzut de art. 1034 alin. (1) C.proc.civ., potrivit cărora reclamantul se poate folosi, fie de procedura specială, fie de procedura de drept comun.

Acţiunea în evacuare pe calea dreptului comun va fi formulată numai în situaţia în care nu se pune în discuţie dreptul de proprietate al părţilor asupra imobilului din care se solicită evacuarea. În măsura în care reclamantul invocă existenţa unui drept de proprietate în patrimoniul său, ceea ce valorifică acesta prin acţiunea în evacuare este dreptul de folosinţă, ca atribut al dreptului său real. Dacă se pune în discuţie dreptul de proprietate al vreuneia dintre părţi, asupra imobilului în litigiu atunci reclamantul nu are la îndemână acţiunea în evacuare, ci acţiunea în revendicare, expres reglementată prin art. 563 C.civ.

Trebuie subliniat că într-o acţiune în evacuare, dacă pârâtul se apără şi invocă un titlu asupra imobilului, atunci acţiunea va fi respinsă ca nefondată. Aşadar, calificarea acţiunii nu se realizează în funcţie de apărările pârâtului, acestea din urmă influenţând doar soluţia pronunţată în cauză.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are partea din contractul de locaţiune/închiriere/subînchiriere/cesiune care a cedat celeilalte părţi folosinţa unei suprafeţe locative sau, după caz, când între părţi nu s-a încheiat un asemenea contract, titularul dreptului de proprietate sau de administrare al suprafeţei locative ce se pretinde a fi nesocotit fără drept de către o altă persoană;

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are partea din contractul de locaţiune/închiriere/subînchiriere/cesiune, căreia i-a fost cedată folosinţa temporară a unei suprafeţe locative sau, după caz, orice altă persoană căreia i se impută ocuparea fără drept a unei suprafeţe locative.

[4] Obiectul acţiunii. Se poate cere evacuarea paratului ce are calitatea de locatar sau care ocupa fără niciun drept o locuinţă. Legea prevede în mod expres ca evacuarea chiriaşului se face în baza unei hotărâri judecătoreşti – art. 1831 C.civ. Referitor la contractul de închiriere a locuinţei, obligaţia de restituire a imobilului de către locatar, poate fi valorificata de locator pe calea acţiunii în evacuare, al cărei efect este acela ca va permite locatorului să exercite dreptul de folosinţă asupra bunului imobil. În privinţa obligaţiei de restituire a bunului dat în locaţiune, la expirarea termenului, contractul încheiat pe durata determinata şi constatat prin înscris autentic sau cel încheiat sub semnătură privată şi înregistrat la organul fiscal constituie titlu executoriu – art. 1809 alin. (2) C.civ. În cazul locaţiunii, evacuarea poate fi formulata şi ca un capăt de cerere distinct, ca urmare a rezilierii contractului.

---

[1] *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, p. 642; A se vedea şi *M. Costin, M. Mureşan, V. Ursa*, Dicţionar de drept civil, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1980, p. 234.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *cauza evacuării*, constând, de exemplu, în expirarea termenului locaţiunii/închirierii/subînchirierii/cesiunii, desfiinţarea titlului locatorului, ocuparea fără drept sau samavolnică a unei suprafeţe locative, denunţarea contractului etc.

b) *temeiul dreptului de folosinţă al reclamantului*, care poate consta în titlul său de proprietate, de administrare sau de folosinţă a suprafeţei locative din care a cerut evacuarea pârâtului, cum ar fi, de exemplu, un contract de vânzare-cumpărare, de schimb, de donaţie, de închiriere, un act de adjudecare etc.

[6] Temeiul de drept este diferit în funcţie de contractul încheiat de părţi din care poate rezulta dreptul reclamantului materializat într-o acţiune în evacuare. Se pot menţiona, de pildă, art. 1831 C.civ. raportat la art. 1796 lit. d) C.civ., ce reglementează obligaţia de restituire a bunului de către locatar, sau, după caz, la art. 1830 şi 1800 C.civ., care privesc rezilierea contractelor de locaţiune.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu titlul ce conferă reclamantului un drept de folosinţă asupra spaţiului locativ din care a cerut evacuarea pârâtului (cum ar fi, un contract de vânzare-cumpărare, de schimb, de donaţie, de închiriere, un act de adjudecare) şi orice alte acte ce dovedesc încetarea oricărui drept locativ al pârâtului, în cazul în care acesta a fost beneficiarul unui titlu locativ conferit prin contractul încheiat în mod legal cu reclamantul, respectiv contractul de locaţiune, de închiriere, de subînchiriere, de cesiune, precum şi hotărârea judecătorească definitivă prin care s-a dispus rezilierea acestui titlu locativ sau notificarea de denunţare unilaterală a contractului fără termen ori de anunţare a concediului pentru contractul reînnoit prin tacita relocaţiune, copia cărţii de identitate;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul existenţei/inexistenţei dreptului său locativ asupra spaţiului din care s-a cerut a fi evacuat sau, după caz, pe aspectul ocupării abuzive a imobilului, pe aspectul motivelor de refuz al eliberării acestuia etc.

c) *martori* – pe acelaşi aspect vizat şi de interogatoriu.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, deoarece acţiunea în evacuare nu este evaluabilă în bani.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau, după caz, cea de la reşedinţa pârâtului din ţară, dacă el are domiciliul în străinătate ori dacă domiciliul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul sau reşedinţa reclamantului (art. 107, 108 raportate la art. 1065 C.proc.civ.) sau cea de la locul executării contractului, conform art. 113 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă).

b) *material* – este competentă judecătoria, conform art. 94 pct. 1 lit. d) C.proc.civ. Apreciem că numai judecătoria este competentă material să se pronunţe asupra unei cereri de evacuare, întrucât obiectul unei asemenea cereri nefiind evaluabil în bani nu se pune problema împărţirii competenţei materiale între judecătorie şi tribunal.

65b. Acţiune în evacuare prevăzută de art. 1033-1048 C.proc.civ.

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Evacuarea pârâtului [4]

din locuinţa/imobilul/terenul, împreună cu accesoriile acestora, situată în _____

De asemenea, solicit şi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1040 C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o procedură specială, reglementată de Titlul XI al Cărţii a VI-a din Codul de procedură civilă, art. 1033-1048, pusă la îndemâna proprietarilor de imobile pentru a evacua rapid persoanele care nu mai au dreptul de a folosi un imobil. Prin această acţiune se urmăreşte sancţionarea locatarilor în cazul neîndeplinirii unor obligaţii legale ale acestora referitoare la modul de exercitare a drepturilor locative. Finalitatea acestei acţiuni constă în obligarea locatarilor la încetarea actelor de folosinţă a suprafeţei locative deţinute în virtutea unui contract

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de locaţiune/închiriere/subînchiriere/cesiune care şi-a încetat efectele sau pe care au ocupat-o fără a avea un titlu locativ legal[1].

Procedura presupune că raportul juridic dintre părţi este foarte clar stabilit, de pildă, există un contract de locaţiune al cărui termen a expirat sau dacă nu a fost prevăzut un termen, locatarul a fost notificat să părăsească imobilul şi desigur, în situaţia în care persoană a ocupat abuziv o locuinţă. Apreciem că utilizând această procedură nu s-ar putea cere, de pildă, constatarea nulităţii unui contract şi evacuarea persoanei care deţine imobilul. Aceasta, deoarece procedura prevăzută de Codul de procedură civilă este urgentă prin esenţa ei şi nu presupune rezolvarea unor situaţii prealabile, cum ar fi nevalabilitatea unui contract ce poate fi cercetată numai pe calea dreptului comun.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are, potrivit art. 1033 C.proc.civ. proprietarul sau locatorul, sublocatorul, cesionarul sau dobânditorul imobilului. Dacă locatorul principal într-un contract de locaţiune a cedat unei alte persoane folosinţa unei suprafeţe locative sau, după caz, când între părţi nu s-a încheiat un asemenea contract, atunci şi locatarul va avea calitate procesuală activă în procedura de evacuare, deoarece are interes să recupereze folosinţa bunului de la o persoană care îl foloseşte fără drept.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are fostul locatar căruia i-a expirat contractul sau altă persoană care ocupă fără drept imobilul. Prin locatar, potrivit art. 1033 alin. (1) lit. b), Codul de procedură civilă cuprinde şi locatarul principal, chiriaş sau arendaş, sublocatarul sau un cesionar al locatarului, în ipoteza în care aceştia din urmă, nu au părăsit imobilul după expirarea termenului contractual sau dacă nu există termen stipulat după ce au fost notificaţi în acest sens.

[4] Obiectul acţiunii

4.1. Solicitarea privind evacuarea pârâtului. Reclamantul va solicita instanţei de judecată ca prin hotărâre executorie să dispună evacuarea imediată a locatarului sau ocupantului din imobil, pentru lipsă de titlu. Se poate solicita odată cu evacuarea şi plata chiriei sau a arenzii exigibile, inclusiv a sumelor devenite exigibile în cursul procesului.

4.2. Încetarea abuzului de folosinţă. Pentru a preveni stricăciunile aduse imobilului de către locatar, art. 1045 alin. (1) C.proc.civ., prevede că, pe calea ordonanţei preşedinţiale, cu citarea părţilor, acesta va fi obligat să înceteze abuzul de folosinţă şi să aducă imobilul la starea iniţială. Prin abuz de folosinţă care duce la deteriorarea imobilului se înţelege: nerespectarea obligaţiilor ce-i revin locatarului prin contract care duce la producerea de stricăciuni, întrebuinţarea imobilului în alt scop decât cel destinat, modificarea structurii stabilite prin construcţie sau orice alt tip de comportament care afectează imobilul.

4.3. Efectuarea reparaţiilor şi restrângerea folosinţei. Potrivit art. 1046 C.proc.civ., în situaţia în care locatarul nu efectuează reparaţiile ce cad în sarcina

[1] *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, p. 640.

sa sau împiedică locatorul să efectueze reparaţiile prevăzute de lege, pe cale de ordonanţă preşedinţială, se poate solicita obligarea locatarului la efectuarea reparaţiilor şi la restrângerea folosinţei spaţiului închiriat. Dacă se impune, se poate solicita chiar evacuarea locatarului, temporar, până la realizarea reparaţiilor imobilului, ce cad în sarcina locatorului, conform legii.

4.4. Examinarea imobilului. În situaţia în care locatarul nu permite locatorului să examineze imobilul (de pildă în vederea stabilirii necesităţii efectuării unor reparaţii, a verificării utilizării în scopul destinat etc.), acesta din urmă poate solicita instanţei să oblige pârâtul la a permite examinarea imobilului, potrivit art. 1047 C.proc.civ., tot pe calea ordonanţei preşedinţiale.

4.5. Cereri ale asociaţiilor de proprietari. Legea, prin art. 1048 C.proc.civ., a pus la îndemâna asociaţiilor de proprietari, posibilitatea, ca pe calea ordonanţei preşedinţiale să solicite obligarea proprietarilor, membri ai asociaţiei să permită efectuarea reparaţiilor ce sunt în sarcina fiecărui proprietar ori a reparaţiilor sau a o oricăror lucrări la părţile sau instalaţiile aflate în coproprietatea acestora ori la spaţiile aflate în proprietatea exclusivă a acestora, justificat de faptul că lipsa acestor reparaţii afectează folosinţa normală a părţilor comune sau a altor spaţii locative din imobil, precum şi siguranţa locuirii în acel imobil.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *temeiul dreptului de folosinţă al reclamantului*, care poate consta în titlul său de proprietate, de administrare, de cesiune, sublocaţiune sau de folosinţă a suprafeţei locative din care a cerut evacuarea pârâtului, cum ar fi, de exemplu, un contract de vânzare-cumpărare, de schimb, de donaţie, de închiriere, un act de adjudecare, cesiune, arendă etc.

b) *cauza evacuării*, constând, de exemplu, în expirarea termenului locaţiunii/închirierii/subînchirierii/cesiunii, desfiinţarea titlului locatorului, ocuparea fără drept sau samavolnică a unei suprafeţe locative, denunţarea contractului, abuzul de folosinţă asupra imobilului [art. 1045 alin. (1) C.proc.civ.] etc.

c) *notificarea scrisă a ocupantului fără drept al imobilului*. Pentru ocupantul fără drept al imobilului, art. 1038 C.proc.civ. prevede că este suficientă o notificare scrisă, prin care ocupantului i se pune în vedere să elibereze imobilul pe care îl ocupă fără temei legal, în termen de 5 zile de la comunicarea notificării.

d) *notificarea locatarului prin executor judecătoresc*. Potrivit art. 1037 alin. (1) C.proc.civ., dacă dreptului locatarului s-a stins ca urmare a încetării locaţiunii prin expirarea termenului, prin acţiunea locatorului, prin neplata chiriei sau arenzii, precum şi din orice altă cauză ce-i permite locatorului să intre în posesia imobilului, acesta din urmă va notifica locatarul, în scris prin intermediul executorului judecătoresc, să elibereze imobilul, în termen de cel mult 30 de zile de la comunicarea notificării. Aceeaşi este situaţia şi când locaţiunea este pe durată nedeterminată, cu menţiunea că denunţarea cerută de lege pentru denunţarea contractului va fi considerată şi notificare de evacuare a imobilului.

[6] Temeiul de drept. Se va menţiona art. 1040 C.proc.civ., având în vedere că acesta este cuprins în procedura specială prevăzută de Titlul XI al Cărţii a VI-a din Codul de procedură civilă (art. 1033-1048 C.proc.civ.).

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – copia notificării trimise fostului locatar sau ocupantului fără drept, obligatoriu titlul ce conferă reclamantului un drept de folosinţă asupra spaţiului locativ din care a cerut evacuarea pârâtului (cum ar fi un contract de vânzare-cumpărare, de schimb, de donaţie, de închiriere, un act de adjudecare) şi orice alte acte ce dovedesc încetarea oricărui drept locativ al pârâtului, în cazul în care acesta a fost beneficiarul unui titlu locativ conferit prin contractul încheiat în mod legal cu reclamantul, respectiv contractul de locaţiune, de închiriere, de subînchiriere, de cesiune, precum şi hotărârea judecătorească definitivă prin care s-a dispus rezilierea acestui titlu locativ sau notificarea de denunţare unilaterală a contractului fără termen ori de anunţare a concediului pentru contractul reînnoit prin tacita relocaţiune, copia cărţii de identitate;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul existenţei/inexistenţei dreptului său locativ asupra spaţiului din care s-a cerut a fi evacuat sau, după caz, pe aspectul ocupării abuzive a imobilului, pe aspectul motivelor de refuz al eliberării acestuia etc.

c) *martori* – pe acelaşi aspect vizat şi de interogatoriu.

[8] Timbrajul. Potrivit art. 6 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de evacuare din imobilele folosite sau ocupate fără drept, soluţionate potrivit procedurii speciale prevăzute de Titlul XI al Cărţii a VI-a din Codul de procedură civilă, se taxează cu 100 lei.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă judecătoria în circumscripţia căreia se află imobilul fără drept, ori după caz, închiriat sau arendat, chiar dacă locatorul a părăsit imobilul sau contractul a încetat, potrivit art. 1035 C.proc.civ. Legea prevede că locatarul şi ocupantul imobilului vor avea domiciliul lor obligatoriu la imobilul pe care îl ocupă fără nici un drept. Pentru a preveni o eventuală deficienţă în comunicarea actelor procedurale, acestea vor fi afişate la uşa imobilului, chiar dacă acesta este închis.

b) *material* – este competentă judecătoria, conform art. 1035 C.proc.civ., care statuează în mod expres asupra instanţei competente.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

66. Acțiune în nulitatea unui act juridic

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea/constatarea nulităţii absolute a _____, [4]

încheiat la data _____, autentificat sub nr. ____, pentru _____ în valoare de _____

De asemenea, solicit:

- repunerea părţilor în situaţia anterioară încheierii actului atacat, respectiv _____

- obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1246 C.civ. raportat la art. _____

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiune în nulitatea unui act juridic este o acţiune mixtă[1], în realizare[2], prin care se urmăreşte lipsirea actului juridic de acele efecte contrare normelor juridice edictate pentru încheierea sa valabilă[3]. Argumentul în favoarea acestei susţineri derivă din faptul că acţiunea în constatarea nulităţii se formulează întotdeauna pe cale principală, întrucât această acţiune nu are niciodată caracter subsidiar.

Pentru acţiunile în constatare, o condiţie de admisibilitate este aceea că partea nu poate cere realizarea dreptului pe orice altă cale prevăzută de lege, conform art. 35 C.proc.civ., deci acţiunea în constatare este totdeauna subsidiară acţiunii în realizare. Or, este evident că nu există nicio altă modalitate procesuală care să aibă drept finalitate nulitatea unui act juridic, cu excepţia acţiunii prin care se solicită instanţei să se constate nulitatea acestuia.

[2] Calitatea procesuală activă (reclamant) diferă în funcţie de natura nulităţii invocate. Astfel, calitate de reclamant într-o acţiune în nulitate absolută poate avea oricine are interes[4], respectiv părţile actului juridic, avânzii-cauză ai părţilor, precum şi procurorul, iar într-o acţiune în nulitate relativă doar persoana al cărei interes a fost nesocotit la încheierea actului juridic (de exemplu partea care pretinde vicierea consimţământului său la încheierea actului juridic, soţul neparticipant la actul de înstrăinare a unui imobil bun comun, încheiat de celălalt soţ fără consimţământul său etc.).

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) poate avea partea sau, după caz, dacă acţiunea a fost formulată de un terţ ori de procuror, părţile actului juridic atacat.

[4] Obiectul acţiunii. Se va menţiona contractul sau actul juridic unilateral a cărui anulare se cere, datele acestuia de individualizare, precum şi cauza de nulitate absolută sau relativă în temeiul căreia se cere desfiinţarea actului juridic (bilateral sau unilateral). Menţionăm că instanţa este obligata să invoce din oficiu motivele de nulitate absoluta ce ar putea afecta contractul – art. 1247 alin. (3) C.civ.

---

1) În acest sens, a se vedea *V.M. Ciobanu*, Tratat, vol. I, p. 299-300; *I. Deleanu*, Tratat, vol. I, p. 126.

2) Prin decizia nr. 101/1970, fostul Tribunal Suprem a statuat că „acţiunea în nulitatea unui act juridic este o acţiune în realizare deoarece prin constatarea sau pronunţarea nulităţii actului se produce în fapt o modificare a raporturilor juridice dintre părţi, acestea fiind puse într-o altă situaţie juridică decât aceea pe care o aveau înainte de anularea acestuia; ea nu este, deci, o acţiune în constatare a existenţei sau inexistenţei unui drept, adică o acţiune în confirmare." A se vedea această decizie în Repertoriu I, p. 360. A se vedea în acest sens şi *D.N. Teohari* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 100.

3) *Gh. Beleiu*, Drept civil, p. 173.

4) Instanţa va invoca, din oficiu, nulitatea absolută, dar numai pe cale de excepţie, într-un proces *pendinte*.

Dacă se formulează şi un capăt de cerere prin care se solicită şi repunerea în situaţia anterioară încheierii contractului, se va indica în mod concret în ce constă aceasta. De exemplu în cazul în care se atacă de vânzător un contract de vânzare-cumpărare executat în privinţa ambelor obligaţii născute în sarcina părţilor – predarea bunului vândut şi plata preţului – se va cere obligarea pârâtului-cumpărător să restituie reclamantului-vânzător bunul înstrăinat, urmând ca acesta să fie obligat la restituirea preţului vânzării etc.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *cauza nulităţii*, care diferă după cum nulitatea este absolută sau relativă;

Astfel, sunt cauze de ***nulitate absolută***: încălcarea regulilor privind capacitatea civilă a persoanelor – art. 1653 alin. (1) C.civ.; lipsa actului de înfiinţare a persoanei juridice sau acesta nu a fost încheiat în formă autentică în situaţiile anume prevăzute de lege, obiectul de activitate al persoanei juridice este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri, au fost încălcate dispoziţiile legale privind patrimoniul iniţial sau capitalul social minim, subscris şi vărsat – art. 196 alin. (2) C.civ.; nevalabilitatea obiectului actului juridic, în sensul că acesta trebuie să fie determinat şi licit, potrivit art. 1225 alin. (2) C.civ.; nevalabilitatea cauzei, când aceasta este ilicită sau imorală – art. 1238 alin. (2) C.civ., cu condiţia ca aceasta să fie comună, ori, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia s-o cunoască etc.

Sunt cauze de ***nulitate relativă***: viciile de consimţământ [eroarea esenţială – art. 1207 alin. (1) C.civ.; dolul – art. 1214 alin. (2) C.civ.; violenţa – art. 1216 alin. (1) C.civ. şi leziunea – 1222 alin. (1) C.civ.]; lipsa cauzei – art. 1238 alin. (1) C.civ.; lipsa discernământului în momentul încheierii actului juridic – art. 1205 alin. (1) C.civ.; nerespectarea regulilor privind capacitatea de exerciţiu a persoanei (încheierea actului de persoana lipsită de capacitatea de exerciţiu – minorul sub 14 ani şi interzisul judecătoresc, precum şi încheierea actului fără încuviinţarea instanţei de tutelă – art. 44 alin. (1) C.civ.; frauda comisă de incapabil – art. 45 C.civ. etc.

b) *interesul reclamantului* de a invoca nulitatea absoluta a actului juridic ***atacat***. De exemplu actele care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale a corpului uman, elementelor sau produselor sale, cu excepţia celor prevăzute de lege – art. 66 C.civ.; recunoaşterea unui copil după decesul acestuia – art. 418 C.civ.; opţiunea succesorală afectată de modalităţi – art. 1101 C.civ.; subarendarea totală sau parţială – art. 1847 alin. (2) C.civ. etc.

c) *împrejurările concrete de fapt care justifică motivul de nulitate invocat*, precum şi *normele sau regulile de drept ce au fost încălcate la încheierea actului juridic*. De exemplu dacă s-a invocat cauza ilicită a unui act de vânzare-cumpărare se vor arăta împrejurările din care rezultă conivenţa frauduloasă a părţilor la încheierea actului şi anume faptul că ele cunoşteau că vânzătorul nu este proprietarul lucrului vândut etc.

d) *data la care reclamantul a luat cunoştinţă de cauza de nulitate invocată* (doar în cazul în care se invocă o cauză de nulitate relativă), spre a demonstra promovarea acţiunii cu respectarea termenului de prescripţie prevăzut de lege.

[6] Temeiul de drept diferă în funcţie de cauza de nulitate invocată. De exemplu partajul făcut fără participarea tuturor coproprietarilor – art. 684 alin. (2) C.civ.; contractul de fiducie prin care se realizează o liberalitate indirectă în folosul beneficiarului – art. 775 C.civ.; tranzacţia încheiată pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută, în afară de cazurile când părţile au tranzacţionat expres asupra nulităţii – art. 2274 alin. (1) C.civ. etc.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu înscrisul constatator al actului juridic civil ce se cere a fi declarat nul sau anulat şi orice alte acte ce dovedesc cauza de nulitate invocată, copia buletinului de identitate;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspecte de fapt ce conturează cauza de nulitate invocată;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte vizate şi de interogatoriu.

[8] Timbrajul. Acţiunea în constatarea nulităţii se timbrează la valoarea obiectului cererii, după procedura prevăzută de art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Dacă se solicită şi restituirea prestaţiilor părţilor, ca accesoriu al acţiunii principale, atunci această cerere este scutită de taxa de timbru, potrivit art. 3 alin. (2) din actul normativ menţionat. Pentru amănunte privind calculul taxei de timbru la valoare, a se vedea *supra* **nr. 1** – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau, după caz, cea de la reşedinţa pârâtului din ţară, dacă el are domiciliul în străinătate ori dacă domiciliul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul sau reşedinţa reclamantului, conform art. 5 C.proc.civ., sau cea de la locul executării contractului, conform art. 10 pct. 1 C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă);

b) *material* – judecătoria sau tribunalul, după valoarea obiectului pricinii[1)] (a contractului ce se cere a fi desfiinţat, în măsura în care acesta are un obiect evaluabil în bani; aceasta deoarece scopul acţiunii este acela de readucere în patrimoniul reclamantului a dreptului înstrăinat); competenţa se va stabili în favoarea judecătoriei sau tribunalului, după cum valoarea obiectului este de până la 200.000 lei sau tribunalului peste această valoare potrivit dispoziţiilor art. 94 pct. 1 lit. j) raportat la art. 95 pct.1 C.proc.civ.

Chiar şi în situaţia în care se formulează un capăt de cerere accesoriu având ca obiect restituirea prestaţiilor, competenţa materială de soluţionare a cauzei este dată de valoarea capătului de cerere principal.

[1)] A se vedea *supra* nr. 63 – *Acţiune în rezoluţiunea contractelor*, nota de subsol de la pct. 9.

BCU INCHIRIAT UNIVERSITY LIBRARY

67. Acţiune întemeiată pe gestiunea de afaceri

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____

cu titlu de indemnizaţie pentru cheltuielile necesare şi utile pe care le-am efectuat cu privire la **[4]** _____, respectiv la plata sumei de_____, cu titlu de dobândă legală, calculată pentru perioada_____, după cum urmează:_____ **[4a]**

De asemenea, vă solicit să dispuneţi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile _____

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu: _____, pe aspectul _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Gestiunea intereselor altei persoane (gestiunea de afaceri) este un fapt juridic licit constând în operaţiunea prin care o persoană (gerant) intervine, prin fapta sa voluntară şi unilaterală, şi săvârşeşte acte materiale sau juridice în interesul altei persoane (gerat), fără a fi primit mandat din partea acesteia din urmă.

Sediul materiei îl constituie, în prezent, art. 1330-1340 C.civ., texte care se aplică, potrivit art. 110 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, doar dacă gestiunea de afaceri a început după data intrării în vigoare a Noului Cod civil (1.10.2011). Aşadar, în motivarea în fapt şi în drept se va urmări furnizarea unor repere temporale suficiente pentru a justifica aplicarea, după caz, a Codului civil din 1864 ori a Noului Cod civil.

Acţiune întemeiată pe gestiunea de afaceri este o acţiune personală, în realizare, prin care se urmăreşte fie recuperarea de către gerant a cheltuielilor făcute în interesul geratului, fie repararea prejudiciului cauzat geratului prin îndeplinirea necorespunzătoare a actelor de gestiune de către gerant[1)].

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are, după caz, fie persoana care pretinde că a gerat interesele alteia (gerantul), fie cea care pretinde că interesele sale au fost gerate de o altă persoană (geratul).

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are, după caz, în funcţie de persoana care a introdus acţiunea, geratul sau gerantul.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul acţiunii poate consta în orice obligaţii care să se circumscrie raporturilor juridice născute din gestiunea de afaceri, cum ar fi: obligarea geratului

---

1) *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 96.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

la plata cheltuielilor necesare şi utile făcute de gerant în legătură cu un imobil al geratului; obligarea deponentului, în calitate de gerat, la restituirea cheltuielilor necesare şi utile efectuate de către depozitar, în calitate de gerant, asupra bunului dat în depozit; obligarea gerantului la repararea prejudiciului cauzat geratului prin îndeplinirea necorespunzătoare a actelor de gestiune etc.

[4a] Dobânda. În raport de dispoziţiile art. 1337 alin. (1) C.civ., gerantul poate cere şi dobânda legală aferentă cheltuielilor necesare şi utile ce fac obiectul capătului principal de cerere, dobândă care i se cuvine din ziua efectuării cheltuielilor. Faţă de dispoziţiile art. 194 lit. c) C.proc.civ., dacă reclamantul solicită dobândă legală, trebuie să indice cuantumul dobânzii exigibile până la data introducerii cererii de chemare în judecată, precum şi modul de calcul.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona şi argumenta în fapt îndeplinirea condiţiilor gestiunii de afaceri[1)], după cum urmează:

a) se va individualiza *obiectul gestiunii*, care poate consta în acte de administrare, fie ele acte materiale, cum ar fi repararea unui bun al geratului, fie acte juridice, cum ar fi plata unor taxe sau impozite, angajarea celui care urmează să efectueze reparaţia, vinderea unor bunuri ale geratului supuse pieirii sau stricăciunii etc. Actele juridice se pot încheia de gerant în nume propriu, dar cu intenţia ca ele să profite geratului. În ce priveşte actele juridice încheiate cu terţii, art. 1336 C.civ. instituie o reglementare nuanţată: dacă a contractat în nume propriu, gerantul este ţinut faţă de terţii cu care a contractat, însă aceştia pot alege să se îndrepte şi împotriva geratului [alin. (1)]; dacă însă acţionează în numele geratului, gerantul nu este ţinut faţă de terţii cu care a contractat decât dacă geratul nu este obligat faţă de aceştia [alin. (2)]. Ca atare, în această ultimă ipoteză, gerantul are o răspundere subsidiară, soluţie pe deplin justificată faţă de protecţia terţilor care nu trebuie împovăraţi cu verificări laborioase cu privire la îndeplinirea condiţiilor gestiunii de afaceri.

În ce priveşte eventualele prejudicii cauzate terţilor prin fapte ilicite, gerantul răspunde faţă de aceştia potrivit dreptului comun. Răspunderea geratului n-ar putea fi angajată, prin ipoteză nefiind vorba despre cheltuieli necesare şi utile făcute de gerant sau de acte necesare şi utile încheiate de acesta cu terţii [art. 1337 alin. (1) şi (2) C.civ.].

b) se va justifica *utilitatea gestiunii*, arătându-se care este pierderea patrimonială evitată geratului prin raportare la momentul săvârşirii actului de gestiune;

c) se va invoca faptul că *geratul nu a ştiut* de operaţiunea efectuată în folosul său de către gerant, pentru că, altfel, acea operaţiune ar avea valoarea unui mandat tacit; în condiţiile art. 1338 C.civ., dacă gerantul a efectuat actele de gestiune în pofida opoziţiei beneficiarului, are dreptul numai la restituirea cheltuielilor necesare; în această ipoteză, gerantul răspunde pentru prejudiciile cauzate chiar şi din cea mai uşoară culpă, putând fi chemat în judecată în acest sens;

[1)] Idem, p. 96-101.

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

d) se va invoca faptul că *gerantul a acţionat în interesul altei persoane*, dar nu cu intenţia de a-i face o liberalitate [art. 1330 alin. (3) C.civ.], ci *cu intenţia de a o obliga la restituirea cheltuielilor efectuate în folosul acesteia*. În măsura în care gerantul lucrează în interesul altuia fără să cunoască acest fapt, nu sunt aplicabile regulile gestiunii de afaceri, el fiind îndreptăţit la restituire potrivit regulilor aplicabile îmbogăţirii fără justă cauză [art. 1330 alin. (2) C.civ.].

[6] Temeiul de drept diferă în funcţie de obiectul acţiunii întemeiate pe gestiunea de afaceri. Astfel, dacă gerantul, fie el şi un depozitar, cere obligarea geratului la plata unei indemnizaţii pentru cheltuielile necesare şi utile efectuate în legătură cu un bun al acestuia, temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1337 alin. (1) C.civ., fără să excludem în această ipoteză ca acţiunea să aibă un temei juridic mixt, fiind întemeiată şi pe obligaţiile decurgând din raporturile contractuale anterioare ale părţilor.

Dacă geratul cere obligarea gerantului la repararea prejudiciului ce i l-a cauzat prin îndeplinirea necorespunzătoare a actelor de gestiune temeiul de drept îl constituie art. 1338 alin. (2) C.civ. etc.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – sunt necesare pentru dovedirea de către gerant a operaţiunilor ce intră în obiectul gestiunii de afaceri, dacă este vorba despre acte juridice ce nu pot fi dovedite decât cu înscrisuri, conform regulilor cu privire la proba actelor juridice;

b) *interogatoriul pârâtului* – cu privire la fapte personale ce ţin de condiţiile gestiunii de afaceri. De pildă dacă pârâtul este gerantul, el poate fi interogat cu privire la actele efectuate pentru gerat şi la condiţiile efectuării acestora;

c) *martori* – pe aspectul operaţiunilor ce intră în obiectul gestiunii, dacă acestea sunt fapte materiale, precum şi dacă sunt acte juridice în cazul în care proba lor se invocă de gerat, întrucât acesta este un terţ faţă de respectivele acte, putându-le, deci, dovedi cu orice mijloc de probă;

d) *expertiză de evaluare a prejudiciului sau indemnizaţiei pretinse prin acţiune* – în măsura în care acestea nu au fost recunoscute de pârât sau dovedite cu mijloacele de probă anterior menţionate.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea pretenţiilor solicitate prin acţiune, conform art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. În măsura în care se formulează şi capete accesorii de cerere, taxa de timbru este datorată pentru fiecare capăt de cerere în parte [art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013].

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului (art. 107 C.proc.civ.) sau, după caz, cea de la reşedinţa sau reprezentanţa pârâtului din ţară, dacă domiciliul sau sediul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa sau reprezentanţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul, sediul, reşedinţa sau

BCU CLUJ / UNIVERSITY LIBRARY

reprezentanţa reclamantului, conform art. 108 C.proc.civ.; în măsura în care pârâtul domiciliază în străinătate, vor fi avute în vedere dispoziţiile art. 1064 şi urm. C.proc.civ. pentru a stabili dacă instanţele române sunt internaţional competente (chestiune care primează faţă de competenţa materială şi teritorială). În materia gestiunii de afaceri, competenţa internaţională a instanţelor române ar putea rezulta din dispoziţiile art. 1080 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., dacă locul actelor de gestiune se află în România ori dacă efectele juridice ale gestiunii de afaceri se produc în această ţară.

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 95 pct. 1 C.proc.civ., respectiv art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

68. Acţiune în restituirea plăţii nedatorate

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la restituirea sumei de _____

cu titlu de plată nedatorată.

De asemenea, vă solicit să dispuneţi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1341-1344 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRALA / CARTE / LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiune în restituirea plăţii nedatorate este o acţiune personală, în realizare, prin care se urmăreşte recuperarea plăţii făcute de persoana care, din eroare, s-a crezut debitor, plătind o datorie inexistentă sau care nu-i incumba.

Sediul materiei îl constituie în prezent art. 1341-1344 C.civ., texte care se aplică, potrivit art. 3 şi art. 5 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, doar dacă plata nedatorată a avut loc după data intrării în vigoare a Noului Cod civil (1.10.2011). Aşadar, în motivarea în fapt şi în drept se va urmări furnizarea unor repere temporale suficiente pentru a justifica aplicarea, după caz, a Codului civil din 1864 ori a Noului Cod civil.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că a făcut o plată nedatorată altei persoane (*solvens*).

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana căreia i se impută primirea unei plăţi ce nu i se cuvenea (*accipiens*); în situaţia în care sunt întrunite condiţiile art. 1342 alin. (2) C.civ., acţiunea trebuie îndreptată împotriva adevăratului debitor (respectiv atunci când, deşi reclamantul a făcut o plată nedatorată, creditorul care a primit plata cu bună-credinţă a lăsat să se împlinească termenul de prescripţie ori s-a lipsit, în orice mod, de titlul său de creanţă sau a renunţat la garanţiile creanţei).

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona şi argumenta în fapt îndeplinirea condiţiilor plăţii nedatorate[1)], după cum urmează:

a) reclamantul să fi efectuat în favoarea pârâtului *o prestaţie cu titlu de plată*, indiferent de obiectul ei, care poate consta într-o sumă de bani, într-un bun individual determinat sau într-un bun determinat generic;

b) *datoria* pentru stingerea căreia s-a făcut plata *nu există din punct de vedere juridic*. Prin excepţie de la această regulă, sunt şi cazuri în care plata unei datorii existente, valabilă din punct de vedere juridic, dă dreptul la restituire, şi anume atunci când plata unei asemenea datorii nu a fost făcută creditorului, ci unei alte persoane;

c) *plata a fost făcută din eroare*, ceea ce înseamnă că reclamantul a plătit având credinţa că este debitor al pârâtului, pentru că altfel, dacă el a plătit ştiind că nu este dator, o atare plată poate fi interpretată fie ca o liberalitate, fie ca o gestiune a intereselor altei persoane (art. 1341 C.civ.). De menţionat că şi dolul se asimilează cu eroarea în efectuarea plăţii şi că sunt şi situaţii în care restituirea nu este condiţionată de eroarea *solvens*-ului, respectiv situaţia în care acesta şi-a plătit o datorie faţă de creditorul său, după care, pentru că a pierdut chitanţa liberatorie,

[1)] Idem, p. 102-103.

o plăteşte din nou pentru a scăpa de urmărirea creditorului, apoi găseşte chitanţa liberatorie astfel că cea de-a doua plată apare ca lipsită de cauză şi va fi supusă restituirii, deşi nu a fost făcută din eroare. De asemenea, şi în situaţia în care plata a fost efectuată în temeiul unei obligaţii lovite de nulitate absolută se naşte dreptul la restituire, căci, deşi debitorul a plătit ştiind că obligaţia asumată este nulă, părţile trebuie repuse în situaţia anterioară încheierii actului lovit de nulitate absolută (act care nu poate fi confirmat prin executarea voluntară a obligaţiei; pentru o excepţie de la această regulă, a se vedea art. 1010 C.civ.).

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 1341-1344 C.civ. În ce priveşte regulile potrivit cărora se va face restituirea plăţii nedatorate, urmează a fi avute în vedere prevederile art. 1635-1649 C.civ., care disting după cum restituirea se face în natură sau prin echivalent, respectiv după cum *accipiens*-ul este de bună sau de rea-credinţă.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură să dovedească actul juridic al plăţii;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul primirii plăţii şi al cauzei acestei operaţiuni;

c) *martori* – pe aspectul actului juridic al plăţii atunci când aceasta are o valoare mai mică de 250 lei sau în cazul imposibilităţii materiale sau morale de preconstituire a probei scrise [art. 309 alin. (2) şi alin. (4) pct. 1 C.proc.civ., texte care se aplică doar dacă plata nedatorată a avut loc după data intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, după cum rezultă din art. 26 alin. (1) C.proc.civ.; în cazul plăţilor nedatorate efectuate anterior datei de 15.02.2013, sunt aplicabile dispoziţiile art. 1191 şi art. 1198 C.civ. din 1864], precum şi pe aspectul cauzei datoriei în vederea stingerii căreia s-a făcut plata şi al poziţiei subiective a reclamantului la momentul efectuării plăţii.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea pretenţiilor solicitate prin acţiune, conform art. art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. În măsura în care se formulează şi capete de cerere accesorii, taxa de timbru este datorată pentru fiecare capăt de cerere în parte [art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013].

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului (art. 107 C.proc.civ.) sau, după caz, cea de la reşedinţa sau reprezentanţa pârâtului din ţară, dacă domiciliul sau sediul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa sau reprezentanţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul, sediul, reşedinţa sau reprezentanţa reclamantului, conform art. 108 C.proc.civ.; în măsura în care pârâtul domiciliază în străinătate, vor fi avute în vedere dispoziţiile art. 1064 şi urm. C.proc.civ. pentru a stabili dacă instanţele române sunt internaţional competente (chestiune care primează faţă de competenţa materială şi teritorială). În materia plăţii nedatorate, competenţa internaţională a instanţelor române ar putea rezulta

BCU "CAROL I" UNIVERSITY LIBRARY

din dispoziţiile art. 1080 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., dacă locul plăţii nedatorate se află în România;

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 95 pct. 1 C.proc.civ., respectiv art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

69. Acţiune întemeiată pe îmbogăţirea fără justă cauză

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata _____ [4]

De asemenea, vă solicit să dispuneţi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. _____

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Îmbogăţirea fără justă cauză este un fapt juridic licit care constă în sporirea activului şi micşorarea pasivului patrimoniului unei persoane în dauna unei alte persoane care suferă o micşorare corespunzătoare a patrimoniului său, în lipsa oricărui temei juridic (legal sau contractual) care să o justifice[1].

Sediul materiei îl constituie în prezent art. 1345-1348 C.civ., texte care se aplică, potrivit art. 3 şi art. 5 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, doar dacă îmbogăţirea fără justă cauză a avut loc după data intrării în vigoare a Noului Cod civil (1.10.2011). Aşadar, în motivarea în fapt şi în drept se va urmări furnizarea unor repere temporale suficiente pentru a justifica aplicarea, după caz, a Codului civil din 1864 ori a Noului Cod civil.

Acţiune întemeiată pe îmbogăţirea fără justă cauză (*actio de in rem verso*) este o acţiune personală, în realizare, prin care se urmăreşte recuperarea pierderii suferite pe seama îmbogăţirii corespunzătoare de către o altă persoană, în măsura îmbogăţirii acesteia, dar nu mai mult decât valoarea sărăcirii.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde micşorarea patrimoniului său pe seama măririi nelegitime a patrimoniului altei persoane.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana căreia i se impută majorarea nelegitimă a patrimoniului pe seama micşorării patrimoniului altei persoane.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul acţiunii. Se va menţiona pretenţia concretă formulată prin această acţiune, spre exemplu, în raport de dispoziţiile Codului civil: în măsura în care unul dintre soţi a participat la activităţile profesionale ale celuilalt soţ, participare care a depăşit limitele obligaţiei de sprijin material şi ale obligaţiei de a contribui la cheltuielile căsătoriei, obligarea soţului pârât la plata unei compensaţii, în măsura îmbogăţirii sale (art. 328 C.civ.); dacă o întreţinere care a fost prestată benevol sau în temeiul unei hotărâri judecătoreşti nu era în realitate datorată, obligarea adevăratului debitor la restituirea întreţinerii prestate, în măsura îmbogăţirii sale (art. 534 C.civ.); obligarea proprietarului la restituirea cheltuielilor efectuate de cel care, fără acordul proprietarului, a avansat cheltuielile necesare pentru producerea şi perceperea fructelor sau productelor [art. 550 alin. (4) C.civ.]; în cazul stării de necesitate, obligarea celui care a fost salvat de un pericol iminent prin folosirea sau distrugerea unui bun la plata unei indemnizaţii echitabile către proprietarul bunului [art. 624 alin. (1) C.civ.]; obligarea geratului la plata cheltuielilor necesare şi utile făcute în folosul său de cel care a lucrat în interesul său, fără să cunoască

[1] *M. Costin, M. Mureşan, V. Ursa*, op. cit., p. 284.

acest lucru [art. 1330 alin. (2) C.civ.] ori la plata cheltuielilor care, fără a-i fi necesare sau utile, i-au procurat un avantaj (art. 1339 C.civ.)[1].

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona şi argumenta în fapt condiţiile îmbogăţirii fără justă cauză[2], şi anume:

a) *mărirea patrimoniului pârâtului* prin dobândirea unui bun, a unei sume de bani, a unei creanţe sau folosirea unui bun aparţinând altuia;

b) *micşorarea patrimoniului reclamantului* cu aceeaşi valoare cu care s-a mărit patrimoniul pârâtului;

c) *existenţa unei legături între mărirea patrimoniului pârâtului şi micşorarea patrimoniului reclamantului*, în sensul că ambele modificări patrimoniale sunt efectul aceleiaşi cauze;

d) *inexistenţa unei cauze legitime pentru mărirea patrimoniului pârâtului în detrimentul patrimoniului reclamantului*, ceea ce înseamnă că dezechilibrul patrimonial produs între părţile litigante nu are un temei legal, cum ar fi un contract, o dispoziţie legală, o hotărâre judecătorească;

e) *inexistenţa oricărui alt mijloc juridic pentru recuperarea pierderii suferite de către reclamant*, ceea ce înseamnă că acţiunea în restituire întemeiată pe îmbogăţirea fără justă cauză are un caracter subsidiar, neputând fi folosită dacă există vreo altă acţiune pentru realizarea dreptului său la restituire. De exemplu, proprietarul unui bun individual determinat nu are deschisă acţiunea întemeiată pe îmbogăţirea fără justă cauză pentru restituirea acestui bun, deoarece el îşi poate valorifica dreptul la restituire pe calea acţiunii în revendicare etc.

[6] Temeiul de drept: este dat de dispoziţiile art. 1345-1348 C.civ. În ce priveşte regulile potrivit cărora se va face restituirea plăţii nedatorate, urmează a fi avute în vedere prevederile art. 1639 şi urm. C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură să dovedească condiţiile îmbogăţirii fără justă cauză;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul dezechilibrului patrimonial pretins de reclamant şi al cuantumului pagubei, atunci când restituirea s-a cerut prin echivalent, întrucât nu mai este posibilă restituirea în natură;

c) *martori* – pe aspectul îndeplinirii condiţiilor îmbogăţirii fără justă cauză, care vizează, în principiu, fapte juridice, ce pot fi dovedite cu orice mijloc de probă;

d) *expertiză de evaluare a despăgubirilor* – atunci când restituirea s-a cerut prin echivalent, dacă cuantumul diminuării patrimoniale suportate de reclamant nu a fost recunoscut de pârât sau probat cu celelalte mijloace de probă susmenţionate.

---

[1] A se vedea *M. Nicolae*, Codex Iuris Civilis, Tomul I. Noul Cod civil. Ediţie critică, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012, p. 362.

[2] *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 108-110.

BCU IAŞI CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea pretenţiilor solicitate prin acţiune, conform art. art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. În măsura în care se formulează şi capete de cerere accesorii, taxa de timbru este datorată pentru fiecare capăt de cerere în parte [art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013].

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului (art. 107 C.proc.civ.) sau, după caz, cea de la reşedinţa sau reprezentanţa pârâtului din ţară, dacă domiciliul sau sediul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa sau reprezentanţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul, sediul, reşedinţa sau reprezentanţa reclamantului, conform art. 108 C.proc.civ.; în măsura în care pârâtul domiciliază în străinătate, vor fi avute în vedere dispoziţiile art. 1064 şi urm. C.proc.civ. pentru a stabili dacă instanţele române sunt internaţional competente (chestiune care primează faţă de competenţa materială şi teritorială). În materia îmbogăţirii fără justă cauză, competenţa internaţională a instanţelor române ar putea rezulta din dispoziţiile art. 1080 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., dacă locul îmbogăţirii ori unde se produc efectele acesteia se află în România;

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 95 pct. 1 C.proc.civ., respectiv art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

70. Acţiuni în răspundere civilă delictuală

70a. Acţiune în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____

reprezentând echivalentul prejudiciului pe care acesta mi l-a cauzat prin fapta sa culpabilă.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1357 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

BCU "ASTRA" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului [8] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Răspunderea civilă delictuală este o sancţiune specifică dreptului civil aplicată pentru săvârşirea unei fapte ilicite cauzatoare de prejudicii[1)].

Sediul materiei îl constituie în prezent art. 1349-1395 C.civ., texte care se aplică, potrivit art. 3 şi art. 5 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, doar dacă fapta ilicită cauzatoare de prejudicii a avut loc după data intrării în vigoare a Noului Cod civil (1.10.2011). Aşadar, în motivarea în fapt şi în drept se va urmări furnizarea unor repere temporale suficiente pentru a justifica aplicarea, după caz, a Codului civil din 1864 ori a Noului Cod civil.

Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie este o acţiune personală, în realizare, prin care se urmăreşte repararea prejudiciului cauzat unei persoane prin încălcarea de către o altă persoană a unei obligaţii legale care-i incumbă.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că i-a fost cauzat un prejudiciu prin fapta culpabilă a altei persoane.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana căreia i se impută cauzarea unui prejudiciu prin fapta sa culpabilă.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona condiţiile generale ale răspunderii civile delictuale şi se va argumenta, în fapt, îndeplinirea acestora[2)]. Astfel, se va arăta:

a) în ce constă *prejudiciul suferit de reclamant*, cum ar fi degradarea unui bun proprietate personală sau sustragerea acestuia, vătămarea stării de sănătate sau a integrităţii corporale, cu consecinţa reducerii sau pierderii capacităţii de muncă, atingerea unor valori extrapatrimoniale etc., precum şi *cuantificarea bănească a prejudiciului pretins*;

---

1) Idem, p. 136.

2) Idem, p. 134-189.

BCU BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY LIBRARY

b) în ce constă *fapta pârâtului*, de exemplu acţiunea de sustragere a unor bunuri aparţinând reclamantului, comiterea unui accident având drept rezultat deteriorarea unor bunuri ori vătămarea sănătăţii sau a integrităţii corporale a reclamantului etc.; fapta imputată trebuie explicată precis şi complet, pentru a permite pârâtului să formuleze apărări şi instanţei să facă aprecieri cu privire la caracterul ilicit al faptei şi cu privire la probele necesare în cauză;

c) *caracterul ilicit* al faptei trebuie să facă obiectul unei motivări distincte, de vreme ce numai comiterea unei fapte prin care se încalcă regulile de conduită impuse de lege sau de obiceiul locului şi prin care se aduce atingere drepturilor sau intereselor legitime ale altei persoane dă naştere raportului de răspundere civilă delictuală [art. 1349 alin. (1) C.civ.]. Cel care îşi exercită drepturile într-o manieră neabuzivă nu este ţinut să repare prejudiciile cauzate prin exerciţiul normal al dreptului (art. 1353 C.civ.). Caracterul ilicit al faptei imputate pârâtului nu este o chestiune de fapt, supusă probaţiunii, ci una de drept, care face obiectul aprecierii motivate a instanţei. Cel puţin *de lege ferenda*, dacă nu chiar *de lege lata* (în acest sens ar putea fi invocate dispoziţiile art. 235 C.proc.civ., conform cărora instanţa se pronunţă prin încheiere interlocutorie şi asupra „altor chestiuni litigioase", fără a le exclude pe cele de drept substanţial din câmpul de aplicare a textului) ar fi util ca, dacă însuşi caracterul ilicit al faptei este controversat, instanţa să se pronunţe mai întâi, printr-o hotărâre parţială, doar asupra existenţei faptei şi a caracterului ilicit al acesteia, urmând ca probele necesare pentru stabilirea celorlalte elemente ale răspunderii să fie administrate doar după ce s-a reţinut caracterul ilicit (în caz contrar, ele fiind inutile);

d) existenţa unui *raport de cauzalitate între fapta ilicită a pârâtului şi prejudiciul pretins cauzat reclamantului*, în sensul că fapta pârâtului a provocat prejudiciul pretins de reclamant, cum ar fi raportul dintre fapta persoanei care a furat un lucru şi paguba suferită de persoana al cărei lucru a fost furat, raportul dintre fapta de lovire a unei persoane într-un accident auto şi vătămarea corporală suferită de aceasta etc. Uneori, precum în exemplele imediat anterioare, raportul de cauzalitate rezultă cu evidenţă din chiar circumstanţele săvârşirii faptei, alteori trebuie explicat mai detaliat, ca în cazul unor prejudicii mediate, survenite faptei propriu-zise (produsul cu defect a pricinuit o pagubă altor bunuri, după accident, starea de sănătate a victimei s-a agravat ca urmare a unor complicaţii etc.);

e) existenţa unei forme de *vinovăţie a pârâtului în săvârşirea faptei ilicite*, constând fie în intenţie, fie în neglijenţă, fie în imprudenţă, întrucât răspunderea autorului faptei ilicite se angajează chiar pentru culpa cea mai uşoară.

[5] Temeiul de drept se regăseşte, ca regulă generală, în art. 1349, 1357 şi 1381 şi urm. C.civ. În cazul în care pârâtul este o persoană juridică, temeiul general de drept se întregeşte cu dispoziţiile aplicabile persoanei juridice în general – art. 219, art. 221-224 C.civ., aplicabile în condiţiile art. 18 din Legea nr. 71/2011 şi persoanelor juridice în fiinţă la data intrării în vigoare a Noului Cod civil – precum şi cu dispoziţiile cuprinse în legi speciale, astfel cum acestea au fost modificate la data intrării în vigoare a Noului Cod civil (spre exemplu vor fi avute în vedere

dispoziţiile referitoare la organele de conducere ale diferitelor tipuri de societăţi reglementate prin Legea societăţilor nr. 31/1990).

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură să dovedească săvârşirea faptei ilicite, producerea prejudiciului, cuantumul acestuia, raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită şi prejudiciu şi vinovăţia pârâtului. De exemplu în cazul în care delictul civil săvârşit este un accident de circulaţie soldat cu vătămarea sănătăţii reclamantului, acesta va depune la dosar actul constatator al accidentului (şi anume procesul-verbal de constatare a faptei din care rezultă săvârşirea acesteia, autorul ei şi vinovăţia autorului), certificate medico-legale care atestă vătămarea stării de sănătate ori a integrităţii corporale suferite de reclamant de pe urma accidentului şi consecinţele acestei vătămări în privinţa capacităţii lui de muncă, acte privind veniturile realizate de reclamant înainte şi după accident, documente contabile care pot servi la efectuarea unei expertize de cuantificare a prejudiciului etc.;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul săvârşirii faptei ilicite, al vinovăţiei lui în săvârşirea faptei ilicite, al prejudiciului produs reclamantului şi al cuantumului acestui prejudiciu, precum şi al legăturii de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte vizate şi de interogatoriu;

d) *expertiză de evaluare a prejudiciului* – dacă nu a intervenit recunoaşterea pârâtului în privinţa cuantumului prejudiciului sau dacă acesta nu a putut fi dovedit cu celelalte mijloace de probă menţionate anterior.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea pretenţiilor solicitate prin acţiune, conform art. art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. În măsura în care se formulează şi capete accesorii de cerere, taxa de timbru este datorată pentru fiecare capăt de cerere în parte [art. 34 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013].

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului (art. 107 C.proc.civ.) sau, după caz, cea de la reşedinţa sau reprezentanţa pârâtului din ţară, dacă domiciliul sau sediul nu este cunoscut, iar dacă nici reşedinţa sau reprezentanţa nu este cunoscută, cea de la domiciliul, sediul, reşedinţa sau reprezentanţa reclamantului, conform art. 108 C.proc.civ.; în măsura în care pârâtul domiciliază în străinătate, vor fi avute în vedere dispoziţiile art. 1064 şi urm. C.proc.civ. pentru a stabili dacă instanţele române sunt internaţional competente (chestiune care primează faţă de competenţa materială şi teritorială). În materia faptelor ilicite cauzatoare de prejudicii, competenţa internaţională a instanţelor române ar putea rezulta din dispoziţiile art. 1080 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ., dacă fapta ilicită a fost săvârşită în România ori locul unde s-a produs prejudiciul cauzat de aceasta se află în România.

În ce priveşte competenţa teritorială, Codul instituie un caz de competenţă alternativă. Astfel, potrivit art. 113 alin. (1) pct. 8 C.proc.civ., în afară de instanţele

prevăzute la art. 107-112, mai este competentă instanţa în a cărei circumscripţie s-a săvârşit fapta ilicită sau s-a produs prejudiciul, pentru cererile privind obligaţiile izvorâte dintr-o asemenea faptă.

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 95 pct. 1 C.proc.civ., respectiv art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

70b. Acțiune în răspundere civilă delictuală pentru fapta altei persoane

70b[1]. Răspunderea părinților pentru fapta copiilor minori

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/și alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, și dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/și alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____

reprezentând echivalentul prejudiciului ce mi-a fost cauzat de copilul său minor.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 1372 C.civ. raportat la art. 1357 și 1381 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

BCU ȘTIINȚE ECONOMICE UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului [8] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală prin care se antrenează răspunderea părinţilor pentru faptele ilicite cauzatoare de prejudicii săvârşite de copiii lor minori, răspundere ce se fundamentează pe strânsa legătură dintre modul necorespunzător în care ei şi-au îndeplinit îndatoririle legale care le revin faţă de copii şi faptele ilicite comise de aceştia din urmă.

Sediul materiei îl constituie în prezent art. 1372 C.civ., texte care se aplică, potrivit art. 3 şi art. 5 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, doar dacă fapta ilicită cauzatoare de prejudicii a avut loc după data intrării în vigoare a Noului Cod civil (1.10.2011). Aşadar, în motivarea în fapt şi în drept se va urmări furnizarea unor repere temporale suficiente pentru a justifica aplicarea, după caz, a Codului civil din 1864 ori a Noului Cod civil.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că i-a fost cauzat un prejudiciu prin fapta ilicită a copilului minor al altei persoane.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârâţi) au părinţii copilului căruia i se impută cauzarea unui prejudiciu prin fapta sa culpabilă, răspunderea părinţilor rezultând din art. 483, art. 487-488, art. 493 şi art. 1372 C.civ. În măsura în care un singur părinte exercită autoritatea părintească cu privire la copilul care a comis fapta, răspunderea incumbă doar acestuia, concluzie care rezultă din art. 1372 alin. (3) teza finală C.civ. Noua reglementare a înlăturat condiţia comunităţii de locuinţă dintre minor şi părinţii care răspund pentru faptele acestuia.

Mai mult, după cum s-a observat în mod just în doctrină, sfera persoanelor ţinute să răspundă pentru faptele ilicite ale minorului este mult mai largă, întrucât art. 1372 alin. (1) C.civ. se referă la răspunderea care incumbă celui care, în temeiul legii, al unui contract ori al unei hotărâri judecătoreşti este obligat să supravegheze un minor. Aşadar, după împrejurări, calitate procesuală pasivă pot avea tutorii minorilor sau ai celor puşi sub interdicţie, cadrele didactice din învăţământul preuniversitar, meseriaşii care instruiesc ucenici minori, persoanelor cărora un copil minor le este dat în plasament, asistenţii maternali, persoanele fizice sau juridice care îşi asumă în calitate de profesionişti, printr-o convenţie, obligaţia de a instrui minori, de a-i

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

educa şi de a le supraveghea activităţile, centrele de reeducare şi penitenciarele sub a căror autoritate se găsesc condamnaţi minori etc.[1)]

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona, cu referire la persoana minorului, condiţiile generale[2)] ale răspunderii civile delictuale, aşa cum sunt reglementate în dispoziţiile art. 1349 şi 1357 C.civ. – existenţa unui prejudiciu, a unei fapte ilicite, a unui raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, mai puţin existenţa vinovăţiei autorului minor al prejudiciului, întrucât răspunderea subzistă chiar în cazul în care făptuitorul, fiind lipsit de discernământ[3)], nu răspunde pentru fapta proprie [art. 1372 alin. (2) C.civ.] – *şi cele speciale, decurgând din dispoziţiile art. 1372 C.civ. – autorul prejudiciului să fie un copil minor şi în sarcina părâtului să existe o obligaţie de supraveghere a minorului, decurgând din lege, contract sau hotărâre judecătorească. De asemenea, se va argumenta în fapt îndeplinirea tuturor acestor condiţii.*

Sub imperiul reglementării anterioare, doctrina şi jurisprudenţa erau unanime în a nu condiţiona răspunderea părinţilor de discernământul copilului minor, deoarece, dacă s-ar cere ca minorul să fi acţionat cu discernământ, s-ar înlătura răspunderea părinţilor tocmai în acele cazuri în care prezenţa lor în îndrumarea imediată a copilului ar fi fost mai necesară, adică în ipoteza minorilor nevârstnici[4)]. Această soluţie este consacrată expres de dispoziţiile art. 1372 alin. (2) C.civ.

În ce priveşte *condiţiile speciale* ale acestui tip de răspundere, se va arăta îndeplinirea lor prin indicarea vârstei autorului faptei cauzatoare a prejudiciului de la momentul săvârşirii acesteia şi a împrejurărilor de fapt din care rezultă obligaţia de supraveghere a minorului de către pârât sau pârâţi.

Angajarea răspunderii civile delictuale pe temeiul art. 1372 C.civ. este condiţionată de minoritatea făptuitorului la momentul comiterii faptei ilicite, ceea ce presupune că, la momentul comiterii faptei, autorul acesteia nu împlinise vârsta de 18 ani sau nu devenise major înainte de împlinirea a 18 ani, prin efectul căsătoriei, conform art. 39 C.civ.

Chiar în cazul în care părinţii nu au locuinţă comună, în noua reglementare părintele la care minorul nu locuieşte are, de regulă, exerciţiul autorităţii părinteşti şi, ca atare, dreptul şi obligaţia de a-l supraveghea, având totodată dreptul de a

---

[1)] A se vedea, în acest sens, *L. Pop, I.F. Popa, S.I. Vidu*, Tratat elementar de drept civil. Obligaţiile. Conform noului Cod civil, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012, p. 469-470.

[2)] Pentru detalieri în privinţa condiţiilor generale, a se vedea *supra* nr. 70a – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 4.

[3)] Din dispoziţiile art. 1366 C.civ. rezultă o prezumţie relativă de existenţă a discernământului minorului care a împlinit vârsta de 14 ani şi o prezumţie relativă de inexistenţă a discernământului minorului care nu a împlinit această vârstă.

[4)] În acest sens, a se vedea *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 198.

avea legături personale cu minorul la locuinţa acestuia, după cum rezultă din art. 493, art. 496 alin. (2) şi (5) C.civ.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 1372 C.civ. raportat la art. 1357 şi 1381 C.civ.; aceste din urmă dispoziţii instituie condiţiile generale ale răspunderii civile delictuale, ce trebuie întrunite în persoana minorului pentru care sunt chemaţi să răspundă părinţii, şi de aceea ele completează prevederile speciale ale răspunderii reglementate de art. 1372 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură să dovedească săvârşirea faptei ilicite de către copilul minor al pârâtului/pârâţilor, producerea prejudiciului şi cuantumul acestuia, precum şi raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită şi prejudiciu, pentru că, din momentul în care reclamantul dovedeşte îndeplinirea acestor condiţii ale răspunderii privitoare la minor, celelalte condiţii, referitoare la părinţi – existenţa faptei ilicite a acestora constând în neîndeplinirea ori îndeplinirea necorespunzătoare a îndatoririlor care le reveneau privind supravegherea şi educaţia sau creşterea minorului, existenţa raportului de cauzalitate dintre această faptă ilicită a părinţilor şi comiterea de către minor a faptei ilicite cauzatoare de prejudicii şi existenţa vinovăţiei părinţilor pentru neîndeplinirea ori îndeplinirea necorespunzătoare a îndatoririlor care le reveneau potrivit legii – sunt prezumate de lege până la proba contrarie[1]. În ce priveşte aceste prezumţii referitoare la neexercitarea corespunzătoare a obligaţiei de creştere şi educare a părinţilor şi la legătura de cauzalitate dintre aceasta şi fapta ilicită comisă de minor, s-ar părea că ele îşi găsesc, în prezent, suportul în dispoziţiile art. 1372 alin. (3) teza finală C.civ., deşi în doctrina recentă s-a afirmat şi că răspunderea părinţilor este una obiectivă, străină de ideea de culpă. În tot cazul, părinţii nu se pot exonera de răspundere decât dacă dovedesc că fapta ilicită a minorului se datorează unei cauze străine (forţa majoră, cazul fortuit, fapta victimei sau a unei alte persoane), altminteri fiind practic imposibil de dovedit că fapta nu s-ar datora modului de îndeplinire a îndatoririlor decurgând din exerciţiul autorităţii părinteşti[2].

De asemenea, se vor depune înscrisuri care să ateste îndeplinirea condiţiilor speciale ale răspunderii fundamentate pe art. 1372 C.civ., şi anume înscrisuri privind vârsta pe care o avea minorul la data săvârşirii faptei ilicite cauzatoare de prejudicii şi înscrisuri care atestă existenţa obligaţiei de supraveghere în sarcina pârâţilor.

b) *interogatoriul pârâtului/pârâţilor* – pe aspectul condiţiilor generale şi al celor speciale ale răspunderii părinţilor, aspect vizat şi de înscrisuri;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi cele vizate de interogatoriu şi de înscrisuri;

d) *expertiză de evaluare a prejudiciului* – în cazul în care cuantumul acestuia nu a fost recunoscut de pârâţi sau nu a putut fi dovedit cu celelalte mijloace de probă menţionate anterior.

---

1) Idem, p. 197-198.

2) A se vedea, în acest sens, *L. Pop, I.F. Popa, S.I. Vidu*, op. cit., p. 473.

BCU CONSTANTA LIBRARY

[7] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 7.

[8] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 8.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

70b². Răspunderea comitenților pentru fapta prepușilor

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____

reprezentând echivalentul prejudiciului ce mi-a fost cauzat de prepusul său, în funcțiile pe care i le-a încredințat.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 1373 C.civ. raportat la art. 1357 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- copia cărții de identitate (numai un exemplar pentru instanță);
- dovada îndeplinirii procedurii prealabile obligatorii sau a ședinței de informare la mediator (dacă este cazul);
- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acțiune personală, prin care este antrenată răspunderea comitenților pentru fapta ilicită cauzatoare de prejudicii săvârșită de către

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

prepuşii acestora, răspundere fundamentată pe ideea de garanţie prevăzută de lege în sarcina comitentului[1].

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că i-a fost cauzat un prejudiciu prin fapta ilicită a prepusului unei alte persoane.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are comitentul, adică persoana fizică sau juridică în interesul căreia îşi desfăşoară activitatea cel căruia i se impută săvârşirea faptei ilicite cauzatoare de prejudicii (prepusul) şi care, la momentul săvârşirii acestei fapte, avea autoritatea de a da instrucţiuni şi directive autorului faptei ilicite ce îndeplinea atribuţiile încredinţate, de a-i supraveghea, îndruma şi controla activitatea desfăşurată în exercitarea acestor atribuţii.

Raportul de subordonare între pârât şi autorul faptei ilicite cauzatoare de prejudicii este definitoriu pentru angajarea răspunderii reglementate de art. 1373 C.civ. şi el poate rezulta dintr-un contract de muncă sau din calitatea de membru al unei organizaţii cooperatiste, în aceste două cazuri operând o prezumţie puternică privind existenţa raportului de prepuşenie (de subordonare), prezumţie care este însă relativă, ceea ce înseamnă că poate fi înlăturată prin dovedirea, de către partea interesată, că o altă persoană, fizică sau juridică, exercita, la momentul săvârşirii faptei ilicite, autoritatea ce caracterizează calitatea de comitent. Raportul de prepuşenie poate să existe şi în afara existenţei unui contract prealabil între comitent şi prepus, caz în care revine victimei prejudiciului, adică reclamantului, sarcina de a face dovada directă a faptelor din care decurge acest raport[2].

Astfel, în practica judiciară se admite că au calitatea de *prepuşi ai unităţii sanitare* – ce poate fi chemată în judecată în calitate de comitent – *infirmierii* pentru prejudiciile pe care ei le cauzează prin executarea necorespunzătoare sau neexecutarea îndatoririlor ce le revin, precum şi *medicii*, dar aceştia numai pentru prejudiciile produse prin neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu, altele decât cele privind acordarea asistenţei medicale (pentru care medicul nu este prepus al unităţii sanitare unde este angajat, ci răspunde singur pe temeiul art. 1357 C.civ.), care sunt stabilite prin regulamente sanitare, independent de natura tratamentului prescris, cum ar fi efectuarea vizitelor şi contravizitelor, respectarea programului de gărzi etc.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona, cu referire la persoana prepusului, condiţiile generale[3] ale răspunderii civile delictuale decurgând din dispoziţiile art. 1373 C.civ.– existenţa unui prejudiciu, existenţa unei fapte ilicite, existenţa unui raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, existenţa vinovăţiei prepusului în comiterea faptei ilicite – şi cele speciale decurgând din dispoziţiile

---

[1] Trib. Suprem, decizia de îndrumare nr. 2/1960, în Culegere de decizii ale Tribunalului Suprem pe anul 1960, p. 11.

[2] În acest sens, a se vedea *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 223.

[3] Pentru detalieri în privinţa condiţiilor generale, a se vedea *supra* nr. 70a – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 4.

art. 1373 C.civ. – existenţa raportului de prepuşenie şi săvârşirea faptei ilicite de către prepus în funcţiile ce i-au fost încredinţate. De asemenea, se va argumenta în fapt îndeplinirea tuturor acestor condiţii.

Privitor la *condiţiile speciale* ale acestui tip de răspundere, se va arăta îndeplinirea lor prin indicarea împrejurărilor de fapt din care rezultă existenţa raportului de prepuşenie între pârât (comitent) şi cel pentru care acesta a fost chemat să răspundă (prepus), precum şi a împrejurărilor privind înscrierea faptei ilicite săvârşite de prepus fie în limitele normale ale funcţiei ce i-a fost încredinţată de pârâtul-comitent, corespunzătoare scopului în vederea căruia i-a fost conferită această funcţie, fie în limitele exerciţiului abuziv al acestei funcţii, cu condiţia însă ca între acest exerciţiu şi funcţie să existe dacă nu o legătură de cauzalitate, cel puţin o corelaţie necesară (şi nu o simplă corelaţie ocazională), iar fapta ilicită să fi fost săvârşită în interesul comitentului sau să existe cel puţin aparenţa că ea este săvârşită în interesul comitentului.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 1373 C.civ. raportat la art. 1357 C.civ.; aceste din urmă dispoziţii instituie condiţiile generale ale răspunderii civile delictuale, ce trebuie întrunite în persoana prepusului şi de aceea ele completează prevederile speciale ale răspunderii reglementate de art. 1373 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură a dovedi existenţa raportului de prepuşenie între autorul faptei ilicite şi pârâtul chemat să răspundă pentru el în calitate de comitent (cum ar fi un contract de muncă, actele de constituire a unei organizaţii cooperatiste din care rezultă şi membrii acesteia etc.), a funcţiilor încredinţate prepusului de către pârât (de exemplu organigrama unităţii la care este angajat pârâtul şi statul de funcţii din care rezultă postul ocupat de prepus şi funcţiile corespunzătoare acestuia etc.), precum şi îndeplinirea, în persoana prepusului, a condiţiilor generale ale răspunderii civile delictuale, prevăzute de art. 1357 C.civ.;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul condiţiilor generale şi speciale ale răspunderii comitenţilor pentru faptele prepuşilor, aspect vizat şi de înscrisuri;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi cele vizate de interogatoriu şi înscrisuri;

d) *expertiză de evaluare a prejudiciului* – în cazul în care cuantumul acestuia nu a fost recunoscut de pârât sau nu a putut fi dovedit cu celelalte mijloace de probă menţionate anterior.

[7] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 7.

[8] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 8.

BCU FSPUB - CENTRUL INTERNET LIBRARY

70c. Acţiune în răspundere civilă delictuală pentru prejudiciile cauzate de animale, de edificii şi de lucruri în general

70c[1]. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____

reprezentând echivalentul prejudiciului ce mi-a fost cauzat de animalul aflat în paza juridică a pârâtului.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1375 C.civ. sau, după caz, art. 1357 C.civ. raportat la art. 14 din Legea nr. 407/2006 a vânătorii şi a protecţiei fondului cinegetic.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);
- dovada îndeplinirii procedurii prealabile obligatorii sau a şedinţei de informare la mediator (dacă este cazul);
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

RCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, prin care se angajează răspunderea persoanei care are paza juridică a animalului pentru prejudiciul cauzat de acesta, răspundere fundamentată pe ideea unei prezumţii de culpă în supraveghere, de vinovăţie în exercitarea pazei juridice. Art. 1375 C.civ., noua reglementare a răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale, prevede în mod expres sintagma „independent de orice culpă".

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că i-a fost cauzat un prejudiciu de către un animal aflat în paza juridică a altei persoane.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are acea persoană în a cărei pază juridică se afla animalul prin a cărui faptă se pretinde cauzarea unui prejudiciu de către reclamant.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona şi argumenta în fapt condiţiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale, şi anume:

a) *existenţa unui prejudiciu cauzat reclamantului de către un animal*, constând, de exemplu, în distrugerea unei recolte sau a altui bun al reclamantului, precum şi *cuantificarea bănească a acestui prejudiciu*. Intră sub incidenţa prevederilor art. 1375 C.civ. animalele care sunt apropriate într-o formă oarecare şi care pot fi efectiv supravegheate, şi anume animalele domestice, animalele sălbatice captive din grădini zoologice, circuri etc., precum şi animalele sălbatice din rezervaţiile ori din parcurile de vânătoare închise, dacă prejudiciul s-a produs în incinta rezervaţiei sau parcului[1)].

b) faptul că *la data cauzării prejudiciului animalul se afla în paza juridică a pârâtului,* adică acesta avea, la data producerii prejudiciului, prerogativa de comandă, de direcţie şi de supraveghere asupra animalului. Numai paza juridică a animalului atrage aplicarea prevederilor art. 1375 C.civ., cel care are paza materială putând răspunde pentru fapta proprie, în condiţiile art. 1357 C.civ.[2)]

Paza juridică nu se confundă cu paza materială a animalului (deşi de cele mai multe ori ele coexistă) pe care o au, de exemplu, îngrijitorul animalului, cel care duce animalele la păşunat, zootehnicianul, depozitarul animalului etc., deoarece aceştia din urmă, spre deosebire de paznicii juridici, nu au dreptul de a se folosi, pentru propriul lor interes, de animalul încredinţat.

Paza juridică a animalului revine persoanei care avea dreptul de a se folosi de animal la momentul producerii prejudiciului, respectiv proprietarului animalului, sau, după caz, persoanei căreia proprietarul i-a transmis folosinţa animalului, de exemplu pe temeiul unui drept de uzufruct, al unui contract de locaţiune,

---

1) În acest sens, a se vedea *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 243.

2) Idem, p. 244-245.

al unui contract de comodat etc. De menţionat că, atunci când nu se cunoaşte cine era persoana care se folosea de animal, răspunderea pentru fapta acestuia revine proprietarului, cu privire la care se prezumă paza juridică până la proba contrarie[1)].

De menţionat şi că reclamantul, în cazul prejudiciilor cauzate de animale, are drept de opţiune între angajarea răspunderii paznicului juridic al animalului pe temeiul art. 1375 C.civ. sau a răspunderii paznicului material al animalului pe temeiul art. 1357 C.civ.; de asemenea, atunci când cel care are paza materială este angajatul unei alte persoane, victima prejudiciului se poate îndrepta şi împotriva comitentului pentru fapta prepusului, de data aceasta în temeiul art. 1373 C.civ.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 1375 C.civ.; pe lângă această normă cadru există şi o dispoziţie specială privind răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animalele din fondul cinegetic, respectiv art. 14 din Legea nr. 407/2006, astfel că, atunci când prin acţiune se pretinde cauzarea prejudiciului de către un astfel de animal, temeiul de drept ce se va indica va fi art. 1375 C.civ. raportat la art. 14 din Legea nr. 407/2006.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură a dovedi îndeplinirea condiţiilor răspunderii reglementate de art. 1375 C.civ. În acest sens se pot administra, de exemplu, procesul-verbal de constatare a pagubei (dacă un astfel de proces-verbal a fost încheiat) pentru a se dovedi că s-a cauzat un prejudiciu de către animal, actul juridic care atestă dreptul de folosinţă, în interes propriu, al pârâtului cu privire la animalul ce a cauzat prejudiciul reclamat prin acţiune (cum ar fi un contract de vânzare-cumpărare reprezentând titlu de proprietate al pârâtului asupra animalului sau un contract de locaţiune, de comodat etc. încheiat între proprietarul animalului şi pârât etc.), precum şi orice alte înscrisuri care atestă cuantumul prejudiciului suferit de reclamant;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul dovedirii pazei juridice a animalului, a existenţei şi cuantumului prejudiciului reclamat prin acţiune;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi cele vizate de interogatoriu şi înscrisuri;

d) *expertiză de evaluare a prejudiciului* – în cazul în care cuantumul acestuia nu a fost recunoscut de pârât sau nu a putut fi dovedit cu celelalte mijloace de probă menţionate anterior.

[7] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 7.

[8] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 8.

[1)] Idem, p. 244.

BCU IAŞI / CENTRU UNIVERSITAR / LIBRARY

70c². Răspunderea pentru ruina edificiului

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____

reprezentând echivalentul prejudiciului ce mi-a fost cauzat prin ruina edificiului pârâtului.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1378 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă)
- dovada îndeplinirii procedurii prealabile obligatorii sau a şedinţei de informare la mediator (dacă este cazul);
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, prin care se antrenează răspunderea proprietarului (sau, după caz, superficiarului) edificiului prin a cărui ruină s-a cauzat un prejudiciu unei alte persoane, răspundere fundamentată pe o prezumţie absolută de culpă a acestuia.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că i-a fost cauzat un prejudiciu prin ruina edificiului altei persoane.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are proprietarul sau, după caz, superficiarul edificiului prin a cărui ruină s-a cauzat un prejudiciu altei persoane.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona şi argumenta în fapt condiţiile răspunderii pentru ruina edificiului, prin indicarea:

a) *prejudiciului suferit de reclamant*, constând, de exemplu, în distrugerea sau degradarea unui lucru, în vătămarea stării lui de sănătate etc.;

b) *existenţei raportului de cauzalitate dintre ruina edificiului şi prejudiciu*, în sensul că prejudiciul reclamat a fost cauzat prin ruina unui edificiu, adică prin dărâmarea completă sau prin dezagregarea materialului dintr-o casă, gard încorporat solului, baraj, pod, canal, pivniţă sau altă asemenea construcţie subterană;

c) faptului că *ruina edificiului a fost involuntară şi s-a datorat lipsei de întreţinere* (în care este asimilată şi vechimea edificiului) ori unui viciu de construcţie.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 1378 C.civ.

De menţionat că răspunderea întemeiată pe art. 1378 C.civ. este o răspundere specială în raport cu răspunderea întemeiată pe art. 1376 alin. (1) C.civ., astfel că reclamantul nu are drept de opţiune între cele două temeiuri de drept dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 1378 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură a dovedi îndeplinirea condiţiilor răspunderii pentru ruina edificiului, cum ar fi, procesul-verbal de constatare a pagubei (dacă un asemenea act s-a încheiat) spre a dovedi producerea pagubei şi cauzele acesteia, titlul de proprietate al pârâtului asupra edificiului prin a cărui ruinare s-a cauzat prejudiciul reclamat prin acţiune, precum şi orice alte înscrisuri care atestă cuantumul prejudiciului suferit de reclamant;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul calităţii acestuia de proprietar al edificiului, al stării de întreţinere a edificiului la momentul producerii prejudiciului şi al cuantumului prejudiciului;

c) *martori* – pe aspectul producerii prejudiciului, al cuantumului şi al cauzelor acestuia;

d) *expertiza tehnică* – pentru determinarea stării tehnice a edificiului la momentul la care s-a produs dărâmarea lui completă sau parţială, precum şi a cauzelor care au generat această dărâmare.

[7] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 7.

[8] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 8.

70c³. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____

reprezentând echivalentul prejudiciului ce mi-a fost cauzat de lucrul aflat în paza sa juridică.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1376 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);
- dovada îndeplinirii procedurii prealabile obligatorii sau a şedinţei de informare la mediator (dacă este cazul);
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, prin care se antrenează răspunderea persoanei care are paza juridică a unui lucru pentru prejudiciul cauzat de acesta.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că i-a fost cauzat un prejudiciu de lucrul aflat în paza juridică a altei persoane.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana care are paza juridică a lucrului ce a cauzat prejudiciul reclamat, adică persoana – fizică sau juridică – care are, în mod independent, puterea, folosinţa, diriguirea, controlul şi supravegherea asupra lucrului, ceea ce nu presupune neapărat contactul nemijlocit cu lucrul[1].

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona şi argumenta în fapt condiţiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general, prin indicarea:

a) *prejudiciului suferit de reclamant*, constând, de exemplu, în distrugerea sau degradarea unui lucru, vătămarea sănătăţii sau a integrităţii corporale a reclamantului etc.;

b) *acţiunii lucrului ce a generat prejudiciul reclamat*, constând, de exemplu, într-un accident de circulaţie cauzat în urma impactului direct al autoturismului cu victima sau în urma proiectării unei pietre din roata autovehiculului aflat în mişcare etc.;

În ceea ce priveşte noţiunea de *lucru*, intră în domeniul de reglementare al art. 1376 alin. (1) C.civ. numai lucrurile neînsufleţite, mobile şi imobile, indiferent dacă acestea, prin natura lor, sunt sau nu potenţial periculoase şi indiferent dacă au sau nu un dinamism propriu ori dacă au produs prejudiciul fiind în mişcare sau aflându-se în staţionare[2]. Astfel, instanţele judecătoreşti au aplicat răspunderea instituită prin art. 1376 alin. (1) C.civ. în cazuri foarte variate de cauzare de prejudicii prin: accidente de circulaţie, accidente legate de folosirea energiei electrice (de exemplu prin ruperea unor fire electrice şi electrocutarea unor persoane ori animale), explozia unui cazan, explozia unei conducte de gaze naturale, spargerea unei conducte de apă, căderea într-o groapă de canal neacoperită, surparea unui mal, căderea unui arbore, căderea gheţii de pe acoperiş, căderea unei glastre cu flori aşezate pe pervazul unei ferestre ori într-un balcon etc.

c) *existenţei raportului de cauzalitate dintre acţiunea lucrului* (şi nu acţiunea proprie a paznicului juridic al lucrului) *şi prejudiciu*, în sensul că prejudiciul reclamat este urmarea acţiunii lucrului aflat în paza juridică a pârâtului, cum se întâmplă, de exemplu, atunci când prejudiciul este urmarea accidentului de circulaţie provocat de autoturismul proprietatea pârâtului etc.;

d) *calităţii pârâtului de paznic juridic al lucrului ce a cauzat prejudiciul*, calitate ce rezultă din faptul că acesta are, în fapt, autoritatea, puterea de comandă, de direcţie asupra lucrului. Poate avea calitatea de paznic juridic proprietarul lucrului, în privinţa căruia operează o prezumţie relativă de pază juridică (chiar şi în cazul în care a pierdut lucrul, precum şi în caz de neuz al lucrului sau de abandonare voluntară a acestuia, până la preluarea lui de organele de stat îndreptăţite) sau, după caz, titularul unor dezmembrăminte ale dreptului de proprietate (uzufruct,

[1] Idem, p. 253-254.

[2] Idem, p. 252.

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

uz, abitaţie, superficie, servitute aparentă), titularul posesiei (adică cel ce exercită stăpânirea lucrului *animo sibi habendi*, bucurându-se de prezumţia de proprietate ca efect al posesiei), persoana căreia proprietarul i-a transmis paza juridică a lucrului în baza unui contract de închiriere, de comodat etc. ori persoana care şi-a însuşit lucrul în contra voinţei proprietarului, de pildă prin furt sau prin exercitarea abuzivă de către salariat a funcţiilor încredinţate de angajator etc.[1)]

În ce priveşte condiţia existenţei unei culpe, în noua reglementare a răspunderii pentru lucruri din art. 1376 alin. (1) C.civ. ideea garanţiei pentru riscul de activitate este prevăzută expres prin sintagma „independent de orice culpă".

O particularitate a noului Cod civil o reprezintă alin. (2) al art. 1376 C.civ. potrivit căruia „dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile şi în cazul coliziunii unor vehicule sau în alte cazuri similare. Cu toate acestea, în astfel de cazuri, sarcina reparării tuturor prejudiciilor va reveni numai celui a cărui faptă culpabilă întruneşte, faţă de ceilalţi, condiţiile forţei majore". Prezintă noutate introducerea unei reguli pentru ipoteza în care prejudiciul s-a produs prin coliziunea dintre mai multe autovehicule, fără a se putea stabili vinovăţia unei anumite persoane. În cazul în care se poate stabili culpa celor implicaţi, aceştia vor răspunde în condiţiile răspunderii delictuale pentru propria faptă. În raport cu ceilalţi conducători auto, la rândul lor paznici juridici ai autovehiculelor implicate, această faptă reprezintă un caz de forţă majoră, de natură să înlăture răspunderea lor, în măsura în care nu au contribuit la producerea prejudiciului. Noţiunea de forţă majoră are un sens particular faţă de cel cunoscut, fiind raportat la acel eveniment natural sau anonim care s-a produs independent de voinţa omului, cum ar fi apariţia intempestivă a unui om, lucru sau animal pe şosea, derapajul cauzat de prezenţa unei pelicule de ulei pe carosabil sau unei denivelări, semnalizarea incompletă sau inexactă a drumului etc.[2)] Dacă, însă, acest lucru este imposibil, se pune problema angajării răspunderii paznicilor juridici ai lucrurilor implicate în accident, caz în care vor fi aplicabile dispoziţiile art. 1376 alin. (2) teza I C.civ.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 1376 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură a dovedi îndeplinirea condiţiilor răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general, cum ar fi, procesul-verbal de constatare a accidentului auto (dacă prejudiciul este urmarea unui astfel de accident), spre a dovedi producerea prejudiciului, cauzele acestuia şi autorul lui, titlul în baza căruia pârâtul deţine lucrul prin a cărui acţiune s-a cauzat prejudiciul reclamat (care poate fi un contract de vânzare-cumpărare, de donaţie, de schimb, de închiriere, de comodat etc.), precum şi orice alte înscrisuri care dovedesc cuantumul prejudiciului;

---

1) Idem, p. 253-258.

2) *G. Viney, P. Jourdain*, Traité de droit civil, p. 1295, apud *Fl.A Baias, E. Chelaru, R. Constatinovici, I. Macovei (coord.)*, Noul Cod civil. Comentariu pe articole, art. 1-2664, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2012, p. 1452.

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul calităţii sale de paznic juridic al lucrului, al producerii prejudiciului şi al cuantumului acestuia;

c) *martori* – pe aspectul îndeplinirii condiţiilor răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general, care se constituie în fapte juridice, respectiv existenţa prejudiciului şi cuantumul acestuia, existenţa acţiunii lucrului, a raportului de cauzalitate dintre prejudiciu şi acţiunea lucrului şi a calităţii pârâtului de paznic juridic al lucrului atunci când această calitate se pretinde că se întemeiază pe exercitarea posesiunii lucrului;

d) *expertiză de evaluare a prejudiciului* – atunci când cuantumul acestuia nu a fost recunoscut de pârât sau nu a fost probat prin celelalte mijloace de probă enunţate anterior.

[7] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 7.

[8] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acţiunea în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 8.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

71. Acțiuni întemeiate pe răspunderea civilă contractuală

71a. Acțiune în daune-interese moratorii

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2a]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3a]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți obligarea pârâtului la

Plata de daune-interese moratorii (despăgubiri)

în valoare de _____ lei, reprezentând echivalentul prejudiciului pe care mi l-a cauzat prin executarea cu întârziere a obligației contractuale asumate de acesta.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 1535 (sau art. 1536, după caz) C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

71b. Acţiune în daune-interese compensatorii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2b]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3b]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi obligarea pârâtului la

Plata de daune-interese compensatorii

în sumă de _____ lei, reprezentând echivalentul prejudiciului pe care mi l-a cauzat prin neexecutarea (totală sau parţială) obligaţiei contractuale asumate de acesta.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1530 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei; **[7]**
- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Răspunderea civilă contractuală este o formă a răspunderii derogatorie de la dreptul comun, dat de răspunderea civilă delictuală, care este angajată în cazul neexecutării sau a executării necorespunzătoare a unui contract de către una din părţile contractante[1)].

1) *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 288-289.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Atât acţiunea privind plata de daune-interese moratorii, cât şi cea privind plata de daune-interese compensatorii sunt acţiuni personale prin care se urmăreşte recuperarea echivalentului prejudiciului încercat de una dintre părţile contractante ca urmare executării cu întârziere a obligaţiei celeilalte părţi din contract (daune-interese moratorii) sau, după caz, ca urmare a neexecutării totale sau parţiale a obligaţiei de către cealaltă parte (daune-interese compensatorii).

[2] Calitate procesuală activă (reclamant)

[2a] Are partea contractantă care pretinde despăgubiri pentru executarea cu întârziere a obligaţiei asumate de cocontractantul său.

[2b] Are partea contractantă care pretinde despăgubiri pentru neexecutarea totală sau parţială a obligaţiei asumate de cocontractantul său.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât)

[3a] Are cocontractantul căruia i se impută executarea cu întârziere a obligaţiei asumate prin contract.

[3b] Are cocontractantul căruia i se impută neexecutarea totală sau parţială a unei obligaţii asumate.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona contractul ce constituie cauza obligaţiei pârâtului, precum şi condiţiile răspunderii civile contractuale, respectiv[1]:

a) *săvârşirea unei fapte ilicite de către pârât*, constând în executarea cu întârziere, respectiv neexecutarea obligaţiei asumate de el prin contract;

b) *producerea unui prejudiciu în patrimoniul reclamantului*, adică a unei pagube ce se poate cuantifica băneşte;

Potrivit art. 1537 C.civ., dovada neexecutării obligaţiei nu îl scuteşte pe creditor de proba prejudiciului, cu excepţia cazului în care prin lege sau prin convenţia părţilor se prevede altfel. În cazul daunelor moratorii pentru obligaţii băneşti nu este necesară dovedirea prejudiciului. Astfel, dacă suma nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadenţă până în momentul plăţii, în cuantumul convenit de părţi sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plăţii ar fi mai mic. Dacă, înainte de scadenţă, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadenţă. Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit (art. 1535 C.civ.).

În cazul altor obligaţii decât cele având ca obiect plata unei sume de bani (obligaţii de a face), executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligaţiei, cu excepţia cazului în care

[1] Pentru detalii, idem, p. 290-297.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

s-a stipulat o clauză penală ori creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de întârzierea în executarea obligaţiei (art. 1536 C.civ.).

Evaluarea prejudiciului se poate face pe cale judecătorească (evaluarea judiciară), prin lege (evaluarea legală) sau prin convenţia părţilor (evaluarea convenţională).

- *evaluarea judiciară* are la bază principiile consacrate de art. 1531-1537 C.civ., respectiv:

a) principiul reparării integrale a prejudiciului, potrivit căruia prejudiciul trebuie să cuprindă atât pierderea efectiv suferită (*damnum emergens*), cât şi câştigul nerealizat de creditor (*lucrum cessans*), consacrat de art. 1531 alin. (2) C.civ. La stabilirea întinderii prejudiciului se ţine seama şi de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului. Creditorul are dreptul şi la repararea prejudiciului nepatrimonial; principiul reparării numai a prejudiciului cert. La stabilirea daunelor-interese se ţine seama de prejudiciile viitoare, atunci când acestea sunt certe. Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei şanse de a obţine un avantaj poate fi reparat proporţional cu probabilitatea obţinerii avantajului, ţinând cont de împrejurări şi de situaţia concretă a creditorului. Prejudiciul al cărui cuantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de instanţa de judecată (art. 1532 C.civ.).

b) principiul că debitorul va fi ţinut să repare numai prejudiciul previzibil la momentul încheierii contractului, cu excepţia cazului în care neexecutarea obligaţiei contractuale a debitorului este intenţionată sau se datorează culpei grave a acestuia, când debitorul este ţinut să răspundă şi pentru prejudiciul imprevizibil la momentul încheierii contractului. Chiar şi în acest din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecinţa directă şi necesară a neexecutării obligaţiei (art. 1533 C.civ.).

c) principiul potrivit căruia, în toate cazurile, este reparabil numai prejudiciul direct, aflat în legătură cauzală cu faptul care a generat neexecutarea contractului, nu şi prejudiciul indirect. Daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecinţa directă şi necesară a neexecutării obligaţiei (art. 1533 teza a II-a C.civ.).

d) principiul potrivit căruia la evaluarea prejudiciului se va ţine seama de prejudiciul imputabil creditorului. Astfel, dacă prin acţiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor diminua în mod corespunzător, ca şi în cazul în care prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui risc a fost asumat de creditor. De asemenea, debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligenţă (art. 1534 C.civ.).

- evaluarea legală există în cazul obligaţiilor având ca obiect o sumă de bani. Astfel, potrivit art. 3 din O.G. nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie şi penalizatoare pentru obligaţii băneşti, aprobată prin Legea nr. 43/2012, completată prin Legea nr. 72/2013, rata dobânzii legale penalizatoare se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă a Băncii Naţionale a României (care este rata dobânzii de politică monetară stabilită prin hotărâre a Consiliului de administraţie al

Băncii Naţionale a României) plus 4 puncte procentuale [art. 3 alin. (2) din O.G. nr. 13/2011]. Potrivit art. 3 alin. (2[1]) din acest act normativ, introdus prin Legea nr. 72/2013, în raporturile dintre profesionişti, dobânda legală penalizatoare se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă plus 8 puncte procentuale. Nivelul ratei dobânzii de referinţă a Băncii Naţionale a României se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin grija Băncii Naţionale a României, ori de câte ori nivelul ratei dobânzii de politică monetară se modifică.

Momentul de la care va curge dobânda legală penalizatoare se stabileşte potrivit regulilor stabilite de art. 1522 C.civ., respectiv art. 1523 C.civ. Dacă nu a fost executată obligaţia de a plăti o sumă de bani, asumată în exerciţiul activităţii unei întreprinderi, potrivit art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ., debitorul este de drept în întârziere.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 72/2013, în raporturile dintre profesionişti, creanţa constând în preţul bunurilor livrate sau tariful serviciilor prestate produce dobânzi penalizatoare în cazul în care: a) creditorul, inclusiv subcontractaţii acestuia, şi-au îndeplinit obligaţiile contractuale; b) creditorul nu a primit suma datorată la scadenţă, cu excepţia cazului în care debitorului nu îi este imputabilă întârzierea. Dobânda penalizatoare curge de la scadenţă până la momentul plăţii, în condiţiile dispoziţiilor art. 1535 C.civ. Dacă termenul de plată nu a fost prevăzut în contract, dobânda penalizatoare curge de la următoarele termene: a) după 30 de zile calendaristice de la data primirii de către debitor a facturii sau a oricărei alte asemenea cereri echivalente de plată; b) dacă data primirii facturii ori a unei cereri echivalente de plată este incertă sau anterioară primirii bunurilor sau prestării serviciilor, după 30 de zile calendaristice de la recepţia mărfurilor sau prestarea serviciilor; c) dacă legea sau contractul stabileşte o procedură de recepţie ori de verificare, permiţând certificarea conformităţii mărfurilor sau serviciilor, iar debitorul a primit factura ori cererea echivalentă de plată la data recepţiei sau verificării ori anterior acestei date, după 30 de zile calendaristice de la această dată. Procedura de recepţie sau verificare nu poate depăşi 30 de zile calendaristice de la data recepţiei bunurilor sau prestării serviciilor. Prin excepţie, părţile pot stipula în contract un termen mai mare de 30 de zile calendaristice, sub rezerva ca această clauză să nu fie abuzivă, potrivit art. 12, adică stabilită în mod vădit inechitabil, în raport cu creditorul.

Potrivit art. 5 din Legea nr. 72/2013, în raporturile dintre profesionişti, termenul de plată nu poate fi mai mare de 60 de zile calendaristice. Prin excepţie, părţile pot stipula în contract un termen de plată mai mare, sub rezerva ca această clauză să nu fie abuzivă, potrivit art. 12. Părţile pot conveni efectuarea plăţii în mod eşalonat, în acest caz, dobânzile penalizatoare se calculează prin raportare la suma scadentă. Părţile nu pot conveni cu privire la data emiterii/primirii facturii. Orice clauză prin care se stipulează un termen de emitere/primire a facturii este lovită de nulitate absolută.

- *evaluarea convenţională* – părţile pot conveni asupra cuantumului despăgubirilor datorate de debitor fie după producerea prejudiciului, fie înainte de

producerea prejudiciului, prin inserarea unei clauze exprese în contract (clauză penală). Potrivit art. 1538 alin. (1) C.civ., *clauza penală* este aceea prin care părţile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestaţie în cazul neexecutării obligaţiei principale. Deşi art. 1538 alin. (1) se referă doar la neexecutarea obligaţiei principale, din interpretarea sistematică a acestui text în corelaţie cu art. 1539, rezultă că o clauză penală se poate stipula şi pentru cazul în care obligaţia nu a fost executată la timp sau la locul stabilit. De asemenea, alin. (5) al acestui text asimilează clauzei penale convenţia prin care creditorul este îndreptăţit ca, în cazul rezoluţiunii sau rezilierii contractului din culpa debitorului, să păstreze plata parţială făcută de acesta din urmă. Sunt exceptate dispoziţiile privitoare la arvună.

Potrivit art. 14 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 72/2013, sunt calificate de lege ca fiind clauze abuzive, nefiind necesară verificarea existenţei circumstanţelor prevăzute la art. 13 din acelaşi act normativ sau a altor circumstanţe specifice cauzei, clauzele contractuale care exclud posibilitatea aplicării de dobânzi penalizatoare sau stabilesc dobânzi penalizatoare inferioare dobânzii legale penalizatoare şi cele care elimină posibilitatea plăţii de daune-interese suplimentare.

Clauza penală, fiind o convenţie accesorie, urmează regulile de aplicare în timp statuate la art. 102 din Legea nr. 71/2011, potrivit cărora „contractul este supus dispoziţiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce priveşte încheierea, interpretarea, efectele, executarea şi încetarea sa", astfel încât dispoziţiile art. 1538-1543 C.civ. nu sunt aplicabile pentru clauza penală stipulată anterior intrării în vigoare a Codului civil. Cu toate acestea, potrivit art. 115 din Legea nr. 71/2011, clauza penală convenită după intrarea în vigoare a Codului civil produce efectele prevăzute de acesta, indiferent de data naşterii obligaţiei principale. Cu alte cuvinte, în această ipoteză, regula *tempus regit actum* primează în faţa regulii *accesorium sequitur principale*.

Potrivit art. 1538 alin. (2) C.civ., în caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligaţiei principale, fie clauza penală. Alin. (2) al art. 1538 C.civ. trebuie citit împreună cu art. 1539 C.civ., care nu permite creditorului, ca regulă, cumulul penalităţii cu executarea silită în natură, cu excepţia cazului în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. Astfel, potrivit art. 1539 C.civ., „creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligaţiei principale, cât şi plata penalităţii, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligaţiei principale, cât şi a penalităţii, dacă nu renunţă la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligaţiei". Prin urmare, alin. (2) al art. 1538 C.civ. dă creditorului un drept de opţiune între clauza penală şi executarea silită în natură, în vreme ce art. 1539 C.civ. interzice expres cumulul celor două. Excepţia o constituie cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. În acest caz, creditorul va avea dreptul atât la executarea silită în natură, cât şi la despăgubirea pentru prejudiciul încercat

prin întârzierea în executarea obligaţiei sau prin neexecutarea ei la locul stabilit, despăgubire evaluată convenţional sub forma clauzei penale.

Nu există o ierarhie a mijloacelor pe care creditorul le are la îndemână pentru a obţine satisfacerea obligaţiei sale, el nefiind ţinut să ceară mai întâi executarea silită în natură, potrivit dispoziţiilor art. 1527 C.civ., şi doar în cazul în care aceasta nu este posibilă să ceară, în subsidiar, clauza penală[1]. Dreptul de opţiune între executarea silită în natură şi clauza penală aparţine exclusiv creditorului, nu şi debitorului care, potrivit art. 1538 alin. (3) C.civ., nu se poate libera oferind despăgubirea convenită.

Stipularea unei astfel de clauze în contract scuteşte pe creditorul care beneficiază de această clauză de a face dovada prejudiciului suferit prin neexecutarea obligaţiei principale sau a cuantumului acestui prejudiciu, acestuia revenindu-i doar sarcina probei neexecutării culpabile a obligaţiei. Clauza penală constituie, astfel, una din excepţiile la care se referă art. 1537 C.civ. Dacă, însă, a optat pentru executarea clauzei penale, creditorul nu va putea pretinde nici că, în realitate, prejudiciul suferit a fost mai mare. Debitorul nu va avea dreptul să probeze că, în realitate, prejudiciul cauzat prin neexecutare a fost mai mic. De asemenea, în cazul clauzei penale stabilite pentru neexecutarea la termen a obligaţiei, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a plăţii ar fi mai mic (art. 1535 C.civ.).

Momentul de la care penalităţile fixate de părţi prin intermediul unei clauze penale vor curge se stabileşte potrivit regulilor stabilite de art. 1522 C.civ., respectiv art. 1523 C.civ. Dacă nu a fost executată obligaţia de a plăti o sumă de bani, asumată în exerciţiul activităţii unei întreprinderi, potrivit art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ., debitorul este de drept în întârziere.

Potrivit art. 1542 C.civ., atunci când obligaţia principală este indivizibilă, fără a fi solidară, iar neexecutarea acesteia rezultă din fapta unuia dintre codebitori, penalitatea poate fi cerută fie în totalitate celui care nu a executat, fie celorlalţi codebitori, fiecăruia pentru partea sa. Aceştia păstrează dreptul de regres în contra celui care a provocat neexecutarea. Ipoteza textului este o aplicaţie a art. 1426 alin. (2) C.civ., care prevede că, în lipsă de stipulaţie contrară, debitorii unei obligaţii indivizibile nu sunt legaţi solidar. Efectele obligaţiei indivizibile sunt reglementate de art. 1425 C.civ., care prevede că obligaţia indivizibilă nu se divide între debitori, fiecare dintre debitori putând fi constrâns separat la executarea întregii obligaţii. Cu toate acestea, în ceea ce priveşte penalitatea, dacă fapta de neexecutare poate fi imputată unuia dintre codebitori, aceasta poate fi cerută fie în totalitate celui care nu a executat. Creditorul poate cere penalitatea şi celorlalţi codebitori, însă numai fracţionat, fiecăruia pentru partea sa. Codebitorii plătitori păstrează

[1] *A. Sebeni*, Scurte observaţii asupra clauzei penale, în A.U.B – Seria drept, 2003-I; *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor, Ed. All Beck, Bucureşti, 2000; *L. Pop*, Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor, Ed. Lumina Lex, 1998; *I. Deleanu, S. Deleanu*, Consideraţii cu privire la clauza penală, Pandectele Romane, supliment, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2003; *S. Angheni*, Clauza penală, Ed. Oscar Print, Bucureşti, 2000.

dreptul de regres în contra celui care a provocat neexecutarea. În conformitate cu art. 1543 C.civ., atunci când obligaţia principală este divizibilă, penalitatea este, de asemenea, divizibilă, fiind suportată numai de codebitorul care este vinovat de neexecutare şi numai pentru partea de care acesta este ţinut. Potrivit art. 1422 C.civ., obligaţia este divizibilă între mai mulţi debitori atunci când aceştia sunt obligaţi faţă de creditor la aceeaşi prestaţie, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrâns la executarea obligaţiei decât separat şi în limita părţii sale din datorie. Divizibilitatea obligaţiei atrage şi divizibilitatea penalităţii. Această penalitate va fi suportată numai de codebitorul care este vinovat de neexecutare şi numai pentru partea ce îi revine din executare. Cu toate acestea, codebitorul care este vinovat de neexecutarea obligaţiei în totalitate poate fi ţinut să plătească întreaga penalitate, dacă acea clauza penală a fost stipulată tocmai pentru a împiedica o plată parţială. Ceilalţi codebitori care nu au împiedicat neexecutarea obligaţiei în totalitate pot fi ţinuţi la plata clauzei penale numai proporţional cu partea fiecăruia din datorie şi beneficiază de o acţiune în regres împotriva celui care nu a executat obligaţia, împiedicând astfel executarea obligaţiei în totalitate.

Sub incidenţa Codului civil din 1864, prin Decizia nr. XI din 24.10.2005, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în Secţiile Unite, deliberând asupra recursului în interesul legii declarat de Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 1, 2 şi ale art. 3 alin. (1) şi (2) din O.G. nr. 9/2000 aprobată prin Legea nr. 356/2002 (în prezent abrogată), a stabilit că „orice clauză penală prin care se stabileşte obligaţia restituirii la scadenţa sume împrumutate, sub sancţiunea penalităţilor de întârziere, pe lângă dobânda contractuală convenită sau pe lângă dobânda legală, contravine prevederilor legii". În motivarea acestei decizii s-a arătat că prin Legea nr. 313/1879 ale cărei dispoziţii sunt în vigoare şi constituţionale, potrivit DCC nr. 524/02.12.1997, s-a prevăzut la art. 1 că este nulă clauza penală din contractele de împrumut sau prestaţiuni în natură şi că „judecătorul, în caz de împrumut, va putea condamna numai la plata dobânzii prevăzută în art. 1589 C.civ. sau în caz de alte obligaţiuni, la daune interese, conform art. 1084 C.civ."

Considerăm că soluţia interdicţiei cumulului penalităţilor de întârziere cu dobânda legală în materie contractuală rămâne însă valabilă şi sub incidenţa noului Cod, dat fiind că ambele îndeplinesc aceeaşi funcţie de cuantificare predeterminată a prejudiciului cauzat prin întârzierea la plată, evaluarea fiind convenţională în cazul penalităţilor de întârziere şi legală, în cazul dobânzii legale. De altfel, art. 1535 C.civ. abordează expres relaţia daune moratorii-dobândă legală. Referindu-se la daunele moratorii în cazul obligaţiilor băneşti, art. 1535 C.civ. se referă la „cuantumul convenit de părţi sau, în lipsă, cel prevăzut de lege". Prin urmare, dobânda legală se aplică doar în lipsa clauzei penale. În acelaşi sens sunt şi dispoziţiile art. 1536 C.civ., potrivit căruia: „În cazul altor obligaţii decât cele având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligaţiei, cu excepţia

cazului în care s-a stipulat o clauză penală (...)". Rezultă că, în cazul stipulării unei clauze penale, este datorată suma prevăzută în clauză, nu şi dobânda legală.

3) *existenţa unui raport de cauzalitate între fapta ilicită a pârâtului şi prejudiciul pretins de reclamant*, în sensul că fapta ilicită săvârşită de pârât este cauza prejudiciului pretins de reclamant, altfel spus ea a determinat producerea acelui prejudiciu;

4) *existenţa vinovăţiei pârâtului în săvârşirea faptei ilicite*, sub forma intenţiei sau a culpei, pârâtul urmând a răspunde pentru culpa cea mai uşoară;

5) punerea în întârziere a debitorului în una din formele prevăzute de lege: notificare scrisă prin care creditorul îi solicită executarea obligaţiei sau cererea de chemare în judecată. Dacă prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunică debitorului prin executor judecătoresc sau prin orice alt mijloc care asigură dovada comunicării. Prin notificare trebuie să se acorde debitorului un termen de executare, ţinând seama de natura obligaţiei şi de împrejurări. Dacă prin notificare nu se acordă un asemenea termen, debitorul poate să execute obligaţia într-un termen rezonabil, calculat din ziua comunicării notificării. Cererea de chemare în judecată formulată de creditor, fără ca anterior debitorul să fi fost pus în întârziere, conferă debitorului dreptul de a executa obligaţia într-un termen rezonabil, calculat de la data când cererea i-a fost comunicată. Dacă obligaţia este executată în acest termen, cheltuielile de judecată rămân în sarcina creditorului [art. 1522 alin. (1), (2), (3) şi (5) C.civ.].

Condiţia punerii în întârziere nu se cere atunci când s-a stipulat că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect şi nici în cazurile expres prevăzute de lege în care debitorul este de drept în întârziere [art. 1523 alin. (2) C.civ.] ca, de exemplu, în materia vânzării de bunuri mobile, unde cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligaţiilor sale dacă, la scadenţă, nici nu a plătit preţul şi nici nu a preluat bunul. În cazul bunurilor mobile supuse deteriorării rapide sau deselor schimbări de valoare, cumpărătorul este de drept în întârziere în privinţa preluării lor atunci când nu le-a preluat în termenul convenit, chiar dacă preţul a fost plătit sau atunci când a solicitat predarea, fără să fi plătit preţul (art. 1725 C.civ.). De asemenea, potrivit art. 1523 alin. (2) C.civ., debitorul este de drept în întârziere atunci când: a) obligaţia nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă sau când nu a executat-o imediat, deşi exista urgenţă; b) prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligaţiei sau când a încălcat o obligaţie de a nu face; c) debitorul şi-a manifestat în mod neîndoielnic faţă de creditor intenţia de a nu executa obligaţia sau când, fiind vorba de o obligaţie cu executare succesivă, refuză ori neglijează să îşi execute obligaţia în mod repetat; d) nu a fost executată obligaţia de a plăti o sumă de bani, asumată în exerciţiul activităţii unei întreprinderi; e) obligaţia se naşte din săvârşirea unei fapte ilicite extracontractuale. Dacă obligaţia devine scadentă după decesul debitorului, moştenitorii acestuia nu sunt în întârziere decât după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat în condiţiile art. 1136 C.civ. [art. 1523 alin. (3) C.civ.]. Cazurile în care

debitorul se află de drept în întârziere trebuie dovedite de creditor. Orice declarație sau stipulație contrară se consideră nescrisă [art. 1523 alin. (4) C.civ.].

Potrivit art. 14 lit. b)-f) din Legea nr. 72/2013, dacă este vorba despre un contract ce intră în domeniul de aplicare al art. 1 din acest act normativ, sunt calificate de lege ca fiind clauze abuzive, nefiind necesară verificarea existenței circumstanțelor prevăzute la art. 13 din același act normativ sau a altor circumstanțe specifice cauzei, clauzele contractuale care: fixează o obligație de punere în întârziere pentru a opera curgerea dobânzilor; prevăd un termen mai mare de la care creanța produce dobânzi decât cel prevăzut la art. 3 alin. (3) sau, după caz, la art. 6 și art. 7 alin. (1) din același act normativ; fixează, în contractele dintre profesioniști și autorități contractante, un termen de plată mai mare decât cel prevăzut la art. 7 alin. (1); stabilesc un termen pentru emiterea/primirea facturii. Art. 6, respectiv art. 7 din acest act normativ stabilesc termenul contractual, respectiv termenul legal de plată.

6) *inexistența unei clauze de neresponsabilitate*. Părțile contractante pot conveni (înainte de producerea prejudiciului în patrimoniul creditorului) asupra modificării consecințelor executării cu întârziere, respectiv neexecutării obligației debitorului, în sensul agravării, înlăturării sau restrângerii răspunderii debitorului, iar în cazul în care au convenit asupra înlăturării răspunderii debitorului creditorul nu mai poate obține repararea prejudiciului datorat pentru executarea cu întârziere, respectiv neexecutarea obligației debitorului. Cu toate acestea, convențiile de neresponsabilitate sunt valabile numai în cazul în care vina debitorului îmbracă una din formele culpei (neglijența sau imprudența), nu și forma intenției[1].

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispozițiile art. 1530-1548 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu trebuie înfățișat contractul a cărui întârziere în executare se pretinde, precum și orice alte înscrisuri de natură să dovedească îndeplinirea condițiilor răspunderii civile contractuale;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul datei executării obligației asumate față de reclamant, al producerii prejudiciului și al cuantumului acestuia, al vinovăției sale în executarea cu întârziere a obligației și al punerii sale în întârziere;

c) *martori* – pe aceleași aspecte vizate și de interogatoriu, mai puțin cuantumul prejudiciului dacă părțile au prevăzut în contractul lor o clauză penală, adică au determinat anticipat, prin acordul lor de voință, întinderea prejudiciului și cuantumul daunelor ce-l vor acoperi[2];

d) *expertiză de evaluare a prejudiciului* – în cazul în care cuantumul acestuia nu a fost recunoscut de pârât sau dovedit cu celelalte mijloace de probă menționate anterior. Deși, în principiu, administrarea probei cu expertiză nu are un caracter subsidiar față de alte probe, spre exemplu, cea cu înscrisuri, în practică, dat fiind

[1] *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligații, p. 296.

[2] Idem, p. 299-300.

BCU "ION CREANGĂ" UNIVERSITARIA

riscul de tergiversare a soluţionării cauzei pe care îl presupune expertiza, aceasta va fi încuviinţată de instanţă doar dacă celelalte mijloace de probă nu sunt suficiente pentru evaluarea prejudiciului. Expertiza de evaluare a prejudiciului nu se impune atunci când părţile au inserat în contract o clauză penală, prin care au evaluat anticipat, prin voinţa lor, cuantumul prejudiciului în caz de neexecutare, executare cu întârziere sau necorespunzătoare a obligaţiilor contractuale.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează în funcţie de valoarea despăgubirilor pretinse prin acţiune, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru[1)].

[8] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60^1 din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Conform art. 2 alin. (1^2) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului, sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă pârâtul nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ. Fiind vorba despre o cerere privind executarea unui contract, este competentă şi instanţa locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligaţiei [competenţa teritorială alternativă prevăzută de art. 113 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.]. Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul. În cazul unei pârâte, persoane juridice de drept privat care are dezmembrăminte, este competentă şi instanţa locului unde ea are

1) A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

un dezmembrământ fără personalitate juridică, pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului ori din fapte săvârşite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Cererea de chemare în judecată îndreptată împotriva unei asociaţii, societăţi sau altei entităţi fără personalitate juridică, constituite potrivit legii, se poate introduce la instanţa competentă pentru persoana căreia, potrivit înţelegerii dintre membri, i s-a încredinţat conducerea sau administrarea acesteia. În cazul lipsei unei asemenea persoane, cererea se va putea introduce la instanţa competentă pentru oricare dintre membrii entităţii respective (art. 110 C.proc.civ.). În sfârşit, pentru cererile îndreptate împotriva statului, autorităţilor şi instituţiilor centrale sau locale, precum şi a altor persoane juridice de drept public competentă este ori instanţa de la domiciliul sau sediul reclamantului ori instanţa de la sediul pârâtului (art. 111 C.proc.civ.). Dacă daunele solicitate provin dintr-un contract de asigurare, competentă este şi instanţa în circumscripţia căreia se află: domiciliul sau sediul asiguratului; bunurile asigurate; locul unde s-a produs riscul asigurat, după regulile prevăzute la art. 115 C.proc.civ. Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente.

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

72. Acţiune oblică (indirectă sau subrogatorie)

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, în numele debitorului meu _____, chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____ şi pe pârâtul _____, domiciliaţi în _____, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

_____ **[4]**

De asemenea, solicit obligarea ambilor pârâţi la plata cheltuielilor de judecată. **[5]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [6]: _____

Temeiul de drept [7]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1560 C.civ. raportat la _____

Probe [8]: În dovedirea pretenţiilor solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei; **[9]**
- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. **[10]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[11]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea oblică este acea acţiune în justiţie pe care creditorul o exercită pentru valorificarea unui drept care aparţine debitorului său,

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

conducând la acelaşi rezultat ca şi în cazul în care debitorul însuşi şi-ar fi valorificat acel drept[1].

Natura acţiunii diferă în funcţie de obiectul acesteia: reală, dacă se revendică un imobil sau se cere rezoluţiunea vânzării în numele debitorului-vânzător; personală, dacă se pretind despăgubiri pentru prejudiciul cauzat printr-un fapt ilicit sau pentru neexecutarea ori executarea cu întârziere a unui contract; mixtă, dacă se cere rezoluţiunea unui contract prin care se transmite sau se constituie un drept real imobiliar, cu condiţia ca debitorul reclamantului să nu fie vânzătorul din contractul ce se cere a fi rezolvit.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are creditorul prejudiciat prin nevalorificarea de către debitorul său a drepturilor sale subiective, cu excepţia celor strict personale. Codul nu distinge între categoriile de creditori, cu consecinţa că acţiunea poate fi intentată de orice creditor, indiferent că este chirografar, ipotecar sau privilegiat.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârâţi) au subiectul pasiv al drepturilor subiective ce se tind a se valorifica prin acţiune (de exemplu cel căruia i se impută încălcarea dreptului de proprietate al debitorului reclamantului, autorul faptei ilicite cauzatoare de prejudicii etc.), precum şi debitorul în numele căruia se porneşte acţiunea, spre a-i fi opozabilă hotărârea[2].

[4] Obiectul acţiunii. Pe calea acţiunii oblice creditorul poate valorifica orice drept care aparţine debitorului său, cu excepţia celor strict personale, fie nepatrimoniale (drepturile părinteşti, dreptul la stabilirea filiaţiei, drepturile decurgând din starea civilă), fie patrimoniale, dar a căror exercitare implică o apreciere subiectivă din partea titularului lor (cum ar fi dreptul de a cere revocarea unei donaţii pentru ingratitudine) sau care au un obiect neurmăribil (cum ar fi dreptul la pensie de întreţinere, dreptul de abitaţie etc.)[3]. Astfel, reclamantul va putea cere obligarea pârâtului să lase debitorului său (celălalt pârât în cauză) în deplină proprietate şi liniştită posesie un imobil al acestuia sau, după caz, rezoluţiunea unui contract de vânzare-cumpărare încheiat între pârâţi, rezilierea unui contract de închiriere încheiat între pârâţi, plata de despăgubiri către debitorul său constând în repararea prejudiciului pe care debitorul debitorului său l-a cauzat acestuia prin fapta sa culpabilă etc.

[5] Cheltuielile de judecată. Apreciem că ambii pârâţi trebuie să suporte cheltuielile de judecată în cazul admiterii acţiunii oblice, deoarece la baza acordării cheltuielilor de judecată stă culpa procesuală a părţii care a provocat procesul, ori nu numai pârâtul în sarcina căruia se stabileşte obligaţia reclamată prin acţiune este în culpă procesuală, ci în aceeaşi situaţie se află şi celălalt pârât, respectiv debitorul

---

[1] *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 305.

[2] Idem, p. 307.

[3] Idem, p. 305-306.

reclamantului, care, prin atitudinea sa pasivă, în sensul că nu a acționat el însuși pentru protejarea drepturilor sale, l-a determinat pe reclamant să acționeze în numele său.

[6] Motivele de fapt ale acțiunii diferă în funcție de obiectul acesteia, fiind, după caz, cele proprii acțiunii în revendicare imobiliară, ale acțiunii în răspundere civilă delictuală sau contractuală, ale acțiunii în rezoluțiunea sau în rezilierea unui contract etc.

Distinct de acestea, se va face mențiune despre îndeplinirea condițiilor proprii intentării acțiunii oblice și anume:

a) *debitorul refuză sau neglijează să exercite drepturile*, astfel încât nu a intentat el însuși acțiunea pe care o putea intenta; după pornirea acțiunii de către creditor, debitorul o poate prelua, astfel că el devine titularul acțiunii, caz în care creditorul poate totuși să rămână în proces, alături de debitor, pentru apărarea propriilor interese;

b) *neexercitarea de către debitor a drepturilor sale este în prejudiciul creditorului*. Nu este suficientă dovedirea unui interes serios și legitim, ci trebuie dovedit faptul că neexercitarea de către debitor a drepturilor sale este în prejudiciul creditorului;

c) *creanța creditorului trebuie să fie certă, lichidă*, adică existența ei să fie neîndoielnică, iar cuantumul determinat. Considerăm că nu sunt aplicabile, pentru definirea caracterului cert al creanței, dispozițiile art. 662 alin. (2) C.proc.civ., potrivit cărora „creanța este certă când existența ei neîndoielnică rezultă din însuși titlul executoriu", întrucât această definiție se circumscrie domeniului executării silite. Prin urmare, este indiferent dacă acea creanță este sau nu constată prin titlu executoriu, deoarece acțiunea oblică nu este un act de executare, ci doar un mijloc de conservare a drepturilor debitorului. Codul civil nu prevede nici condiția exigibilității creanței, în considerarea naturii juridice a acțiunii oblice, care este o măsură conservatorie a drepturilor debitorului, astfel încât creditorul nu trebuie să aștepte scadența obligației sale pentru a valorifica aceste drepturi.

[7] Temeiul de drept este dat de art. 1560-1565 C.civ. – regulile cadru – care se întregesc cu dispozițiile speciale din materia căreia i se circumscrie obiectul acțiunii, de exemplu art. 563 C.civ. pentru acțiunea în revendicare, art. 1549 C.civ. pentru rezoluțiune și reziliere etc.

[8] Probe. Probatoriul diferă în funcție de obiectul acțiunii, fiind, după caz, cel propriu acțiunii în revendicare imobiliară, acțiunii în răspundere civilă delictuală sau contractuală, acțiunii în rezoluțiune sau reziliere etc.

[9] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru diferă în funcție de obiectul acțiunii – dacă acesta este evaluabil în bani, taxa judiciară de timbru se calculează la valoare, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, iar dacă acesta nu este evaluabil în bani se datorează taxa judiciară de timbru fixă stabilită de aceeași lege pentru categoria respectivă de acțiuni[1)].

[1)] A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

BCU CLUJ - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[10] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60[1] din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Conform art. 2 alin. (1[2]) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[11] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – instanţa competentă diferă în funcţie de natura acţiunii. De exemplu dacă acţiunea este reală (în revendicare imobiliară sau în rezoluţiunea contractului de vânzare-cumpărare cerută în numele debitorului-vânzător) instanţa competentă se determină prin aplicarea regulii de competenţă teritorială absolută prevăzută de art. 117 C.proc.civ., iar dacă acţiunea este personală sau mixtă (în răspundere civilă delictuală sau contractuală, în anularea unui contract cu titlu oneros etc.) instanţa competentă se determină prin aplicarea regulii generale de competenţă teritorială prevăzute de art. 107 C.proc.civ., a celor speciale de la art. 108-111 C.proc.civ. şi, după caz, a regulilor de competenţă teritorială alternativă prevăzute de art. 113 C.proc.civ.;

b) *material* – instanţa competentă diferă după cum acţiunea este sau nu evaluabilă în bani. Dacă acţiunea nu este evaluabilă în bani, competenţa materială aparţine de regulă judecătoriei, conform regulii prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. h) C.proc.civ., iar dacă acţiunea este evaluabilă în bani competenţa materială se împarte între judecătorie şi tribunal, după cum valoarea obiectului litigiului este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) şi art. 95 C.proc.civ.

BCU IAŞI (C) BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

73. Acţiune revocatorie (pauliană)

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____ şi pe _____, domiciliaţi în _____, în calitate de pârâţi, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Revocarea _____ **[4]**

încheiat de pârâtul-vânzător în frauda drepturilor mele de creditor al său.

De asemenea, solicit obligarea pârâţilor la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1562-1565 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei; **[8]**
- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[10]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, în realizare, prin care creditorul poate cere revocarea (desfiinţarea) pe cale judecătorească a actelor juridice încheiate de către debitorul său în vederea prejudicierii sale.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are creditorul care pretinde că debitorul său a încheiat actul juridic atacat pentru a-i frauda interesele. Codul nu distinge între categoriile de creditori, cu consecinţa că acţiunea poate fi intentată de orice creditor, indiferent că este chirografar, ipotecar sau privilegiat.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârâţi) au părţile actului juridic atacat, în care dispunătorul este debitorul celui care atacă actul, precum şi subdobânditorul bunului, atunci când bunul a fost înstrăinat de către terţul dobânditor[1].

[4] Obiectul acţiunii. În principiu, pe calea acţiunii revocatorii poate fi cerută desfiinţarea oricărui act juridic, cu titlu oneros sau gratuit, prin care debitorul a micşorat gajul general al creditorilor săi, cum ar fi înstrăinări de bunuri (printr-un contract de vânzare-cumpărare, donaţie etc.), cesiuni de drepturi, remiterea de datorii, tranzacţii, acceptarea unei succesiuni insolvabile etc.

Trebuie menţionat că nu pot fi atacate pe calea acţiunii revocatorii: actele prin care debitorul plăteşte pe un alt creditor al său, întrucât prin astfel de acte se micşorează nu numai activul patrimonial, dar şi pasivul patrimonial; actele care reprezintă un refuz de îmbogăţire, cum ar fi neacceptarea unei donaţii, neacceptarea unei moşteniri, deoarece acţiunea revocatorie nu are ca scop aducerea de noi valori în patrimoniul debitorului, ci doar păstrarea acelora care au existat în patrimoniul debitorului şi pe care acesta le-a înstrăinat în mod fraudulos; actele prin care debitorul contractează noi datorii, întrucât prin astfel de acte debitorul nu-şi micşorează activul patrimonial cu efect imediat, ci creează doar riscul unei eventuale insolvabilităţi în viitor, când noile datorii contractate vor deveni exigibile[2].

De asemenea, nu vor putea fi atacate actele care privesc drepturi personale nepatrimoniale, drepturi patrimoniale care implică o apreciere de ordin subiectiv din partea debitorului sau cele care privesc drepturi patrimoniale neurmăribile[3].

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) în ce constă *actul juridic atacat*;

b) *calitatea reclamantului de creditor al dispunătorului din actul juridic atacat*;

c) împrejurările din care rezultă că *actul atacat a creat reclamantului-creditor un prejudiciu şi că a fost încheiat în frauda sa de către debitorul său*, cum ar fi faptul că prin acel act debitorul-dispunător şi-a creat sau şi-a mărit o stare de insolvabilitate. De exemplu debitorul a vândut sau a donat singurul bun de valoare ce putea fi supus urmăririi pentru satisfacerea creanţei reclamantului, chiar în momentul declanşării urmăririi silite, cunoscând de la început rezultatul păgubitor al actului faţă de creditor.

---

[1] A se vedea Plenul Trib. Suprem, decizia de îndrumare nr. 15/1962, în Culegere de decizii ale Tribunalului Suprem pe anul 1962, EDP, Bucureşti, p. 24-26.

[2] *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Obligaţii, p. 308.

[3] Pentru detalii, a se vedea *supra* nr. 72 – *Acţiunea oblică*, pct. 4.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

d) faptul că *reclamantul are o creanţă certă*. Codul civil reglementează o singură condiţie cu privire la creanţă, respectiv caracterul său cert, nu şi condiţiile pe care doctrina anterioară le reţinea, respectiv caracterul lichid, exigibil şi condiţia ca în principiu creanţa să fie anterioară actului a cărui inopozabilitate se solicită. Considerăm că nu sunt aplicabile, pentru definirea caracterului cert al creanţei dispoziţiile art. 662 alin. (2) C.proc.civ., potrivit cărora „creanţa este certă când existenţa ei neîndoielnică rezultă din însuşi titlul executoriu", întrucât această definiţie se circumscrie domeniului executării silite. Prin urmare, este indiferent dacă acea creanţă este sau nu constată prin titlu executoriu, deoarece acţiunea revocatorie nu este un act de executare, ci doar un mijloc de revocare a unui act prin care se fraudează dreptul de gaj general al creditorilor, intentat împotriva unui terţ care a profitat de acel act.

e) *complicitatea la fraudă a terţului cu care a contractat debitorul*, în cazul contractului cu titlu oneros sau plăţii făcute în executarea unui asemenea contract, ceea ce înseamnă că terţul a cunoscut că prin încheierea actului atacat sau prin efectuarea plăţii, debitorul şi-a creat sau şi-a mărit starea de insolvabilitate. Dacă actul încheiat nu este cu titlu oneros nu se cere condiţia complicităţii la fraudă a terţului cu care debitorul a contractat.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 1562-1565 C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu actul juridic ce se cere a fi revocat şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească prejudiciul suferit de reclamant, starea de insolvabilitate a debitorului, precum şi creanţa reclamantului;

b) *interogatoriul pârâţilor* – pe aspectul poziţiei lor subiective la încheierea actului juridic atacat;

c) *martori* – pe acelaşi aspect ca şi cel vizat de interogatoriu.

[8] Timbrajul. Considerăm că taxa judiciară de timbru va fi datorată la valoare, conform dispoziţiilor art. 3 alin. (2) C.proc.civ.

[9] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60^1 din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat,

notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Conform art. 2 alin. (1²) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[11] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul oricăruia dintre pârâţi, sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul acestora este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa unuia dintre aceştia, iar dacă pârâţii nu au nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ. Regulile speciale de la art. 108-111 C.proc.civ. sunt, de asemenea, aplicabile;

b) *material* – întrucât acţiunea este evaluabilă în bani competenţa materială se împarte între judecătorie şi tribunal, după cum valoarea obiectului litigiului este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) şi art. 95 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

74. Acțiune în revendicare imobiliară

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi obligarea pârâtului

Să-mi lase în deplină proprietate şi liniştită posesie imobilul

situat _____, compus din _____, având următoarele laturi şi vecinătăţi (se vor indica numai dacă nu se cunosc localitatea, judeţul, strada şi numărul) _____, înscris în cartea funciară nr. _____, nr. cadastral/topografic _____, având o valoare impozabilă de _____ **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 563 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii[1)] [dacă valoarea litigiului este sub 50.000 lei, aşa cum rezultă din art. 60[1] alin. (1) lit. f) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator];

- extras de carte funciară/certificat eliberat de biroul de cadastru şi publicitate imobiliară din care rezultă că imobilul nu este înscris în cartea funciară;

- certificat din care rezultă valoarea impozabilă a imobilului;

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

1) A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 9.4.

BCU IAȘI / CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune reală, petitorie, un mijloc direct de apărare a dreptului de proprietate, pus la îndemâna proprietarului pentru recuperarea bunului său imobil de la posesor sau de la o altă persoană care îl deţine fără drept.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are proprietarul unic şi exclusiv al unui imobil, dar şi oricare dintre coproprietari care poate introduce singur acţiunea în revendicare, conform art. 643 alin. (1) C.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are orice persoană care stăpâneşte bunul fără drept (posesor, detentor precar, tolerat sau orice alt ocupant al bunului); de menţionat că acţiunea în revendicare nu poate fi introdusă în contra unui alt coproprietar.

[4] Obiectul revendicării. Se vor indica de către reclamant elementele de identificare a imobilului revendicat (localitatea şi judeţul, strada şi numărul, iar, în lipsă, vecinătăţile, etajul şi apartamentul, precum şi, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară şi numărul cadastral sau topografic), dacă acest lucru este posibil, în caz contrar ele urmând a fi stabilite în cursul procesului prin expertiză de specialitate. Se va indica şi valoarea impozabilă a bunului. Această valoare este necesară stabilirii competenţei (art. 104 C.proc.civ.), dar şi determinării cuantumului taxei judiciare de timbru.

De menţionat că, în cadrul acţiunii în revendicare se pot solicita despăgubiri pentru lipsa de folosinţă a imobilului sau pentru fructele sau/şi productele produse de bun în perioada cât reclamantul a fost deposedat de el, caz în care se va indica măcar provizoriu valoarea estimativă a despăgubirilor, care apoi vor fi stabilite în cursul procesului prin expertiză.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de proprietar/coproprietar al imobilului revendicat* şi *titlul pe care se întemeiază această calitate*. De exemplu, reclamantul poate invoca drept titlu de proprietate un contract de vânzare-cumpărare, un contract de donaţie, o hotărâre judecătorească de constatare a dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune, un act de tranzacţie etc.;

b) faptul că *pârâtul ocupă imobilul revendicat*;

c) dacă imobilul este înscris în cartea funciară, faptul că reclamantul figurează ca titular al dreptului de proprietate (exclusiv sau în modalitatea proprietăţii comune). Dovada proprietăţii se realizează în cazul acestor imobile prin extrasul de carte funciară (art. 565 C.civ.);

d) dacă imobilul nu este înscris în cartea funciară, faptul că *pârâtul nu are un titlu de proprietate asupra bunului revendicat* sau, după caz, că *titlul deţinut de acesta nu este preferabil celui al reclamantului*.

Dacă numai reclamantul are titlu, se va menţiona că acesta îndeplineşte condiţiile necesare pentru admiterea acţiunii în revendicare, respectiv titlul emană

de la un terţ, nu de la reclamantul însuşi şi data titlului este anterioară posesiei pârâtului.

Dacă ambele părţi au titluri de proprietate, argumentaţia va fi diferită, după cum titlurile provin de la acelaşi autor sau de la autori diferiţi: 1) dacă titlurile provin de la acelaşi autor (cum este, de pildă, cazul în care ambele părţi au cumpărat acelaşi bun de la acelaşi vânzător) se va arăta dacă au fost sau nu îndeplinite formalităţile de publicitate imobiliară – dacă nu au fost îndeplinite se va invoca faptul că titlul reclamantului are dată mai veche, iar dacă ambele sunt înscrise se va invoca anterioritatea înscrierii titlului reclamantului; 2) dacă titlurile provin de la autori diferiţi se va argumenta de ce dreptul autorului reclamantului este preferabil în raport de dreptul autorului pârâtului, de exemplu se va arăta că autorul reclamantului a fost adevăratul proprietar, spre deosebire de autorul pârâtului, care nu a avut această calitate.

În cazul în care niciuna dintre părţi nu are titlu şi nici nu poate invoca dobândirea dreptului de proprietate prin modurile originare de dobândire a proprietăţii (uzucapiune sau ocupaţiune) se va menţiona acest fapt şi se va argumenta de către reclamant că posesiunea exercitată de el asupra imobilului revendicat este mai bine caracterizată decât cea a pârâtului, putându-se invoca în acest sens o posesiune mai îndelungată, neviciată, exercitată cu bună-credinţă etc.[1)]

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 563-566 C.civ., care reprezintă dreptul comun în materie.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu extrasul de carte funciară, după caz, titlul de proprietate al reclamantului şi orice alt înscris de natură să dovedească faptul ocupării imobilului de către pârât;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul exercitării stăpânirii asupra imobilului revendicat şi al titlului în baza căruia exercită această posesiune;

c) *martori* – pe aspectul stăpânirii exercitate asupra imobilului revendicat;

d) *expertiză tehnică* – construcţii sau, după caz, topometrică – pentru a dovedi, dacă este cazul, identitatea dintre imobilul revendicat, cel ocupat de pârât şi cel individualizat în cartea funciară/în titlul de proprietate opus de reclamant.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea impozabilă a bunului revendicat, potrivit art. 31 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Conform aceluiaşi text, dacă valoarea impozabilă este contestată sau apreciată de instanţă ca vădit derizorie, taxarea cererilor se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia se situează imobilul, conform art. 117 alin. (1) C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută).

---

1) În acest sens, a se vedea *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Drept civil. Drepturi reale, EDP, Bucureşti, 1988, p. 197-198.

Dacă imobilul revendicat este situat în circumscripţiile mai multor instanţe, cererea se va introduce la instanţa domiciliului sau reşedinţei pârâtului, dacă acestea se află în vreuna din aceste circumscripţii, iar, în caz contrar, la oricare din instanţele în circumscripţiile cărora se află imobilul [art. 117 alin. (2) C.proc.civ.].

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea obiectului pricinii (a imobilului revendicat) este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ. şi art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

75. Acțiune în revendicare mobiliară

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți obligarea pârâtului

Să-mi lase în deplină proprietate și liniștită posesie următorul bun/următoarele bunuri mobile, în valoare de _____:

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 563 C.civ. [sau, după caz, și art. 937 alin. (2) C.civ.]

Probe [6]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- dovada participării la ședința de informare cu privire la avantajele medierii[1] [dacă valoarea litigiului este sub 50.000 lei, așa cum rezultă din art. 60^1 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator];

- următoarele înscrisuri, în copie certificată: _____;

- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

[1] A se vedea supra nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 9.4.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea în revendicare mobiliară este o acţiune reală, petitorie, un mijloc direct de apărare a dreptului de proprietate, pus la îndemâna proprietarului pentru recuperarea acestuia de la posesor sau de la o altă persoană care îl deţine fără drept.

[2] Calitate procesuală activă are proprietarul/coproprietarul[1)] bunului (bunurilor) mobil care pretinde pierderea stăpânirii acestuia.

[3] Calitate procesuală pasivă are persoana în stăpânirea căreia se află bunul revendicat, fie el de bună sau de rea-credinţă.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de proprietar/coproprietar al bunurilor mobile revendicate* şi *titlul pe care se întemeiază această calitate*. În materie de bunuri mobile posesia de bună-credinţă valorează titlu de proprietate, conform art. 937 alin. (1) C.civ., şi de aceea cel ce pretinde că este proprietarul bunurilor mobile revendicate trebuie să invoce şi să probeze calitatea sa de posesor al acestor bunuri, exercitată anterior deposedării;

b) faptul că *bunurile revendicate au ieşit din patrimoniul reclamantului.* Pierderea stăpânirii bunului poate fi rezultatul unui act voluntar al reclamantului (spre exemplu bunul a fost predat unui detentor precar) sau unul involuntar (spre exemplu bunul a fost pierdut sau i-a fost furat);

c) faptul că *bunurile revendicate sunt identice cu cele pierdute sau furate*;

d) faptul că *bunurile revendicate se găsesc în stăpânirea pârâtului.*

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 563 C.civ. (dreptul comun) sau, după caz, şi art. 937 alin. (2) C.civ. (când sunt îndeplinite condiţiile speciale ale acestui text, respectiv când bunul se revendică de la posesorul de bună-credinţă care a dobândit un bun furat sau pierdut).

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură să dovedească intrarea bunurilor revendicate în posesia reclamantului (cum ar fi un contract de vânzare-cumpărare, de donaţie, un bon fiscal, o factură fiscală etc.) şi modalitatea de ieşire a acestora din patrimoniul lui (de exemplu acte ale organelor de urmărire penală care atestă furtul bunurilor revendicate etc.);

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul modalităţii în care a intrat în stăpânirea bunurilor mobile revendicate;

c) *martori* – pe aspectul posesiunii exercitate de reclamant asupra bunurilor revendicate anterior deposedării sale, al modalităţii de ieşire a acestor bunuri din patrimoniul reclamantului şi al existenţei acestora în stăpânirea pârâtului;

---

1) A se vedea şi *supra* nr. 74 – *Acţiunea în revendicare imobiliară*, pct. 2.

d) *expertiză preţuitoare a bunurilor mobile* – dacă prin acţiune s-a cerut şi stabilirea, în sarcina pârâtului, a obligaţiei alternative de plată a contravalorii bunurilor revendicate, iar valoarea acestor bunuri nu a fost recunoscută de pârât sau probată cu celelalte mijloace de probă anterior menţionate.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea prevăzută în acţiune sau în cerere. Dacă valoarea este contestată sau apreciată de instanţă ca vădit derizorie, evaluarea se face în condiţiile art. 98 alin. (3) C.proc.civ. [art. 31 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru].

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului (art. 107 C.proc.civ.). Dacă domiciliul pârâtului este necunoscut, este competentă instanţa în a cărei circumscripţie de află reşedinţa sa şi dacă nici aceasta nu este cunoscută, competenţa revine instanţei de la domiciliul sau reşedinţa reclamantului (art. 108 C.proc.civ.); în cazul în care se revendică bunul de la hoţ, instanţa competentă este fie cea prevăzută de art. 107 C.proc.civ., fie cea în circumscripţia căreia s-a săvârşit furtul, conform art. 113 alin. (1) pct. 9 C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ. şi art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

76. Acțiune în grănițuire

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/și alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, și dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/și alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veți pronunța să dispuneți

Grănițuirea proprietăților noastre învecinate

prin _____ (după caz) și obligarea pârâtului să restituie suprafața de _____ m² teren aflat în proprietatea noastră, pe care îl ocupă fără drept. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 560 (și, dacă este cazul, art. 563 și urm.) C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

BCU FRANCEZĂ - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri _____;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [8]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea în grăniţuire este o acţiune reală, petitorie, prin care reclamantul pretinde ca, în contradictoriu cu pârâtul, instanţa să determine, prin semne exterioare, întinderea fondurilor lor învecinate[1)].

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are proprietarul, superficiarul sau uzufructuarul[2)] care pretinde delimitarea fondului său de cel învecinat, aparţinând altor titulari; în cazul în care această acţiune implică şi revendicarea unei porţiuni din teren calitate procesuală activă are doar proprietarul. Faţă de dispoziţiile art. 643 C.civ., acţiunea în grăniţuire, de sine stătătoare ori grefată pe o acţiune în revendicare, poate fi exercitată şi de către un singur coproprietar sau împotriva acestuia. Ca urmare, vechea soluţie, potrivit căreia dacă imobilul este bun comun, această acţiune trebuie formulată de toţi coproprietarii ori de către ambii soţi trebuie amendată[3)], în prezent fiind posibilă exercitarea acţiunii de către un singur soţ. Desigur, pârâtul poate să-l cheme în judecată pe coproprietarul care nu a introdus acţiunea, întrucât şi acesta ar putea pretinde, pe calea unei cereri separate, aceleaşi drepturi ca şi reclamantul [art. 643 alin. (3) C.civ. şi art. 68 alin. (1) C.proc.civ.].

De menţionat că acţiunea în grăniţuire este inadmisibilă între coproprietari, de vreme ce niciunul dintre aceştia nu deţine o parte determinată din bun, în materialitatea sa.

---

1) *C. Bîrsan*, Drept civil. Drepturile reale principale în reglementarea noului Cod civil, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013, p. 140; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, Curs de drept civil. Drepturile reale principale, ed. a II-a, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013, p. 130.

2) A se vedea *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 130, unde se admite că acţiunea poate fi formulată şi de titularul unui dezmembrământ al dreptului de proprietate, precum şi de simplul posesor. În ce ne priveşte, credem că această susţinere poate fi primită doar în cazul grăniţuirii propriu-zise (foarte rare în practică), nu şi în cazul cererii în revendicare pe care se grefează o cerere în grăniţuire, căci superficiarul, uzufructuarul (ori, *a fortiori*, posesorul) nu ar putea angaja în mod valabil un litigiu în care se pune în discuţie însăşi întinderea proprietăţii, fără ca proprietarul terenului să fie parte în proces.

3) A se vedea şi *C. Bîrsan*, op. cit., p. 331.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are proprietarul fondului învecinat cu cel al reclamantului, faţă de care se urmăreşte delimitarea. A se vedea şi *supra* pct. 2.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul acţiunii. Prin această acţiune se poate cere stabilirea liniei de hotar dintre proprietăţi, restabilindu-se hotarul ce separă fondurile învecinate, care vor fi marcate prin semne materiale vizibile, fără ca întinderea proprietăţilor părţilor să fie contestată sau, după caz, mutarea liniei de hotar, cu obligarea pârâtului la restituirea suprafeţei deţinute fără drept din terenul limitrof al reclamantului.

Numai în primul caz suntem în prezenţa unei acţiuni în grănițuire propriu-zise, formulate pe cale principală. În cel de-al doilea caz, când o dată cu grănițuirea reclamantul solicită şi obligarea pârâtului să-i restituie o porţiune din terenul limitrof pe care o deţine fără drept, în doctrină şi practica judiciară s-a exprimat opinia că acţiunea va avea un caracter complex, acţiunea în grănițuire fiind grefată pe o acţiune în revendicare, aceasta având caracter principal. În condiţiile existenţei unui hotar între proprietăţi, atunci când se solicită strămutarea acestui hotar, pe considerentul că se încalcă o porţiune din terenul reclamantului, este vorba despre o cerere având ca obiect principal revendicarea, mutarea hotarului despărţitor fiind numai consecinţa admiterii revendicării[1].

De menţionat că, dacă titularii fondurilor învecinate au făcut grănițuirea prin convenţia lor, ei nu mai au deschisă ulterior calea acţiunii judiciare în grănițuire, ci pot contesta convenţia de grănițuire doar printr-o acţiune în anulare.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de proprietar (ori, după caz, de superficiar ori uzufructuar) al fondului* ce se urmăreşte a se delimita de cel învecinat, precum şi *titlul pe care se întemeiază această calitate*, de exemplu un contract de vânzare, un contract de donaţie, o hotărâre judecătorească de constatare a dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune etc.; în condiţiile art. 565 C.civ., se poate face dovada calităţii de proprietar şi prin extrasul de carte funciară, dacă imobilul are carte funciară deschisă;

b) *calitatea pârâtului de proprietar al fondului învecinat cu acela al reclamantului*;

c) *absenţa sau modificarea semnelor exterioare de hotar dintre proprietăţile limitrofe ale părţilor*;

d) *traseul real al hotarului dintre proprietăţile părţilor*.

e) în măsura în care cererea în grănițuire se grefează pe o cerere în revendicare, se vor enunţa *împrejurările de fapt din care rezultă că pârâtul a ocupat o parte din*

---

[1] Idem, p. 330; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 130-131; *L.G. Zidaru*, în *V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat, p. 268, precum şi jurisprudenţa acolo citată.

terenul reclamantului, se va estima întinderea suprafeței ocupate și se va descrie amplasamentul considerat corect de către reclamant.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă art. 560 C.civ. Dacă o dată cu grănițuirea se solicită și obligarea pârâtului la restituirea unei porțiuni din terenul limitrof pe motiv că o deține fără drept, pentru acest din urmă capăt de cerere, care are natura unei revendicări, temeiul de drept îl constituie dispozițiile art. 563 și urm. C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu titlul de proprietate al reclamantului (ori, după caz, titlul din care rezultă existența dezmembrământului al cărui titular este reclamantul) și orice alt înscris de natură să dovedească traseul hotarului real dintre proprietățile învecinate ale părților, de exemplu o schiță-plan a amplasamentului proprietății reclamantului etc.; în raport de dispozițiile art. 194 lit. c) C.proc.civ., odată cu cererea de chemare în judecată se va depune în mod obligatoriu extrasul de carte funciară ori, dacă este cazul, un certificat eliberat de biroul de cadastru și publicitate imobiliară din care rezultă că imobilul nu este înscris în nicio carte funciară[1]. De asemenea, dacă grănițuirea implică și o acțiune în revendicare, se va depune certificatul fiscal atestând valoarea de impunere ori, după caz, adeverință din care rezultă inexistența valorii de impunere; în acest din urmă caz vor fi atașate înscrisuri din care rezultă valoarea imobilului în conformitate cu grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăților imobiliare;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul calității acestuia de proprietar al fondului limitrof și pe aspectul hotarului despărțitor dintre fondul său și cel al reclamantului;

c) *martori* – pe aspectul amplasamentului hotarului dintre fondurile părților;

d) *expertiză tehnică topografică* – pentru determinarea întinderii fondurilor învecinate ale părților și, pe această bază, a traseului real al hotarului dintre acestea. În măsura în care grănițuirea se grefează pe o acțiune în revendicare, se vor propune următoarele obiective: stabilirea întinderii proprietății părților, astfel cum aceasta rezultă din titlurile părților și din evidențele de carte funciară (documentații cadastrale); stabilirea suprafețelor deținute în fapt de părți și a concordanței acestora cu suprafețele evidențiate în titlurile de proprietate; se va indica motivat dacă pârâtul ocupă în fapt o parte din terenul proprietatea reclamantului, iar, în caz afirmativ, va fi indicată suprafața ocupată și amplasamentul acesteia, pe o schiță anexă; trasarea limitei de hotar între proprietățile părților.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, conform art. 8 alin. (1) lit. d) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Potrivit aceluiași text de lege, în ipoteza în care prin aceeași cerere se revendică și o porțiune de teren, la taxa judiciară de timbru stabilită pentru acțiunea în grănițuire se adaugă

[1] De vreme ce aceste înscrisuri sunt menționate expres de art. 194 C.proc.civ., ele trebuie depuse odată cu cererea de chemare în judecată (iar nu ulterior), ca o condiție de regularitate a sesizării instanței, sub sancțiunea anulării cererii, în condițiile art. 200 C.proc.civ.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

şi taxa corespunzătoare valorii suprafeţei revendicate, conform art. 3 alin. (1) din aceeaşi ordonanţă[1)].

Taxarea se va face prin raportare la valoarea impozabilă a imobilului [art. 31 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013], scop în care reclamantul va ataşa cererii sale certificatul fiscal din care rezultă valoarea impozabilă [art. 194 lit. c) C.proc.civ.]; desigur, întrucât valoarea impozabilă priveşte întregul teren, reclamantul va calcula valoarea corespunzătoare suprafeţei revendicate. În lipsa valorii impozabile ori dacă, în urma contestării, instanţa apreciază această valoare ca fiind derizorie, taxarea se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare [art. 31 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la locul situării imobilelor cu privire la care se pretinde delimitarea, conform art. 117 alin. (3) C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria, conform art. 94 pct. 1 lit. f) C.proc.civ. În cazul în care cererea în grănițuire se grefează pe o acţiune în revendicare, ea are caracter accesoriu, cu consecinţele care decurg din art. 123 alin. (1) C.proc.civ.; ca urmare, competenţa de soluţionare a ambelor cereri se va stabili prin aplicarea criteriului valoric, tribunalul fiind competent, dacă valoarea obiectului cererii principale este mai mare de 200.000 lei [art. 94 pct. 1 lit. j) şi art. 95 pct. 1 C.proc.civ.].

[1)] A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

77. Acțiune pentru apărarea unei limite a dreptului de proprietate/ acțiunea confesorie de servitute

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/și alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, și dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/și alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtului _____ [4]

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. _____ C.civ. [sau, după caz], art. 757 C.civ. coroborat cu art. _____

Probe [7]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____ pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. În prealabil, trebuie arătat că noul Cod civil reglementează limitele legale, judiciare şi convenţionale ale dreptului de proprietate imobiliară în mod distinct de servituţi, în Capitolul III („Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată") al Titlului II („Proprietatea privată") din Cartea a III-a („Despre bunuri"). Secţiunea I priveşte limitele legale ale dreptului de proprietate privată (art. 602-625), reglementând aspecte precum: folosirea apelor; picătura streşinii; distanţa şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcţii, lucrări şi plantaţii; vederea asupra proprietăţii vecinului; dreptul de trecere; alte limite legale (precum dreptul de trecere pentru utilităţi şi dreptul de trecere pentru efectuarea unor lucrări). Toate aceste limite erau privite în fosta reglementare ca servituţi naturale şi legale, însă, după cum s-a arătat în doctrină, ele nu erau veritabile servituţi, ci reprezintă limite fireşti ale exerciţiului dreptului de proprietate, ca urmare a situaţiilor de vecinătate[1].

Acţiunile având ca obiect respectarea limitelor legale, dar şi ale dreptului de proprietate sunt acţiuni petitorii, întrucât ele pun în discuţie limitele materiale şi legale ale dreptului de proprietate[2].

În ce priveşte servituţile propriu-zise, acestea sunt dezmembrăminte ale dreptului de proprietate, întrucât proprietarul fondului dominant, în favoarea căruia este constituită servitutea, poate exercita anumite prerogative din conţinutul juridic al dreptului de proprietate asupra fondului aservit, drept de proprietate care este,

---

[1] A se vedea *C. Bîrsan*, op. cit., p. 330; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 24-25.

[2] În ce priveşte limitele convenţionale (art. 626 şi urm. C.civ.), este vorba, în esenţă, despre clauza de inalienabilitate, a cărei nerespectare dă loc, după caz, unei cereri în rezoluţiunea sau revocarea actului translativ de proprietate, care conţine clauza ce a fost nesocotită [art. 629 alin. (1) C.civ.] sau unei cereri în anularea actului de înstrăinare subsecvent, încheiat cu încălcarea clauzei [art. 629 alin. (1) C.civ.]. Aceste cereri nu sunt reale, ci personale sau, după caz, mixte, urmând regulile de drept comun în materia competenţei teritoriale – din punctul de vedere al competenţei materiale se aplică dispoziţiile art. 94 pct. 1 lit. e) C.proc.civ.; pentru amănunte, a se vedea *L.G. Zidaru*, în *V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat, vol. I, p. 267-268; şi, fiind acţiuni născute din contract ori, după caz, din încălcarea regimului circulaţiei bunurilor, prezintă particularităţi suficient de pronunţate pentru a nu fi tratate aici, acţiunea de faţă având ca obiect respectarea limitelor de proprietate care izvorăsc din raporturile de vecinătate, precum şi a servituţilor.

În ce priveşte limitele judiciare stabilite în interes privat, în materie imobiliară, în cadrul raporturilor de vecinătate, art. 630 C.civ. prevede că „dacă proprietarul cauzează, prin exercitarea dreptului său, inconveniente mai mari decât cele normale în relaţiile de vecinătate, instanţa de judecată poate, din considerente de echitate, să îl oblige la despăgubiri în folosul celui vătămat, precum şi la restabilirea situaţiei anterioare atunci când acest lucru este posibil". Pe larg cu privire la această categorie de limite, al căror fundament se găseşte în principiul general al echităţii, a se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, ed. 2, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2013, p. 246-248. Şi cererile întemeiate pe această dispoziţie legală prezintă particularităţi suficient de accentuate pentru a nu fi examinate în contextul cererilor confesorii.

astfel, „dezmembrat”[1]. Servituţile sunt reglementate (art. 755 şi urm. C.civ.) de Capitolul IV din Titlul III („Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată”) al Cărţii despre bunuri.

Acţiunea confesorie de servitute este o acţiune reală şi petitorie, fiind întemeiată, de această dată, pe dreptul de servitute, care constituie un drept real, potrivit legii (art. 551 pct. 6 C.civ.).

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are cel ce pretinde că este, după caz, beneficiarul limitei legale ori judiciare încălcate sau a cărei existenţă se cere a fi constatată ori titularul dreptului de servitute încălcat. De regulă, beneficiarul limitei legale invocate este proprietarul fondului vecin; bunăoară, în cazul dreptului legal de trecere (art. 617 şi urm. C.civ.), calitatea procesuală activă aparţine proprietarului fondului care este lipsit de acces la calea publică. În cazul servituţilor, calitatea procesuală activă aparţine titularului dreptului de servitute (dacă se cere respectarea ori constatarea existenţei acesteia) sau, după caz, proprietarului fondului aservit care cere ca exerciţiul servituţii să respecte limitele dreptului de servitute (art. 756 C.civ.).

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are, după distincţiile anterior prevăzute, proprietarul care nesocoteşte limitele legale ale dreptului său de proprietate, proprietarul fondului aservit sau altă persoană căruia i se impută încălcarea dreptului de servitute ori titularul aceluiaşi drept, care îl exercită într-o manieră neconformă cu titlul de constituire ori într-o manieră abuzivă. De asemenea, calitatea procesuală pasivă aparţine oricărei persoane despre care se pretinde că aduce atingere limitelor legale ale dreptului de proprietate ori unui drept de servitute.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul acţiunii. Se va menţiona, în funcţie de limita dreptului de proprietate ori, după caz, servitutea care se pretinde a fi încălcată, ce se urmăreşte în fapt prin cererea introdusă. De exemplu reclamantul poate solicita ca pârâtul să îi permită accesul pe terenul său la calea publică sau, după caz, obligarea pârâtului să taie pomii şi celelalte plantaţii aflate la o distanţă mai mică decât cea legală faţă de hotarul despărţitor; să desfiinţeze construcţiile edificate cu nerespectarea distanţei legale faţă de zidul casei reclamantului; să desfiinţeze ferestrele de vedere deschise spre proprietatea reclamantului cu încălcarea distanţei prevăzute de lege; să facă streaşină casei sale, pentru a împiedica scurgerea apelor naturale pe terenul proprietatea reclamantului; să desfiinţeze lucrările care împiedică scurgerea naturală a apelor pe terenul reclamantului; să permită reclamantului să ia apă de la izvorul aflat pe terenul său; să permită reclamantului să efectueze lucrările de întreţinere a drumului de trecere situat pe terenul său etc.

---

[1] Pentru detalii, a se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 147-151.

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" LIBRARY

[5] Motivele de fapt ale acţiunii diferă în funcţie de obiectul concret al acesteia, respectiv de limita dreptului de proprietate sau servitutea ce se pretinde a fi încălcată. De exemplu, dacă se invocă nesocotirea dreptului de trecere se vor menţiona:

a) *calitatea reclamantului de proprietar al fondului dominant* şi *titlul pe care se întemeiază această calitate*, care poate fi orice act de dobândire a proprietăţii; nu excludem ca acţiunea să fie formulată de *posesor*, de vreme ce prin acţiunile protejate având ca obiect remedierea încălcării regulilor bunei vecinătăţi este protejat nu doar dreptul de proprietate, ci şi posesia; de regulă, prin protejarea posesiei se protejează, mediat, chiar proprietatea, de vreme ce până la proba contrară, în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, posesorul imobilului este considerat proprietar [art. 919 alin. (3) C.civ.];

b) faptul că *proprietatea reclamantului este un loc înfundat*, care nu are acces la calea publică;

c) *calitatea pârâtului de proprietar al fondului aservit*, adică al fondului asupra căruia apasă obligaţia de a permite trecerea, în sensul că acesta este singurul loc prin care se poate asigura proprietarului învecinat accesul la calea publică;

d) *opoziţia manifestată de pârât la folosirea fondului său de către reclamant în scopul de a avea acces la calea publică*.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă, în cazul limitelor dreptului de proprietate, dispoziţiile art. 555-556 C.civ., referitoare la conţinutul şi limitele dreptului de proprietate, coroborate, după caz, cu dispoziţiile referitoare la limitele legale (art. 602-625 C.civ.) ale dreptului de proprietate. În cazul servituţilor, temeiul de drept îl constituie art. 757 C.civ., referitor la acţiunea confesorie de servitute, coroborat cu dispoziţiile 755 C.civ., norma cadru în materie de servitute.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu titlul de proprietate al reclamantului şi orice alt înscris de natură să dovedească încălcarea limitei legale sau judiciare a dreptului de proprietate ori a servituţii de către pârât, cum ar fi titlul de proprietate sau alt titlu care să probeze calitatea de proprietar sau de alt titular al unui drept real a pârâtului; în raport de dispoziţiile art. 194 lit. c) C.proc.civ., odată cu cererea de chemare în judecată se va depune în mod obligatoriu extrasul de carte funciară ori, dacă este cazul, un certificat eliberat de biroul de cadastru şi publicitate imobiliară din care rezultă că imobilul nu este înscris în nicio carte funciară[1]. De asemenea, dacă cererea priveşte un drept de servitute sau un drept legal de trecere (a se vedea *infra* pct. 8), se va depune certificatul fiscal atestând valoarea de impunere ori, după caz, adeverinţă din care rezultă inexistenţa valorii de impunere; în acest din urmă caz, vor fi ataşate înscrisuri din care rezultă valoarea imobilului, în conformitate cu grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare.

[1] De vreme ce aceste înscrisuri sunt menţionate expres de art. 194 C.proc.civ., ele trebuie depuse odată cu cererea de chemare în judecată (iar nu ulterior), ca o condiţie de regularitate a sesizării instanţei, sub sancţiunea anulării cererii, în condiţiile art. 200 C.proc.civ.

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul împrejurărilor de fapt din care rezultă nesocotirea limitelor dreptului de proprietate sau ale dreptului de servitute ori nesocotirea servituţii înseşi;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca în cazul interogatoriului;

d) *expertiză tehnică, după caz, topografică sau/şi în construcţii* – dacă mai este cazul după administrarea probelor anterioare – pe aspectul limitelor dreptului de proprietate, al existenţei şi modului de exercitare a dreptului de trecere sau a servituţii şi pe aspectul sarcinilor pe care aceasta le impune titularului fondului aservit.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru diferă, în funcţie de obiectul acţiunii. În măsura în care se invocă nerespectarea unei limite legale a dreptului de proprietate sau se cere instituirea unei limite judiciare, considerăm că, deşi patrimonială, această cerere ar putea fi dificil evaluată în scopul timbrajului (bunăoară, este dificil de evaluat interesul reclamantului ca pârâtul să respecte distanţa minimă în construcţii sau pentru arbori); ca urmare, aceste cereri ar urma să fie timbrate cu suma de 20 lei, conform art. 28 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

În cazul servituţilor propriu-zise (şi, prin asemănare, în cazul dreptului legal de trecere, care se aseamănă cu o servitute prin faptul că implică exerciţiul unei părţi din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit de către proprietarul fondului dominant[1]) sunt aplicabile prevederile art. 4 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013, potrivit căruia taxa judiciară de timbru pentru acţiunile ce au ca obiect un dezmembrământ al dreptului de proprietate se calculează la o valoare stabilită la 20% din valoarea bunului asupra căruia poartă dezmembrământul. În cazul cererilor având ca obiect servituţi, taxa judiciară de timbru se calculează prin raportare la 20% din valoarea imobilului asupra căruia se solicită constituirea servituţii.

În acest din urmă caz, taxarea se va face prin raportare la 20% din valoarea impozabilă a imobilului [art. 31 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013], scop în care reclamantul va ataşa cererii sale certificatul fiscal din care rezultă valoarea impozabilă [art. 194 lit. c) C.proc.civ.]; desigur, întrucât valoarea impozabilă priveşte întregul teren, reclamantul va calcula procentul de 20% prevăzut de lege. În lipsa valorii impozabile ori dacă, în urma contestării, instanţa apreciază această valoare ca fiind derizorie, taxarea se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare [art. 31 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la locul situării imobilului sau, după caz, imobilelor învecinate, potrivit art. 117 alin. (3) C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria, conform art. 94 pct. 1 lit. e) C.proc.civ.

---

[1] În acest sens, a se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 146.

BCU BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ LIBRARY

78. Acţiuni în uzucapiune[1)]

78a. Uzucapiune de lungă durată (de 30 de ani)

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

---

[1)] Potrivit art. 82 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a noului Cod civil, „dispoziţiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazul în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispoziţiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărţi funciare, rămân aplicabile dispoziţiile referitoare la uzucapiune din Codul civil din 1864". Acest text de lege constituie o aplicaţie particulară – pentru tranziţia legislativă la Noul Cod civil – a principiului statornicit de art. 6 alin. (4) C.civ.: Prescripţiile, decăderile şi uzucapiunile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispoziţiilor legale care le-au instituit. Aşadar, în materie de uzucapiune, legea veche, în vigoare la data începerii posesiei (individualizarea precisă a acestei date, atât prin acţiunea formulată, cât şi prin probatoriul administrat are o importanţă deosebită) ultraactivează pentru perioade lungi de timp. În practică, pentru o perioadă lungă de timp vor continua să se aplice vechile reglementări în materie de uzucapiune; astfel, pe teritoriul Vechiului Regat vor fi aplicabile dispoziţiile Codului civil din 1864, în vreme ce în Transilvania, Banat şi Bucovina vor fi aplicabile dispoziţiile Decretului-lege nr. 115/1938 (în acest sens, a se vedea I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia în interesul legii nr. 86/2007 (M.Of. nr. 697 din 14 octombrie 2008), în situaţia prescripţiilor achizitive începute sub imperiul Decretului-lege nr. 115/1938 şi

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Constatarea dobândirii de către mine a dreptului de proprietate

asupra imobilului compus din _____, situat în _____, prin efectul uzucapiunii de 30 de ani. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1890 C.civ. din 1864, aplicabil *rationae temporis* în temeiul art. 82 alin. (1) din Legea nr. 71/2011.

împlinite după intrarea în vigoare a Legii nr. 7/1996, acţiunile în constatarea dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune în regim de carte funciară sunt guvernate de dispoziţiile legii vechi, respectiv ale Decretului-lege nr. 115/1938; pentru ample consideraţii cu privire la dreptul tranzitoriu în materie de uzucapiune, a se vedea *M. Nicolae*, Contribuţii la studiul conflictului de legi în timp în materie civilă (în lumina Noului Cod Civil), Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013, p. 458-471; de asemenea, *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 384-386). Este motivul pentru care vom prezenta atât modelele devenite „tradiţionale" ale cererilor în constatarea uzucapiunii, întemeiate pe dispoziţiile Codului civil din 1864, cât şi un model de cerere de înscriere a imobilului în cartea funciară, pe temeiul uzucapiunii extratabulare prevăzute de Codul civil, în conformitate cu procedura specială reglementată de art. 1049 şi urm. C.proc.civ.

În mod normal, această procedură specială, care nu are caracter facultativ, ci obligatoriu, ar trebui considerată aplicabilă tuturor cererilor de chemare în judecată formulate după 15.02.2013, data intrării în vigoare a Noului Cod de procedură civilă [art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă]. Cu toate acestea, din dispoziţiile art. 1050-1051 C.proc.civ. pare a rezulta că procedura specială a fost „croită" pentru uzucapiunea reglementată de Noul Cod civil, nefiind aplicabilă cererilor întemeiate pe posesii începute înainte de 1.10.2011, opinie care a fost deja exprimată în doctrină (spre exemplu *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 392; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 281, nota 1).

Nouă ni se pare că chestiunea rămâne discutabilă, în lipsa (de altfel, regretabilă) unei dispoziţii tranzitorii limpezi în cuprinsul Legii nr. 76/2012, care să amâne aplicarea noii proceduri de judecată pentru situaţiile în care va fi invocată uzucapiunea extratabulară prevăzută de Noul Cod civil – în ce priveşte uzucapiunea tabulară, aceasta nu va fi invocată pe cale de acţiune, ea fiind o modalitate de acoperire a viciilor înscrierii posesorului, urmând a fi invocată pe cale de excepţie, pentru a obţine respingerea cererii în rectificare sau în revendicare – sau, dimpotrivă, care să adapteze procedura specială pentru a înlătura toate nepotrivirile dintre aceasta şi uzucapiunea prevăzută de Codul civil din 1864 (bunăoară, neconcordanţa dintre modul de operare a uzucapiunii instituite de Codul civil din 1864, despre care se admite că produce efecte retroactive, şi dispoziţiile art. 1052 alin. (3) C.proc.civ. poate fi rezolvată printr-o interpretare ori printr-o dispoziţie legală expresă potrivit căreia, în cazul uzucapiunii începute potrivit legii vechi, efectele uzucapiunii vor fi reglementate de acea lege); în tot cazul, pe teritoriul în care s-a aplicat Decretul-lege nr. 115/1938, noua procedură de înscriere în cartea funciară a drepturilor dobândite prin efectul uzucapiunii se aplică şi uzucapiunilor supuse dispoziţiilor acestui Decret-lege, soluţie pe deplin corectă şi justificată de vădita compatibilitate dintre dispoziţiile Decretului-lege nr. 115/1938 şi ale Noului Cod civil în materie de uzucapiune. În practică există însă soluţii de aplicare a procedurii speciale prevăzute de art. 1049 şi urm. C.proc.civ. şi pe teritoriul Vechiului Regat. Desigur, această problemă de drept nu poate fi soluţionată în cadrul prezentei lucrări, motiv pentru care doar am semnalat-o, întrucât reclamantul ar putea fi pus în situaţia de a regulariza cererea de chemare în judecată, pentru ca aceasta să corespundă (şi) exigenţelor instituite de art. 1050 C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu: _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Uzucapiunea sau prescripţia achizitivă este un mod originar de dobândire a dreptului de proprietate sau a altui drept real (dezmembrământ al dreptului de proprietate) prin posedarea neîntreruptă a unui lucru pe timpul fixat de lege[1)]. Întrucât este un mod originar de dobândire a dreptului de proprietate, uzucapiunea are nu doar o funcţie achizitivă, ci şi o funcţie probatorie, având natura unei prezumţii legale absolute de proprietate. Cu alte cuvinte, dovada contrară poate să privească numai condiţiile uzucapiunii, dar, odată ce au fost dovedite condiţiile necesare pentru funcţionarea prezumţiei legale întemeiate pe uzucapiune, această prezumţie nu mai poate fi răsturnată prin dovedirea altui mod de dobândire a dreptului de proprietate[2)].

Acţiunea în uzucapiune este o acţiune reală.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că a exercitat o posesiune utilă asupra unui imobil timp de 30 de ani.

[1)] Într-un recurs în interesul legii, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prin Decizia nr. IV/2006 (M.Of. nr. 288 din 30 martie 2006), a decis că „în cazul posesiilor începute înainte de adoptarea Legilor nr. 58/1974 şi nr. 59/1974, prescripţia achizitivă asupra terenurilor nu a fost întreruptă prin intrarea în vigoare a acestor legi, astfel că, după abrogarea lor prin Decretul-lege nr. 1/1989 şi Decretul-lege nr. 9/1989, posesorii acelor terenuri pot solicita instanţelor de judecată să constate că au dobândit dreptul de proprietate privind terenurile respective".

[2)] Pentru această judicioasă distincţie, a se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 363. Aşadar, terţul care nu a participat la judecata finalizată cu hotărârea judecătorească de constatare a uzucapiunii ar putea să facă dovada contrară situaţiei de fapt reţinute prin hotărârea respectivă – dovadă admisibilă întrucât terţului care nu a fost parte la acea judecată nu i se poate opune efectul pozitiv al autorităţii de lucru judecat [art. 431 alin. (2) C.proc.civ.], hotărârea fiind faţă de el un mijloc de probă, care poate fi combătut, în condiţiile legii – dovedind, spre exemplu, că cel care se pretinde proprietar în temeiul uzucapiunii nu a exercitat o posesie utilă pe durata prevăzută de lege.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are adevăratul proprietar al imobilului cu privire la care se invocă uzucapiunea.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul uzucapiunii. Prin uzucapiune se poate dobândi nu numai dreptul de proprietate, ci şi alte drepturi reale, respectiv dezmembrăminte ale dreptului de proprietate, în special servituţi.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona îndeplinirea în persoana reclamantului a condiţiilor uzucapiunii de 30 de ani[1]:

a) *exercitarea timp de 30 de ani a posesiunii asupra imobilului cu privire la care se invocă uzucapiunea*. Nu este neapărat nevoie ca reclamantul să fi posedat imobilul el însuşi timp de 30 de ani, ci poate invoca joncţiunea posesiilor, adică unirea posesiei exercitate de el cu cea exercitată de autorul/autorii săi (prin *autor*, în sensul art. 1860 C.civ. din 1864, se înţelege persoana care, ca şi cel ce invocă uzucapiunea, nu este titularul dreptului de proprietate, dar a transmis posesia reclamantului; nu poate invoca joncţiunea posesiilor cel care a uzurpat bunul de la posesorul anterior, nici cel care a dobândit bunul de la adevăratul proprietar, întrucât, pe durata posesiei exercitate de acesta din urmă, nu i se poate imputa nicio pasivitate care să justifice uzucapiunea[2]), aşa încât împreună să totalizeze 30 de ani[3]; s-a mai arătat în doctrină că joncţiunea posesiilor presupune îndeplinirea condiţiilor prevăzute de lege pentru justul titlu[4];

b) *posesiunea exercitată să fi fost utilă*, adică să fie vorba despre o posesie propriu-zisă neviciată, şi nu despre o detenţie precară. Precaritatea nu este un viciu al posesiei, ci însăşi lipsa acesteia, de vreme ce posesia presupune stăpânirea bunului sub nume de proprietar (aşadar, cu *animus sibi habendi*). Orice persoană care a intrat în posesia unui bun este prezumată a-l stăpâni sub nume de proprietar, aşadar ca posesor, iar nu ca detentor precar (art. 1854 C.civ. din 1864), însă dacă persoana care stăpâneşte bunul este un simplu detentor precar (locator, comodatar etc.) se prezumă că şi-a conservat calitatea de detentor precar până la proba contrară (art. 1855 C.civ. din 1864), probă care poate fi făcută numai prin dovedirea cazurilor în care, potrivit art. 1858 C.civ. din 1864, precaritatea poate

---

[1] *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Drepturi reale, p. 279; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 279.

[2] A se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 380; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 279.

[3] Dacă reclamantul nu a exercitat posesia pe durata prevăzută de lege, cererea va fi respinsă ca nefondată, iar nu ca prematură, întrucât termenul de 30 de ani nu este un termen suspensiv, care amână exigibilitatea unei obligaţii, ci o condiţie de fond pentru ca uzucapiunea să opereze. Cu toate acestea, după împlinirea termenului, se poate formula o nouă cerere, cauza cererii – înţeleasă ca situaţie de fapt care justifică pretenţiile formulate – fiind diferită.

[4] A se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 379-380.

fi intervertită în posesie[1]. Posesia este utilă, în sensul art. 1847 C.civ. din 1864, când nu este afectată de unul din următoarele vicii: discontinuitatea, violenţa, clandestinitatea, ceea ce presupune ca ea să fi fost exercitată în mod continuu, neîntrerupt, fără intermitenţe anormale, paşnic şi public; de asemenea, pentru a fi utilă, posesia nu trebuie să fie echivocă, echivocul fiind recunoscut unanim în doctrină şi jurisprudenţă ca viciu al posesiei, deşi el nu este menţionat în Codul civil[2]. Posesia este echivocă atunci când actele de stăpânire exercitate de posesor pot fi interpretate şi altfel decât ca fiind corespunzătoare elementului psihologic propriu posesiei, adică nu se poate şti nici că există, nici că nu există *animus sibi habendi* (adică dacă intenţia celui ce stăpâneşte bunul este de a efectua această stăpânire pentru sine sau pentru altul). Menţionăm că regularitatea posesiei este prezumată de lege (art. 1854 C.civ. din 1864).

[6] Temeiul de drept îl reprezintă art. 1890 C.civ. din 1864, iar dacă se invocă şi joncţiunea posesiilor temeiul de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 1859-1860 C.civ. din 1864, aplicabil *rationae temporis* în temeiul art. 82 alin. (1) din Legea nr. 71/2011.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – se vor depune înscrisurile care atestă, indirect, data începerii posesiei, respectiv exerciţiul acesteia, *precum*: eventualul act sub semnătură privată, nul absolut pentru lipsa formei, în temeiul căruia reclamantul a intrat în posesia bunului (chitanţă); extrase de rol fiscal şi proces-verbal de impunere; chitanţe care atestă plata impozitului pe teren şi clădire; în raport de dispoziţiile art. 194 lit. c) C.proc.civ., odată cu cererea de chemare în judecată se vor depune în mod obligatoriu certificatul fiscal atestând valoarea de impunere ori, după caz, adeverinţă din care rezultă inexistenţa valorii de impunere; în acest din urmă caz, vor fi ataşate înscrisuri din care rezultă valoarea imobilului în conformitate cu grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare; extrasul de carte funciară ori, dacă este cazul, un certificat eliberat de biroul de cadastru şi publicitate imobiliară din care rezultă că imobilul nu este înscris în nicio carte funciară[3]. În măsura în care procedura specială prevăzută de art. 1049

---

[1] A se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, vol. I, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2004, p. 166-167 şi 178-186.

[2] Într-o altă opinie, s-a arătat că nu se poate face abstracţie de prezumţiile instituite de art. 1854 şi 1855 C.civ. din 1864; dovada contrară acestor prezumţii înseamnă dovedirea precarităţii, aşadar a lipsei a înseşi posesiei. De exemplu dacă un coproprietar stăpâneşte întregul bun, el este prezumat *pro parte* posesor (în măsura propriei cote-părţi) şi *pro parte* detentor precar (în măsura cotelor celorlalţi coproprietari); ca urmare, el nu poate uzucapa respectivele cote-părţi decât dacă se face dovada neîndoielnică a intervertirii detenţiei precare în posesie, de exemplu prin actele de rezistenţă explicite şi neechivoce la care se referă art. 1858 pct. 2 C.civ. din 1864. Noţiunea de „echivoc" al posesiei nu este aşadar necesară şi nici nu are acoperire legală. A se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, vol. I, 2004, op. cit., p. 174-177.

[3] De vreme ce aceste înscrisuri sunt menţionate expres de art. 194 C.proc.civ., ele trebuie depuse odată cu cererea de chemare în judecată (iar nu ulterior), ca o condiţie de regularitate a sesizării instanţei, sub sancţiunea anulării cererii, în condiţiile art. 200 C.proc.civ.

şi urm. C.proc.civ. este considerată a fi aplicabilă, vor fi depuse odată cu cererea de chemare în judecată şi înscrisurile la care se referă art. 1050 alin. (3) C.proc.civ. ori, după caz, răspunsuri oficiale comunicate de autorităţile publice competente din care rezultă refuzul comunicării unor acte, precum certificate de rol fiscal, unei persoane care nu deţine un titlu de proprietate asupra imobilului, pentru a justifica diligenţa depusă de reclamant pentru respectarea dispoziţiilor legale;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul momentului desesizării sale de imobil şi al intrării acestuia în posesiunea reclamantului, precum şi pe aspectul contestării dreptului reclamantului;

c) *martori* – pentru a dovedi faptul posesiunii în tot timpul prevăzut de lege; se va ţine seama de prezumţia de continuitate a posesiei instituită de art. 1850 C.civ. din 1864, potrivit căruia persoana care a probat că a stăpânit bunul la un moment dat este presupusă „că a posedat în tot timpul intermediar, fără însă ca aceasta să împiedice proba contrarie"[1]. În măsura în care procedura specială prevăzută de art. 1049 şi urm. C.proc.civ. este considerată a fi aplicabilă, se vor indica în mod obligatoriu numele, prenumele şi domiciliul a cel puţin 2 martori [art. 1050 alin. (3) lit. h) C.proc.civ.];

d) *expertiză tehnică topografică şi, dacă este cazul, în construcţii* – pentru identificarea terenului şi a construcţiilor sub aspectul amplasamentului, componenţei, al laturilor şi vecinătăţilor;

e) se poate propune şi o *cercetare la faţa locului*, în măsura în care instanţa nu ar fi pe deplin edificată asupra existenţei posesiei.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea imobilului cu privire la care poartă acţiunea, potrivit art. 3 alin. (1) şi alin. (2) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Taxarea se va face prin raportare la valoarea impozabilă a imobilului [art. 31 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013], scop în care reclamantul va ataşa cererii sale certificatul fiscal din care rezultă valoarea impozabilă [art. 194 lit. c) C.proc.civ.]. În lipsa valorii impozabile ori dacă, în urma contestării, instanţa apreciază această valoare ca fiind derizorie, taxarea se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare [art. 31 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia se situează imobilul, conform art. 117 C.proc.civ. (competenţă teritorială exclusivă);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) şi art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

---

[1] În acest sens, *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, vol. I, 2004, op. cit., p. 172.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

78b. Uzucapiune de scurtă durată (de la 10 la 20 de ani)

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Constatarea dobândirii de către mine a dreptului de proprietate

asupra imobilului compus din _____, situat în _____, prin efectul uzucapiunii de scurtă durată.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1895-1899 C.civ. din 1864, aplicabil *rationae temporis* în temeiul art. 82 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a noului Cod civil.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI CENTRALA UNIVERSITARĂ

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 78a** – *Uzucapiunea de lungă durată (de 30 de ani)*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde posedarea cu bună-credinţă a unui imobil, în temeiul unui just titlu.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are adevăratul proprietar al imobilului cu privire la care se invocă uzucapiunea.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona îndeplinirea în persoana reclamantului a condiţiilor uzucapiunii de scurtă durată[1], şi anume:

a) *posesia să se întemeieze pe un just titlu sau pe o justă cauză*, adică pe un titlu translativ de proprietate (cum ar fi un contract de vânzare-cumpărare, de schimb, tranzacţie, hotărâre judecătorească ce constată o convenţie translativă dintre părţile procesului, act de adjudecare etc.) care provine de la altcineva decât adevăratul proprietar;

Un *titlu nul absolut* nu poate servi ca bază a uzucapiunii de 10-20 de ani [art. 1897 alin. (2) C.civ. din 1864], pe când un *titlu anulabil* (lovit de nulitate relativă) poate fi invocat drept just titlu împotriva oricăror persoane, cu excepţia celor care au dreptul să invoce nulitatea relativă [art. 1897 alin. (3) C.civ. din 1864]; chiar şi împotriva acestora din urmă, titlul anulabil poate fi invocat drept just titlu după expirarea termenului de prescripţie de 3 ani pentru exercitarea acţiunii în nulitate relativă.

Întrucât justul titlu este un titlu translativ de proprietate, în practica judiciară s-a decis că nu au o asemenea valoare: convenţiile de locaţiune, depozit, comodat; hotărârile judecătoreşti declarative, cu excepţia hotărârii prin care s-a luat act de tranzacţia părţilor, a hotărârii care constată o convenţie translativă dintre părţile procesului şi a hotărârii care să ţină loc de act de vânzare-cumpărare (aceste trei categorii de hotărâri pot, deci, să servească drept just titlu); convenţiile de împărţeală; certificatul de moştenitor etc.

b) *posesia să fie de bună-credinţă*, ceea ce înseamnă că posesorul a avut, la momentul dobândirii, credinţa că a dobândit de la adevăratul proprietar (art. 1898 C.civ. din 1864). Potrivit art. 1899, buna-credinţă se prezumă;

c) *posesia să se fi exercitat în tot timpul prevăzut de lege*, şi anume: cel puţin 10 ani dacă adevăratul proprietar locuieşte în circumscripţia teritorială a aceluiaşi tribunal judeţean unde se află bunul imobil cu privire la care se invocă uzucapiunea, respectiv cel puţin 20 de ani dacă adevăratul proprietar locuieşte în circumscripţia teritorială a altui tribunal judeţean decât cel în circumscripţia căruia se află bunul (art. 1895 C.civ. din 1864).

---

[1] A se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 371-377.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

În cazul în care adevăratul proprietar a locuit un timp în raza aceluiaşi tribunal unde este situat imobilul şi un timp în raza altui tribunal, termenul uzucapiunii scurte se calculează după regula stabilită de art. 1896 C.civ. din 1864, în sensul că la numărul anilor cât proprietarul a locuit în raza aceluiaşi tribunal în care se află imobilul (ani de prezenţă) se adaugă un număr dublu de ani din ceea ce rămăsese la anii de prezenţă ca să fie zece, cât el locuieşte în circumscripţia altui tribunal. Pentru calcularea cu uşurinţă a termenului uzucapiunii scurte în cazul în care adevăratul proprietar a locuit un timp în raza aceluiaşi tribunal unde este situat imobilul şi un timp în raza altui tribunal se poate folosi următoarea formulă matematică: n + 2 x (10–n), unde „n" reprezintă numărul anilor de prezenţă a adevăratului proprietar în raza aceluiaşi tribunal unde este situat imobilul. De exemplu dacă adevăratul proprietar a locuit 5 ani în raza tribunalului de la locul situării imobilului şi apoi s-a mutat în raza altui tribunal, termenul uzucapiunii scurte va fi de 15 ani [5 + 2 x (10–5)].

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1895-1899 C.civ. din 1864, aplicabil *rationae temporis* în temeiul art. 82 alin. (1) din Legea nr. 71/2011.

[6] Probe. A se vedea *supra* **nr. 78a** – *Uzucapiunea de lungă durată (de 30 de ani)*, pct. 6.

În mod suplimentar, în cadrul probei cu înscrisuri, va fi depus în mod obligatoriu justul titlu, respectiv actul translativ de proprietate încheiat de reclamant cu o altă persoană decât adevăratul proprietar.

[7] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 78a** – *Uzucapiunea de lungă durată (de 30 de ani)*, pct. 8.

[8] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 78a** – *Uzucapiunea de lungă durată (de 30 de ani)*, pct. 9.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

78c. Uzucapiune extratabulară[1)]

Domnule preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi:

înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate (ori, după caz, a altui drept real principal, care va fi indicat) asupra imobilului situat în _____, având următoarele date de identificare _____ prin efectul uzucapiunii.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 930 C.civ. (după caz, se vor indica alte temeiuri de drept substanţial ale uzucapiunii, precum art. 1890 C.civ. din 1864, respectiv art. 28 din Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiilor privitoare la cărţile funciare, în măsura în care procedura specială este considerată aplicabilă şi uzucapiunilor reglementate de vechea legislaţie civilă[2)]), precum şi pe dispoziţiile art. 1049 şi urm. C.proc.civ.

[1)] Pe larg cu privire la această procedură, a se vedea *C.C. Dinu*, Proceduri speciale în noul Cod de procedură civilă, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013, p. 258-271, iar pentru un model de cerere, *idem*, p. 348-349.

[2)] Asupra acestei chestiuni, a se vedea *supra* pct. 78 – *Notă* cu privire la acţiunile în uzucapiune.

BCU IAŞI CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu: _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată înscrisurile prevăzute de art. 1050 alin. (3) C.proc.civ., precum şi alte înscrisuri, după cum urmează: _____

Faţă de dispoziţiile art. 1050 alin. (3) lit. h) C.proc.civ., solicit audierea a doi martori, identificaţi după cum urmează: _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cu privire la acţiunea în uzucapiune, în general, a se vedea *supra* **nr. 78a** – *Uzucapiunea de lungă durată (de 30 de ani)*, pct. 1.

În ce priveşte procedura specială privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii, aceasta nu este o simplă procedură de înscriere în cartea funciară a unui drept deja dobândit (caz în care ar fi aplicabile dispoziţiile procedurale prevăzute de Legea nr. 7/1996 privind cadastrul şi publicitatea imobiliară, republicată), ci despre o procedură care priveşte atât aspectele privitoare la dobândirea drepturilor reale principale prin uzucapiune (aşadar, judecarea condiţiilor uzucapiunii), cât şi înscrierea în cartea funciară, care se dispune ca o consecinţă a constatării îndeplinirii condiţiilor uzucapiunii[1)].

Achiesăm la opinia potrivit căreia procedura specială privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii priveşte numai uzucapiunea extratabulară, iar nu şi pe cea tabulară[2)], care va fi invocată pe calea unei apărări de fond, iar nu pe calea unei cereri de chemare în judecată (fără a exclude, totuşi, formularea unei cereri reconvenţionale prin care să se ceară să se constate că a operat uzucapiunea tabulară, în măsura în care posesorul este chemat în judecată într-o acţiune în revendicare sau o acţiune în nulitatea titlului său, indiferent dacă se cere sau nu şi rectificarea cărţii funciare).

Prima etapă a procedurii are caracter necontencios; instanţa dispune citarea titularului dreptului înscris în cartea funciară sau, după caz, a succesorilor acestuia, desigur, dacă aceştia sunt cunoscuţi şi au fost identificaţi de către reclamant, scop

---

1) A se vedea şi *C.C. Dinu*, op. cit., p. 260.

2) În acest sens, *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 380.

BCU "CAROL I" BUCUREŞTI UNIVERSITY LIBRARY

în care acesta trebuie să depună, odată cu cererea, şi înscrisurile prevăzute de art. 1050 alin. (3) lit. a)-d) C.proc.civ., care contribuie la stabilirea situaţiei juridice reale a imobilului. Citarea şi formalităţile de publicitate la care se referă art. 1051 alin. (1) şi (2) C.proc.civ. sunt menite să creeze o şansă reală ca adevăratul titular al dreptului de proprietate să afle despre existenţa procesului şi să formuleze opoziţie (în măsura în care imobilul nu a fost înscris în nicio carte funciară, problema identificării acestuia se pune în termeni similari cu determinarea calităţii procesuale pasive în cadrul acţiunii în uzucapiune întemeiată pe dispoziţiile art. 1890 C.civ. din 1864, iar proba dreptului de proprietate se va face în condiţiile dreptului comun).

În măsura în care în termen de 6 luni de la ultima publicaţie nu a fost făcută nicio opoziţie, cererea va fi soluţionată potrivit procedurii necontencioase, în camera de consiliu, însă cu administrarea probelor impuse în mod obligatoriu de lege [art. 1051 alin. (5) C.proc.civ.]. Această reglementare rezolvă problema, frecventă în practica judiciară, în care nu se poate stabili cine este în prezent adevăratul proprietar al imobilului, singurul care, în mod normal, are calitate procesuală pasivă, întrucât ultimul proprietar care poate fi identificat (eventual, pe temeiul ultimei înscrieri în cartea funciară, dacă imobilul are carte funciară deschisă) nu mai este în viaţă (uneori, în cazul actelor translative de proprietate sau înscrierilor în cartea funciară foarte vechi, nici măcar decesul nu poate fi probat, deşi circumstanţele ar justifica o prezumţie simplă în acest sens, cum ar fi în cazul titularului înscris în cartea funciară la începutul secolului al XX-lea sau chiar mai devreme), iar succesiunea sa nu a fost dezbătută (fiind, de exemplu, acceptată tacit).

Dacă s-au făcut opoziţii, se va trece în etapa contencioasă a procedurii, în care oponentul va avea poziţia procesuală de pârât în cererea de uzucapiune, cauza fiind soluţionată prin hotărâre.

Însă, în ambele cazuri, instanţa va cerceta dacă sunt îndeplinite cerinţele prevăzute de Codul civil pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii[1)].

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că a exercitat o posesiune utilă asupra unui imobil timp de 10 ani, fără a fi înscris în cartea funciară ca titular al dreptului real ce formează obiectul judecăţii.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are doar persoana care a făcut opoziţie în condiţiile prevăzute de art. 1051 C.proc.civ., în caz contrar cauza fiind soluţionată potrivit regulilor procedurii necontencioase, fără a exista pârât în cauză. Calitatea de oponent poate aparţine atât adevăratului proprietar al imobilului, înscris anterior în cartea funciară sau, după caz, neînscris (proprietar extratabular) ori succesorilor acestuia, cât şi altor titulari ai unor drepturi reale constituite de adevăratul proprietar şi care s-ar vedea în situaţia în care drepturile lor s-ar

[1)] Pentru semnificaţia referirii la Codul civil asupra domeniului de aplicare a procedurii speciale, a se vedea *supra* pct. 78, nota 1.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

stinge, dacă cererea reclamantului de dobândire prin uzucapiune a dreptului de proprietate ar fi admisă[1].

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul uzucapiunii. Prin uzucapiune se poate dobândi nu numai dreptul de proprietate, ci şi alte drepturi reale, respectiv dezmembrăminte ale dreptului de proprietate, în special servituţi pozitive (art. 763 C.civ.).

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona îndeplinirea următoarelor condiţii[2]:

a) proprietarul înscris în cartea funciară *a decedat* sau, dacă este vorba despre o persoană juridică, *şi-a încetat existenţa*, fie proprietarul înscris în cartea funciară a renunţat la dreptul de proprietate asupra imobilului respectiv şi *declaraţia de renunţare a fost înscrisă în cartea funciară*, fie imobilul *nu era înscris în nicio carte funciară* [art. 930 alin. (1) lit. a)-c) C.civ.];

b) *exercitarea timp de 10 de ani a posesiunii asupra imobilului cu privire la care se invocă uzucapiunea*. Nu este neapărat nevoie ca reclamantul să fi posedat imobilul el însuşi timp de 10 de ani, ci poate invoca joncţiunea posesiilor, adică unirea posesiei exercitate de el cu cea exercitată de autorul/autorii săi [prin *autor*, în sensul art. 933 alin. (2) C.civ., se înţelege persoana care, ca şi cel ce invocă uzucapiunea, nu este titularul dreptului de proprietate, dar a transmis posesia reclamantului; nu poate invoca joncţiunea posesiilor cel care a uzurpat bunul de la posesorul anterior, nici cel care a dobândit bunul de la adevăratul proprietar, întrucât, pe durata posesiei exercitate de acesta din urmă, nu i se poate imputa nicio pasivitate care să justifice uzucapiunea], aşa încât împreună să totalizeze 10 de ani[3]; s-a mai arătat în doctrină că joncţiunea posesiilor presupune îndeplinirea condiţiilor prevăzute de lege pentru justul titlu;

Termenul de 10 ani nu poate începe să curgă înainte de data decesului sau a încetării existenţei titularului dreptului ori înainte de data înscrierii în cartea funciară a declaraţiei de renunţare la dreptul de proprietate. Termenul de 10 ani va începe de la data începerii posesiei utile dacă posesia a început ulterior oricăruia dintre aceste evenimente ori dacă imobilul n-a fost înscris în nicio carte funciară.

c) *posesiunea exercitată să fi fost utilă*, adică să fie vorba despre o posesie propriu-zisă neviciată, şi nu despre o detenţie precară;

---

[1] În sensul că opoziţia poate fi formulat de orice terţ interesat, a se vedea *C.C. Dinu*, op. cit., p. 269.

[2] *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 390; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 274-275.

[3] Dacă reclamantul nu a exercitat posesia pe durata prevăzută de lege, cererea va fi respinsă ca nefondată, iar nu ca prematură, întrucât termenul de 10 de ani nu este un termen suspensiv, care amână exigibilitatea unei obligaţii, ci o condiţie de fond pentru ca uzucapiunea să opereze. Cu toate acestea, după împlinirea termenului, se poate formula o nouă cerere, cauza cererii – înţeleasă ca situaţie de fapt care justifică pretenţiile formulate – fiind diferită.

Precaritatea nu este un viciu al posesiei, ci însăşi lipsa acesteia, de vreme ce posesia presupune stăpânirea bunului sub nume de proprietar (aşadar, cu *animus sibi habendi*), în acest sens fiind dispoziţiile art. 916 alin. (1) şi art. 918 C.civ. Orice persoană care a intrat în posesia unui bun este prezumată a-l stăpâni sub nume de proprietar, aşadar ca posesor, iar nu ca detentor precar [art. 919 alin. (1) C.civ.], însă dacă persoana care stăpâneşte bunul este un simplu detentor precar (locator, comodatar etc.) se prezumă că şi-a conservat calitatea de detentor precar până la proba contrară [art. 919 alin. (2) C.civ.], probă care poate fi făcută numai prin dovedirea cazurilor în care, potrivit art. 920 C.civ., precaritatea poate fi intervertită în posesie[1]. Posesia este utilă, în sensul art. 922 C.civ., când nu este afectată de unul din următoarele vicii: discontinuitatea, tulburarea şi clandestinitatea, ceea ce presupune ca ea să fi fost exercitată în mod continuu, fără intermitenţe anormale, paşnic şi public. Art. 922 alin. (2) C.civ. prezumă caracterul util al posesiei, ceea ce înseamnă că, în plan probatoriu, reclamantul care a făcut dovada posesiei este suficient să invoce această prezumţie, iar oponentului-pârât, dacă este cazul, îi revine sarcina probei că posesia a fost viciată. Prezumţia trebuie avută în vedere de instanţă şi în procedura necontencioasă, aşadar, în ipoteza în care n-ar avea cine să invoce şi să dovedească un viciu al posesiei; considerăm însă că instanţa va căuta, prin întrebările adresate martorilor, să verifice incidenţa prezumţiei aici discutate.

d) înainte de înregistrarea cererii de înscriere în cartea funciară a uzucapantului, nicio altă persoană nu şi-a înregistrat propria cerere de înscriere a dreptului în folosul său, pe baza unei cauze legitime, în cursul sau chiar după împlinirea termenului uzucapiunii [art. 930 alin. (2) C.civ.].

[6] Temeiul de drept îl reprezintă art. 930 C.civ., iar dacă se invocă şi joncţiunea posesiilor temeiul de drept se întregeşte cu dispoziţiile art. 933 alin. (2) C.civ., ca şi în ce priveşte prezumţia că posesia a avut caracter util, cu art. 922 alin. (2) C.civ., texte aplicabile *rationae temporis* doar uzucapiunilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil [art. 6 alin. (4) C.civ.].

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – se vor depune înscrisurile care atestă, indirect, data începerii posesiei, respectiv exerciţiul acesteia, *precum*: eventualul act sub semnătură privată, nul absolut pentru lipsa formei, în temeiul căruia reclamantul a intrat în posesia bunului (chitanţă); extrase de rol fiscal şi proces-verbal de impunere; chitanţe care atestă plata impozitului pe teren şi clădire; în raport de dispoziţiile art. 194 lit. c) C.proc.civ., odată cu cererea de chemare în judecată se vor depune în mod obligatoriu certificatul fiscal atestând valoarea de impunere ori, după caz, adeverinţă din care rezultă inexistenţa valorii de impunere; în acest din urmă caz, vor fi ataşate înscrisuri din care rezultă valoarea imobilului în conformitate

[1] A se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, vol. I, 2004, op. cit., p. 166-167 şi 178-186, concluzie consacrată expres de actuala reglementare.

cu grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare; extrasul de carte funciară ori, dacă este cazul, un certificat eliberat de biroul de cadastru şi publicitate imobiliară din care rezultă că imobilul nu este înscris în nicio carte funciară[1];

De asemenea, vor fi depuse odată cu cererea de chemare în judecată şi toate înscrisurile la care se referă art. 1050 alin. (3) C.proc.civ., ori, după caz, răspunsuri oficiale comunicate de autorităţile publice competente din care rezultă refuzul comunicării unor acte, precum certificatul de rol fiscal, unei persoane care nu deţine un titlu de proprietate asupra imobilului, pentru a justifica diligenţa depusă de reclamant pentru respectarea dispoziţiilor legale.

b) *martori* – pentru a dovedi faptul posesiunii în tot timpul prevăzut de lege; se va ţine seama de prezumţia de utilitate a posesiei instituită de art. 922 alin. (2) C.civ., prezumţie care însă are caracter relativ, iar instanţa este ţinută să verifice îndeplinirea cerinţelor uzucapiunii, ceea ce înseamnă că va adresa întrebări din care să rezulte, eventual, fapte de natură să răstoarne prezumţia de utilitate a posesiei [art. 1051 alin. (7) C.proc.civ.]. Se vor indica în mod obligatoriu numele, prenumele şi domiciliul a cel puţin 2 martori [art. 1050 alin. (3) lit. h) C.proc.civ.];

c) *documentaţia tehnică cadastrală a imobilului*, realizată de o persoană fizică sau juridică autorizată, pe cheltuiala reclamantului, documentaţie care trebuie depusă odată cu cererea de chemare în judecată [art. 1050 alin. (3) lit. f) C.proc.civ.].

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea imobilului cu privire la care poartă acţiunea, potrivit art. 3 alin. (1) şi alin. (2) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Taxarea se va face prin raportare la valoarea impozabilă a imobilului [art. 31 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013], scop în care reclamantul va ataşa cererii sale certificatul fiscal din care rezultă valoarea impozabilă [art. 194 lit. c) C.proc.civ.]. În lipsa valorii impozabile, ori dacă, în urma contestării, instanţa apreciază această valoare ca fiind derizorie, taxarea se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare [art. 31 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

[9] Instanţa competentă. Potrivit art. 1050 alin. (1) C.proc.civ., cererea este de competenţa judecătoriei în a cărei circumscripţie este situat imobilul. Criteriul valoric nu prezintă aşadar importanţă. Competenţa teritorială este absolută, fiind vorba despre o cerere reală imobiliară.

---

[1] De vreme ce aceste înscrisuri sunt menţionate expres de art. 194 C.proc.civ., ele trebuie depuse odată cu cererea de chemare în judecată (iar nu ulterior), ca o condiţie de regularitate a sesizării instanţei, sub sancţiunea anulării cererii, în condiţiile art. 200 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRUL DE PUBLICATII ELECTRONICE

78d. Opoziţie la cererea de înscriere a drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii[1)]

Domnule preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale oponentului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) _____, în calitate de oponent, formulez în contradictoriu cu reclamantul _____ **[3]**

Opoziţie la cererea privitoare la înscrierea dreptului real imobiliar în temeiul uzucapiunii,

solicitându-vă respingerea acestei cereri, ca neîntemeiată (după caz, vor fi invocate excepţiile procesuale peremptorii incidente în cauză), cu obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată. **[4]**

Motivele opoziţiei sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 1051 alin. (2) lit. e) şi alin. (6) C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu: _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____ **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

[1)] Pentru un model de cerere, a se vedea *C.C. Dinu*, op. cit., p. 350.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cu privire la procedura specială privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii, în general, a se vedea *supra* **nr. 78c** – *Uzucapiunea extratabulară*, pct. 1.

Natura juridică a opoziţiei este controversată. Ea pare a fi un mijloc de apărare, prin care oponentul solicită respingerea cererii, invocând un drept propriu asupra bunului, precum şi apărări de fond din care rezultă că nu sunt îndeplinite condiţiile uzucapiunii. Totuşi, faţă de împrejurarea că opoziţia se comunică reclamantului, pentru a formula întâmpinare, s-a exprimat şi opinia că opoziţia ar avea o natură similară unei cereri reconvenţionale sau că ar fi o formă de intervenţie *sui generis*[1].

Faptul că oponentul nu trebuie să formuleze o cerere proprie [deşi nu poate fi exclusă formularea unei cereri în revendicare pe calea unei cereri reconvenţionale formulate odată cu opoziţia, cerere care ar urma regimul prevăzut de art. 123 alin. (1) C.proc.civ.] pledează pentru calificarea opoziţiei drept un mijloc de apărare *sui generis*, apărare prin exercitarea căreia terţul devine parte în proces.

[2] Titularul opoziţiei poate fi atât adevăratul proprietar al imobilului, înscris anterior în cartea funciară sau, după caz, neînscris (proprietar extratabular) ori succesorii acestuia, cât şi alţi titulari ai unor drepturi reale constituite de adevăratul proprietar şi care s-ar vedea în situaţia în care drepturile lor s-ar stinge, dacă cererea reclamantului de dobândire prin uzucapiune a dreptului de proprietate ar fi admisă[2].

[3] Considerăm că *datele de identificare ale reclamantului*, altele decât numele sau denumirea acestuia, nu mai trebuie reluate în cuprinsul cererii de opoziţie, ele regăsindu-se la dosarul cauzei.

[4] Obiectul opoziţiei constă în cererea de respingere a cererii de înscriere formulată de reclamant.

[5] Motivele opoziţiei. Oponentul va indica motivele de fapt şi de drept pentru care nu sunt îndeplinite condiţiile uzucapiunii extratabulare. Cu privire la aceste condiţii, a se vedea *supra* **nr. 78c** – *Uzucapiunea extratabulară*, pct. 5.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 1051 alin. (2) lit. e) şi alin. (6) C.proc.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – se vor depune la dosar înscrisuri din care rezultă, după caz, lipsa posesiei (de exemplu un contract din care rezultă că reclamantul este detentor precar) ori întreruperea prescripţiei, într-una din modalităţile arătate de art. 934 raportat la art. 2537-2538 C.civ.;

---

[1] Idem, p. 269.

[2] În sensul că opoziţia poate fi formulat de orice terţ interesat, ibidem.

BUJ - CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

b) *martori* – pentru a dovedi viciile posesiei, respectiv discontinuitatea, clandestinitatea ori tulburarea acesteia sau pentru a dovedi durata reală a posesiei, inferioară celei prevăzute de lege;

c) dacă este cazul, *expertiză tehnică topografică*, pentru a dovedi întinderea reală a terenului aflat în posesia reclamantului, prin ipoteză diferită de cea rezultată din documentaţia cadastrală depusă la dosar de reclamant.

[8] Timbrajul. Fiind vorba despre un mijloc de apărare, opoziţia nu este supusă timbrajului. Dacă odată cu opoziţia se formulează o cerere reconvenţională, sunt aplicabile dispoziţiile art. 34 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererea reconvenţională fiind taxabilă după regulile aplicabile unei cereri cu acelaşi obiect, formulate pe cale principală.

[9] Instanţa competentă. Indiferent că este calificată ca o cerere incidentală (art. 123 C.proc.civ.) sau ca mijloc de apărare (art. 124 C.proc.civ.), opoziţia este de competenţa instanţei învestite cu cererea de înscriere în cartea funciară a dreptului real dobândit în temeiul uzucapiunii.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

79. Acţiune în constatarea accesiunii imobiliare

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Constatarea dobândirii, prin efectul accesiunii imobiliare, precum şi înscrierea în cartea funciară a dreptului meu de proprietate asupra _____

sau

Obligarea pârâtului să desfiinţeze construcţia constând în _____ pe care a edificat-o cu rea-credinţă asupra terenului proprietatea mea, situat în _____

sau

Obligarea pârâtului să cumpere imobilul la valoarea de circulaţie pe care ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat

După caz, în funcţie de situaţia de fapt pretinsă şi de opţiunea reclamantului care cere dobândirea dreptului de proprietate asupra lucrării prin efectul accesiunii se va face una dintre următoarele menţiuni:

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

De asemenea, având în vedere că pârâtul este un constructor de bună-credinţă, îmi manifest opţiunea ca eventualele despăgubiri stabilite la cererea acestuia să fie calculate prin raportare la valoarea materialului şi a manoperei sau la sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării.

De asemenea, având în vedere că pârâtul este un constructor de rea-credinţă, îmi manifest opţiunea ca eventualele despăgubiri stabilite la cererea acestuia să fie calculate prin raportare la jumătate din valoarea materialului şi a manoperei/din sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 492-494 C.civ. din 1864; după caz, dacă Codul civil este aplicabil *rationae temporis*[1)], acţiunea va fi întemeiată pe prevederile art. 581 şi urm.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune reală, prin care titularul dreptului de proprietate asupra terenului pe care este edificată o construcţie tinde să dobândească şi dreptul de proprietate asupra construcţiei edificate pe terenul său de către o altă persoană (sau cu materialele altei persoane).

1) Potrivit art. 58 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, în toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opţiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării. Tot data lucrării este relevantă şi în cazul în care accesiunea imobiliară artificială nu presupune exercitarea unui drept de opţiune, faţă de dispoziţiile art. 3 din Legea nr. 71/2011, fiind vorba despre un fapt juridic supus legii în vigoare la data săvârşirii sale.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Noua reglementare distinge între lucrări autonome şi lucrări adăugate[1].

Lucrările autonome, adică construcţiile, plantaţiile şi orice alte lucrări cu caracter de sine stătător realizate asupra unui imobil – aşadar, de regulă, construcţii noi [art. 578 alin. (2) C.civ.], sunt supuse dispoziţiilor art. 581-582 C.civ., dacă au caracter durabil, sau dispoziţiilor art. 588 C.civ., dacă lucrarea are caracter provizoriu.

Lucrările adăugate nu au caracter de sine stătător, fiind, de regulă, aşa-numite „îmbunătăţiri" aduse unui teren sau unei construcţii existente [art. 578 alin. (2) C.civ.]. Ele sunt supuse dispoziţiilor art. 583-585 C.civ., dacă au caracter durabil, sau dispoziţiilor art. 588 C.civ., dacă lucrarea are caracter provizoriu.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are proprietarul unui teren care pretinde dobândirea dreptului de proprietate asupra construcţiei (ori, după caz, altei lucrări autonome sau adăugate) edificate pe terenul său.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are, după caz, fie proprietarul materialelor cu care proprietarul terenului a edificat lucrarea, fie persoana care a edificat lucrarea pe terenul proprietatea altcuiva.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul acţiunii. Prin această acţiune reclamantul poate solicita instanţei să constate dobândirea dreptului de proprietate asupra unei lucrări pe care acesta a edificat-o pe terenul său, dar cu materialele pârâtului, sau, după caz, asupra unei lucrări edificate de către pârât pe terenul proprietatea reclamantului.

Această cerere este consecinţa exercitării pozitive a dreptului de accesiune, reclamantul având posibilitatea alternativă ca, în cazul constructorului de rea-credinţă, să ceară instanţei obligarea pârâtului la desfiinţarea construcţiei, caz în care temeiul cererii îl constituie atât dispoziţiile art. 494 alin. (2) C.civ. din 1864, care conferă această opţiune, cât şi, în cele din urmă, dreptul de proprietate al reclamantului, care a fost lezat prin edificarea de către un terţ a unei construcţii pe terenul său[2].

---

[1] Pentru o prezentare amplă şi pertinentă a instituţiei accesiunii imobiliare artificiale, în fosta şi actuala reglementare, a se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, vol. I, 2004, op. cit., p. 364-385.

[2] În literatura juridică s-a exprimat opinia că admiterea acestei cereri ar fi condiţionată de eliberarea autorizaţiei de desfiinţare de către autoritatea competentă (*G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 260-261); considerăm discutabilă această opinie, întrucât autorizaţia poate fi eliberată şi după ce hotărârea prin care s-a dispus desfiinţarea devine executorie, pe parcursul judecăţii fiind suficientă eliberarea unei adeverinţe din care să rezulte că nu există impedimente tehnice ori de altă natură pentru eliberarea unei autorizaţii de desfiinţare pentru construcţia edificată pe terenul reclamantului. Art. 582 alin. (2) C.civ. nu instituie o condiţie *prealabilă* pentru a se putea *dispune* desfiinţarea, ci arată că executarea efectivă a măsurii luate de instanţă se face după prealabila obţinere a autorizaţiei impuse de lege. În sensul că desfiinţarea lucrării nu se va putea *face* decât cu respectarea legislaţiei speciale privind autorizarea lucrărilor în construcţii, a se vedea *C. Bîrsan*, op. cit., p. 375. De altfel, este greu de primit teza că autorizaţia va fi eliberată doar ipotetic, pentru cazul în care cererea va fi admisă, ceea ce nu este deloc sigur, dacă de exemplu pârâtul invocă buna sa credinţă, iar reclamantul afirmă că este de rea-credinţă.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Sub imperiul Codului civil în vigoare, în cazul în care constructorul este de bună-credinţă, reclamantul poate, după caz, să ceară: a) înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, plătind, la alegerea sa, valoarea materialului şi a manoperei sau la sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării [art. 581 lit. a) C.civ.]; b) să ceară obligarea pârâtului să cumpere imobilul la valoarea de circulaţie pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat [art. 581 lit. b) C.civ.].

Dacă constructorul este de rea-credinţă, reclamantul poate, după caz, să ceară: a) înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, plătind, la alegerea sa, jumătate din valoarea materialului şi a manoperei sau jumătate din sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării [art. 582 lit. a) C.civ.]; b) obligarea autorului lucrării la desfiinţarea acesteia; c) obligarea pârâtului să cumpere imobilul la valoarea de circulaţie pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat [art. 582 lit. c) C.civ.].

De vreme ce atunci când invocă accesiunea asupra unei lucrări autonome sau, după caz, asupra unei lucrări adăugate cu caracter util proprietarul terenului are întotdeauna opţiunea între a plăti o indemnizaţie raportată fie la valoarea materialului sau a manoperei, fie la sporul de valoare (care se va acorda integral sau în proporţie de jumătate, în funcţie de atitudinea subiectivă a pârâtului), este preferabil ca opţiunea să fie exercitată chiar înainte ca pârâtul să formuleze o cerere reconvenţională ori o cerere pe cale separată având ca obiect plata indemnizaţiei, pentru ca atât partea adversă, cât şi instanţa să cunoască valoarea ce poate fi pretinsă, respectiv valoarea ce trebuie determinată prin probele administrate.

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona şi argumenta condiţiile accesiunii imobiliare, şi anume:

a) *calitatea reclamantului de proprietar al terenului* pe care s-a edificat construcţia şi titlul pe care se întemeiază această calitate, de exemplu un contract de vânzare, de donaţie, de schimb, uzucapiunea etc.; se vor avea în vedere dispoziţiile art. 565 C.civ., referitoare la proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară, extrasul de carte funciară fiind, aşadar, apt să facă singur dovada dreptului de proprietate, chiar şi în lipsa efectului constitutiv al înscrierilor în cartea funciară, cel puţin câtă vreme pârâtul nu opune un titlu de proprietate mai bine caracterizat;

b) *calitatea pârâtului de proprietar al materialelor* cu care reclamantul a edificat lucrarea pe terenul său ori, după caz, *de constructor al lucrării ridicate pe terenul reclamantului*;

c) *calitatea pârâtului de constructor de bună sau de rea-credinţă*, dacă accesiunea se invocă împotriva constructorului. Este de bună-credinţă cel ce ridică o construcţie pe un teren având convingerea că acel teren se află în proprietatea sa. Aşadar, terenul este stăpânit de constructor în temeiul unui titlu translativ de proprietate ori de alt drept real principal, precum superficia, ale cărui vicii nu-i sunt cunoscute. Este de rea-credinţă cel care construieşte pe un teren despre care ştie că nu îi aparţine, de exemplu detentorul precar sau cel care îl foloseşte

fără niciun titlu sau în baza unui titlu ale cărui vicii îi sunt cunoscute ori al cărui caracter litigios îi este cunoscut. Sub imperiul vechii reglementări, dacă imobilul era înscris în cartea funciară, trebuia admis că este de bună-credinţă doar cel care s-a considerat proprietar în temeiul unui titlu translativ de proprietate ale cărui vicii nu-i erau cunoscute[1)].

Dacă este aplicabil noul Cod civil, buna-credinţă este definită riguros, fiind de bună-credinţă doar autorul lucrării care se întemeiază pe cuprinsul cărţii funciare în care, la data realizării lucrării, era înscris ca proprietar al imobilului (sau, după caz, ca titular al unui drept de superficie sau al oricărui alt drept care, potrivit legii, îi permite, realizând o lucrare asupra imobilului altuia, să devină proprietarul acesteia), fie pe un mod de dobândire nesupus înscrierii în cartea funciară, dacă, în ambele cazuri, nu rezulta din cartea funciară şi nu a cunoscut pe nicio altă cale viciul titlului său, construind totodată cu respectarea autorizaţiei de construire (art. 586 C.civ.).

[6] Temeiul de drept îl reprezintă art. 492 C.civ. din 1864, regula generală în materie de accesiune. Acesta se întregeşte, după caz, cu dispoziţiile art. 493 sau ale art. 494 C.civ. din 1864, după cum se invocă accesiunea asupra construcţiei edificate de proprietarul terenului, dar cu materiale altcuiva, sau asupra construcţiei edificate de o persoană, cu materialele ei, pe terenul altcuiva.

Dacă *rationae temporis* sunt aplicabile dispoziţiile Noului Cod civil, vor fi invocate, după caz, dispoziţiile art. 581-582 C.civ. în cazul lucrărilor autonome cu caracter durabil; art. 583-585 C.civ. în cazul lucrărilor adăugate cu caracter durabil; art. 588 C.civ., în cazul lucrărilor provizorii, autonome ori adăugate.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu titlul de proprietate al reclamantului asupra terenului, de exemplu un contract de vânzare-cumpărare, de donaţie, de schimb, o hotărâre de constatare a uzucapiunii, extrasul de carte funciară etc.;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul calităţii sale de proprietar al materialelor cu care s-a edificat construcţia în litigiu sau, după caz, al calităţii sale de constructor de bună ori de rea-credinţă al acestei construcţii;

c) *martori* – pe aspectul edificării construcţiei şi al poziţiei subiective a pârâtului la momentul edificării construcţiei;

d) *expertiză tehnică imobiliară* – pentru identificarea construcţiei sub aspectul amplasamentului şi al componenţei, dar şi al valorii, după caz, a materialelor şi manoperei sau al sporului de valoare al terenului. Vor fi avute în vedere dispoziţiile art. 595 C.civ., potrivit căruia ori de câte ori, în aplicarea unei dispoziţii din prezenta secţiune, instanţa este învestită să stabilească întinderea indemnizaţiei sau despăgubirii, ea va ţine seama de valoarea de circulaţie a bunului calculată la data hotărârii judecătoreşti. Această soluţie trebuia reţinută şi sub imperiul vechii

[1)] Cu privire la această interpretare judicioasă a noţiunii de bună-credinţă sub imperiul Codului civil din 1864, a se vedea *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, vol. II, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2004, p. 276-280.

reglementări. Practic, întrucât expertiza nu poate stabili valoarea bunului la o dată viitoare, obiectivul propus va avea în vedere determinarea valorii de circulaţie actuale, în condiţiile în care de la efectuarea expertizei şi până la pronunţarea hotărârii nu ar trebui să treacă prea mult timp.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea lucrării cu privire la care se invocă accesiunea, conform art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Taxarea se va face prin raportare la valoarea impozabilă a imobilului [art. 31 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013], scop în care reclamantul va ataşa cererii sale certificatul fiscal din care rezultă valoarea impozabilă [art. 194 lit. c) C.proc.civ.]. În lipsa valorii impozabile ori dacă, în urma contestării, instanţa apreciază această valoare ca fiind derizorie, taxarea se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare [art. 31 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia se situează imobilul, potrivit art. 117 C.proc.civ. (competenţă teritorială exclusivă);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea obiectului pricinii este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) şi art. 95 pct. 1 C.proc.civ. Valoarea obiectului cererii va fi determinată, după caz, în condiţiile art. 98 alin. (1) şi (3) C.proc.civ. sau ale art. 104 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

80. Acțiuni posesorii

80a. Acțiune posesorie generală (în complângere)

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la _____ [4]

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1002 şi urm. C.proc.civ. raportat la art. 949 şi art. 951 alin. (1) C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IAȘI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea posesorie, sub ambele sale forme, este o acţiune reală, imobiliară sau mobiliară, prin care se urmăreşte apărarea posesiei, ca simplă stare de fapt, împotriva oricărei tulburări, ea putând fi folosită fie pentru păstrarea posesiei, fie pentru redobândirea acesteia în cazul în care a fost pierdută[1].

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are posesorul care pretinde tulburarea sa de către o altă persoană în exercitarea stăpânirii de fapt asupra unui bun; şi detentorul precar poate folosi acţiunea posesorie, însă în acest caz, acţiunea nu poate fi formulată împotriva persoanei faţă de care există obligaţia de restituire a bunului (art. 950 C.civ.).

Practic, acţiunile posesorii pot fi folosite de proprietar şi de titularii altor drepturi reale, cum ar fi titularii dezmembrămintelor dreptului de proprietate – uzufruct, uz, abitaţie, superficie, care au un drept de opţiune între acţiunile petitorii şi cele posesorii.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana căreia i se impută tulburarea posesiei de care se bucură o altă persoană. Acţiunea posesorie poate fi introdusă şi împotriva proprietarului care încearcă să intre în posesia bunului pe căi de fapt, întrucât nimeni nu-şi poate face dreptate singur. Dacă însă detentorul precar cere proprietarului să respecte folosinţa pe care i-a acordat-o prin contract, el nu are la dispoziţie acţiunea posesorie, ci o acţiune personală, născută din contract[2] (art. 950 C.civ.).

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul acţiunii. Pe calea acţiunii posesorii reclamantul poate solicita instanţei obligarea pârâtului fie la încetarea actelor de tulburare a posesiei asupra imobilului său, fie la restituirea posesiei bunului mobil sau imobil de care a fost deposedat. Spre deosebire de vechea reglementare, în care se susţinea că acţiunea posesorie priveşte numai bunurile imobile, în prezent se admite că acţiunea poate să privească şi un bun mobil[3].

În condiţiile art. 949 alin. (1) teza a II-a C.civ., posesorul este îndreptăţit să pretindă despăgubiri pentru prejudiciile cauzate, în condiţiile dreptului comun al răspunderii civile delictuale, cerere care poate fi formulată pe cale accesorie, odată cu acţiunea posesorie.

---

[1] *E. Chelaru,* Curs de drept civil. Drepturi reale principale, Ed. All Beck, Bucureşti, 2000, p. 130; *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 79.

[2] *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 243.

[3] *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 79; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 243.

BCU IAŞI CENTRALA INVESTIGATII LIBRARY

[5] Motivele de fapt. Se vor menționa și argumenta condițiile acțiunii posesorii generale[1]:

a) faptul că *pârâtul a săvârșit acte de tulburare sau de deposedare a reclamantului de bunul stăpânit în fapt de acesta*. Tulburarea și deposedarea pot fi de fapt sau de drept.

Tulburarea de fapt se realizează prin executarea unor lucrări pe terenul posedat de o altă persoană, prin însușirea fructelor, prin ocuparea unei porțiuni din acest teren, prin executarea unor îngrădiri etc., iar *tulburarea de drept* se realizează prin acte juridice de contestare a posesiei, cum ar fi notificarea prin care pârâtul solicită chiriașului să-i fie lui plătită chiria bunului și nu locatorului (posesorul cu care contractul a fost încheiat) etc.[2]

Deposedarea înseamnă pierderea completă a posesiei, la care se ajunge prin utilizarea unor mijloace de fapt, dar și de drept de către uzurpator; deposedarea este de fapt atunci când, de exemplu, în lipsa proprietarului, pârâtul se instalează în locuința acestuia, pretinzându-se în drept de a o stăpâni ca proprietar, sau când pârâtul culege de pe câmp recolta posesorului, comportându-se ca posesor al terenului, iar deposedarea este de drept atunci când, de exemplu, s-a pus în executare o hotărâre judecătorească pronunțată într-un proces în care posesorul nu a fost parte sau un contract de vânzare la care posesorul nu a fost parte etc.[3], desigur în măsura în care n-ar fi aplicabile prevederile art. 897 C.proc.civ. Dacă se pune în executare o hotărâre judecătorească pronunțată într-un proces în care posesorul nu a fost parte, iar acesta deține un titlu opozabil creditorului urmăritor, acesta poate formula contestație la executare.

b) faptul că *nu a trecut un an de la tulburarea sau deposedarea reclamantului* de către pârât (termenul de un an este un termen de prescripție a dreptului material la acțiune[4]);

c) faptul că, *înainte de data tulburării sau deposedării, reclamantul a posedat bunul cel puțin un an*; în cazul în care reclamantul nu a posedat un an întreg, el poate să unească posesia sa cu posesia autorului său, invocând joncțiunea posesiilor pe temeiul art. 933 alin. (2) C.civ.[5]; acest termen de 1 an se deosebește esențial de termenul de prescripție de 1 an înăuntrul căruia trebuie introdusă acțiunea posesorie, în cazul termenului prevăzut de art. 949 alin. (1) C.civ. fiind vorba despre o condiție de admisibilitate a cererii posesorii în complângere;

d) *posesiunea exercitată de reclamant a fost utilă*, adică neviciată. În acest sens se va arăta că reclamantul a posedat bunul în mod continuu, fără intermitențe

---

[1] *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 81-83.

[2] *E. Chelaru*, op. cit., p. 153-154.

[3] *V.M. Ciobanu*, Tratat, vol. II, p. 536.

[4] Idem, p. 537; *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 82; *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 241.

[5] *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 82, precum și doctrina acolo citată.

anormale, în mod pașnic, public și sub nume de proprietar, adică pentru sine și nu pentru altul, altfel spus că posesiunea sa nu a fost afectată de viciile discontinuității, tulburării sau clandestinității [art. 922 și art. 951 alin. (2) C.civ., *a contrario*].

e) în măsura în care se cere obligarea pârâtului la plata de despăgubiri pentru tulburările aduse posesiei reclamantului, vor fi expuse elementele de fapt din care rezultă îndeplinirea condițiilor răspunderii civile delictuale. A se vedea *supra* **nr. 70a** – *Acțiune în răspundere civilă delictuală pentru fapta proprie*, pct. 4.

[6] Temeiul de drept este dat de dispozițiile art. 1002 și urm. C.proc.civ. raportat la art. 949 și art. 951 alin. (2) C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – dacă este cazul, se vor depune înscrisurile care atestă, indirect, data începerii posesiei, respectiv exercițiul acesteia; în raport de dispozițiile art. 194 lit. c) C.proc.civ., odată cu cererea de chemare în judecată se vor depune în mod obligatoriu certificatul fiscal atestând valoarea de impunere ori, după caz, adeverință din care rezultă inexistența valorii de impunere; în acest din urmă caz, vor fi atașate înscrisuri din care rezultă valoarea imobilului în conformitate cu grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăților imobiliare; extrasul de carte funciară ori, dacă este cazul, un certificat eliberat de biroul de cadastru și publicitate imobiliară din care rezultă că imobilul nu este înscris în nicio carte funciară[1];

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul actelor exercitate asupra posesiunii reclamantului (acte de tulburare sau de deposedare), ca și pe aspectul prejudiciilor cauzate (dacă se cer și despăgubiri);

b) *martori* – pe aspectul posesiei exercitate de reclamant și al tulburării sau deposedării sale de bun, respectiv pe aspectul prejudiciilor cauzate (dacă se cer și despăgubiri).

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20% din valoarea bunului a cărui posesie este protejată ori solicitată, conform art. 4 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Taxarea se va face prin raportare la valoarea impozabilă a imobilului [art. 31 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013], scop în care reclamantul va atașa cererii sale certificatul fiscal din care rezultă valoarea impozabilă [art. 194 lit. c) C.proc.civ.]. În lipsa valorii impozabile ori dacă, în urma contestării, instanța apreciază această valoare ca fiind derizorie, taxarea se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăților imobiliare [art. 31 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

În cazul în care se cere obligarea pârâtului la plata despăgubirilor pentru atingerile aduse posesiei reclamantului, taxa de timbru se va calcula la valoarea pretinsă, potrivit art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013.

---

[1] De vreme ce aceste înscrisuri sunt menționate expres de art. 194 C.proc.civ., ele trebuie depuse odată cu cererea de chemare în judecată (iar nu ulterior), ca o condiție de regularitate a sesizării instanței, sub sancțiunea anulării cererii, în condițiile art. 200 C.proc.civ.

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" UNIVERSITY LIBRARY

[9] Instanța competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanța în circumscripția căreia se situează imobilul, potrivit art. 117 alin. (3) C.proc.civ. (competență teritorială absolută);

b) *material* – instanța competentă este judecătoria, conform art. 94 pct. 1 lit. g) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

80b. Acţiune posesorie specială (în reintegrare)

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la _____ **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 1002 şi urm. C.proc.civ. raportat la art. 949 şi art. 951 alin. (2) C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. A se vedea *supra* **nr. 80a** – *Acţiunea posesorie generală (în complângere)*, pct. 1.

[2] Calitate procesuală activă. A se vedea *supra* **nr. 80a** – *Acţiunea posesorie generală (în complângere)*, pct. 2.

[3] Calitate procesuală pasivă. A se vedea *supra* **nr. 80a** – *Acţiunea posesorie generală (în complângere)*, pct. 3.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul acţiunii. A se vedea *supra* **nr. 80a** – *Acţiunea posesorie generală (în complângere)*, pct. 4.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona că:

a) *pârâtul a săvârşit, prin violenţă, acte de tulburare sau deposedare a reclamantului* de bunul stăpânit în fapt de acesta. Prin violenţă se înţelege orice cale de fapt contrară ordinii de drept, care implică rezistenţă, opunere din partea adversarului şi care tinde la deposedarea posesorului[1] (de exemplu lovirea, întrebuinţarea de arme, insultele, ameninţările etc.);

b) *anterior tulburării sau deposedării reclamantul a posedat imobilul în litigiu.* Nu se cere ca posesia să fi fost de bună-credinţă sau utilă;

c) *nu a trecut un an de la tulburare sau deposedare*, întrucât potrivit art. 951 alin. (1) C.civ., în caz de tulburare ori deposedare, paşnică sau violentă, acţiunea se introduce în termen de 1 an de la data tulburării sau deposedării; ca urmare, se va indica data actelor de violenţă săvârşite de pârât. Acest termen de 1 an este un termen de prescripţie a dreptului material la acţiune.

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 1002 şi urm. C.proc.civ. raportat la art. 949 şi art. 951 alin. (2) C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – A se vedea *supra* **nr. 80a** – *Acţiunea posesorie generală (în complângere)*, pct. 7;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul actelor exercitate asupra posesiunii reclamantului (acte de tulburare sau deposedare) şi al datei la care au avut loc acestea;

b) *martori* – pe aspectul posesiunii exercitate de reclamant, al actelor de tulburare sau deposedare săvârşite de pârât şi al datei acestor acte.

[8] Timbrajul. A se vedea *supra* **nr. 80a** – *Acţiunea posesorie generală (în complângere)*, pct. 8.

[9] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 80a** – *Acţiunea posesorie generală (în complângere)*, pct. 9.

---

[1] *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Drepturile reale, p. 242.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

80c. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la _____ [4]

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 952 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea reglementată de art. 952 C.civ. are ca scop protejarea posesiei, ca şi acţiunile posesorii. Spre deosebire de acestea din urmă, care sunt instrumente de protecţie juridică *post factum*, adică după ce deposedarea sau tulburarea posesiei s-a produs, măsurile pentru conservarea bunului posedat sunt instrumente juridice care previn producerea tulburării[1]. Această acţiune poate fi subsumată categoriei acţiunilor posesorii, în sens larg.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are posesorul care pretinde că există motive temeinice să se considere că bunul aflat în posesia sa va fi distrus sau deteriorat într-una din modalităţile arătate de art. 952 C.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are posesorul bunului de la care emană pericolul distrugerii sau deteriorării bunului reclamantului sau, după caz, proprietarul fondului învecinat, pe care se fac lucrările la care se referă art. 952 C.civ., dar şi autorul respectivelor lucrări.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Obiectul acţiunii. Reclamantul poate solicita instanţei obligarea pârâtului la deplasarea bunului periculos sau, după caz, încetarea lucrărilor ori alte măsuri în legătură cu bunul respectiv sau cu lucrările efectuate, de natură a înlătura starea de pericol pentru bunurile aflate în posesia reclamantului.

În doctrină s-a arătat că cererile arătate în cuprinsul alin. (1) se formulează pe calea dreptului comun, iar cererile formulate potrivit alin. (2) vor fi soluţionate potrivit dispoziţiilor referitoare la ordonanţa preşedinţială, fiind vorba despre măsuri provizorii luate până la judecarea cererii principale; particularitatea rezidă în posibilitatea instanţei de a obliga părţile la plata unei cauţiuni[2].

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona şi argumenta condiţiile specifice ale acestei acţiuni:

a) faptul că *reclamantul se află în posesia unui bun (de regulă imobil, dar poate fi vorba şi despre un bun mobil)*. În lipsa unei dispoziţii legale exprese în sens contrar, credem că nu contează durata şi calitatea posesiei exercitate de reclamant, întrucât premisa acestei acţiuni este crearea unei stări de pericol pentru bunul posedat, ceea ce pledează pentru asimilarea acestei acţiuni unei cereri posesorii în reintegrare [art. 951 alin. (2) C.civ., aplicabil prin asemănare].

b) faptul că *bunul posedat poate fi deteriorat sau distrus* de un bun aflat în posesia pârâtului sau, după caz, prin efectuarea unei lucrări de către pârât sau

---

[1] *V. Stoica*, Drept civil. Drepturile reale principale, 2013, op. cit., p. 83; *C. Bîrsan*, op. cit., p. 353.

[2] *G. Boroi, C.A. Anghelescu, B. Nazat*, op. cit., p. 245-246.

BCU "ST. CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

sub controlul acestuia. Se va argumenta în detaliu în ce constă starea de pericol şi legătura de cauzalitate între aceasta şi bunul sau, după caz, lucrarea pârâtului.

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 952 C.civ. Dacă se cere luarea provizorie a măsurilor la care se referă alin. (2) al aceluiaşi articol, se vor indica şi dispoziţiile art. 996 şi urm. C.proc.civ., aplicabile în completare. A se vedea *supra* **nr. 37** – *Cerere de ordonanţă preşedinţială*.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – dacă este cazul, se vor depune înscrisurile care atestă, indirect, existenţa posesiei; în raport de dispoziţiile art. 194 lit. c) C.proc.civ., odată cu cererea de chemare în judecată se vor depune în mod obligatoriu certificatul fiscal atestând valoarea de impunere ori, după caz, adeverinţă din care rezultă inexistenţa valorii de impunere; în acest din urmă caz, vor fi ataşate înscrisuri din care rezultă valoarea imobilului în conformitate cu grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare; extrasul de carte funciară ori, dacă este cazul, un certificat eliberat de biroul de cadastru şi publicitate imobiliară din care rezultă că imobilul nu este înscris în nicio carte funciară[1];

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul particularităţilor cu privire la bunul aflat în posesia sa ori cu privire la lucrările efectuate, respectiv cu privire la starea de pericol creată pentru bunul posedat de reclamant;

b) *martori* – pe aspectele care fac şi obiectul probei cu interogatoriu.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20% din valoarea bunului a cărui posesie este protejată ori solicitată, conform art. 4 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Taxarea se va face prin raportare la valoarea impozabilă a imobilului [art. 31 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013], scop în care reclamantul va ataşa cererii sale certificatul fiscal din care rezultă valoarea impozabilă [art. 194 lit. c) C.proc.civ.]. În lipsa valorii impozabile ori dacă, în urma contestării, instanţa apreciază această valoare ca fiind derizorie, taxarea se va face prin raportare la grilele notariale cuprinzând valorile orientative ale proprietăţilor imobiliare [art. 31 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013].

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia se situează imobilul, potrivit art. 117 alin. (3) C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria, conform art. 94 pct. 1 lit. g) C.proc.civ. Credem că fiind în prezenţa unei acţiuni posesorii *sui generis*, competenţa materială aparţine judecătoriei potrivit acestui text de lege. În subsidiar, am fi în prezenţa unei obligaţii de a (nu) face neevaluabilă în bani, dată în competenţa judecătoriei potrivit art. 94 pct. 1 lit. h) C.proc.civ.

---

[1] De vreme ce aceste înscrisuri sunt menţionate expres de art. 194 C.proc.civ., ele trebuie depuse odată cu cererea de chemare în judecată (iar nu ulterior), ca o condiţie de regularitate a sesizării instanţei, sub sancţiunea anulării cererii, în condiţiile art. 200 C.proc.civ.

BCU Cluj / Central University Library

81. Acțiune în repararea pagubei cauzate prin erori judiciare

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată statul, reprezentat de Ministerul Finanțelor Publice **[3]**, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtului la plata de despăgubiri

în sumă de _____ lei, pentru repararea prejudiciului cauzat prin _____ **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 538-542 NCPP.

Probe [7]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez [8]: în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acțiune personală, în realizare, prin care victima unei erori judiciare solicită repararea de către stat a prejudiciului ce i-a fost cauzat fie prin condamnarea sa pe nedrept, fie prin privarea sa nelegală de libertate sau prin restrângerea libertății sale în cursul procesului penal.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană care pretinde că a fost condamnată definitiv pe nedrept sau care pretinde că, în cursul procesului penal, a fost privată de libertate ori i s-a restrâns libertatea în mod nelegal, iar după moartea acesteia, persoanele care se aflau în întreţinerea sa; de asemenea, are calitate procesuală activă şi persoana care a fost privată de libertate după ce a intervenit prescripţia, amnistia sau dezincriminarea faptei, iar după moartea acesteia, persoanele care se aflau în întreţinerea sa.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are statul, reprezentat de Ministerul Finanţelor Publice.

[4] Obiectul procesului. Reclamantul poate solicita fie plata de despăgubiri băneşti, fie constituirea în favoarea sa a unei rente viagere, fie încredinţarea lui, pe cheltuiala statului, unui institut de asistenţă socială şi medicală.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de persoană îndreptăţită la despăgubiri*, justificată prin aceea că a fost victima unei erori judiciare, constând în condamnarea sa pe nedrept, în privarea sa de libertate ori în restrângerea nelegală a libertăţii în cursul procesului penal, întrucât aceste măsuri au fost ulterior infirmate, fie prin hotărâre definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal pentru cauza prevăzută art. 16 alin. (1) lit. i) NCPP, fie prin ordonanţă a procurorului de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, fie prin ordonanţă a procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale pentru cauza prevăzută în art. 16 alin. (1) lit. i) NCPP ori prin hotărâre a instanţei de revocare a măsurii privative ori restrictive de libertate. Se va indica, în acest sens, actul prin care s-a dispus faţă de reclamant măsura condamnării, privării de libertate sau restrângerii de libertate, precum şi actul prin care a fost infirmată această măsură;

b) *în ce constă prejudiciul – material şi/sau moral – suferit de reclamant* prin condamnarea sa pe nedrept ori, după caz, prin privarea sa nelegală de libertate sau prin restrângerea nelegală a libertăţii sale în cursul procesului penal. Dovada că a fost condamnat pe nedrept nu îl scuteşte pe reclamant de a face dovada prejudiciului suferit prin condamnarea sa pe nedrept. În cazul în care pentru acest prejudiciu se cer despăgubiri băneşti sau constituirea unei rente viagere, reclamantul trebuie să facă *cuantificarea bănească a prejudiciului*, prin indicarea criteriilor prevăzute de lege în acest scop raportat la situaţia sa concretă, respectiv a duratei privării de libertate sau a restrângerii de libertate suportate şi a consecinţelor produse asupra persoanei ori asupra familiei reclamantului, sens în care se poate invoca de către reclamant pierderea calităţii sale de salariat, a unui post de conducere, a încrederii opiniei publice în respectabilitatea şi moralitatea sa etc., respectiv care au fost drepturile salariale de care a fost lipsit în perioada privării sau restrângerii de libertate, pierderea salarială suferită prin imposibilitatea angajării în acelaşi loc de muncă avut înainte de arestare, dimensiunile traumei psihice suportate prin faptul că a fost supus unei măsuri specifice dreptului penal

BCU "MIHAI EMINESCU" IAŞI UNIVERSITY LIBRARY

nelegale, luate împotriva sa raportat la statutul său social, la reputaţia de care se bucura în societate şi la locul de muncă etc.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 538-542 NCPP.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu ordonanţa prin care s-a dispus privarea de libertate sau restrângerea libertăţii ori, după caz, hotărârea definitivă de condamnare a reclamantului, precum şi ordonanţa de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, ordonanţa de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a procesului penal pentru cauza prevăzută de art. 16 alin. (1) lit. i) NCPP sau, după caz, hotărârea definitivă de achitare ori de încetare a procesului penal pentru cauza prevăzută de art. 16 alin. (1) lit. i) NCPP, plus orice alte înscrisuri de natură să dovedească prejudiciul suferit de reclamant prin condamnarea sa pe nedrept, prin privarea sa nelegală de libertate ori prin restrângerea nelegală a libertăţii sale şi cuantumul acestui prejudiciu (de exemplu acte de la locul de muncă privind veniturile salariale încasate înainte şi după condamnare/privare/restrângere de libertate, precum şi cele pe care le-ar fi încasat în perioada cât s-a aflat în una din aceste situaţii etc.);

b) *martori* – pe aspectul prejudiciului cauzat reclamantului şi al cuantumului acestuia;

c) *expertiză contabilă* – dacă este cazul, pentru a determina cuantumul actualizat al prejudiciului suportat de reclamant.

[8] Timbrajul. Acţiunea este scutită de taxa judiciară de timbru, potrivit art. 541 alin. (4) NCPP.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei circumscripţie teritorială domiciliază reclamantul, potrivit art. 541 alin. (3) NCPP (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 541 alin. (3) NCPP.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

82. Acţiune de partaj succesoral

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul (sau, după caz, subsemnaţii) **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, şi pe _____, domiciliat în _____, în calitate de pârâţi, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Ieşirea din indiviziune [4]

asupra bunurilor aflate în masa de împărţit a defunctului _____, decedat la data de _____ şi atribuirea acestora către copărtaşi, în funcţie de cotele succesorale.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că la data de _____ a decedat numitul _____, cu ultimul domiciliu în _____, lăsând ca urmaşi pe _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 1143 C.civ. şi ale art. 979-980 C.proc.civ.

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- copia cărţii de identitate (numai un exemplar pentru instanţă);
- dovada îndeplinirii procedurii prealabile obligatorii sau a şedinţei de informare la mediator (dacă este cazul);
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Partajul este operaţiunea juridică ce pune capăt stării de indiviziune (coproprietate) prin împărţirea în natură şi/sau prin echivalent a bunurilor aflate în indiviziune, având ca efect înlocuirea cu efect retroactiv a cotei-părţi indivize ideale şi abstracte asupra bunurilor supuse partajului cu drepturi exclusive ale fiecăruia dintre coindivizari asupra acestor bunuri (valori), determinate în materialitatea lor[1].

Acţiunea de partaj succesoral este o acţiune reală, cu caracter patrimonial.

[2] Calitate procesuală activă să formuleze cererea o au copărtaşii (respectiv moştenitorii legali şi testamentari, universali sau cu titlu universal), succesorii în drepturi ai copărtaşilor, precum şi creditorii personali ai copărtaşilor. Potrivit art. 1156 alin. (1) C.civ., creditorii personali ai moştenitorilor şi orice persoană ce justifică un interes legitim pot să ceară partajul în numele debitorului lor, pot pretinde să fie prezenţi la partajul prin bună învoială sau pot să intervină în procesul de partaj. Desigur aceştia pot formula acţiunea de partaj numai pe calea acţiunii oblice[2], dar pot pretinde să fie prezenţi în partajul prin bună învoială sau pot interveni în procesul de partaj. Aceşti creditori nu exercită dreptul în nume propriu, ci pentru coindivizarul-debitor.

Acţiunea de partaj fiind asimilată unui act de dispoziţie, toate părţile trebuie să aibă capacitate deplină de exerciţiu. În cazul celor lipsiţi de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă, aceştia trebuie reprezentaţi, respectiv asistaţi de ocrotitorul legal.

În caz de contrarietate de interese între ocrotitor şi cel ocrotit, este necesară numirea unui curator special, potrivit prevederilor art. 58 C.proc.civ.

În cazul stingerii litigiului prin tranzacţie, este nevoie de autorizarea instanţei de tutelă pentru cei lipsiţi de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă. În procedura partajului succesoral se aplică, în temeiul art. 1143 C.civ., şi dispoziţiile partajului de drept comun reglementat de art. 669-686 C.civ. Potrivit art. 674 C.civ.: „dacă un coproprietar este lipsit de capacitate de exerciţiu ori are capacitate de exerciţiu restrânsă, partajul va putea fi făcut prin bună învoială numai cu autorizarea instanţei de tutelă, precum şi, dacă este cazul, a ocrotitorului legal".

[3] Calitate procesuală pasivă au ceilalţi copărtaşi care nu au cerut ieşirea din indiviziune. Atunci când se formulează cererea de chemare în judecată trebuie introduşi în cauză toţi moştenitorii, pentru ca hotărârea pronunţată să le fie opozabilă.

---

[1] *Fr. Deak*, Tratat de drept succesoral, Ed. Actami, Bucureşti, 1999, p. 551.

[2] Creditorii succesiunii pot cere şi aceştia partajul pe calea acţiunii oblice, aflându-se într-o situaţie similară celei a creditorilor personali ai succesorilor. În acest sens, a se vedea *D. Chirică*, Drept civil. Succesiuni, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 1996, p. 297.

BUJAS CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[4] Obiectul partajului îl constituie, de regulă, numai bunurile asupra cărora poartă drepturile reale[1] ale defunctului transmise asupra moştenitorilor. În practică, odată cu cererea de partaj se formulează şi cereri cu privire la lichidarea pasivului succesoral, atunci când moştenitorii nu se înţeleg, însă cauza juridică[2] a acestei cereri este diferită, fiind o acţiune în regres, întemeiată fie pe o gestiune de afaceri, fie pe o subrogaţie reală[3].

În cadrul partajului se pot formula şi alte cereri, cum ar fi reducţiunea liberalităţilor excesive, acţiunea în anularea testamentului sau a certificatului de moştenitor etc. Aceste cereri vor fi tratate separat în prezenta lucrare, însă este indicat ca toate aceste tipuri de cereri, în măsura în care ele sunt oportune şi există interesul părţilor, să fie formulate în cadrul acţiunii de partaj succesoral, pentru rezolvarea unitară a cauzei şi pentru lichidarea tuturor pretenţiilor reciproce cu privire la averea succesorală.

[5] Motivele de fapt. Potrivit dispoziţiilor art. 980 C.proc.civ., în cererea de partaj se vor menţiona obligatoriu persoanele între care urmează a avea loc partajul, titlul pe baza căruia acesta este cerut, toate bunurile supuse partajului, valoarea lor, locul unde acestea se află, precum şi persoana care le deţine sau le administrează. Astfel:

a) se vor indica *persoanele între care urmează să aibă loc împărţeala.* Se va învedera instanţei cine şi în ce calitate vine la moştenire, indicându-se gradul de rudenie al reclamantului şi al pârâţilor cu autorul sau calitatea de legatar. Părţile vin la succesiune în ordinea claselor de moştenitori, iar soţul supravieţuitor vine în concurs cu toate clasele de moştenitori, potrivit art. 963 C.civ.[4];

b) obligatoriu se va menţiona *data decesului* şi *ultimul domiciliu al defunctului*, pentru a se putea determina data deschiderii succesiunii, precum şi competenţa teritorială a instanţei;

c) se va face vorbire despre *acceptarea succesiunii*, atât de către reclamanţi, cât şi de pârâţi;

d) se vor menţiona bunurile care intră în *masa succesorală* şi modul de dobândire a acestora de către defunct (cumpărare, donaţie, accesiune etc.). În acţiunea de partaj se va indica obligatoriu locul unde se află bunurile şi în posesia sau administrarea cui se află;

---

[1] *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 556. În ceea ce priveşte creanţele defunctului şi pasivul succesoral, acestea se transmit divizate către moştenitorii universali şi cu titlu universal, proporţional cu cota succesorală a fiecăruia.

[2] Cauza juridică a partajului succesoral constă în existenţa stării de indiviziune, pe când la lichidarea pasivului succesoral cauza este o gestiune de afaceri, iar la o acţiune în anularea certificatului de moştenitor se invocă o cauză de nulitate ce afectează actul notarial.

[3] C.S.J., Secţia civilă, decizia nr. 1997/1991, în Deciziile C.S.J. pe anii 1990-1992, Ed. Orizont, Bucureşti, p. 151-154.

[4] Pentru amănunte în ceea ce priveşte clasele de moştenitori şi ordinea în care acestea vin la moştenire, a se vedea *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 82.

BCU Cluj / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

e) se va menţiona *valoarea masei succesorale* pentru stabilirea timbrajului în cazul contestării bunurilor, dar şi pentru efectuarea calculelor necesare, de pildă pentru reducţiunea liberalităţilor excesive sau pentru raportul donaţiilor;

f) se va menţiona faptul că *moştenirea este legală şi/sau testamentară* (acesta fiind titlul împărţelii, potrivit dispoziţiilor art. 980 C.proc.civ.), dacă testamentul cuprinde legate universale, cu titlu universal sau cu titlu particular, precum şi cotele ce se cuvin moştenitorilor legali şi testamentari;

g) dacă se dezbat *mai multe succesiuni*, acestea vor fi expuse în mod cronologic, fiecare autor cu moştenitorii săi, cu cotele respective, făcându-se vorbire de bunurile aflate în masa succesorală a fiecărui autor.

Dacă alături de cererea de partaj succesoral se formulează şi alte cereri, de exemplu de anulare a certificatului de moştenitor sau de reducţiune a liberalităţilor excesive, motivarea acţiunii va avea în vedere regimul juridic al acestora, indicându-se motivul de nulitate şi interesul în formularea unei asemenea acţiuni.

De precizat este că, potrivit art. 1152 C.civ., raportul donaţiilor se realizează în cadrul partajului, prin bună învoială sau pe cale judecătorească. Din acest text se impune concluzia că raportul donaţiilor nu mai poate fi cerut pe cale separată, ci doar în cadrul acţiunii privind partajul succesoral.

[6] Temeiul de drept material îl constituie dispoziţiile art. art. 1143 C.civ., iar temeiul de drept procedural îl constituie art. 979-995 C.proc.civ.

În măsura în care alături de cererea de partaj succesoral vor fi formulate şi alte cereri, cum ar fi cererea de raport al donaţiilor sau de anulare a certificatului de moştenitor, vor fi indicate dispoziţiile legale corespunzătoare (art. 751 C.civ. şi art. 1146 C.civ., respectiv art. 88 din Legea notarilor publici nr. 36/1995).

[7] Probe:

a) *înscrisuri*. Vor fi înfăţişate:

- certificatul de moştenitor sau de legatar, dacă a fost emis, în caz contrar vor fi depuse certificatul de deces şi actele de stare civilă ale părţilor pentru a dovedi gradul de rudenie cu defunctul sau copia testamentului pentru a se stabili calitatea de legatar;
- acte care dovedesc exercitarea dreptului de opţiune succesorală, de pildă declaraţia de acceptare sau de renunţare autentificată de notar;
- titlurile de proprietate pentru bunurile care fac parte din masa succesorală, de pildă contracte autentice de vânzare-cumpărare, titlul de proprietate emis în baza Legii nr. 18/1991 etc.;

b) *interogatoriul* – pentru a se stabili acceptarea tacită a succesiunii, bunurile mobile dobândite de autor, bunurile însuşite de copărtaşi, locul unde se află bunurile şi în posesia sau administrarea cui se află acestea, îmbunătăţirile aduse bunurilor succesorale;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi interogatoriul;

d) *expertiza tehnică* – pentru identificarea şi preţuirea bunurilor, precum şi pentru formarea de loturi pentru coindivizari.

BCU CENTRALA UNIVERSITARY LIBRARY

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 5 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru[1]. Potrivit acestui text de lege, cererile în materia partajului judiciar se taxează astfel:

a) stabilirea bunurilor supuse împărţelii – 3% din valoarea acestora;

b) stabilirea calităţii de coproprietar şi stabilirea cotei-părţi ce se cuvine fiecărui coproprietar – 50 lei pentru fiecare coproprietar;

c) creanţe pe care coproprietarii le au unii faţă de alţii, născute din starea de proprietate comună – 3% din valoarea creanţelor a căror recunoaştere se solicită;

d) cererea de raport – 3% din valoarea bunurilor a căror raportare se solicită;

e) cererea de reducţiune a liberalităţilor excesive – 3% din valoarea părţii de rezervă supusă reîntregirii prin reducţiunea liberalităţilor;

f) cererea de partaj propriu-zis, indiferent de modalitatea de realizare a acestuia – 3% din valoarea masei partajabile.

De asemenea, potrivit alin. (2), dacă cererile în materia partajului judiciar prevăzute de alin. (1) se formulează în cadrul aceleiaşi acţiuni, aceasta se taxează cu o singură taxă de 5% din valoarea masei partajabile[2].

Astfel, cum prevede şi articolul de lege sus-menţionat, cererile incidentale, cum ar fi cea de anulare a testamentului sau de raport al donaţiilor, se vor timbra distinct, întrucât îmbracă forma unor adevărate cereri de chemare în judecată.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la ultimul domiciliu al defunctului, potrivit art. 118 pct. 2 C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – instanţa competentă va fi judecătoria, potrivit art. 94 pct. 1 lit. i) C.proc.civ.

Dacă alături de capătul de cerere privind partajul sunt formulate şi alte cereri, cum ar fi reducţiunea liberalităţilor excesive sau revocarea legatului pentru ingratitudine, în virtutea dispoziţiilor art. 118 raportat la art. 123 C.proc.civ., instanţa competentă să judece cererea de partaj este competentă să judece şi cererile incidentale, cu excepţia situaţiei în care aceste cereri sunt formulate pe cale separată.

---

[1] Pentru o discuţie mai amplă privind noţiunea de „titularul cererii", a se vedea *infra* nr. 96 – *Acţiune în partajarea bunurilor comune*, pct. 8, nota de subsol.

[2] A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

BCU IASI / CENTRALA UNIVERSITY LIBRARY

83. Acţiune în anularea certificatului de moştenitor

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea certificatului de moştenitor/certificatului de calitate de moştenitor

autentificat de Biroul Notarului Public _____ sub nr. _____ din data de _____ **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la cheltuieli de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 1134 C.civ. şi art. 119 din Legea notarilor publici şi a activităţii notariale nr. 36/1995, raportat la _____

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, patrimonială, în constatarea nulităţii relative sau absolute a unui act emis de notarul public.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant). Potrivit dispoziţiilor art. 119 din Legea nr. 36/1995, cei care se consideră vătămaţi în drepturile lor prin emiterea

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

certificatului de moştenitor pot cere instanţei judecătoreşti anularea/constatarea nulităţii acestuia şi restabilirea drepturilor lor. În consecinţă, pot formula acţiunea în anularea certificatului de moştenitor atât moştenitorii care au participat la procedura succesorală notarială, cât şi terţii care justifică un interes în formularea acţiunii[1)].

[3] Calitate procesuală pasivă (pârâţi) au toţi cei care au figurat ca părţi în certificatul de moştenitor. Chiar şi în cazul în care se invocă un motiv de nulitate care priveşte numai pe unul dintre moştenitorii consemnaţi în certificatul emis de notar, toţi moştenitorii trebuie chemaţi în judecată pentru ca hotărârea de anulare a actului să le fie opozabilă.

[4] Obiectul acţiunii. Reclamantul poate solicita anularea certificatului de moştenitor emis în baza art. 115 din Legea nr. 36/1995 sau a certificatului de calitate de moştenitor, emis în baza art. 116 din acelaşi act normativ. Certificatul de moştenitor este actul emis de notarul public, care constată, în baza încheierii finale întocmite de notar, masa succesorală, numărul şi calitatea moştenitorilor, precum şi cotele ce le revin acestora din patrimoniul defunctului. Certificatul de calitate de moştenitor va cuprinde numai menţiunea cu privire la calitatea de moştenitor.

Moştenirea poate fi legală sau testamentară, în certificat fiind consemnat acest aspect, în cel de-al doilea caz putându-se emite un certificat de legatar, în baza art. 114 din Legea nr. 36/1995.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea de persoană vătămată prin emiterea certificatului de moştenitor,* reclamantul trebuind să justifice în ce constă vătămarea adusă prin emiterea certificatului şi în ce fel este afectat de acesta. Calitatea de persoană vătămată prin emiterea certificatului de moştenitor constituie o condiţie de exercitare a acţiunii în raport de dispoziţiile art. 119 din Legea nr. 36/1995;

b) *moştenitorii care sunt menţionaţi în certificatul de moştenitor*;

c) *cauza de nulitate ce afectează certificatul de moştenitor.*

Dacă partea care formulează acţiunea a participat la dezbaterea succesoral-notarială, atunci certificatul de moştenitor are valoarea unei convenţii; astfel, motivele de nulitate relativă invocate vor privi incapacitatea[2)] sau viciile de consimţământ, iar motivele de nulitate absolută invocate vor fi cele prevăzute de dreptul comun.

Dacă reclamantul este un terţ faţă de certificatul de moştenitor, menţiunile certificatului sunt opozabile până la dovada contrară, acesta putând cere anularea

---

1) Pentru opinia în sensul că, atunci când acţiunea în anularea certificatului de moştenitor este formulată de persoane străine de succesiune, aceasta îmbracă forma unei acţiuni în revendicare, a se vedea Trib. Suprem, decizia nr. 2588/1973, în Repertoriu I, p. 211.

2) *M. Eliescu*, Moştenirea şi devoluţiunea ei în dreptul R.S.R., Ed. Academiei, Bucureşti, 1966, p. 181. A se vedea şi C.S.J., Secţia civilă, decizia nr. 232/1992, în Deciziile C.S.J. pe anii 1990-1992, op. cit., p. 136-138.

certificatului pentru lipsa calităţii de moştenitor a titularului ori greşita stabilire a întinderii drepturilor sale succesorale[1], sau constatarea nulităţii pentru motivele de nulitate absolută potrivit dreptului comun.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 119 din Legea nr. 36/1995, raportat la alte dispoziţii de drept comun cu privire la cauzele de nulitate relativă sau absolută.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – copie a certificatului de moştenitor a cărui anulare se solicită, acte din care să rezulte gradul de rudenie cu autorul, precum şi documente care să ateste acceptarea moştenirii (dacă, de pildă, se susţine că unul dintre moştenitori nu a fost citat la dezbaterea succesorală în faţa notarului public şi acesta pretinde că ar fi acceptat tacit moştenirea). Dacă se invocă lipsa de discernământ, vor putea fi depuse acte medicale;

b) *interogatoriu* – pe aspectul acceptării tacite a succesiunii şi al viciilor de consimţământ;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte vizate şi de interogatoriu.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este cea prevăzută de art. 8 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, respectiv 100 lei.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în raza căreia s-a aflat ultimul domiciliu al defunctului, potrivit dispoziţiilor art. 118 pct. 1 C.proc.civ.;

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 95 pct. 1 C.proc.civ., atunci când cererea este formulată pe cale principală.

Acţiunea poate fi formulată şi pe cale incidentală de către reclamant, în cadrul partajului succesoral, sau prin cerere reconvenţională, de către pârât, caz în care operează prorogarea de competenţă prevăzută de art. 123 C.proc.civ., instanţa de partaj, adică judecătoria, având competenţa de a judeca această cerere.

[1] *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 539.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

84. Acţiune în nulitatea testamentului

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să

Anulaţi/constataţi nulitatea testamentului

_____ (autentic/olograf/mistic/privilegiat) întocmit de autorul _____ la data de _____ **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele acţiunii [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. ____

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiune în constatarea nulităţii testamentului este o acţiune personală, putând fi promovată în cazul în care testamentul sau dispoziţia testamentară nu întruneşte condiţiile de validitate (de fond sau de formă) prevăzute de lege.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) au moştenitorii legali şi testamentari, universali sau cu titlu universal, precum şi creditorii chirografari ai defunctului.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are beneficiarul testamentului, care a acceptat legatul.

[4] Obiectul acţiunii. Reclamantul poate solicita anularea sau constatarea nulităţii absolute a testamentului, referindu-se în mod specific la dispoziţia testamentară vizată[1], care poate fi un legat sau un alt act juridic, cum ar fi o exheredare a unui moştenitor nerezervatar.

Testamentul poate fi olograf, autentic, mistic sau privilegiat, iar în ceea ce priveşte legatul, acesta poate fi universal, cu titlu universal sau cu titlu particular, acţiunea putând avea ca obiect oricare din aceste tipuri de legate.

[5] Motivele acţiunii. Se va indica:

a) *calitatea de moştenitor a reclamantului*, menţionându-se obligatoriu data deschiderii succesiunii şi ultimul domiciliu al defunctului, gradul de rudenie al reclamantului cu acesta. De asemenea, se va învedera instanţei cine şi în ce calitate vine la moştenire, pentru a justifica titlul de moştenitor al reclamantului;

b) *calitatea pârâtului de beneficiar al testamentului* (în cazul în care pârâtul este un legatar, acesta trebuie să fi acceptat legatul, în caz contrar legatul fiind caduc, potrivit dispoziţiilor art. 1071 C.civ.);

c) *cauza de nulitate* ce afectează dispoziţia testamentară vizată şi tipul testamentului.

5.1. Temeiuri pentru invocarea ***nulităţii absolute***:

- *obiectul legatului*, care trebuie să fie în circuitul juridic civil (potrivit art. 1229 C.civ. din materia contractelor), să fie determinat sau determinabil şi licit[2].

- *cauza* să fie licită, morală şi reală, aplicându-se dispoziţiile art. 1236-1239 C.civ. din materia contractelor. Spre exemplu, în practica judecătorească se admite că liberalitatea făcută pentru a determina începerea sau continuarea relaţiilor de concubinaj ori pentru a remunera o asemenea relaţie este nulă, având cauză imorală;

- nerespectarea *condiţiilor generale de formă*, precum şi a celor speciale de formă prevăzute pentru diferite feluri de testamente se sancţionează cu nulitatea absolută. Astfel:

(i) forma scrisă[3] este o condiţie de validitate (*ad solemnitatem)* a testamentului, indiferent de forma acestuia, sancţiunea nerespectării acestei condiţii fiind în toate cazurile nulitatea absolută;

(ii) forma actului separat este o altă condiţie de validitate a cărei nerespectare atrage sancţiunea nulităţii absolute, legea interzicând testamentul conjunctiv (art. 1036 C.civ.);

---

[1] Pentru amănunte, a se vedea *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 172.

[2] Pentru detalii, a se vedea: *D. Chirică*, op. cit., p. 87; *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 189.

[3] În principiu, fără formă scrisă nu există testament. În acest sens, a se vedea *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 192.

BCU FRANCISC RÂNEU UNIVERSITY LIBRARY

(iii) lipsa sau nulitatea încheierii de autentificare, în cazul testamentului autentic, potrivit dispoziţiilor art. 94 raportat la art. 87 din Legea nr. 36/1995, conduce, de asemenea, la nulitatea absolută a acestui testament;

(iv) testamentul olograf, potrivit dispoziţiilor art. 1084 C.civ., *trebuie scris, datat şi semnat de mâna testatorului*, sub sancţiunea nulităţii absolute[1];

(v) testamentul privilegiat este valabil numai dacă a fost semnat de testator, de către agentul instrumentator şi, în cazul în care se cere asistenţa a doi martori, de cel puţin unul dintre ei, potrivit dispoziţiilor art. 1047 C.civ.;

- *desemnarea persoanei legatarului* trebuie făcută în testament (în sensul că elementele pentru identificarea legatarului să fie indicate în testament) şi aceasta trebuie *făcută personal de către testator* (neputând fi lăsată la alegerea unei terţe persoane), nerespectarea acestor două condiţii ducând la nulitatea legatului (în doctrină legatele făcute cu nerespectarea acestor condiţii au fost denumite legate secrete, respectiv legate cu facultate de alegere).

5.2. De asemenea, nulitatea testamentului poate fi invocată pentru motive de ***nulitate relativă***, respectiv:

- când bunul care a făcut obiectul legatului nu este proprietatea testatorului şi nu este cuprins în patrimoniul acestuia la data deschiderii moştenirii, iar testatorul nu a ştiut că bunul nu este proprietatea sa la momentul întocmirii testamentului (art. 1064 C.civ.). Regula instituită în art. 1064 C.civ. se aplică şi dacă s-a testat un bun indiviz, iar testatorul nu ştia că există indiviziune (dar numai în cazul în care testatorul a dispus prin legat cu privire la întregul bun, nu doar la cota sa, iar la partaj bunul nu cade în lotul testatorului);

- ignorarea *incapacităţilor legale de a primi prin testament* prevăzute de art. 990 C.civ.[2]. De asemenea, potrivit dispoziţiilor art. 992 C.civ., sunt nule şi dispoziţiile testamentare făcute în scopul de a ocoli incapacităţile de a primi, folosindu-se interpunerea de persoane, legea prezumând absolut că sunt persoane interpuse părinţii, descendenţii şi soţul persoanei incapabile de a primi, precum şi ascendenţii şi descendenţii soţului acestei persoane;

- *incapacităţile naturale sau legale de a dispune prin testament* sunt sancţionate cu nulitatea relativă. În materia capacităţii de a face testamentul, regula generală o reprezintă dispoziţiile art. 987 C.civ., însă de la această regulă legiuitorul a instituit anumite excepţii, respectiv în cazul minorului care nu a împlinit vârsta de 16 ani şi care nu poate dispune prin testament, incapacitatea lui fiind totală (art. 988 C.civ.). Textul de lege dispune că cel lipsit de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă nu poate dispune de bunurile sale prin liberalităţi, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege. Potrivit alin. (2) al art. 987 C.civ., sub sancţiunea nulităţii relative, nici chiar după dobândirea capacităţii depline de exerciţiu, persoana nu

---

[1] C.S.J., Secţia civilă, decizia nr. 1409/1992, în Deciziile C.S.J. pe anii 1990-1992, op. cit., p. 130-133.

[2] Potrivit dispoziţiilor art. 990 alin. (1) C.civ., sunt anulabile liberalităţile făcute medicilor, farmaciştilor sau altor persoane, în perioada în care, în mod direct sau indirect, îi acordau îngrijiri de specialitate dispunătorului pentru boala care este cauză a decesului.

poate dispune prin liberalităţi în folosul celui care a avut calitatea de reprezentant ori ocrotitor legal al său, înainte ca acesta să fi primit de la instanţa de tutelă descărcare pentru gestiunea sa. Se exceptează situaţia în care reprezentantul ori, după caz, ocrotitorul legal este ascendentul dispunătorului;

În ceea ce priveşte incapacitatea naturală de a testa, aceasta se confundă cu lipsa de discernământ, făcându-se, prin analogie, aplicaţiunea dispoziţiilor art. 1179 C.civ. din materia contractelor.

- *voinţa testatorului nu trebuie să fie afectată de vreun viciu de consimţământ*, respectiv de eroare, dol sau violenţă. Dolul în aceasta materie îmbracă o formă specifică, şi anume aceea de captaţie şi sugestie[1].

5.3. ***Acoperirea nulităţii.*** În temeiul art. 1010 C.civ., confirmarea unei liberalităţi de către moştenitorii universali ori cu titlu universal ai dispunătorului atrage renunţarea la dreptul de a opune viciile de formă sau orice alte motive de nulitate, fără ca prin această renunţare să se prejudicieze drepturile terţilor. Printr-o reglementare mult mai permisivă decât confirmarea contractelor (a se vedea art. 1262 C.civ.) nu se cere ca în momentul confirmării, condiţiile de validitate ale actului să fie întrunite şi nici să fie identificată cauza nulităţii pe care moştenitorul doreşte să o repare. De exemplu executarea unui legat cu titlu particular în mod voluntar la data la care acesta putea fi în mod valabil confirmat de către moştenitorul universal, nu permite ulterior acestui moştenitor să invoce în legătură cu acest legat niciun motiv de nulitate indiferent de tipul acesteia.

Sancţiunea nulităţii nu vizează acele dispoziţii testamentare care, potrivit legii, pot fi făcute şi în altă formă decât cea testamentară[2], de pildă recunoaşterea de paternitate făcută printr-un testament conjunctiv. Testamentele privilegiate şi testamentul autentic, nule pentru vicii de formă, pot fi valabile ca testamente olografe, dacă îndeplinesc condiţiile cerute de lege pentru acest fel de testament[3].

[6] Temeiul de drept. Se va arăta temeiul legal în baza căruia se cere nulitatea absolută sau relativă a dispoziţiei testamentare, reglementări detaliate la punctul anterior.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu se va depune copia testamentului şi orice alt înscris care poate atesta existenţa unuia dintre motivele de nulitate ce afectează testamentul. De asemenea, se vor depune copia certificatului de moştenitor, testamentul sau acte de stare civilă care să legitimeze calitatea procesuală activă a reclamantului;

b) *interogatoriul pârâtului* – poate fi folosit pentru aspectele de fapt privind manoperele dolosive, eroarea sau violenţa ce a afectat voinţa testatorului;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi interogatoriul;

---

[1] *M. Eliescu*, op. cit., p. 178-179.

[2] În acest sens, a se vedea *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 197.

[3] *M. Eliescu*, op. cit., p. 247.

d) *expertiza grafologică* – dacă este cazul, pentru a se stabili autenticitatea scrisului defunctului.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, fiind prevăzută de art. 8 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la ultimul domiciliu al defunctului, aşa cum rezultă din art. 118 pct. 1 C.proc.civ.;

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 95 pct. 1 C.proc.civ., atunci când cererea este formulată pe cale principală.

Acţiunea poate fi formulată atât pe cale principală, cât şi pe cale incidentală[1)], în cadrul partajului succesoral. În această situaţie, în virtutea dispoziţiilor art. 123 C.proc.civ., instanţa competentă să judece partajul succesoral va fi competentă să judece şi acţiunea în constatarea nulităţii testamentului.

[1)] Această cerere poate fi formulată de către reclamant în cuprinsul cererii de partaj, acţiunea figurând ca un capăt de cerere distinct sau poate fi formulată de către pârât printr-o cerere reconvenţională.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

85. Acțiuni în revocarea legatelor

85a. Acțiune în revocarea legatelor pentru neîndeplinirea sarcinii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Revocarea legatului

instituit la data de _____de către _____, în favoarea _____, pentru neexecutarea sarcinii.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc aplicarea dispoziţiilor art. 1069 alin. (1) C.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- înscrisuri, respectiv: _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului [8] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea în revocarea legatului este o acţiune personală, prin care se urmăreşte readucerea în patrimoniul succesoral a bunului care a făcut obiectul legatului cu sarcină[1].

Sediul materiei îl constituie art. 1069 alin. (1) C.civ. şi art. 1070 C.civ., texte care se aplică, potrivit art. 91 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, doar dacă deschiderea moştenirii a avut loc după data intrării în vigoare a Noului Cod civil (1.10.2011). Aşadar, se va menţiona data decesului lui *de cuius*, pentru a se argumenta în fapt şi în drept aplicarea, după caz, a Codului civil din 1864 ori a Noului Cod civil.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) au persoanele care, în caz de admitere a acţiunii, vor beneficia de efectele revocării, respectiv moştenitorii legali, legatarii universali sau cu titlu universal, chiar şi cei cu titlu particular dacă pot justifica un interes în revocarea legatului[2], precum şi creditorii acestora, pe calea acţiunii oblice. În cazul sarcinii stipulate în favoarea unui terţ, acesta nu are interes să solicite revocarea decât dacă are şi calitatea de succesibil al defunctului şi revocarea îi profită[3].

Moştenitorii trebuie să fi acceptat succesiunea, în caz contrar acţiunea va fi respinsă ca fiind formulată de o persoană lipsită de calitate.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are legatarul care trebuia să execute sarcina instituită de către testator. O condiţie esenţială este aceea ca legatarul să fi acceptat legatul, în caz contrar legatul fiind caduc, potrivit dispoziţiilor art. 1071 lit. d) C.civ.

---

[1] *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 277.

[2] Spre exemplu în cazul legatului cu titlu particular conjunctiv sau când legatarul cu titlu particular este însărcinat cu executarea legatului a cărui revocare o cere.

[3] *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 277.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea de moştenitor legal sau testamentar a reclamantului*, precum şi *interesul acestuia* în revocarea legatului. Astfel, reclamantul va indica în cerere data deschiderii succesiunii şi ultimul domiciliu al autorului (pentru stabilirea competenţei teritoriale a instanţei), va arăta cine şi în ce calitate vine la moştenire (pentru a-şi justifica titlul de moştenitor) şi, de asemenea, îşi va demonstra interesul în formularea acţiunii, în sensul că va trebui să arate în ce mod îi profită revocarea legatului cu sarcină[1];

b) *calitatea de moştenitor acceptant a pârâtului, beneficiar al legatului*;

c) *neîndeplinirea fără justificare a sarcinii impusă de testator*[2]; dacă neexecutarea sarcinii are caracter fortuit, se va argumenta că, potrivit voinţei testatorului, eficacitatea legatului este condiţionată de executarea sarcinii, după cum prevede art. 1070 alin. (1) teza a II-a C.civ.;

d) faptul că *neîndeplinirea sarcinii este suficient de gravă* pentru a atrage revocarea legatului.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1069 alin. (1) C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – copia testamentului, certificate de moştenitor sau legatar sau, în caz contrar, certificatul de deces al autorului şi acte de stare civilă;

b) *interogatoriul pârâtului* – pentru dovedirea neexecutării sarcinii şi, dacă este contestată acceptarea moştenirii de către pârât, pe acest aspect;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi interogatoriul.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea bunurilor ce au format obiectul legatului, valoare calculată la data introducerii acţiunii, conform art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, întrucât cererea în revocarea legatului este întemeiată pe un raport juridic cu caracter patrimonial, iar admiterea acţiunii are ca efect augmentarea masei succesorale,

---

[1] Interesul este evident pentru moştenitorii legali şi pentru cei testamentari (universali şi cu titlu universal) întrucât, ca urmare a revocării legatului, bunul care face obiectul acestuia va fi adus la masa succesorală. Legatarul cu titlu particular sau terţul vor ţinuţi să arate în ce măsură le profită revocarea.

[2] Sub imperiul reglementării anterioare, în doctrină existau controverse cu privire la culpa legatarului în îndeplinirea sarcinii. Este neîndoielnic că, dacă legatarul este culpabil, revocarea judecătorească va opera, însă pentru neexecutarea fortuită s-a apreciat că aceasta poate avea semnificaţia unei condiţii rezolutorii. Pentru amănunte, a se vedea *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 279. Art. 1069 alin. (1) teza I C.civ. prevede că legatul poate fi revocat în caz de neexecutare fără justificare (aşadar, imputabilă) a sarcinii, în vreme ce, potrivit tezei a II-a, „neîndeplinirea fortuită a sarcinii poate atrage revocarea numai dacă, potrivit voinţei testatorului, eficacitatea legatului este condiţionată de executarea sarcinii", în alte cuvinte, dacă sarcina a constituit o cauză determinantă a liberalităţii.

ceea ce profită cel puţin în parte reclamantului. Mai mult, evaluarea obiectului cererii este posibilă. Ca urmare, nu se poate vorbi cu temei despre o cerere neevaluabilă în bani.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la ultimul domiciliu al defunctului, potrivit art. 118 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.;

b) *material* – spre deosebire de reglementarea anterioară, în materie succesorală este aplicabil, în principiu, criteriul valoric. Ca urmare, competenţa de soluţionare a cererii în revocarea legatului, formulată pe cale principală, aparţine judecătoriei, dacă valoarea obiectului cererii este de până la 200.000 lei inclusiv [art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ.], iar dacă valoarea obiectului cererii este mai mare, tribunalului, ca instanţă de drept comun, potrivit art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

Această cerere poate fi formulată atât pe cale principală, cât şi pe cale incidentală, în cadrul partajului succesoral[1]. În acest din urmă caz, competenţa de soluţionare a cererii de revocare a legatului aparţine judecătoriei, competentă să judece orice fel de cerere de partaj succesoral, indiferent de valoarea masei partajabile sau a cererilor grefate pe cererea de partaj[2].

---

[1] Revocarea legatului poate fi cerută fie de către reclamant în cuprinsul cererii de partaj, figurând ca un capăt de cerere distinct, fie de către pârât ca o cerere reconvenţională, sau poate fi opusă pe cale de excepţie.

[2] Pentru dezvoltări, a se vedea *L.G. Zidaru*, în *V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat, p. 272-273.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

85b. Acţiune în revocarea legatelor pentru ingratitudine

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul reclamant **[2]** _____, domiciliat în _____, posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea) chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____, domiciliat în _____, dacă este cazul: posesor al (vor fi indicate, după caz, codul numeric personal, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale pârâtului, dacă acesta posedă ori i s-au atribuit aceste elemente de identificare, potrivit legii, şi dacă acestea sunt cunoscute reclamantului; de asemenea, dacă este cazul, vor fi indicate adresa electronică sau/şi alte coordonate, precum numărul de telefon, numărul de fax sau altele asemenea, dacă sunt cunoscute reclamantului)/ precizez că nu cunosc alte date de identificare ale pârâtului **[3a]**, pentru ca prin hotărârea pe care o veţi pronunţa să dispuneţi

Revocarea legatului

instituit la data de _____ de către _____, în favoarea _____, pentru ingratitudine.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. _____

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea în revocarea legatului pentru ingratitudine este o acţiune personală, prin care se urmăreşte readucerea în patrimoniul succesoral a bunului care a făcut obiectul legatului.

Sediul materiei îl constituie art. 1069 alin. (2) C.civ. şi art. 1070 C.civ., texte care se aplică, potrivit art. 91 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, doar dacă deschiderea moştenirii a avut loc după data intrării în vigoare a Noului Cod civil (1.10.2011). Aşadar, se va menţiona data decesului lui *de cuius*, pentru a se argumenta în fapt şi în drept aplicarea, după caz, a Codului civil din 1864 ori a Noului Cod civil.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) să promoveze cererea au moştenitorii legali, indiferent că sunt sau nu rezervatari, legatarii universali sau cu titlu universal, chiar şi cei cu titlu particular[1], atunci când justifică un interes. Faţă de dispoziţiile art. 1560 alin. (2) C.civ., considerăm că creditorii nu pot formula cererea pe calea acţiunii oblice, întrucât aceasta este strâns legată de persoana moştenitorilor, implicând o apreciere cu caracter personal. Moştenitorii trebuie să fi acceptat succesiunea, în caz contrar acţiunea va fi respinsă ca fiind formulată de o persoană lipsită de calitate.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are beneficiarul legatului care a săvârşit una dintre faptele prevăzute de Codul civil drept temei pentru revocare, respectiv: atentat la viaţa testatorului sau a unei persoane apropiate acestuia ori omisiunea de înştiinţare cu privire la intenţia de a comite un astfel de atentat; fapte prevăzute de legea penală, delicte, cruzimi sau injurii grave la adresa lui; sau, după moartea testatorului, injurie gravă adusă memoriei lui [art. 1069 alin. (2) C.civ.]. Alături de beneficiarul legatului vor fi chemaţi şi ceilalţi moştenitori legali sau testamentari (universali şi cu titlu universal), întrucât în cazul revocării şi aceştia vor beneficia de readucerea bunului ce a făcut obiectul legatului la masa succesorală.

[3a] Urmează a se avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. a) C.proc.civ. şi ale art. 148 alin. (1) teza a II-a C.proc.civ.

[4] Motivele acţiunii. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de moştenitor acceptant*. Se va indica data deschiderii succesiunii, ultimul domiciliu al defunctului (pentru stabilirea competenţei teritoriale a instanţei), precum şi modalitatea de acceptare a succesiunii. De asemenea, se va menţiona gradul de rudenie a reclamantului cu autorul sau calitatea sa de legatar, pentru a justifica titlul de moştenitor.

b) *calitatea de moştenitor acceptant a pârâtului, beneficiar al legatului*. Beneficiarul legatului trebuie să fi acceptat succesiunea, în caz contrar, legatul fiind caduc, potrivit dispoziţiilor art. 1071 lit. d) C.civ.

---

[1] *D. Chirică*, op. cit., p. 135; *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 277.

c) *motivul de revocare* – cazurile în care legatarul săvârşeşte în mod culpabil o faptă dintre cele prevăzute de lege drept temei de revocare pentru ingratitudine (a se vedea şi *supra* pct. 3).

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1069 alin. (2) C.civ., după cum urmează:

a) pentru fapte săvârşite în timpul vieţii testatorului, acţiunea poate fi formulată:

- pentru atentat la viaţa testatorului sau a unei persoane apropiate acestuia ori pentru omisiunea legatarului de a-l înştiinţa pe testator că alţii intenţionează să atenteze, deşi cunoştea această împrejurare;
- pentru fapte penale, delicte, cruzimi sau injurii grave la adresa lui.

b) pentru fapte săvârşite după moartea testatorului, acţiunea poate fi promovată pentru injurie gravă adusă memoriei acestuia.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – copia testamentului, certificate de moştenitor şi de legatar sau certificatul de deces şi acte de stare civilă ale părţilor pentru a dovedi vocaţia succesorală, acte ce probează modalitatea de acceptare a moştenirii, documente ce probează săvârşirea uneia din faptele ce constituie acte de ingratitudine (respectiv hotărâri judecătoreşti, dacă există, sau soluţii pronunţate de organele de urmărire penală, din care rezultă săvârşirea uneia din faptele la care se referă textul de lege);

b) *interogatoriul pârâtului* – pentru dovedirea faptelor personale săvârşite de pârât ce pot constitui motive de revocare pentru ingratitudine, de pildă injurie gravă în timpul vieţii testatorului sau adusă memoriei acestuia;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi interogatoriul.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea bunurilor ce au format obiectul legatului, valoare calculată la data introducerii acţiunii, conform art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, întrucât cererea în revocarea legatului este întemeiată pe un raport juridic cu caracter patrimonial, iar admiterea acţiunii are ca efect augmentarea masei succesorale, ceea ce profită cel puţin în parte reclamantului. Mai mult, evaluarea obiectului cererii este posibilă. Ca urmare, nu se poate vorbi cu temei despre o cerere neevaluabilă în bani.

[8] Instanţa competentă. A se vedea *supra* **nr. 85a** – *Acţiune în revocarea legatelor pentru neîndeplinirea sarcinii*, pct. 8.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

86. Acțiune în reducțiunea liberalităților excesive

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Reducerea donaţiilor/legatelor

efectuate de autorul _____ în favoarea pârâtului, până la limita cotităţii disponibile.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată;

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 1092 C.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei de timbru judiciar în cuantum de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Prin acţiunea în reducţiune se urmăreşte reducerea liberalităţilor care depăşesc rezerva succesorală şi, în consecinţă, lipsirea acestora de eficacitate în măsura necesară întregirii rezervei, fără a atrage nulitatea lor[1]. Reducţiunea liberalităţilor excesive nu operează de drept, ea trebuind să fie

[1] *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 378. În acelaşi sens, a se vedea Trib. Suprem, decizia nr. 780/1973, în Culegere de decizii ale Tribunalului Suprem pe anul 1973, p. 202.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

invocată de partea interesată, pe cale de acţiune sau de excepţie (de apărare de fond), după cum rezultă din art. 1094 alin. (2) C.civ.

În concluzie, acţiunea în reducţiunea liberalităţilor excesive este o acţiune personală, cu caracter patrimonial şi divizibilă, în sensul că poate fi promovată numai în limitele cotei de rezervă[1] cuvenite reclamantului. Efectul admiterii acţiunii constă în întregirea rezervei cu partea redusă din liberalitatea efectuată de testator/donator.

Sediul materiei îl constituie art. 1069 alin. (2) C.civ. şi art. 1070 C.civ., texte care se aplică, potrivit art. 91 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, doar dacă deschiderea moştenirii a avut loc după data intrării în vigoare a Noului Cod civil (1.10.2011), fără a prezenta relevanţă data liberalităţii [în măsura în care este vorba despre o donaţie făcută sub imperiul legii vechi, soluţia potrivit căreia reducţiunea liberalităţii excesive va fi guvernată de legea nouă, în vigoare la data deschiderii moştenirii, reprezintă totodată o derogare de la dispoziţiile art. 3, art. 5 alin. (1) şi ale art. 102 alin. (1) din Legea nr. 71/2011; deşi ni se pare preferabilă, întrucât asigură un regim juridic unitar pentru toate aspectele privitoare la moştenirea deschisă după intrarea în vigoare a Noului Cod civil, aplicarea legii în vigoare la data deschiderii moştenirii, indiferent de data donaţiei sau legatului, nu este la adăpost de orice controversă]. Aşadar, se va menţiona data decesului lui *de cuius*, pentru a se argumenta în fapt şi în drept aplicarea, după caz, a Codului civil din 1864 ori a Noului Cod civil.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant). Pot formula acţiunea moştenitorii rezervatari, succesorii universali sau cu titlu universal ai moştenitorilor rezervatari, precum şi creditorii moştenitorilor rezervatari (pe calea acţiunii oblice). Nu pot cere reducţiunea creditorii defunctului şi nici legatarii sau donatarii, întrucât reducţiunea operează împotriva acestora[2]. Este necesar ca reclamantul să fi acceptat moştenirea, în caz contrar neputând invoca afectarea rezervei prin liberalităţile făcute de defunct.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) au persoanele beneficiare ale donaţiei sau legatelor a căror reducţiune se cere.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de moştenitor rezervatar*. Reclamantul va trebui să indice instanţei data deschiderii succesiunii, ultimul domiciliu al autorului (pentru stabilirea competenţei teritoriale a instanţei), precum şi cine sunt moştenitorii rezervatari şi dacă au acceptat moştenirea;

b) *calitatea pârâtului de beneficiar al liberalităţii*. Se va menţiona care sunt liberalităţile făcute de autor, când au fost efectuate, cine sunt beneficiarii acestora şi ce formă au îmbrăcat (legat sau donaţie);

---

[1] Pentru amănunte privind noţiunea de rezervă succesorală şi modalitatea de calcul a acesteia, sub imperiul reglementării anterioare, a se vedea *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 334-341.

[2] Idem, p. 381.

c) faptul că *liberalităţile depăşesc rezerva succesorală a moştenitorilor rezervatari*. Reclamantul va trebui să arate în ce măsură rezerva sa succesorală a fost afectată de liberalitatea a cărei reducţiune se cere, indicând valoarea bunurilor şi modalitatea de calcul ce a dus la stabilirea încălcării rezervei;

d) *liberalităţile ce urmează să fie reduse*, în funcţie de regula aplicată în materia reducţiunii, având ca temei dispoziţiile art. 1096 C.civ. Astfel, legatele vor fi reduse înaintea donaţiilor, iar legatele vor fi reduse toate deodată şi proporţional, afară dacă testatorul a dispus că anumite legate vor avea preferinţă, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte legate [art. 1096 alin. (2) C.civ.]. Potrivit dispoziţiilor art. 1096 alin. (3), donaţiile se reduc în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă; alin. (4) al aceluiaşi articol dispune că donaţiile concomitente se reduc toate deodată şi în mod proporţional, afară dacă donatorul a dispus că anumite donaţii vor avea preferinţă, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte donaţii;

e) *modalitatea de aducere la masa succesorală a bunului* (în natură sau în echivalent). De regulă, ca efect al reducţiunii, bunurile vor întregi rezerva în natură [art. 1097 alin. (2) C.civ.], restituirea prin echivalent (ca excepţie de la această regulă) intervenind în următoarele cazuri: dacă donatarul a înstrăinat sau a grevat cu drepturi reale bunul înainte de deschiderea moştenirii, ori bunul donat a pierit din cauze imputabile donatarului; dacă donaţia supusă reducţiunii s-a făcut unui moştenitor rezervatar care nu este obligat la raport, acesta putând păstra în contul rezervei sale partea care depăşeşte cotitatea disponibilă [art. 1097 alin. (3) şi (4) C.civ.]; dacă donatarul este un succesibil obligat la raport, iar partea supusă reducţiunii reprezintă mai puţin de jumătate din valoarea bunului donat, donatarul rezervatar poate păstra bunul, iar reducţiunea necesară întregirii rezervei celorlalţi moştenitori rezervatari se va face prin luare mai puţin sau prin echivalent bănesc [art. 1097 alin. (5) C.civ.].

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 1092 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – certificatul de moştenitor, dacă acesta a fost emis, în caz contrar depunându-se certificatul de deces al autorului şi acte de stare civilă; înscrisul ce atestă efectuarea liberalităţii, respectiv testamentul sau contractul de donaţie; înscrisuri care atestă acceptarea succesiunii de către reclamant; acte privind valoarea bunurilor;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspecte privind acceptarea tacită a succesiunii, existenţa darurilor manuale etc.;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi interogatoriul;

d) *expertiză* – pentru calculul activului brut, al celui net şi al valorii donaţiilor, în măsura în care părţile nu se înţeleg asupra acestor valori [art. 1091 C.civ.].

[7] Timbrajul. Fiind o acţiune cu caracter patrimonial, taxa judiciară de timbru se stabileşte la valoare, în conformitate cu dispoziţiile art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru[1)].

[1)] A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la ultimul domiciliu al defunctului, potrivit art. 118 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.;

b) *material* – spre deosebire de reglementarea anterioară, în materie succesorală este aplicabil, în principiu, criteriul valoric. Ca urmare, competenţa de soluţionare a cererii în reducţiunea liberalităţilor excesive, formulate pe cale principală, aparţine judecătoriei, dacă valoarea obiectului cererii este de până la 200.000 lei inclusiv [art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ.], iar dacă valoarea obiectului cererii este mai mare, tribunalului, ca instanţă de drept comun, potrivit art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

Această cerere poate fi formulată pe cale principală, dar şi pe cale incidentală în cadrul partajului succesoral. Acţiunea poate fi formulată de reclamant, în cuprinsul cererii de partaj, figurând ca un capăt de cerere distinct, dar poate fi formulată şi de către pârât pe calea cererii reconvenţionale[1]. În acest din urmă caz, competenţa de soluţionare a cererii de reducţiune a liberalităţilor excesive aparţine judecătoriei, competentă să judece orice fel de cerere de partaj succesoral, indiferent de valoarea masei partajabile sau a cererilor grefate pe cererea de partaj[2].

De asemenea, reducţiunea poate fi invocată şi pe cale de excepţie (de apărare de fond) de către moştenitorul rezervatar care deţine bunul ce face obiectul liberalităţii, în acţiunea de predare a legatului formulată de beneficiarul liberalităţii [art. 1094 alin. (2) C.civ.].

[1] În acest sens, a se vedea *D. Chirică*, op. cit., p. 191.

[2] Pentru dezvoltări, a se vedea *L.G. Zidaru*, în *V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat, p. 272-273.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

87. Acţiune în nulitatea actului juridic de opţiune succesorală

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea/constatarea nulităţii _____ **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile _____

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, fără caracter patrimonial, prin care se urmăreşte constatarea nulităţii absolute sau relative a actului de opţiune succesorală (act de dispoziţie) atât pentru acceptarea succesiunii, cât şi pentru renunţarea la succesiune[1)].

[1)] Trib. Suprem, Secţia civilă, decizia nr. 1580/1969, în Culegere de decizii ale Tribunalului Suprem pe anul 1969, p. 153-155; *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 427; *M. Eliescu*, op. cit., p. 92-94.

BCU "S. SI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) au moştenitorii acceptanţi, respectiv moştenitorii legali şi cei testamentari universali sau cu titlu universal[1], precum şi cei cu titlu particular.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are moştenitorul legal sau testamentar, universal sau cu titlu universal, care a exercitat actul de opţiune succesorală lovit de nulitate. Numai în situaţia în care pârâtul are vocaţie succesorală la moştenirea defunctului poate să-şi exercite dreptul de opţiune succesorală. Vor fi chemaţi în judecată şi ceilalţi moştenitori, pentru a le fi opozabilă hotărârea pronunţată în cauză.

[4] Obiectul acţiunii constă în solicitarea adresată instanţei de a anula sau de a constata nulitatea absolută a actului de opţiune succesorală efectuat de către moştenitor, respectiv acceptarea sau renunţarea la succesiunea lui *de cujus*.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de moştenitor acceptant* (legal sau testamentar). Reclamantul va indica, pentru justificarea calităţii de moştenitor, data deschiderii succesiunii, precum şi cine şi în ce calitate vine la succesiunea defunctului. De asemenea, se va indica ultimul domiciliu al defunctului pentru stabilirea competenţei teritoriale a instanţei;

b) *calitatea de moştenitor a pârâtului*;

c) *modalitatea în care s-a exercitat actul de opţiune succesorală*: acceptare sau renunţare la succesiune;

d) *motivul de nulitate care afectează actul de opţiune succesorală*.

Motive de ***nulitate absolută*** a actului de opţiune succesorală sunt:

- *nerespectarea formei solemne*, cerute *ad validitatem*, a acceptării exprese [care poate fi realizată în forma unui înscris sub semnătură privată sau autentic, aşa cum prevede art. 1108 alin. (2) C.civ.] sau a renunţării la moştenire [care trebuie să îmbrace forma autentică, actul de renunţare putând fi perfectat la notar sau la misiunile diplomatice şi oficiile consulare ale României, aşa cum prevede art. 1120 alin. (2) C.civ.];

- *nerespectarea condiţiilor legale privind obiectul şi cauza*. Fiind un act juridic, opţiunea succesorală trebuie să aibă un obiect şi o cauză licite[2]. Astfel, opţiunea referitoare la o succesiune nedeschisă are un obiect ilicit şi, ca atare, nu poate produce efecte (art. 956 C.civ.).

Acţiunea poate fi formulată şi pentru motive de ***nulitate relativă***, respectiv:

- *nerespectarea condiţiilor de capacitate* (de exemplu lipsa autorizării instanţei de tutelă în cazul persoanelor incapabile sau a celor care au capacitate de exerciţiu restrânsă);

- *viciile de consimţământ*, respectiv dolul, eroarea sau violenţa[3].

---

[1] Pentru amănunte, a se vedea *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 424-425.

[2] Idem, p. 429.

[3] *M. Eliescu*, op. cit., 1966, p. 94-96; *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 428-429.

BCU IAŞI - CENTRU UNIVERSITAR

[6] Temeiul de drept diferă după cum este invocat un motiv de nulitate absolută sau de nulitate relativă. Astfel, pentru nerespectarea formei solemne a acceptării exprese se invocă art. 1108 alin. (2) C.civ.; dacă se invocă lipsa cauzei sau cauza ilicită temeiul de drept îl constituie art. 1236 C.civ. etc.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – certificatul de moştenitor (dacă acesta s-a emis, în caz contrar, depunându-se acte de stare civilă şi certificatul de deces), precum şi acte ce probează modalitatea de acceptare a succesiunii sau, dimpotrivă, renunţarea la moştenire;

b) *interogatoriul pârâtului* – cu privire la fapte personale că ar putea afecta actul de opţiune succesorală, cum ar fi manevrele dolosive, eroarea sau violenţa;

c) *martori* – pentru situaţiile de fapt, în scopul dovedirii cauzei de nulitate ce afectează actul de opţiune succesorală.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, fiind prevăzută de art. 8 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la ultimul domiciliu al defunctului, potrivit art. 118 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, potrivit dispoziţiilor art. 95 pct. 1 C.proc.civ., atunci când cererea este formulată pe cale principală.

Acţiunea poate fi formulată şi pe cale incidentală (de către reclamant în cadrul partajului succesoral sau de către pârât prin cerere reconvenţională), în acest caz, în raport de dispoziţiile art. 123 C.proc.civ., instanţa de partaj [judecătoria, potrivit art. 94 pct.1 lit. i) C.proc.civ.], având competenţa de a judeca această cerere.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

88. Acțiune în predarea legatelor

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, CNP _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi:

Obligarea pârâtul să predea obiectul legatului _____

constând în bunul/bunurile _____ mobile/imobile situate în _____ sau să-mi remită titlul constatator al creanţei _____

De asemenea, solicit:

- să obligaţi pârâtul la plata sumelor de _____, reprezentând fructele bunului testat;

- sa obligaţi pârâtul la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 1129 C.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii[1)] [dacă valoarea litigiului este sub 50.000 lei, aşa cum rezultă din art. 60^1 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator];

- înscrisuri, respectiv _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

1) A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 9.4.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Prin această acţiune, cu caracter patrimonial, reclamantul urmăreşte obligarea pârâtului la predarea obiectului legatului lăsat acestuia de către *de cujus*; dacă legatul are ca obiect un drept de creanţă, este o acţiune personală întemeiată pe testament (*ex testamento*), dacă legatarului i s-a testat dreptul de proprietate asupra unui bun individual determinat este o acţiune în revendicare[1], iar în cazul în care i s-a testat un alt drept real este o acţiune confesorie[2].

Alături de predarea bunului testat, legatarul poate să solicite şi fructele acestuia care au rezultat începând cu data deschiderii succesiunii sau cu momentul în care legatul produce efecte în privinţa sa (cum ar fi atunci când legatul este afectat de o condiţie suspensivă), aşa cum prevede art. 1058 C.civ.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are beneficiarul legatului, dacă a acceptat succesiunea, sau succesorii în drepturi ai acestuia, precum şi creditorii săi chirografari (pe calea acţiunii oblice).

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) au moştenitorii legali sau testamentari, universali sau cu titlu universal, ori, în mod excepţional, moştenitorul cu titlu particular însărcinat de testator cu plata legatului. De asemenea, acţiunea se poate îndrepta şi împotriva terţului debitor dacă legatul are ca obiect o creanţă a testatorului împotriva acestuia.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de beneficiar al legatului.* În motivarea acestei calităţi, reclamantul va învedera instanţei numele autorului şi data deschiderii succesiunii. De asemenea, se va menţiona şi locul ultimului domiciliu al defunctului pentru stabilirea competenţei teritoriale a instanţei;

b) *calitatea pârâtului de moştenitor legal sau testamentar universal sau cu titlu universal.* Pârâtul trebuie să fi acceptat succesiunea, în caz contrar nejustificând titlul de moştenitor;

c) *faptul deţinerii de către pârât a bunului ce face obiectul legatului.* De asemenea, pârâtul poate deţine şi titlul constatator al creanţei ce face obiectul legatului.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 1129 C.civ., iar în cazul în care se solicită şi fructele obiectului legatului acest temei se întregeşte cu dispoziţiile art. 1058 C.civ.

---

[1] Pentru cuprinsul cererii de chemare în judecată în acest caz, a se vedea *supra* nr. 74 – *Acţiune în revendicare imobiliară*, respectiv nr. 75 – *Acţiune în revendicare mobiliară*. În această situaţie titlul reclamantului se întemeiază pe testament, constituind temeiul formulării acţiunii în revendicare.

[2] *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 532.

[6] Probe.

a) *înscrisuri* – copia testamentului în care este menţionat legatul în favoarea reclamantului, certificatul de legatar (dacă acesta s-a emis) sau, dacă este cazul, înscrisul doveditor al creanţei;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul deţinerii bunului sau a titlului constatator al creanţei;

c) *martori* – pe acelaşi aspect ca şi interogatoriul.

[7] Timbrajul. Fiind o acţiune cu caracter patrimonial, taxa judiciară de timbru se stabileşte la valoare, în conformitate cu dispoziţiile art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la ultimul domiciliu al defunctului, potrivit art. 118 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine judecătoriei sau tribunalului, după caz, potrivit dispoziţiilor art. 94 pct. 1 lit. j) şi art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

Această cerere poate fi formulată atât pe cale principală, cât şi pe cale incidentală în cadrul partajului succesoral (acţiunea poate fi formulată de către pârât ca o cerere reconvenţională sau pe calea unei intervenţii în interes propriu), în acest caz fiind aplicabile dispoziţiile art. 123 C.proc.civ. (prorogarea de competenţă în favoarea instanţei învestite cu cererea principală).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

89. Petiţie de ereditate

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la a-mi restitui bunurile succesorale

constând în _____ pe care acesta le deţine fără a-şi justifica titlul de succesor.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 1130-1131 C.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor probe _____

Anexez:

- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii[1)] [dacă valoarea litigiului este sub 50.000 lei, aşa cum rezultă din art. 60^1 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator];

- înscrisuri, respectiv _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Petiţia de ereditate este o acţiune prin care o persoana cere instanţei judecătoreşti recunoaşterea titlului său de moştenitor legal sau

1) A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 9.4.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

testamentar (universal sau cu titlu universal) şi obligarea la restituirea bunurilor succesorale a persoanei care (pretinzându-se, de asemenea, moştenitor universal sau cu titlu universal) deţine aceste bunuri[1].

Este o acţiune reală, cu caracter patrimonial, şi este divizibilă, în sensul că profita numai moştenitorului care a înţeles să formuleze acţiune[2], nu şi comoştenitorilor. Dacă pârâtul se apără în sensul că posedă bunurile succesorale în calitate de proprietar sau de titular al unui alt drept real, iar nu în calitate de moştenitor, atunci acţiunea va fi o acţiune în revendicare de drept comun.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are persoana care pretinde a fi succesor universal sau cu titlu universal, respectiv succesorii ei în drepturi. Legatarul cu titlu particular nu poate formula petiţia de ereditate, deoarece nu are pretenţii asupra universalităţii succesorale.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana care se pretinde a fi succesor universal sau cu titlu universal şi care posedă bunurile în această calitate.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea de moştenitor a reclamantului*. Reclamantul va învedera instanţei data deschiderii succesiunii şi ultimul domiciliu al autorului, calitatea în care vine la moştenire, modalitatea în care a acceptat succesiunea, precum şi dacă succesiunea este, în ceea ce îl priveşte, legală sau testamentară;

b) *lipsa calităţii de moştenitor a pârâtului*, învederându-se neregularitatea ce afectează titlul său. De pildă, în cazul în care printr-un proces anterior s-a anulat testamentul făcut în favoarea unui legatar universal, atunci reclamantul, ca moştenitor legal, poate învedera instanţei că titlul pârâtului nu mai subzistă şi că succesiunea se va transmite moştenitorului legal, care este îndreptăţit să intre în posesia bunurilor. Aceeaşi situaţie se regăseşte şi în cazul anulării certificatului de moştenitor eliberat pe numele pârâtului. În orice caz, reclamantul va fi ţinut să demonstreze că titlul său este preferabil celui al pârâtului[3];

c) *faptul deţinerii bunurilor succesorale de către pârât*. În cazul în care se argumentează lipsa calităţii de moştenitor a pârâtului, deţinerea bunurilor devine abuzivă, urmând a fi restituite moştenitorului cu titlu valabil;

d) *enumerarea bunurilor şi a valorii acestora,* precum şi a locului unde acestea se află.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 1130-1131 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – certificatul de moştenitor, certificatul de calitate de moştenitor sau testamentul, ori, în lipsa acestora, actele de stare civilă ale părţilor; copia

---

[1] *Fr. Deak*, Succesiuni, p. 534.

[2] Idem, p. 535.

[3] Idem, p. 537.

BCU IASI / CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

hotărârii judecătoreşti prin care s-a anulat titlul pârâtului, precum şi alte înscrisuri cu relevanţă în cauză;

b) *interogatoriul pârâtului* – poate fi utilizat pentru a dovedi, de pildă, deţinerea bunurilor de către acesta;

c) *martori* – pe aceleaşi aspecte ca şi interogatoriul.

[7] Timbrajul. Fiind o acţiune cu caracter patrimonial, taxa judiciară de timbru se stabileşte la valoare, conform dispoziţiilor art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă, potrivit art. 118 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ., instanţa de la ultimul domiciliu al defunctului;

b) *material* – competenţa aparţine judecătoriei sau tribunalului, după caz, conform dispoziţiilor art. 94 alin. (1) lit. j) şi art. 95 pct. 1 C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

III

DREPTUL FAMILIEI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

90. Acţiuni privind logodna

90a. Acţiune pentru restituirea darurilor în cazul ruperii logodnei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____ în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi:

Obligarea pârâtului/ei la restituirea următoarelor bunuri: _____,

pe care i le-am oferit ca daruri în considerarea logodnei (căsătoriei). **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului/ei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 268 alin. (1) şi (2) C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____
- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IAŞI CENTRALA UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea prin care se solicită restituirea darurilor, în cazul ruperii logodnei, este o acţiune personală, care tinde la repunerea părţilor în situaţia anterioară încheierii logodnei prin restituirea darurilor primite de foştii logodnici, în considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, în vederea încheierii căsătoriei, unul de la celălalt sau de la alte persoane (care sunt, de regulă, părinţii sau alte rude ale celor doi logodnici).

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată care pretinde că a făcut un dar (cu excepţia unui dar obişnuit) unuia dintre foştii logodnici, în considerarea logodnei sau a viitoarei căsătorii.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are fostul logodnic sau, după caz, foştii logodnici, care au primit darurile invocate în considerarea logodnei care a fost ruptă sau a viitoarei căsătorii care ar fi urmat-o.

[4] Obiectul cererii constă în solicitarea restituirii bunurilor, individualizate şi evaluate de către reclamant, care au constituit obiectul darurilor făcute pârâtului/pârâţilor în considerarea logodnei sau a căsătoriei, cu excepţia darurilor obişnuite [art. 268 alin. (1) C.civ.].

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona darurile care au fost făcute pârâtului, momentele şi împrejurările în care bunurile respective i-au fost oferite (intenţia cu care au fost făcute aceste daruri). Astfel, se va arăta:

a) existenţa unei logodne care a fost încheiată între părţi şi ruptă de către unul sau ambii logodnici;

b) bunurile care au fost oferite de reclamant pârâtului, cu titlul de daruri şi valoare a acestora;

c) data la care aceste bunuri au fost oferite pârâtului;

d) împrejurările şi intenţia cu care darurile au fost oferite.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 268 alin. (1) şi (2) C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură să dovedească existenţa logodnei şi ruperea ei, oferirea unor bunuri de către reclamant pârâtului, în considerarea logodnei sau a căsătoriei care trebuia să îi urmeze, existenţa în natură a bunurilor care au constituit respectivele daruri şi valoarea acestora;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul faptelor sale personale care privesc împrejurările de fapt menţionate mai sus;

c) *martori* – pe existenţa logodnei şi ruperea ei, oferirea darurilor menţionate de către reclamant pârâtului, raportul de cauzalitate între dăruirea acelor bunuri şi încheierea logodnei sau viitoarea încheiere a căsătoriei, împrejurările şi intenţia cu care darurile au fost oferite;

d) *expertiză de evaluare a bunurilor* – dacă nu pot fi restituite în natură şi părţile nu se înţeleg cu privire la valoarea lor.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează în funcţie de valoarea bunurilor pretinse prin acţiune, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

90b. Acţiune în răspundere pentru ruperea abuzivă a logodnei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____ în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____ în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului/ei la plata sumei de _____ cu titlul de despăgubiri

reprezentând echivalentul prejudiciului pe care acesta mi l-a cauzat prin ruperea abuzivă a logodnei încheiate între noi la data de _____ **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului/ei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 269 alin. (1) C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____
- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Răspunderea pentru prejudiciul provocat prin ruperea abuzivă a logodnei este o modalitate specifică a răspunderii civile delictuale, care sancţionează denunţarea unilaterală abuzivă a logodnei de către unul dintre logodnici[1]. În fapt, prejudiciul a fost cauzat de exercitarea abuzivă a dreptului de a rupe logodna, „în mod excesiv şi nerezonabil, contrar bunei-credinţe" (art. 15 C.civ.), sancţionată potrivit dispoziţiilor art. 1353 C.civ.[2], deoarece dreptul de a rupe logodna nu este îngrădit de lege, însă trebuie exercitat în mod rezonabil şi cu bună-credinţă.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are logodnicul care pretinde că i-a fost cauzat un prejudiciu prin ruperea abuzivă a logodnei de către celălalt logodnic.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are logodnicul căruia i se impută cauzarea unui prejudiciu prin ruperea abuzivă a logodnei.

[4] Obiectul cererii constă în solicitarea unor despăgubiri, evaluate de către reclamant, pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei, în măsura în care acestea au fost potrivite cu împrejurările, precum şi pentru orice alte prejudicii cauzate [art. 269 alin. (1) C.civ.].

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona condiţiile generale ale acestei forme de răspundere civilă şi se va argumenta, în fapt, îndeplinirea acestora. Astfel, se va arăta:

a) existenţa unei logodne care a fost încheiată între părţi şi ruptă abuziv de către pârât;

b) indicarea *prejudiciului suferit de reclamant*, cum ar fi cheltuielile făcute pentru organizarea nunţii, cumpărarea verighetelor etc., precum şi *cuantificarea bănească a prejudiciului pretins*;

c) împrejurări care califică ruperea logodnei de către pârât ca fiind „abuzivă";

d) existenţa unui *raport de cauzalitate între ruperea abuzivă a logodnei de către pârât şi prejudiciul pretins cauzat reclamantului*, în sensul că toate cheltuielile care constituie prejudiciul pretins de reclamant au fost făcute în consideraţia logodnei şi a viitoarei căsătorii şi să fi fost potrivite cu împrejurările;

e) existenţa unei forme de *vinovăţie a pârâtului în ruperea logodnei*, constând în intenţie, care reflectă reaua-credinţă a acestuia.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 269 alin. (1) C.civ.

---

[1] *M. Avram*, Drept civil. Familia, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013, p. 33 şi 36.

[2] *D. Lupaşcu, C.M. Crăciunescu*, Dreptul familiei, ed. a II-a, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012, p. 52.

BCU IAŞI - UNIVERSITARA LIBRARY

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – orice înscrisuri de natură să dovedească existenţa logodnei şi ruperea ei abuzivă de către pârât, producerea prejudiciului, cuantumul acestuia, raportul de cauzalitate între ruperea abuzivă a logodnei şi prejudiciu, precum şi vinovăţia pârâtului;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul faptelor sale personale care privesc împrejurările de fapt menţionate mai sus;

c) *martori* – pe existenţa logodnei şi ruperea ei abuzivă de către pârât, producerea prejudiciului, cuantumul acestuia, raportul de cauzalitate între ruperea abuzivă a logodnei şi prejudiciu, precum şi vinovăţia pârâtului;

d) *expertiză de evaluare a prejudiciului* – dacă nu a intervenit recunoaşterea pârâtului în privinţa cuantumului prejudiciului sau dacă acesta nu pot fi dovedite cu alte mijloace de probă.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează în funcţie de valoarea despăgubirilor pretinse prin acţiune, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

91. Cerere privind autorizarea încheierii căsătoriei minorului

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____ în calitate de petent/ă, asistat de _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de ocrotitor legal, solicit instanţei ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Autorizarea căsătoriei mele

cu numita/ul _____, cu domiciliul în _____, CNP _____. **[3]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 272 alin. (2) C.civ. coroborat cu art. 527 şi urm. C.proc.civ.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Autorizarea căsătoriei minorului care a împlinit 16 ani este o acţiune necontencioasă, care are drept scop verificarea de către instanţa de tutelă atât a motivelor temeinice care justifică încheierea căsătoriei de către

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

minorul care a împlinit vârsta de 16 ani, cât şi a capacităţii acestuia de a se căsători şi de a îndeplini celelalte condiţii necesare în acest sens.

Astfel, pentru acordarea acestei autorizări, instanţa va verifica îndeplinirea condiţiilor privind dezvoltarea fizică şi psihică necesare pentru atingerea scopului căsătoriei. De asemenea, instanţa va verifica dacă există consimţământul părinţilor cu privire la încheierea respectivei căsătorii, în cazul dezacordului unuia dintre părinţi făcând aplicarea alin. (2)-(5) ale art. 272 C.civ.

[2] Calitate procesuală activă are persoana minoră care a împlinit 16 ani şi care urmează să se căsătorească, asistată de ocrotitorul său legal (părinte, tutore sau autoritatea care a fost abilitată să exercite drepturile părinteşti în privinţa sa).

[3] Obiectul cererii constă în autorizarea încheierii căsătoriei petentului minor care a împlinit vârsta de 16 ani [art. 272 alin. (2) C.civ.]. În cazul în care unul dintre părinţi refuză să încuviinţeze căsătoria, instanţa de tutelă hotărăşte şi asupra acestei divergenţe, având în vedere interesul superior al copilului.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona împrejurările de fapt care justifică încheierea căsătoriei persoanei minore, interesul său superior de a se încheia respectiva căsătorie, existenţa încuviinţării părinţilor (sau atitudinea fiecăruia dintre aceştia, dacă unul dintre ei se opune încheierii căsătoriei). Astfel, se va arăta:

a) împrejurările care justifică încheierea căsătoriei de către minorul de 16 ani;

b) poziţia părinţilor petentului minor cu privire la încheierea căsătoriei acestuia;

c) îndeplinirea celorlalte condiţii de fond necesare în vederea încheierii căsătoriei a cărei autorizare se solicită;

d) existenţa avizului medical prevăzut de lege, care să confirme capacitatea fizică şi psihică a minorului de a încheia căsătoria.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 272 alin. (2)-(5) C.civ. coroborat cu art. 527 şi urm. C.proc.civ.

[6] Probe:

- *înscrisuri* – certificatul de naştere al petentului, avizul medical, orice alte înscrisuri care fac dovada motivelor temeinice care justifică respectiva căsătorie.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, conform art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul petentului, potrivit art. 528 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU "ION CREANGĂ" LIBRARY

92. Acțiuni privind nulitatea/anularea căsătoriei

92a. Acțiune în constatarea nulității absolute a căsătoriei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnat **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să constataţi nulitatea absolută a căsătoriei noastre, [4]

încheiate la data de _____ şi înregistrate în Registrul de Stare Civilă al _____ la nr. _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtei/pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 296 C.civ. coroborat cu art. 293 sau, după caz, art. 294 ori 295 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea susţinerilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____
- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, nulitatea absolută a căsătoriei intervenind ca o sancţiune a nerespectării unora dintre cerinţele prevăzute de lege cu privire la încheierea căsătoriei. Această sancţiune produce efecte retroactive, cu excepţia cazului în care unul sau ambii soţi au fost de bună-credinţă la încheierea căsătoriei (aşa-numita căsătorie putativă), când soţul de bună-credinţă păstrează, până la data la care hotărârea instanţei judecătoreşti rămâne definitivă, situaţia unui soţ dintr-o căsătorie valabilă [art. 304 alin. (1) C.civ.].

Conform art. 304 alin. (2) C.civ., în cazul căsătoriei putative, raporturile patrimoniale dintre foştii soţi sunt supuse, prin asemănare, dispoziţiilor privitoare la divorţ, acestea urmând a fi aplicabile şi în ce priveşte drepturile şi obligaţiile dintre părinţi şi copii (art. 305 C.civ.).

Opozabilitatea hotărârii judecătoreşti de constatare a nulităţii căsătoriei este reglementată de art. 306 C.civ., fiind supusă aceloraşi reguli specifice încheierii căsătoriei sau divorţului.

Opozabilitatea constatării nulităţii căsătoriei cu privire la actele încheiate anterior de unul dintre soţi cu terţe persoane este supusă principiului bunei-credinţe a terţului contractant.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, cum ar fi oricare dintre soţi, rudele soţilor, creditorii soţilor, procurorul [acesta din urmă nu poate introduce acţiunea după încetarea sau desfacerea căsătoriei, cu excepţia situaţiilor în care acţionează în scopul apărării drepturilor şi intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicţie şi ale dispăruţilor, în baza art. 296 C.civ. coroborat cu art. 92 alin. (1) C.proc.civ.].

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) poate avea unul dintre soţi, atunci când acţiunea este introdusă de celălalt soţ sau amândoi soţii, când acţiunea este introdusă de altă persoană sau de procuror.

[4] Obiectul acţiunii îl constituie solicitarea constatării de către instanţă a nulităţii absolute a căsătoriei. Alături de capătul principal, pot exista şi capete de cerere accesorii privitoare la:

- situaţia copiilor după constatarea nulităţii căsătoriei (exerciţiul autorităţii părinteşti, locuinţa copiilor, contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor);
- constatarea bunei-credinţe a unuia dintre soţi (sau a ambilor soţi) la încheierea căsătoriei;
- obligaţia de întreţinere în favoarea fostului soţ de bună-credinţă (numai în cazul căsătoriei putative);
- lichidarea regimului matrimonial (numai în cazul căsătoriei putative) etc.

În cazul în care căsătoria a cărei nulitate absolută se solicită nu este putativă, raporturile patrimoniale dintre soţi se vor soluţiona potrivit dreptului comun.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *data încheierii căsătoriei* şi *numărul sub care a fost trecută în registrul stării civile*;

b) *motivul de nulitate a căsătoriei*, care poate fi unul din următoarele:

- diferenţa de sex [art. 293 C.civ. raportat la art. 271 şi art. 277 alin. (1) C.civ.];
- lipsa consimţământului personal şi liber la încheierea căsătoriei (art. 293 C.civ. raportat la art. 271 C.civ.);
- unul din soţi era deja căsătorit la data încheierii căsătoriei ce se cere a fi declarată nulă, chiar dacă după data încheierii acesteia prima căsătorie a fost desfăcută prin divorţ sau a încetat (art. 293 raportat la art. 273 C.civ.);
- soţii sunt rude în grad prohibit de lege – rude în linie dreaptă, indiferent de gradul de rudenie, sau rude în linie colaterală până la gradul patru inclusiv (art. 293 C.civ. raportat la art. 274 C.civ.) – pentru adopţie regula se aplică atât rudelor dobândite prin adopţie, cât şi celor fireşti [art. 274 alin. (3) C.civ.];
- unul dintre soţi sau ambii erau alienaţi sau debili mintal la momentul încheierii căsătoriei, indiferent dacă erau sau nu puşi sub interdicţie şi indiferent dacă la data încheierii căsătoriei se aflau sau nu în momente de luciditate pasageră (art. 293 C.civ. raportat la art. 276 C.civ.);
- încheierea căsătoriei s-a făcut cu nerespectarea dispoziţiilor legale privind vârsta matrimonială (art. 294 C.civ.). Această caz de nulitate este acoperit atunci când soţul, care nu avea vârsta matrimonială la data încheierii căsătoriei a împlinit-o între timp sau soţia a dat naştere unui copil sau a rămas însărcinată [art. 294 alin. (2) C.civ.];
- fictivitatea căsătoriei (art. 295 C.civ.) care se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti a intervenit convieţuirea soţilor, soţia a născut sau a rămas însărcinată ori au trecut 2 ani de la încheierea căsătoriei [art. 295 alin. (2) C.civ.];
- lipsa solemnităţii celebrării căsătoriei [art. 293 raportat la art. 287 alin. (1) C.civ.];
- lipsa publicităţii (căsătoria clandestină) [art. 293 raportat la art. 287 alin. (1) C.civ.];
- căsătoria s-a încheiat de un funcţionar care nu avea calitatea de ofiţer de stare civilă, afară de cazul în care a exercitat în mod public această atribuţie, iar viitorii soţi nu au cunoscut, în momentul încheierii căsătoriei, lipsa acestei calităţi – *error communis facit jus* [art. 287 alin. (1) C.civ.].

[6] Temeiul de drept diferă în funcţie de motivul de nulitate invocat. Codul civil prevede expres în art. 293-295 motivele de nulitate absolută a căsătoriei.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul de căsătorie şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească existenţa faptelor ce constituie motivul de nulitate invocat. De exemplu dacă s-a invocat faptul că soţii sunt rude în grad oprit de lege se vor depune actele de stare civilă care atestă legătura de rudenie dintre soţi; dacă s-a

invocat bigamia se va depune extras din registrul stării civile în care s-a înregistrat prima căsătorie privind pe unul dintre soţi; dacă s-a invocat nerespectarea vârstei matrimoniale se va depune certificatul de naştere al soţului/soţilor etc.;

b) *martori* – pentru dovedirea acelor motive de nulitate care se constituie în împrejurări de fapt, de exemplu scopul real al căsătoriei fictive etc.;

c) *expertiză medico-legală* – pentru dovedirea, atunci când este cazul, în funcţie de motivul de nulitate invocat, a alienaţiei sau debilităţii mintale a unuia sau ambilor soţi, a lipsei sale de discernământ în momentul încheierii căsătoriei, a nediferenţierii de sex.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru şi este de 20 lei

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

92b. Acțiune în anularea căsătoriei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea căsătoriei noastre, [4]

încheiate la data de _____ şi înregistrate în Registrul de Stare Civilă al _____ la nr. _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtei/pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 297 sau, după caz, art. 298, 299 ori 300 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____
- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, nulitatea relativă a căsătoriei intervenind ca o sancţiune a nerespectării unora dintre cerinţele prevăzute de lege

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

cu privire la încheierea căsătoriei. Motivele pentru care poate fi solicitată anularea căsătoriei sunt reglementate în art. 297-300 C.civ., acestea fiind: lipsa încuviinţărilor cerute de lege, viciile de consimţământ, lipsa vremelnică a discernământului şi încheierea căsătoriei între tutore şi persoana minoră aflată sub tutela sa.

Această sancţiune produce efecte retroactive, cu excepţia cazului în care unul sau ambii soţi au fost de bună-credinţă la încheierea căsătoriei (aşa-numita căsătorie putativă), când soţul de bună-credinţă păstrează, până la data la care hotărârea instanţei judecătoreşti rămâne definitivă, situaţia unui soţ dintr-o căsătorie valabilă [art. 304 alin. (1) C.civ.].

Introducerea acţiunii în anularea căsătoriei se prescrie în termen de 6 luni (art. 301 C.civ.)., termen care începe să curgă diferit, în funcţie de motivele de nulitate invocate de reclamant. Astfel:

- în cazul lipsei încuviinţărilor sau autorizării cerute de lege, de la data la care cei a căror încuviinţare sau autorizare era necesară pentru încheierea căsătoriei au luat cunoştinţă de aceasta [art. 301 alin. (2) C.civ.];
- în cazul nulităţii pentru vicii de consimţământ ori pentru lipsa discernământului, de la data încetării violenţei sau, după caz, de la data la care cel interesat a cunoscut dolul, eroarea ori lipsa vremelnică a discernământului [art. 301 alin. (3) C.civ.];
- în cazul căsătoriei încheiate între tutore şi persoana minoră aflată sub tutela sa, de la data încheierii căsătoriei [art. 301 alin. (4) C.civ.].

Conform art. 304 alin. (2) C.civ., în cazul căsătoriei putative, raporturile patrimoniale dintre foştii soţi sunt supuse, prin asemănare, dispoziţiilor privitoare la divorţ, acestea urmând a fi aplicabile şi în ce priveşte drepturile şi obligaţiile dintre părinţi şi copii (art. 305 C.civ.).

Opozabilitatea hotărârii judecătoreşti de anulare a căsătoriei este reglementată de art. 306 C.civ., fiind supusă aceloraşi reguli specifice încheierii căsătoriei sau divorţului.

Opozabilitatea hotărârii de anulare a căsătoriei cu privire la actele încheiate anterior de unul dintre soţi cu terţe persoane este supusă principiului bunei-credinţe a terţului contractant.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant). În funcţie de motivul de nulitate invocat, acţiunea poate fi iniţiată:

- în cazul lipsei încuviinţărilor cerute de lege, de persoana a cărei încuviinţare era necesară, iar pentru lipsa autorizării prevăzute de lege, de către procuror [art. 297 alin. (2) C.civ.];
- în cazul nulităţii pentru vicii de consimţământ, de soţul al cărui consimţământ a fost viciat prin eroare (numai când priveşte identitatea fizică a viitorului soţ), prin dol sau prin violenţă (art. 298 C.civ.);
- în cazul nulităţii pentru lipsa discernământului, de cel interesat (art. 299 C.civ.);
- în cazul căsătoriei încheiate între tutore şi persoana minoră aflată sub tutela sa, calitatea procesuală activă aparţine persoanei minore, tutorele neputându-se prevala de propria sa culpă (art. 300 C.civ.).

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) au ambii soţi dacă anularea căsătoriei este cerută pentru lipsa încuviinţărilor şi autorizărilor cerute de lege şi celălalt soţ pentru celelalte cazuri.

[4] Obiectul acţiunii îl constituie solicitarea anulării căsătoriei de către instanţă. Alături de capătul principal, pot exista şi capete de cerere accesorii privitoare la:

- situaţia copiilor după anularea căsătoriei (exerciţiul autorităţii părinteşti, locuinţa copiilor, contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor);
- constatarea bunei-credinţe a unuia dintre soţi (sau a ambilor soţi) la încheierea căsătoriei;
- obligaţia de întreţinere în favoarea fostului soţ de bună-credinţă (numai în cazul căsătoriei putative);
- lichidarea regimului matrimonial (numai în cazul căsătoriei putative) etc.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *data încheierii căsătoriei* şi *numărul sub care a fost trecută în registrul stării civile*;

b) *motivul de anulare a căsătoriei*, care poate fi unul din următoarele:

- lipsa încuviinţărilor şi autorizării cerute de lege (art. 297 C.civ.);
- existenţa viciilor de consimţământ la încheierea căsătoriei (art. 298 C.civ.);
- lipsa vremelnică a discernământului unuia dintre soţi la încheierea căsătoriei (art. 299 C.civ.);
- căsătoria s-a încheiat între tutore şi persoana minoră aflată sub tutela sa (art. 300 C.civ.).

[6] Temeiul de drept diferă în funcţie de motivul de nulitate invocat. Codul civil prevede expres în art. 297-300 motivele de nulitate relativă a căsătoriei.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul de căsătorie şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească faptele ce constituie motivul de nulitate invocat;

b) *martori* – pentru dovedirea existenţei împrejurărilor de fapt ce constituie motivul de nulitate invocat, cum ar fi vicierea consimţământului unuia dintre soţi la încheierea căsătoriei etc.;

c) *expertiză medico-legală* – pentru dovedirea, atunci când este cazul, în funcţie de motivul de nulitate invocat, a lipsei vremelnice a discernământului unuia dintre soţi în momentul încheierii căsătoriei.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru şi este de 20 lei.

BCU "JUSTINIAN" UNIVERSITY LIBRARY

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

93. Acțiune privind încuviințarea mandatului judiciar

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să îmi încuviinţaţi reprezentarea pârâtei/ului

pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial _____, constând în încheierea următoarelor acte: _____, în perioada _____ **[4]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 315 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____
- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Această acțiune are drept scop încuviințarea reprezentării de către soțul reclamant a soțului pârât care se află în imposibilitate de a-și manifesta voința la încheierea unor acte care, potrivit regimului matrimonial aplicabil căsătoriei părților, necesită consimțământul ambilor soți.

Este o acțiune nouă în dreptul românesc, reglementată de art. 315 C.civ., prin care legiuitorul rezolvă problema încheierii unor acte juridice urgente care necesită consimțământul ambilor soți, potrivit regimului matrimonial aplicabil părților, astfel încât să fie protejate și interesele soțului aflat în imposibilitatea temporară de a-și exprima voința.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are oricare dintre soți, care pretinde că are nevoie urgentă să încheie unul sau mai multe acte juridice cu privire la bunurile ce necesită acordul ambilor soți, în perioada în care celălalt soț se află în imposibilitatea fizică sau psihică de a-și manifesta voința.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are soțul aflat în imposibilitate de a-și manifesta voința [pentru care, dacă este cazul, instanța va numi un curator special, în baza art. 58 sau 167 C.proc.civ (în funcție de motivul imposibilității de a-și manifesta voința)].

[4] Obiectul cererii constă în solicitarea încuviințării instanței ca soțul reclamant să îl reprezinte și pe soțul pârât în exercitarea unor drepturi pe care le are potrivit regimului matrimonial aplicabil căsătoriei părților. Aceste drepturi se pot concretiza fie în încheierea unor acte juridice privind bunuri ale soților care, potrivit legii, necesită acordul ambilor soți, fie în reprezentarea în justiție în procese care privesc astfel de bunuri.

Pe baza faptului că dispozițiile privind protecția locuinței familiei sunt reglementate în cadrul așa-numitului „regim primar", nefăcând parte din regimurile matrimoniale, s-ar putea reține că reprezentarea soțului reclamant la încheierea unor acte privind acest imobil sau bunurile care îl mobilează sau îl decorează nu ar putea face obiectul unei acțiuni prin care să se solicite un mandat judiciar. Totuși, dispozițiile de protecție, care impun obținerea acordului scris al celuilalt soț ori de câte ori unul dintre ei dorește să încheie un act în legătură cu aceste bunuri, se aplică împreună cu cele specifice regimului matrimonial. Aceasta conferă un regim juridic unitar tuturor actelor pe care soții le încheie în cadrul gestionării bunurilor ce le aparțin. Prin urmare, apreciem că o astfel de acțiune poate fi promovată de unul dintre soți ori de câte ori există situații urgente în care trebuie să încheie unul sau mai multe acte juridice privind bunurile familiei și nu poate obține consimțământul celuilalt soț din cauza imposibilității acestuia din urmă de a-și exprima voința.

[5] Motivele de fapt. Se vor menționa motivele pentru care soțul pârât se află în imposibilitatea de a-și exprima voința, actele pe care soțul reclamant dorește

să le încheie în baza mandatului judiciar pe care îl solicită, precum şi condiţiile şi perioada necesare. Astfel, se va arăta:

a) existenţa unei situaţii care face ca soţul pârât să fie în imposibilitate fizică (distanţa la care se află, dispariţia sa, starea de comă etc.) sau psihică (suferă de debilitate mintală, boala psihică din cauza căreia nu are discernământ etc.);

b) regimul matrimonial aplicabil căsătoriei soţilor;

c) actele juridice pe care reclamantul doreşte să le încheie în baza mandatului judiciar solicitat şi orice împrejurări care generează urgenţa acestora;

d) condiţiile şi perioada pentru care solicită acest mandat;

e) orice alte aspecte relevante.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 315 alin. (1) C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – certificatul de căsătorie, convenţia matrimonială (dacă este cazul), orice înscrisuri de natură să dovedească existenţa bunurilor cu privire la care reclamantul doreşte să încheie anumite acte juridice, condiţiile în care pot fi încheiate respectivele acte, înscrisuri care să dovedească imposibilitatea pârâtului de a-şi manifesta voinţa;

b) *martori* – cu care să se dovedească existenţa bunurilor cu privire la care reclamantul doreşte să încheie anumite acte juridice, condiţiile în care pot fi încheiate respectivele acte, precum şi imposibilitatea pârâtului de a-şi manifesta voinţa.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, conform art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

94. Acțiune privind limitarea puterilor unuia dintre soți

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să încuviinţaţi ca dreptul pârâtului/ei de a dispune,

în perioada _____, cu privire la următoarele bunuri: _____, să poată fi exercitat numai cu consimţământul meu expres. **[4]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 316 alin. (1) C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____
- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Această acţiune are ca finalitate restrângerea dreptului unui soţ de a dispune de anumite bunuri ale soţilor, pentru o durată determinată, dacă acesta încheie acte de dispoziţie care pun în pericol grav interesele familiei.

Este o acţiune nouă în dreptul românesc, reglementată de art. 316 C.civ., prin care legiuitorul oferă o soluţie pentru punerea la adăpost a bunurilor comune în cazul în care unul dintre soţi este risipitor sau influenţabil şi încheie acte de dispoziţie prin care prejudiciază grav interesele familiei. În astfel de situaţii, instanţa va dispune ca unele acte de dispoziţie care, potrivit regimului matrimonial aplicabil părţilor, pot fi încheiate de fiecare dintre soţi singur, să nu poată fi încheiate de soţul pârât decât cu consimţământul expres al soţului reclamant.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are oricare dintre soţi, care pretinde că interesele familiei au fost prejudiciate grav prin actele de dispoziţie ale celuilalt cu privire la bunurile lor.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are celălalt soţ.

[4] Obiectul cererii constă în solicitarea ca instanţa să restrângă dreptul de dispoziţie al soţului pârât, în sensul de a dispune ca acesta să nu poată încheia acte de dispoziţie cu privire la anumite bunuri, pe o durată determinată, decât cu consimţământul expres al reclamantului. Apreciem că soţul reclamant ar putea formula o asemenea cerere şi în ipoteza în care este informat cu privire la intenţia pârâtului de a încheia anumite acte prejudiciabile pentru interesul familiei, chiar dacă acesta nu a încheiat, deja, astfel de acte.

Prin urmare, reclamantul va trebui să individualizeze bunurile cu privire la care solicită să fie restrâns dreptul de dispoziţie al pârâtului, precum şi durata pentru care solicită aceasta.

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona motivele pentru care soţul reclamant solicită instanţei să dispună restrângerea dreptului de dispoziţie al soţului pârât cu privire la unele bunuri pentru o anumită perioadă. Astfel, se va arăta:

a) existenţa unor acte încheiate de pârât prin care au fost puse în pericol grav interesele familiei sau intenţia acestuia de a încheia astfel de acte;

b) regimul matrimonial aplicabil căsătoriei soţilor;

c) bunurile cu privire la care solicită restrângerea dreptului de dispoziţie al pârâtului şi motivarea solicitării pentru fiecare bun;

d) perioada pentru care solicită această restrângere a dreptului de dispoziţie;

e) orice alte aspecte relevante.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 316 alin. (1) C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – certificatul de căsătorie, convenţia matrimonială (dacă este cazul), orice înscrisuri de natură să dovedească actele sau intenţia pârâtului de

BCU "I. A. Bibescu" - UNIVERSITY LIBRARY

a încheia acte care pun în pericol grav interesele familiei, existența bunurilor cu privire la care reclamantul solicită restrângerea dreptului de dispoziție al soțului pârât și perioada pentru care solicită aceasta;

b) *martori* – cu care să se dovedească actele sau intenția pârâtului de a încheia acte care pun în pericol grav interesele familiei, existența bunurilor cu privire la care reclamantul solicită restrângerea dreptului de dispoziție al soțului pârât și perioada pentru care solicită aceasta.

În funcție de probele solicitate se vor avea în vedere dispozițiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, conform art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanța competentă:

a) *teritorial* – competența aparține instanței de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competența aparține instanței de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

95. Acţiune privind atribuirea beneficiului contractului de închiriere (ordonanţă preşedinţială)

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa pe calea

Ordonanţei preşedinţiale

să îmi atribuiţi beneficiul contractului de închiriere a imobilului situat în _____, care a constituit locuinţa familiei. **[4]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 324 C.civ. coroborat cu art. 919 C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Această acţiune are drept scop asigurarea spaţiului locativ unuia dintre soţi în imobilul care constituie locuinţa familiei, atunci când imobilul respectiv este închiriat şi soţii nu se înţeleg cu privire la folosirea lui. În cadrul unei astfel de acţiuni, întemeiate pe art. 919 C.proc.civ., instanţa va dispune o măsură urgentă, pentru perioada limitată de până la soluţionarea divorţului, întrucât problema spaţiului închiriat va fi tranşată definitiv prin hotărârea de divorţ. Prin urmare, o astfel de ordonanţă preşedinţiale nu va putea fi solicitată decât dacă cererea de divorţ sau cererea reconvenţională cuprinde şi un capăt de cerere accesoriu în acest sens.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are oricare dintre soţi, care pretinde că are nevoie urgentă de spaţiul de locuit care constituie locuinţa familiei, acesta neputând fi folosit de ambii soţi fie din cauza faptului că nu oferă condiţii decente în acest sens, fie din cauza relaţiilor tensionate dintre soţii aflaţi în divorţ. În cele mai multe cazuri, soţul reclamant într-o astfel de cerere locuieşte împreună cu copiii minori şi se ocupă de creşterea şi educarea acestora.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are celălalt soţ.

[4] Obiectul cererii constă în atribuirea provizorie, pe o durată limitată (până la rămânerea definitivă a hotărârii de divorţ) a beneficiului contractului de închiriere a imobilului ce a constituit locuinţa familiei unuia dintre soţi. Este vorba despre o măsură provizorie, pentru admiterea căreia este necesar să se dovedească urgenţa.

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona motivele care justifică urgenţa şi necesitatea soţului reclamant de a obţine beneficiul contractului de închiriere a locuinţei familiei până la soluţionarea divorţului.

Astfel, se va menţiona:

a) existenţa unei cereri de divorţ pe rolul instanţei, în care s-a solicitat, pe cale accesorie, atribuirea beneficiului contractului de închiriere a spaţiului care a constituit locuinţa familiei;

b) suprafaţa şi compartimentarea locuinţei familiei;

c) situaţia locativă a fiecăruia dintre soţi;

d) care dintre ei se ocupă, în mod obişnuit, de creşterea şi educarea copiilor minori rezultaţi din căsătorie şi asimilaţi acestora;

e) orice alte aspecte relevante.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 919 C.proc.civ. coroborat cu art. 324 alin. (1) C.civ.

[7] Probe:

Înscrisuri – contractul de închiriere a spaţiului care a constituit locuinţa familiei, certificat de grefă privind existenţa dosarului de divorţ pe rolul instanţei,

copii de pe certificatele de naştere ale copiilor minori, orice alte înscrisuri relevante.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, conform art. 6 alin. (4) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei competente să soluţioneze cererea principală privind divorţul părţilor, unde s-a formulat un capăt de cerere accesoriu privind atribuirea beneficiului contractului de închiriere asupra locuinţei comune, respectiv judecătoria în circumscripţia căreia se află cea din urmă locuinţă comună [art. 914 alin. (1) coroborat cu art. 997 C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

96. Acţiune privind partajarea bunurilor comune

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, în contradictoriu cu **[3]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, formulez prezenta

Cerere de partajare a bunurilor comune, [4]

solicitându-vă ca, prin hotărârea ce o veţi pronunţa:

- să constataţi că am dobândit împreună, în timpul căsătoriei noastre încheiate la data de _____, (şi, după caz, desfăcute la data de _____), în care s-a aplicat regimul matrimonial _____, următoarele bunuri comune în devălmăşie (sau în coproprietate, după caz): _____ în valoare de _____

- să constataţi că avem cote de contribuţie egale (sau, după caz, cote inegale, ce trebuie indicate expres) la dobândirea bunurilor comune menţionate anterior;

- să dispuneţi împărţirea bunurilor comune, prin atribuirea către mine a următoarelor bunuri: _____ şi către pârât a următoarelor bunuri: _____

- să dispuneţi compensarea inegalităţilor valorice dintre loturi prin obligarea soţului al cărui lot are o valoare mai mare la plata unei sulte corespunzătoare către celălalt soţ;

- să dispuneţi compensarea cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 357, 358, 360, 362 şi 367 C.civ. (după caz), coroborate cu art. 979 şi urm. C.proc.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____

BCU KS CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [8]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune reală prin care se urmăreşte fie împărţirea, în tot sau în parte, a bunurilor comune ale soţilor, fie lichidarea regimului matrimonial care s-a aplicat soţilor sau foştilor soţi.

În prima ipoteză, bunurile care sunt împărţite în timpul căsătoriei şi al aplicării unui anumit regim matrimonial pot fi în devălmăşie sau în coproprietate.

În a doua ipoteză enunţată mai sus, lichidarea regimului matrimonial poate avea loc în timpul căsătoriei, în cazul schimbării regimului matrimonial aplicabil prin convenţie matrimonială sau pe cale judiciară (prin instituirea regimului separaţiei judiciare de bunuri, în baza art. 370 C.civ.).

Lichidarea regimului matrimonial presupune împărţirea bunurilor comune ale soţilor, acestea devenind, în urma partajului, bunuri proprii ale fiecăruia dintre ei, precum şi stabilirea creanţelor pe care aceştia şi le datorează între ei.

În cazul în care obiectul partajului îl constituie bunuri comune în devălmăşie, instanţa va trebui să stabilească şi cotele de contribuţie ale fiecăruia dintre soţi, în timp ce în cazul bunurilor comune aflate în coproprietate pe cote-părţi, cotele sunt deja stabilite, instanţa fiind chemată doar să stabilească existenţa şi valoarea bunurilor şi să facă lotizarea şi atribuirea acestora.

[2] Calitate procesuală activă are oricare dintre soţi sau, după caz, terţul creditor al unuia dintre soţi, a cărui creanţă nu a putut fi acoperită din bunurile proprii ale soţului-debitor.

[3] Calitate procesuală pasivă are celălalt soţ, care nu este titularul acţiunii sau, după caz, ambii soţi, dacă acţiunea a fost pornită de terţul creditor al unuia dintre soţi.

[4] Obiectul acţiunii. Cererea de împărţire a bunurilor comune ale soţilor se poate formula în timpul comunităţii în următoarele condiţii:

- acţiunea poate fi promovată fie în cazul în care căsătoriei părţilor i s-a aplicat un regim matrimonial de comunitate legală sau convenţională (într-un astfel de regim matrimonial existând bunuri comune în devălmăşie), fie atunci când regimul aplicabil a fost unul de separaţie de bunuri sau participare la achiziţii şi există bunuri în comunitate pe cote-părţi;

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- se poate cere împărţirea tuturor bunurilor comune dobândite de soţi până la data partajului sau numai a unei părţi din aceste bunuri, astfel cum este prevăzut de art. 358 C.civ., fără a mai fi nevoie de a se dovedi existenţa unor motive temeinice;

- în cazul lichidării regimului matrimonial, părţile vor putea solicita şi constatarea existenţei între ei a unor creanţe contractate în timpul aplicării regimului matrimonial;

- valoarea bunurilor supuse partajării este cea de la data introducerii acţiunii, iar nu cea de la data naşterii stării de devălmăşie sau de coproprietate;

- cheltuielile de judecată se suportă de ambele părţi, proporţional cu cota lor de proprietate, astfel încât, la finalul judecăţii, se va ajunge la compensarea, totală sau parţială, a cheltuielilor efectuate de părţi cu ocazia procesului, aceasta deoarece procesul de partaj se caracterizează prin aceea că dă naştere la o judecată dublă, părţile având dublă calitate – reclamantul având în acelaşi timp şi calitatea de pârât, iar pârâtul având în acelaşi timp şi calitatea de reclamant.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea de soţi a părţilor*, sens în care se va indica data încheierii căsătoriei şi, după caz, data desfacerii acesteia;

b) *regimul matrimonial aplicabil căsătoriei*, întrucât regimul juridic al bunurilor soţilor este diferit în funcţie de acesta;

c) *bunurile comune supuse partajului* pe care soţii le-au dobândit în perioada aplicării regimului matrimonial al comunităţii legale sau convenţionale, individualizate, cu indicarea valorii lor şi a locului unde se află, precum şi persoana care le deţine sau le administrează;

d) dacă este cazul, *împrejurările din care rezultă contribuţia majorată a unuia dintre soţi la dobândirea bunurilor comune în devălmăşie supuse împărţelii*. În acest sens se poate invoca, de exemplu, obţinerea unor venituri mult mai mari de către reclamant, faptul că soţul-pârât nu a avut serviciu deloc sau o perioadă îndelungată, că a plătit pensie de întreţinere copilului său din altă căsătorie, contribuţia importantă la creşterea şi educarea copiilor din căsătorie etc.;

e) creanţe existente între soţi (dacă este cazul).

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 357, 358, 360, 362 şi 367 C.civ. (după caz), coroborate cu art. 979 şi urm. C.proc.civ., iar dacă acţiunea se porneşte de creditorul personal al unuia dintre soţi şi dispoziţiile art. 353 C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – părţile vor depune la dosar, în mod obligatoriu, certificatul de căsătorie şi, dacă este cazul, convenţia matrimonială şi/sau hotărârea judecătorească sau certificatul constatator al divorţului, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească existenţa bunurilor comune supuse împărţelii şi dreptul de proprietate al soţilor asupra acestora, cotele de contribuţie ale fiecăruia dintre soţi, datoriile pe care unul dintre soţi le are faţă de celălalt, cum ar fi titluri de proprietate, certificatul de naştere al copilului unuia dintre soţi dintr-o altă căsătorie, acte

medicale care atestă boala gravă de care suferă acesta, certificat de la administraţia financiară din care rezultă că nici copilul şi nici părintele acestuia nu realizează venituri impozabile şi nu au bunuri imobile în proprietate, carnetul de muncă al fiecăreia dintre părţi, contracte, titlul de creanţă al reclamantului-creditor împotriva unuia dintre soţi, precum şi orice alte înscrisuri care atestă că satisfacerea acestei creanţe nu s-a putut realiza integral din bunurile proprii ale soţului-debitor etc.;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul dobândirii în timpul căsătoriei a bunurilor indicate prin acţiune ca fiind bunuri comune, al cotei de contribuţie a soţilor la dobândirea acestora şi al valorii actuale a acestora;

c) *martori* – pe aspectul dobândirii în timpul căsătoriei a bunurilor supuse partajului, al cotei de contribuţie a soţilor la dobândirea acestora, precum şi pe aspectul motivelor invocate ca temei al împărţelii în timpul căsătoriei, ce se constituie în împrejurări de fapt;

d) *expertize tehnice de specialitate* – pentru evaluarea bunurilor supuse împărţelii, dacă valoarea acestora nu este acceptată de ambele părţi.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru în materia partajului judiciar se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 5 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Astfel, în funcţie de obiectul cererii, taxele de timbru sunt:

- pentru stabilirea bunurilor supuse împărţelii – 3% din valoarea acestora;
- stabilirea calităţii de coproprietar şi stabilirea cotei-părţi ce se cuvine fiecărui coproprietar – 50 lei pentru fiecare coproprietar;
- creanţe pe care coproprietarii le au unii faţă de alţii, născute din starea de proprietate comună – 3% din valoarea creanţelor a căror recunoaştere se solicită;
- cererea de partaj propriu-zis, indiferent de modalitatea de realizare a acestuia – 3% din valoarea masei partajabile.

Dacă cererile în materia partajului judiciar prezentate mai sus se formulează în cadrul aceleiaşi acţiuni, aceasta se taxează cu o singură taxă de 5% din valoarea masei partajabile.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.], afară de cazul în care, printre bunurile comune supuse împărţelii figurează şi un imobil, caz în care devine competentă instanţa în a cărei circumscripţie este situat imobilul, conform art. 117 C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – este competentă întotdeauna judecătoria, indiferent de valoarea bunurilor supuse împărţelii, conform art. 94 alin. (1) lit. i) C.proc.civ.

În cazul în care imobilul este situat în circumscripţiile mai multor instanţe, competenţa aparţine instanţei de la domiciliul sau reşedinţa pârâtului, dacă aceasta se află în vreuna dintre aceste circumscripţii, în caz contrar, oricare dintre instanţele în circumscripţiile cărora este situat imobilul.

97. Acţiune privind separaţia judiciară de bunuri

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, în contradictoriu cu **[3]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, formulez prezenta

Cerere de instituire a regimului matrimonial al separaţiei de bunuri, [4]

prin care vă solicit:

- să dispuneţi aplicarea, pe viitor, a regimului matrimonial al separaţiei de bunuri în cadrul căsătoriei noastre încheiate la data de _____, căreia, în prezent, i se aplică regimul matrimonial al comunităţii legale/convenţionale (în acest din urmă caz, în baza Convenţiei matrimoniale _____);

- să dispuneţi partajarea bunurilor comune dobândite de noi în perioada în care ni s-a aplicat regimul matrimonial al comunităţii legale (convenţionale), respectiv: _____, urmând ca, în acest scop, să constataţi că am dobândit împreună următoarele bunuri comune în devălmăşie (sau în coproprietate, după caz): _____ în valoare de _____

- să constataţi că avem cote de contribuţie egale (sau, după caz, cote inegale, ce trebuie indicate expres) la dobândirea bunurilor comune menţionate anterior;

- să dispuneţi împărţirea bunurilor comune, prin atribuirea către mine a următoarelor bunuri: _____, şi către pârât a următoarelor bunuri: _____

- să dispuneţi compensarea inegalităţilor valorice dintre loturi prin obligarea soţului al cărui lot are o valoare mai mare la plata unei sulte corespunzătoare către celălalt soţ;

- să dispuneţi compensarea cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 370 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

BCU/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- în copie certificată, în două exemplare, următoarele înscrisuri: _____;
- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune reală, prin care se urmăreşte schimbarea pe cale judiciară a regimului matrimonial de comunitate aplicabil soţilor, în regimul separaţiei de bunuri, atunci când soţul pârât încheie acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

Schimbarea regimului matrimonial va avea loc în timpul căsătoriei, în baza art. 370 C.civ., în vederea protecţiei patrimoniului familiei împotriva actelor juridice păgubitoare pe care soţul neglijent sau risipitor le poate încheia. Odată cu dispunerea modificării judiciare a regimului matrimonial, instanţa va trebui să realizeze şi lichidarea regimului matrimonial de comunitate, astfel cum prevede art. 370 alin. (2) C.civ., existenţa bunurilor comune în devălmăşie fiind incompatibilă cu regimul matrimonial al separaţiei de bunuri.

Lichidarea regimului matrimonial presupune împărţirea bunurilor comune ale soţilor, acestea devenind, în urma partajului, bunuri proprii ale fiecăruia dintre ei, precum şi stabilirea creanţelor pe care aceştia şi le datorează între ei.

În cazul în care obiectul partajului îl constituie bunuri comune în devălmăşie, instanţa va trebui să stabilească şi cotele de contribuţie ale fiecăruia dintre soţi, în timp ce în cazul bunurilor comune aflate în coproprietate pe cote-părţi cotele sunt deja stabilite, instanţa fiind chemată doar să stabilească existenţa şi valoarea bunurilor şi să facă lotizarea şi atribuirea acestora.

[2] Calitate procesuală activă are oricare dintre soţi, care susţine şi urmează să dovedească faptul că interesele patrimoniale ale familiei sunt puse în pericol prin actele încheiate de celălalt soţ.

[3] Calitate procesuală pasivă are celălalt soţ, care nu doreşte schimbarea regimului matrimonial (dacă ar fi fost de acord cu aceasta, soţii ar fi încheiat o convenţie matrimonială prin act autentic, fără a mai formula o acţiune în justiţie în acest scop).

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI
BCU IAŞI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[4] Obiectul acţiunii. Cererea de modificare judiciară a regimului matrimonial şi de lichidare a regimului matrimonial de comunitate se poate formula în timpul căsătoriei în următoarele condiţii:

- căsătoriei părţilor i s-a aplicat un regim matrimonial de comunitate legală sau convenţională (într-un astfel de regim matrimonial existând bunuri comune în devălmăşie);
- unul dintre soţi a încheiat sau există dovada că intenţionează să încheie acte prin care pune în pericol interesele patrimoniale ale familiei;
- odată cu solicitarea modificării judiciare a regimului matrimonial, soţul reclamant va solicita şi lichidarea regimului matrimonial de comunitate aplicabil căsătoriei soţilor, presupunând împărţirea tuturor bunurilor comune dobândite de soţi până la data partajului, astfel cum este prevăzut de art. 358 C.civ.;
- tot în cadrul lichidării regimului matrimonial, părţile vor putea solicita şi constatarea existenţei între ei a unor creanţe contractate în timpul aplicării regimului matrimonial;
- valoarea bunurilor supuse partajării este cea de la data introducerii acţiunii, iar nu cea de la data naşterii stării de devălmăşie sau de coproprietate.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea de soţi a părţilor*, sens în care se va indica data încheierii căsătoriei;

b) *regimul matrimonial aplicabil căsătoriei*, care trebuie să fie unul de comunitate, aplicabil în baza legii sau a unei convenţii matrimoniale încheiate între soţi;

c) actele prin încheierea cărora pârâtul pune în pericol grav interesele patrimoniale ale familiei;

d) *bunurile comune* supuse separaţiei, pe care soţii le-au dobândit în perioada aplicării regimului matrimonial al comunităţii legale sau convenţionale, individualizate, cu indicarea valorii lor şi a locului unde se află, precum şi persoana care le deţine sau le administrează;

e) dacă este cazul, *împrejurările din care rezultă contribuţia majorată a unuia dintre soţi la dobândirea bunurilor comune în devălmăşie supuse împărţelii.* În acest sens se poate invoca, de exemplu, obţinerea unor venituri mult mai mari de către reclamant, faptul că soţul-pârât nu a avut serviciu deloc sau o perioadă îndelungată, că a plătit pensie de întreţinere copilului său din altă căsătorie, contribuţia importantă la creşterea şi educarea copiilor din căsătorie etc.;

f) creanţe existente între soţi (dacă este cazul).

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 370 şi 358 C.civ., coroborate cu art. 979 şi urm. C.proc.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – părţile vor depune la dosar, în mod obligatoriu, certificatul de căsătorie şi, dacă este cazul, convenţia matrimonială, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească încheierea actelor prin care pârâtul pune în pericol grav interesele patrimoniale ale familiei, existenţa bunurilor comune

supuse împărţelii şi dreptul de proprietate al soţilor asupra acestora, cotele de contribuţie ale fiecăruia dintre soţi, datoriile pe care unul dintre soţi le are faţă de celălalt, cum ar fi: titluri de proprietate, certificat de la administraţia financiară din care rezultă că (nu) realizează venituri impozabile şi (nu) au bunuri imobile în proprietate, carnetul de muncă (acolo unde este cazul) al fiecăreia dintre părţi, contracte, titlul de creanţă al reclamantului-creditor împotriva unuia dintre soţi, precum şi orice alte înscrisuri care atestă că satisfacerea acestei creanţe nu s-a putut realiza integral din bunurile proprii ale soţului-debitor etc.;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectele încheierii actelor prin care pune în pericol grav interesele patrimoniale ale familiei, dobândirii în timpul căsătoriei a bunurilor indicate prin acţiune ca fiind bunuri comune, cotei de contribuţie a soţilor la dobândirea acestora şi valorii actuale a acestora;

c) *martori* – pe aspectele încheierii actelor prin care pârâtul pune în pericol grav interesele patrimoniale ale familiei, dobândirii în timpul căsătoriei a bunurilor supuse partajului, cotei de contribuţie a soţilor la dobândirea acestora, precum şi pe aspectul motivelor invocate ca temei al împărţelii în timpul căsătoriei, ce se constituie în împrejurări de fapt;

d) *expertize tehnice de specialitate* – pentru evaluarea bunurilor supuse împărţelii, dacă valoarea acestora nu este acceptată de ambele părţi.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru pentru cererea de modificare judiciară a regimului matrimonial este de 20 lei, în baza art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, iar în materia lichidării regimului matrimonial de comunitate se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 5 din O.U.G. nr. 80/2013. Astfel, în funcţie de obiectul cererii, taxele de timbru sunt:

- pentru stabilirea bunurilor supuse împărţelii – 3% din valoarea acestora;
- stabilirea calităţii de coproprietar şi stabilirea cotei-părţi ce se cuvine fiecărui coproprietar – 50 lei pentru fiecare coproprietar;
- creanţe pe care coproprietarii le au unii faţă de alţii, născute din starea de proprietate comună – 3% din valoarea creanţelor a căror recunoaştere se solicită;
- cererea de partaj propriu-zis, indiferent de modalitatea de realizare a acestuia – 3% din valoarea masei partajabile.

Dacă cererile în materia partajului judiciar prezentate mai sus se formulează în cadrul aceleiaşi acţiuni, aceasta se taxează cu o singură taxă de 5% din valoarea masei partajabile.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau reşedinţa pârâtului (art. 107 coroborat cu art. 123 C.proc.civ.);

b) *material* – este competentă întotdeauna judecătoria, conform art. 94 alin. (1) lit. a) şi i) C.proc.civ.

98. Acţiunea de divorţ

98a. Divorţul prin acord cerut de ambii soţi

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnaţii **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____ şi _____, cu domiciliul în _____, CNP _____ solicităm instanţei ca, prin hotărârea ce o veţi pronunţa, să dispuneţi:

Desfacerea căsătoriei prin acordul nostru, [3]

căsătorie încheiată la data de _____ şi înregistrată în Registrul de Stare Civilă al _____ la nr. _____, precum şi:

- revenirea soţului/soţiei _____ la numele purtat anterior căsătoriei, acela de _____ (sau păstrarea numelui purtat în timpul căsătoriei, după caz); **[4]**

- exerciţiul comun al autorităţii părinteşti în privinţa copiilor născuţi din căsătoria noastră, respectiv _____, născut la data de _____ şi _____, născut la data de _____ **[5]**

- stabilirea locuinţei copiilor _____ la mamă/tată; **[6]**

- obligarea soţului/soţiei la contribuţia la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor, de la data promovării prezentei acţiuni şi până la majoratul acestora; **[7]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [8]: _____

Temeiul de drept [9]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 373 lit. a), art. 383, 396, 397, 400 şi 402 C.civ.

Probe [10]: În dovedirea cererilor formulate, solicităm încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de căsătorie şi certificatul de naştere al copilului, precum şi _____

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [11]

Semnătura soţie, *Semnătura soţ,* [12]

_____ _____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [13] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune strict personală, prin care se solicită, de către ambii soţi, desfacerea căsătoriei prin acordul lor, indiferent de durata căsătoriei şi indiferent dacă există sau nu copii minori rezultaţi din căsătorie. Este vorba despre un divorţ remediu, în care imposibilitatea continuării căsătoriei este lăsată la libera apreciere a soţilor, fără a fi evidenţiate motivele şi culpa care stau la originea desfacerii căsătoriei.

[2] Calitate procesuală activă pe capătul de cerere principal, privitor la divorţ, au ambii soţi.

Divorţul prin acord nu poate fi admis dacă unul dintre soţi este pus sub interdicţie [art. 374 lin. (2) C.civ.]. Prin urmare, soţul pus sub interdicţie nu poate introduce acţiune de divorţ prin acord.

Soţul alienat sau debil mintal nepus sub interdicţie poate introduce acţiune de divorţ în momentele de luciditate, deoarece, altfel, ar însemna ca o incapacitate de exerciţiu să se transforme într-o incapacitate de folosinţă[1]. Dacă, ulterior introducerii acţiunii, soţul respectiv îşi pierde luciditatea, acesta nu îşi va mai putea da un consimţământ valabil pentru admiterea cererii.

Calitate procesuală pasivă pe capătul de cerere principal nu există în cazul cererii de divorţ prin acord formulate de soţi împreună.

Pentru capetele de cerere accesorii, în cazul cererii formulate de ambii soţi, în principiu, ar trebui ca aceştia să se înţeleagă şi să solicite împreună modul de soluţionare a cererilor privind situaţia copiilor lor minori rezultaţi din căsătorie sau asimilaţi acestora.

[3] Obiectul acţiunii. Capătul principal de cerere priveşte desfacerea căsătoriei prin acordul soţilor.

Accesoriu divorţului se pot formula, după caz, următoarele capete de cerere (art. 918 C.proc.civ.):

- stabilirea numelui pe care îl va purta după divorţ soţul care şi-a schimbat numele prin căsătorie (art. 383 C.civ.);

---

[1] *I. Filipescu, A.I. Filipescu*, Tratat de dreptul familiei, Ed. All, Bucureşti, 1998, p. 233; *V.M. Ciobanu*, Tratat, vol. II, p. 514-515.

BCU "CAROL I" UNIVERSITY LIBRARY

- exercitarea autorităţii părinteşti în privinţa copiilor născuţi din căsătoria soţilor sau asimilaţi acestora (art. 396 coroborat, după caz, cu art. 397-399 C.civ.);
- stabilirea locuinţei copiilor (art. 396 coroborat cu art. 400 C.civ.);
- stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor (art. 396 coroborat cu art. 402 C.civ.);
- stabilirea modalităţilor de exercitare a legăturilor personale ale părintelui separat de copii cu aceştia (art. 396 coroborat cu art. 401 C.civ.);
- atribuirea beneficiului contractului de locaţiune sau a folosinţei spaţiului ce a constituit locuinţa familiei până la rămânerea definitivă a hotărârii de partaj (art. 324 C.civ.);
- stabilirea pensiei de întreţinere între foştii soţi (art. 389 C.civ.);
- încetarea regimului matrimonial [art. 385 alin. (2) C.civ.] şi, după caz, lichidarea acestuia şi partajul bunurilor comune ale soţilor.

De menţionat că soţii pot conveni şi asupra modalităţilor de soluţionare a cererilor accesorii divorţului, caz în care învoiala lor trebuie clar exprimată în cerere [art. 929 alin. (2) C.proc.civ.].

Cu excepţia cererilor privitoare la exerciţiul autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copiilor şi stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor şi a celei privitoare la numele soţilor după divorţ, asupra cărora instanţa este obligată să se pronunţe chiar în lipsa unei solicitări a părţilor [art. 918 alin. (2) şi (3) C.proc.civ., coroborat cu art. 396 şi, respectiv, art. 383 C.civ.], formularea celorlalte cereri accesorii în cadrul procesului de divorţ prin acord este facultativă pentru părţi, ceea ce înseamnă că se poate cere rezolvarea acestor aspecte şi prin acţiune separată.

În ceea ce priveşte cheltuielile de judecată aferente capătului de cerere principal, este de menţionat că acestea nu pot fi cerute în cazul divorţului întemeiat pe prevederile art. 373 lit. a) C.civ. deoarece, în acest caz, la pronunţarea divorţului nu se stabileşte culpa vreunuia dintre soţi, astfel că art. 453 C.proc.civ., care se fundamentează pe ideea de culpă procesuală, nu-şi găseşte aplicarea.

[4] În situaţia în care unul sau ambii soţi şi-au schimbat numele prin căsătorie, aceştia vor trebui să menţioneze în cerere numele pe care doresc să îl poarte după divorţ.

[5] Exerciţiul autorităţii părinteşti de către ambii părinţi în comun constituie regula instituită de Codul civil în art. 397. Prin excepţie, unul dintre soţi poate solicita exerciţiul exclusiv al autorităţii părinteşti, în cazul existenţei unor motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, în condiţiile art. 398 C.civ. În această ipoteză, soţul reclamant (care devine reclamant pe acest capăt de cerere) va trebui să facă dovada existenţei respectivelor motive întemeiate.

[6] În baza art. 400 C.civ., soţii se pot înţelege cu privire la stabilirea locuinţei copilului după divorţ, înţelegere pe care o vor arăta în cerere pentru ca instanţa să o poată verifica din punctul de vedere al respectării interesului superior al copilului. În lipsa unei înţelegeri, soţii trebuie să solicite stabilirea locuinţei

copilului de către instanţă. Instanţa se va pronunţa chiar şi din oficiu cu privire la acest aspect.

[7] Prin cererea de divorţ, soţii vor solicita instanţei să stabilească şi contribuţia fiecăruia dintre ei la creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a copiilor. Părintele la care copiii vor locui îşi va aduce această contribuţie în natură. Celălalt părinte va contribui, de regulă, în bani, pensia de întreţinere fiind solicitată instanţei de la introducerea cererii de divorţ şi până la majoratul fiecăruia dintre copii. În cazul în care, în perioada soluţionării divorţului, copiii au stat cu ambii părinţi sau cu părintele la care nu vor locui şi acesta a contribuit la cheltuielile privind creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea lor profesională, pensia de întreţinere poate fi solicitată de la data pronunţării hotărârii de divorţ.

[8] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) existenţa unei căsătorii valabil încheiate între părţi;

b) existenţa acordului liber şi neviciat al fiecăruia dintre soţi de a divorţa;

c) dacă ambii soţi sau numai unul dintre ei şi-au schimbat numele de familie prin căsătorie, caz în care se va arăta dacă a intervenit învoiala soţilor cu privire la păstrarea numelui dobândit prin căsătorie şi după divorţ sau, în lipsa învoielii, motivele temeinice pentru care se solicită instanţei să încuviinţeze aceasta;

d) dacă s-au formulat şi alte capete de cerere accesorii divorţului, în afară de cel referitor la nume, se vor menţiona, după caz, fie modalităţile în care au convenit soţii să fie soluţionate aceste cereri, fie împrejurările de fapt corespunzătoare condiţiilor legale de soluţionare a acestora.

[9] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 373 lit. a), art. 374, 383 şi 396-402 C.civ., coroborate cu art. 929 C.proc.civ. şi, după caz, cu art. 385, 389, 396-402 C.civ., coroborate cu art. 918 C.proc.civ. (în funcţie de capetele de cerere accesorii formulate, pot fi şi alte temeiuri de drept).

[10] Probe. Se vor prezenta înscrisuri, fiind obligatorii certificatul de căsătorie în copie certificată pentru conformitate cu originalul şi, dacă este cazul, copii de pe certificatele de naştere ale copiilor minori născuţi din căsătorie sau asimilaţi acestora, precum şi alte probe ce pot fi administrate, în condiţiile legii, pentru dovedirea pretenţiilor formulate prin capetele de cerere accesorii.

Se va dispune efectuarea raportului de anchetă psihosocială ori de câte ori există copii minori din căsătorie sau asimilaţi acestora.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[11] Timbrajul. Pentru divorţul prin acordul soţilor, taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 15 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Pentru capetele de cerere accesorii neevaluabile în bani, taxa judiciară de timbru este de 20 lei fiecare, cu excepţia celor care au ca obiect exercitarea autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copiilor, stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor,

BCU "CAROL I" BUCUREŞTI - BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilul şi locuinţa familiei, care sunt scutite implicit de plata taxei de timbru, în baza art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013.

[12] Semnătura. Soţii semnează cererea împreună. Cererea poate fi semnată şi de către un mandatar comun, cu procură specială autentică, alăturată cererii în original sau în copie legalizată. Dacă mandatarul este avocat, el va certifica semnătura soţilor, potrivit legii [art. 929 coroborat cu art. 151 alin. (1) şi (2) coroborat cu art. 85 alin. (1) şi (3) C.proc.civ.].

[13] Instanţa competentă. Din punct de vedere al competenţei, aprecierea se face astfel:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia se află cea din urmă locuinţă comună a soţilor. Dacă soţii nu au avut locuinţă comună sau dacă niciunul dintre ei nu mai locuieşte în circumscripţia instanţei în care se află cea din urmă locuinţă comună, judecătoria competentă este cea în circumscripţia căreia îşi are domiciliul pârâtul, iar când pârâtul nu are domiciliul în ţară şi instanţele române sunt competente internaţional, este competentă instanţa în circumscripţia căreia îşi are domiciliul reclamantul, conform art. 914 C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria, conform art. 94 alin. (1) lit. a) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

98b. Divorţul pentru motive temeinice

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Desfacerea căsătoriei

încheiate la data de _____ şi înregistrate în Registrul de Stare Civilă al _____ la nr. _____, din culpa exclusivă a pârâtei/lui **[4]**, precum şi:

- revenirea soţului/soţiei _____ la numele purtat anterior căsătoriei, acela de _____ (sau păstrarea numelui purtat în timpul căsătoriei, după caz); **[5]**

- obligarea pârâtei/pârâtului la plata sumei de _____ reprezentând despăgubiri pentru prejudiciul pe care mi l-a produs prin desfacerea căsătoriei, prejudiciu constând în **[6]** _____

- obligarea pârâtei/pârâtului la plata sumei de _____ (sau, după caz, unei rente viagere în cuantum de _____, sau la constituirea unui uzufruct viager asupra imobilului _____) în beneficiul subsemnatei/subsemnatului, reprezentând prestaţie compensatorie; **[7]**

- exerciţiul comun al autorităţii părinteşti în privinţa copiilor născuţi din căsătoria noastră, respectiv _____, născut la data de _____ şi _____, născut la data de _____; **[8]**

- stabilirea locuinţei copiilor _____ la mamă/tată; **[9]**

- obligarea soţului/soţiei la contribuţia la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor, de la data promovării acţiunii şi până la majoratul acestora; **[10]**

- obligarea pârâtului/pârâtei la plata cheltuielilor de judecată. **[11]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [12]: _____

Temeiul de drept [13]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 373 lit. b), art. 379 alin. (1), art. 383, 388, 390, 396, 397, 400 şi 402 C.civ.

Probe [14]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de căsătorie şi certificatul de naştere al copilului, precum şi _____

- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[15]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[16]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune strict personală, prin care se solicită, de către unul dintre soţi, desfacerea căsătoriei din culpa celuilalt soţ, atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soţi sunt grav vătămate şi continuarea căsătoriei nu mai este posibilă. Este vorba despre un divorţ sancţiune, în care culpa stă la originea desfacerii căsătoriei şi are o importanţă sporită în planul consecinţelor patrimoniale ale acestuia. Cererea poate fi formulată indiferent de durata căsătoriei şi de existenţa copiilor din căsătorie sau asimilaţi acestora.

[2] Calitate procesuală activă are oricare dintre soţi.

Divorţul din culpă nu poate fi solicitat din culpa exclusivă a soţului reclamant. În plus, divorţul nu poate fi admis nici dacă în urma administrării probatoriului rezultă că numai reclamantul este culpabil de destrămarea căsătoriei, într-o astfel de situaţie cererea fiind respinsă ca neîntemeiată [art. 933 alin. (3) C.proc.civ.]. Cu toate acestea, divorţul poate fi solicitat şi din culpa comună a soţilor. În situaţia existenţei unei separări în fapt de cel puţin 2 ani, reclamantul îşi poate asuma eşecul căsătoriei solicitând divorţul din culpa sa exclusivă, în baza art. 379 alin. (2) C.civ.

Soţul alienat sau debil mintal nepus sub interdicţie poate introduce acţiune de divorţ în momentele de luciditate, deoarece, altfel, ar însemna ca o incapacitate de exerciţiu să se transforme într-o incapacitate de folosinţă[1]. Dacă, ulterior introducerii acţiunii, soţul respectiv îşi pierde luciditatea, acesta va putea fi reprezentat de tutore.

[1] Ibidem.

BCU "CAROL I" UNIVERSITY LIBRARY

[3] Calitate procesuală pasivă are celălalt soţ, despre care soţul reclamant pretinde că este vinovat de vătămarea gravă a raporturilor dintre soţi, care face imposibilă continuarea căsătoriei.

Când soţul-pârât este alienat sau debil mintal pus sub interdicţie, el va figura în proces ca pârât, dar va fi reprezentat de tutorele său.

[4] Obiectul acţiunii. Capătul principal de cerere priveşte desfacerea căsătoriei din culpa unuia dintre soţi sau din culpa comună a acestora.

Accesoriu divorţului se pot formula, după caz, următoarele capete de cerere (art. 918 C.proc.civ.):

- stabilirea numelui pe care îl va purta după divorţ soţul care şi-a schimbat numele prin căsătorie (art. 383 C.civ.);
- obligarea pârâtului la plata unor despăgubiri (art. 388 C.civ.);
- obligarea pârâtului la plata către reclamant a unei prestaţii compensatorii (art. 390 C.civ.);
- stabilirea pensiei de întreţinere între foştii soţi (art. 389 C.civ.);
- exercitarea autorităţii părinteşti în privinţa copiilor născuţi din căsătoria soţilor sau asimilaţi acestora (art. 396 coroborat, după caz, cu art. 397-399 C.civ.);
- stabilirea locuinţei copiilor (art. 396 coroborat cu art. 400 C.civ.);
- stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor (art. 396 coroborat cu art. 402 C.civ.);
- stabilirea modalităţilor de exercitare a legăturilor personale ale părintelui separat de copii cu aceştia (art. 396 coroborat cu art. 401 C.civ.);
- atribuirea beneficiului contractului de locaţiune sau a folosinţei spaţiului ce a constituit locuinţa familiei până la rămânerea definitivă a hotărârii de partaj (art. 324 C.civ.);
- încetarea regimului matrimonial [art. 385 alin (2) C.civ.] şi, după caz, lichidarea acestuia şi partajul bunurilor comune ale soţilor.

Cu excepţia cererilor privitoare la exerciţiul autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copiilor şi stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor, precum şi a celei privitoare la numele soţilor după divorţ, asupra cărora instanţa este obligată să se pronunţe chiar în lipsa unei solicitări a părţilor [art. 918 alin. (2) şi (3) C.proc.civ., coroborat cu art. 396 şi, respectiv, art. 383 C.civ.], formularea celorlalte cereri accesorii în cadrul procesului de divorţ este facultativă pentru părţi, ceea ce înseamnă că se poate cere rezolvarea acestor aspecte şi prin acţiune separată, dacă legea permite.

[5] În situaţia în care unul sau ambii soţi şi-au schimbat numele prin căsătorie, soţul reclamant va trebui să solicite instanţei să dispună cu privire la numele pe care fiecare dintre soţi îl va purta după divorţ. Dacă doreşte încuviinţarea păstrării numelui, în lipsa acordului celuilalt soţ va trebui să indice motivele temeinice în acest sens, justificate de interesul său sau de interesul superior al copilului.

[6] Soţul nevinovat poate solicita obligarea celui vinovat exclusiv de destrămarea raporturilor de familie la plata unor despăgubiri care să acopere prejudiciul

BCU "ION CREANGĂ" DIN BUCUREŞTI - BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

suferit prin desfacerea căsătoriei, în baza art. 388 C.civ. Acesta nu trebuie confundat cu prejudiciul produs soţului inocent de către celălalt soţ anterior formulării cererii de divorţ şi fără legătură cu aceasta, care constituie doar motive de divorţ.

[7] Soţul nevinovat poate solicita, de asemenea, obligarea celui vinovat exclusiv de destrămarea raporturilor de familie la o prestaţie compensatorie care să diminueze un dezechilibru semnificativ pe care divorţul l-ar determina în condiţiile de viaţă ale celui care o solicită, în baza art. 390 C.civ., în cazul în care căsătoria a durat cel puţin 20 de ani. Aceasta poate fi solicitată sub forma unei rente viagere, a unei sume globale sau în natură. Perioada pentru care poate fi solicitată poate fi limitată sau nelimitată.

[8] Exerciţiul autorităţii părinteşti de către ambii părinţi în comun constituie regula instituită de Codul civil în art. 397. Prin excepţie, unul dintre soţi poate solicita exerciţiul exclusiv al autorităţii părinteşti în cazul existenţei unor motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, în condiţiile art. 398 C.civ. În aceasta ipoteză, soţul care solicită exerciţiul exclusiv al autorităţii părinteşti va trebui să facă dovada existenţei respectivelor motive întemeiate.

[9] În baza art. 400 C.civ., soţii se pot înţelege cu privire la stabilirea locuinţei copilului după divorţ, înţelegere pe care reclamantul o va arăta în cerere pentru ca instanţa să o poată verifica din punctul de vedere al respectării interesului superior al copilului. În lipsa unei înţelegeri, reclamantul trebuie să solicite stabilirea locuinţei copilului de către instanţă. Instanţa se va pronunţa chiar şi din oficiu cu privire la acest aspect.

[10] Prin cererea de divorţ, soţul reclamant va solicita instanţei să stabilească şi contribuţia fiecăruia dintre părinţi la creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a copiilor. Părintele la care copiii vor locui îşi va aduce această contribuţie în natură. Celălalt părinte va contribui, de regulă, în bani, pensia de întreţinere fiind solicitată instanţei de la introducerea cererii de divorţ şi până la majoratul fiecăruia dintre copii. În cazul în care, în perioada soluţionării divorţului, copiii au stat cu ambii părinţi sau cu părintele la care nu vor locui şi acesta a contribuit la cheltuielile privind creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea lor profesională, pensia de întreţinere poate fi solicitată de la data pronunţării hotărârii de divorţ.

[11] La divorţul din culpă, reclamantul poate solicita obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

[12] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) existenţa unei căsătorii valabil încheiate între părţi;

b) existenţa unor motive temeinice care au condus la vătămarea gravă a raporturilor dintre soţi care face imposibilă continuarea căsătoriei;

c) dacă ambii soţi sau numai unul dintre ei şi-au schimbat numele de familie prin căsătorie, caz în care se va arăta dacă a intervenit învoiala soţilor cu privire

la păstrarea numelui dobândit prin căsătorie şi după divorţ sau, în lipsa învoielii, motivele temeinice pentru care se solicită instanţei să încuviinţeze păstrarea numelui din căsătorie, dacă este cazul;

d) dacă s-au formulat şi alte capete de cerere accesorii divorţului, în afară de cel referitor la nume, se vor menţiona, după caz, fie modalităţile în care au convenit soţii să fie soluţionate aceste cereri, fie împrejurările de fapt a căror cunoaştere este necesară pentru soluţionarea acestora.

[13] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 373 lit. b), art. 379, 383 C.civ. coroborate cu art. 933 C.proc.civ. şi, după caz, art. 383, 389, 390 şi 396-402 C.civ., coroborate cu art. 915 şi 918 C.proc.civ. (în funcţie de capetele de cerere accesorii formulate, pot fi şi alte temeiuri de drept).

[14] Probe. Se vor prezenta:

a) *înscrisuri*, fiind obligatorii certificatul de căsătorie în copie certificată pentru conformitate cu originalul şi, dacă este cazul, copii de pe certificatele de naştere ale copiilor minori născuţi din căsătorie sau asimilaţi acestora, precum şi alte înscrisuri ce pot fi administrate, în condiţiile legii, pentru dovedirea pretenţiilor formulate prin capetele de cerere accesorii;

b) *interogatoriul pârâtului*, pe aspectul faptelor sale personale care privesc împrejurările de fapt relevante pentru soluţionarea cauzei;

c) *martori*, pentru dovedirea existenţei motivelor temeinice care au condus la vătămarea gravă a raporturilor dintre soţi şi care face imposibilă continuarea căsătoriei, precum şi a situaţiei copiilor ori a pretenţiilor formulate prin capetele de cerere accesorii;

d) *raportul de anchetă psihosocială*, ori de câte ori există copii minori din căsătorie sau asimilaţi acestora.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[15] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, potrivit art. 15 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Pentru capetele de cerere accesorii neevaluabile în bani, taxa judiciară de timbru este de 20 lei fiecare, cu excepţia celor care au ca obiect exercitarea autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copiilor, stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor, dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilul şi locuinţa familiei, care sunt scutite implicit de plata taxei de timbru, în baza art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013.

[16] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia se află cea din urmă locuinţă comună a soţilor. Dacă soţii nu au avut locuinţă comună sau dacă niciunul dintre ei nu mai locuieşte în circumscripţia instanţei în care se află cea din urmă locuinţă comună, judecătoria competentă este cea în circumscripţia căreia îşi are domiciliul pârâtul, iar când pârâtul nu are domiciliul în ţară şi

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

instanţele române sunt competente internaţional, este competentă instanţa în circumscripţia căreia îşi are domiciliul reclamantul, conform art. 914 C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria, conform art. 94 alin. (1) lit. a) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

98c. Divorțul pentru separare în fapt

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Desfacerea căsătoriei

încheiate la data de _____ şi înregistrate în Registrul de Stare Civilă al _____ la nr. _____, din culpa mea exclusivă **[4]**, precum şi:

- revenirea soţului/soţiei _____ la numele purtat anterior căsătoriei, acela de _____ (sau păstrarea numelui purtat în timpul căsătoriei, după caz); **[5]**

- exerciţiul comun al autorităţii părinteşti în privinţa copiilor născuţi din căsătoria noastră, respectiv _____, născut la data de _____ şi _____, născut la data de _____; **[6]**

- stabilirea locuinţei copiilor _____ la mamă/tată; **[7]**

- obligarea soţului/soţiei la contribuţia la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor, de la data promovării acţiunii şi până la majoratul acestora; **[8]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [9]: _____

Temeiul de drept [10]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 373 lit. c), art. 379 alin. (2), art. 396 coroborat cu art. 397. 400 şi 402 C.civ.

Probe [11]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de căsătorie şi certificatul de naştere al copilului, precum şi _____

BCU MIHAI EMINESCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora;
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [12]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [13] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune strict personală, prin care se solicită, de către unul dintre soţi, care îşi asumă eşecul căsătoriei, desfacerea căsătoriei din culpa sa exclusivă, atunci când soţii sunt separaţi în fapt de cel puţin doi ani. Este vorba despre un divorţ sancţiune pentru cel care este vinovat de întreruperea convieţuirii specifice familiei şi, împotriva voinţei soţului inocent, solicită desfacerea căsătoriei în temeiul separării în fapt de minim doi ani. Şi în acest caz, culpa care stă la originea divorţului are o importanţă sporită în planul consecinţelor patrimoniale ale acestuia, soţul nevinovat putând, pe calea cererii reconvenţionale, să solicite despăgubiri în baza art. 388 C.civ. sau prestaţie compensatorie potrivit dispoziţiilor art. 390 C.civ.

Divorţul din culpa exclusivă a soţului reclamant, formulat pentru separare în fapt de minim doi ani, este o noutate pe care Codul civil o aduce în dreptul românesc.

[2] Calitate procesuală activă are soţul vinovat de divorţ, care îşi asumă, astfel, eşecul căsătoriei, solicitând desfacerea acesteia din culpa sa exclusivă.

Divorţul întemeiat pe dispoziţiile art. 373 lit. c) C.civ. nu poate fi solicitat din culpa soţului pârât, într-o astfel de situaţie cererea putând fi formulată doar în baza art. 373 lit. b) C.civ., separarea în fapt din vina unuia dintre soţi putând constitui şi un motiv de divorţ. Cu toate acestea, dacă soţul pârât este de acord, acţiunea se poate transforma în divorţ prin acordul soţilor.

Soţul alienat sau debil mintal nepus sub interdicţie poate introduce acţiune de divorţ în momentele de luciditate, deoarece altfel ar însemna ca o incapacitate de exerciţiu să se transforme într-o incapacitate de folosinţă[1]. Dacă, ulterior introducerii acţiunii, soţul respectiv îşi pierde luciditatea, acesta va putea fi reprezentat de tutore.

[3] Calitate procesuală pasivă aparţine soţului reclamantului, care, în principiu, este nevinovat pentru separarea în fapt care constituie temeiul unei astfel de cereri.

---

[1] Ibidem.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Când soţul-pârât este alienat sau debil mintal pus sub interdicţie, el va figura în proces ca pârât, dar va fi reprezentat de tutorele său.

[4] Obiectul acţiunii. Capătul principal de cerere priveşte desfacerea căsătoriei din culpa reclamantului, care îşi asumă eşecul căsătoriei.

Accesoriu divorţului se pot formula, după caz, următoarele capete de cerere (art. 918 C.proc.civ.):

- stabilirea numelui pe care îl va purta după divorţ soţul care şi-a schimbat numele prin căsătorie (art. 383 C.civ.);
- stabilirea pensiei de întreţinere între foştii soţi pe o perioadă de un an de la desfacerea căsătoriei (art. 389 C.civ.);
- exercitarea autorităţii părinteşti în privinţa copiilor născuţi din căsătoria soţilor sau asimilaţi acestora (art. 396 coroborat, după caz, cu art. 397-399 C.civ.);
- stabilirea locuinţei copiilor (art. 396 coroborat cu art. 400 C.civ.);
- stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor (art. 396 coroborat cu art. 402 C.civ.);
- stabilirea modalităţilor de exercitare a legăturilor personale ale părintelui separat de copii cu aceştia (art. 396 coroborat cu art. 401 C.civ.);
- încetarea regimului matrimonial [art. 385 alin. (2) C.civ.] şi, după caz, lichidarea acestuia şi partajul bunurilor comune ale soţilor.

Cu excepţia cererilor privitoare la exerciţiul autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copiilor şi stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor şi a celei privitoare la numele soţilor după divorţ, asupra cărora instanţa este obligată să se pronunţe chiar în lipsa unei solicitări a părţilor [art. 918 alin. (2) şi (3) C.proc.civ., coroborat cu art. 396 şi, respectiv, art. 383 C.civ.], formularea celorlalte cereri accesorii în cadrul procesului de divorţ este facultativă pentru părţi, ceea ce înseamnă că se poate cere rezolvarea acestor aspecte şi prin acţiune separată, dacă legea permite.

[5] În situaţia în care unul sau ambii soţi şi-au schimbat numele prin căsătorie, soţul reclamant va trebui să solicite instanţei să dispună cu privire la numele pe care fiecare dintre soţi îl va purta după divorţ.

[6] Exerciţiul autorităţii părinteşti de către ambii părinţi în comun constituie regula instituită de Codul civil în art. 397. Prin excepţie, unul dintre soţi poate solicita exerciţiul exclusiv al autorităţii părinteşti, în cazul existenţei unor motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, în condiţiile art. 398 C.civ. În aceasta ipoteză, soţul care solicită exerciţiul exclusiv al autorităţii părinteşti va trebui să facă dovada existenţei respectivelor motive întemeiate.

[7] În baza art. 400 C.civ., soţii se pot înţelege cu privire la stabilirea locuinţei copilului după divorţ, înţelegere pe care reclamantul o va arăta în cerere pentru ca instanţa să o poată verifica din punctul de vedere al respectării interesului superior al copilului. În lipsa unei înţelegeri, reclamantul trebuie să solicite

stabilirea locuinţei copilului de către instanţă. Instanţa se va pronunţa chiar şi din oficiu cu privire la acest aspect.

[8] Prin cererea de divorţ, soţul reclamant va solicita instanţei să stabilească şi contribuţia fiecăruia dintre părinţi la creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a copiilor. Părintele la care copiii vor locui îşi va aduce această contribuţie în natură. Celălalt părinte va contribui, de regulă, în bani, pensia de întreţinere fiind solicitată instanţei de la introducerea cererii de divorţ şi până la majoratul fiecăruia dintre copii. În cazul în care, în perioada soluţionării divorţului, copiii au stat cu ambii părinţi sau cu părintele la care nu vor locui şi acesta a contribuit la cheltuielile privind creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea lor profesională, pensia de întreţinere poate fi solicitată de la data pronunţării hotărârii de divorţ.

[9] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) existenţa unei căsătorii valabil încheiate între părţi;

b) existenţa unei separări în fapt a soţilor de cel puţin doi ani;

c) dacă ambii soţi sau numai unul dintre ei şi-au schimbat numele de familie prin căsătorie, caz în care se va arăta dacă a intervenit învoiala soţilor cu privire la păstrarea numelui dobândit prin căsătorie şi după divorţ sau, în lipsa învoielii, motivele temeinice pentru care se solicită instanţei să încuviinţeze păstrarea numelui din căsătorie, dacă este cazul;

d) dacă s-au formulat şi alte capete de cerere accesorii divorţului, în afară de cel referitor la nume, se vor menţiona, după caz, fie modalităţile în care au convenit soţii să fie soluţionate aceste cereri, fie împrejurările de fapt necesare pentru soluţionarea acestora.

[10] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 373 lit. c), art. 379 alin. (2), art. 383 C.civ. coroborate cu art. 934 C.proc.civ. şi, după caz, art. 385, 389 şi 396-402 C.civ., coroborate cu art. 915 şi 918 C.proc.civ. (în funcţie de capetele de cerere accesorii formulate, pot fi şi alte temeiuri de drept).

[11] Probe. Se vor prezenta:

a) *înscrisuri*, fiind obligatorii certificatul de căsătorie în copie certificată pentru conformitate cu originalul şi, dacă este cazul, copii de pe certificatele de naştere ale copiilor minori născuţi din căsătorie sau asimilaţi acestora, precum şi alte înscrisuri ce pot fi administrate, în condiţiile legii, pentru dovedirea pretenţiilor formulate prin capetele de cerere accesorii;

b) *martori*, pentru dovedirea separării în fapt de cel puţin doi ani, precum şi a situaţiei copiilor ori a pretenţiilor formulate prin capetele de cerere accesorii;

c) *raportul de anchetă psihosocială*, ori de câte ori există copii minori din căsătorie sau asimilaţi acestora.

În funcţie de probele solicitate, se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[12] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 100 lei, potrivit art. 15 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Pentru capetele de cerere accesorii neevaluabile în bani, taxa judiciară de timbru este de 20 lei fiecare, cu excepţia celor care au ca obiect exercitarea autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copiilor, stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor, dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilul şi locuinţa familiei, care sunt scutite implicit de plata taxei de timbru, în baza art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013.

[13] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia se află cea din urmă locuinţă comună a soţilor. Dacă soţii nu au avut locuinţă comună sau dacă niciunul dintre ei nu mai locuieşte în circumscripţia instanţei în care se află cea din urmă locuinţă comună, judecătoria competentă este cea în circumscripţia căreia îşi are domiciliul pârâtul, iar când pârâtul nu are domiciliul în ţară şi instanţele române sunt competente internaţional, este competentă instanţa în circumscripţia căreia îşi are domiciliul reclamantul, conform art. 914 C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută).

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria, conform art. 94 alin. (1) lit. a) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

98d. Divorțul pentru starea de sănătate

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Desfacerea căsătoriei

încheiate la data de _____ şi înregistrate în Registrul de Stare Civilă al _____ la nr. _____, **dată fiind starea sănătăţii mele care face imposibilă continuarea căsătoriei, [4]** precum şi:

- revenirea soţului/soţiei _____ la numele purtat anterior căsătoriei, acela de _____ (sau păstrarea numelui purtat în timpul căsătoriei, după caz); **[5]**

- exerciţiul comun al autorităţii părinteşti în privinţa copiilor născuţi din căsătoria noastră, respectiv _____, născut la data de _____ şi _____, născut la data de _____; **[6]**

- stabilirea locuinţei copiilor _____ la mamă/tată; **[7]**

- obligarea soţului/soţiei la contribuţia la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor, de la data promovării acţiunii şi până la majoratul acestora; **[8]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [9]: _____

Temeiul de drept [10]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 373 lit. d), art. 381, 383, 396 coroborate cu art. 397, 400 şi 402 C.civ.

Probe [11]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de căsătorie şi certificatul de naştere al copilului, acte medicale privind starea sănătăţii, precum şi _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora; chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [12]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [13] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune strict personală, prin care se solicită, de către unul dintre soţi, a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei, desfacerea căsătoriei fără a se stabili culpa. Este vorba despre un divorţ remediu, boala soţului reclamant fiind cauza imposibilităţii continuării raporturilor de familie. Inexistenţa culpei face imposibilă solicitarea unor despăgubiri în baza art. 388 C.civ. sau a prestaţiei compensatorii.

[2] Calitate procesuală activă are soţul bolnav, care datorită stării sale de sănătate nu mai poate continua viaţa de familie.

Divorţul întemeiat pe dispoziţiile art. 373 lit. d) C.civ. nu poate fi solicitat din culpa niciunuia dintre soţi.

Soţul alienat sau debil mintal nepus sub interdicţie poate introduce acţiune de divorţ în momentele de luciditate, deoarece, altfel, ar însemna ca o incapacitate de exerciţiu să se transforme într-o incapacitate de folosinţă[1]. Dacă, ulterior introducerii acţiunii, soţul respectiv îşi pierde luciditatea, acesta va putea fi reprezentat de tutore.

[3] Calitate procesuală pasivă aparţine soţului reclamantului, care este nevinovat pentru situaţia care fundamentează o astfel de cerere.

Când soţul-pârât este alienat sau debil mintal pus sub interdicţie, el va figura în proces ca pârât, dar va fi reprezentat de tutorele său.

[4] Obiectul acţiunii. Capătul principal de cerere priveşte desfacerea căsătoriei atunci când, dată fiind starea de sănătate a reclamantului, continuarea căsătoriei este imposibilă.

Accesoriu divorţului se pot formula, după caz, următoarele capete de cerere (art. 918 C.proc.civ.):

- stabilirea numelui pe care îl va purta după divorţ soţul care şi-a schimbat numele prin căsătorie (art. 383 C.civ.);
- stabilirea pensiei de întreţinere între foştii soţi (art. 389 C.civ.);

---

[1] Ibidem.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- exercitarea autorităţii părinteşti în privinţa copiilor născuţi din căsătoria soţilor sau asimilaţi acestora (art. 396 coroborat, după caz, cu art. 397-399 C.civ.);
- stabilirea locuinţei copiilor (art. 396 coroborat cu art. 400 C.civ.);
- stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor (art. 396 coroborat cu art. 402 C.civ.);
- stabilirea modalităţilor de exercitare a legăturilor personale ale părintelui separat de copii cu aceştia (art. 396 coroborat cu art. 401 C.civ.);
- atribuirea beneficiului contractului de locaţiune sau a folosinţei spaţiului ce a constituit locuinţa familiei până la rămânerea definitivă a hotărârii de partaj (art. 324 C.civ.);
- încetarea regimului matrimonial [art. 385 alin. (2) C.civ.] şi, după caz, lichidarea acestuia şi partajul bunurilor comune ale soţilor.

Cu excepţia cererilor privitoare la exerciţiul autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copiilor şi stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor şi a celei privitoare la numele soţilor după divorţ, asupra cărora instanţa este obligată să se pronunţe chiar în lipsa unei solicitări a părţilor [art. 918 alin. (2) şi (3) C.proc.civ., coroborat cu art. 396 şi, respectiv, art. 383 C.civ.], formularea celorlalte cereri accesorii în cadrul procesului de divorţ este facultativă pentru părţi, ceea ce înseamnă că se pot cere rezolvarea acestor aspecte şi prin acţiune separată, dacă legea permite.

[5] În situaţia în care unul sau ambii soţi şi-au schimbat numele prin căsătorie, soţul reclamant va trebui să solicite instanţei să dispună cu privire la numele pe care fiecare dintre soţi îl va purta după divorţ.

[6] Exerciţiul autorităţii părinteşti de către ambii părinţi în comun constituie regula instituită de Codul civil în art. 397. Prin excepţie, unul dintre soţi poate solicita exerciţiul exclusiv al autorităţii părinteşti, în cazul existenţei unor motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, în condiţiile art. 398 C.civ. În aceasta ipoteză, soţul care solicită exerciţiul exclusiv al autorităţii părinteşti va trebui să facă dovada existenţei respectivelor motive întemeiate.

[7] În baza art. 400 C.civ., soţii se pot înţelege cu privire la stabilirea locuinţei copilului după divorţ, înţelegere pe care reclamantul o va arăta în cerere pentru ca instanţa să o poată verifica din punctul de vedere al respectării interesului superior al copilului. În lipsa unei înţelegeri, reclamantul trebuie să solicite stabilirea locuinţei copilului de către instanţă. Instanţa se va pronunţa chiar şi din oficiu cu privire la acest aspect.

[8] Prin cererea de divorţ, soţul reclamant va solicita instanţei să stabilească şi contribuţia fiecăruia dintre părinţi la creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a copiilor. Părintele la care copiii vor locui îşi va aduce această contribuţie în natură. Celălalt părinte va contribui, de regulă, în bani, pensia de întreţinere fiind solicitată instanţei de la introducerea cererii de divorţ şi până la majoratul fiecăruia dintre copii. În cazul în care, în perioada soluţionării divorţului,

copiii au stat cu ambii părinţi sau cu părintele la care nu vor locui şi acesta a contribuit la cheltuielile privind creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea lor profesională, pensia de întreţinere poate fi solicitată de la data pronunţării hotărârii de divorţ.

La divorţul pentru imposibilitatea continuării căsătoriei din cauza stării de sănătate a reclamantului, formulat în baza art. 373 lit. d) C.civ., reclamantul nu va solicita obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată, întrucât nu se poate stabili culpa acestuia.

[9] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) existenţa unei căsătorii valabil încheiate între părţi;

b) existenţa unei boli a reclamantului care face imposibilă pentru acesta continuarea căsătoriei şi starea sănătăţii acestuia;

c) dacă ambii soţi sau numai unul dintre ei şi-au schimbat numele de familie prin căsătorie, caz în care se va arăta dacă a intervenit învoiala soţilor cu privire la păstrarea numelui dobândit prin căsătorie şi după divorţ sau, în lipsa învoielii, motivele temeinice pentru care se solicită instanţei să încuviinţeze păstrarea numelui din căsătorie, dacă este cazul;

d) dacă s-au formulat şi alte capete de cerere accesorii divorţului, în afară de cel referitor la nume, se vor menţiona, după caz, fie modalităţile în care au convenit soţii să fie soluţionate aceste cereri, fie împrejurările de fapt necesare pentru soluţionarea acestora.

[10] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 373 lit. d), art. 381, 383 C.civ. coroborate cu art. 932 C.proc.civ. şi, după caz, art. 385, 389 şi 396-402 C.civ., coroborate cu art. 915 şi 918 C.proc.civ. (în funcţie de capetele de cerere accesorii formulate, pot fi şi alte temeiuri de drept).

[11] Probe. Se vor prezenta:

a) *înscrisuri*, fiind obligatorii certificatul de căsătorie în copie certificată pentru conformitate cu originalul şi, dacă este cazul, copii de pe certificatele de naştere ale copiilor minori născuţi din căsătorie sau asimilaţi acestora, certificate medicale pentru dovedirea stării de sănătate a reclamantului, precum şi alte înscrisuri ce pot fi administrate, în condiţiile legii, pentru dovedirea pretenţiilor formulate prin capetele de cerere accesorii;

b) *martori*, pentru dovedirea imposibilităţii continuării căsătoriei, a situaţiei copiilor ori a pretenţiilor formulate prin capetele de cerere accesorii;

c) *raportul de anchetă psihosocială*, ori de câte ori există copii minori din căsătorie sau asimilaţi acestora.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[12] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 50 lei, potrivit art. 15 lit. c) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Pentru capetele de cerere accesorii neevaluabile în bani, taxa judiciară de timbru este de 20 lei fiecare,

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

cu excepţia celor care au ca obiect exercitarea autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copiilor, stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor, dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilul şi locuinţa familiei, care sunt scutite implicit de plata taxei de timbru, în baza art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013.

[13] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în circumscripţia căreia se află cea din urmă locuinţă comună a soţilor. Dacă soţii nu au avut locuinţă comună sau dacă niciunul dintre ei nu mai locuieşte în circumscripţia instanţei în care se află cea din urmă locuinţă comună, judecătoria competentă este cea în circumscripţia căreia îşi are domiciliul pârâtul, iar când pârâtul nu are domiciliul în ţară şi instanţele române sunt competente internaţional, este competentă instanţa în circumscripţia căreia îşi are domiciliul reclamantul, conform art. 914 C.proc.civ. (competenţă teritorială absolută);

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria, conform art. 94 alin. (1) lit. a) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

99. Acțiune pentru stabilirea obligației de întreținere între foștii soți

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtului/ei să-mi plătească pensie de întreținere

potrivit stării mele de nevoie și mijloacelor de care dispune, de la data introducerii acțiunii și până la încetarea stării mele de nevoie. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 389 coroborat cu art. 519 lit. a) C.civ.

Probe [7]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acțiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la ședința de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, hotărârea de divorț, precum și _____. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, constituind mijlocul procedural prin care se asigură constrângerea unei persoane de a-şi îndeplini obligaţia legală de întreţinere a fostului său soţ, în situaţiile prevăzute de lege. Această acţiune poate fi formulată atunci când unul dintre foştii soţi, care nu s-a recăsătorit, se află în nevoie, iar celălalt are mijloacele necesare în acest sens.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are fostul soţ aflat în nevoie din pricina unei incapacităţi de muncă survenite înainte de căsătorie ori în timpul căsătoriei sau care s-a ivit în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei, dacă este cauzată de o împrejurare în legătură cu căsătoria. În cazul în care fostul soţ s-a recăsătorit, el nu mai poate formula această acţiune, cel obligat la întreţinerea sa fiind actualul său soţ. În cazul în care căsătoria a fost desfăcută din culpa exclusivă a reclamantului, acesta nu mai are dreptul la întreţinere de la fostul său soţ decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are fostul soţ, căruia îi aparţine obligaţia legală de întreţinere.

[4] Obiectul cauzei îl reprezintă stabilirea obligaţiei de întreţinere datorată de fostul soţ al celui aflat în nevoie.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de fost soţ al pârâtului*;

b) faptul că reclamantul se află în *stare de nevoie* şi cauzele acesteia;

c) faptul că *pârâtul, ca fost soţ, refuză să-şi îndeplinească de bunăvoie obligaţia de întreţinere* faţă de fostul său soţ;

d) date despre *mijloacele* debitorului întreţinerii, locul de muncă al pârâtului sau, după caz, faptul că acesta nu realizează venituri din muncă, deşi este apt de muncă, sau, după caz, bunurile acestuia.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 389 şi art. 519 lit. a) C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea de divorţ, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească starea de nevoie a reclamantului şi veniturile nete cu caracter de permanenţă realizate de pârât şi, după caz, bunurile acestuia;

b) *orice alt mijloc de probă* pe care partea îl solicită pentru a dovedi starea de nevoie şi mijloacele celui care datorează întreţinerea.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Obligaţiile de întreţinere sunt scutite de taxa judiciară de timbru potrivit dispoziţiilor art. 29 lit. c) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau cea de la domiciliul reclamantului, conform art. 107 coroborat cu art. 113 alin. (1) pct. (2) C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă), fiind lăsată la latitudinea reclamantului alegerea instanţei (art. 116 C.proc.civ.);

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

100. Acțiune privind modificarea prestației compensatorii

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Majorarea/micșorarea cuantumului prestației compensatorii,

stabilite prin Sentința civilă _____, de la suma de _____ lei lunar, la suma de _____ lei lunar, de la data introducerii acțiunii și până la modificarea situației mele, având în vedere _____. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 390 coroborat cu art. 394 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acțiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la ședința de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, hotărârea de divorț, precum și _____

- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acțiune personală, constituind mijlocul procedural prin care se poate adapta cuantumul sau forma prestației compensatorii stabilite prin hotărârea de divorț în sarcina soțului din a cărui culpă exclusivă a fost desfăcută căsătoria, în beneficiul soțului nevinovat, ori de câte ori se modifică în mod semnificativ mijloacele debitorului și resursele creditorului.

Astfel, cuantumul prestației compensatorii stabilite sub forma unei rente viagere poate fi mărit sau micșorat în funcție de schimbările intervenite în situația patrimonială a debitorului sau creditorului acestei obligații. De asemenea, prestația compensatorie stabilită în natură poate fi transformată în rentă viageră (obligație periodică sub forma unei sume de bani) ori invers, o rentă viageră acordată cu acest titlu poate fi transformată într-o prestație compensatorie în natură (de exemplu, sub forma uzufructului unui imobil).

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) pot avea fie debitorul, fie creditorul prestației compensatorii, în funcție de solicitarea formulată prin acțiune; dacă se solicită micșorarea prestației compensatorii, reclamant va fi fostul soț debitor al prestației compensatorii, iar dacă se solicită mărirea cuantumului prestației, cererea va fi formulată de creditorul acesteia. Schimbarea formei prestației compensatorii din bani în natură sau invers poate fi cerută de oricare dintre foștii soți.

În cazul în care fostul soț care este creditorul prestației compensatorii s-a recăsătorit, el nu mai poate formula această acțiune, prestația compensatorie încetând la data încheierii căsătoriei, potrivit dispozițiilor art. 395 C.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) poate avea creditorul sau debitorul prestației compensatorii, în funcție de solicitarea făcută prin cererea de chemare în judecată.

[4] Obiectul cauzei îl reprezintă modificarea prestației compensatorii datorate de fostul soț culpabil de divorț celui care, prin desfacerea căsătoriei, a suferit un dezechilibru semnificativ în privința condițiilor sale de trai.

[5] Motivele de fapt. Se va menționa:

a) calitatea reclamantului de *fost soț* al pârâtului;

b) faptul că prin *hotărârea de divorț a fost stabilită prestația compensatorie* a cărei modificare se solicită;

c) *schimbarea împrejurărilor*, care face necesară modificarea prestației compensatorii;

d) date despre *mijloacele* debitorului prestației și resursele creditorului, locul de muncă și veniturile părților/pârâtului, sau, după caz, bunurile acestuia.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispozițiile art. 390 și 394 C.civ.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea de divorț, precum și orice alte înscrisuri de natură să dovedească resursele pârâtului, precum și situația reclamantului;

b) *orice alt mijloc de probă* pe care partea îl solicită pentru a dovedi mijloacele debitorului și ale creditorului prestației compensatorii.

În funcție de probele solicitate se vor avea în vedere dispozițiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 50 lei, potrivit dispozițiilor art. 15 lit. d) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanța competentă:

b) *material* – competența aparține instanței de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.];

a) *teritorial* – competența aparține instanței de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

101. Acţiune privind modificarea măsurilor cu privire la copilul minor

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Modificarea măsurii privind stabilirea exerciţiului autorităţii părinteşti şi a locuinţei minorului [4]

_____, născut la data de _____, stabilite prin Sentinţa civilă _____

De asemenea, solicit:

- obligarea pârâtului/ei la plata pensiei de întreţinere pentru minor, de la data introducerii acţiunii şi până la majorat, precum şi sistarea pensiei de întreţinere stabilite prin sentinţa civilă sus-menţionată;

- obligarea pârâtului/ei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 403 coroborat cu art. 396, 397, 398, 400 şi 402 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificat de naştere al minorului, hotărârea judecătorească _____, precum şi _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [8]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, modificarea exerciţiului autorităţii părinteşti sau schimbarea locuinţei minorului reprezentând măsuri de ocrotire a acestuia. Prin această acţiune se realizează modificarea măsurilor iniţiale dispuse cu privire la minor, dacă s-au schimbat împrejurările avute în vedere la luarea lor, în scopul asigurării protecţiei interesului superior al copilului.

Măsurile de ocrotire a minorilor nu au caracter definitiv, ele putând fi modificate ori de câte ori se modifică împrejurările avute în vedere la stabilirea lor, în scopul realizării unei ocrotiri cât mai eficiente a intereselor copilului.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are oricare dintre părinţi, copilul – dacă a împlinit vârsta de 14 ani, precum şi procurorul sau organismele de protecţie a copilului.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are, după caz, în funcţie de titularul acţiunii, unul sau ambii părinţi.

[4] Obiectul acţiunii. Pe această cale reclamantul va putea solicita instanţei modificarea uneia dintre următoarele măsuri: modificarea exerciţiului autorităţii părinteşti şi/sau a locuinţei copilului. Astfel, prin cerere sa va solicita, după caz, modificarea exerciţiului autorităţii părinteşti (din exercitarea autorităţii părinteşti în comun de către ambii părinţi în exercitarea acesteia de către unul singur dintre aceştia) sau/şi stabilirea/modificarea locuinţei copilului la unul din părinţi.

În cazul în care se solicită modificarea locuinţei copilului de la un părinte la celălalt, reclamantul va solicita şi sistarea pensiei de întreţinere a minorului, urmată de stabilirea acesteia în sarcina celuilalt părinte. Dacă nu s-a solicitat aceasta şi instanţa admite acţiunea, va dispune din oficiu şi cu privire la modificarea pensiei de întreţinere.

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona:

a) *data la care s-au luat măsurile a căror modificare se* solicită (privind exerciţiul autorităţii părinteşti şi stabilirea locuinţei copilului), prin indicarea hotărârii judecătoreşti prin care au fost dispuse aceste măsuri;

b) *împrejurările care au intervenit ulterior stabilirii măsurilor cu privire la situaţia copilului, care justifică schimbarea acestor măsuri*, de exemplu faptul că

BCU "CAROL I" UNIVERSITY LIBRARY

au intervenit schimbări în ce priveşte posibilitatea unuia dintre părinţi de a exercita autoritatea părintească (de exemplu punerea sub interdicţie, condamnarea la o pedeapsă privativă de libertate etc.) sau condiţiile materiale ale părintelui la care se stabilise iniţial locuinţa copilului, de natură să afecteze creşterea şi educarea corespunzătoare a acestuia (cum ar fi pierderea locuinţei, diminuarea drastică a veniturilor etc., faptul că acesta a început să manifeste dezinteres faţă de copil, situaţie reflectată în scăderea randamentului lui şcolar, în agravarea stării lui de sănătate sau în declanşarea unor noi afecţiuni, în intrarea într-un anturaj care-l distrage de la preocupările obişnuite în raport cu vârsta sa etc., faptul că minorul s-a mutat de bunăvoie la celălalt părinte şi că această schimbare se reflectă pozitiv asupra stării sale de sănătate, asupra situaţiei şcolare etc.);

c) *vârsta copilului*, întrucât dacă a împlinit 10 ani va fi audiat în mod obligatoriu de instanţă[1)].

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 403 coroborat cu art. 396, 397, 398, 400 şi 402 C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea judecătorească prin care s-au dispus măsurile iniţiale de ocrotire a minorului şi certificatul de naştere al acestuia, precum şi orice alte înscrisuri de natură să ateste schimbarea împrejurărilor care au stat la baza luării măsurilor iniţiale de ocrotire, de exemplu, înscrisuri privind modificările intervenite în situaţia părinţilor, actele privind situaţia şcolară a minorului ori starea lui de sănătate de după rămânerea definitivă şi irevocabilă a hotărârii judecătoreşti prin care s-a dispus cu privire la situaţia minorului respectiv, respectiv de stabilire a exerciţiului autorităţii părinteşti şi a locuinţei copilului, acte privind starea de sănătate ori materială actuală a părintelui care avea exerciţiul autorităţii părinteşti, respectiv părintele la care s-a stabilit locuinţa copilului etc.;

b) *interogatoriul pârâtului/pârâtei* – pe aspectele posibilităţii exercitării autorităţii părinteşti în comun, de ambii părinţi sau a imposibilităţii acesteia, al schimbării condiţiilor materiale şi morale oferite de părintele la care a fost stabilită locuinţa copilului avute în vedere la momentul luării măsurilor iniţiale;

c) *martori* – pe acelaşi aspect ca şi cel vizat de interogatoriu;

d) *anchetă socială la domiciliile ambilor părinţi* – pe aspectul condiţiilor actuale pe care le poate oferi fiecare părinte pentru creşterea şi educarea copilului lor minor.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[1)] Obligativitatea audierii minorului care a împlinit 10 ani se impune şi în cazul acţiunii de modificare a măsurilor iniţiale de ocrotire a minorilor, întrucât art. 264 C.civ. statuează că ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie în toate procedurile administrative şi judiciare care îl privesc.

BCU IAŞI - CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei pentru fiecare capăt de cerere, potrivit art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau cea de la domiciliul reclamantului, conform art. 107 coroborat cu art. 113 alin. (1) pct. (2) C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă), fiind lăsată la latitudinea reclamantului alegerea instanţei (art. 116 C.proc.civ.);

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

102. Acțiuni privitoare la filiație

102a. Acțiune în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, prin reprezentant legal/asistat de ocrotitor legal _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să constataţi că pârâtul este tatăl meu. [4]

De asemenea, vă solicit:

- să încuviinţaţi să port numele de familie al tatălui, respectiv _____

- să dispuneţi exerciţiul comun al autorităţii părinteşti de către ambii părinţi;

- să îmi stabiliţi locuinţa la mamă;

- să dispuneţi obligarea pârâtului la plata pensiei de întreţinere, de la data introducerii acţiunii şi până la majoratul meu;

- să dispuneţi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 424-426 coroborat cu art. 408 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât;

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naştere, precum şi _____;

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [8]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, în reclamaţie de stare civilă, ce are ca obiect determinarea legăturii de filiaţie dintre copilul din afara căsătoriei şi tatăl său şi poate fi formulată atunci când tatăl nu îl recunoaşte pe copil prin oricare dintre formele prevăzute de lege.

Potrivit art. 47 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, stabilirea filiaţiei (...) este supusă dispoziţiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuţi după intrarea lui în vigoare – 1 octombrie 2011.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are copilul născut în afara căsătoriei. În cazul în care copilul nu a împlinit vârsta de 14 ani, acţiunea va fi pornită în numele său de mama sa, chiar dacă este minoră, iar în absenţa acesteia de alt reprezentant legal, iar dacă copilul are între 14 şi 18 ani va fi asistat de părinte sau alt ocrotitor legal. Mama copilului poate introduce acţiunea doar în calitate de reprezentant legal al acestuia.

În cazul în care copilul este decedat, acţiunea poate fi pornită sau, după caz, continuată şi de moştenitorii acestuia, în condiţiile legii.

Procurorul poate porni acţiunea în temeiul art. 92 alin. (1) C.proc.civ.

Dreptul la acţiune nu se prescrie în timpul vieţii copilului. Dacă, însă, copilul a decedat înainte de a introduce acţiunea, moştenitorii săi pot să o introducă în termen de un an de la data decesului.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are pretinsul tată, iar dacă acesta a decedat, moştenitorii lui[1]. În caz de *plurium concubentium* este posibilă chemarea în judecată a tuturor bărbaţilor cu care mama copilului a întreţinut relaţii sexuale în perioada concepţiei.

---

[1] În doctrină se apreciază că acţiunea se poate introduce împotriva moştenitorilor pretinsului tată, chiar dacă aceştia au renunţat la moştenire, deoarece o atare acţiune tinde la stabilirea unei legături de filiaţie, independent de orice aspect patrimonial (în acest sens, a se vedea *I. Filipescu, A. Filipescu*, op. cit., p. 337).

BCU IAŞI - CENTRUL UNIVERSITY LIBRARY

[4] Obiectul cererii. Prin acţiunea în stabilirea paternităţii se urmăreşte dovedirea faptului că pârâtul (sau autorul pârâtului, dacă acesta este moştenitor) este tatăl copilului reclamant.

Totodată, în cadrul acestei acţiuni se va solicita ca instanţa să dispună cu privire la măsurile care privesc situaţia copilului, respectiv: exerciţiul autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copilului, contribuţia la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională ale copilului. În cazul în care părţile s-au înţeles cu privire la unul sau mai multe dintre aceste aspecte, instanţa va verifica dacă înţelegerea lor corespunde interesului superior al copilului. Dacă părţile nu solicită, instanţa va soluţiona aceste capete de cerere din oficiu, în baza art. 438 C.civ.

Tot în cadrul acestei acţiuni, mama copilului poate cere pretinsului tată despăgubiri cuprinzând jumătate din:

- cheltuielile naşterii şi ale lehuziei;
- cheltuielile făcute cu întreţinerea ei în timpul sarcinii şi în perioada de lehuzie.

Aceste despăgubiri pot fi solicitate de mamă şi pe cale separată, în termen de trei ani de la naşterea copilului, dar numai dacă a formulat şi acţiune de stabilire a paternităţii.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *faptul că reclamantul s-a născut în afara căsătoriei şi are filiaţia stabilită numai faţă de mamă* sau faptul că el s-a născut din căsătorie, dar *a pierdut calitatea de copil din căsătorie prin efectul unei hotărâri judecătoreşti de tăgadă de paternitate*;

b) *data naşterii copilului*, pentru a se evidenţia că are sau nu capacitate de exerciţiu, necesară pentru a promova singur acţiunea;

c) *dacă mama a convieţuit cu pretinsul tată în perioada timpului legal al concepţiunii*, în caz afirmativ urmând a se preciza momentul de la care a început şi cel în care a încetat convieţuirea, pentru aplicarea prezumţiei filiaţiei faţă de pretinsul tată, în condiţiile legii [art. 426 alin. (1) C.civ.];

d) *împrejurările care justifică purtarea de către copil a numelui tatălui*, dacă prin acţiune s-a cerut şi încuviinţarea purtării numelui tatălui;

e) aspecte care justifică *luarea măsurilor privitoare la copil* în forma cerută prin cerere, potrivit interesului său superior;

f) date despre *veniturile pârâtului*, în vederea stabilirii contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 408 coroborat cu art. 424-428 C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu va trebui depus certificatul de naştere al copilului şi, dacă este cazul, hotărârea judecătorească de tăgadă de paternitate în baza căreia copilul a devenit din afara căsătoriei, precum şi, după caz, orice înscrisuri de natură să dovedească convieţuirea mamei copilului cu pretinsul tată în perioada

BCU IAŞI - FILIALA UNIVERSITĂŢII - CITIRE

concepţiei şi după naştere şi, dacă este cazul, prestarea întreţinerii pentru copil de către pârât până la data introducerii cererii (de exemplu corespondenţa dintre mama copilului şi pârât, mandate poştale de trimitere periodică a unor sume de bani mamei copilului etc.) ori cheltuielile făcute de mamă care vor fi avute în vedere la stabilirea despăgubirilor, dacă au fost solicitate;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul calităţii sale de tată al copilului. De menţionat că, dacă pârâtul recunoaşte la interogatoriu că este tatăl copilului, nicio altă probă nu se va mai administra, paternitatea urmând a se stabili prin recunoaştere voluntară[1];

c) *martori* – pe aspectul convieţuirii pârâtului cu mama copilului în perioada de concepţie, în vederea aplicării prezumţiei filiaţiei faţă de pretinsul tată;

d) *expertiză medico-legală ADN* – pentru a dovedi cu caracter de certitudine legătura de filiaţie dintre copil şi pârât;

e) *raportul de anchetă psiho-socială*, în vederea stabilirii interesului superior al copilului în luarea măsurilor care privesc situaţia sa.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Pentru capătul de cerere principal, taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru. Pentru numele copilului, exerciţiul autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copilului, contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copilului taxa de timbru este de 20 lei pentru fiecare capăt de cerere. Capătul de cerere privind obligarea pârâtului la despăgubiri se taxează potrivit art. 3 alin (1) din acelaşi act normativ.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

[1] *I. Filipescu, A. Filipescu*, op. cit., p. 385-386.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

102b. Acţiune în contestarea recunoaşterii de paternitate

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să constataţi că recunoaşterea de paternitate făcută de pârât nu corespunde adevărului

şi, în consecinţă, că pârâtul nu este tatăl copilului recunoscut _____, născut la data de _____

De asemenea, vă solicit:

- să dispuneţi revenirea copilului la numele de familie purtat înainte de recunoaşterea de paternitate, respectiv _____

- să dispuneţi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 420 coroborat cu art. 421 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naştere, precum şi _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală prin care se urmăreşte înlăturarea legăturii de filiaţie care a fost anterior stabilită printr-o recunoaştere neconformă cu realitatea.

Potrivit art. 47 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, (...) orice acţiune privitoare la filiaţie este supusă dispoziţiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuţi după intrarea lui în vigoare – 1.10.2011.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, respectiv copilul recunoscut, moştenitorii copilului recunoscut, mama copilului recunoscut, bărbatul care a făcut recunoaşterea, moştenitorii acestuia, pretinsul tată biologic al aceluiaşi copil, moştenitorii acestuia, precum şi procurorul în temeiul art. 92 alin. (1) C.proc.civ.[1)]

[3] Calitatea procesuală pasivă (pârât) diferă în funcţie de titularul acţiunii. Astfel, dacă acţiunea este pornită de copilul recunoscut sau de moştenitorii acestuia, calitate procesuală pasivă are titularul recunoaşterii de paternitate contestate sau, după caz, moştenitorii acestuia; dacă acţiunea este pornită de mama copilului recunoscut, în nume propriu, calitate procesuală pasivă are titularul recunoaşterii contestate sau, după caz, moştenitorii acestuia şi copilul recunoscut; dacă acţiunea a fost pornită de titularul recunoaşterii sau de moştenitorii acestuia, calitate procesuală pasivă are copilul recunoscut sau, după caz, moştenitorii acestuia; dacă acţiunea este pornită de pretinsul tată biologic, calitate procesuală pasivă are copilul sau moştenitorii acestuia şi titularul recunoaşterii contestate sau, după caz, moştenitorii lui; dacă acţiunea a fost pornită de procuror are calitate procesuală pasivă copilul sau moştenitorii acestuia şi titularul recunoaşterii contestate sau moştenitorii lui.

În funcţie de cadrul procesual stabilit de reclamant, potrivit art. 436 C.civ., părinţii şi copilul vor fi citaţi în toate cauzele referitoare la filiaţie, chiar şi atunci când nu au calitatea de reclamant sau pârât.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *împrejurările din care rezultă că recunoaşterea de paternitate contestată nu corespunde adevărului*, de exemplu faptul că titularul recunoaşterii era, din motive medicale, în imposibilitate fizică de a procrea, că nu era în ţară în perioada de concepţie a copilului recunoscut, că era în imposibilitate morală de a procrea cu mama copilului recunoscut datorită gravelor neînţelegeri dintre ei în perioada de concepţie a copilului etc.;

b) *numele pe care îl purta copilul înainte de recunoaşterea de paternitate contestată*.

[1)] Idem, p. 365-366.

BCU "1 DECEMBRIE 1918" UNIVERSITY LIBRARY

[5] Temeiul de drept îl constituie dispozițiile art. 420 C.civ. coroborat cu art. 421 C.civ.

[6] Probe: Potrivit art. 420 alin. (2) C.civ., atunci când acțiunea este pornită de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de descendenții acestuia, sarcina probei este răsturnată, în sensul că dovada paternității revine autorului recunoașterii sau moștenitorilor săi, care trebuie să dovedească realitatea paternității stabilite prin recunoaștere, poziția lor fiind similară cu aceea a reclamantului din acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei[1)].

Probele care pot fi administrate pentru stabilirea faptului că recunoașterea de filiație nu corespunde adevărului sunt cele prevăzute de art. 421 C.civ., respectiv:

a) *expertiză medico-legală de stabilire a filiației* (de regulă, expertiză ADN) – pentru a dovedi cu caracter de certitudine că titularul recunoașterii nu este tatăl copilului recunoscut;

b) în cazul imposibilității efectuării expertizei poate fi administrat orice mijloc de probă, inclusiv cele care dovedesc posesia de stat. Dovada filiației nu se poate face prin administrarea probei cu martori decât atunci când există înscrisuri care fac demnă de crezare acțiunea formulată [art. 421 alin. (3) C.civ.].

Situația premisă, care privește stabilirea cadrului procesual este dovedită prin administrarea următoarelor probe:

- actul care conține recunoașterea de paternitate contestată (care poate fi declarația dată la serviciul de stare civilă, odată cu înregistrarea nașterii copilului sau ulterior, un înscris autentic sau un testament, în oricare din formele prevăzute de lege pentru acesta);
- certificatul de naștere al copilului recunoscut.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, conform art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanța competentă:

a) *teritorial* – competența aparține instanței de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competența aparține instanței de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

---

1) Idem, p. 367.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

102c. Acţiune în tăgada paternităţii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, prin reprezentant legal/asistat de ocrotitorul legal _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să constataţi că eu nu sunt tatăl copilului

_____ născut la data de _____, din căsătoria mea cu mama acestuia. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului/ei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 429 şi 430 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât;
- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naştere, precum şi _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acțiune personală ce are ca obiect răsturnarea prezumției legale de paternitate în cazurile în care este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului.

Potrivit art. 47 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, tăgăduirea paternității (...) este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare – 1.10.2011.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are fie soțul mamei copilului, fie mama, fie tatăl biologic sau copilul conceput ori născut în timpul căsătoriei [art. 429 alin. (1) C.civ.], care va sta în proces personal dacă are vârsta între 14 și 18 ani, fiind asistat de mamă sau tutore și prin reprezentant legal (care poate fi mama copilului sau un tutore, chiar *ad-hoc*), dacă are vârsta sub 14 ani.

Totodată, acțiunea poate fi pornită sau, după caz, continuată de moștenitorii acestora, în condițiile legii [art. 429 alin. (1) C.civ.]. De asemenea, în cazul în care titularul este pus sub interdicție, acțiunea va putea fi pornită de tutore, iar în lipsă, de un curator numit de instanța judecătorească [art. 429 alin. (3), respectiv art. 431 alin. (2), art. 432 alin. (3) și art. 433 alin. (3) C.civ.].

În funcție de titularul acțiunii vor fi socotite și termenele de prescripție a dreptului la acțiune, care sunt:

- pentru *soțul mamei*: termenul de 3 ani, care curge fie de la data la care a cunoscut că este prezumat tată al copilului, fie de la o dată ulterioară, când a aflat că prezumția nu corespunde realității. Acest termen nu curge împotriva soțului pus sub interdicție judecătorească, el putând introduce cererea în termen de 3 ani de la data ridicării interdicției, dacă acțiunea nu a fost introdusă de tutore (art. 430 C.civ.);
- pentru *mamă*: termenul de 3 ani, care curge de la data nașterii copilului [art. 431 alin. (1) C.civ.];
- pentru *copil* și *tatăl biologic* dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții fiecăruia dintre aceștia [art. 433 alin. (2), respectiv art. 432 alin. (2) C.civ.].

Moștenitorii fiecăruia dintre titularii acțiunii pot formula cererea în termen de un an de la decesul autorului lor.

[3] Calitatea procesuală pasivă aparține unor persoane diferite în funcție de titularul acțiunii.

Astfel, dacă acțiunea este introdusă de soțul mamei, pârât este copilul, care va sta în proces personal dacă are vârsta între 14 și 18 ani, fiind asistat de mamă sau tutore și prin reprezentant legal (care poate fi mama copilului sau un tutore, chiar *ad-hoc*), dacă are vârsta sub 14 ani. Dacă copilul este decedat, acțiunea se pornește împotriva mamei sale și, dacă este cazul, a altor moștenitori ai săi [art. 429 alin. (2) C.civ.].

Dacă cererea este formulată de mamă sau de copil, pârât este soțul mamei, iar dacă acesta este decedat, moștenitorii acestuia [art. 429 alin. (4) C.civ.].

Dacă reclamant este tatăl biologic, calitate procesuală pasivă au soţul mamei şi copilul, respectiv, moştenitorii acestora în cazul în care sunt decedaţi [art. 429 alin. (5) C.civ.].

Părinţii şi copilul vor fi citaţi în proces, conform art. 436 C.civ., în toate cazurile în care nu au calitatea de reclamant sau de pârât.

[4] Obiectul acţiunii îl constituie constatarea de către instanţă a faptului că tatăl copilului nu este soţul mamei. Alături de capătul principal, pot exista şi capete de cerere accesorii privitoare la:

- schimbarea numelui copilului, atunci când copilul a luat numele tatălui prezumat, la data naşterii acestuia, părinţii având nume diferite;
- în cazul acţiunii introduse de tatăl biologic, care implică şi stabilirea filiaţiei faţă de reclamant, instanţa se va pronunţa şi cu privire la numele copilului, exerciţiul autorităţii părinteşti, stabilirea locuinţei copilului, stabilirea contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a acestuia şi, la cerere, modul de realizare a relaţiilor personale între părintele cu care copilul nu locuieşte şi acesta.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *existenţa unei căsătorii valabil încheiate între mama şi tatăl prezumat al copilului, la data naşterii/concepţiunii acestuia*;

b) *data naşterii copilului a cărui paternitate se tăgăduieşte*, pentru a evidenţia că acesta s-a născut din căsătorie, a fost conceput în timpul căsătoriei, astfel că, prin aplicarea prezumţiei legale de paternitate prevăzute de art. 414 C.civ., copilul şi-a stabilit paternitatea faţă de reclamant, ca soţ al mamei;

c) *data la care titularul acţiunii – soţul mamei – a cunoscut că este prezumat tată al copilului sau a aflat că prezumţia nu corespunde realităţii*, pentru a se evidenţia că acţiunea a fost promovată în termenul de prescripţie prevăzut de lege;

d) *împrejurările de natură să răstoarne prezumţia legală de paternitate ce operează în favoarea soţului mamei*, respectiv cele datorită cărora este cu neputinţă ca reclamantul să fie tatăl copilului născut/conceput din căsătoria sa. În acest sens, reclamantul poate invoca, de exemplu, imposibilitatea sa fizică de a procrea (spre exemplu din cauza impotenţei sexuale), imposibilitatea de coabitare cu mama copilului în perioada de concepţie a acestuia din diverse cauze (executarea unei pedepse privative de libertate, plecarea sa într-o misiune în străinătate, suportarea unei intervenţii chirurgicale, suferirea unui accident etc.), imposibilitatea morală de coabitare a soţilor în perioada de concepţie a copilului, datorată unor neînţelegeri grave între ei (de pildă acţiunea de divorţ era pe rolul instanţei de judecată) etc.

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 429 şi urm. (în funcţie de titularul acţiunii).

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – certificatul de naştere al copilului, certificatul de căsătorie al reclamantului şi al mamei copilului şi, eventual, dacă s-a pronunţat divorţul acestora,

hotărârea de divorţ, certificatul medical constatator al naşterii, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească imposibilitatea obiectivă ca reclamantul să fie tatăl copilului, respectiv acte medicale care atestă impotenţa sexuală a reclamantului sau alte motive medicale, documente din care rezultă plecarea acestuia din ţară în perioada de concepţie a copilului, internarea lui în spital în aceeaşi perioadă, executarea unei pedepse privative de libertate, imposibilitatea morală de procreare datorită existenţei pe rolul instanţei de judecată a acţiunii de divorţ etc.;

b) *expertize medico-legale* – pentru dovedirea momentului concepţiunii, a imposibilităţii medicale a reclamantului de a procrea sau, după caz, a excluderii lui de la paternitatea copilului născut prin căsătorie, stabilirii filiaţiei faţă de tatăl biologic (de exemplu expertiza ADN sau HLA);

c) în cazul imposibilităţii efectuării expertizei medico-legale, poate fi solicitat *orice alt mijloc de probă*, inclusiv posesia de stat, cu excepţia dovezii prin *martori*, care poate fi primită numai când există înscrisuri care fac demnă de crezare acţiunea formulată [art. 421 alin. (3) C.civ.].

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se stabileşte potrivit dispoziţiilor art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru şi este de 20 lei pentru fiecare capăt de cerere, care nu este scutit de taxă în condiţiile legii.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

102d. Acţiune de încuviinţare dată copilului să poarte numele tatălui

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____ în calitate de reclamant/ă, prin reprezentant legal/asistat de _____, domiciliat în _____, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, CNP _____ în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să încuviinţaţi ca minorul _____, născut la data de _____, să poarte numele tatălui, respectiv _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 450 alin. (2) C.civ.

Probe [6]. În dovedirea cererilor formulate, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât;
- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naştere, precum şi _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acțiune personală, prin care se asigură dreptul copilului din afara căsătoriei care și-a stabilit ulterior filiația prin recunoaștere și față de celălalt părinte de a purta numele acestuia din urmă, în lipsa acordului părinților (art. 450 C.civ.). Pentru copilul din căsătorie, în lipsa acordului părinților privind stabilirea numelui, instanța va face aplicarea dispozițiilor art. 449 C.civ.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are copilul, iar dacă acesta este minor va fi reprezentat/asistat de mamă, față de care s-a stabilit inițial filiația și al cărei nume l-a luat copilul la naștere.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are tatăl copilului, față de care s-a stabilit ulterior filiația.

Calitatea procesuală pasivă poate aparține și mamei, ipoteză în care tatăl stă în cauză în calitate de reprezentant legal al copilului sau ocrotitor legal, copilul fiind cel care are calitate procesuală activă.

[4] Motivele de fapt. Se va menționa:

a) *situația copilului*, care este născut în afara căsătoriei;

b) *faptul că acest copil și-a stabilit ulterior filiația și față de tată*;

c) *împrejurările concrete care justifică purtarea de către copil a numelui tatălui*, respectiv, interesul superior al copilului în acest sens.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispozițiile art. 450 alin. (2) sau (3) după caz, coroborat cu art. 449 alin. (3) C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul de naștere al copilului și actul prin care s-a stabilit filiația ulterior față de tată (actul de recunoaștere);

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul acordului său ca minorul să poarte numele tatălui;

c) *martori* – pentru a dovedi împrejurările de fapt invocate în justificarea interesului copilului de a lua numele tatălui, afară de cazul în care acestea se pot proba prin celelalte mijloace de probă enunțate anterior.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 15 lit. f) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanța competentă:

a) *teritorial* – competența aparține instanței de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competența aparține instanței de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU "ION CREANGĂ" UNIVERSITY LIBRARY

103. Cereri privind procedura adopţiei interne

103a. Cerere de deschidere a procedurii adopţiei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnata, Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului [2] _____, cu sediul în _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de petentă, în contradictoriu cu [3] _____, CNP _____ şi cu _____, CNP _____, domiciliaţi în _____, în calitate de intimaţi, solicit să dispuneţi

Încuviinţarea deschiderii procedurii adopţiei interne

pentru minorul _____, CNP _____, născut la data de _____, fiul lui _____ şi al _____

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 454 şi urm. C.civ., art. 26-29 şi art. 74-75 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedirea cererii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____. [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului [8] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de deschidere a procedurii adopţiei are natură necontencioasă, fiind mijlocul procedural prin care se confirmă de către instanţa

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

judecătorească necesitatea adopţiei interne a unui anumit copil şi posibilitatea demarării formalităţilor necesare în vederea realizării adopţiei interne a acestuia.

Conform art. 29 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare, procedura încuviinţării adopţiei nu este aplicabilă în cazul adopţiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) şi la art. 20 lit. b) din lege, respectiv în cazul adopţiei persoanei majore şi al adopţiei copilului de către soţul părintelui firesc sau adoptiv.

[2] Calitate procesuală activă (petent)[1] are Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului în a cărei rază teritorială domiciliază copilul – art. 28 alin. (2) din Legea nr. 273/2004.

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) au părinţii fireşti sau, după caz, tutorele copilului – art. 28 alin. (3) din Legea nr. 273/2004.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona îndeplinirea condiţiilor de deschidere a procedurii adopţiei interne, şi anume:

a) *existenţa unui plan individualizat de protecţie, care stabileşte necesitatea adopţiei interne pentru minorul în cauză* [art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 273/2004];

b) *existenţa consimţământului părinţilor copilului sau, după caz, al tutorelui acestuia la adopţie*, prevăzută de art. 29 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare, cu aplicarea corespunzătoare a dispoziţiilor cu art. 463-468 C.civ. Astfel:

- dacă părintele sau părinţii sunt decăzuţi din drepturile părinteşti sau li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, aceştia păstrează dreptul de a consimţi la adopţia copilului, consimţământul celui care exercită autoritatea părintească fiind obligatoriu (ceea ce înseamnă că prealabila lor consultare este obligatorie). Consimţământul reprezentantului legal este, de asemenea, obligatoriu [art. 464 alin. (2) C.civ.].

- dacă unul dintre părinţii fireşti este decedat, necunoscut, declarat, în condiţiile legii, mort sau dispărut, pus sub interdicţie, precum şi dacă se află, din orice împrejurare, în imposibilitate de a-şi manifesta voinţa, consimţământul celuilalt părinte este îndestulător, iar dacă ambii părinţi se găsesc în oricare dintre aceste situaţii, adopţia se poate încheia şi fără consimţământul lor [art. 464 alin. (1) C.civ.].

De menţionat că, în mod excepţional, instanţa judecătorească poate trece peste refuzul părinţilor fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimţi la adopţia copilului, dacă se dovedeşte, prin orice mijloc de probă, că aceştia refuză în mod abuziv să-şi dea consimţământul la adopţie şi instanţa apreciază că adopţia este în interesul superior al copilului, ţinând seama şi de opinia acestuia dacă a împlinit vârsta de 10 ani (art. 467 C.civ.).

---

[1] Cererea având natură necontencioasă, adică în cadrul său neurmărindu-se stabilirea unui drept potrivnic faţă de o altă persoană, rezultă că părţile, neavând interese contrarii, nu se numesc reclamant/pârât, ci petent/intimat.

BCU "ION CREANGĂ" UNIVERSITY LIBRARY

c) *faptul că deschiderea procedurii adopţiei interne este în interesul superior al minorului*, sens în care se vor arăta împrejurările concrete din care rezultă acest lucru, de exemplu faptul că, în absenţa posibilităţii de reintegrare a copilului în familia firească sau de luare a acestuia în plasament de o rudă până la gradul IV inclusiv sau de o altă persoană, interesul copilului de a creşte într-o familie nu se poate realiza decât prin adopţie etc.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 454 şi urm. C.civ., art. 26-29 şi art. 74-75 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu planul individualizat de protecţie a copilului în cauză şi raportul direcţiei de asistenţă socială şi protecţia copilului care să constate că persoanele obligate după lege să-şi dea consimţământul la adopţie au fost consiliate şi informate asupra consecinţelor adopţiei înaintea exprimării consimţământului;

b) *interogatoriul intimaţilor* – pentru verificarea consimţământului la adopţie, care trebuie dat obligatoriu în faţa instanţei de judecată de către părinţii fireşti sau, după caz, de tutorele copilului;

c) *ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani* – este obligatorie, conform art. 463 C.civ.

[7] Timbrajul. Cererea este scutită de plata taxelor judiciare de timbru, conform art. 75 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul adoptatul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată;

b) *material* – este competent tribunalul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată.

Conform art. 74 alin. (3) teza a II-a din aceeaşi lege, cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanţa competentă se judecă de către Tribunalul Bucureşti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

103b. Cerere de încredinţare în vederea adopţiei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnata, Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului [2] _____, cu sediul în _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de petentă, în contradictoriu cu [3] _____, CNP _____, cu domiciliul în _____, în calitate de intimat, solicit să dispuneţi

Încredinţarea minorului _____,

născut la data de _____, fiul lui _____ şi al _____, către intimat, în vederea adopţiei.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 40-43 şi 74-75 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Probe [6]: În dovedirea cererii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____ [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului [8] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o cerere necontencioasă, constituind o etapă prealabilă obligatorie a adopţiei interne, regulă de la care legea prevede şi excepţii. Astfel, conform art. 42 alin. (1) lit. a)-d) din Legea nr. 273/2004, încredinţarea în vederea adopţiei nu este necesară în următoarele cazuri: pentru adopţia persoanei care a dobândit capacitate deplină de exerciţiu (care poate fi dobândită prin împlinirea vârstei de 18 ani sau prin recunoaşterea capacităţii depline de exerciţiu prin hotărâre judecătorească, în baza art. 40 C.civ.); pentru adopţia copilului de către soţul părintelui firesc sau adoptiv; pentru adopţia copilului pentru care a

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

fost deschisă procedura adopţiei interne, dacă acesta a fost plasat la adoptator sau la familia adoptatoare, iar măsura plasamentului durează de cel puţin 2 ani; pentru adopţia copilului de către tutorele său, dacă au trecut cel puţin 2 ani de la data instituirii tutelei.

[2] Calitate procesuală activă (petentă)[1] are Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul copilul [art. 71 alin. (1) din Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 273/2004 din 18.04.2012[2]].

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) are persoana sau familia selectată ca fiind aptă pentru a adopta şi Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului în a cărei rază teritorială domiciliază viitorii adoptatori, dacă este diferită de cea de la domiciliul copilului (petenta).

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) faptul că *există hotărâre judecătorească de încuviinţare a deschiderii procedurii adopţiei interne*, sens în care se vor indica datele de identificare a acesteia – număr, dată de pronunţare, instanţa emitentă, data rămânerii definitive şi irevocabile;

b) faptul că, *în urma demersurilor efectuate în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive şi irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviinţare a deschiderii procedurii adopţiei interne, intimatul a fost identificat ca fiind cel mai potrivit adoptator pentru copil* sau, după caz, *faptul că acesta a fost selectat din lista centralizată la nivel naţional a persoanelor sau familiilor adoptatoare atestate şi înscrise în Registrul naţional pentru adopţii*;

c) faptul că *există compatibilitate între copil şi persoana sau familia adoptatoare selectată*, sens în care se va descrie rezultatul verificărilor întreprinse în acest scop de direcţie.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 40-43 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare, coroborate cu art. 463 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea judecătorească de încuviinţare a deschiderii procedurii adopţiei interne, precum şi orice alte înscrisuri care să ateste demersurile făcute de direcţie în vederea identificării adoptatorului sau familiei adoptatoare şi, dacă este cazul, modul de selecţie a acestora din lista centralizată transmisă de Oficiul pentru adopţii, precum şi acte din care rezultă stabilirea compatibilităţii între copil şi viitorii adoptatori;

---

[1] Cererea de încredinţare în vederea adopţiei fiind una necontencioasă, în cadrul căreia nu se stabileşte un drept potrivnic faţă de o altă persoană, părţile (neavând interese contrarii) nu se numesc reclamant/pârât, ci petent/intimat.

[2] M.Of. nr. 268 din 23 aprilie 2012.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

b) *ascultarea copilului care a împlinit 10 ani* – este obligatorie, conform art. 463 C.civ.

[7] Timbrajul. Cererea este scutită de plata taxelor judiciare de timbru, conform art. 75 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul adoptatul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare;

b) *material* – este competent tribunalul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

Conform art. 74 alin. (3) teza a II-a din aceeaşi lege, cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanţa competentă se judecă de către Tribunalul Bucureşti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

103c. Cerere de încuviinţare a adopţiei interne

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de petent, în contradictoriu cu **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de intimat, solicit să dispuneţi

Încuviinţarea adopţiei

minorului/majorului _____, născut la data de _____, fiul lui _____ şi al _____

De asemenea, solicit să dispuneţi:

- ca minorul adoptat (sau, după caz, persoana majoră adoptată) să poarte numele adoptatorilor, respectiv _____

- întocmirea unui nou act de naştere pentru adoptat de către autoritatea administraţiei publice competente (cea de la domiciliul adoptatului sau, după caz, cea în a cărei rază teritorială se află sediul instituţiei de ocrotire în îngrijirea căreia se găseşte adoptatul), în care părinţi să fie trecuţi adoptatorii, iar ca loc al naşterii unitatea administrativ-teritorială unde îşi are sediul serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor care întocmeşte actul.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 454 şi urm. C.civ., coroborate cu art. 42 alin. (3), art. 47-51 şi art. 74-75 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Probe [6]: În dovedirea cererii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie legalizată sau, după caz, certificată, următoarele înscrisuri: _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o cerere necontencioasă, prin care se finalizează operaţiunea juridică a adopţiei interne, respectiv operaţiunea prin care se creează raporturi de filiaţie şi rudenie civilă, în condiţiile legii, între persoanele prevăzute de lege.

Potrivit legii, cererea poate fi introdusă, cu excepţia cazului în care se cere adoptarea unei persoane majore şi a celui în care adopţia se face de către soţul părintelui firesc sau adoptiv [art. 42 alin. (2) din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările şi completările ulterioare], la sfârşitul perioadei de încredinţare în vederea adopţiei sau, în cazurile în care nu a fost necesară încredinţarea în vederea adopţiei, la împlinirea unui termen de 2 ani de la data plasării la familia adoptatoare [art. 42 alin. (1) lit. c)], respectiv de la data instituirii tutelei [art. 42 alin. (1) lit. d)].

[2] Calitate procesuală activă (petent)[1] are orice persoană sau familie care doreşte să adopte [art. 459-462 C.civ.].

Prin excepţie de la regula potrivit căreia pot fi adoptaţi numai copiii minori [art. 455 alin. (1) C.civ.], legiuitorul îngăduie şi adoptarea persoanelor majore, cu condiţia ca adoptatorul sau familia adoptatoare să fi crescut acea persoană în timpul minorităţii sale [art. 455 alin. (2) C.civ.], astfel încât, în acest caz, numai aceste din urmă persoane vor avea legitimare procesuală activă.

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) au Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului de la domiciliul copilului, Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului în a cărei rază teritorială domiciliază adoptatorul sau familia adoptatoare [art. 49 din Legea nr. 273/2004, republicată, cu modificările ulterioare][2].

În cazul adopţiei unui major, numai acesta va avea calitate procesuală pasivă, iar în cazul adopţiei copilului de către soţul părintelui firesc sau adoptiv, calitate procesuală pasivă vor avea numai părinţii fireşti ai adoptatului, conform art. 42 alin. (2) din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *dacă există hotărâre judecătorească de încuviinţare a deschiderii procedurii adopţiei interne şi hotărâre judecătorească de încredinţare în vederea adopţiei*;

---

[1] Procedura adopţiei fiind una necontencioasă, în cadrul căreia nu se urmăreşte stabilirea unui drept potrivnic faţă de o altă persoană, părţile (neavând interese contrarii) nu se numesc reclamant/pârât, ci petent/intimat.

[2] Prin DCC nr. 369/2008 (M.Of. nr. 238 din 27 martie 2008), Curtea Constituţională a statuat că citarea în instanţă a părinţilor copilului şi luarea consimţământului acestora direct în faţa instanţei este obligatorie şi în cadrul procedurii de încuviinţare a adopţiei, fiind necesare pentru realizarea interesului superior al copilului. Prin urmare, prevederile art. 63 alin. (3) şi (4) din Legea nr. 273/2004 sunt neconstituţionale în măsura în care nu prevăd luarea consimţământului părinţilor fireşti în faţa instanţei, odată cu soluţionarea cererii de încuviinţare a adopţiei.

b) *că sunt întrunite toate condiţiile de fond ale adopţiei, prevăzute de art. 455-462 C.civ.*, respectiv:

- existenţa consimţământului la adopţie;
- existenţa capacităţii depline de exerciţiu a persoanei sau a membrilor familiei adoptatoare;
- diferenţa de vârstă de 18 sau, pentru motive temeinice, de cel puţin 16 ani între persoana care adoptă şi cel care urmează să fie adoptat;
- minoritatea viitorului adoptat, afară de cazul în care acesta a fost crescut în timpul minorităţii sale de adoptator sau de familia adoptatoare;
- încheierea adopţiei în interesul superior al celui ce urmează a fi adoptat;
- atestatul Direcţiei Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului de la domiciliul adoptatului sau a familiei adoptatoare, în sensul că adoptatorii sunt apţi să adopte, deoarece dispun de garanţii morale şi condiţii materiale necesare dezvoltării depline şi armonioase a personalităţii copilului;
- adoptarea împreună a fraţilor de către acelaşi adoptator sau familie adoptatoare, afară de cazul în care măsura adopţiei fraţilor de către persoane sau familii diferite este în interesul lor superior.

c) *că nu există niciun impediment legal la adopţie*, respectiv:

- lipsa impedimentului rezultând din incapacitatea adoptatorilor sau existenţa unor boli psihice ori handicap mintal ale acestora;
- lipsa impedimentului rezultând dintr-o adopţie anterioară;
- lipsa impedimentului rezultând din rudenie;
- lipsa impedimentului rezultând din calitatea de soţ;
- adopţia a doi soţi sau foşti soţi de către acelaşi adoptator sau familie adoptatoare este interzisă.

d) *numele pe care adoptatul urmează să-l poarte*, aceasta în cazul în care adopţia se încuviinţează unor soţi care nu au nume de familie comun.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 454 şi urm. C.civ., coroborate cu art. 42 alin. (3), art. 47-51 şi 74-75 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu:

- certificatul de naştere al copilului, în copie legalizată;
- certificatul medical privind starea de sănătate a copilului, eliberat de către unităţi publice nominalizate de către Direcţia de Sănătate Publică;
- atestatul valabil al adoptatorului sau familiei adoptatoare în sensul că sunt persoane apte să adopte[1];

[1] Potrivit art. 24 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare, atestatul nu este necesar pentru adopţia persoanelor majore şi pentru adopţia copilului de către soţul părintelui firesc sau adoptiv.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITARY LIBRARY

- hotărârea judecătorească irevocabilă de încredinţare în vederea adopţiei[1];
- certificatele de naştere ale adoptatorului sau ale soţului şi soţiei din familia adoptatoare, în copie legalizată;
- certificatul de căsătorie al adoptatorului sau al soţilor din familia adoptatoare, în copie legalizată;
- cazierul judiciar al adoptatorului sau, după caz, al fiecărui membru al familiei adoptatoare;
- certificatul medical privind starea de sănătate a adoptatorului, eliberat de medicul de familie pe lista căruia este înscris.

b) *adresă la direcţia în a cărei rază domiciliază persoana sau familia adoptatoare* – pentru a depune rapoartele finale referitoare la evoluţia relaţiilor dintre copil şi adoptatori, precum şi, dacă este cazul, pentru a da orice relaţii necesare pentru soluţionarea cererii de încuviinţare a adopţiei;

c) *ascultarea copilului, dacă a împlinit vârsta de 10 ani* – pentru a-şi da consimţământul la adopţie, care este obligatoriu în faza de încuviinţare a adopţiei, conform art. 463 alin. (1) lit. b) C.civ.; de menţionat că opinia exprimată de copil va fi luată în considerare de către instanţa de judecată şi i se va da importanţa cuvenită, avându-se în vedere vârsta şi gradul de maturitate ale copilului [art. 78 alin. (4) din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare];

d) *interogatoriul părinţilor fireşti ai copilului* – pentru verificarea consimţământului la adopţie, acesta trebuind să fie dat în mod obligatoriu în faţa instanţei şi în cadrul acestei etape a adopţiei, astfel cum rezultă din considerentele DCC nr. 369/2008.

[7] Timbrajul. Cererea este scutită de plata taxelor judiciare de timbru, conform art. 75 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul adoptatul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare;

b) *material* – este competent tribunalul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare. Conform art. 74 alin. (3) teza a II-a din aceeaşi lege, cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanţa competentă se judecă de către Tribunalul Bucureşti.

[1] Hotărârea de încredinţare în vederea adopţiei nu este necesară în cazurile prevăzute de art. 42 alin. (2) din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

103d. Cerere de încuviinţare a adopţiei internaţionale

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de petent, în contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul în _____, prin reprezentant legal _____ şi _____ cu sediul în _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de intimaţi, solicit să dispuneţi

Încuviinţarea adopţiei

minorului _____, domiciliat în România, născut la data de _____, fiul lui _____ şi al _____

De asemenea, solicit să dispuneţi:

- ca minorul adoptat să poarte numele adoptatorului, respectiv _____

- întocmirea unui nou act de naştere pentru adoptat de către autoritatea administraţiei publice competente (cea de la domiciliul adoptatului sau, după caz, cea în a cărei rază teritorială se află sediul instituţiei de ocrotire în îngrijirea căreia se găseşte adoptatul), în care părinţi să fie trecuţi adoptatorii, iar ca loc al naşterii unitatea administrativ-teritorială unde îşi are sediul serviciul public comunitar local de evidenţă a persoanelor care întocmeşte actul.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 453, art. 2607-2610 C.civ. coroborate cu art. 45-52 şi art. 67-70 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Probe [6]: În dovedirea cererii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie legalizată sau, după caz, certificată, următoarele înscrisuri: _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o cerere necontencioasă, prin care se realizează operaţiunea juridică a adopţiei cu element de extraneitate (internaţional).

Cererea de adopţie internaţională a adoptatorilor se înregistrează iniţial la Oficiul pentru adopţii, organ de specialitate în materia adopţiilor, care, după verificările pe care legea i le dă în sarcină, o transmite instanţei judecătoreşti [art. 46 coroborat cu art. 49-51 din Legea nr. 273/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare].

[2] Calitate procesuală activă (petent) are adoptatorul sau familia adoptatoare cu domiciliul în străinătate, cu condiţia ca adoptatorul sau unul dintre soţii din familia adoptatoare să fie bunicul copilului ce urmează a fi adoptat şi pentru care a fost încuviinţată deschiderea procedurii adopţiei interne [art. 40 din Legea nr. 273/2004].

[3] Calitate procesuală pasivă (intimaţi) au Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului în a cărei rază teritorială domiciliază copilul şi Oficiul pentru adopţii [art. 67 alin. (4) din Legea nr. 273/2004][1].

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea adoptatorului sau cel puţin a unuia dintre soţii din familia adoptatoare de bunic al copilului ce urmează a fi adoptat* şi *faptul că pentru acest copil a fost încuviinţată deschiderea procedurii adopţiei interne*;

b) *care este hotărârea judecătorească de încuviinţare a deschiderii procedurii adopţiei interne pentru copilul ce urmează a fi adoptat*, urmând a se indica datele de identificare a acesteia – număr, dată de pronunţare, instanţa emitentă;

c) faptul că *sunt îndeplinite condiţiile de fond ale adopţiei şi că nu există niciun impediment legal la adopţie, conform art. 455-468 C.civ.*[2];

d) *numele pe care adoptatul urmează să-l poarte*, aceasta în cazul în care adopţia se încuviinţează unor soţi care nu au nume de familie comun.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 453, art. 2607-2610 C.civ. coroborate cu art. 45-52 şi art. 67-70 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

---

[1] Prin DCC nr. 369/2008 (M.Of. nr. 238 din 27 martie 2008), Curtea Constituţională a statuat că citarea în instanţă a părinţilor copilului şi luarea consimţământului acestora direct în faţa instanţei este obligatorie şi în cadrul procedurii de încuviinţare a adopţiei, fiind necesare pentru realizarea interesului superior al copilului. Prin urmare, prevederile art. 63 alin. (3) şi (4) din Legea nr. 273/2004 sunt neconstituţionale în măsura în care nu prevăd luarea consimţământului părinţilor fireşti în faţa instanţei, odată cu soluţionarea cererii de încuviinţare a adopţiei.

[2] Condiţiile de fond ale adopţiei şi impedimentele la adopţie sunt aceleaşi pentru adopţia internă şi internaţională. A se vedea *supra* nr. 103c – *Cerere de încuviinţare a adopţiei interne*, pct. 4.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu:

- atestatul autorităţii centrale competente din statul primitor (statul adoptatorului) sau al organizaţiilor sale, acreditate şi autorizate în condiţiile legii, din care rezultă că: adoptatorul sau familia adoptatoare îndeplineşte condiţiile de eligibilitate pentru adopţie şi este apt să adopte în conformitate cu legislaţia aplicabilă în statul primitor, că adoptatorul sau familia adoptatoare a beneficiat de consilierea necesară în vederea adopţiei în statul primitor, că este asigurată urmărirea evoluţiei copilului după adopţie pe o perioadă de cel puţin 2 ani şi că sunt asigurate servicii postadopţie pentru copil şi familie în statul primitor;
- raportul întocmit de autorităţile competente din statul primitor, cuprinzând informaţii cu privire la identitatea persoanelor care doresc să adopte, capacitatea şi aptitudinea lor de a adopta, situaţia lor personală, familială, materială şi medicală, mediul social, motivele care îi determină să adopte un copil în România, precum şi cu privire la copiii pe care ar putea să îi primească spre adopţie, raport însoţit de documentele eliberate de autorităţile competente din statul primitor;
- certificatele de naştere şi căsătorie şi actele de identitate ale persoanelor care doresc să adopte, în copie legalizată şi însoţite de traducerea lor legalizată în limba română;
- cazierele judiciare ale persoanelor care doresc să adopte;
- raportul medical întocmit separat pentru fiecare adoptator;
- actul din care rezultă că există garanţia că adoptatul are posibilitatea să intre şi să locuiască permanent în statul primitor;
- hotărârea judecătorească de încuviinţare a deschiderii procedurii adopţiei interne, pronunţată în România cu privire la copilul ce urmează a fi adoptat;
- raportul Direcţiei Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului de la domiciliul copilului referitor la inexistenţa altor solicitări similare din partea rudelor copilului până la gradul IV, cu domiciliul în România.

De asemenea, se vor depune orice alte înscrisuri de natură să dovedească îndeplinirea condiţiilor de fond ale adopţiei şi lipsa oricărui impediment legal la adopţie.

b) *ascultarea copilului, dacă a împlinit vârsta de 10 ani* – pentru a-şi da consimţământul la adopţie, care este obligatoriu în faza de încuviinţare a adopţiei, conform art. 463 C.civ.;

c) *interogatoriul părinţilor fireşti ai copilului* – pentru verificarea consimţământului la adopţie, acesta trebuind dat în mod obligatoriu în faţa instanţei şi în cadrul acestei etape a adopţiei, astfel cum rezultă din considerentele DCC nr. 369/2008.

[7] Timbrajul. Cererea este scutită de plata taxelor judiciare de timbru, potrivit art. 75 din Legea nr. 273/2004 republicată.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul adoptatul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

b) *material* – este competent tribunalul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările ulterioare.

Conform art. 74 alin. (3) teza a II-a din aceeaşi lege, cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanţa competentă se judecă de către Tribunalul Bucureşti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

104. Acțiune în constatarea nulității adopției

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat/ă în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa

Să constataţi nulitatea absolută a adopţiei, [4]

privind pe numitul _____, încuviinţată prin sentinţa civilă nr. ____/____, pronunţată de Tribunalul _____, la cererea adoptatorilor _____

De asemenea, vă solicit:

- să dispuneţi ca adoptatul să revină la numele de familie avut înainte de încuviinţarea adopţiei, să se efectueze cuvenitele menţiuni în actele de stare civilă ale adoptatului (şi, după caz, ale copiilor minori ai acestuia);

- să dispuneţi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]. Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 480-482 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea cererii, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez: în copie certificată, următoarele înscrisuri: _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, nulitatea adopţiei intervenind ca sancţiune pentru nerespectarea unora din cerinţele prevăzute de lege la încuviinţarea adopţiei. Astfel, potrivit dispoziţiilor art. 480 C.civ., sunt nule absolut adopţiile fictive (care au fost încheiate în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului), precum şi cele încheiate cu încălcarea condiţiilor de formă sau de fond (dacă această încălcare nu este sancţionată cu nulitatea relativă).

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, respectiv adoptatorul, familia adoptatoare, părinţii fireşti ai adoptatului, tutorele acestuia etc.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârâţi) au adoptatorul sau familia adoptatoare, afară de cazul în care chiar ei sunt titularii acţiunii, şi Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului în a cărei rază teritorială se află domiciliul copilului, iar în cazul adopţiilor internaţionale Oficiul pentru adopţii [art. 64 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei republicată, cu modificările şi completările ulterioare].

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *hotărârea judecătorească prin care s-a încuviinţat adopţia*, sens în care se vor indica datele de identificare a acesteia – număr, dată de pronunţare, instanţa emitentă;

b) *motivul de nulitate a adopţiei*, care, potrivit art. 480 C.civ. poate consta fie în încheierea adopţiei în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului, fie în încheierea adopţiei cu încălcarea oricărei condiţii de fond sau de formă prevăzute de lege, dacă nu face parte dintre motivele de nulitate relativă, cum ar fi nerespectarea diferenţei minime de vârstă între adoptat şi adoptator; lipsa capacităţii depline de exerciţiu a adoptatorului sau familiei adoptatoare; existenţa unui impediment legal la adopţie; adopţia unei persoane majore care nu a fost crescută în timpul minorităţii de cel care a adoptat-o; adopţia separată a fraţilor nu s-a realizat în interesul acestora; nerespectarea formei autentice a declaraţiei de consimţământ la adopţie date de părintele firesc al copilului care a fost adoptat de soţul acestuia etc.;

c) *numele pe care l-a avut adoptatul înainte de încuviinţarea adopţiei*.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 480 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea judecătorească de încuviinţare a adopţiei, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească motivul de nulitate invocat. De exemplu dacă s-a invocat lipsa capacităţii depline de exerciţiu a adoptatorului sau a familiei adoptatoare la momentul încuviinţării adopţiei se va depune hotărârea judecătorească de punere sub interdicţie a acestora, dacă

s-a invocat boala psihică sau handicapul mintal al adoptatorului se vor depune actele medicale care atestă respectivele afecţiuni ş.a.m.d.;

b) *interogatoriul pârâţilor* – cu privire la fapte personale ale acestora ce interesează motivul de nulitate invocat;

c) *martori* – pe chestiunile de fapt ce interesează motivul de nulitate invocat, de exemplu pentru dovedirea scopului real urmărit la încheierea adopţiei etc.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[7] Timbrajul. Cererea este scutită de plata taxelor judiciare de timbru, potrivit art. 75 din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul adoptatul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările şi completările ulterioare;

b) *material* – este competent tribunalul, conform art. 74 alin. (3) teza I din Legea nr. 273/2004 republicată.

Conform art. 74 alin. (3) teza a II-a din aceeaşi lege, cauzele pentru judecarea cărora nu se poate determina instanţa competentă se judecă de către Tribunalul Bucureşti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

105. Acţiuni privind autoritatea părintească

105a. Acţiune privind stabilirea exerciţiului autorităţii părinteşti şi locuinţa copilului din afara căsătoriei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Exerciţiul comun al autorităţii părinteşti de către ambii părinţi cu privire la copiii minori născuţi din convieţuirea noastră, respectiv: _____, născut la data de _____ şi _____, născut la data de _____, precum şi stabilirea locuinţei acestora la mine

De asemenea, vă solicit să dispuneţi:

- obligarea pârâtului/ei la plata pensiei de întreţinere pentru minori, de la data introducerii acţiunii şi până la majoratul fiecăruia;

- obligarea pârâtului/ei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 505 coroborat cu art. 399 şi 400 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;

BCU IAŞI - BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ LIBRARY

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naştere pentru fiecare copil, precum şi _____

- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora; chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [8] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, stabilirea exerciţiului autorităţii părinteşti şi a locuinţei copilului de către instanţa de tutelă fiind necesare ori de câte ori părinţii care nu locuiesc împreună nu se înţeleg cu privire la creşterea şi educarea copilului.

Menţionăm că, în privinţa copiilor minori din căsătorie, această măsură se poate cere şi pe cale de ordonanţă preşedinţială pe tot timpul procesului de divorţ, conform art. 919 C.proc.civ.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are oricare dintre părinţi.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are celălalt părinte, care nu a promovat acţiunea.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *situaţia concretă a copiilor*, în raport de care se justifică admisibilitatea acţiunii de stabilirea a măsurilor privind situaţia acestora, respectiv: dacă s-au născut în timpul căsătoriei părţilor şi acestea au divorţat, iar la divorţ nu s-a dispus asupra acestor măsuri; dacă s-au născut din afara căsătoriei şi au filiaţia stabilită faţă de ambii părinţi; dacă s-au născut după desfacerea, declararea nulităţii sau anularea căsătoriei părţilor, dar au fost concepuţi în timpul căsătoriei, iar naşterea a avut loc înainte ca mama să intre într-o nouă căsătorie; dacă au fost copii adoptaţi şi adopţia a fost desfăcută sau desfiinţată, iar în urma acestei măsuri părinţii fireşti au redobândit drepturile părinteşti, dar nu mai locuiesc împreună;

b) *faptul că părinţii nu locuiesc împreună şi nu se înţeleg cu privire la modul în care va exercita autoritatea părintească şi/sau la locuinţa copiilor*;

c) *condiţiile pe care fiecare dintre părinţi le oferă pentru creşterea şi educarea copiilor şi legăturile afective dintre fiecare părinte şi copii, disponibilitatea fiecărui părinte de a se ocupa de copii şi de a colabora cu celălalt în privinţa creşterii şi educării copiilor*;

d) *vârsta copiilor*, întrucât, dacă au împlinit 10 ani, este obligatorie audierea lor în instanţă.

BCU CLUJ-NAPOCA UNIVERSITY LIBRARY

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 505 coroborat cu art. 399 şi 400 C.civ., art. 16^2 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, cu modificările şi completările ulterioare şi astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 257/2013.

Pentru cererea accesorie privind pensia de întreţinere, temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 402 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatele de naştere ale minorilor şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească condiţiile materiale şi garanţiile morale oferite de reclamant/ă şi de pârât/ă pentru creşterea şi educarea minorilor, ca de exemplu acte ce atestă deţinerea unei locuinţe în proprietate sau cu chirie, veniturile din muncă, caracterizarea de la locul de muncă etc.;

b) *interogatoriul pârâtului/pârâtei* – pe aspectul condiţiilor materiale şi al garanţiilor morale pe care le poate oferi minorilor;

c) *martori* – pe aspectul condiţiilor morale şi materiale de care dispun părinţii şi al legăturilor lor afective cu copii;

d) *anchetă psihosocială la domiciliile ambilor părinţi* – pe aceleaşi aspecte ca şi cele ce se tind a fi dovedite cu martori.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei pentru fiecare capăt de cerere, potrivit art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

105b. Acțiune privind schimbarea locuinței minorului

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Schimbarea locuinței minorului

_____, născut la data de _____, din căsătoria (sau, după caz, convieţuirea) mea cu pârâtul/a.

De asemenea, solicit să dispuneți obligarea pârâtului/pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 497 alin. (2) C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acțiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la ședința de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naștere al copilului, hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit locuința copilului la reclamant/ă, precum și _____

- lista cu numele martorilor propuși și adresele acestora; chitanța de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei **[8]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, care poate fi formulată de părintele la care s-a stabilit locuinţa copilului minor şi care doreşte să îşi schimbe domiciliul sau reşedinţa şi nu poate obţine acordul prealabil al celuilalt părinte, astfel cum prevede art. 497 alin. (2) C.civ.

Schimbarea locuinţei copilului împreună cu părintele reclamant s-ar putea face în altă localitate a ţării sau în străinătate, situaţie în care refuzul acordului pârâtului ar fi motivat de faptul că o astfel de schimbare i-ar afecta exerciţiul autorităţii sau al unor drepturi părinteşti.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are părintele la care a fost stabilită locuinţa copilului.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are celălalt părinte, care a refuzat să îşi dea acordul pentru schimbarea locuinţei copilului împreună cu reclamantul.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) faptul că *părinţii nu locuiesc împreună* – indiferent dacă sunt sau nu căsătoriţi – *şi că locuinţa copilului minor a fost stabilită la soţul reclamant*;

b) *vârsta minorului*, întrucât dacă a împlinit 10 ani este obligatorie audierea lui în instanţă, conform art. 264 C.civ.;

c) *împrejurările concrete din care rezultă necesitatea schimbării domiciliului sau reşedinţei părintelui la care copilul locuieşte*;

d) *condiţiile materiale şi morale* de care va dispune părintele în noua locaţie în care urmează să locuiască împreună cu copilul.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 497 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul de naştere al copilului, hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit locuinţa copilului la părintele reclamant şi orice alt înscris din care să rezulte condiţiile materiale de care va dispune acesta în locaţia unde urmează să se mute împreună cu copilul (de exemplu acte care atestă deţinerea unei locuinţe cu titlu de proprietate sau chirie, adeverinţa de la locul de muncă etc.);

b) *interogatoriul pârâtului/pârâtei* – cu privire la motivele refuzului său de a consimţi la schimbarea locuinţei copilului împreună cu celălalt părinte;

c) *martori* – pe aspectul condiţiilor morale şi materiale de care va dispune părintele acolo unde urmează să se mute;

d) *anchetă psihosocială la domiciliile ambilor părinţi* – pe aceleaşi aspecte ca şi cele ce se tind a fi dovedite cu martori.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

BCU "CAROL I" TRANSILVANIA UNIVERSITY LIBRARY

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

105c. Acţiune pentru încuviinţarea unor legături personale cu minorul

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Încuviinţarea de a avea legături personale cu minorul

_____ născut la data de _____, după următorul program: în prima şi a treia săptămână din fiecare lună, de sâmbătă de la orele 18 până duminică la orele 18, în vacanţele de iarnă şi primăvară ale copilului câte o săptămână, precum şi în vacanţa de vară patru săptămâni, la domiciliul meu[1)].

De asemenea, solicit obligarea pârâtului/ei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 401 C.civ. coroborat cu art. 15 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, cu modificările şi completările ulterioare, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 257/2013.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naştere al copilului, hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit locuinţa copilului la pârât/ă, precum şi

_____

1) Programul solicitat este numai exemplificativ, reclamantul putând solicita stabilirea altui program, care să ţină seama de situaţia concretă a copilului – vârstă, stare de sănătate, program educaţional.

BCU IAŞI / CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora; chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei [8] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, constituind mijlocul procedural prin care se asigură, în caz de neînţelegere între părinţi, realizarea dreptului părintelui la care copilul nu locuieşte de a avea legături personale cu acesta într-o manieră specifică raporturilor fireşti dintre părinţi şi copii.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are părintele la care nu a fost stabilită locuinţa copilului.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are celălalt părinte, la care s-a stabilit locuinţa copilului prin hotărâre judecătorească.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) faptul că *minorului i-a fost stabilită locuinţa prin hotărâre judecătorească irevocabilă la pârât/ă*, aceasta constituind situaţia premisă a acţiunii deduse judecăţii;

b) faptul că *părţile nu se înţeleg asupra modalităţii de exercitare a drepturilor părinteşti*, în sensul că pârâtul/a, la care copilului i-a fost stabilită locuinţa prin hotărâre judecătorească, refuză să-i permită reclamantului exercitarea normală a dreptului de a avea legături personale cu minorul, într-o manieră care să asigure stabilirea unei legături fireşti între părinte şi copil. În acest sens, reclamantul/a poate invoca, de exemplu, faptul că, deşi a manifestat întotdeauna afecţiune şi grijă faţă de minor şi că acesta este ataşat de el/ea, pârâtul/a a refuzat, după obţinerea hotărârii judecătoreşti prin care a fost stabilită locuinţa copilului, să-i permită vizitarea acestuia sau permisiunea acordată este extrem de restrictivă, vizând doar câteva ore şi numai în prezenţa sa, ceea ce este impropriu stabilirii unor relaţii parentale fireşti;

c) faptul că desfăşurarea programului relaţiilor personale între părinte şi copilul său minor la domiciliul reclamantului/ei nu pune în pericol interesul superior al copilului;

d) *vârsta copilului*, întrucât dacă a împlinit 10 ani este obligatorie audierea lui în instanţă.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 401 C.civ. coroborat cu art. 15 din Legea nr. 272/2004, modificată prin Legea nr. 257/2013.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea judecătorească prin care a fost stabilită locuinţa minorului şi certificatul de naştere al copilului, precum şi orice alt înscris de natură să dovedească profilul moral şi condiţiile materiale de care dispune reclamantul, de exemplu caracterizare de la locul de muncă, adeverinţă de venituri, acte care să ateste deţinerea unei locuinţe etc.;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul poziţiei sale faţă de exercitarea de către reclamant a dreptului de a avea legături personale cu minorul;

c) *martori* – pe aspectul conduitei morale şi condiţiilor materiale ale reclamantului, al raporturilor dintre reclamant şi copil şi al poziţiei părintelui la care copilul locuieşte faţă de exercitarea dreptului reclamantului de a avea legături personale cu minorul;

d) *raportul de anchetă psiho-socială*.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

106. Acţiune de înapoiere a copilului minor de la alte persoane

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]**, _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului/ei să-mi înapoieze pe minorul

_____, născut la data de _____.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 495 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naştere al copilului, hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit locuinţa copilului la pârât/ă (dacă este cazul), precum şi _____

- lista cu numele martorilor propuşi şi adresele acestora; chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, înapoierea copilului minor de la persoanele care îl deţin fără drept constituind o măsură de ocrotire a minorului şi, în acelaşi timp, un mijloc procedural prin care se asigură realizarea dreptului şi obligaţiei celor la care copilul îşi are domiciliul legal de a-l ţine să locuiască împreună cu ei, pentru a-l putea creşte şi educa.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are părintele la care s-a stabilit prin hotărâre judecătorească locuinţa minorului sau la care minorul locuieşte în mod obişnuit (de exemplu atunci când copilul este din afara căsătoriei şi are filiaţia stabilită doar faţă de unul dintre părinţi ori atunci când copilul din căsătorie locuieşte împreună cu părinţii săi şi este reţinut, fără drept, de altă persoană).

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana care deţine fără drept copilul şi care poate fi, după caz, celălalt părinte, la care nu a fost stabilită locuinţa copilului minor sau orice altă persoană străină, cum ar fi bunici, veri, unchi etc.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de părinte la care minorul locuieşte în mod obişnuit şi titlul pe care aceasta se întemeiază*, respectiv, când este cazul, hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit locuinţa copilului;

b) *faptul că minorul se află la pârât şi că acesta nu justifică niciun drept de reţinere a copilului*;

c) *faptul că este în interesul copilului să se întoarcă la reclamant*; în acest sens se va arăta că dezvoltarea copilului nu este în niciun fel primejduită prin felul în care reclamantul îşi exercită drepturile părinteşti;

d) *vârsta copilului*, întrucât dacă a împlinit 10 ani este obligatorie audierea lui în instanţă.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 495 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – certificatul de naştere al copilului, hotărârea judecătorească de stabilire a locuinţei minorului (dacă este cazul), precum şi orice alt înscris de natură să dovedească faptul reţinerii copilului fără drept de către pârât;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul reţinerii fără drept a copilului;

c) *martori* – pe aspectul reţinerii copilului de către pârât, al condiţiilor oferite de reclamant copilului şi al modului de exercitare a drepturilor părinteşti de către acesta;

d) *raport de anchetă psiho-socială*.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

BCU "ASCHEITRUL" UNIVERSITY LIBRARY

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* –competenţa aparţine instanţei de la domiciliul pârâtului, potrivit dreptului comun [art. 107 alin. (1) C.proc.civ.];

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

107. Acțiuni privind obligația de întreținere

107a. Acțiune de stabilire a obligației de întreținere în beneficiul copilului minor

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, prin reprezentant legal/asistat de ocrotitor legal _____ cu domiciliul în _____, CNP _____ chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtului/ei la plata pensiei de întreținere,

(reprezentând contribuția la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională) în cuantum legal, în favoarea copilului nostru _____, născut la data de _____, de la data introducerii acțiunii și până la majorat. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 499 alin. (1), (2) și (4) C.civ. coroborat cu art. 525 și 527-530 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretențiilor, solicit încuviințarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acțiune pentru pârât/ă;
- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la ședința de informare la mediator;
- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naștere al copilului, precum și _____ **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IAȘI CENTRALA UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, constituind mijlocul procedural prin care se asigură constrângerea părintelui/părinţilor de a-şi îndeplini obligaţia legală de întreţinere a copilului minor dacă refuză să facă de bunăvoie aceasta, indiferent dacă respectivul copil este din căsătorie sau din afara acesteia ori dacă părinţii locuiesc sau nu împreună. Ambii părinţi au obligaţia de a contribui la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor lor minori, iar în cazul neînţelegerilor dintre părinţi cu privire la aceasta, hotărăşte instanţa de tutelă, în baza art. 499 alin. (4) C.civ.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are copilul minor, care este reprezentat sau asistat, după caz, de celălalt părinte sau de reprezentantul legal/ocrotitorul legal.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are părintele căruia i se impută neîndeplinirea obligaţiei legale de întreţinere.

[4] Obiectul cauzei îl reprezintă stabilirea obligaţiei de întreţinere datorate de părinte în beneficiul copilului său minor.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de copil minor al pârâtului*;

b) faptul că reclamantul se găseşte în *stare de nevoie*;

c) *faptul că pârâtul, ca părinte, refuză să-şi îndeplinească de bunăvoie obligaţia de întreţinere a copilului său*;

d) *locul de muncă al pârâtului, informaţii despre veniturile sale sau bunurile acestuia ori, după caz, faptul că acesta nu realizează venituri din muncă, deşi este apt de muncă.*

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 499 alin. (1), (2) şi (4) coroborat cu art. 525 şi 527-530 C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul de naştere al copilului, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească veniturile nete cu caracter de permanenţă realizate de pârât şi, după caz, bunurile acestuia;

b) *referatul de anchetă psihosocială* [art. 499 alin. (4) C.civ.];

c) *orice alt mijloc de probă* pe care partea îl solicită pentru a dovedi mijloacele celui care datorează întreţinerea.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 20 lei, potrivit dispoziţiilor art. 15 lit. e) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau cea de la domiciliul reclamantului, conform art. 107 C.proc.civ. coroborat cu art. 113 alin. (1) pct. (2) C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă), fiind lăsată la latitudinea reclamantului alegerea instanţei (art. 116 C.proc.civ.);

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

107b. Acţiune de stabilire a obligaţiei de întreţinere în beneficiul copilului major aflat în continuarea studiilor

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de reclamant/ă, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului/ei să-mi plătească pensie de întreţinere,

în cuantumul legal, de la data introducerii acţiunii şi până la terminarea studiilor, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 26 de ani. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 499 alin. (3) coroborat cu art. 527-530 C.civ.

Probe [7]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator; în copie certificată pentru conformitate cu originalul, certificatul de naştere, adeverinţă de studii, precum şi _____ **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, constituind mijlocul procedural prin care se asigură constrângerea părintelui/părinţilor de a-şi îndeplini obligaţia

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

legală de întreţinere a copilului major aflat în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăşi vârsta de 26 ani.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are copilul major aflat în continuarea studiilor, care participă singur în proces, ca orice persoană cu capacitate de exerciţiu deplină.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are părintele căruia i se impută neîndeplinirea obligaţiei legale de întreţinere.

[4] Obiectul cauzei îl reprezintă stabilirea obligaţiei de întreţinere datorate de părinte în beneficiul copilului său major aflat în continuarea studiilor.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de copil al pârâtului*;

b) *faptul că reclamantul major se află în continuarea studiilor* şi că, în această situaţie, starea lui de nevoie este prezumată de lege;

c) *faptul că pârâtul, ca părinte, refuză să-şi îndeplinească de bunăvoie obligaţia de întreţinere a copilului său*;

d) *locul de muncă al pârâtului, informaţii despre veniturile sale sau bunurile acestuia, ori, după caz, faptul că acesta nu realizează venituri din muncă, deşi este apt de muncă.*

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 499 coroborat cu art. 527-530 C.civ.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu certificatul de naştere al copilului şi adeverinţă din care să rezulte că acesta se află în continuarea studiilor, precum şi orice alte înscrisuri de natură să dovedească veniturile nete cu caracter de permanenţă realizate de pârât şi, după caz, bunurile acestuia;

b) *referatul de anchetă psihosocială* [art. 499 alin. (4) C.civ.];

c) *orice alt mijloc de probă* pe care partea îl solicită pentru a dovedi mijloacele celui care datorează întreţinerea.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[8] Timbrajul. Acţiunea având ca obiect stabilirea obligaţiei de întreţinere este scutită de taxa judiciară de timbru potrivit dispoziţiilor art. 29 lit. c) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau cea de la domiciliul reclamantului, conform art. 107 coroborat cu art. 113 alin. (1) pct. (2) C.proc.civ. (competenţă teritorială alternativă), fiind lăsată la latitudinea reclamantului alegerea instanţei (art. 116 C.proc.civ.);

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU "I. C. BRĂTIANU" UNIVERSITY LIBRARY

107c. Acţiune de reducere sau sistare a pensiei de întreţinere pentru copii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Reducerea (sau, după caz, sistarea plăţii) pensiei de întreţinere

la care eu am fost obligat în favoarea pârâtului/ei prin sentinţa civilă nr. _____/_____ pronunţată de Judecătoria _____, de la suma de _____ lei la suma de _____ lei lunar.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 531 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator; în copie certificată pentru conformitate cu originalul, hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit obligaţia de întreţinere, precum şi _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, constituind mijlocul procedural prin care se asigură modificarea, în sensul micşorării, cuantumului pensiei de

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

întreţinere stabilit prin hotărâre judecătorească sau, după caz, încetarea prestării pensiei de întreţinere stabilite judecătoreşte, în cazul în care ulterior au intervenit modificări în privinţa criteriilor legale de stabilire a întreţinerii, respectiv în privinţa mijloacelor celui care dă întreţinerea sau a nevoii celui care o primeşte. Sistarea pensiei de întreţinere poate fi solicitată ori de câte ori debitorul nu mai datorează întreţinere faţă de creditor.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are debitorul obligaţiei de întreţinere, respectiv persoana în sarcina căreia s-a stabilit obligaţia de întreţinere prin hotărâre judecătorească.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are creditorul obligaţiei de întreţinere, respectiv persoana în favoarea căreia s-a stabilit pensia de întreţinere prin hotărâre judecătorească. Dacă creditorul obligaţiei de întreţinere este minor, el va sta în judecată prin reprezentant legal sau va fi asistat de ocrotitorul legal, după caz.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) care este *hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit pensia de întreţinere ce se cere a fi redusă sau sistată*;

b) *împrejurările care justifică reducerea sau sistarea plăţii pensiei de întreţinere*. De exemplu, pentru reducerea pensiei, se poate invoca faptul că s-au micşorat mijloacele materiale ale debitorului, că acestuia i s-a născut între timp un alt copil, astfel încât s-a mărit sfera persoanelor aflate în întreţinerea sa legală, că s-au micşorat nevoile creditorului pensiei de întreţinere, întrucât acesta s-a angajat şi realizează venituri din muncă etc.; pentru sistarea plăţii pensiei de întreţinere se poate invoca, de exemplu, faptul că creditorul pensiei a împlinit vârsta majoratului şi nu se află în continuarea studiilor sau că realizează venituri din muncă suficiente pentru asigurarea întreţinerii sau a dobândit alte surse permanente de întreţinere (de pildă o moştenire) care îl fac să nu se mai afle în stare de nevoie etc.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 531 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit în sarcina reclamantului obligaţia de întreţinere, certificatul de naştere al creditorului obligaţiei de întreţinere şi orice alte acte de natură să dovedească împrejurările pe care s-a motivat cererea de reducere sau sistare a pensiei (acte care să ateste încetarea raporturilor de muncă ale reclamantului sau, după caz, micşorarea veniturilor sale salariale, naşterea unui alt copil, realizarea de venituri din muncă de către pârât etc.);

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul micşorării sau încetării stării sale de nevoie, după caz;

c) *referatul de anchetă psihosocială* [art. 499 alin. (4) C.civ.], dacă creditorul este minor.

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

În funcție de probele solicitate se vor avea în vedere dispozițiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[7] Timbrajul. Acțiunea este scutită de plata taxelor judiciare de timbru, conform art. 29 lit. c) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanța competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanța de la domiciliul pârâtului, conform art. 107 C.proc.civ.;

b) *material* – competența aparține instanței de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

107d. Acţiune de majorare a pensiei de întreţinere pentru copii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, prin reprezentant legal/asistat de ocrotitor legal _____ cu domiciliul în _____, CNP _____ chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Majorarea pensiei de întreţinere

la care a fost obligat pârâtul/a prin sentinţa civilă nr. _____/_____ pronunţată de Judecătoria _____, de la suma de _____ lei la suma de _____ lei lunar, de la data introducerii acţiunii şi până la majorat.

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 531 C.civ.

Probei [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;
- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;
- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit obligaţia de întreţinere, precum şi _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, constituind mijlocul procedural prin care se asigură modificarea, în sensul măririi, a cuantumului pensiei de întreţinere stabilit prin hotărâre judecătorească, în cazul în care, ulterior, au intervenit modificări în privinţa criteriilor legale de stabilire a întreţinerii, respectiv în privinţa mijloacelor celui care datorează întreţinerea sau a nevoii celui care o primeşte.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are creditorul obligaţiei de întreţinere, în favoarea căruia această obligaţie s-a stabilit prin hotărâre judecătorească. După caz, acesta va fi reprezentat sau asistat de celălalt părinte sau de reprezentantul său legal/ocrotitorul legal.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are debitorul obligaţiei de întreţinere, în sarcina căruia s-a stabilit această obligaţie prin hotărâre judecătorească.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) care este *ultima hotărâre judecătorească de obligare a pârâtului la pensie de întreţinere*;

b) *împrejurările care justifică majorarea pensiei de întreţinere*, de exemplu creşterea nevoilor creditorului întreţinerii în raport cu vârsta acestuia, starea lui de sănătate ori nivelul de pregătire şcolară, concomitent cu creşterea veniturilor debitorului etc.;

c) *locul de muncă al pârâtului, informaţii despre veniturile sale sau bunurile acestuia ori, după caz, faptul că acesta nu realizează venituri din muncă, deşi este apt de muncă.*

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 531 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – ultima hotărâre judecătorească de stabilire a pensiei de întreţinere, certificatul de naştere al reclamantului şi adeverinţa de venituri a pârâtului pe ultimele 6 luni, care poate fi depusă personal de parte sau solicitată prin adresă oficială de instanţă;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul majorării veniturilor sale din muncă;

c) *referatul de anchetă psihosocială* [art. 499 alin. (4) C.civ.], dacă creditorul este minor.

În funcţie de probele solicitate se vor avea în vedere dispoziţiile art. 194 lit. e) C.proc.civ.

[7] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxelor judiciare de timbru, conform art. 29 lit. c) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului sau cea de la domiciliul reclamantului, conform art. 107 C.proc.civ. coroborat cu art. 113

BCU IAŞI / CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

alin. (1) pct. (2) C.proc.civ. (competență teritorială alternativă), fiind lăsată la latitudinea reclamantului alegerea instanței (art. 116 C.proc.civ.);

b) *material* – competența aparține instanței de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

107e. Acţiune privind restituirea întreţinerii nedatorate

Domnule Preşedinte,[1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____, CNP _____, în calitate de pârât/ă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Restituirea pensiei de întreţinere nedatorate

pe care am plătit-o în favoarea pârâtului în perioada _____, în sumă totală de _____, la care a fost obligat/ă prin sentinţa civilă nr. _____/_____ pronunţată de Judecătoria _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtului/ei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 534 C.civ.

Probe [6]: În dovedirea pretenţiilor, solicit încuviinţarea probelor cu _____, pe aspectul _____

Anexez:

- copie acţiune pentru pârât/ă;

- dovada îndeplinirii procedurii privind prezentarea la şedinţa de informare la mediator;

- în copie certificată pentru conformitate cu originalul, hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit obligaţia de întreţinere, precum şi _____ chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, constituind mijlocul procedural prin care se poate obţine restituirea întreţinerii executate de reclamant în beneficiul pârâtului de bunăvoie sau în baza unei hotărâri judecătoreşti, pe care descoperă ulterior că nu a datorat-o. Se pot ivi astfel de situaţii, de exemplu, atunci când soţul mamei a prestat întreţinere copilului conceput sau născut în timpul căsătoriei, după care a fost admisă o acţiune în tăgăduirea paternităţii, prin care s-a constatat că nu este tatăl copilului.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are cel care a plătit întreţinerea nedatorată.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are creditorul obligaţiei de întreţinere, respectiv persoana în favoarea căreia reclamantul a plătit pensia de întreţinere nedatorată sau adevăratul debitor al obligaţiei, cel care avea, în realitate, obligaţia de întreţinere executată de reclamant.

În cazul în care creditorul pensiei de întreţinere este minor, acesta va fi reprezentat sau asistat (după caz) de reprezentantul său legal sau ocrotitorul legal.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *obligaţia de întreţinere nedatorată* care a fost executată de reclamant, temeiul în baza căruia acesta a executat obligaţia, modalitatea executării, suma plătită efectiv;

b) *persoana* care datorează, în realitate, respectiva obligaţie de întreţinere.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 534 C.civ.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – hotărârea judecătorească prin care s-a stabilit în sarcina reclamantului obligaţia de întreţinere (dacă este cazul), certificatul de naştere al creditorului obligaţiei de întreţinere şi orice alte acte de natură să dovedească împrejurările în care s-a stabilit şi s-a executat obligaţia de întreţinere nedatorată;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul înapoierii sumei de bani ce i-a fost plătită cu titlul de obligaţie de întreţinere fără a fi datorată de reclamant.

[7] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxelor judiciare de timbru, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul pârâtului, conform art. 107 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine instanţei de tutelă, în baza art. 265 C.civ., aceasta fiind judecătoria [art. 94 pct. 1 lit. a) C.proc.civ.].

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

IV

DREPT COMERCIAL

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

108. Acţiune în regularizarea societăţii

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa S. **[2]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____ domiciliat în _____ şi pe S. _____ cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâţi, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea administratorilor/cenzorilor la îndeplinirea măsurii pentru regularizarea societăţii

constând în _____

De asemenea, solicit:

- obligarea administratorilor/cenzorilor la plata daunelor-interese în sumă de _____, pentru neîndeplinirea în termen a obligaţiei;

- obligarea pârâţilor la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Ne întemeiem cererea pe dispoziţiile art. 48 din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire, solicităm următoarele probe: _____

Anexez:

- următoarele înscrisuri: _____

- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI © CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea în regularizare are drept scop remedierea pe cale judecătorească a neregularităţilor privind înregistrarea unei societăţi, constatate după înregistrare.

Termenul de introducere. Acţiunea în regularizare poate fi introdusă, potrivit art. 48 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, în termen de un an de la data înmatriculării societăţii în registrul comerţului. Această acţiune poate fi introdusă însă, potrivit art. 48 alin. (2), numai după trecerea unui termen de 8 zile de la constatarea neregularităţii, termen în care legea obligă organele societăţii să ia măsuri pentru înlăturarea acesteia.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, respectiv asociaţii, salariaţii societăţii, creditorii sociali etc.

Potrivit art. 26[1] alin. (1) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerţului republicată, cu modificările ulterioare, calitate procesuală activă poate avea şi Oficiul Naţional al Registrului Comerţului.

Apreciem că procurorul nu poate introduce o astfel de acţiune, întrucât nu sunt îndeplinite condiţiile art. 92 alin. (1) C.proc.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) au organele societăţii, respectiv administratorii sau cenzorii societăţii. De asemenea, se va cita şi societatea pentru opozabilitatea hotărârii.

[4] Motivele de fapt. Se va motiva în fapt în ce constă neregularitatea a cărei înlăturare se cere, spre exemplu: lipsa din actul constitutiv a unor cerinţe prevăzute de art. 7 sau 8 din Legea nr. 31/1990; existenţa unei clauze contrare unor dispoziţii imperative ale legii; neîndeplinirea unei cerinţe legale pentru constituirea societăţii etc. Regularizarea poate fi cerută chiar şi pentru acele motive care constituie cauze de nulitate a societăţii potrivit art. 56 din Legea nr. 31/1990, întrucât principiul este salvarea societăţii, chiar prin regularizare[1)].

Se va argumenta, de asemenea, acordarea daunelor-interese, dacă acestea au fost solicitate. Legea nu mai prevede, după modificarea prin Legea nr. 76/2012, începând cu 15.02.2013, posibilitatea acordării daunelor cominatorii, ci doar posibilitatea acordării daunelor-interese, în condiţiile dreptului comun, reprezentat de dispoziţiile art. 1530 şi urm. C.civ. Modificarea este în concordanţă cu dispoziţiile art. 906 C.proc.civ., care interzic acordarea daunelor cominatorii pentru neîndeplinirea obligaţiilor de a face.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 48 din Legea nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

[1)] În acest sens, *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Legea societăţilor comerciale. Comentariu pe articole, ed. 4, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2009.

BCU "Alexandru Ioan Cuza" Iaşi

[6] Probe. Se va solicita proba cu înscrisuri, fiind obligatoriu certificatul de înregistrare a societăţii, actul constitutiv, precum şi orice alt act socotit doveditor.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competenţa instanţelor judecătoreşti având ca obiect înregistrări în registrul comerţului se taxează cu 100 lei. Apreciem că, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze o taxă de timbru distinctă pentru această categorie de acţiuni, acţiunea în regularizare este supusă taxei de timbru prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

Potrivit art. 26^1 alin. (2) din Legea nr. 26/1990, cererile introduse de Oficiul Naţional al Registrului Comerţului nu sunt supuse taxei de timbru şi nici timbrului judiciar.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are sediul principal societatea, conform art. 63 din Legea nr. 31/1990;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, potrivit art. 48 din Legea nr. 31/1990.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

109. Acțiune în declararea nulității societății

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____ domiciliat în _____/cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului _____, cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului _____, cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Declararea nulităţii/anularea societăţii pârâte

precum şi:

- numirea lichidatorilor societăţii;

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 56 şi urm. din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- următoarele înscrisuri _____

- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Această acţiune reprezintă mijlocul prin care se poate cere declararea nulităţii unei societăţii, după înregistrarea acesteia în registrul comerţului, în cazul constatării anumitor neregularităţi privind constituirea societăţii.

Potrivit art. 57 din lege, nulitatea nu poate fi declarată în cazul în care cauza ei, invocată în cererea de anulare, a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, având în vedere caracterul social al interesului ocrotit. Potrivit art. 26[1] alin. (1) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerţului, republicată, cu modificările ulterioare, calitate procesuală activă poate avea şi Oficiul Naţional al Registrului Comerţului.

Apreciem că procurorul nu poate introduce o astfel de acţiune, întrucât nu sunt îndeplinite condiţiile art. 92 alin. (1) C.proc.civ.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are societatea, reprezentată prin consiliul de administraţie, respectiv prin directorat.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona cauzele care atrag nulitatea societăţii, cazuri enumerate *limitativ* de art. 56 din Legea nr. 31/1990:

a) *lipseşte actul constitutiv sau nu a fost încheiat în formă autentică, în situaţiile prevăzute la art. 5 alin. (6) din lege*. Potrivit acestui text, forma autentică a actului constitutiv este obligatorie atunci când printre bunurile subscrise ca aport la capitalul social se află un imobil; se constituie o societate în nume colectiv sau în comandită simplă; societatea pe acţiuni se constituie prin subscripţie publică;

b) *toţi fondatorii au fost, potrivit legii, incapabili, la data constituirii societăţii*. Art. 6 din Legea nr. 31/1990 consideră drept fondatori pe semnatarii actului constitutiv, precum şi persoanele care au un rol determinant în constituirea societăţii. Potrivit alin. (2) al aceluiaşi text, fondatorii nu pot fi incapabili. Textul se referă la lipsa capacităţii de exerciţiu a fondatorilor, iar nu la capacitatea de exerciţiu restrânsă a acestora, care nu constituie motiv de nulitate, potrivit art. 56 din Legea nr. 31/1990. În înţelesul art. 43 C.civ., nu au capacitate de exerciţiu minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani şi interzisul judecătoresc;

c) *obiectul de activitate al societăţii este ilicit sau contrar ordinii publice*. În acord cu art. 1882 C.civ., orice societate trebuie să aibă un obiect determinat şi licit, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri. Potrivit art. 287 din Legea nr. 31/1990, activităţile care nu pot face obiectul unei societăţi se stabilesc prin hotărâre a Guvernului. Prin Decizia nr. XXII/2006 pronunţată în interesul legii, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a decis că cererile de autorizare a constituirii şi de înmatriculare a societăţilor comerciale de consultanţă, asistenţă şi reprezentare juridică sunt inadmisibile. Prin urmare, prevederea în actul constitutiv a unui astfel de obiect de activitate poate constitui motivul de nulitate prevăzut la art. 56 lit. c) din Legea nr. 31/1990;

d) *lipseşte încheierea judecătorului-delegat de înmatriculare a societăţii.* Nu va fi incident acest motiv de nulitate în situaţia tranzitorie consacrată prin art. 1 din O.U.G. nr. 116/2009 pentru instituirea unor măsuri privind activitatea de înregistrare în registrul comerţului, astfel cum a fost modificat prin Legea de aprobare nr. 84/2010: „Prin derogare de la prevederile Legii nr. 26/1990 privind registrul comerţului, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, ale Legii nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare, precum şi de la prevederile celorlalte acte normative incidente, competenţa de soluţionare a cererilor de înregistrare în registrul comerţului şi, după caz, a altor cereri aflate în competenţa de soluţionare a judecătorului delegat, pe o perioadă de maximum 4 luni de la data intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei ordonanţe de urgenţă, aparţine directorului oficiului registrului comerţului de pe lângă tribunal şi/sau persoanei sau persoanelor desemnate de către directorul general al Oficiului Naţional al Registrului Comerţului";

e) *lipseşte autorizarea legală administrativă de constituire a societăţii.* Motivul se referă la autorizarea legală administrativă *de constituire* a societăţii, iar nu la lipsa autorizaţiilor de funcţionare care, vizând un moment ulterior constituirii, nu poate constitui un motiv de nulitate. Astfel de autorizări legale administrative sunt necesare la constituirea societăţilor bancare (autorizaţia B.N.R.), a celor participante la piaţa de capital (avizul CNVM) sau a societăţilor de asigurare (autorizaţia Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor). Dacă autorizarea legală administrativă a existat la constituirea societăţii, retragerea sa ulterioară poate conduce la dizolvarea societăţii, întrucât motivul de nulitate prevăzut la art. 56 lit. e) din Legea nr. 31/1990 se raportează la momentul constituirii societăţii, iar nu la unul ulterior;

f) *actul constitutiv nu prevede denumirea societăţii, obiectul său de activitate, aporturile asociaţilor sau capitalul social subscris.* În cazul lipsei altor clauze din cele enumerate la art. 7 şi 8 din Legea nr. 31/1990, nu operează sancţiunea nulităţii, societatea putând fi regularizată, la cerere, potrivit art. 48 din Legea nr. 31/1990;

g) *s-au încălcat dispoziţiile legale privind capitalul social minim, subscris şi vărsat.* Este vorba despre încălcarea acestor limite la constituirea societăţii, întrucât, ulterior, reducerea capitalului social sub minimul prevăzut de lege poate conduce fie la transformarea societăţii într-una de alt tip, pentru care sunt îndeplinite condiţiile de capital social minim, fie la dizolvarea sa. Capitalul social al unei societăţi cu răspundere limitată nu poate fi mai mic de 200 lei, iar capitalul social al societăţii pe acţiuni sau al societăţii în comandită pe acţiuni nu poate fi mai mic de 90.000 lei. Guvernul va putea modifica, cel mult o dată la 2 ani, valoarea minimă a capitalului social, ţinând seama de rata de schimb, astfel încât acest cuantum să reprezinte echivalentul în lei al sumei de 25.000 euro (art. 10 şi 11 din Legea nr. 31/1990). Societatea în nume colectiv, societatea în comandită simplă şi societatea cu răspundere limitată sunt obligate să verse integral la data constituirii capitalul social subscris. În cazul unei subscrieri integrale şi simultane a

capitalului social de către toţi semnatarii actului constitutiv, capitalul social vărsat la constituire nu va putea fi mai mic de 30% din cel subscris. Diferenţa de capital social subscris va fi vărsată: pentru acţiunile emise pentru un aport în numerar, în termen de 12 luni de la data înmatriculării societăţii; pentru acţiunile emise pentru un aport în natură, în termen de cel mult 2 ani de la data înmatriculării (art. 9 şi 9^1 din Legea nr. 31/1990);

h) *nu s-a respectat numărul minim de asociaţi, prevăzut de lege*. Potrivit art. 4 din Legea nr. 31/1990, societatea cu personalitate juridică va avea cel puţin 2 asociaţi, în afară de cazul în care legea prevede altfel. Excepţia este consacrată de art. 5 alin. (2) din Legea nr. 31/1990, respectiv societatea cu răspundere limitată, care se poate constitui şi prin actul de voinţă al unei singure persoane (societatea cu răspundere limitată cu asociat unic).

Motivul de nulitate se referă la nerespectarea numărului minim de asociaţi la constituirea societăţii, întrucât, ulterior, reducerea capitalului social sub minimul prevăzut de lege poate conduce eventual la dizolvarea societăţii. Astfel, potrivit art. 10 alin. (3) din Legea nr. 31/1990, numărul acţionarilor în societatea pe acţiuni nu poate fi mai mic de 2. În cazul în care societatea are mai puţin de 2 acţionari pe o perioadă mai lungă de 9 luni, orice persoană interesată poate solicita instanţei dizolvarea societăţii.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 56 şi urm. din Legea nr. 31/1990.

[6] Probe. Ca mijloace probatorii se vor folosi înscrisurile, fiind obligatorii actul constitutiv, certificatul de înregistrare eliberat de Oficiul Registrului Comerţului, Monitorul Oficial în care s-a publicat încheierea judecătorului-delegat privind înregistrarea societăţii, precum şi alte înscrisuri considerate doveditoare pentru cauza de nulitate invocată.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 8 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile în anularea sau în constatarea nulităţii unui act juridic nepatrimonial se taxează cu 100 lei. Deşi textul nu este adecvat materiei nulităţii societăţii, considerăm că acţiunea în nulitatea societăţii va fi supusă acestei taxe de timbru, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze sau să includă în sfera lor de reglementare o taxă de timbru distinctă pentru această categorie de acţiuni.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are sediul principal societatea, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, potrivit art. 56 din Legea nr. 31/1990.

BCU "I. C. BRĂTIANU" BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ

110. Acţiune în anularea hotărârii adunării generale

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului _____, cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea Hotărârii nr. ____ din data de _____ a Adunării Generale a Acţionarilor/Asociaţilor S. _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 132 din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire, solicit încuviinţarea următoarelor probe: _____

Anexez:

- următoarele înscrisuri _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de ____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea în anularea hotărârii adunării generale adoptate cu încălcarea legii ori a actului constitutiv are caracterul unei acţiuni societare, fiind exercitată în folosul societăţii şi al acţionarilor, şi nu pentru protejarea unui interes personal[1)].

[1)] Idem, p. 499.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

Dispoziţiile care privesc atacarea hotărârii adunării generale se aplică tuturor formelor de societate, însă, în cazul societăţii cu răspundere limitată, art. 196 din Legea nr. 31/1990 prevede o derogare cu privire la termenul de introducere.

Termen de introducere. Cererea de anulare a hotărârii generale se poate formula în termen de 15 zile de la publicarea hotărârii în Monitorul Oficial, Partea a IV-a sau chiar înainte de publicarea acesteia, dacă este cunoscut conţinutul său. În practica judiciară s-a arătat că acţionarul care are cunoştinţă de conţinutul hotărârii o poate ataca înainte de publicarea acesteia, deoarece astfel se reduce perioada de incertitudine cu privire la soarta sa. Atâta vreme cât nu există publicarea hotărârii în Monitorul Oficial, acţionarul este în termen să o atace, chiar dacă s-ar face dovada că hotărârea a fost menţionată la ORC sau că aceasta ar fi fost comunicată acţionarului, cazurile de echipolenţă de la art. 468 C.proc.civ. nefiind aplicabile. Termenul de 15 zile este unul de prescripţie, fiind, prin urmare, susceptibil de suspendare în cazurile prevăzute de art. 2532 C.civ. şi de întrerupere pentru cauzele prevăzute de art. 2537 C.civ. În ceea ce priveşte calculul său, ca pentru orice termen stabilit pe zile, se va aplica regula calculării pe zile libere, astfel încât nu se va lua în calcul prima şi ultima zi a termenului, iar acesta se va împlini la ora 24.00 a ultimei zile sau, după caz, la ora la care încetează programul de lucru la instanţă [art. 2553 C.civ.]. În cazul în care se invocă motive de nulitate absolută, dreptul la acţiune este imprescriptibil [art. 132 alin. (2) şi (3) din Legea nr. 31/1990].

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) au:

a) *atunci când se invocă motive de nulitate relativă*:

- acţionarii/asociaţii care nu au luat parte la adunarea generală, indiferent de motivul neparticipării;

- acţionarii/asociaţii care au luat parte la adunarea generală, însă au votat împotrivă şi au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal al adunării. În acest caz, condiţiile sunt cumulative, prin urmare, dacă acţionarul s-a abţinut sau nu a cerut să se insereze votul său negativ în procesul-verbal al adunării, el nu va avea calitatea de a ataca hotărârea AGA pentru motive de nulitate relativă. Acţionarul va putea, însă, proba că, deşi a cerut să se insereze votul său negativ în procesul-verbal al adunării, această menţiune nu s-a făcut. Condiţia inserării votului negativ în procesul-verbal al adunării este valabilă chiar şi în cazul votului secret, în caz contrar acţionarul neputând ataca hotărârea AGA.

În ceea ce îi priveşte pe membrii consiliului de administraţie şi ai directoratului, precum şi pe membrii consiliului de supraveghere, din interpretarea art. 132 alin. (6) şi (7) din Legea nr. 31/1990, s-ar putea trage concluzia că aceştia au şi ei calitatea de a ataca hotărârea AGA[1]. Considerăm că aceste persoane au calitatea de a ataca hotărârea AGA pentru motive de nulitate relativă numai dacă au şi

[1] Această opinie a fost exprimată şi în doctrină, idem, p. 502.

calitatea de acţionar[1]. În caz contrar, aceştia vor putea invoca numai motive de nulitate absolută, ca orice persoană interesată.

Când, prin hotărârea atacată, membrii consiliului de administraţie, respectiv ai consiliului de supraveghere au fost revocaţi din funcţie, aceştia nu au calitate procesuală activă, neputând ataca hotărârea [art. 132 alin. (4) din Legea nr. 31/1990]. Interdicţia nu îi vizează pe membrii directoratului, întrucât desemnarea membrilor directoratului revine consiliului de supraveghere, iar nu AGA [art. 153^2 alin. (4) din Legea nr. 31/1990].

Calitatea procesuală activă presupune calitatea de acţionar la momentul adoptării hotărârii, chiar dacă până la momentul introducerii acţiunii această calitate a fost pierdută. Invers, calitatea de acţionar la momentul introducerii acţiunii nu conferă calitate procesuală activă celui care, la momentul adoptării hotărârii nu avea calitatea de acţionar.

b) *atunci când se invocă motive de nulitate absolută*, orice persoană interesată.

Membrii consiliului de administraţie, respectiv ai consiliului de supraveghere care au fost revocaţi din funcţie nu au calitate procesuală activă pentru a ataca prin hotărârea de revocare nici chiar pentru motive de nulitate absolută, chiar dacă ar îndeplini condiţia de persoană interesată, interdicţia impusă art. 132 alin. (4) din Legea nr. 31/1990 fiind una absolută.

Chiar dacă este vorba despre motive de nulitate absolută, reclamantul trebuie să justifice un interes legitim, personal, născut şi actual pentru introducerea unei astfel de acţiuni în anulare.

Cenzorii societăţii ar putea constitui astfel de persoane interesate, iar acţionarii care nu îndeplinesc condiţiile de a invoca motivele de nulitate relativă le pot invoca pe cele de nulitate absolută, dacă justifică un astfel de interes.

În ceea ce îi priveşte pe creditorii societăţii, care au creanţe anterioare adoptării unei hotărâri privitoare la modificarea actului constitutiv, aceştia au deschisă doar calea specială a opoziţiei prevăzute de art. 62 din Legea nr. 31/1990, iar nu şi calea acţiunii în anulare a hotărârii AGA, chiar dacă pot justifica un interes şi motivele invocate ar fi de nulitate absolută.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are societatea, reprezentată prin consiliul de administraţie, respectiv prin directorat.

Dacă hotărârea este atacată de toţi membrii consiliului de administraţie, societatea va fi reprezentată în justiţie de persoana desemnată de preşedintele instanţei dintre acţionarii ei, care va îndeplini mandatul cu care a fost însărcinată până când adunarea generală, convocată în acest scop, va numi un reprezentant.

Dacă hotărârea este atacată de toţi membrii directoratului, societatea va fi reprezentată în justiţie de către consiliul de supraveghere.

---

[1] În acelaşi sens, a se vedea şi *I. Schiau, T. Prescure*, Legea societăţilor comerciale nr. 31/1990. Analize şi comentarii pe articole, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2009, p. 362.

[4] Motivele acţiunii. Se vor menţiona:

a) *în ce calitate a introdus reclamantul cererea*;

b) *faptul că hotărârea a fost publicată în Monitorul Oficial, Partea a IV-a*, potrivit art. 132 alin. (2) din Legea nr. 31/1990;

c) *cauza/cauzele de nulitate* absolută sau relativă care afectează valabilitatea hotărârii adunării generale, respectiv dacă este vorba de încălcarea unor dispoziţii legale de ordine publică sau încălcarea unor norme legale supletive sau a actului constitutiv.

Nu pot fi invocate motive de oportunitate, ci numai de nelegalitate, respectiv încălcarea unor dispoziţii legale sau a actului constitutiv.

Cu titlu de exemplu, ***nulitatea absolută*** poate fi invocată pentru următoarele motive:

- nerespectarea normelor referitoare la convocarea adunării generale, prevăzute la art. 117-120 din Legea nr. 31/1990, cu excepţia cazului prevăzut la art. 121, respectiv întrunirea acţionarilor reprezentând întreg capitalul social, fără a fi necesară respectarea condiţiilor de convocare (spre exemplu neindicarea în mod clar, precis, a ordinii de zi în convocator sau neintroducerea noilor puncte pe ordinea de zi, cerute în condiţiile art. 117[1] din Legea nr. 31/1990 de acţionarii care deţin cel puţin 5% etc.);
- adunarea generală s-a ţinut în alt loc şi la o altă dată decât cele arătate în convocare;
- hotărârea atacată a fost luată cu un cvorum şi majoritate mai mici decât cele prevăzute în lege;
- nerespectarea termenelor de ţinere a adunării, în raport de data convocărilor;
- hotărârea a fost luată cu votul membrilor consiliului de administraţie, directoratului sau consiliului de supraveghere, în condiţiile în care acesta era interzis de lege;
- hotărârea este contrară ordinii publice sau bunelor moravuri;
- hotărârea a fost luată cu încălcarea dreptului la informare al acţionarilor, prevăzut de art. 117 din Legea nr. 31/1990;
- hotărârea a fost luată cu excluderea acţionarilor care aveau dreptul să voteze etc.;

Sunt hotărâri lovite de ***nulitate relativă***, spre exemplu, următoarele:

- hotărârile luate cu participarea şi votul unor persoane lipsite de capacitate deplină de exerciţiu;
- hotărârile luate cu participarea şi votul unor persoane al căror consimţământ a fost viciat;
- hotărârile luate cu încălcarea dispoziţiilor actului constitutiv etc.[1)]

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 132 din Legea nr. 31/1990.

[1)] *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Legea societăţilor comerciale. Comentariu pe articole, 2009, p. 498-499.

BCU "ION CREANGĂ" UNIVERSITY LIBRARY

[6] Probe. În principal, se va administra proba cu înscrisuri, fiind obligatorie depunerea următoarelor înscrisuri:

- înscrisuri privind dovada calităţii celui care formulează acţiunea; de exemplu, în cazul acţionarilor, se va depune la grefa instanţei cel puţin o acţiune sau extras din registrul acţionarilor (în cazul acţiunilor dematerializate);
- actul constitutiv sau actul adiţional de modificare a actului constitutiv ori extras din registrul comerţului;
- hotărârea adunării generale;
- procesului-verbal al şedinţei adunării generale. Potrivit art. 131 din Legea nr. 31/1990, acest proces-verbal, semnat de preşedinte şi secretar, constată îndeplinirea formalităţilor de convocare, data şi locul adunării generale, acţionarii prezenţi, numărul acţiunilor, dezbaterile în rezumat, hotărârile luate, iar la cererea acţionarilor, declaraţiile făcute de ei în şedinţă. La procesul-verbal se vor anexa actele referitoare la convocare, precum şi listele de prezenţă a acţionarilor. Procesul-verbal trebuie trecut în registrul adunărilor generale, astfel încât se poate depune/solicita şi copie de pe acesta;
- Monitorului Oficial, Partea a IV-a, în care s-a publicat hotărârea (în situaţia în care aceasta s-a publicat).

Legea nu interzice administrarea şi a altor dovezi (ca de exemplu interogatoriul părţii adverse sau proba cu martori), însă acestea sunt folosite de regulă pentru probarea unei situaţii de fapt, prin care se tinde să se conteste realitatea celor menţionate în procesul-verbal. În acest caz, se aplică dispoziţiile de drept comun în materie procesual civilă [art. 309 alin. (2) C.proc.civ., art. 351 şi urm. C.proc.civ.].

[7] Timbrajul. Potrivit art. 8 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile în anularea sau în constatarea nulităţii unui act juridic nepatrimonial se taxează cu 100 lei. Deşi textul nu este adecvat materiei nulităţii hotărârii AGA, considerăm că acţiunea în nulitatea societăţii va fi supusă acestei taxe de timbru, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze sau să includă în sfera lor de reglementare o taxă de timbru distinctă pentru această categorie de acţiuni.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are sediul societatea, conform art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990.

BCU IAŞI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

111. Cerere pentru suspendarea executării hotărârii adunării generale

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului _____ cod unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Suspendarea executării Hotărârii nr. ___ din _____ a Adunării Generale a Acţionarilor/Asociaţilor S. _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 133 din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată cu modificările ulterioare şi art. 996 C.proc.civ.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- următoarele înscrisuri _____
- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea privind suspendarea executării hotărârii adunării generale, promovată pe cale de ordonanţă preşedinţială, este reglementată în scopul suspendării hotărârii adunării generale în cazuri urgente.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Termenul de introducere. Cererea privind suspendarea hotărârii adunării generale poate fi introdusă fie separat, pe cale de ordonanţă preşedinţială, caz în care trebuie să fie precedată de intentarea acţiunii în anulare, fie împreună cu acţiunea principală, fiind un capăt accesoriu cererii de anulare a hotărârii adunării generale. Apreciem că, pentru raţiuni de celeritate, este de preferat să fie introdusă separat.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are reclamantul din cererea privind anularea hotărârii adunării generale [art. 133 alin. (1) din Legea nr. 31/1990].

[3] Calitate procesuală pasivă (pârâtă) are societatea, reprezentată prin consiliul de administraţie, respectiv prin directorat.

[4] Motivele de fapt. Se vor arăta, în concret, adiacent motivelor de nulitate ce afectează valabilitatea hotărârii adunării generale, şi îndeplinirea condiţiilor specifice de promovare a cererii pe cale de ordonanţă preşedinţială, respectiv: urgenţa, vremelnicia şi neprejudecarea fondului.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 133 din Legea nr. 31/1990, precum şi de art. 996 C.proc.civ., cererea fiind formulată pe cale de ordonanţă preşedinţială.

[6] Probe. Sunt necesare următoarele înscrisuri: copia acţiunii în anularea hotărârii adunării generale şi certificat de grefă cu privire la înregistrarea acesteia pe rolul aceleiaşi instanţe, copia hotărârii adunării generale a cărei suspendare se solicită, precum şi orice alte înscrisuri doveditoare, de regulă cele depuse în cadrul acţiunii în anularea hotărârii adunării generale.

Depunerea unei cauţiuni nu este necesară la momentul introducerii cererii de suspendare, însă instanţa, potrivit art. 133 alin. (2) din Legea nr. 31/1990, încuviinţând suspendarea, îl poate obliga pe reclamant la o cauţiune.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 10 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, în materia executării silite, cererile de suspendare a executării silite, inclusiv a executării provizorii se taxează cu 50 de lei. Deşi textul nu este adecvat materiei suspendării hotărârii AGA, considerăm că şi această cerere de suspendare va fi supusă acestei taxe de timbru, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze sau să includă în sfera lor de reglementare o taxă de timbru distinctă pentru această categorie de acţiuni.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială îşi are sediul societatea, conform art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 63 din Legea nr. 31/1990.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

112. Opoziţie împotriva hotărârii asociaţilor

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____ domiciliat în _____/cu sediul în _____, număr de înmatriculare in registrul comerţului _____, cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____, în calitate de oponent, chem în judecată pe S. **[3]** _____ cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului _____ cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____ şi pe _____, domiciliat în _____, şi pe _____, domiciliat în _____, în calitate de pârâţi, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Admiterea cererii de opoziţie la Hotărârea Adunării Generale nr. _____ din_____ a S. _____ [4]

De asemenea, solicit:

- anularea totală/parţială a hotărârii menţionate, în sensul _____

- obligarea societăţii pârâte/asociaţilor pârâţi la repararea prejudiciului cauzat, în sumă de _____

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 61 şi 62 din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [7]: În dovedirea acţiunii, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- următoarele înscrisuri _____

- chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru de _____ lei; **[8]**

- dovada că am participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[10]** _____

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITARĂ LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Opoziţia împotriva hotărârii asociaţilor este mijlocul procedural, aflat la îndemâna persoanelor interesate, prin care se atacă hotărârile asociaţilor privitoare la modificarea actului constitutiv, având ca scop stoparea efectelor actului prejudiciabil, precum şi repararea prejudiciului cauzat reclamantului prin acest act. Opoziţia nu este o cale de atac, întrucât nu vizează desfiinţarea unei hotărâri judecătoreşti sau a unui alt organ cu activitate jurisdicţională. Ca natură juridică, se poate aprecia că aceasta este mai degrabă apropiată de cea a unei acţiuni în răspundere civilă delictuală, întrucât tinde la repararea prejudiciului cauzat prin modificarea actului constitutiv.

Termenul de introducere. Opoziţia se face în termen de 30 de zile de la data publicării hotărârii asociaţilor sau a actului adiţional modificator în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, dacă legea nu prevede un alt termen (pentru termenele derogatorii în cazurile particulare de opoziţie, a se vedea *infra – Cazuri particulare de formulare a opoziţiei*).

[2] Calitate procesuală activă (oponent) au creditorii sociali şi orice alte persoane interesate, respectiv creditorii particulari ai asociaţilor, adică persoanele care sunt prejudiciate prin hotărârea atacată.

Nu au calitate procesuală activă pentru a introduce o opoziţie împotriva hotărârilor asociaţilor privitoare la modificarea actului constitutiv asociaţii sau acţionarii societăţii, care pot ataca hotărârea pe calea acţiunii în anulare prevăzute de art. 132 din Legea nr. 31/1990.

Asociaţii sau acţionarii societăţii au calitate procesuală activă doar în cazurile speciale de opoziţie. Spre exemplu, au dreptul de a formula opoziţie: asociatul din societatea în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată, nemulţumit de situaţia financiară şi de propunerile privind repartizarea activului între asociaţi întocmite de lichidatori [art. 263 alin. (2) din Legea nr. 31/1990]; orice acţionar al societăţii pe acţiuni şi în comandită pe acţiuni împotriva dării de seamă asupra gestiunii administratorilor, respectiv a directoratului întocmită de lichidatori [art. 266 alin. (3) din Legea nr. 31/1990]; orice acţionar împotriva situaţiei financiare finale întocmite de lichidator [art. 268 alin. (3) din Legea nr. 31/1990].

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are societatea, reprezentată prin consiliul de administraţie, respectiv prin directorat, precum şi asociaţii, în situaţia când se solicită obligarea acestora din urmă la repararea prejudiciului.

[4] Obiectul acţiunii. Potrivit art. 62 din Legea nr. 31/1990, se poate formula cerere de opoziţie împotriva hotărârilor asociaţilor privitoare la modificarea actului constitutiv. Potrivit art. 61 alin. (2) din lege, prin hotărârea asociaţilor se înţelege şi hotărârea organelor statutare ale societăţii, iar termenul asociaţi include şi acţionarii, în afară de cazul când din context rezultă altfel. Considerăm că, prin hotărâri ale organelor statutare ale societăţii se înţeleg şi deciziile consiliului de

administraţie, în situaţiile în care modificarea actului constitutiv este decisă de către acesta în temeiul unei atribuţii delegate de AGA, în conformitate cu art. 114 din Legea nr. 31/1990.

De asemenea, legea prevede şi anumite cazuri speciale de opoziţie, în care se pot ataca numai anumite hotărâri ale asociaţilor, precum şi deciziile lichidatorilor societăţilor aflate în lichidare, cazuri ce vor fi analizate *infra – Cazuri particulare de formulare a opoziţiei*.

Prin urmare, nu orice hotărâre AGA poate fi atacată cu opoziţie, ci doar cele de modificare a actului constitutiv sau cele menţionate în cazurile speciale de opoziţie prevăzute de lege. Nu se regăsesc printre acestea şi, deci, nu pot face obiectul opoziţiei, hotărârile AGA privind revocarea sau suspendarea din funcţie a administratorilor.

Deciziile lichidatorilor societăţii pot face şi ele, în unele cazuri speciale, obiectul opoziţiei [spre exemplu art. 256 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 reglementează dreptul creditorilor sociali de a introduce opoziţie împotriva deciziilor lichidatorilor societăţii cu privire la plăţile anticipate către asociaţi în contul părţilor ce li se cuvin prin lichidare].

Precizăm că, o dată cu introducerea opoziţiei, se poate solicita şi suspendarea executării hotărârii atacate, în condiţiile art. 133 din lege. Suspendarea hotărârii adunării generale poate fi cerută şi separat, pe cale de ordonanţă preşedinţială, caz în care trebuie să fie precedată de intentarea opoziţiei. Apreciem că, pentru raţiuni de celeritate, este de preferat să fie introdusă separat.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona faptul că hotărârea asociaţilor privind modificarea actului constitutiv sau actul adiţional modificator au fost publicate în Monitorul Oficial, calitatea în care a introdus oponentul cererea şi, în concret, în ce mod oponentul este prejudiciat prin hotărârea de modificare a actului constitutiv. De asemenea, se va arăta modul de evaluare a prejudiciului a cărui reparare se solicită.

[6] Temeiul de drept îl constituie art. 61 şi 62 din Legea nr. 31/1990. Doctrina[1)] a arătat ca aceste dispoziţii sunt norme de principiu privind reglementarea opoziţiei, deoarece legea prevede şi alte cazuri speciale în care se poate introduce opoziţie împotriva hotărârilor de modificare a actului constitutiv (pentru aceste cazuri, a se vedea *infra – Cazuri particulare de formulare a opoziţiei*).

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – obligatoriu hotărârea adunării generale contestată sau actul adiţional încheiat ca urmare a modificării actului constitutiv, Monitorul Oficial, Partea a IV-a, în care s-au publicat acestea, precum şi alte înscrisuri socotite utile cauzei;

b) *expertiza judiciară-contabilă* – pentru evaluarea prejudiciului cauzat;

---

1) *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Societăţile comerciale. Reglementare, doctrină, jurisprudenţă, Ed. All Beck, Bucureşti, 2001, p. 147.

BCU "MIHAIL KOGĂLNICEANU" IAŞI LIBRARY

c) *interogatoriul pârâților* – se poate solicita, dacă este cazul pe aspectul cuantumului prejudiciului cauzat.

[8] Timbrajul. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competență instanțelor judecătorești având ca obiect înregistrări în registrul comerțului se taxează cu 100 lei. Apreciem că, în lipsa altor dispoziții legale care să reglementeze o taxă de timbru distinctă pentru opoziție, aceasta este supusă taxei de timbru prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013. La aceasta se adaugă și taxa judiciară de timbru calculată la valoare pentru capătul de cerere evaluabil în bani (în cazul în care se solicită și repararea prejudiciului), conform art. 3 alin. (1) din același act normativ.

[9] Dovada participării la ședință de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60^1 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 și prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ținută să facă dovada că a participat la ședința de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepția litigiilor în care s-a pronunțat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvență, a acțiunilor referitoare la Registrul Comerțului și a cazurilor în care părțile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Cum cererea de opoziție poate fi calificată drept un litigiu civil, în concepția monistă a noului Cod civil, considerăm că, dacă valoarea prejudiciului indicat în cererea de opoziție este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ținut să facă dovada că a participat la ședința de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar și de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Conform art. 2 alin. (1^2) din Legea nr. 192/2006, instanța va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligației de a participa la ședința de informare privind medierea. Ulterior va putea fi formulată o nouă acțiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[10] Instanța competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanța judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul principal al societății pârâte, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990;

b) *material* – competența aparține tribunalului, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990.

Organul la care se depune. Opoziția se depune la oficiul registrului comerțului, care, în termen de 3 zile de la data depunerii, o va menționa în registru și o va înainta instanței judecătorești competente.

Cazuri particulare de formulare a opoziţiei

Pe lângă dispoziţiile de drept comun în materia opoziţiei analizate mai sus, legea conţine şi dispoziţii speciale care reglementează dreptul la opoziţie fie împotriva hotărârii adunării generale privind modificarea actului constitutiv, fie împotriva deciziilor lichidatorilor societăţilor aflate în lichidare.

Depunerea opoziţiei, instanţa competentă (material şi teritorial) şi procedura de soluţionare a opoziţiei pentru aceste cazuri particulare de opoziţie sunt reglementate de dispoziţiile art. 62 din lege (dreptul comun). Specificul acestora constă în sfera persoanelor cărora legea le conferă calitatea de a face opoziţie, pentru fiecare caz particular în parte, precum şi obiectul opoziţiei şi, pentru unele cazuri, termenul în care se poate face aceasta (de regulă se aplică termenul de drept comun, respectiv 30 de zile de la data publicării hotărârii asociaţilor sau a actului adiţional modificator în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, cu excepţia cazului în care legea prevede un alt termen).

Astfel, legea prevede următoarele cazuri particulare în care se poate face opoziţie:

a) **art. 206** din Legea nr. 31/1990, reglementează dreptul creditorilor particulari ai asociaţilor dintr-o societate în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată să introducă opoziţie împotriva hotărârii adunării asociaţilor de prelungire a duratei societăţii peste termenul fixat iniţial, dacă au drepturi stabilite printr-un titlu executoriu anterior hotărârii;

b) **art. 208 alin. (3)** din Legea nr. 31/1990, stabileşte că acei creditori sociali, ale căror creanţe sunt anterioare publicării hotărârii şi care sunt îndreptăţiţi să obţină garanţii pentru creanţele care nu au devenit scadente până la data respectivei publicări, pot formula opoziţie împotriva hotărârii privind reducerea capitalului social;

c) **art. 231 alin. (3)** din Legea nr. 31/1990, dă dreptul creditorilor şi oricărei părţi interesate de a introduce opoziţie împotriva hotărârii asociaţilor privind revenirea asupra unei hotărâri de dizolvare a societăţii;

d) **art. 243** din Legea nr. 31/1990, permite creditorilor societăţilor care iau parte la fuziune sau la divizare şi care au dreptul la o protecţie adecvată a intereselor lor să poată face opoziţie, dacă deţin o creanţă certă, lichidă şi anterioară datei publicării proiectului de fuziune sau de divizare, în una dintre modalităţile prevăzute la art. 242, nescadentă la data publicării, a cărei satisfacere este pusă în pericol prin realizarea fuziunii/divizării, în termen de 30 de zile de la data publicării proiectului de fuziune sau de divizare în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, tocmai în vederea obţinerii de astfel de garanţii adecvate. Formularea unei astfel de opoziţii nu are ca efect suspendarea executării fuziunii sau divizării şi nu împiedică realizarea fuziunii sau divizării. Dispoziţiile acestui articol nu se aplică creanţelor de natura drepturilor salariale derivând din contractele individuale de muncă sau contractele colective de muncă aplicabile, a căror protecţie se realizează potrivit dispoziţiilor Legii nr. 67/2006 privind protecţia drepturilor

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora, precum și potrivit altor legi aplicabile. În cazul fuziunii transfrontaliere, sunt aplicabile dispozițiile art. 251[8] din Legea nr. 31/1990;

e) **art. 256 alin. (3)** din Legea nr. 31/1990, reglementează dreptul creditorilor sociali de a introduce opoziție împotriva deciziilor lichidatorilor societății cu privire la plățile anticipate către asociați în contul părților ce li se cuvin prin lichidare;

f) **art. 263 alin. (2)** din Legea nr. 31/1990, reglementează dreptul asociatului din societatea în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată, nemulțumit de situația financiară și de propunerile privind repartizarea activului între asociați întocmite de lichidatori, de a formula opoziție, în termen de 15 zile de la notificarea situației financiare de lichidare și a proiectului de repartizare;

g) **art. 266 alin. (3)** din Legea nr. 31/1990, stabilește dreptul oricărui acționar al societății pe acțiuni și în comandită pe acțiuni să introducă opoziție împotriva dării de seamă asupra gestiunii administratorilor, respectiv a directoratului întocmită de lichidatori, în termen de 15 zile de la publicarea acesteia;

h) **art. 268 alin. (3)** din Legea nr. 31/1990, prevede că orice acționar poate face opoziție împotriva situației financiare finale întocmite de lichidator.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

113. Acțiune în retragerea asociatului

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem in judecata pe S. **[3]** _____ cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Retragerea asociatului-reclamant din S. _____

precum şi:

- obligarea societăţii pârâte la plata sumei de _____, reprezentând contravaloarea părţilor sociale deţinute de reclamant la capitalul social al societăţii pârâte;

- să dispuneţi cu privire la structura participării la capitalul social a celorlalţi asociaţi;

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 226 alin. (1) lit. c) şi alin. (2) şi (3) din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____

- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, în reziliere parţială, pe cale judecătorească, a contractului de societate, având un caracter excepţional şi

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

subsidiar faţă de cazurile de retragere (pe cale convenţională) reglementate de art. 226 alin. (1) lit. a), a[1]) şi b) din Legea nr. 31/1990. Instituţia juridică a retragerii prevăzută de art. 226 alin. (1) lit. c) se aplică în cazul societăţilor în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are asociatul în societatea în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată care doreşte să părăsească societatea, fără a fi îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 226 alin. (1) lit. a) şi b) din Legea nr. 31/1990.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are societatea din cadrul căreia reclamantul-asociat îşi manifestă dorinţa de a se retrage.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona că lipsesc din actul constitutiv dispoziţiile cu privire la instituţia retragerii sau, după caz, că nu s-a realizat acordul unanim cu privire la aceasta şi se va arăta, în continuare, în ce constau, în concret, motivele temeinice care justifică dorinţa asociatului de a se retrage, cum ar fi simplul fapt că societatea este constituită pe durată nedeterminată.

S-a mai arătat[1]) că un temei suficient pentru o retragere judiciară este, în condiţiile imposibilităţii de a cesiona terţilor părţile de interes deţinute datorită lipsei unor clauze în acest sens în actul constitutiv, respingerea de către ceilalţi asociaţi a ofertei rezonabile de vânzare a părţilor de interes.

Considerăm că asociatul se va putea adresa instanţei pentru a se lua act de retragerea sa şi pentru motivele de retragere prevăzute în actul constitutiv, dacă nu există un acord în concret al asociaţilor în acest sens, pentru că nu se întruneşte majoritatea cerută de actul constitutiv. De asemenea, considerăm că instanţa poate fi sesizată şi cu o cerere prin care să i se solicite să ia act de retragerea asociatului în societăţile în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată pentru îndeplinirea condiţiilor art. 226 alin. (1) lit. a[1]) din Legea nr. 31/1990, raportat la art. 134 din Legea nr. 31/1990. Astfel, O.U.G. nr. 2/2012 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 31/1990 privind societăţile comerciale a introdus cazurile de retragere de la art. 134 din Legea nr. 31/1990 şi pentru asociaţii în societăţile în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată care nu au votat în favoarea unei hotărâri a adunării generale, dacă respectiva hotărâre a adunării generale are ca obiect schimbarea obiectului principal de activitate, mutarea sediului societăţii în străinătate, schimbarea formei societăţii şi fuziunea sau divizarea societăţii.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 226 alin. (1) lit. c) şi alin. (2) şi (3) din Legea nr. 31/1990.

[6] Probe. Pentru constatarea retragerii, se vor solicita, de regulă:

a) *înscrisuri* – obligatoriu actul constitutiv, apoi notificarea cererii de retragere, precum şi orice alte acte doveditoare pentru susţinerea motivelor temeinice de retragere;

---

[1]) *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Societăţile comerciale, 2001, p. 487.

b) *interogatoriul pârâtei* – cu privire la motivele temeinice invocate de reclamant şi care justifică retragerea;

c) *martori* – (dacă mai este cazul) pe acelaşi aspect vizat şi de interogatoriul pârâtei.

În ceea ce priveşte capătul de cerere privind plata drepturilor băneşti cuvenite pentru părţile sociale ale asociatului retras, acestea se stabilesc prin acordul asociaţilor ori de un expert desemnat de aceştia sau, în caz de neînţelegere, de tribunal, care va dispune, în acest sens, o expertiză *judiciară contabilă*, costurile de evaluare urmând a fi suportate de societate.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competenţa instanţelor judecătoreşti având ca obiect înregistrări în registrul comerţului se taxează cu 100 lei. Apreciem că, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze o taxă de timbru distinctă pentru acest tip de acţiune, şi acţiunea în retragerea asociatului este supusă taxei de timbru prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013. La aceasta se adaugă şi taxa judiciară de timbru calculată la valoare pentru capătul de cerere evaluabil în bani (în cazul în care se solicită şi plata contravalorii părţilor sociale), conform art. 3 alin. (1) din acelaşi act normativ.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa locului unde societatea îşi are sediul principal, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 226 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 31/1990.

Efectele admiterii cererii. Retragerea asociatului va avea ca efect dizolvarea societăţii în nume colectiv sau cu răspundere limitată, dacă numărul asociaţilor s-a redus la unul singur, cu excepţia cazului când asociatul rămas hotărăşte continuarea existenţei societăţii sub forma societăţii cu răspundere limitată cu asociat unic (art. 229 din Legea nr. 31/1990). Acelaşi efect se va produce şi în cazul societăţilor în comandită simplă sau în comandită pe acţiuni, dacă retragerea priveşte pe singurul asociat comanditat sau comanditar.

BCU IAŞI / CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

114. Acțiune în excluderea asociatului

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____, domiciliat în _____/cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului _____, cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Excluderea asociatului pârât din S. _____

De asemenea, vă solicit să dispuneţi:

- cu privire la structura participării la capitalul social a celorlalţi asociaţi;

- obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Invoc prevederile art. 222 şi 223 din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____

- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. În majoritatea cazurilor, acţiunea în excluderea unui asociat are natura juridică a unei sancţiuni societare şi se aplică tipurilor de

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

societate prevăzute de art. 222 din Legea nr. 31/1990, respectiv societăţii în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată, precum şi asociaţilor comanditaţi din societatea în comandită pe acţiuni. În doctrină[1] s-a apreciat că, în majoritatea cazurilor, o asemenea acţiune are valoarea juridică a unei rezilieri parţiale a contractului de societate.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are societatea sau oricare dintre asociaţi.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are asociatul a cărui excludere se solicită. Pot avea calitate procesuală pasivă doar asociaţii din societatea în nume colectiv, în comandită simplă sau cu răspundere limitată, precum şi asociaţii comanditaţi din societatea în comandită pe acţiuni. În situaţia în care excluderea se cere de un asociat, se va cita şi societatea, pentru opozabilitatea hotărârii.

[4] Motivele de fapt. Se vor menţiona cauzele care au determinat introducerea acţiunii, respectiv cele prevăzute de art. 222 din Legea nr. 31/1990:

a) *neefectuarea aportului de către asociat, deşi a fost notificat în acest sens*;

b) *starea de faliment sau incapacitatea legală a asociatului cu răspundere nelimitată* (pentru asociaţii din societatea în nume colectiv şi comanditaţii din societatea în comandită);

c) *amestecul, fără drept, al asociatului cu răspundere nelimitată în administrarea societăţii ori încălcarea de către acesta a dispoziţiilor art. 80 şi 82 din lege* (pentru asociaţii obligaţi nelimitat);

d) *comiterea de către asociatul administrator a unei fraude în dauna societăţii ori întrebuinţarea semnăturii sociale sau a capitalului social în folosul său ori al altora*.

În doctrină[2] s-a pus problema dacă enumerarea cazurilor de excludere are caracter exemplificativ sau, dimpotrivă, limitativ. Într-o opinie s-a apreciat că enumerarea are caracter exemplificativ, prin actul constitutiv putându-se prevedea şi alte motive de excludere. În opinia noastră, cauzele de excludere sunt de strictă interpretare şi aplicare, orice clauză care adaugă la aceste situaţii alte cauze de excludere fiind lovită de nulitate, sens în care s-a pronunţat şi jurisprudenţa[3].

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 222 şi 223 din Legea nr. 31/1990.

[6] Probe. Dovada motivelor de excludere se poate face cu oricare din mijloacele de probă prevăzute de Codul de procedură civilă. Expertiza judiciară va fi necesară pentru cazul prevăzut la art. 222 alin. (1) lit. d).

---

[1] *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Legea societăţilor comerciale. Comentariu pe articole, 2009, p. 838-839.

[2] *M. Şcheaua*, Legea societăţilor comerciale nr. 31/1990 comentată şi adnotată, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2002, p. 275.

[3] *I. Schiau, T. Prescure*, op. cit., p. 596.

BCU IAŞI / CENTRALA UNIVERSITARĂ LIBRARY

[7] Timbrajul. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competenţa instanţelor judecătoreşti având ca obiect înregistrări în registrul comerţului se taxează cu 100 lei. Apreciem că, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze o taxă de timbru distinctă pentru acest tip de acţiune, şi acţiunea în excluderea asociatului este supusă taxei de timbru prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială se află sediul principal al societăţii, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 63 din Legea nr. 31/1990.

Efectele admiterii cererii. Excluderea asociatului va avea ca efect dizolvarea societăţii dacă numărul asociaţilor s-a redus la unul singur, cu excepţia cazului când asociatul rămas hotărăşte continuarea existenţei societăţii sub forma societăţii cu răspundere limitată cu asociat unic (art. 229 din Legea nr. 31/1990).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

115. Acţiuni privind dizolvarea judiciară a societăţii

115a. Dizolvarea la cererea oricărui asociat

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Dizolvarea societăţii pârâte S. _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 227 alin. (1) lit. e) din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Dizolvarea la cererea oricărui asociat, pentru motive temeinice, reprezintă un caz general de dizolvare judiciară a societăţii comerciale.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are oricare asociat.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are societatea a cărei dizolvare se solicită.

[4] Motivele acţiunii. Se vor arăta „motivele temeinice" care împiedică funcţionarea societăţii, precum neînţelegerile grave dintre asociaţi.

În doctrină[1] s-a arătat că divergenţele apar sub forma lipsei sau dispariţiei elementului *affectio societatis* sau sub forma abuzului de majoritate sau minoritate. Aceste neînţelegeri se referă, cel mai adesea, la proiectele de activitate ale societăţii, la prestaţiile administratorilor, la suspectarea reciprocă în privinţa săvârşirii unor fapte contrare interesului social sau frauduloase, refuzul unor asociaţi de a participa la viaţa socială etc. Alte motive temeinice sunt ineficienţa activităţii societăţii, pierderea unei părţi din capital, blocarea activităţii organelor sociale, situaţie financiară dezastruoasă, suspendarea activităţii pe o durată îndelungată.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 227 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 31/1990.

[6] Probe. Vor fi administrate, în principal, înscrisuri, fiind obligatoriu actul constitutiv al societăţii, precum şi orice alte probe concludente şi pertinente pricinii, ca de exemplu interogatoriu, martori sau expertiza judiciară.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competenţa instanţelor judecătoreşti având ca obiect înregistrări în registrul comerţului se taxează cu 100 lei. Apreciem că, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze o taxă de timbru distinctă pentru acest tip de acţiune, şi cererea de dizolvare a societăţii este supusă taxei de timbru prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul principal al societăţii pârâte, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 227 alin. (1) lit. e) din aceeaşi lege.

---

[1] *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Legea societăţilor comerciale. Comentariu pe articole, 2009, p. 891.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

115b. Dizolvarea judiciară – sancţiune

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____ domiciliat în _____/cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Dizolvarea societăţii pârâte S. _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 237 din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedirea acţiunii, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv: _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Această acţiune reprezintă un caz de dizolvare judiciară a unei societăţii comerciale, ce intervine ca o măsură sancţionatorie contra societăţilor neoperaţionale.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, precum şi Oficiul Naţional al Registrului Comerţului.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are societatea a cărei dizolvare se solicită.

[4] Motivele acțiunii. Se va arăta incidența uneia dintre cauzele expres și limitativ prevăzute de lege pentru acest caz de dizolvare-sancțiune, respectiv:

a) *societatea nu mai are organe statutare sau acestea nu se mai pot întruni*;

b) *societatea și-a încetat activitatea, nu are sediul social cunoscut ori nu îndeplinește condițiile referitoare la sediul social sau asociații au dispărut ori nu au domiciliul cunoscut sau rețeaua cunoscută*. Aceste dispoziții nu sunt aplicabile în cazul în care societatea a fost în inactivitate temporară, anunțată organelor fiscale și înscrisă în registrul comerțului (menționăm că durata inactivității nu poate depăși 3 ani).

c) *societatea s-a aflat mai mult de 3 ani în inactivitate temporară, anunțată organelor fiscale și înscrisă în registrul comerțului; termenul de 3 ani curge de la data înscrierii în registrul comerțului a mențiunii privind starea de inactivitate temporară a societății*;

d) *societatea nu și-a completat capitalul social, în condițiile legii.*

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispozițiile art. 237 din Legea nr. 31/1990.

[6] Probe. Ca mijloace probatorii se vor administra, de regulă, înscrisuri, fiind obligatoriu actul constitutiv al societății, relații oficiale de la oficiul registrului comerțului privind motivul dizolvării, precum și orice alte probe considerate utile cauzei și admise de Codul de procedură civilă.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competența instanțelor judecătorești având ca obiect înregistrări în registrul comerțului se taxează cu 100 lei. Apreciem că, în lipsa altor dispoziții legale care să reglementeze o taxă de timbru distinctă pentru acest tip de acțiune, și cererile pentru dizolvarea societăților sunt supuse taxei de timbru prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

Potrivit art. 29 alin. (3) din O.U.G. nr. 80/2013, „sunt scutite de taxa judiciară de timbru cererile pentru dizolvarea societăților reglementate de Legea nr. 31/1990 republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a grupurilor de interes economic, formulate de Oficiul Național al Registrului Comerțului".

[8] Instanța competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanța judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul principal al societății pârâte, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990 și art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competența aparține tribunalului, conform art. 237 alin. (1) din Legea nr. 31/1990.

115c. Constatarea dizolvării de drept a societăţii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____ domiciliat în _____/cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să constataţi

Dizolvarea societăţii pârâte S. _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 227 alin. (1) lit. a) din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiune în constatarea dizolvării de drept a societăţii pentru expirarea duratei acesteia este un caz general de dizolvare, aplicabil oricărei forme de societate. De asemenea, acest caz de dizolvare de drept se aplică şi grupurilor de interes economic [Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei, Secţiunea a 8-a, art. 184 alin. (1) lit. a)].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană interesată, precum asociaţii sau creditorii sociali.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are societatea a cărei dizolvare se solicită.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta că durata stabilită pentru funcţionarea societăţii a expirat, precum şi faptul că, deşi au fost consultaţi asociaţii cu privire la eventuala prelungire a acesteia, în condiţiile art. 227 alin. (2) din lege şi înainte de expirarea duratei stabilite, nu s-a decis prelungirea duratei societăţii. În lipsa consultării, la cererea oricărui asociat, tribunalul poate dispune, prin încheiere, efectuarea consultării conform art. 119 alin. (3).

Potrivit art. 227 alin. (3), alineat introdus prin O.U.G. nr. 52/2008, în cazul în care procedura consultării nu este îndeplinită, la expirarea duratei menţionate în actul constitutiv orice persoană interesată sau Oficiul Naţional al Registrului Comerţului poate sesiza judecătorul delegat pentru constatarea dizolvării societăţii.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 227 alin. (1) lit. a) şi alin. (2) din Legea nr. 31/1990 raportat la art. 35 C.proc.civ.

[6] Probe. Se vor administra, de regulă, înscrisuri, respectiv actul constitutiv al societăţii, certificatul de înregistrare a societăţii, dovada consultării asociaţilor potrivit art. 227 alin. (2) din lege, precum şi orice alte probe socotite utile.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competenţa instanţelor judecătoreşti având ca obiect înregistrări în registrul comerţului se taxează cu 100 lei. Apreciem că, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze o taxă de timbru distinctă pentru acest tip de acţiune, şi cererea pentru constatarea dizolvării de drept a societăţii este supusă taxei de timbru prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul principal al societăţii, conform art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului [art. 227 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 raportat la art. 63 din Legea nr. 31/1990].

BCU IASI / C.E.T. VASILESCU INVESTITORRARY

116. Acţiune în numirea lichidatorului

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, pe _____, domiciliat în _____, şi pe _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de pârâţi, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Numirea unui lichidator al S. _____

De asemenea, solicit obligarea pârâţilor la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. _____ din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Acţiunea reprezintă o modalitate judiciară de numire a lichidatorului, având un caracter excepţional şi subsidiar în raport de cea realizată prin acordul asociaţilor.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are oricare asociat sau administrator, respectiv membru al directoratului.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) au ceilalţi asociaţi şi administratori, respectiv, membri ai directoratului, precum şi societatea dizolvată, care îşi păstrează personalitatea juridică pentru operaţiunile lichidării, până la terminarea acesteia.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta în ce calitate a formulat reclamantul acţiunea şi, în continuare, se va menţiona că societatea pentru care se solicită numirea unui lichidator a fost dizolvată (ceea ce are ca efect deschiderea procedurii lichidării conform art. 233 din Legea nr. 31/1990) şi că asociaţii nu s-au înţeles cu privire la numirea unui lichidator, motiv pentru care se solicită intervenţia instanţei.

Potrivit legii, în cazul societăţilor de persoane şi al societăţilor cu răspundere limitată hotărârile se iau cu unanimitate de voturi, iar în cazul societăţilor de capital se aplică regula majorităţii.

[5] Temeiul de drept este diferit, în funcţie de forma juridică a societăţii (de persoane, de capital ori societatea cu răspundere limitată): art. 262 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 – aplicabil societăţilor în nume colectiv, în comandită simplă şi cu răspundere limitată, sau art. 264 alin. (3) din aceeaşi lege – pentru societăţile de capital.

[6] Probe:

a) *înscrisuri* – respectiv dovezi cu privire la dizolvarea societăţii: efectuarea menţiunii în registrul comerţului, Monitorul Oficial în care s-a publicat fie hotărârea adunării generale prin care s-a decis dizolvarea, fie hotărârea judecătorească prin care s-a pronunţat dizolvarea [în afară de cazul prevăzut la art. 227 alin. (1) lit. a)], procesul-verbal al adunării generale a asociaţilor convocate în scopul desemnării lichidatorului, actul constitutiv al societăţii, eventuale acte de modificare a acestuia – pe aspectul clauzei privind modalitatea de numire a lichidatorului, precum şi alte acte socotite doveditoare cauzei;

b) *interogatoriul pârâţilor* – cu privire la persoana care să îndeplinească această funcţie.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competenţa instanţelor judecătoreşti având ca obiect înregistrări în registrul comerţului se taxează cu 100 lei. Apreciem că, în lipsa altor dispoziţii legale care să reglementeze o taxă de timbru distinctă pentru acest tip de acţiune, cererea de numire a lichidatorului este supusă tot taxei de timbru prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul principal al societăţii, potrivit art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 264 alin. (3) din Legea nr. 31/1990.

BCU STUDENTIAL UNIVERSITY LIBRARY

117. Acţiune privind plata dividendelor

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecata pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtei la plata sumei de _____, reprezentând dividende neachitate

De asemenea, solicit:

- obligarea pârâtei la plata daunelor-interese la nivelul dobânzii legale în sumă de _____, precum şi plata acestora în continuare, până la achitarea integrală a debitului;

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 67 din Legea societăţilor nr. 31/1990 republicată, cu modificările ulterioare şi ale art. 3 din O.G. nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie şi penalizatoare pentru obligaţii băneşti, aprobată prin Legea nr. 43/2012, completată prin Legea nr. 72/2013.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv: _____

- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei; **[7]**

- dovada că am participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, personală, prin care se valorifică un drept de creanţă, respectiv dreptul la plata dividendelor.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are asociatul/acţionarul îndreptăţit la plata dividendelor.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are societatea.

[4] Motivele de fapt. Reclamantul va justifica în ce calitate introduce cererea şi, în continuare, va arăta că, deşi au fost aprobate situaţiile financiare anuale ale societăţii, pârâta nu şi-a îndeplinit obligaţia de plată a dividendelor cuvenite[1)].

Cu privire la data exigibilităţii dividendelor, se disting două situaţii:

a) dacă prin hotărârea adunării asociaţilor s-a stabilit un termen pentru plata acestora, obligaţia societăţii de plată a dividendelor începe să curgă de la data termenului stabilit.

b) în cazul în care nu s-a stabilit un termen, dar acesta este prevăzut în legi speciale, dividendele se vor plăti la termenul fixat prin acestea, dar nu mai târziu de 6 luni de la data aprobării situaţiei financiare anuale aferente exerciţiului financiar încheiat.

Potrivit legii, pentru perioada întârzierii în plata dividendelor societatea datorează daune-interese la nivelul dobânzii legale.

Dobânda pentru întârzierea în plata dividendelor este dobânda legală penalizatoare, potrivit art. 3 din O.G. nr. 13/2011. Rata dobânzii legale penalizatoare se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă a Băncii Naţionale a României (care este rata dobânzii de politică monetară stabilită prin hotărâre a Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a României) plus 4 puncte procentuale [art. 3 alin. (2) din O.G. nr. 13/2011].

Potrivit art. 3 alin. (2[1]) din acest act normativ, introdus prin Legea nr. 72/2013, în raporturile dintre profesionişti, dobânda legală penalizatoare se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă plus 8 puncte procentuale. Nivelul ratei dobânzii de referinţă a Băncii Naţionale a României se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin grija Băncii Naţionale a României, ori de câte ori nivelul ratei dobânzii de politică monetară se modifică.

Dobânzile curg de la data scadenţei, întrucât debitorul (societatea) se află de drept în întârziere. Astfel, potrivit art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ., debitorul se află de drept în întârziere atunci când nu a fost executată obligaţia de a plăti o sumă de bani, asumată în exerciţiul activităţii unei întreprinderi.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 67 din Legea nr. 31/1990 şi art. 3 din O.G. nr. 13/2011.

[6] Probe. În materie probatorie sunt aplicabile normele dreptului comun, respectiv *înscrisuri* – obligatoriu actul constitutiv al societăţii şi hotărârea adunării

---

[1)] În doctrină s-a apreciat că este posibilă distribuirea profitului şi în cursul exerciţiului financiar, pe baza balanţei semestriale şi a balanţei de verificare lunară. În acest sens, a se vedea *St.D. Cărpenaru, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea*, Societăţi comerciale, 2001, p. 169 şi urm.

generale a asociaţilor prin care s-au aprobat situaţiile financiare anuale ale societăţii – *interogatoriul pârâtei* etc.

Referitor la capătul de cerere privind dobânda legală, reclamantul va întocmi un calcul în scris, cu arătarea datei scadenţei şi a cuantumului dobânzii, prin raportare la dobânda de referinţă a B.N.R.

Se anexează, obligatoriu, înscrisul despre rezultatul concilierii ori, în cazul în care pârâtul nu a dat curs concilierii directe, dovada că de la data primirii acestei convocări au trecut 30 de zile. Dovada acesteia se face cu înscrisul reprezentând confirmarea de primire a convocării.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se stabileşte la valoare, potrivit art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru[1)].

[8] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60^1 din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Cum cererea de plată a dividendelor poate fi calificată drept un litigiu civil, în concepţia monistă a noului Cod civil, considerăm că, dacă valoarea prejudiciului indicat în cererea de opoziţie este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Conform art. 2 alin. (1^2) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior va putea fi formulată o nouă acţiune, dar este obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul principal al societăţii, conform art. 63 din Legea nr. 31/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – considerăm că, fiind vorba despre o cerere prevăzută de Legea nr. 31/1990, competenţa nu se determină după regulile de drept comun în materie de competenţă după valoare, ci aceasta aparţine tribunalului, conform art. 63 din Legea nr. 31/1990, potrivit căruia: „Cererile şi căile de atac prevăzute de prezenta lege, de competenţa instanţelor judecătoreşti, se soluţionează de tribunalul în a cărui circumscripţie îşi are societatea sediul principal".

---

1) A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

118. Acțiune în radierea unei înmatriculări sau a unei mențiuni

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____, domiciliat în _____/cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/registrul persoanelor juridice _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de pârâtă, în contradictoriu şi cu Oficiul Registrului Comerţului de la lângă Tribunalul _____, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Radierea înmatriculării comerciantului _____/
menţiunii privitoare la _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Invoc prevederile art. 25 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerţului, cu modificările şi completările ulterioare.

Probe [6]: În dovedire solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv: _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Prin această acţiune se declanşează o procedură contencioasă care vizează o înregistrare – înmatriculare sau menţiune – păgubitoare, efectuată în registrul comerţului. Efectul radierii este acela al inopozabilităţii, pentru viitor, faţă de terţi a înregistrării/menţiunii radiate; prin admiterea cererii înregistrarea sau, după caz, menţiunea se radiază.

Prin Decizia nr. X/2006 (M.Of. nr. 656 din 2 iulie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a admis recursul în interesul legii şi a stabilit că, în aplicarea art. 25 din Legea nr. 26/1990 republicată, astfel cum a fost modificată prin art. VIII pct. 23 din Legea nr. 161/2003, cererea de radiere a unei înmatriculări sau menţiuni în registrul comerţului este admisibilă numai în condiţiile în care persoana fizică ori juridică, ce se consideră prejudiciată ca efect al unei înmatriculări sau ca urmare a efectuării unei menţiuni în registrul comerţului, face dovada existenţei anterioare a unei hotărâri judecătoreşti irevocabile prin care au fost modificate, în tot sau în parte, ori au fost anulate actele ce au stat la baza înregistrării a cărei radiere se solicită, dacă prin acea hotărâre nu s-a dispus menţionarea ei în registrul comerţului.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are orice persoană fizică sau juridică prejudiciată ca efect al unei înmatriculări ori printr-o menţiune în registrul comerţului, în sensul că i s-a încălcat un drept sau un interes protejat de lege.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are comerciantul a cărui înmatriculare sau menţiune se solicită a fi radiată. Pentru opozabilitate, se va cita şi oficiul registrului comerţului de pe lângă tribunal.

[4] Motivele de fapt. Se va indica în ce constă menţiunea a cărei radiere se cere (de exemplu firma, emblema, sediul, obiectul de activitate, capitalul social, administratorii comerciantului, durata de funcţionare etc.), precum şi cauza radierii, respectiv în ce constă prejudiciul invocat de reclamant ca efect al înmatriculării sau al înregistrării menţiunii comerciantului-pârât în registrul comerţului, în raport de hotărârea judecătorească irevocabilă prin care au fost desfiinţate, în tot sau în parte, sau modificate actele care au stat la baza înregistrării cu privire la care se solicită radierea.

Cu titlu de exemplu, s-a arătat[1] că se poate cere radierea menţiunii privind asociaţii unui S.R.L. în condiţiile în care s-a constatat, pe cale judecătorească, nulitatea hotărârii asociaţilor privitoare la cesiune.

De asemenea, oricine poate cere radierea unei societăţi care a fost dizolvată şi lichidată, dar nu s-a operat radierea.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 25 din Legea nr. 26/1990.

---

[1] *I. Băcanu*, Deformarea unei instituţii procedurale. Procedura de radiere prevăzută de art. 25 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerţului, în R.D.C. nr. 7-8/2000, p. 50.

BCU "Ioan Slavici" Timişoara UNIVERSITY LIBRARY

[6] Probe. Se vor depune, obligatoriu, încheierea judecătorului-delegat referitoare la înmatricularea/menţiunea a cărei radiere se solicită, hotărârea judecătorească irevocabilă prin care au fost desfiinţate, în tot sau în parte, sau modificate actele care au stat la baza înregistrării cu privire la care se solicită radierea, precum şi orice alte înscrisuri doveditoare.

[7] Timbraj. Potrivit art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile de competenţa instanţelor judecătoreşti având ca obiect înregistrări în registrul comerţului se taxează cu 100 lei.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa în a cărei rază teritorială se află sediul comerciantului, iar în cazul sucursalelor înfiinţate în alt judeţ, instanţa din acel judeţ, potrivit art. 25 alin. (2) din Legea nr. 26/1990 şi art. 119 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 25 alin. (2) teza a II-a din Legea nr. 26/1990.

Organul la care se depune cererea. Cererea de radiere se depune şi se menţionează în registrul comerţului la care s-a făcut înmatricularea comerciantului, după care, în 3 zile de la data depunerii cererii, oficiul registrului comerţului înaintează cererea tribunalului în a cărui rază teritorială se află sediul comerciantului, iar în cazul sucursalelor înfiinţate în alt judeţ, tribunalului din acel judeţ, potrivit art. 25 alin. (2) din Legea nr. 26/1990.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

119. Cerere de deschidere a procedurii insolvenței formulată de debitor

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa/subsemnatul **[2]** _____, cu sediul/domiciliul în _____, înmatriculată în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre, sub numărul _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de debitor, formulez prezenta

Cerere de deschidere a procedurii insolvenţei

a subscrisei/subsemnatului, prin care îmi manifest intenţia de intrare în procedura simplificată/reorganizare_____ **[3]**

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 26, 27, 28 şi 32 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei.

Probe [6]: În dovedire, depun următoarele acte: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei;
- precum şi timbrul judiciar de _____ lei. **[7]**

Semnătura, **[8]**

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea debitorului de deschidere a procedurii insolvenţei este actul procesual care declanşează procedura judiciară prevăzută de Legea nr. 85/2006, lege ce are ca scop instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului şi care se realizează prin diferite căi şi modalităţi: fie prin aplicarea procedurii simplificate, adică intrarea directă în procedura falimentului, fie prin aplicarea procedurii reorganizării judiciare, în cadrul procedurii generale. Această procedură are caracter colectiv deoarece prin ea se urmăreşte satisfacerea intereselor tuturor creditorilor debitorului.

Termenul în care se poate introduce cererea este de maximum 30 de zile de la apariţia stării de insolvenţă.

Dacă la data expirării termenului de 30 de zile de la apariţia stării de insolvenţă debitorul este angrenat, cu bună-credinţă, în negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor sale, acesta are obligaţia de a adresa tribunalului cererea de deschidere a procedurii, în termen de 5 zile de la eşuarea negocierilor. În aceleaşi condiţii şi în acelaşi termen trebuie să introducă cererea de deschidere a procedurii şi debitorul de bună-credinţă, dacă în cursul negocierilor derulate în cadrul unei proceduri de mandat *ad-hoc* sau de concordat preventiv debitorul ajunge în stare de insolvenţă, dar există indicii serioase că rezultatele negocierilor ar putea fi valorificate în termen scurt prin încheierea unui acord extrajudiciar. În caz contrar, debitorul trebuie să introducă cererea de deschidere a procedurii insolvenţei în termen de 30 de zile de la apariţia stării de insolvenţă.

Evident, acest termen nu se aplică în situaţia cererii debitorului în cazul căruia apariţia stării de insolvenţă este doar iminentă, nu actuală.

Potrivit legii, introducerea prematură, cu rea-credinţă, de către debitor a unei cereri de deschidere a procedurii atrage răspunderea patrimonială a debitorului persoană fizică sau juridică pentru prejudiciile pricinuite.

[2] Titularul cererii. Potrivit art. 27 din Legea nr. 85/2006, debitorul aflat în insolvenţă este obligat să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supus dispoziţiilor prezentei legi; de asemenea, va putea să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supus dispoziţiilor prezentei legi şi debitorul în cazul căruia apariţia stării de insolvenţă este iminentă (în acest caz cererea fiind *facultativă – s.n.*).

Potrivit art. 1 din lege, pot avea calitate de debitor următoarele categorii de persoane:

a) societăţile;
b) societăţile cooperative;
c) organizaţiile cooperatiste;
d) societăţile agricole;
e) grupurile de interes economic;
f) orice altă persoană juridică de drept privat care desfăşoară şi activităţi economice;

g) comercianţi, persoane fizice, acţionând individual;
h) asociaţii familiale;
e) societăţi comerciale dizolvate anterior formulării cererii introductive.

[3] Obiectul cererii. Potrivit art. 27 alin. (1) şi (2) din lege, debitorul formulează cererea de deschidere a procedurii insolvenţei fie prin aplicarea procedurii simplificate, adică intrarea directă în procedura falimentului, fie aplicarea procedurii reorganizării judiciare, în cadrul procedurii generale.

[4] Motivele de fapt. Se va invoca faptul că debitorul se află în stare de insolvenţă, definită ca atare în art. 3 pct. 1 din lege ca *acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficienţa fondurilor băneşti disponibile pentru plata datoriilor exigibile* şi faptul că cererea este făcută în termenul de maximum 30 de zile prevăzut de lege, ori, în cazul în care nu a apărut starea de insolvenţă, iminenţa acesteia.

Potrivit art. 3 pct. 1 lit. a) din lege, astfel cum a fost modificată prin pct. 1 din Legea nr. 169/2010, începând cu 24.07.2010, insolvenţa este prezumată ca fiind vădită atunci când debitorul, după 90 de zile de la scadenţă, nu a plătit datoria sa faţă de creditor. Prezumţia este relativă. Insolvenţa este iminentă atunci când se dovedeşte că debitorul nu va putea plăti la scadenţă datoriile exigibile angajate, cu fondurile băneşti disponibile la data scadenţei.

Art. 30 din lege prevede că nu pot formula o cerere de reorganizare judiciară debitorii, persoane juridice, care în ultimii 5 ani, precedenţi hotărârii de deschidere a procedurii, au mai fost supuşi unei astfel de proceduri.

Legea nr. 85/2006 nu prevede un prag al cererii debitorului, asemănător cu cel prevăzut de lege pentru cererea creditorului.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 26, 27, 28 şi 32 din Legea nr. 85/2006. Menţionăm că procedura reorganizării judiciare şi a falimentului instituţiilor de credit are o reglementare distinctă, respectiv prin O.G. nr. 10/2004, aprobată prin Legea nr. 278/2004; la fel şi procedura redresării financiare şi falimentul instituţiilor de asigurare, reglementată prin Legea nr. 503/2004.

[6] Probe. Potrivit art. 28 din lege, cererea trebuie să fie însoţită de următoarele acte:

a) bilanţul certificat de către administrator şi cenzor/auditor, balanţa de verificare pentru luna precedentă datei înregistrării cererii de deschidere a procedurii;

b) o listă completă a tuturor bunurilor debitorului, incluzând toate conturile şi băncile prin care debitorul îşi rulează fondurile; pentru bunurile grevate se vor menţiona datele din registrele de publicitate;

c) o listă a numelor şi a adreselor creditorilor, oricum ar fi creanţele acestora: certe sau sub condiţie, lichide ori nelichide, scadente sau nescadente, necontestate ori contestate, arătându-se suma, cauza şi drepturile de preferinţă;

d) o listă cuprinzând plăţile şi transferurile patrimoniale efectuate de debitor în cele 120 de zile anterioare înregistrării cererii introductive;

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITARA LIBRARY

e) o listă a activităţilor curente pe care intenţionează să le desfăşoare în perioada de observaţie;

f) contul de profit şi pierdere pe anul anterior depunerii cererii;

g) o listă a membrilor grupului de interes economic sau, după caz, a asociaţilor cu răspundere nelimitată, pentru societăţile în nume colectiv şi cele în comandită;

h) o declaraţie prin care debitorul îşi arată intenţia de intrare în procedura simplificată sau de reorganizare, conform unui plan, prin restructurarea activităţii ori prin lichidarea, în tot sau în parte, a averii, în vederea stingerii datoriilor sale; dacă această declaraţie nu va fi depusă până la expirarea termenului stabilit la alin. (2), se prezumă că debitorul este de acord cu iniţierea procedurii simplificate;

i) o descriere sumară a modalităţilor pe care le are în vedere pentru reorganizarea activităţii;

j) o declaraţie pe propria răspundere, autentificată la notar ori certificată de un avocat, sau un certificat de la registrul societăţilor agricole ori, după caz, oficiul registrului comerţului în a cărui rază teritorială se află domiciliul profesional/ sediul social, din care să rezulte dacă a mai fost supus procedurii prevăzute de prezenta lege într-un interval de 5 ani anterior formulării cererii introductive;

k) o declaraţie pe propria răspundere autentificată de notar sau certificată de avocat, din care să rezulte că nu a fost condamnat definitiv pentru fals ori pentru infracţiuni prevăzute în Legea concurenţei nr. 21/1996 şi că administratorii, directorii şi/sau asociaţii nu au fost condamnaţi definitiv pentru bancrută frauduloasă, gestiune frauduloasă, abuz de încredere, înşelăciune, delapidare, mărturie mincinoasă, infracţiuni de fals ori infracţiuni prevăzute în Legea nr. 21/1996, în ultimii 5 ani anteriori deschiderii procedurii;

l) un certificat de admitere la tranzacţionare pe o piaţă reglementată a valorilor mobiliare sau a altor instrumente financiare emise.

Potrivit art. 28 alin. (2), dacă debitorul nu dispune la momentul înregistrării cererii de vreuna dintre informaţiile prevăzute la alin. (1) lit. a)-f) şi h), el va putea înregistra acea informaţie la tribunal, în termen de 10 zile. Dacă nu o va face, cererea sa va fi considerată o recunoaştere a stării de insolvenţă a patrimoniului său, caz în care judecătorul-sindic va pronunţa o sentinţă de intrare în procedură simplificată, conform art. 1 alin. (2) lit. c) sau d).

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Semnătura. Cererile persoanelor juridice se semnează de persoanele care, potrivit actelor constitutive sau statutelor, au calitatea de a le reprezenta.

În cazul în care cererea este formulată de o societate, alta decât societatea comercială pe acţiuni, în doctrină s-a apreciat că cererea trebuie să se bazeze pe o hotărâre a adunării generale a asociaţilor[1)], fără ca această cerinţă să rezulte

[1)] *St.D. Cărpenaru*, Drept comercial român, ed. 5, Ed. All Beck, Bucureşti, 2004, p. 604.

însă din textul legii. În situaţia societăţii comerciale pe acţiuni, decizia privind introducerea cererii de deschidere a procedurii insolvenţei aparţine consiliului de administraţie [art. 142 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 31/1990]. Potrivit art. 270[1] din Legea nr. 31/1990, în cazul în care societatea este în stare de insolvenţă, lichidatorul este obligat să ceară deschiderea procedurii insolvenţei.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului, conform art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, prin judecătorul-sindic, conform art. 27 alin. (1) coroborat cu art. 6 şi art. 11 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 85/2006.

Repartizarea cauzelor având ca obiect procedura insolvenţei judecătorilor desemnaţi ca judecători-sindici se realizează potrivit art. 53 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, în mod aleatoriu, în sistem informatizat.

Principalele modificări aduse de Codul Insolvenţei

Calitatea procesuală activă. Debitorii care vor putea cere deschiderea procedurii vor fi profesioniştii, astfel cum sunt definiţi de art. 3 alin. (2) C.civ. Potrivit art. 3 alin. (2) C.civ., sunt consideraţi *profesionişti* toţi cei care exploatează o întreprindere. *Exploatarea unei întreprinderi* reprezintă exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activităţi organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ. Prin urmare, în viitoarea reglementare vor putea fi supuse procedurii şi asociaţiile şi fundaţiile fără scop patrimonial. De asemenea, procedura se va aplica şi regiilor autonome.

Excepţia de la aplicarea procedurii o vor constitui cei care exercită profesii liberale, unităţile şi instituţiile de învăţământ preuniversitar, universitar şi entităţile prevăzute de art. 7 din O.G. nr. 57/2002 privind cercetarea ştiinţifică şi dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi cei cu privire la care se prevăd dispoziţii speciale în ceea priveşte regimul insolvenţei lor (art. 3 din O.U.G. nr. 91/2013[1)]).

Procedura simplificată se va aplica debitorilor aflaţi în stare de insolvenţă care se încadrează în una dintre următoarele categorii: a) profesionişti persoane fizice supuse obligaţiei de înregistrare în registrul comerţului, cu excepţia celor care exercită profesii liberale; b) întreprinderi familiale, membrii întreprinderii familiale;

[1)] O.U.G. nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă a fost publicată în M.Of. nr. 620 din 4 octombrie 2013. Prin DCC nr. 447/29.10.2013 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor O.U.G. nr. 91/2013, aceasta a fost declarată neconstituţională.

c) profesioniști persoane juridice care îndeplinesc una dintre următoarele condiții: 1) nu dețin niciun bun în patrimoniul lor; 2) actele constitutive sau documentele contabile nu pot fi găsite; 3) administratorul nu poate fi găsit; 4) sediul nu mai există sau nu corespunde adresei din registrul comerțului; d) persoane juridice dizolvate voluntar, judiciar sau de drept, anterior formulării cererii introductive, chiar dacă lichidatorul judiciar nu a fost numit sau, deși numit, mențiunea privitoare la numirea sa nu a fost înscrisă în registrul comerțului; e) debitori care și-au declarat prin cererea introductivă intenția de intrare în faliment; f) orice persoană care desfășoară activități specifice profesioniștilor, care nu a obținut autorizarea cerută de lege pentru exploatarea unei întreprinderi și nu este înregistrată în registrele speciale de publicitate (art. 38 din O.U.G. nr. 91/2013).

Motivele de fapt. Valoarea prag prevăzută actualmente doar pentru cererea creditorului de deschidere a procedurii insolvenței se va aplica și pentru cererea debitorului de deschidere a procedurii insolvenței și va fi de 40.000 de lei, iar pentru salariați este de 6 salarii medii brute pe economie/pe salariat (art. 5 pct. 71 din O.U.G. nr. 91/2013).

Semnătura. Cererile persoanelor juridice vor fi semnate de persoanele care, potrivit actelor constitutive sau statutelor, au calitatea de a le reprezenta, fără a fi necesară o hotărâre a asociaților/acționarilor. În cazul în care prin cererea debitorului se solicită aplicarea procedurii simplificate, se va depune și hotărârea adunării generale a asociaților/acționarilor în acest sens.

Instanța competentă. Instanța competentă pentru soluționarea cererii va fi tribunalul sau, dacă este cazul, tribunalul specializat, în a cărui circumscripție debitorul și-a avut sediul principal cel puțin 6 luni anterior datei sesizării instanței. Dacă în cadrul tribunalului a fost creată o secție specială de insolvență, acesteia îi aparține competența pentru derularea procedurilor prevăzute de prezenta ordonanță de urgență. Sediul principal al debitorului este cel cu care figurează acesta în registrul comerțului, respectiv în registrul societăților agricole sau în registrul asociațiilor și fundațiilor. În cazul în care sediul a fost schimbat cu mai puțin de 6 luni anterior depunerii cererii de deschidere a procedurii insolvenței, sediul principal al debitorului este cel cu care acesta figura la registrul comerțului, respectiv în registrul societăților agricole sau în registrul asociațiilor și fundațiilor înainte de schimbare. Tribunalul, legal învestit cu o cerere de deschidere a procedurii insolvenței, va rămâne competent să soluționeze cauza, indiferent de schimbările ulterioare de sediu ale debitorului [art. 41 alin. (1) din O.U.G. nr. 91/2013].

120. Cerere de deschidere a procedurii insolvenței formulată de creditori

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____, domiciliat în _____/cu sediul în _____, înmatriculat în registrul comerţului/registrul societăţilor/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre sub nr. _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de creditor, formulez prezenta

Cerere de deschidere a procedurii insolvenţei

împotriva **[3]** _____ cu sediul/domiciliul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/registrul societăţilor/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre sub nr. _____ codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de debitor,

prin care solicit **[4]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 26, 31 şi 33 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei.

Probe [7]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- următoarele înscrisuri _____

- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei, precum şi timbrul judiciar de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Prin această cerere se solicită deschiderea procedurii judiciare a insolvenţei ce are ca scop instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului şi care se realizează prin diferite căi: procedura generală şi procedura simplificată, şi modalităţi: procedura reorganizării judiciare şi procedura falimentului. Această procedură are caracter colectiv deoarece prin ea se urmăreşte satisfacerea intereselor tuturor creditorilor debitorului.

Creditorul poate introduce cererea numai dacă dreptul la acţiune privind valorificarea creanţei sale nu s-a prescris.

[2] Calitate procesuală activă (creditor) are oricare creditor îndreptăţit, titular al uneia sau al mai multor creanţe certe, lichide şi exigibile, indiferent de natura acesteia, comercială, civilă, bugetară, salarială etc., în cuantumul prevăzut de lege, care nu au fost achitate de mai mult de 30 de zile de la scadenţă, precum şi Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare împotriva entităţilor reglementate şi supravegheate de aceasta şi care, potrivit datelor de care autoritatea respectivă dispune, îndeplinesc criteriile prevăzute de dispoziţiile legale speciale pentru iniţierea procedurii prevăzute de lege.

Pentru definirea creanţei certe nu sunt aplicabile dispoziţiile art. 662 alin. (2) C.proc.civ., potrivit căruia: „creanţa este certă când existenţa ei neîndoielnică rezultă din însuşi titlul executoriu". Această definiţie este subsumată procedurii individuale de executare silită, iar nu procedurii colective de insolvenţă.

[3] Calitate procesuală pasivă (debitor). Potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 85/2006, în cazul aplicării procedurii generale, calitate procesuală pasivă au următoarele categorii de debitori aflaţi în stare de insolvenţă sau de insolvenţă iminentă, cu excepţia celor prevăzuţi la alin. (2) lit. c) şi d) al art. 1 din lege:

1. societăţile;
2. societăţile cooperative;
3. organizaţiile cooperatiste;
4. societăţile agricole;
5. grupurile de interes economic;
6. orice altă persoană juridică de drept privat care desfăşoară şi activităţi economice.

Conform art. 1 alin. (2) din aceeaşi lege, în cazul aplicării procedurii simplificate, calitate procesuală pasivă au următoarele categorii de debitori aflaţi în stare de insolvenţă:

a) comercianţi, persoane fizice, acţionând individual;
b) asociaţii familiale;
c) comercianţi care fac parte din categoriile prevăzute la alin. (1) şi îndeplinesc una dintre următoarele condiţii:
1. nu deţin niciun bun în patrimoniul lor;
2. actele constitutive sau documentele contabile nu pot fi găsite;

BCU ASE / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3. administratorul nu poate fi găsit;

4. sediul nu mai există sau nu corespunde adresei din registrul comerţului.

d) debitori care fac parte din categoriile prevăzute la alin. (1), care nu au prezentat documentele prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. b), c), e) şi h) în termenul prevăzut de lege;

e) societăţi comerciale dizolvate anterior formulării cererii introductive;

f) debitori care şi-au declarat prin cererea introductivă intenţia de intrare în faliment sau care nu sunt îndreptăţiţi să beneficieze de procedura de reorganizare judiciară prevăzută de prezenta lege.

Atunci când cererea este introdusă de Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare, calitate procesuală pasivă au entităţile reglementate şi supravegheate de aceasta.

[4] Obiectul cererii. Potrivit art. 31 din lege, orice creditor îndreptăţit poate să solicite deschiderea procedurii insolvenţei împotriva debitorului aflat în stare de insolvenţă. Creditorul va indica aplicarea procedurii generale sau a procedurii simplificate, în funcţie de distincţiile oferite de art. 1 din lege.

[5] Motivele de fapt. Se va arăta în ce calitate s-a formulat cererea, precum şi faptul că titularul cererii deţine una sau mai multe creanţe, certe, lichide şi exigibile, în cuantumul prevăzut de lege, care nu au fost achitate de mai mult de 90 de zile de la scadenţă. De asemenea, se va arăta că debitorul este în stare de insolvenţă, astfel cum aceasta este definită în art. 3 pct. 1 din lege, ca fiind acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficienţa fondurilor băneşti disponibile pentru plata datoriilor exigibile. Potrivit art. 3 pct. 1 lit. a) din lege, astfel cum a fost modificată prin pct. 1 din Legea nr. 169/2010, începând cu 24.07.2010, insolvenţa este prezumată ca fiind vădită atunci când debitorul, după 90 de zile de la scadenţă, nu a plătit datoria sa faţă de creditor. Prezumţia este relativă. Insolvenţa este iminentă atunci când se dovedeşte că debitorul nu va putea plăti la scadenţă datoriile exigibile angajate, cu fondurile băneşti disponibile la data scadenţei.

Cuantumul minim al creanţei pentru a putea fi introdusă cererea creditorului (valoarea-prag), potrivit art. 3 pct. 12 din Legea nr. 85/2006, astfel cum a fost modificat prin pct. 2 din Legea nr. 169/2010 începând cu 24.07.2010, este de 45.000 lei, iar pentru salariaţi, de 6 salarii medii brute pe economie/pe salariat. Anterior acestei modificări, valoarea prag era de 10.000 lei, iar pentru salariaţi, de 6 salarii medii pe economie. Prin Decizia pronunţată în recursul în interesul legii nr. 5/2013, I.C.C.J. a stabilit, în interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 31 alin. (1), art. 33 alin. (4) şi (5) şi art. 149 din Legea nr. 85/2006 raportate la art. 725 alin. (1) şi (4) C.proc.civ. cu referire la efectele modificării pe cale legislativă a valorii-prag prevăzute de art. 3 pct. 12 din Legea nr. 85/2006, că judecătorul-sindic va analiza îndeplinirea condiţiei referitoare la existenţa creanţei în cuantumul prevăzut de lege prin raportare la momentul introducerii cererii de deschidere a procedurii.

În cazul în care sunt formulate şi alte cereri de către alţi creditori împotriva aceluiaşi debitor, între momentul înregistrării cererii de către un creditor şi cel al

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

judecării acestei cereri, îndeplinirea condiţiilor referitoare la cuantumul minim al creanţelor se va stabili în raport cu valoarea însumată a creanţelor tuturor creditorilor care au formulat cereri.

În aprecierea caracterului cert al creanţei nu sunt aplicabile dispoziţiile art. 662 alin. (2) C.proc.civ., potrivit căruia: „creanţa este certă când existenţa ei neîndoielnică rezultă din însuşi titlul executoriu". Această definiţie este subsumată procedurii individuale de executare silită, iar nu procedurii colective de insolvenţă.

Prin urmare, creanţa este certă nu numai atunci când este constatată printr-un titlu executoriu, dar şi atunci când este constatată printr-un înscris sub semnătură privată sau chiar când nu este stabilită printr-un titlu.

Caracterul lichid al creanţei se defineşte prin aceea că se referă la o sumă de bani, iar exigibilitatea presupune ajungerea creanţei la scadenţă.

Cererea introductivă a creditorului trebuie să cuprindă elementele stabilite de art. 31 din lege:

a) cuantumul şi temeiul creanţei;

b) existenţa unei garanţii reale, constituite de către debitor sau instituite potrivit legii;

c) existenţa unor măsuri asigurătorii asupra bunurilor debitorului;

d) declaraţia privind eventuala intenţie de a participa la reorganizarea debitorului, caz în care va trebui să precizeze, cel puţin la nivel de principiu, modalitatea în care înţelege să participe la reorganizare.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 26, 31 şi 33 din Legea nr. 85/2006. Menţionăm că procedura reorganizării judiciare şi a falimentului instituţiilor de credit are o reglementare distinctă, respectiv prin O.G. nr. 10/2004, aprobată prin Legea nr. 278/2004; la fel şi procedura redresării financiare şi falimentului instituţiilor de asigurare, reglementată prin Legea nr. 503/2004.

[7] Probe. Sunt aplicabile regulile prevăzute de art. 249 şi urm. C.proc.civ. în materie probatorie (acte autentice, acte sub semnătură privată, facturi acceptate, corespondenţă, telegrame, registrele comerciale). La cererea introductivă trebuie anexate documentele justificative ale creanţei şi ale actelor de constituire a garanţiilor.

Astfel, în ceea ce priveşte înscrisul constatator al creanţei reclamantului, se vor depune: titlul executoriu, hotărâre judecătorească sau efect de comerţ şi, după caz, contractul încheiat de părţi, facturi fiscale, avize de expediţie, relaţii de la oficiul registrului comerţului, eventual şi somaţii adresate de executorul judecătoresc, precum şi orice alte acte din care rezultă certitudinea creanţei, socotite utile cauzei.

De asemenea, se pot depune înscrisuri din care să rezulte lipsa disponibilului în contul debitoarei.

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului, conform art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, prin judecătorul-sindic, conform art. 26 alin. (1) coroborat cu art. 6 şi art. 11 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 85/2006.

Repartizarea cauzelor având ca obiect procedura insolvenţei judecătorilor desemnaţi ca judecători-sindici se realizează potrivit art. 53 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, în mod aleatoriu, în sistem informatizat.

Principalele modificări aduse de Codul Insolvenţei

Calitatea procesuală activă. Creditorul îndreptăţit să solicite deschiderea procedurii insolvenţei va fi creditorul a cărui creanţă asupra patrimoniului debitorului este certă, lichidă şi exigibilă de mai mult de 60 de zile. *Creanţa certă* este expres definită ca fiind acea creanţă a cărei existenţă rezultă din însuşi actul de creanţă sau şi din alte acte, chiar neautentice, emanate de la debitor sau recunoscute de dânsul, excluzându-se, astfel, definiţia dată creanţei certe de art. 662 C.proc.civ. Creditorii vor putea solicita deschiderea procedurii insolvenţei doar în cazul în care, după compensarea datoriilor reciproce, de orice natură, suma datorată acestora va depăşi valoarea prag.

Calitatea procesuală pasivă. Debitorii împotriva cărora se va putea cere deschiderea procedurii vor fi profesioniştii, astfel cum sunt definiţi de art. 3 alin. (2) C.civ. Potrivit art. 3 alin. (2) C.civ., sunt consideraţi *profesionişti* toţi cei care exploatează o întreprindere. *Exploatarea unei întreprinderi* reprezintă exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activităţi organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ. Prin urmare, în viitoarea reglementare vor putea fi supuse procedurii şi asociaţiile şi fundaţiile fără scop patrimonial. De asemenea, procedura se va aplica şi regiilor autonome.

Excepţia de la aplicarea procedurii o vor constitui cei care exercită profesii liberale, unităţile şi instituţiile de învăţământ preuniversitar, universitar şi entităţile prevăzute de art. 7 din O.G. nr. 57/2002 privind cercetarea ştiinţifică şi dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi cei cu privire la care se prevăd dispoziţii speciale în ceea priveşte regimul insolvenţei lor (art. 3 din O.U.G. nr. 91/2013[1)]).

[1)] O.U.G. nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenţei şi de insolvenţă a fost publicată în M.Of. nr. 620 din 4 octombrie 2013. Prin DCC nr. 447/29.10.2013 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor O.U.G. nr. 91/2013, aceasta a fost declarată neconstituţională.

Procedura simplificată se va aplica debitorilor aflați în stare de insolvență care se încadrează în una dintre următoarele categorii: a) profesioniști persoane fizice supuse obligației de înregistrare în registrul comerțului, cu excepția celor care exercită profesii liberale; b) întreprinderi familiale, membrii întreprinderii familiale; c) profesioniști persoane juridice care îndeplinesc una dintre următoarele condiții: 1) nu dețin niciun bun în patrimoniul lor; 2) actele constitutive sau documentele contabile nu pot fi găsite; 3) administratorul nu poate fi găsit; 4) sediul nu mai există sau nu corespunde adresei din registrul comerțului; d) persoane juridice dizolvate voluntar, judiciar sau de drept anterior formulării cererii introductive, chiar dacă lichidatorul judiciar nu a fost numit sau, deși numit, mențiunea privitoare la numirea sa nu a fost înscrisă în registrul comerțului; e) debitori care și-au declarat prin cererea introductivă intenția de intrare în faliment; f) orice persoană care desfășoară activități specifice profesioniștilor, care nu a obținut autorizarea cerută de lege pentru exploatarea unei întreprinderi și nu este înregistrată în registrele speciale de publicitate (art. 38 din O.U.G. nr. 91/2013).

Motivele cererii. Valoarea prag va fi de 40.000 de lei, iar pentru salariați este de 6 salarii medii brute pe economie/pe salariat (art. 5 pct. 71 din O.U.G. nr. 91/2013).

În cererea de deschidere a procedurii insolvenței, creditorul va arăta că are o creanță asupra patrimoniului debitorului care este certă, lichidă și exigibilă de mai mult de 60 de zile. *Creanța certă* este expres definită ca fiind acea creanță a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau și din alte acte, chiar neautentice, emanate de la debitor sau recunoscute de dânsul, excluzându-se, astfel, definiția dată creanței certe de art. 662 C.proc.civ. Creditorii vor putea solicita deschiderea procedurii insolvenței doar în cazul în care, după compensarea datoriilor reciproce, de orice natură, suma datorată acestora va depăși valoarea prag.

Creditorii vor putea înregistra cererea de deschidere a procedurii direct în dosarul ce are ca obiect cererea debitorului sau, dacă nu există, în dosarul al cărui obiect este cererea altui creditor care are stabilit un termen mai scurt.

Insolvența debitorului va fi prezumată atunci când acesta, după 60 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor. În cazul în care insolvența este contestată de debitor, în cadrul judecării contestației va putea fi administrată doar proba cu înscrisuri.

Instanța competentă. Instanța competentă pentru soluționarea cererii va fi tribunalul sau, dacă este cazul, a tribunalul specializat, în a cărui circumscripție debitorul și-a avut sediul principal cel puțin 6 luni anterior datei sesizării instanței. Dacă în cadrul tribunalului a fost creată o secție specială de insolvență, acesteia îi aparține competența pentru derularea procedurilor prevăzute de prezenta ordonanță de urgență. Sediul principal al debitorului este cel cu care figurează acesta în registrul comerțului, respectiv în registrul societăților agricole sau în registrul asociațiilor și fundațiilor. În cazul în care sediul a fost schimbat cu mai

puţin de 6 luni anterior depunerii cererii de deschidere a procedurii insolvenţei, sediul principal al debitorului este cel cu care acesta figura la registrul comerţului, respectiv în registrul societăţilor agricole sau în registrul asociaţiilor şi fundaţiilor înainte de schimbare. Tribunalul, legal învestit cu o cerere de deschidere a procedurii insolvenţei va rămâne competent să soluţioneze cauza, indiferent de schimbările ulterioare de sediu ale debitorului [art. 41 alin. (1) din O.U.G. nr. 91/2013].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

121. Contestaţie la cererea de deschidere a procedurii insolvenţei

Tribunalul _____

Secţia _____

Judecător-sindic _____

Dosar nr. ____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de debitoare, formulez prezenta

Contestaţie la cererea de deschidere a procedurii insolvenţei

pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi:

- admiterea contestaţiei

- respingerea cererii de deschidere a procedurii insolvenţei formulate de creditoarea **[3]** _____ cu sediul în _____ numărul de înmatriculare în registrul comerţului/ registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____, codul unic de înregistrare _____ contul bancar_____

- obligarea creditorului care a introdus cererea să consemneze, în termen de 5 zile, la o bancă, o cauţiune de cel mult 10% din valoarea creanţelor **[3¹]**.

- obligarea creditoarei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 33 alin. (2), (3) şi (5) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- următoarele înscrisuri: _____

- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei, precum şi timbrul judiciar de _____ lei. [7]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului [8] _____

Comentariu

[1] Natura cererii. Contestaţia la cererea de deschidere a procedurii insolvenţei este mijlocul procesual, exercitat în termenii şi condiţiile prevăzute de lege, prin care debitorul contestă starea de insolvenţă şi solicită respingerea cererii creditorului.

Termenul de introducere. Contestaţia se poate face în termen de 10 zile de la primirea copiei cererii formulate de creditor.

[2] Calitate procesuală activă are debitorul împotriva căruia s-a introdus cererea de deschidere a procedurii insolvenţei.

[3] Calitate procesuală pasivă are creditorul care a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenţei.

[3¹] Obiectul contestaţiei. Obiectul contestaţiei îl reprezintă contestarea stării de insolvenţă. Dacă debitorul invocă exclusiv alte motive decât cele ţinând de starea de insolvenţă, contestaţia sa va putea fi calificată ca fiind întâmpinare, după punerea în discuţie a calificării, cu respectarea principiului disponibilităţii, ceea ce permite a se da eficienţă apărărilor formulate în cuprinsul său (spre exemplu că nu sunt îndeplinite cerinţele legii, creanţa invocată nefiind certă, lichidă sau exigibilă sau că nu este îndeplinită cerinţa privind cuantumul minim al creanţei) sau, dacă debitorul se opune calificării, va fi respinsă ca inadmisibilă, întrucât nu se contestă starea de insolvenţă.

În plus, debitorul poate cere şi obligarea creditorului care a introdus cererea să consemneze, în termen de 5 zile, la o bancă, o cauţiune de cel mult 10% din valoarea creanţelor. Dacă nu este consemnată în termen cauţiunea, cererea introductivă va fi respinsă [art. 33 alin. (3) din Legea nr. 85/2006].

[4] Motivele de fapt. Debitorul va contesta faptul că ar fi în stare de insolvenţă, susţinând că deţine suficiente fonduri băneşti disponibile pentru plata datoriilor exigibile, că are disponibil în conturile sale bancare, că efectuează plăţi lunare

BCU "ION CREANGĂ" UNIVERSITY LIBRARY

în sumă de _____, că deţine bunuri mobile sau imobile, înregistrate la organele competente, care sunt uşor valorificabile.

În plus faţă de motivele pentru care se contestă starea de insolvenţă, debitorul poate invoca şi alte motive prin care contestă că nu sunt îndeplinite cerinţele legii, creanţa invocată nefiind certă, lichidă sau exigibilă sau că nu este îndeplinită cerinţa privind cuantumul minim al creanţei.

În doctrină[1] s-a arătat că nu se poate admite contestaţia debitorului pentru motive care ar pune în discuţie autoritatea de lucru judecat a titlului executoriu în temeiul căruia s-a introdus cererea de către creditor şi nici pentru motivul că, după înregistrarea cererii, a plătit creanţa acelui creditor, dacă, între timp, şi alţi creditori şi-au înregistrat creanţele şi acestea nu au fost plătite.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 33 alin. (2), (3) şi (5) din Legea nr. 85/2006.

[6] Probe. În principal, se vor administra înscrisuri, cum ar fi: ordine de plată, extrase de cont, contul de profit şi pierderi, balanţe de verificare, lista băncilor unde se află conturile debitoarei, situaţii financiare anuale înregistrate la administraţia finanţelor publice, lista de inventar cu mijloacele fixe, adrese de la administraţia finanţelor publice şi de la primărie cu privire la bunurile mobile şi imobile înregistrate pe numele debitoarei ş.a.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 de lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului, conform art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, prin judecătorul-sindic, potrivit art. 6 şi art. 11 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2006.

Principalele modificări aduse de Codul Insolvenţei

În cadrul judecării contestaţiei, va putea fi administrată doar proba cu înscrisuri [art. 72 alin. (3) din O.U.G. nr. 91/2013].

În cazul achitării creanţei creditorului care a solicitat deschiderea procedurii, înainte de rămânerea în pronunţare asupra cererii de deschidere a procedurii, judecătorul-sindic va constata rămânerea fără obiect a cererii, cauţiunea depusă fiind restituită în mod corespunzător.

Debitorul va putea cere şi în noua reglementare obligarea creditorului care a introdus cererea să consemneze, în termen de 5 zile, la o bancă, o cauţiune de cel mult 10% din valoarea creanţelor, însă aceasta nu va putea depăşi 40.000 de lei.

[1] *I. Turcu*, Deschiderea procedurii insolvenţei, în R.D.C. nr. 12/2002, p. 17 şi urm.

122. Opoziţie împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenţei la cererea debitorului[1)] (1)

I. Date privind dosarul:

Număr dosar _____ anul _____ Tribunal _____ Secţia _____ Judecător-sindic _____

II. Arhiva/registratura instanţei:

Adresa _____ Număr de telefon _____ Programul arhivei/registraturii instanţei _____

III.1. Debitor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____ Cont bancar _____

III.2. Administrator special: _____

(nume şi prenume sau denumirea)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/Sediul social _____

După caz: Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/ registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____ _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

După caz: Nume şi prenume reprezentant administrator special persoană juridică _____

[1)] Prin Ordinul nr. 1692/C/07.07.2006 emis de Ministerul Justiţiei (M.Of. nr. 615 din 17 iulie 2006) au fost aprobate formatul Buletinului procedurilor de insolvenţă şi conţinutul-cadru al citaţiilor, comunicărilor, hotărârilor judecătoreşti, convocărilor, notificărilor şi al altor acte care se publică în acesta şi al dovezii privind îndeplinirea procedurii de citare, comunicare, convocare şi notificare. Art. 4 din ordin prevede că se aprobă formatul şi conţinutul-cadru ale altor acte care se publică în Buletinul procedurilor de insolvenţă, după deschiderea procedurii de insolvenţă, prevăzute în anexele nr. 4.1-4.8 care fac parte integrantă din ordin, la anexa nr. 4.1 fiind opoziţia împotriva încheierii de deschidere a procedurii insolvenţei la cererea debitorului.

BCU "SIMION CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

IV. Creditor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant legal al creditorului _____ Cont bancar _____

V. Administrator judiciar: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în tabloul practicienilor în insolvenţă _____ _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant administrator judiciar persoană juridică _____

VI. Subsemnatul(a)/Subscrisa [2] _____ în calitate

(denumirea creditorului)

de creditor al _____,

(denumirea debitorului)

reprezentat legal prin _____

(nume şi prenume/denumire reprezentant legal)

cu sediul profesional[1)] _____-____, cu sediul ales în[2)]

(al avocatului)

_____, în temeiul art. 32 alin. (2) din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei, formulează prezenta

---

[1)] Se completează când este reprezentat prin avocat.

[2)] Se completează dacă creditorul care formulează opoziţia are domiciliul/sediul social în străinătate, la sediul ales din România urmând să i se facă toate comunicările privind cauza.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OPOZIŢIE

împotriva Încheierii pronunţate de judecătorul-sindic în dosarul numărul _____ an _____ în data de ____/____/_____, prin care a fost deschisă procedura insolvenţei împotriva debitorului **[3]** _____ şi prin care se solicită[1]:

- admiterea opoziţiei;

- revocarea încheierii de deschidere a procedurii insolvenţei împotriva debitorului.

VII. Motivarea opoziţiei:

Motivarea în fapt **[4]** şi în drept **[5]** a opoziţiei la încheierea de deschidere a procedurii insolvenţei împotriva debitorului _____ este prezentată în anexă în număr de _____ file.

VIII. Probe [6]

În susţinerea prezentei, solicităm administrarea următoarelor probe:

- înscrisuri;

- alte probe.

În acest sens, depunem următoarele documente justificative:

- extras de cont;

- alte înscrisuri (opis pentru înscrisuri).

în număr de _____ file, chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____, precum şi timbrul judiciar de___ lei. **[7]**

IX. Cheltuieli de judecată şi judecarea în lipsă[2]

În temeiul art. _____ alin. ____ C.proc.civ. solicităm cheltuieli de judecată în sumă de _____ lei, pentru care depunem următoarele documente justificative: _____ _____

În temeiul art. _____ alin. ____ C.proc.civ. solicităm judecarea în lipsă.

X. Număr de exemplare depuse:

Depunem prezenta în două exemplare, din care unul pentru instanţă şi unul pentru a fi publicat în Buletinul procedurilor de insolvenţă[3].

---

1) Se completează obiectul cererii (text).

2) Opţional.

3) Comunicarea cu debitorul şi cu administratorul judiciar se realizează prin publicare în Buletinul procedurilor de insolvenţă.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

XI. Semnătură:

_____

(numele şi prenumele reprezentantului legal al creditorului)

_____

(semnătura reprezentantului legal al creditorului şi ştampila)

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Anexă

MOTIVAREA ÎN FAPT ŞI DREPT A OPOZIŢIEI

Număr dosar _____ anul _____ Tribunal _____ Secţia _____

Judecător-sindic _____

Creditor care a formulat opoziţia: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Debitor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

1. MOTIVAREA ÎN FAPT

(text)

2. MOTIVAREA ÎN DREPT

(text)

Semnătură,

_____

(numele şi prenumele reprezentantului legal al creditorului)

_____

(semnătura reprezentantului legal al creditorului şi ştampila)

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Opoziţia la cererea de deschidere a procedurii insolvenţei este mijlocul procedural, exercitat în termenii şi condiţiile prevăzute de lege, prin care creditorul solicită revocarea încheierii de deschidere a procedurii.

Potrivit art. 32 alin. (2) din Legea nr. 85/2006, dacă s-au formulat mai multe opoziţii, acestea se soluţionează de către judecătorul-sindic, deodată, printr-o singură sentinţă.

Termenul de introducere. Opoziţia se poate formula în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorului-sindic de deschidere a procedurii.

În acest sens, potrivit art. 61 din Legea nr. 85/2006, în urma deschiderii procedurii, administratorul judiciar va trimite o notificare tuturor creditorilor menţionaţi în lista depusă de debitor în conformitate cu art. 28 alin. (1) lit. c) ori, după caz, în condiţiile art. 32 alin. (2). Dacă creditorii cu sediul sau cu domiciliul în străinătate au reprezentanţi în ţară, notificarea va fi trimisă acestora din urmă. Notificarea se realizează conform prevederilor Codului de procedură civilă şi se va publica, totodată, pe cheltuiala averii debitorului, într-un ziar de largă circulaţie şi în Buletinul procedurilor de insolvenţă. Aceasta va cuprinde, printre altele, termenul-limită de depunere, de către creditori, a opoziţiilor la sentinţa de deschidere a procedurii, pronunţată ca urmare a cererii formulate de debitor, în condiţiile art. 32 alin. (1), precum şi termenul de soluţionare a opoziţiilor, care nu va depăşi 10 zile de la data expirării termenului de depunere a acestora. Potrivit art. 7 alin. (3) din Legea nr. 85/2006, pentru creditorii care nu au putut fi identificaţi în lista prevăzută la art. 28 alin. (1) lit. c), procedura notificării prevăzută la art. 61 va fi considerată îndeplinită dacă a fost efectuată prin Buletinul procedurilor de insolvenţă.

[2] Calitate procesuală activă au creditorii care se opun cererii de deschidere a procedurii insolvenţei formulate de debitor.

[3] Calitate procesuală pasivă are debitorul care a formulat cererea de deschidere a procedurii insolvenţei. Se va cita şi administratorul judiciar.

[4] Motivele de fapt. Creditorii pot invoca faptul că debitorul a mai înregistrat în ultimii 5 ani o cerere de reorganizare, ori faptul că cererea este prematură sau că este introdusă cu rea-credinţă, în sensul că debitorul nu se află în stare de insolvenţă, dar vrea să se sustragă urmăririi iminente a altor creditori prin suspendarea judecării unor cauze judiciare sau extrajudiciare cu conţinut patrimonial, ori pentru a beneficia de întreruperea curgerii dobânzilor ori a penalităţilor.

De asemenea, se va arăta că debitorul are disponibil în cont, că efectuează plăţi lunare, că deţine bunuri mobile sau imobile, înregistrate la organele competente.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă art. 32 alin. (2) din Legea nr. 85/2006.

[6] Probe. În principal, se va administra proba cu înscrisuri precum: ordine de plată, extrase de cont, situaţii financiare anuale înregistrate la administraţia

BCU IAȘI CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

finanțelor publice, adrese de la administrația finanțelor publice și de la primărie cu privire la bunurile mobile și imobile înregistrate pe numele debitoarei, notificarea încheierii de deschidere a procedurii ș.a.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 de lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanța competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanța judecătorească în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului, conform art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – competența aparține tribunalului, prin judecătorului-sindic desemnat de tribunal, potrivit art. 32 alin. (2) raportat la art. 6 și art. 11 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2006.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

123. Cerere de admitere a creanţei

Tribunalul _____

Secţia _____

Judecător-sindic _____

Dosar nr. _____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____, domiciliat în _____/cu sediul în _____, înmatriculată în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre sub nr. _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de creditor, formulez prezenta

Cerere de admitere a creanţei

prin care solicit înscrierea la masa credală a debitoarei _____ cu suma de _____, reprezentând _____

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [3]: _____

Temeiul de drept [4]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 64 şi 65 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei.

Probe [5]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- următoarele înscrisuri: _____

- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei, precum şi timbrul judiciar de _____ lei. **[6]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[7]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de admitere a creanței reprezintă manifestarea de voință a creditorului, posesor al unei creanțe, de a fi înscris la masa credală a debitoarei, având în vedere scopul procedurii prevăzute de Legea nr. 85/2006, respectiv instituirea unei proceduri colective pentru acoperirea pasivului debitorului aflat în insolvență.

Cererea va îmbrăca forma unei cereri de chemare în judecată, cu menționarea elementelor obligatorii prevăzute de art. 65 din lege.

Termenul de formulare. Cererea se depune în termenul stabilit prin hotărârea de deschidere a procedurii.

În acest sens, potrivit art. 61 din Legea nr. 85/2006, în urma deschiderii procedurii, administratorul judiciar va trimite o notificare tuturor creditorilor menționați în lista depusă de debitor în conformitate cu art. 28 alin. (1) lit. c) ori, după caz, în condițiile art. 32 alin. (2). Dacă creditorii cu sediul sau cu domiciliul în străinătate au reprezentanți în țară, notificarea va fi trimisă acestora din urmă. Notificarea se realizează conform prevederilor Codului de procedură civilă și se va publica, totodată, pe cheltuiala averii debitorului, într-un ziar de largă circulație și în Buletinul procedurilor de insolvență. Aceasta va cuprinde, printre altele, și termenul-limită pentru înregistrarea cererii de admitere a creanțelor asupra averii debitorului, care va fi de maximum 45 de zile de la deschiderea procedurii, precum și cerințele pentru ca o creanță înregistrată să fie considerată valabilă. Potrivit art. 7 alin. (3) din Legea nr. 85/2006, pentru creditorii care nu au putut fi identificați în lista prevăzută la art. 28 alin. (1) lit. c), procedura notificării prevăzute la art. 61 va fi considerată îndeplinită dacă a fost efectuată prin Buletinul procedurilor de insolvență.

Potrivit art. 76 din Legea nr. 85/2006, cu excepția cazului în care notificarea deschiderii procedurii s-a făcut cu încălcarea dispozițiilor art. 7, titularul de creanțe anterioare deschiderii procedurii, care nu depune cererea de admitere a creanțelor până la expirarea termenului prevăzut la art. 62 alin. (1) lit. b), va fi decăzut, cât privește creanțele respective, din dreptul de a fi înscris în tabelul creditorilor și nu va dobândi calitatea de creditor îndreptățit să participe la procedură. El nu va avea dreptul de a-și realiza creanțele împotriva debitorului sau a membrilor ori asociaților cu răspundere nelimitată ai persoanei juridice debitoare ulterior închiderii procedurii, sub rezerva ca debitorul să nu fi fost condamnat pentru bancrută simplă sau frauduloasă ori să nu i se fi stabilit răspunderea pentru efectuarea de plăți ori transferuri frauduloase.

[2] Titularul cererii. Poate formula această cerere orice creditor, cu excepția salariaților (ale căror creanțe vor fi înregistrate de administratorul judiciar conform evidențelor contabile[1]), a cărui creanță este anterioară datei de deschidere a

[1] Potrivit art. 2 din Legea nr. 200/2006 privind constituirea și utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, din fondul de garantare se asigură plata creanțelor salariale ce

procedurii, indiferent dacă creanța este sau nu stabilită printr-un titlu, inclusiv titularii acțiunilor la purtător emise de debitorul-societate pe acțiuni, precum și fidejusorul sau codebitorul care a achitat creanța anterior deschiderii procedurii (cu suma pe care a plătit-o creditorului).

Pot fi admise provizoriu la masa credală și creanțele nescadente sau sub condiție. Potrivit legii, sunt considerate sub condiție și acele creanțe care pot fi valorificate împotriva debitorului numai după executarea unui codebitor principal.

[3] Motivele de fapt. Se va arăta că persoana care a depus cererea este creditor al debitoarei împotriva căreia s-a deschis procedura și că deține o creanță anterioară datei de deschidere a procedurii.

De asemenea, se va indica suma datorată, temeiul acesteia și se vor face mențiuni cu privire la eventualele drepturi de preferință sau garanții.

[4] Temeiul de drept îl constituie dispozițiile art. 64 și 65 din Legea nr. 85/2006.

[5] Probe. Sunt aplicabile regulile prevăzute de Codul de procedură civilă în materie probatorie, respectiv dovezi justificative ale creanței și ale actelor de constituire de garanții, constând în: titlu executoriu, hotărâre judecătorească sau efect de comerț sau, după caz, contractul încheiat de părți, facturi fiscale, avize de expediție, contract de ipotecă, gaj, precum și orice alt înscris doveditor. Cât privește titlurile de valoare, la ordin sau la purtător, posesorii acestora pot solicita administratorului judiciar restituirea titlurilor originale și păstrarea la dosar a unor copii certificate de acesta.

[6] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 de lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[7] Instanța competentă. Potrivit art. 64 alin. (1) din Legea nr. 85/2006, declarațiile de creanță vor fi înregistrate într-un registru care se păstrează la grefa tribunalului (care a pronunțat hotărârea de deschidere a procedurii, adică cel în a cărui rază teritorială se află sediul debitorului, conform art. 6 din lege).

Conform art. 66 din lege, toate creanțele sunt supuse procedurii de verificare de către administratorul judiciar, cu excepția creanțelor constatate prin titluri executorii și a creanțelor bugetare[1)] rezultând dintr-un titlu executoriu necontestat în termenele prevăzute de legi speciale. De asemenea, potrivit aceluiași articol, toate creanțele prezentate pentru a fi admise și înregistrate la grefa tribunalului vor fi prezumate valabile și corecte dacă nu sunt contestate de către debitor, administratorul judiciar sau creditori.

---

rezultă din contractele individuale de muncă și din contractele colective de muncă încheiate de salariați cu angajatorii împotriva cărora au fost pronunțate hotărâri judecătorești definitive de deschidere a procedurii insolvenței și față de care a fost dispusă măsura ridicării totale sau parțiale a dreptului de administrare, denumiți angajatori în stare de insolvență.

1) În înțelesul legii, potrivit art. 3 pct. 11, termenul de creanțe bugetare are următoarea semnificație: acele creanțe constând în impozite, taxe, contribuții, amenzi și alte venituri bugetare, precum și accesoriile acestora.

BCU "ION CREANGĂ" UNIVERSITY LIBRARY

Principalele modificări aduse de Codul insolvenței

Spre deosebire de art. 7 alin. (3) din Legea nr. 85/2006, potrivit căruia, pentru creditorii care nu au putut fi identificați în lista prevăzută la art. 28 alin. (1) lit. c), procedura notificării prevăzute la art. 61 era considerată îndeplinită dacă a fost efectuată prin Buletinul procedurilor de insolvență, în conformitate cu O.U.G. nr. 91/2013, creditorii nemenționați în lista prevăzută la art. 67 alin. (1) lit. c) și care nu au fost notificați vor fi repuși în termen și vor prelua procedura în stadiul în care se afla în momentul înscrierii lor la masa credală.

Sunt considerate creanțe anterioare și creanțele bugetare constatate printr-un raport de inspecție fiscală întocmit ulterior deschiderii procedurii, dar care are ca obiect activitatea anterioară a debitorului. În termen de 60 de zile de la data publicării în Buletinul procedurilor de insolvență, organele de inspecție fiscală vor efectua inspecția fiscală și vor întocmi raportul de inspecție fiscală, potrivit prevederilor O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Creanțele ce fac obiectul cererilor de deschidere a procedurii care devin declarații de creanță pot fi actualizate cu accesorii calculate până la data deschiderii procedurii, în termenul legal stabilit pentru declararea creanțelor. Creanța în baza căreia s-a deschis procedura insolvenței este înregistrată de administratorul judiciar, în baza documentelor justificative atașate cererii de deschidere a procedurii și în urma verificării, fără a fi necesară depunerea unei cereri de admitere, cu excepția cazului în care se calculează accesorii până la data deschiderii procedurii.

Cererea de admitere a creanțelor trebuie făcută chiar dacă acestea nu sunt stabilite printr-un titlu.

Creanțele născute după data deschiderii procedurii, în perioada de observație sau în procedura reorganizării judiciare, inclusiv creanțele bugetare născute după deschiderea procedurii, vor fi plătite conform documentelor din care rezultă, nefiind necesară înscrierea la masa credală. Prevederea se aplică în mod corespunzător pentru creanțele născute după data deschiderii procedurii de faliment.

În cazul în care se deschide procedura de faliment după perioada de observație sau reorganizare, creditorii vor solicita înscrierea în tabelul suplimentar pentru creanțele născute după data deschiderii procedurii insolvenței ce nu au fost plătite.

Creanța unei părți vătămate din procesul penal se înscrie sub condiție suspensivă, până la soluționarea definitivă a acțiunii civile în procesul penal în favoarea părții vătămate. În cazul în care acțiunea civilă în procesul penal nu se finalizează până la închiderea procedurii insolvenței, fie ca urmare a reușitei planului de reorganizare, fie ca urmare a lichidării, eventualele creanțe rezultate din procesul penal vor fi acoperite din averea persoanei juridice reorganizate sau, dacă este cazul, din sumele obținute din acțiunea în atragerea răspunderii

patrimoniale a persoanelor ce au contribuit la aducerea persoanei juridice în stare de insolvență, potrivit prevederilor art. 169 și urm. din O.U.G. nr. 91/2013.

Creanțele provenind din contracte de leasing, reziliate înainte de data deschiderii procedurii insolvenței, vor fi înregistrate astfel: a) dacă proprietatea bunurilor ce fac obiectul contractului de leasing se transferă debitorului, creanța va fi înregistrată potrivit prevederilor art. 159 alin. (1) pct. 3 din O.U.G. nr. 91/2013; b) dacă bunurile ce fac obiectul contractului de leasing sunt recuperate, va fi înregistrată doar diferența dintre valoarea întregii creanțe și valoarea de piață a bunurilor ce fac obiectul contractului de leasing stabilită de un evaluator independent; c) dacă unul sau mai multe din bunurile recuperate au fost vândute de către societatea de leasing până la data întocmirii tabelului preliminar al creanțelor, pentru acestea se va deduce din totalul creanței de înregistrat prețul obținut din vânzare. În cazul contractelor de leasing în derulare la data deschiderii procedurii, ratele curente de după deschiderea procedurii nu vor fi înscrise în tabelul creditorilor, fiind plătite la scadență. Pentru ratele anterioare înscrise în tabel, acestea vor urma regimul juridic al creanțelor prevăzute la art. 159 alin. (1) pct. 3 din O.U.G. nr. 91/2013, iar neachitarea lor nu va putea fi invocată ca temei al refuzului finalizării contractului și transferului dreptului de proprietate, dacă ratele curente și celelalte obligații curente de după deschiderea procedurii au fost respectate.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY

124. Contestație împotriva tabelului preliminar/ suplimentar al creanțelor[1)] (1)

I. Date privind dosarul:

Număr dosar _____ anul _____ Tribunal _____ Secția _____ Judecător-sindic _____

II. Arhiva/registratura instanței:

Adresa _____ Număr de telefon _____ Programul arhivei/registraturii instanței _____

III.1. Debitor: _____

(nume și prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerțului/registrul societăților agricole/registrul asociațiilor și fundațiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____ Cont bancar _____

III.2. Administrator special: _____

(nume și prenume sau denumirea)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/Sediul social _____

După caz: Număr de ordine în registrul comerțului/registrul societăților agricole/ registrul asociațiilor și fundațiilor/alte registre _____ _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

_____

[1)] Prin Ordinul nr. 1692/C/07.07.2006 emis de Ministerul Justiției (M.Of. nr. 615 din 17 iulie 2006) au fost aprobate formatul Buletinului procedurilor de insolvență și conținutul-cadru al citațiilor, comunicărilor, hotărârilor judecătorești, convocărilor, notificărilor și al altor acte care se publică în acesta și al dovezii privind îndeplinirea procedurii de citare, comunicare, convocare și notificare. Art. 4 din ordin prevede că se aprobă formatul și conținutul-cadru ale altor acte care se publică în Buletinul procedurilor de insolvență, după deschiderea procedurii de insolvență, prevăzute în anexele nr. 4.1-4.8, care fac parte integrantă din ordin, la anexa nr. 4.4 fiind contestația împotriva tabelului preliminar/suplimentar al creanțelor.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

După caz: Nume şi prenume reprezentant administrator special persoană juridică _____

IV. Creditor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului /registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant legal al creditorului _____

Cont bancar_____

V. Administrator judiciar/lichidator judiciar: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în tabloul practicienilor în insolvenţă _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant administrator judiciar/lichidator judiciar persoană juridică _____

VI. Subsemnatul(a)/Subscrisa [2] _____ în calitate de _____

_____, reprezentat legal prin _____

(nume şi prenume/denumire reprezentant legal)

cu sediul profesional[1)] _____,

(al avocatului)

cu sediul ales în[2)] _____ în temeiul art. 73/art. 108 din Legea privind procedura insolvenţei, formulează prezenta

CONTESTAŢIE [3]

Cu privire la creanţa înscrisă în tabelul preliminar/suplimentar al creanţelor sub aspectul:

- legitimităţii

_____

1) Se completează când este reprezentat prin avocat.

2) Se completează dacă creditorul care formulează contestaţia are domiciliul/sediul social în străinătate, la sediul ales din România urmând să i se facă toate comunicările privind cauza.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- cuantumului creanţei
- felului creanţei
- garanţiei creanţei
- ordinii de prioritate

VII. Valoarea totală solicitată a creanţei _____ _____ _____ _____ lei

(negarantată) (garantată) (prioritară) (Total)

O parte a creanţei este ▯ Sub condiţie _____ ▯ Scadentă _____ ▯ Nescadentă _____ lei

VII.1.[1] Creanţă garantată. _____ lei

Prioritate solicitată: Art. 121 pct. 2

Valoarea garanţiei _____ lei

VII.2.[2] Creanţă chirografară _____ lei

Prioritate solicitată: ▯ Art. 123 pct. 7 ▯ Art. 123 pct. 8 ▯ Art. 123 pct. 9

VII.3.[3] Creanţe prioritare chirografare _____ lei

Rangul creanţei chirografare prioritare:

- art. 123 pct. 3
- art. 123 pct. 4
- art. 123 pct. 5
- art. 123 pct. 6

VIII. Valoarea totală acceptată a creanţei _____ _____ _____ _____ lei

(negarantată) (garantată) (prioritară) (Total)

O parte a creanţei este ▯ Sub condiţie _____ ▯ Scadentă _____ ▯Nescadentă _____ lei

IX. Motivarea contestaţiei

Motivarea în fapt **[4]** şi în drept **[5]** a contestaţiei este prezentată în anexă în număr de _____ file

X. Probe [6]

În susţinerea prezentei solicităm administrarea următoarelor probe:

---

[1] Se completează dacă o parte a creanţei este garantată.

[2] Se completează dacă o parte a creanţei este chirografară.

[3] Se completează dacă o parte a creanţei este prioritară chirografară.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- înscrisuri;
- alte probe.

În acest sens, depunem următoarele documente justificative:

- sentinţa civilă definitivă, irevocabilă şi învestită cu formula executorie;
- contracte comerciale, facturi fiscale, avize de expediţie;
- contractele prin care sunt constituite garanţiile imobiliare/mobiliare;
- alte înscrisuri relevante în număr de _____ file.
- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei, precum şi timbrul judiciar de _____ lei. **[7]**

XI. Cheltuieli de judecată şi judecarea în lipsă[1)]

În temeiul art. _____ alin. ____ C.proc.civ. solicităm cheltuieli de judecată în sumă de _____ lei, pentru care depunem următoarele documente justificative _____.

În temeiul art. _____ alin. ____ C.proc.civ. solicităm judecarea în lipsă.

XII. Număr de exemplare depuse[2)]

Depunem prezenta în două exemplare, din care unul pentru instanţă şi unul pentru a fi publicat în Buletinul procedurilor de insolvenţă.

XIII. Semnătură

_____

(numele şi prenumele reprezentant legal al contestatorului)

_____

(semnătură reprezentant legal al contestatorului şi ştampila)

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

---

1) Opţional.

2) Comunicarea se realizează prin publicare în Buletinul procedurilor de insolvenţă.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexă

MOTIVAREA ÎN FAPT ŞI DREPT A CONTESTAŢIEI

Număr dosar _____ anul_____ Tribunal _____ Secţia _____

Judecător-sindic _____

Contestator[1]**:** _____

(nume şi prenume sau denumire)

Intimat[2]**:** _____

(nume şi prenume sau denumire)

1. MOTIVAREA ÎN FAPT

(text)[3]

2. MOTIVAREA ÎN DREPT

(text)

Semnătură,

_____

(numele şi prenumele reprezentantului legal al contestatorului)

_____

(semnătura reprezentantului legal al contestatorului şi ştampila)

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia la tabelul preliminar al creanţelor este mijlocul procedural prin care persoanele interesate – debitor, creditori, alte persoane interesate – contestă creanţele şi drepturile de preferinţă înscrise de administratorul judiciar în tabelul preliminar al obligaţiilor debitorului[4].

[1] Persoana care a formulat contestaţia.

[2] Persoana cu care se judecă în contradictoriu.

[3] În cazul în care sunt redate reprezentări grafice, acestea se vor anexa la prezenta.

[4] Potrivit art. 3 pct. 16 din Legea nr. 85/2006, tabelul *preliminar* de creanţe cuprinde toate creanţele născute înainte de data deschiderii procedurii curente, scadente, sub condiţie sau

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Contestaţia la tabelul suplimentar al creanţelor este mijlocul procedural prin care persoanele interesate – debitor, creditori, alte persoane interesate – contestă creanţele şi drepturile de preferinţă înscrise de lichidator în tabelul suplimentar al creanţelor[1)].

Termenul de introducere. Potrivit art. 73 alin. (2) din Legea nr. 85/2006, astfel cum a fost modificat, începând cu 24.07.2010, prin Art. I pct. 31 din Legea nr. 169/2010, contestaţiile trebuie depuse la tribunal în termen de 5 zile de la publicarea în Buletinul procedurilor de insolvenţă a tabelului preliminar, atât în procedura generală, cât şi în procedura simplificată.

Conform art. 75 din Legea nr. 85/2006, după expirarea termenului de depunere a contestaţiilor şi până la închiderea procedurii, orice parte interesată poate face contestaţie împotriva trecerii unei creanţe sau a unui drept de preferinţă în tabloul definitiv al creanţelor, în cazul descoperirii existenţei unui fals, dol sau erori esenţiale care au determinat admiterea creanţei sau a dreptului de preferinţă, precum şi în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare şi până atunci necunoscute.

Contestaţia la tabelul suplimentar trebuie introdusă la tribunal în termenul comunicat prin notificare, care va fi de cel puţin 10 zile înainte de data stabilită prin încheierea de intrare în faliment, pentru definitivarea tabelului definitiv consolidat [art. 108 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 85/2006].

[2] Titularul cererii. Pot formula contestaţie la tabelul preliminar debitorul, creditorii, precum şi orice altă parte interesată, ca, de exemplu, cei care consimt o cauţiune personală sau o cauţiune reală pentru garantarea obligaţiilor debitorului[2)].

Contestaţia la tabelul preliminar se va judeca, la termenul stabilit prin sentinţa de deschidere a procedurii pentru definitivarea tabelului de creanţe, în contradictoriu cu celelalte părţi ale procedurii, împreună cu toate contestaţiile.

În cazul contestaţiei la tabelul suplimentar, legitimare procesuală activă au, de asemenea, debitorul, creditorii, precum şi orice altă parte interesată.

[3] Obiectul contestaţiei. Pe această cale se poate solicita, spre exemplu, respingerea cererii unui creditor de înscriere a creanţei sale sau reducerea sumei pretinse de acesta ori înregistrarea unei creanţe mai mari a contestatarului decât cea trecută în tabel ori se poate contesta modul de înscriere a creanţei, precum şi ordinea drepturilor de preferinţă etc.

în litigiu, acceptate de către administratorul judiciar în urma verificării acestora. În tabel vor fi menţionate atât suma solicitată de către creditor, cât şi suma acceptată şi rangul de preferinţă. În cazul procedurii simplificate, în acest tabel se vor înregistra şi creanţele născute după deschiderea procedurii şi până la momentul intrării în faliment.

1) Potrivit art. 3 pct. 18 din Legea nr. 85/2006, tabelul *suplimentar* cuprinde toate creanţele născute după data deschiderii procedurii generale şi până la data începerii procedurii falimentului, acceptate de către lichidator în urma verificării acestora. În tabel vor fi menţionate atât suma solicitată de către creditor, cât şi suma acceptată şi rangul de preferinţă.

2) *I. Turcu*, Legea procedurii insolvenţei. Comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 305.

BCU / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[4] Motivele de fapt. Se va justifica în ce calitate s-a formulat contestaţia şi se va arăta ce anume se contestă: legitimitatea unei creanţe, cuantumul creanţei, felul creanţei (garantată sau negarantată), modalităţile de care este afectată, garanţia creanţei, ordinea de prioritate în raport de prevederile art. 123 din lege.

Se va indica, în cazurile prevăzute de art. 69 din lege, modul de calcul cu privire la transformarea creanţelor care nu au fost calculate în valoare monetară sau a căror valoare este supusă modificării ori cu privire la valoarea în lei a creanţelor exprimate în valută.

[5] Temeiul de drept în cazul contestaţiei la tabelul preliminar al creanţelor îl reprezintă dispoziţiile art. 73 din Legea nr. 85/2006, iar pentru contestaţia la tabelul suplimentar al creanţelor, art. 108 din lege.

[6] Probe. Sunt aplicabile regulile prevăzute în Codul de procedură civilă cu privire la probe, respectiv dovezi justificative ale creanţei şi ale actelor de constituire de garanţii, constând în: titlu executoriu, hotărâre judecătorească sau efect de comerţ sau, după caz, contract încheiat de părţi, facturi fiscale, avize de expediţie, contract de ipotecă, gaj, precum şi orice alt înscris doveditor.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului, potrivit art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – este competent tribunalul, prin judecătorul-sindic, conform art. 6 raportat la art. 73 alin. (2) şi alin. (3) din lege şi art. 108 alin. (2) lit. c) din aceeaşi lege.

Principalele modificări aduse de Codul insolvenţei

Termenul. Contestaţiile trebuie depuse la tribunal în termen de 7 zile de la publicarea în Buletinul procedurilor de insolvenţă a tabelului preliminar, atât în procedura generală, cât şi în procedura simplificată.

BCU IASI - BIBLIOTECA UNIVERSITARA

125. Cerere de ridicare a suspendării acţiunilor judiciare şi extrajudiciare pentru realizarea creanţelor asupra debitorului şi valorificarea imediată a bunului supus garanţiei[1)] (1)

Nr.: _____

Data emiterii: _____

I. Date privind dosarul:

Număr dosar _____ anul _____ Tribunal _____ Secţia _____

Judecător-sindic _____

II. Arhiva/registratura instanţei:

Adresa _____ Număr de telefon _____

Programul arhivei/registraturii instanţei _____

III.1. Debitor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____ Cont bancar _____

III.2. Administrator special: _____

(nume şi prenume sau denumirea)

---

1) Prin Ordinul nr. 1692/C/07.07.2006 emis de Ministerul Justiţiei (M.Of. nr. 615 din 17 iulie 2006) au fost aprobate formatul Buletinului procedurilor de insolvenţă şi conţinutul-cadru al citaţiilor, comunicărilor, hotărârilor judecătoreşti, convocărilor, notificărilor şi al altor acte care se publică în acesta şi al dovezii privind îndeplinirea procedurii de citare, comunicare, convocare şi notificare. Art. 4 din ordin prevede că se aprobă formatul şi conţinutul-cadru ale altor acte care se publică în Buletinul procedurilor de insolvenţă, după deschiderea procedurii de insolvenţă, prevăzute în anexele nr. 4.1-4.8 care fac parte integrantă din ordin, la anexa nr. 4.5 fiind cererea de ridicare a suspendării acţiunilor judiciare şi extrajudiciare pentru realizarea creanţelor asupra debitorului şi valorificarea imediată a bunului supus garanţiei.

BCU Cluj / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/Sediul social _____

După caz: Număr de ordine în registrul comerţului /registrul societăţilor agricole/ registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

După caz: Nume şi prenume reprezentant administrator special persoană juridică _____

IV. Creditor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant legal al creditorului _____

Cont bancar _____

V. Administrator judiciar/lichidator judiciar: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în tabloul practicienilor în insolvenţă _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant administrator judiciar/lichidator judiciar persoană juridică _____

VI. Subsemnatul(a)/Subscrisa [2] _____ în calitate de

(denumirea creditorului)

creditor al _____,

(denumirea debitorului)

reprezentat legal prin _____

(nume şi prenume/denumire reprezentant legal)

cu sediul profesional[1] _____,

(al avocatului)

_____

[1] Se completează când este reprezentat prin avocat.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

cu sediul ales în[1] _____, în temeiul:

- art. 39 alin. (1) lit. A a) – obiectul garanţiei nu prezintă o importanţă determinantă pentru reuşita planului de reorganizare propus;

- art. 39 alin. (1) lit. A b) – obiectul garanţiei face parte dintr-un ansamblu funcţional, iar prin desprinderea şi vânzarea lui separată, valoarea bunurilor rămase nu se diminuează;

- art. 39 alin. (1) lit. B a) – nu există o protecţie corespunzătoare a creanţei garantate în raport cu obiectul garanţiei, din cauza diminuării valorii obiectului garanţiei sau existenţei unui pericol real ca aceasta să sufere o diminuare apreciabilă;

- art. 39 alin. (1) lit. B b) – nu există o protecţie corespunzătoare a creanţei garantate în raport cu obiectul garanţiei, din cauza diminuării valorii părţii garantate dintr-o creanţă cu rang inferior, ca urmare a acumulării dobânzilor, majorărilor şi penalităţilor de orice fel la o creanţă garantată cu rang superior;

- art. 39 alin. (1) lit. B c) – nu există o protecţie corespunzătoare a creanţei garantate în raport cu obiectul garanţiei, din cauza lipsei unei asigurări a obiectului garanţiei împotriva riscului pieirii sau deteriorării, formulează prezenta

CERERE DE RIDICARE A SUSPENDĂRII ACŢIUNILOR JUDICIARE ŞI EXTRA-JUDICIARE PENTRU REALIZAREA CREANŢELOR ASUPRA DEBITORULUI ŞI VALORIFICAREA URMĂTOARELOR BUNURI: [3]

mobile _____
_____
_____
garantate cu
- ☐ gaj
- ☐ ipotecă
- ☐ drept de retenţie
- ☐ alte garanţii

imobile _____
_____
_____
garantate cu
- ☐ gaj
- ☐ ipotecă
- ☐ drept de retenţie
- ☐ alte garanţii

VII. Motivarea cererii

Motivarea în fapt **[4]** şi în drept **[5]** a cererii şi raportul de evaluare a bunului/bunurilor a căror valorificare se solicită sunt prezentate în anexă, în număr de _____ file.

---

[1] Se completează dacă creditorul care formulează cererea are domiciliul/sediul social în străinătate, la sediul ales din România urmând să i se facă toate comunicările privind procesul.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

VIII. Probe [6]

În susţinerea prezentei, solicităm administrarea următoarelor probe:

- înscrisuri;

- alte probe.

În acest sens, depunem următoarele documente justificative:

- _____;

- _____.

în număr de _____ file,

- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____, precum şi timbrul judiciar de _____ lei. [7]

IX. Cheltuieli de judecată şi judecarea în lipsă[1)]

În temeiul art. _____ alin. ____ C.proc.civ. solicităm cheltuieli de judecată în sumă de _____ lei, pentru care depunem următoarele documente justificative _____

În temeiul art. _____ alin. ____ C.proc.civ. solicităm judecarea în lipsă.

X. Număr de exemplare depuse:

Depunem prezenta în două exemplare, din care unul pentru instanţă şi unul pentru a fi publicat în Buletinul procedurilor de insolvenţă[2)].

XI. Semnătură:

_____

(numele şi prenumele reprezentantului legal al creditorului)

_____

(semnătura reprezentantului legal al creditorului şi ştampila)

[1)] Opţional.

[2)] Comunicarea cu debitorul şi cu administratorul judiciar se realizează prin publicare în Buletinul procedurilor de insolvenţă.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexă

MOTIVAREA ÎN FAPT ŞI DREPT A CERERII DE RIDICARE A SUSPENDĂRII ACŢIUNILOR JUDICIARE ŞI EXTRAJUDICIARE PENTRU REALIZAREA CREANŢELOR ASUPRA DEBITORULUI ŞI VALORIFICAREA IMEDIATĂ A BUNULUI SUPUS GARANŢIEI

Număr dosar _____ anul _____ Tribunal _____ Secţia _____

Judecător-sindic _____

Creditor care a formulat cererea: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Debitor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

1. MOTIVAREA ÎN FAPT

(text)

2. MOTIVAREA ÎN DREPT

(text)

Semnătură,

_____

(numele şi prenumele reprezentantului legal al creditorului)

_____

(semnătura reprezentantului legal al creditorului şi ştampila)

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu[1)]

[1] Natura juridică. Este vorba despre o procedură judiciară, aplicabilă atât procedurii generale, cât şi celei simplificate, în cadrul căreia, în mod excepţional, prin derogare de la prevederile art. 36 din Legea nr. 85/2006, creditorul titular al unei creanţe garantate cu ipotecă, gaj sau altă garanţie reală mobiliară ori drept de retenţie poate solicita judecătorului-sindic ridicarea suspendării prevăzute la art. 36 cu privire la creanţa sa şi valorificarea imediată, în cadrul procedurii, a bunului asupra căruia poartă garanţia sau dreptul de retenţie.

Art. 39 din lege impune aplicarea corespunzătoare a dispoziţiilor art. 116-118 şi achitarea din preţ a cheltuielilor prevăzute de art. 121 alin. (1) pct. 1 din lege.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are creditorul titular al unei creanţe garantate cu ipotecă, gaj sau altă garanţie reală mobiliară ori drept de retenţie de orice fel.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) au debitorul, administratorul judiciar.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta că reclamantul este titular al unei garanţii reale, şi că, în această calitate, solicită ridicarea suspendării menţionate la art. 36 din lege, cu privire la creanţa sa, în una din situaţiile avute în vedere de alin. (1) al art. 39 din lege, respectiv:

4.1. atunci când valoarea obiectului garanţiei, determinată de un evaluator conform standardelor internaţionale de evaluare, este pe deplin acoperită de valoarea totală a creanţelor şi a părţilor de creanţe garantate cu acel obiect:

a) obiectul garanţiei nu prezintă o importanţă determinantă pentru reuşita planului de reorganizare propus;

b) obiectul garanţiei face parte dintr-un ansamblu funcţional, iar prin desprinderea şi vânzarea lui separată, valoarea bunurilor rămase nu se diminuează.

4.2. atunci când nu există o protecţie corespunzătoare a creanţei garantate în raport cu obiectul garanţiei, din cauza:

a) diminuării valorii obiectului garanţiei sau existenţei unui pericol real ca aceasta să sufere o diminuare apreciabilă;

b) diminuării valorii părţii garantate dintr-o creanţă cu rang inferior, ca urmare a acumulării dobânzilor, majorărilor şi penalităţilor de orice fel la o creanţă garantată cu rang superior;

c) lipsei unei asigurări a obiectului garanţiei împotriva riscului pieirii sau deteriorării.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 39 din Legea nr. 85/2006.

[1)] Pentru instrucţiuni mai ample de completare a modelului pus în discuţie, a se vedea Manualul de Bune Practici în Insolvenţă aflat pe site-ul Ministerului Justiţiei (*http://www.just.ro/*).

BCU IAŞI CENTRU UNIVERSITAR

[6] Probe. Sunt aplicabile regulile Codului de procedură civilă în materie de probe, respectiv înscrisuri, fiind obligatorii: dovezi cu privire la aplicarea procedurii prevăzute de Legea nr. 85/2006 asupra debitorului, contractul de ipotecă, contractul de gaj, alte documente justificative ale garanției deținute, raportul de evaluare a bunului a cărui valorificare se solicită, precum și, în cazul avut în vedere de alin. (1) lit. A b), dovada faptului că obiectul garanției face parte dintr-un ansamblu funcțional, iar prin desprinderea și vânzarea lui separată, valoarea bunurilor rămase nu se diminuează. Astfel, reclamantul, într-o cerere de ridicare a suspendării, trebuie să facă dovada faptului că obiectul garanției face parte dintr-un ansamblu funcțional, iar prin desprinderea și vânzarea lui separată, valoarea bunurilor rămase nu se diminuează, rămânând debitorului/ administratorului sau altei părți interesate sarcina producerii dovezii contrare și, respectiv, a celorlalte elemente.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanța competentă:

a) *teritorial* – competența aparține instanței în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului supus procedurii insolvenței, conform art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – este competent tribunalul, prin judecătorul-sindic, potrivit art. 6 cu referire la art. 39 din aceeași lege.

Principalele modificări aduse de Codul insolvenței

Nu sunt supuse suspendării căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/i și nici acțiunile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului.

Nu sunt supuse suspendării acțiunile judiciare pentru determinarea existenței și/sau cuantumului unor creanțe asupra debitorului, născute după data deschiderii procedurii. Acestea vor fi soluționate de judecătorul-sindic.

Nu sunt supuse suspendării executările silite având ca obiect creanțe născute după data deschiderii procedurii insolvenței. Dacă debitorul nu efectuează plata creanței născute după data deschiderii procedurii în termen de 90 de zile de la scadență, creditorul este îndreptățit la pornirea executării silite, în condițiile legii.

Nu sunt supuse suspendării de drept de la data deschiderii procedurii acțiunile îndreptate împotriva codebitorilor și/sau terților garanți.

Sumele de bani existente în contul debitorului la data deschiderii procedurii și asupra cărora este constituită o ipotecă mobiliară, precum și garanțiile în numerar (*cash colateral*) vor fi distribuite la simpla cerere a creditorului de către administratorul judiciar/lichidatorul judiciar creditorului titular al ipotecii mobiliare, pentru acoperirea creanțelor exigibile ale acestuia, în termen de 5 zile

de la cererea creditorului. În cazul sumelor aferente unui cont *escrow*, în caz de opoziție, acestea vor fi transferate în contul de lichidare după verificarea, de către judecătorul-sindic, a îndeplinirii condițiilor de fond ale contractului.

Ipoteca mobiliară asupra instrumentelor financiare se execută, la cererea creditorului ipotecar, de către administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, iar sumele astfel obținute vor fi distribuite creditorului titular al ipotecii. Valorificarea se va face conform regulilor existente pe piața unde instrumentele financiare sunt tranzacționate, după obținerea acordului prealabil al creditorului titular al ipotecii. Nu sunt supuse suspendării procedurile de executare a ipotecilor mobiliare asupra instrumentelor financiare, în cazul procedurilor de executare în curs, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar preluând procedura din stadiul în care se află [art. 75 alin. (1) din O.U.G. nr. 91/2013].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

126. Cerere de ridicare a dreptului de administrare şi pentru intrarea în procedura de faliment[1)] (1)

Nr.: _____

Data emiterii: _____

I. Date privind dosarul:

Număr dosar _____ anul _____ Tribunal _____

Secţia _____ Judecător-sindic _____

II. Arhiva/registratura instanţei:

Adresa _____ Număr de telefon _____

Programul arhivei/registraturii instanţei _____

III.1. Debitor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____ Cont bancar _____

III.2. Administrator special: _____

(nume şi prenume sau denumirea)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/Sediul social _____

---

1) Prin Ordinul nr. 1692/C/07.07.2006 emis de Ministerul Justiţiei (M.Of. nr. 615 din 17 iulie 2006) au fost aprobate formatul Buletinului procedurilor de insolvenţă şi conţinutul-cadru al citaţiilor, comunicărilor, hotărârilor judecătoreşti, convocărilor, notificărilor şi al altor acte care se publică în acesta şi al dovezii privind îndeplinirea procedurii de citare, comunicare, convocare şi notificare. Art. 4 din ordin prevede că se aprobă formatul şi conţinutul-cadru ale altor acte care se publică în Buletinul procedurilor de insolvenţă, după deschiderea procedurii de insolvenţă, prevăzute în anexele nr. 4.1-4.8, care fac parte integrantă din ordin, la anexa nr. 4.6 fiind cererea de ridicare a dreptului de administrare şi pentru intrarea în procedura de faliment.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

După caz: Număr de ordine în registrul comerţului /registrul societăţilor agricole/ registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

După caz: Nume şi prenume reprezentant administrator special persoană juridică _____

IV. Creditor (reprezentantul comitetului creditorilor): _____ _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant legal al creditorului _____ Cont bancar_____

V. Administrator judiciar: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____

Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în tabloul practicienilor în insolvenţă _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant administrator judiciar persoană juridică _____ _____

VI. Subsemnatul(a)/Subscrisa [2] _____ _____

(nume şi prenume/denumirea persoanei care formulează cererea)

în calitate de administrator judiciar/reprezentant al comitetului creditorilor/administrator special al _____-_____,

(denumirea debitorului)

reprezentat legal prin _____,

(nume şi prenume/denumire reprezentant legal)

cu sediul profesional[1)]_____,

(al avocatului)

_____

1) Se completează când este reprezentat prin avocat.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

cu sediul ales în[1] _____ în dosarul numărul _____/ an _____, înregistrat pe rolul Tribunalului _____ formulează prezenta,

CERERE DE RIDICARE A DREPTULUI DE ADMINISTRARE ŞI PENTRU INTRAREA ÎN PROCEDURA DE FALIMENT [3]

prin care vă rugăm:

1. Să dispuneţi ridicarea dreptului de administrare al debitorului ca urmare a faptului că:

- activitatea pe care o desfăşoară în cadrul procedurii generează pierderi continue;

- realizarea unui plan raţional de activitate este foarte puţin probabilă;

- nu respectă prevederile planului de reorganizare[2].

şi

2. Să dispuneţi începerea procedurii falimentului împotriva debitorului mai sus menţionat, constatând că sunt îndeplinite condiţiile de intrare în procedura falimentului, potrivit

- art. 107 lit. A a) din Legea privind procedura insolvenţei, debitorul şi-a declarat intenţia de a intra în procedura simplificată;

- art. 107 lit. A b) din Legea privind procedura insolvenţei, debitorul nu şi-a declarat intenţia de reorganizare sau, la cererea creditorului de deschidere a procedurii, a contestat că ar fi în stare de insolvenţă, iar contestaţia a fost respinsă de judecătorul sindic;

- art. 107 lit. A c) din Legea privind procedura insolvenţei, niciunul dintre celelalte subiecte de drept îndreptăţite nu a propus un plan de reorganizare, în condiţiile prevăzute la art. 94, sau niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat şi confirmat;

- art. 107 lit. B din Legea privind procedura insolvenţei, debitorul şi-a declarat intenţia de reorganizare, dar nu a propus un plan de reorganizare ori planul propus de acesta nu a fost acceptat şi confirmat;

- art. 107 lit. C din Legea privind procedura insolvenţei, obligaţiile de plată şi celelalte sarcini asumate nu sunt îndeplinite, în condiţiile stipulate prin planul confirmat sau desfăşurarea activităţii debitorului în decursul reorganizării sale aduce pierderii averii sale;

---

[1] Se completează dacă creditorul care formulează opoziţia are domiciliul/sediul social în străinătate, la sediul ales din România urmând să i se facă toate comunicările privind procesul.

[2] Aceste condiţii prevăzute de art. 47 alin. (5) din Legea nr. 85/2006 sunt alternative, iar nu cumulative.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- art. 107 lit. D din Legea privind procedura insolvenţei, a fost aprobat raportul administratorului judiciar prin care se propune, după caz, intrarea debitorului în faliment, potrivit art. 54 alin. (5), sau art. 60 alin. (3).

VII. Motivarea în fapt [4] şi în drept [5] a cererii este prezentată în anexă, în număr de _____ file.

VIII. Probe [6]

În susţinerea prezentei, solicităm administrarea următoarelor probe:

- înscrisuri;

- alte probe.

În acest sens, depunem următoarele documente justificative:

- _____

- _____, în număr de _____ file.

- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei, precum şi timbrul judiciar de _____ lei. **[7]**

IX. Număr de exemplare depuse:

Depunem prezenta în 2 exemplare, din care unul pentru instanţă şi unul pentru a fi publicat în Buletinul procedurilor de insolvenţă[1)].

X. Semnătură:

_____

(numele şi prenumele reprezentant legal al persoanei care a formulat cererea)

_____

(semnătură reprezentant legal al persoanei care a formulat cererea şi ştampilă)

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

1) Comunicarea cu debitorul şi cu administratorul judiciar se realizează prin publicare în Buletinul procedurilor de insolvenţă.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexă

MOTIVAREA ÎN FAPT ŞI DREPT A CERERII DE RIDICARE A DREPTULUI DE ADMINISTRARE ŞI PENTRU INTRAREA ÎN PROCEDURA DE FALIMENT

Număr dosar _____ anul _____ Tribunal _____ Secţia _____

Judecător-sindic _____

Persoana care a formulat cererea: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Debitor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

1. MOTIVAREA ÎN FAPT

(text)

2. MOTIVAREA ÎN DREPT

(text)

Semnătură,

_____

(numele şi prenumele reprezentant legal al persoanei care a formulat cererea)

_____

(semnătură reprezentant legal al persoanei care a formulat cererea şi ştampilă)

Comentariu

[1] Natura juridică. Potrivit art. 3 pct. 23 din Legea nr. 85/2006, prin procedura falimentului se înţelege procedura de insolvenţă concursuală colectivă şi egalitară care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului, fiind urmată de radierea debitorului din registrul unde este înmatriculat. Aceasta priveşte atât procedura simplificată, cât şi procedura

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

generală a insolvenţei. Intrarea în procedura falimentului are ca efect ridicarea dreptului de administrare al debitorului.

[2] Titularul cererii. Pot formula această cerere administratorul judiciar, comitetul creditorilor, administratorul special al debitoarei.

[3] Obiectul. Prin această cerere se solicită ridicarea dreptului de administrare al debitorului şi începerea procedurii falimentului împotriva acestuia.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta că este incidentă una din situaţiile care justifică intrarea în faliment a debitoarei, din cele prevăzute de lege, respectiv:

- art. 107 lit. A a) din Legea privind procedura insolvenţei – debitorul şi-a declarat intenţia de a intra în procedura simplificată;
- art. 107 lit. A b) din Legea privind procedura insolvenţei – debitorul nu şi-a declarat intenţia de reorganizare sau, la cererea creditorului de deschidere a procedurii, a contestat că ar fi în stare de insolvenţă, iar contestaţia a fost respinsă de judecătorul sindic;
- art. 107 lit. A c) din Legea privind procedura insolvenţei – niciunul dintre celelalte subiecte de drept îndreptăţite nu a propus un plan de reorganizare, în condiţiile prevăzute la art. 94, sau niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat şi confirmat;
- art. 107 lit. B din Legea privind procedura insolvenţei – debitorul şi-a declarat intenţia de reorganizare, dar nu a propus un plan de reorganizare ori planul propus de acesta nu a fost acceptat şi confirmat;
- art. 107 lit. C din Legea privind procedura insolvenţei – obligaţiile de plată şi celelalte sarcini asumate nu sunt îndeplinite, în condiţiile stipulate prin planul confirmat sau desfăşurarea activităţii debitorului în decursul reorganizării sale aduce pierderii averii sale;
- art. 107 lit. D din Legea privind procedura insolvenţei – a fost aprobat raportul administratorului judiciar prin care se propune, după caz, intrarea debitorului în faliment, potrivit art. 54 alin. (5), sau art. 60 alin. (3) şi care are ca efect ridicarea dreptului de administrare al debitorului.

[5] Temeiul de drept. Este dat de dispoziţiile art. 107 din Legea nr. 85/2006.

[6] Probe. Sunt aplicabile regulile prevăzute de Codul de procedură civilă în materie probatorie, în principal, înscrisuri, în funcţie de situaţiile avute în vedere de art. 107 din lege: cererea debitorului privind manifestarea de voinţă în sensul aplicării procedurii simplificate, cu înscrisurile prevăzute la art. 28 din lege, cererea creditorului de deschidere a procedurii insolvenţei, contestaţia formulată de debitor la cererea creditorului, modul de soluţionare a acesteia de către judecătorului-sindic, declaraţia debitorului cu privire la intenţia de reorganizare, fără a fi propus un plan de reorganizare, infirmarea planului de reorganizare, raportul administratorului judiciar aprobat de comitetul creditorilor, după caz.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului, potrivit art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – este competent tribunalul, prin judecătorul-sindic, conform art. 6 raportat la art. 107 din lege.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

127. Contestaţie împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar/lichidator[1)] (1)

Nr.: _____

Data emiterii: _____

I. Date privind dosarul:

Număr dosar _____ an _____ Tribunal _____ Secţia _____

Judecător-sindic _____

II. Arhiva/registratura instanţei:

Adresa _____ Număr de telefon _____

Programul arhivei/registraturii instanţei _____

III.1. Debitor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____ Cont bancar _____

III.2. Administrator special _____

(nume şi prenume sau denumirea)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/Sediul social _____

[1)] Prin Ordinul nr. 1692/C/07.072006 emis de Ministerul Justiţiei (M.Of. nr. 615 din 17 iulie 2006) au fost aprobate formatul Buletinului procedurilor de insolvenţă şi conţinutul-cadru al citaţiilor, comunicărilor, hotărârilor judecătoreşti, convocărilor, notificărilor şi al altor acte care se publică în acesta şi al dovezii privind îndeplinirea procedurii de citare, comunicare, convocare şi notificare. Art. 4 din ordin prevede că se aprobă formatul şi conţinutul-cadru ale altor acte care se publică în Buletinul procedurilor de insolvenţă, după deschiderea procedurii de insolvenţă, prevăzute în anexele nr. 4.1-4.8 care fac parte integrantă din ordin, la anexa nr. 4.3. fiind contestaţia împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar/lichidator.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

După caz: Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

După caz: Nume şi prenume reprezentant administrator special persoană juridică _____

IV. Creditor: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant legal al creditorului _____ Cont bancar _____

V. Administrator judiciar/lichidator judiciar: _____ _____

(nume şi prenume sau denumire)

Cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în tabloul practicienilor în insolvenţă _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

Nume şi prenume reprezentant administrator judiciar/lichidator judiciar persoană juridică _____

VI. Subsemnatul(a)/Subscrisa [2] _____ în calitate de _____, reprezentat legal prin _____

(nume şi prenume/denumire reprezentant legal)

cu sediul profesional[1)] _____,

(al avocatului)

cu sediul ales în[2)] _____, în temeiul art. 21 alin. (2)/ art. 75 alin. (1)/ art. 122 alin. (3) din Legea privind procedura insolvenţei, formulează prezenta

---

1) Se completează când este reprezentat prin avocat.

2) Se completează dacă creditorul care formulează contestaţia are domiciliul/sediul social în străinătate, la sediul ales din România urmând să i se facă toate comunicările privind cauza.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CONTESTAŢIE

Împotriva:

- măsurilor luate de administratorul/lichidatorul judiciar, conform raportului lunar din data de ____/____/____ **(A)**;

- măsurii de trecere a unei creanţe sau a unui drept de preferinţă în tabloul definitiv al creanţelor **(B)**;

- raportului asupra fondurilor obţinute din lichidare şi din încasarea de creanţe şi a planului de distribuire între creditori, afişate în copie la uşa instanţei la data de ____/____/____ **(C)**

în contradictoriu cu _____ **[3], în calitate de** _____, cod de identificare fiscală _____ Domiciliul/sediul social _____

Număr de ordine în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____

Tel/Fax _____ E-mail _____

VII. Motivarea contestaţiei

Motivarea în fapt **[4]** şi în drept **[5]** a contestaţiei este prezentată în anexă în număr de _____ file

VIII. Probe [6]

În susţinerea prezentei solicităm administrarea următoarelor probe:

- înscrisuri;

- alte probe.

În acest sens, depunem următoarele **documente justificative:**

- extras de cont;

- alte înscrisuri (opis pentru înscrisuri)

în număr de _____ file, chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____, precum şi timbrul judiciar de _____ lei. **[7]**

IX. Cheltuieli de judecată şi judecarea în lipsă[1)]

În temeiul art. _____ alin. ____ C.proc.civ. solicităm cheltuieli de judecată în sumă de _____ lei, pentru care depunem următoarele documente justificative _____

În temeiul art. _____ alin. ____ C.proc.civ. solicităm judecarea în lipsă.

[1)] Opţional.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

X. Număr de exemplare depuse[1]:

Depunem prezenta în două exemplare, din care unul pentru instanţă şi unul pentru a fi publicat în Buletinul procedurilor de insolvenţă.

XI. Semnătură:

_____

(numele şi prenumele reprezentant legal al contestatorului)

_____

(semnătură reprezentant legal al contestatorului şi ştampila)

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Anexă

MOTIVAREA ÎN FAPT ŞI DREPT A CONTESTAŢIEI

Număr dosar _____ anul _____ Tribunal _____ Secţia _____

Judecător-sindic _____

Contestator[2]: _____

(nume şi prenume sau denumire)

Intimat[3]: _____

(nume şi prenume sau denumire)

1. MOTIVAREA ÎN FAPT

(text)[4]

---

1) Comunicarea se realizează prin publicare în Buletinul procedurilor de insolvenţă.

2) Persoana care a formulat contestaţia.

3) Persoana cu care se judecă în contradictoriu.

4) În cazul în care sunt redate reprezentări grafice, acestea se vor anexa la prezenta.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2. MOTIVAREA ÎN DREPT

(text)

Semnătură,

(numele şi prenumele reprezentantului legal al contestatorului)

(semnătura reprezentantului legal al contestatorului şi ştampila)

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar/lichidator este mijlocul procesual prin care persoanele interesate pot contesta măsurile luate de administratorul judiciar fie prin raportul lunar al acestuia, fie cu privire la măsura de trecere a unei creanţe sau a unui drept de preferinţă în tabloul definitiv al creanţelor, ori împotriva raportului asupra fondurilor obţinute din lichidare şi din încasarea de creanţe şi a planului de distribuire între creditori.

***Termen de introducere*:**

a) În cazul *contestaţiei întemeiate pe prevederile art. 21 alin. (2) din lege*, contestaţia trebuie introdusă în termen de 3 zile de la depunerea raportului lunar cuprinzând descrierea modului în care administratorul şi-a îndeplinit atribuţiile, precum şi justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii sau a altor cheltuieli efectuate din fondurile existente în averea debitorului, prevăzut de alin. (1) al art. 21.

b) În cazul *contestaţiei întemeiate pe dispoziţiile art. 75 din lege*, cererea poate fi formulată după expirarea termenului de depunere a contestaţiilor, prevăzut la art. 73 alin. (2), text de lege care reglementează termenul de formulare a contestaţiilor împotriva creanţelor şi drepturilor de preferinţă trecute în tabelul preliminar al creanţelor, şi până la închiderea procedurii insolvenţei.

c) Termenul de introducere a *contestaţiei reglementate de dispoziţiile art. 122 alin. (3) din lege*, este de 15 zile de la afişarea raportului asupra fondurilor obţinute din lichidare şi din încasarea de creanţe şi a planului de distribuire între creditori.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant)

a) În cazul *contestaţiei întemeiate pe prevederile art. 21 alin. (2) din lege*, titularii cererii sunt debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditori, precum şi orice altă persoană interesată.

Considerăm că, deşi art. 21 alin. (2) din lege nu o prevede, calitatea procesuală activă trebuie recunoscută şi Comitetului creditorilor, având în vedere atribuţia

expres conferită acestuia prin art. 17 alin. (1) lit. c) din lege, respectiv aceea de a lua cunoştinţă despre rapoartele întocmite de administratorul judiciar sau de lichidator, de a le analiza şi, dacă este cazul, de a face contestaţii la acestea.

b) În situaţia *contestaţiei împotriva creanţelor şi drepturilor de preferinţă* trecute în tabelul definitiv al creanţelor, calitate procesuală activă are orice persoană interesată.

c) În cazul *contestaţiei reglementate de prevederile art. 122 din lege*, au calitate procesuală activă comitetul creditorilor sau orice creditor.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât)

a) În cazul *contestaţiei întemeiate pe prevederile art. 21 alin. (2) din lege*, calitate procesuală pasivă are administratorul judiciar. De asemenea, judecătorul-sindic poate cita şi comitetul creditorilor.

b) În situaţia *contestaţiei împotriva creanţelor şi drepturilor de preferinţă* trecute în tabelul definitiv al creanţelor, calitate procesuală pasivă au creditorul care deţine creanţa contestată, dacă acesta nu este chiar contestatorul, administratorul judiciar/lichidatorul, membrii comitetului creditorilor, oricare altă parte interesată, după caz.

c) În cazul *contestaţiei reglementate de prevederile art. 122 din lege*, au calitate procesuală pasivă lichidatorul, debitorul, comitetul creditorilor, atunci când cererea nu este formulată de acesta.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta că:

a) administratorul judiciar nu şi-a îndeplinit corespunzător atribuţiile din perspectiva prevederilor art. 20 din lege, că acţiunile întreprinse şi măsurile adoptate nu satisfac scopul procedurii, motiv pentru care se solicită intervenţia judecătorului-sindic sub aspectul controlului de legalitate a măsurilor şi actelor administratorului judiciar.

b) se va justifica în ce calitate s-a formulat contestaţia şi se va arăta ce anume se contestă: modul de înscriere a unei creanţe ori ordinea dreptului de preferinţă şi că s-a descoperit, ulterior definitivării tabelului de creanţe, existenţa unui fals, dol sau unei erori esenţiale care au determinat admiterea creanţei sau a dreptului de preferinţă, precum şi anumite titluri hotărâtoare şi până atunci necunoscute;

c) se va arăta ce anume se contestă: operaţiunile de lichidare efectuate, cuprinse în raportul întocmit de lichidator şi/sau modul în care se vor distribui sumele de bani realizate în urma lichidării bunurilor din averea debitorului, care încalcă regulile stabilite de lege privind distribuirea sumelor de bani cuvenite creditorilor.

[5] Temeiul de drept este dat, în funcţie de obiectul contestaţiei, de dispoziţiile art. 21, 75 sau 122 din Legea nr. 85/2006.

[6] Probe. Sunt aplicabile regulile prevăzute de Codul de procedură civilă în materie probatorie. În funcţie de obiectul contestaţiei, se vor depune raportul administratorului judiciar întocmit în condiţiile art. 21 alin. (1) din lege, raportul

BCU "ŞTEFAN CEL MARE" UNIVERSITY LIBRARY

asupra fondurilor obţinute din lichidare şi din încasarea de creanţe, planul de distribuire între creditori întocmit conform art. 122 din lege, orice alte probe care justifică introducerea contestaţiei în condiţiile art. 75 alin. (1) din lege cu privire la descoperirea existenţei unui fals, dol sau unei erori esenţiale care au determinat admiterea creanţei sau a dreptului de preferinţă, precum şi în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare şi până atunci necunoscute.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului supus procedurii insolvenţei, conform art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – este competent tribunalul, prin judecătorul-sindic, potrivit art. 6 cu referire la art. 21 alin. (4), art. 75 alin. (2) sau art. 122 alin. (4) din aceeaşi lege.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

128. Cerere de înlocuire judiciară a administratorului judiciar/lichidatorului

Tribunalul _____
Secţia _____
Judecător-sindic _____
Dosar nr. _____
Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, înmatriculată în registrul comerţului/ registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre sub nr._____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin _____, în calitate de _____, formulez prezenta

Cerere de înlocuire a administratorului judiciar/lichidatorului _____ al debitoarei _____

prin care solicit, în contradictoriu cu **[3]** _____

- înlocuirea administratorului judiciar/lichidatorului;
- aplicarea unei amenzi judiciare în cuantum de _____
- obligarea administratorului judiciar/lichidatorului la plata sumei de _____, reprezentând contravaloarea prejudiciului cauzat.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. ____ din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- următoarele înscrisuri: _____
- chitanţă privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IASI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Această cerere reprezintă mijlocul procedural prin care persoanele interesate solicită înlocuirea administratorului judiciar sau a lichidatorului debitoarei supuse procedurii prevăzute de Legea nr. 85/2006.

Administratorul judiciar sau, după caz, lichidatorul va putea fi sancţionat şi cu amendă judiciară de la 1.000 lei la 5.000 lei în cazul în care acesta, din culpă sau cu rea-credinţă, nu îşi îndeplineşte sau îndeplineşte cu întârziere atribuţiile prevăzute de lege sau stabilite de judecătorul-sindic.

De asemenea, dacă prin fapta culpabilă sau intenţionată a administratorul judiciar/lichidatorului a fost cauzat vreun prejudiciu părţii, aceasta va putea cere judecătorului-sindic să-l oblige pe administratorul judiciar/lichidator la acoperirea prejudiciului produs.

Termen de introducere. Cererea poate fi formulată în orice stadiu al procedurii.

[2] Calitate procesuală activă. Cererea poate fi formulată de comitetul creditorilor. Înlocuirea poate fi dispusă şi de judecătorul-sindic, din oficiu.

[3] Calitate procesuală pasivă are administratorul judiciar sau, după caz, lichidatorul. De asemenea, pentru a lua această măsură, judecătorul-sindic va cita şi comitetul creditorilor.

[4] Motivele acţiunii. Se va arăta în ce calitate s-a formulat cererea şi se vor indica motivele temeinice care au determinat introducerea acţiunii, care pot fi, spre exemplu: neîndeplinirea obligaţiilor şi atribuţiilor prevăzute de art. 20 sau, după caz, de art. 25 din lege sau stabilite de judecătorul-sindic ori îndeplinirea cu întârziere a acestora; exercitarea cu rea-credinţă a acestor obligaţii; excluderea din Uniunea Naţională a Practicienilor în Insolvenţă; suspendarea calităţii de practician în insolvenţă; încetarea calităţii de practician în insolvenţă etc.[1)]

Se va motiva că, din cauza neîndeplinirii sau îndeplinirii cu întârziere, din culpa sau datorită relei-credinţe a administratorului judiciar/lichidatorului, s-a produs un prejudiciu celui care a introdus cererea, a cărui reparare se solicită, indicându-se şi cuantumul acestuia.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 22 alin. (2), (3) şi (4) din Legea nr. 85/2006 – în cazul înlocuirii administratorului şi de art. 24 raportat la

---

[1)] În legătură cu statutul practicianului în insolvenţă, a se vedea O.U.G. nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă, aprobată prin Legea nr. 254/2007, act normativ care reglementează o serie de incompatibilităţi între calitatea de practician în insolvenţă şi alte profesii, precum şi unele interdicţii în ceea ce priveşte dobândirea calităţii de practician în insolvenţă de către persoanele care au deţinut anumite funcţii sau calităţi pentru a preveni unele conflicte de interese ce pot apărea. Prin art. 77 alin. (1) din O.U.G. nr. 86/2006 au fost abrogate dispoziţiile art. 19 alin. (6) şi (7) din Legea nr. 85/2006, care prevedeau situaţiile de incompatibilitate pentru unele categorii de persoane în ceea ce priveşte calitatea de lichidator, respectiv obligaţia administratorului judiciar/lichidatorului de a se abţine în anumite situaţii, precum şi instituţia recuzării în ceea ce îi priveşte pe aceştia.

art. 22 alin. (2), (3) şi (4) din aceeaşi lege – în cazul înlocuirii lichidatorului, raportat la art. 11 alin. (1) lit. e) din lege.

[6] Probe. Sunt aplicabile regulile Codului de procedură civilă în materie de probe, respectiv probatoriul se va baza pe înscrisurile aflate la dosar, din care rezultă numirea administratorului judiciar/lichidatorului în cauză şi stadiul îndeplinirii atribuţiilor acestuia, precum şi orice alte probe doveditoare, cu privire la motivele invocate.

[7] Timbrajul. Când cererea este formulată de comitetul creditorilor, taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului, potrivit art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – este competent tribunalul, prin judecătorul-sindic, conform art. 6, art. 11 alin. (1) lit. e) raportat la art. 22 alin. (2), respectiv art. 24 din aceeaşi lege.

Principalele modificări aduse de Codul Insolvenţei

Potrivit O.U.G. nr. 91/2013, înlocuirea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar este supusă următoarelor reguli:

- în orice stadiu al procedurii, judecătorul-sindic, din oficiu sau ca urmare a adoptării unei hotărâri a adunării creditorilor în acest sens, cu votul a mai mult de 50% din valoarea totală a creanţelor cu drept de vot, îl poate înlocui pe administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, pentru motive temeinice.
- în orice moment al procedurii, la cererea administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, pentru motive bine justificate, judecătorul-sindic poate încuviinţa înlocuirea acestuia, în urma analizei cererii. În acest caz, judecătorul-sindic va desemna un alt administrator judiciar/lichidator judiciar provizoriu [art. 57 alin. (4) şi (5)].

BCU IAŞI UNIVERSITY LIBRARY

129. Acțiune în anularea actelor juridice frauduloase încheiate în dauna drepturilor creditorilor

Tribunalul _____

Secţia _____

Judecător-sindic_____

Dosar nr. _____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, numărul de ordine în tabloul practicienilor în insolvenţă _____, cod de identificare fiscală _____, în calitate de administrator judiciar/lichidator al debitoarei _____, în calitate de reclamantă, chem în judecată pe S. **[3]** _____ cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/registrul societăţilor agricole/în registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea contractului nr. ____/_____ încheiat de debitorul _____ şi pârâtul _____, în dauna drepturilor creditorilor

De asemenea, solicit să dispuneţi:

– repunerea părţilor în situaţia anterioară;

– obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 79 şi 81 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez: înscrisuri, respectiv _____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU ALEXANDRU IOAN CUZA UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, având ca scop anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în paguba creditorilor.

Termen de introducere. Acţiunea poate fi promovată în termen de un an de la data expirării termenului stabilit pentru întocmirea raportului prevăzut la art. 20 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2006, dar nu mai târziu de 16 luni de la data deschiderii procedurii.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant). Potrivit art. 79 din lege, titularul acţiunii este administratorul judiciar sau lichidatorul debitorului aflat în procedura insolvenţei, care exercită acţiunea în numele acestuia.

Conform art. 81 alin. (2) din lege, în cazul în care administratorul judiciar sau lichidatorul nu exercită această acţiune, comitetul creditorilor poate introduce la judecătorul-sindic o astfel de cerere.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are cealaltă parte contractantă la încheierea actului a cărui anulare se solicită.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta în ce mod au fost prejudiciaţi creditorii prin încheierea actului a cărui anulare se solicită şi că debitorul a avut reprezentarea faptului că încheierea actului va contribui la crearea stării de insolvenţă, respectiv existenţa fraudei care trebuie motivată.

Totodată, se va specifica faptul că actul s-a încheiat în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii şi că acţiunea este promovată în termenul legal.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 79 şi ale art. 81 din Legea nr. 85/2006.

[6] Probe. Sunt aplicabile regulile prevăzute de Codul de procedură civilă în materie de probe, respectiv înscrisuri, fiind obligatorii: actul a cărui anulare se cere, dovezi cu privire la aplicarea procedurii prevăzute de Legea nr. 85/2006 asupra debitorului şi cu privire la desemnarea administratorului judiciar/lichidatorului, respectiv hotărârea de deschidere a procedurii şi, după caz, de intrare în faliment atât prin procedura generală, cât şi prin procedura simplificată, încheierea de desemnare, ori de confirmare sau înlocuire a administratorului judiciar/ lichidatorului, precum şi orice alte probe cu privire la existenţa caracterului fraudulos al actului în dauna drepturilor creditorilor.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 77 din Legea nr. 85/2006, acţiunile introduse de administratorul judiciar în anularea actelor frauduloase, la fel şi cele introduse de lichidator în acelaşi scop sunt scutite de plata taxei judiciare de timbru.

Când cererea este formulată de comitetul creditorilor, taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

BCU "CAROL I" UNIVERSITY LIBRARY

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului supus procedurii insolvenţei, conform art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – este competent tribunalul, prin judecătorul-sindic, potrivit art. 79 raportat la art. 6 şi art. 11 lit. h) din aceeaşi lege.

Principalele modificări aduse de Codul Insolvenței

Art. 117 alin. (1) din O.U.G. nr. 91/2013 prevede că: „Administratorul judiciar/lichidatorul judiciar poate introduce la judecătorul-sindic acţiuni pentru anularea actelor sau operaţiunilor frauduloase ale debitorului în dauna drepturilor creditorilor, în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii".

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

130. Acţiune în anularea actelor juridice privind constituirea sau transmiterea unor drepturi patrimoniale

Tribunalul _____

Secţia _____

Judecător-sindic_____

Dosar nr. _____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, numărul de ordine în tabloul practicienilor în insolvenţă, cod de identificare fiscală _____, în calitate de administrator judiciar/lichidator al debitoarei _____, în calitate de reclamantă, chem în judecată pe **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul societăţilor agricole/registrul asociaţiilor şi fundaţiilor/alte registre _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea _____ încheiat de debitorul _____ şi pârâta _____ [4]

De asemenea, solicit să dispuneţi:

- obligarea pârâtei la restituirea bunurilor transmise şi a valorii altor prestaţii executate;

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 80 şi 81 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei.

Probe [7]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez: înscrisuri, respectiv _____ **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

BCU IAŞI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, având ca scop anularea actelor încheiate de debitor cu terţii, cu privire la constituirea sau transmiterea unor drepturi patrimoniale.

Termen de introducere. Acţiunea poate fi promovată în termen de un an de la data expirării termenului stabilit pentru întocmirea raportului prevăzut la art. 20 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2006, dar nu mai târziu de 16 luni de la data deschiderii procedurii.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant). Potrivit art. 81 din lege, titularul acţiunii este administratorul judiciar sau lichidatorul debitorului aflat în procedura insolvenţei, care exercită acţiunea în numele acestuia.

Conform art. 81 alin. (2) din lege, în cazul în care administratorul judiciar sau lichidatorul nu exercită această acţiune, comitetul creditorilor poate introduce la judecătorul-sindic o astfel de cerere.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are cealaltă parte contractantă la încheierea actului juridic, respectiv a operaţiunii a cărei anulare se solicită.

[4] Obiectul acţiunii. Art. 80 din lege prevede în mod expres şi limitativ actele şi operaţiunile a căror anulare se poate cere. Astfel, administratorul judiciar/lichidatorul poate cere anularea constituirilor sau transferurilor de drepturi patrimoniale către terţi realizate de debitor prin următoarele ***operaţiuni***:

a) acte de transfer cu titlu gratuit, efectuate în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii, cu excepţia sponsorizările în scop umanitar;

b) operaţiuni comerciale în care prestaţia debitorului depăşeşte vădit pe cea primită, efectuate în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii;

c) acte încheiate, în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii, cu intenţia tuturor părţilor implicate în acestea de a sustrage bunuri de la urmărirea de către creditori sau de a le leza în orice alt fel drepturile;

d) acte de transfer de proprietate către un creditor pentru stingerea unei datorii anterioare sau în folosul acestuia, efectuate în cele 120 de zile anterioare deschiderii procedurii, dacă suma pe care creditorul ar putea să o obţină în caz de faliment al debitorului este mai mică decât valoarea actului de transfer;

e) constituirea ori perfectarea unei garanţii reale pentru o creanţă care era chirografară, în cele 120 de zile anterioare deschiderii procedurii;

f) plăţile anticipate ale datoriilor, efectuate în cele 120 de zile anterioare deschiderii procedurii, dacă scadenţa lor fusese stabilită pentru o dată ulterioară deschiderii procedurii;

g) actele de transfer sau asumarea de obligaţii efectuate de debitor într-o perioadă de 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii, cu intenţia de a ascunde/întârzia starea de insolvenţă ori de a frauda o persoană fizică sau juridică faţă de care era la data efectuării transferului unor operaţiuni cu instrumente financiare

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" UNIVERSITY LIBRARY

derivate, inclusiv ducerea la îndeplinire a unui acord de compensare bilaterală (*netting*), realizate în baza unui contract financiar calificat, ori a devenit ulterior debitor, în sensul prezentei legi.

Ca excepţie, prevederile alin. (1) lit. d)-f) nu sunt aplicabile actelor încheiate, cu bună-credinţă, în executarea unui acord cu creditorii, încheiat ca urmare a unor negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor debitorului, sub rezerva ca acordul să fi fost de natură a conduce, în mod rezonabil, la redresarea financiară a debitorului şi să nu aibă ca scop prejudicierea şi/sau discriminarea unor creditori. Prevederile de mai sus se aplică şi actelor juridice încheiate în cadrul procedurii prevăzute de Legea nr. 381/2009 privind introducerea concordatului preventiv şi mandatului ad-hoc.

De asemenea, vor putea fi anulate, dacă sunt în dauna creditorilor, următoarele operaţiuni, încheiate de către debitor în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii:

a) cu un asociat comanditat sau cu un asociat deţinând cel puţin 20% din capitalul societăţii comerciale ori, după caz, din drepturile de vot în adunarea generală a asociaţilor, atunci când debitorul este respectiva societate în comandită, respectiv o societate agricolă, în nume colectiv sau cu răspundere limitată;

b) cu un membru sau administrator, atunci când debitorul este un grup de interes economic;

c) cu un acţionar deţinând cel puţin 20% din acţiunile debitorului ori, după caz, din drepturile de vot în adunarea generală a acţionarilor, atunci când debitorul este respectiva societate pe acţiuni;

d) cu un administrator, director sau un membru al organelor de supraveghere a debitorului, societate cooperativă, societate pe acţiuni, cu răspundere limitată sau, după caz, societate agricolă;

e) cu orice altă persoană fizică ori juridică, deţinând o poziţie dominantă asupra debitorului sau activităţii sale;

f) cu un coindivizar asupra unui bun comun.

Ca excepţie, nu se va putea cere anularea unui transfer cu caracter patrimonial, făcut de către debitor în cursul desfăşurării normale a activităţii sale, prevede art. 82 din lege.

[5] Motivele de fapt. Se va arăta că actul a cărui anulare se cere face parte din categoria celor expres şi limitativ prevăzute de lege şi se va menţiona că acţiunea este formulată în termenul legal.

În cazul actelor prevăzute de art. 80 din lege, nu trebuie dovedită existenţa fraudei, aceasta fiind prezumată.

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 80 şi 81 din Legea nr. 85/2006.

[7] Probe. Sunt aplicabile regulile prevăzute de Codul de procedură civilă în materie de probe, respectiv înscrisuri, fiind obligatoriu actul a cărui anulare se cere, dovezi cu privire la aflarea debitorului în procedura prevăzută de Legea nr. 85/2006 şi la calitatea celui care a introdus cererea (hotărârea de deschidere

BCU CLUJ-NAPOCA UNIVERSITY LIBRARY

a procedurii şi, după caz, de intrare în faliment atât prin procedura generală, cât şi prin procedura simplificată, încheierea de desemnare ori de confirmare sau înlocuire a administratorului judiciar sau a lichidatorului numit de judecătorul-sindic), raportul prevăzut de art. 20 alin. (1) lit. b) din lege, precum şi orice alte acte doveditoare ori probe admise de lege.

[8] Timbrajul. Potrivit art. 77 din Legea nr. 85/2006, acţiunile introduse de administratorul judiciar în anularea constituirilor sau transferurilor de drepturi patrimoniale către terţi, precum şi cele introduse de lichidator în acelaşi scop sunt scutite de plata taxei judiciare de timbru.

Atunci când cererea este introdusă de comitetul creditorilor, taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului supus procedurii insolvenţei, conform art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – este competent tribunalul, prin judecătorul-sindic, potrivit art. 6 raportat art. 11 alin. (1) lit. h) şi art. 80 din aceeaşi lege.

Principalele modificări aduse de Codul Insolvenţei

Art. 117 alin. (2) din O.U.G. nr. 91/2013 prevede că: „Următoarele acte sau operaţiuni ale debitorului vor putea fi anulate, pentru restituirea bunurilor transferate sau a valorii altor prestaţii executate: a) acte de transfer cu titlu gratuit, efectuate în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii; sunt exceptate sponsorizările în scop umanitar; b) operaţiuni în care prestaţia debitorului depăşeşte vădit pe cea primită, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii; c) acte încheiate în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii, cu intenţia tuturor părţilor implicate în acestea de a sustrage bunuri de la urmărirea de către creditori sau de a le leza în orice alt fel drepturile; d) acte de transfer de proprietate către un creditor pentru stingerea unei datorii anterioare sau în folosul acestuia, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii, dacă suma pe care creditorul ar putea să o obţină în caz de faliment al debitorului este mai mică decât valoarea actului de transfer; e) constituirea unui drept de preferinţă pentru o creanţă care era chirografară, în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii; f) plăţile anticipate ale datoriilor, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii, dacă scadenţa lor fusese stabilită pentru o dată ulterioară deschiderii procedurii; g) actele de transfer sau asumarea de obligaţii efectuate de debitor într-o perioadă de 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii, cu intenţia de a ascunde/întârzia starea de insolvenţă ori de a frauda un creditor".

131. Acțiune privind atragerea răspunderii membrilor organelor de conducere pentru suportarea unei părți din pasivul debitorului persoană juridică

Tribunalul _____

Secția _____

Dosar nr. _____

Termen la data de _____

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____ cu sediul în _____, numărul de ordine în tabloul practicienilor în insolvență _____ cod de identificare fiscală _____ administrator judiciar/lichidator al debitoarei _____/comitetul creditorilor, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____ domiciliat în _____ și pe _____ domiciliat în _____, în calitate de pârâți, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâților să suporte pasivul debitorului _____, în sumă de _____ lei

De asemenea, solicit obligarea pârâților la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Îmi întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 138-140 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe:_____

Anexez:

- următoarele înscrisuri: _____
- chitanță privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, personală, întemeiată pe răspunderea civilă (contractuală sau delictuală, în funcţie de izvorul obligaţiei încălcate) a membrilor organelor de supraveghere din cadrul societăţii sau de conducere ale debitorului aflat în procedura prevăzută de Legea nr. 85/2006, precum şi a oricărei persoane care a cauzat starea de insolvenţă a debitorului.

De asemenea, prin această cerere se poate solicita şi instituirea de către judecătorul-sindic a unor măsuri asigurătorii asupra bunurilor din averea persoanelor urmărite conform art. 138. Cererea de instituire a măsurilor asiguratorii poate fi formulată şi ulterior introducerii acţiunii prevăzute de art. 138.

Termenul de introducere. Prescripţia dreptului la acţiune. Introducerea unei acţiuni întemeiate pe dispoziţiile art. 138 alin. (1) din lege poate avea loc numai între data deschiderii procedurii insolvenţei şi data închiderii procedurii.

Acţiunea prevăzută la art. 138 se prescrie în termen de 3 ani. Prescripţia începe să curgă de la data la care a fost cunoscută sau trebuia cunoscută persoana care a cauzat apariţia stării de insolvenţă, dar nu mai târziu de 2 ani de la data pronunţării deschiderii procedurii.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) au administratorul judiciar sau lichidatorul.

De asemenea, dacă administratorul judiciar ori, după caz, lichidatorul nu a indicat persoanele culpabile de starea de insolvenţă a debitorului şi/sau a hotărât că nu este cazul să introducă acţiunea, aceasta poate fi introdusă de preşedintele Comitetului creditorilor în urma hotărârii adunării creditorilor ori, dacă nu s-a constituit comitetul creditorilor, de un creditor desemnat de adunarea creditorilor. De asemenea, poate introduce această acţiune, în aceleaşi condiţii, creditorul care deţine mai mult de 50% din valoarea creanţelor înscrise la masa credală.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) au membrii organelor de conducere sau de supraveghere din cadrul persoanei juridice debitoare, respectiv: administratorii, directorii, cenzorii, auditorii financiari, precum şi orice altă persoană care, prin faptele sale, a cauzat starea de insolvenţă a debitorului.

În caz de pluralitate, răspunderea acestora este solidară, cu condiţia ca apariţia stării de insolvenţă să fie contemporană sau anterioară perioadei de timp în care şi-au exercitat mandatul ori în care au deţinut poziţia care ar fi putut cauza insolvenţa. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate dacă în organele colegiale de conducere ale persoanei juridice s-au opus la actele ori faptele care au cauzat insolvenţa sau au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolvenţa şi au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziţia lor la aceste decizii.

[4] Motivele de fapt. Se va indica funcţia deţinută de pârâţi în cadrul persoanei juridice, pentru verificarea calităţii procesuale pasive a acestora, şi se vor arăta fapta sau faptele, săvârşite de pârâţi, în cursul mandatului lor, care au cauzat starea de insolvenţă, respectiv:

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" IAŞI UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

a) au folosit bunurile sau creditele persoanei juridice în folosul propriu sau în cel al unei alte persoane;

b) au făcut acte de comerţ în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice;

c) au dispus, în interes personal, continuarea unei activităţi care ducea, în mod vădit, persoana juridică la încetarea de plăţi;

d) au ţinut o contabilitate fictivă, au făcut să dispară unele documente contabile sau nu au ţinut contabilitatea în conformitate cu legea;

e) au deturnat sau au ascuns o parte din activul persoanei juridice ori au mărit în mod fictiv pasivul acesteia;

f) au folosit mijloace ruinătoare pentru a procura persoanei juridice fonduri, în scopul întârzierii încetării de plăţi;

g) în luna precedentă încetării plăţilor, au plătit sau au dispus să se plătească cu preferinţă unui creditor, în dauna celorlalţi creditori.

În cazul plaţilor prevăzute la alin. (1) lit. g), răspunderea reprezentantului legal al persoanei juridice nu va putea fi angajată dacă acestea au fost efectuate, cu bună-credinţă, în executarea unui acord cu creditorii, încheiat ca urmare a unor negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor sale, sub rezerva ca acordul să fi fost de natură a conduce, în mod rezonabil, la redresarea financiară a debitorului şi să nu fi avut ca scop prejudicierea şi/sau discriminarea unor creditori. În raportul întocmit în conformitate cu dispoziţiile art. 59 alin. (1), administratorul judiciar/lichidatorul va preciza dacă plăţile prevăzute la alin. (1) lit. g) au fost efectuate în executarea unui astfel de acord. Prevederile mai sus menţionate se vor aplica şi în cazul în care acordul se realizează în cadrul procedurii prevăzute de Legea nr. 381/2009.

În continuare, se va motiva existenţa prejudiciului, legătura de cauzalitate dintre faptele săvârşite şi starea de insolvenţă a debitorului şi culpa pârâţilor.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 138-140 din Legea nr. 85/2006.

[6] Probe. Sunt aplicabile regulile prevăzute de Codul de procedură civilă în materie de probe, respectiv:

a) *înscrisuri* – de regulă, raportul asupra cauzelor insolvenţei întocmit de administratorul judiciar/lichidatorul din care rezultă cauzele şi împrejurările care au condus persoana juridică debitoare la starea de insolvenţă, cu menţionarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă şi existenţa premiselor angajării răspunderii acestora în condiţiile art. 138, actul constitutiv al persoanei juridice şi eventuale acte de modificare a acestuia cu privire la numirea membrilor organelor de conducere ori de supraveghere, precum şi orice alte înscrisuri socotite utile cauzei, inclusiv cele administrate în cauza care are ca obiect deschiderea procedurii prevăzute de Legea nr. 85/2006;

b) *interogatoriul pârâţilor* – pe aspectul faptelor săvârşite de membrii organelor de conducere sau de supraveghere ori al persoanelor care au cauzat starea

de insolvenţă şi al dovedirii legăturii de cauzalitate dintre fapta personală şi prejudiciul suferit în averea debitorului, urmat de cel al creditorului;

c) *expertiza tehnică de specialitate* pentru dovedirea elementelor răspunderii civile, mai ales în ipoteza prevăzută de art. 138 alin. (3) din lege.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 77 din lege, toate acţiunile introduse de administratorul judiciar sau de lichidator în aplicarea dispoziţiilor prezentei legi, inclusiv pentru recuperarea creanţelor, sunt scutite de taxe de timbru.

Atunci când acţiunea este introdusă de comitetul creditorilor, taxa judiciară de timbru este de 200 lei, potrivit art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – competenţa aparţine instanţei în a cărei rază teritorială se află sediul debitorului supus procedurii insolvenţei, potrivit art. 6 din Legea nr. 85/2006;

b) *material* – este competent tribunalul, prin judecătorul-sindic, conform art. 6 raportat la art. 11 alin. (1) lit. g) şi art. 138 din aceeaşi lege.

Principalele modificări aduse de Codul Insolvenței

În cazul nepredării documentelor contabile către administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, atât culpa, cât şi legătura de cauzalitate între faptă şi prejudiciu se prezumă. Prezumţia este relativă.

Enumerarea faptelor de la art. 138 alin. (1) din Legea nr. 85/2006 devine exemplificativă, prin adăugarea unei noi litere, lit. h): orice altă faptă săvârşită cu intenţie, care a contribuit la starea de insolvenţă a debitorului, constatată potrivit prevederilor prezentei ordonanţe de urgenţă.

Dacă s-a pronunţat o sentinţă prin care judecătorul-sindic a dispus atragerea răspunderii patrimoniale a administratorului statutar, aceasta va fi comunicată către Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, din oficiu.

Persoana împotriva căreia s-a pronunţat o hotărâre definitivă de atragere a răspunderii nu mai poate fi desemnată administrator sau, dacă este administrator în alte societăţi, va fi decăzută din acest drept timp de 10 ani de la data rămânerii definitivă a hotărârii.

BCU IASI UNIVERSITY LIBRARY

132. Acțiune în pretenții întemeiată pe nerespectarea obligației privind plata prețului vânzării între profesioniști

Domnule Președinte, [1]

Subscrisa S. **[2]** _____ cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerțului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de reclamantă, chem în judecat pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerțului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtei la plata sumei de _____, reprezentând contravaloare marfă livrată și neachitată [4]

De asemenea, solicităm să dispuneți:

- obligarea pârâtei la plata sumei de _____ cu titlu de penalități de întârziere;/ obligarea pârâtei la plata de dobânzi în sumă de _____, precum și plata acestora în continuare până la achitarea integrală a debitului;

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Ne întemeiem acțiunea pe dispozițiile art. 1719, 1724 și 1721 C.civ. raportate la dispozițiile O.G. nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, aprobată prin Legea nr. 43/2012, completată prin Legea nr. 72/2013.

Probe [7]: În dovedire, solicităm următoarele probe: _____

Anexăm:

- înscrisuri, respectiv: _____
- chitanța privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei; **[8]**
- dovada participării la ședința de informare cu privire la avantajele medierii. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[10]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acțiune în realizare, patrimonială, personală, prin care reclamantul-vânzător solicită de la pârâtul-cumpărător plata unei sume de bani reprezentând prețul mărfii vândute.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are vânzătorul din contractul de vânzare-cumpărare.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are cumpărătorul din contractul de vânzare-cumpărare.

[4] Obiectul acțiunii. Se va solicita plata prețului prevăzut în contract, precum și dobânda pentru întârzierea în plata prețului (cea convenită de părți la încheierea contractului sau, dacă nu a fost stabilită, dobânda legală penalizatoare, potrivit art. 3 din O.G. nr. 13/2011).

În raporturile dintre profesioniști, potrivit art. 3 alin. (2^1) din acest act normativ, introdus prin Legea nr. 72/2013, dobânda legală penalizatoare se stabilește la nivelul ratei dobânzii de referință (care este rata dobânzii de politică monetară stabilită prin hotărâre a Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României) plus 8 puncte procentuale. Nivelul ratei dobânzii de referință a Băncii Naționale a României se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin grija Băncii Naționale a României, ori de câte ori nivelul ratei dobânzii de politică monetară se modifică.

Dobânzile curg de la data scadenței, întrucât cumpărătorul se află de drept în întârziere. Astfel, potrivit art. 1523 alin. (2) lit. d) C.civ., debitorul se află de drept în întârziere atunci când nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi.

De asemenea, potrivit art. 1725 alin. (1) C.civ., în cazul vânzării bunurilor mobile, cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale dacă, la scadență, nici nu a plătit prețul și nici nu a preluat bunul.

În situația în care părțile au încheiat un contract scris și au inserat clauza penală privind plata penalităților de întârziere, se va solicita plata penalităților, în conformitate cu această clauză. Potrivit art. 1538 alin. (1) C.civ., clauza penală este aceea prin care părțile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestație în cazul neexecutării obligației principale. Deși art. 1538 alin. (1) se referă doar la neexecutarea obligației principale, din interpretarea sistematică a acestui text în corelație cu art. 1539 rezultă că o clauză penală se poate stipula și pentru cazul în care obligația nu a fost executată la timp sau la locul stabilit.

Potrivit art. 14 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 72/2013, sunt calificate de lege ca fiind clauze abuzive, nefiind necesară verificarea existenței circumstanțelor prevăzute la art. 13 din același act normativ sau a altor circumstanțe specifice cauzei, clauzele contractuale care exclud posibilitatea aplicării de dobânzi penalizatoare sau stabilesc dobânzi penalizatoare inferioare dobânzii legale penalizatoare și cele care elimină posibilitatea plății de daune-interese suplimentare.

Clauza penală, fiind o convenţie accesorie, urmează regulile de aplicare în timp statuate la art. 102 din Legea nr. 71/2011, potrivit cărora „contractul este supus dispoziţiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce priveşte încheierea, interpretarea, efectele, executarea şi încetarea sa", astfel încât dispoziţiile art. 1538-1543 C.civ. nu sunt aplicabile pentru clauza penală stipulată anterior intrării în vigoare a Codului civil. Cu toate acestea, potrivit art. 115 din Legea nr. 71/2011, clauza penală convenită după intrarea în vigoare a Codului civil produce efectele prevăzute de acesta, indiferent de data naşterii obligaţiei principale.

Potrivit art. 1538 alin. (2) C.civ., în caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligaţiei principale, fie clauza penală. Alin. (2) al art. 1538 trebuie citit împreună cu art. 1539, care nu permite creditorului, ca regulă, cumulul penalităţii cu executarea silită în natură, cu excepţia cazului în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. Astfel, potrivit art. 1539 C.civ., „creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligaţiei principale, cât şi plata penalităţii, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligaţiei principale, cât şi a penalităţii, dacă nu renunţă la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligaţiei". Prin urmare, alin. (2) al art. 1538 dă creditorului un drept de opţiune între clauza penală şi executarea silită în natură, în vreme ce art. 1539 interzice expres cumulul celor două. Excepţia o constituie cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. În acest caz, creditorul va avea dreptul atât la executarea silită în natură, cât şi la despăgubirea pentru prejudiciul încercat prin întârzierea în executarea obligaţiei sau prin neexecutarea ei la locul stabilit, despăgubire evaluată convenţional sub forma clauzei penale.

Momentul de la care penalităţile fixate de părţi prin intermediul unei clauze penale vor curge se stabileşte potrivit regulilor stabilite de art. 1523, respectiv art. 1725 C.civ.

În ceea ce priveşte cumulul penalităţilor de întârziere cu dobânda legală, sub incidenţa vechiului Cod civil, prin Decizia nr. XI/24.10.2005, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în Secţii Unite, deliberând asupra recursului în interesul legii declarat de Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 1, 2 şi ale art. 3 alin. (1) şi (2) din O.G. nr. 9/2000 aprobată prin Legea nr. 356/2002 (în prezent abrogată), a stabilit că „orice clauză penală prin care se stabileşte obligaţia restituirii la scadenţă sume împrumutate, sub sancţiunea penalităţilor de întârziere, pe lângă dobânda contractuală convenită sau pe lângă dobânda legală, contravine prevederilor legii". În motivarea acestei decizii s-a arătat că prin Legea nr. 313/1879 ale cărei dispoziţii sunt în vigoare şi constituţionale, potrivit DCC nr. 524/02.12.1997 s-a prevăzut la art. 1 că este nulă clauza penală din contractele de împrumut sau prestaţiuni în natură şi că „judecătorul, în caz de împrumut, va putea condamna

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

numai la plata dobânzii prevăzută în art. 1589 C.civ. sau în caz de alte obligaţiuni, la daune-interese, conform art. 1084 C.civ."

Considerăm că soluţia interdicţiei cumulului penalităţilor de întârziere cu dobânda legală în materie contractuală rămâne, însă, valabilă şi sub incidenţa noului Cod, dat fiind că ambele îndeplinesc aceeaşi funcţie de cuantificare predeterminată a prejudiciului cauzat prin întârzierea la plată, evaluarea fiind convenţională în cazul penalităţilor de întârziere şi legală, în cazul dobânzii legale. De altfel, art. 1535 C.civ. abordează expres relaţia daune moratorii-dobândă legală. Referindu-se la daunele moratorii în cazul obligaţiilor băneşti, art. 1535 C.civ. se referă la „cuantumul convenit de părţi sau, în lipsă, cel prevăzut de lege". Prin urmare, dobânda legală se aplică doar în lipsa clauzei penale. În acelaşi sens sunt şi dispoziţiile art. 1536 C.civ., potrivit căruia: „În cazul altor obligaţii decât cele având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligaţiei, cu excepţia cazului în care s-a stipulat o clauză penală (...)". Rezultă că, în cazul stipulării unei clauze penale, este datorată suma prevăzută în clauză, nu şi dobânda legală.

În privinţa condiţiilor de plată a preţului, potrivit reglementărilor privind efectuarea operaţiunilor valutare pe teritoriul României, plăţile între rezidenţi se fac în moneda naţională, cu excepţiile prevăzute de lege [art. 3 alin. (1) din Regulamentul B.N.R. nr. 4/2005 privind regimul valutar, republicat].

[5] Motivele de fapt. Se va arăta că între părţi s-a încheiat un contract de vânzare-cumpărare între prezenţi, sau potrivit regulilor specifice reglementării încheierii contractelor între absenţi (art. 1182-1200 C.civ.). Astfel, contractul se încheie în momentul şi în locul în care acceptarea ajunge la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunoştinţă de ea din motive care nu îi sunt imputabile (teoria recepţiunii). De asemenea, contractul se consideră încheiat în momentul în care destinatarul ofertei săvârşeşte un act sau un fapt concludent, fără a-l înştiinţa pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor statornicite între părţi, al uzanţelor sau potrivit naturii afacerii acceptarea se poate face în acest mod.

Se va menţiona că, deşi bunul a fost predat, cumpărătorul nu a respectat obligaţia de plată a preţului, motiv pentru care solicită şi obligarea pârâtului la plata dobânzii preţului.

De asemenea, se va arăta că s-a parcurs procedura participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii.

[6] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 1719, 1724 şi 1721 C.civ. raportat la dispoziţiile O.G. nr. 13/2011 – pentru capătul de cerere privind dobânda; ale art. 1538 C.civ. – în situaţia solicitării penalităţilor de întârziere.

[7] Probe. Sunt aplicabile normele de drept comun, respectiv dovada contractului se poate face prin toate mijloacele de probă aflate la îndemâna părţilor în cadrul procesului civil pe care le enumeră art. 250 C.proc.civ. Astfel, reclamantul are posibilitatea să folosească următoarele mijloace de probaţiune:

înscrisurile (art. 265-308 C.proc.civ.); *martorii* (art. 309-326 C.proc.civ.); prezumţiile (art. 327-329 C.proc.civ.); *expertiza* (art. 330-340 C.proc.civ.); *mijloacele materiale de probă* (art. 341-344 C.proc.civ.); *cercetarea la faţa locului* (art. 345-347 C.proc.civ.); *mărturisirea* (art. 348-350 C.proc.civ.); *interogatoriul* (art. 351-358 C.proc.civ.) sau prin orice alte mijloace prevăzute de lege.

Sunt, de asemenea, aplicabile dispoziţiile art. 277 C.proc.civ. cu privire la înscrisurile întocmite de profesionişti, cele privind înscrisul sub formă electronică, reglementat de Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, care are valoarea unui înscris sub semnătura privată, cele privind înscrisurile pe suport informatic (art. 282-284 C.proc.civ.) şi alte categorii de înscrisuri (art. 289-291 C.proc.civ.) şi cele ale art. 280 C.proc.civ. cu privire la registrele profesioniştilor. În raporturile dintre profesionişti nu sunt aplicabile formalitatea multiplului exemplar (art. 274 C.proc.civ.) şi formalitatea „bun şi aprobat" (art. 275 C.proc.civ.). De asemenea, în raporturile dintre profesionişti, înscrisul nesemnat, dar utilizat în mod obişnuit în exerciţiul activităţii unei întreprinderi pentru a constata un act juridic, face dovada cuprinsului său, cu excepţia cazului în care legea impune forma scrisă pentru însăşi dovedirea actului juridic. În ceea ce priveşte proba datei înscrisului, înscrisul sub semnătură privată întocmit în exerciţiul activităţii unei întreprinderi este prezumat a fi fost făcut la data consemnată în cuprinsul său, prezumţie care poate fi combătută cu orice mijloc de probă, iar dacă înscrisul nu conţine nicio dată, aceasta poate fi stabilită în raporturile dintre părţi cu orice mijloc de probă. Registrele profesioniştilor constituie şi ele mijloace de probă, potrivit următoarelor distincţii: cele întocmite şi ţinute cu respectarea dispoziţiilor legale pot face între aceştia deplină dovadă în justiţie, pentru faptele şi chestiunile legate de activitatea lor profesională; cele neţinute cu respectarea dispoziţiilor legale, fac dovadă contra celor care le-au ţinut, fără, însă, ca partea care se prevalează de ele să poată scinda conţinutul lor. În toate cazurile, instanţa este în drept a aprecia dacă se poate atribui conţinutului registrelor unui profesionist o altă putere doveditoare, dacă trebuie să se renunţe la această probă în cazul în care registrele părţilor nu concordă sau dacă trebuie să atribuie o credibilitate mai mare registrelor uneia dintre părţi.

Potrivit art. 309 alin. (2) C.proc.civ., contra unui profesionist se poate face dovada cu martori a oricărui act juridic, indiferent de valoarea lui, dacă a fost făcut de acesta în exerciţiul activităţii sale profesionale, în afară de cazul în care legea specială cere probă scrisă.

Spre exemplu se vor depune contractul de vânzare-cumpărare încheiat între părţi, comenzi, avize de expediţie, facturi fiscale etc.

Referitor la capătul de cerere privind dobânda legală, reclamantul va întocmi un calcul detaliat al acesteia, cu arătarea datei scadenţei, a cuantumului dobânzii (prin raportare la dobânda de referinţă a B.N.R.) şi a sumei totale solicitate cu acest titlu, iar în cazul penalităţilor de întârziere se va arăta procentul calculat asupra sumei datorate, defalcat pe fiecare zi de întârziere, şi valoarea totală a acestora.

Se anexează, obligatoriu, dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)].

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoare, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru[2)].

[9] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60^1 din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[3)]. Conform art. 2 alin. (1^2) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior, va putea fi formulată o nouă acţiune, dar este obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[10] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul cumpărătorului sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul cumpărătorului este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă acesta nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie vânzătorul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ. Fiind vorba despre o cerere privind executarea unui contract, este competentă şi instanţa locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligaţiei [competenţa

---

[1)] Pentru amănunte privind medierea a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

[2)] A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

[3)] Pentru amănunte privind medierea a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

teritorială alternativă prevăzută de art. 113 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.]. Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul-cumpărător îşi schimbă domiciliul sau sediul. În cazul unei societăţi pârâte care are dezmembrăminte, este competentă şi instanţa locului unde ea are un dezmembrământ fără personalitate juridică, pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului ori din fapte săvârşite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Reclamantul vânzător are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente;

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

133. Acțiune în pretenții întemeiată pe nerespectarea obligației privind plata comisionului

Domnule Președinte, [1]

Subscrisa S. **[2]** _____ cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerțului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de reclamantă, chem în judecat pe S. **[3]** _____ cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerțului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtei la plata sumei de _____, reprezentând comision neachitat [4]

De asemenea, solicităm să dispuneți:

- obligarea pârâtei la plata sumei de _____ cu titlu de penalități de întârziere/ obligarea pârâtei la plata dobânzii legale în sumă de _____, precum și plata acesteia în continuare până la achitarea integrală a debitului;

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Ne întemeiem acțiunea pe dispozițiile art. 2043-2053 C.civ.; în ceea ce privește dobânda pe dispozițiile O.G. nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, aprobată prin Legea nr. 43/2012, completată prin Legea nr. 72/2013, ale art. 1538 C.civ. – în situația solicitării penalităților de întârziere.

Probe [7]: În dovedire, solicităm următoarele probe: _____

Anexăm:

- înscrisuri, respectiv: _____

- chitanța privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei; **[8]**

- dovada participării la ședința de informare cu privire la avantajele medierii. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[10]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, personală, prin care reclamantul-comisionar solicită de la pârâtul-comitent plata unei sume de bani reprezentând comisionul datorat.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are comisionarul.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are comitentul.

[4] Obiectul acţiunii. Pe lângă obligarea pârâtului la plata comisionului neachitat, reclamantul mai poate solicita dobânda pentru întârzierea în plata comisionului (cea convenită de părţi la încheierea contractului în temeiul art. 1538 C.civ. sau, dacă nu a fost stabilită, dobânda în condiţiile O.G. nr. 13/2011).

[5] Motivele de fapt. Se va arăta că între părţi s-a încheiat un contract de comision şi, deşi comisionarul a încheiat actele juridice cu terţii, deci a executat mandatul încredinţat de comitent, acesta din urmă nu şi-a îndeplinit obligaţia de plată a comisionului [de exemplu reclamantul a încheiat cu terţul contractul de vânzare-cumpărare de mărfuri, pe seama comitentului, la care s-a obligat prin contractul de comision, a primit/livrat mărfurile, a plătit/încasat preţul contractului de vânzare-cumpărare de la terţ, dar nu a primit remuneraţia (comisionul) cuvenită de la pârâtul-comitent].

De asemenea, se va arăta că s-a parcurs procedura participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 2043-2053 C.civ.; în ceea ce priveşte dobânda pe dispoziţiile O.G. nr. 13/2011, ale art. 1538 C.civ. – în situaţia solicitării penalităţilor de întârziere.

[7] Probe. Sunt aplicabile dispoziţiile art. 2044 C.civ., privind proba contractului, potrivit cărora contractul de comision se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Astfel, deşi potrivit art. 309 alin. (2) C.proc.civ., contra unui profesionist se poate face dovada cu martori a oricărui act juridic, indiferent de valoarea lui, dacă a fost făcut de acesta în exerciţiul activităţii sale profesionale, proba contractului de comision nu se poate face prin martori, întrucât dispoziţiile speciale (art. 2044 C.civ.) cer proba scrisă.

Astfel, spre exemplu, se vor depune contractul de comision, contractul de vânzare-cumpărare sau alt contract încheiat cu terţul, facturi, comenzi, avize de expediţie sau orice alte acte din care rezultă că reclamantul-comisionar şi-a îndeplinit obligaţia de a trata afaceri comerciale cu terţii pe seama comitentului.

Sunt, de asemenea, aplicabile dispoziţiile art. 277 C.proc.civ. cu privire la înscrisurile întocmite de profesionişti, cele privind înscrisul sub formă electronică, reglementat de Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, care are

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

valoarea unui înscris sub semnătura privată, cele privind înscrisurile pe suport informatic (art. 282-284 C.proc.civ.) şi alte categorii de înscrisuri (art. 289-291 C.proc.civ.) şi cele ale art. 280 C.proc.civ. cu privire la registrele profesioniştilor. În raporturile dintre profesionişti nu sunt aplicabile formalitatea multiplului exemplar (art. 274 C.proc.civ.) şi formalitatea „bun şi aprobat" (art. 275 C.proc.civ.). De asemenea, deşi în raporturile dintre profesionişti, înscrisul nesemnat, dar utilizat în mod obişnuit în exerciţiul activităţii unei întreprinderi pentru a constata un act juridic, face dovada cuprinsului său, aceste dispoziţii nu sunt aplicabile pentru proba contractului de comision, întrucât legea impune forma scrisă pentru însăşi dovedirea actului juridic. În ceea ce priveşte proba datei înscrisului, înscrisul sub semnătură privată întocmit în exerciţiul activităţii unei întreprinderi este prezumat a fi fost făcut la data consemnată în cuprinsul său, prezumţie care poate fi combătută cu orice mijloc de probă, iar dacă înscrisul nu conţine nicio dată, aceasta poate fi stabilită în raporturile dintre părţi cu orice mijloc de probă.

Registrele profesioniştilor (comitentul şi comisionarul) constituie şi ele mijloace de probă, spre exemplu pentru a dovedi efectuarea sau nu a plăţii, potrivit următoarelor distincţii: cele întocmite şi ţinute cu respectarea dispoziţiilor legale pot face între aceştia deplină dovadă în justiţie, pentru faptele şi chestiunile legate de activitatea lor profesională; cele neţinute cu respectarea dispoziţiilor legale fac dovadă contra celor care le-au ţinut, fără însă ca partea care se prevalează de ele să poată scinda conţinutul lor. În toate cazurile, instanţa este în drept a aprecia dacă se poate atribui conţinutului registrelor unui profesionist o altă putere doveditoare, dacă trebuie să se renunţe la această probă în cazul în care registrele părţilor nu concordă sau dacă trebuie să acorde o credibilitate mai mare registrelor uneia dintre părţi.

Referitor la capătul de cerere privind dobânda legală sau plata penalităţilor, reclamantul va întocmi un calcul detaliat al acestora, cu arătarea datei scadenţei, a cuantumului dobânzii (prin raportare la dobânda de referinţă a B.N.R.) sau al penalităţilor (calculat asupra sumei datorate, defalcat pe fiecare zi de întârziere).

Se anexează, obligatoriu, dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)].

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoare, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru[2)].

[9] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60[1] din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada

[1)] Ibidem.

[2)] A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)]. Conform art. 2 alin. (1^2) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior, va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[10] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului, sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă pârâtul nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ. Fiind vorba despre o cerere privind executarea unui contract, este competentă şi instanţa locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligaţiei [competenţa teritorială alternativă prevăzută de art. 113 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.]. Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul. În cazul în care societatea pârâtă are sucursale sau alte dezmembrăminte fără personalitate juridică, este competentă şi instanţa locului unde ea are acea sucursală/acel dezmembrământ, pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului ori din fapte săvârşite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente;

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti.

---

1) Pentru amănunte privind medierea, a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

134. Acţiune în pretenţii întemeiată pe răspunderea civilă pentru pagubele produse terţilor prin accidente de vehicule

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** S. _____ cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârât, şi pe _____ domiciliat în _____, în calitate de intervenient forţat, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____ [4], reprezentând despăgubiri

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: _____

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez acţiunea pe dispoziţiile art. 48-58 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările şi reasigurările în România, astfel cum a fost modificată şi completată ulterior, precum şi ale art. 2223-2226 C.civ.

Probe [7]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei; **[8]**
- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. **[9]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[10]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, personală, prin care terţul păgubit solicită despăgubiri din partea societăţii asigurătoare a persoanei răspunzătoare de producerea accidentului pentru pagubele cauzate prin producerea accidentelor de vehicule.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are terţul păgubit. Această calitate rezultă expres din dispoziţiile art. 2226 C.civ., potrivit cărora asigurătorul plăteşte despăgubirea direct terţei persoane prejudiciate, în măsura în care aceasta nu a fost despăgubită de către asigurat.

Despăgubirea se plăteşte asiguratului numai în cazul în care acesta dovedeşte că a despăgubit-o pe terţa persoană prejudiciată. Potrivit alin. (2) al aceluiaşi text, creditorii asiguratului nu pot urmări despăgubirea.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât), în cazul în care accidentele sunt produse de vehicule aflate în proprietatea persoanelor asigurate în România, are asigurătorul de răspundere civilă, în limitele obligaţiei acestuia, cu citarea obligatorie a persoanei/persoanelor răspunzătoare de producerea accidentului în calitate de intervenienţi forţaţi, conform art. 54 alin. (1) din Legea nr. 136/1995, cu modificările ulterioare.

Astfel, art. 2223 alin. (1) C.civ., ca şi art. 49 din Legea nr. 136/1995, dispune că, în cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde potrivit legii faţă de terţele persoane prejudiciate şi pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil. Alin. (2) al aceluiaşi articol prevede că prin contractul de asigurare părţile pot conveni să cuprindă în asigurare şi răspunderea civilă a altor persoane decât contractantul asigurării.

Art. 2224 alin. (2) C.civ. prevede că asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite în limitele obligaţiilor ce îi revin acestuia din contractul de asigurare.

Drepturile persoanelor păgubite prin accidente produse pe teritoriul României de vehiculele aflate în proprietatea persoanelor asigurate în străinătate se exercită împotriva asigurătorului prin reprezentanţele de despăgubiri sau prin Biroul Asigurărilor de Autovehicule din România, după caz, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 48 alin. (2), potrivit art. 54 alin. (2) din lege.

[4] Cuantumul despăgubirii. Dacă nu se prevede altfel prin lege, despăgubirea se stabileşte prin convenţie încheiată între asigurat, terţa persoană prejudiciată şi asigurător sau, în caz de neînţelegere, prin hotărâre judecătorească, în conformitate cu art. 2225 C.civ.

[5] Motivele de fapt. Se va arăta că terţul a fost prejudiciat prin accidentul de vehicul produs din culpa deţinătorului sau conducătorului vehiculului şi că acesta îşi valorifică pretenţiile faţă de asigurător, cu distincţiile avute în vedere de

art. 54 alin. (1) şi (2) din lege, în condiţiile în care nu s-au stabilit despăgubirile în conformitate cu art. 43 şi 49, pe baza contractului de asigurare. Prejudiciul poate consta în avarierea sau distrugerea bunurilor, vătămarea corporală sau decesul persoanelor.

Se consideră că sunt întrunite elementele răspunderii civile faţă de terţe persoane şi se acordă despăgubiri când sunt întrunite cumulativ mai multe condiţii:

a) *săvârşirea unei fapte ilicite de către deţinătorul sau conducătorul vehiculului care a produs accidentul*, ca, de exemplu: nerespectarea regulilor de circulaţie, acte de neglijenţă în conducerea sau paza vehiculului etc.;

b) *existenţa unui prejudiciu produs persoanei păgubite*; dacă despăgubirea s-a stabilit prin convenţie încheiată între asigurat, terţa persoană prejudiciată şi asigurător, în conformitate cu art. 2225 C.civ., se va indica existenţa convenţiei;

c) *existenţa unui raport de cauzalitate între prejudiciul suferit de persoana păgubită şi fapta ilicită a deţinătorului sau conducătorului vehiculului care a produs accidentul*;

d) *culpa deţinătorului sau conducătorului vehiculului în săvârşirea faptei ilicite, cauzatoare a accidentului*. Este în culpă cel care săvârşeşte fapta cu intenţie, din neglijenţă sau imprudenţă.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 48-58 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările şi reasigurările în România, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi ale art. 2223-2226 C.civ.

Aplicarea asigurării obligatorii de răspundere civilă auto, limitele teritoriale de despăgubire, nivelul despăgubirilor, condiţiile de plată, facilităţile şi penalizările aplicabile asiguraţilor, durata asigurării, celelalte elemente ale asigurării se stabilesc prin norme adoptate în baza legii de Comisia de Supraveghere a Asigurărilor[1)], potrivit art. 53 din Legea nr. 136/1995, cu modificările şi completările ulterioare.

[7] Probe. Sunt aplicabile dispoziţiile art. 2200 C.civ., potrivit cărora, pentru a putea fi dovedit, contractul de asigurare trebuie să fie încheiat în scris. Contractul nu poate fi probat cu martori, chiar atunci când există un început de dovadă scrisă. Dacă documentele de asigurare au dispărut prin forţă majoră sau caz fortuit şi nu există posibilitatea obţinerii unui duplicat, existenţa şi conţinutul lor pot fi dovedite prin orice mijloc de probă. Încheierea contractului de asigurare se constată prin poliţa de asigurare sau certificatul de asigurare emis şi semnat de asigurător ori prin nota de acoperire emisă şi semnată de brokerul de asigurare. Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate şi certificate prin mijloace electronice.

În afara acestor dispoziţii speciale, sunt aplicabile normele de drept comun, respectiv proba cu înscrisuri, martori (pentru a proba, spre exemplu, producerea accidentului, nu însă şi pentru proba contractului), prezumţiile, mărturisirea,

[1)] În prezent, sunt aplicabile prevederile Ordinului nr. 8/2008 pentru punerea în aplicare a Normelor privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule (M.Of. nr. 500 din 3 iulie 2008).

expertiza tehnică pentru evaluarea prejudiciului. Se depun, obligatoriu, dovada încheierii contractului de asigurare (poliţa de asigurare), procesul-verbal de constatare a pagubelor (eventual procesul-verbal suplimentar de constatare a pagubelor), dosarul de daună, precum şi celelalte înscrisuri necesare stabilirii despăgubirilor şi care sunt prevăzute de norme.

Societăţii de asigurări îi sunt, de asemenea, aplicabile dispoziţiile art. 277 C.proc.civ. cu privire la înscrisurile întocmite de profesionişti, cele privind înscrisul sub formă electronică, reglementat de Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, care are valoarea unui înscris sub semnătura privată, cele privind înscrisurile pe suport informatic (art. 282-284 C.proc.civ.) şi alte categorii de înscrisuri (art. 289-291 C.proc.civ.) şi cele ale art. 280 C.proc.civ. cu privire la registrele profesioniştilor, ca şi cele referitoare la proba datei înscrisului (art. 277 C.proc.civ.).

Se anexează, obligatoriu, dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)].

[8] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea obiectului pricinii, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru[2)].

[9] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60^1 din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[3)]. Conform art. 2 alin. (1^2) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de

---

[1)] Pentru amănunte privind medierea a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

[2)] A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

[3)] Pentru amănunte privind medierea a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior, va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[10] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului, sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă pârâtul nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ.;

Fiind vorba despre o cerere în materie de asigurare, devin incidente dispoziţiile art. 115 C.proc.civ. (competenţa teritorială alternativă), astfel încât cererea privitoare la despăgubiri se va putea face şi la instanţa în circumscripţia căreia se află domiciliul sau sediul asiguratului, bunurile asigurate sau locul unde s-a produs riscul asigurat. În materia asigurării obligatorii de răspundere civilă, terţul prejudiciat poate introduce acţiune directă şi la instanţa domiciliului sau, după caz, a sediului său.

Alegerea competenţei prin convenţie este considerată ca nescrisă dacă a fost făcută înainte de naşterea dreptului la despăgubire.

Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul. În cazul în care pârâta societate de asigurări are dezmembrăminte, este competentă şi instanţa locului unde ea are o sucursală (sau un dezmembrământ fără personalitate juridică), pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul sucursalei (dezmembrământului) ori din fapte săvârşite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente.

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti.

BCU IASI / CENTRUL UNIVERSITAR BRAD

135. Acţiune în pretenţii întemeiată pe dreptul de regres al asigurătorului

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa S. **[2]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de reclamantă, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____, reprezentând despăgubiri

De asemenea, solicităm să dispuneţi obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Ne întemeiem acţiunea pe dispoziţiile art. 58 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările şi reasigurările în România, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi ale art. 2210 C.civ.

Probe [6]: În dovedire, solicităm următoarele probe: _____

Anexăm:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei; **[7]**
- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, personală, prin care asigurătorul se întoarce împotriva persoanei responsabile de producerea accidentului de vehicul, pentru recuperarea sumei plătite terţului cu titlu de despăgubire.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are asigurătorul. Astfel, potrivit art. 2210 alin. (1) C.civ., în limitele indemnizaţiei plătite, asigurătorul este subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării împotriva celor răspunzători de producerea pagubei, cu excepţia asigurărilor de persoane.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana responsabilă de producerea accidentului.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta că asigurătorul a plătit despăgubirea terţului prejudiciat prin accidentul de vehicul produs din culpa pârâtului şi că este incident unul din cazurile prevăzute de art. 58 din Legea nr. 136/1995 în care asigurătorul are drept de regres.

Dreptul de regres se aplică în cazurile expres şi limitativ prevăzute de lege, şi anume:

a) accidentul a fost produs cu intenţie;

b) accidentul a fost produs în timpul comiterii unor fapte incriminate de dispoziţiile legale privind circulaţia pe drumurile publice ca infracţiuni săvârşite cu intenţie, chiar dacă aceste fapte nu s-au produs pe astfel de drumuri, sau în timpul comiterii altor infracţiuni săvârşite cu intenţie;

c) accidentul a fost produs în timpul când autorul infracţiunii săvârşite cu intenţie încearcă să se sustragă de la urmărire;

d) persoana răspunzătoare de producerea pagubei a condus vehiculul fără consimţământul asiguratului.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 58 din Legea nr. 136/1995, precum şi ale art. 2210 C.civ.

[6] Probe. Sunt aplicabile dispoziţiile art. 2200 C.civ., potrivit cărora, pentru a putea fi dovedit, contractul de asigurare trebuie să fie încheiat în scris. Contractul nu poate fi probat cu martori, chiar atunci când există un început de dovadă scrisă. Dacă documentele de asigurare au dispărut prin forţă majoră sau caz fortuit şi nu există posibilitatea obţinerii unui duplicat, existenţa şi conţinutul lor pot fi dovedite prin orice mijloc de probă. Încheierea contractului de asigurare se constată prin poliţa de asigurare sau certificatul de asigurare emis şi semnat de asigurător ori prin nota de acoperire emisă şi semnată de brokerul de asigurare. Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate şi certificate prin mijloace electronice.

În afara acestor dispoziţii speciale, sunt aplicabile normele de drept comun, respectiv înscrisuri şi, eventual, interogatoriul pârâtului. Se depun, obligatoriu, dovada încheierii contractului de asigurare (poliţa de asigurare), procesul-verbal de constatare a pagubelor (eventual procesul-verbal suplimentar de constatare a pagubelor), dosarul de daună, precum şi celelalte înscrisuri necesare stabilirii despăgubirilor şi care sunt prevăzute de norme. În cazul prevăzut de art. 58 lit. d) din lege se poate administra şi proba cu martori pe aspectul avut în vedere de această împrejurare.

Societăţii de asigurări îi sunt, de asemenea, aplicabile dispoziţiile art. 277 C.proc.civ. cu privire la înscrisurile întocmite de profesionişti, cele privind înscrisul sub formă electronică, reglementat de Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, care are valoarea unui înscris sub semnătură privată, cele privind înscrisurile pe suport informatic (art. 282-284 C.proc.civ.) şi alte categorii de înscrisuri (art. 289-291 C.proc.civ.) şi cele ale art. 280 C.proc.civ. cu privire la registrele profesioniştilor, ca şi cele referitoare la proba datei înscrisului (art. 277 C.proc.civ.).

Se anexează, obligatoriu, dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)].

[7] Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea obiectului pricinii, conform art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru[2)].

[8] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60^1 din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[3)].

---

1) Ibidem.

2) A se vedea *supra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*, pct. 10.

3) Pentru amănunte privind medierea a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

Conform art. 2 alin. (1²) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior, va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă pârâtul nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ.;

Fiind vorba despre o cerere în materie de asigurare, devin incidente dispoziţiile art. 115 C.proc.civ. (competenţa teritorială alternativă), astfel încât cererea privitoare la despăgubiri se va putea face şi la instanţa în circumscripţia căreia se află domiciliul sau sediul asiguratului, bunurile asigurate sau locul unde s-a produs riscul asigurat. În materia asigurării obligatorii de răspundere civilă, terţul prejudiciat poate introduce acţiune directă şi la instanţa domiciliului sau, după caz, a sediului său.

Alegerea competenţei prin convenţie este considerată ca nescrisă dacă a fost făcută înainte de naşterea dreptului la despăgubire.

Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul. În cazul în care pârâta societate de asigurări are dezmembrăminte, este competentă şi instanţa locului unde ea are o sucursală (sau un dezmembrământ fără personalitate juridică), pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul sucursalei (dezmembrământului) ori din fapte săvârşite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente.

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti.

BCU IASI - CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

136. Acţiune în pretenţii întemeiată pe răspunderea operatorului de transport feroviar de mărfuri

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa S. **[2]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de reclamantă, chem în judecat pe S.N.T.F.M. C.F.R. Marfă, Sucursala **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtei la plata sumei de _____ lei, reprezentând_____

De asemenea, solicităm:

- obligarea pârâtei la plata dobânzii în sumă de _____, de la scadenţă până la data pronunţării hotărârii şi în continuare, până la achitarea integrală a debitului;

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Ne întemeiem acţiunea pe dispoziţiile O.G. nr. 19/1997 privind transporturile republicată, cu modificările şi completările ulterioare, şi ale Regulamentului de transport pe căile ferate din România, aprobat prin O.G. nr. 7/2005 republicată[1] şi, în completare, pe dispoziţiile art. 2005 C.civ.

Probe [6]: În dovedire, solicităm următoarele probe: _____

Anexăm:

- înscrisuri, respectiv _____

- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de ____ lei; **[7]**

---

[1] O.G. nr. 7/2005 a fost republicată în temeiul art. II din Legea nr. 110/2006 pentru aprobarea O.G. nr. 7/2005 pentru aprobarea Regulamentului de transport pe căile ferate din România (M.Of. nr. 838 din 11 octombrie 2006).

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii şi reclamaţia administrativă. [8]

Semnătura,

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, personală, întemeiată pe răspunderea operatorului de transport feroviar pentru paguba care rezultă din pierderea totală sau parţială ori din avarierea mărfii, survenită între momentul încheierii contractului de transport şi până la eliberarea expediţiei, precum şi pentru paguba care rezultă din depăşirea termenului de executare a contractului de transport.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are expeditorul sau destinatarul mărfii. Potrivit art. 65 alin. (1) din Regulamentul de transport pe căile ferate din România (denumit în continuare R.T.), acţiunea juridică împotriva operatorului de transport feroviar, care se naşte din contractul de transport, aparţine persoanei care posedă scrisoarea de trăsură sau care, în lipsa acesteia, dovedeşte dreptul său în alt mod. În cazul celorlalte acţiuni care derivă din contractul de transport, acestea aparţin expeditorului, atâta timp cât el are dreptul să modifice contractul de transport, sau destinatarului, din momentul în care fie că a primit scrisoarea de trăsură, fie că şi-a valorificat drepturile care îi aparţin [art. 65 alin. (4)].

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are operatorul de transport feroviar, parte în contractul de transport, denumit cărăuş. Acţiunea se poate exercita împotriva operatorului de transport feroviar de la expediere, împotriva operatorului de transport feroviar de destinaţie sau împotriva operatorului de transport feroviar pe parcursul căruia s-a produs faptul care a dat naştere acţiunii [art. 66 alin. (3) din R.T.].

[4] Motivele de fapt. Se va arăta că între părţi s-a încheiat un contract de transport, materializat sub forma înscrisului denumit scrisoare de trăsură, în termenii şi condiţiile specificate în acest înscris, precum şi faptul că a intervenit o cauză de răspundere a operatorului de transport feroviar, respectiv pentru:

a) *pierderea totală sau parţială a mărfii.* În ceea ce priveşte pierderea mărfii, se consideră[1)] că acest caz este incident şi în situaţia distrugerii mărfii, rătăcirii ei şi predării ei altor persoane, precum şi în situaţia descoperirii unor pierderi mari în greutate;

[1)] *O. Căpăţînă, Gh. Stancu*, Dreptul transporturilor, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 2003, p. 233.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

b) *avarierea mărfii*. Avaria există atunci când s-a înregistrat o diminuare a valorii mărfii în timpul transportului, sub aspect cantitativ sau calitativ, ca urmare a spargerii, îndoirii, zgârierii, decolorării, pătării, ruginirii, putrezirii, amestecului cu alte corpuri etc.[1]. În cazul în care coletul sau mijlocul de transport a fost violat pe parcurs sau poartă urme de violare sau semnele de pe mărfurile transportate într-un mijloc deschis poartă, de asemenea, urme de violare, se presupune – până la proba contrară – că mărfurile au fost avariate din vina operatorul de transport feroviar;

c) *depăşirea termenului contractului de transport*, fapt ce a provocat reclamantului un prejudiciul.

De asemenea, se va argumenta existenţa unui prejudiciu şi legătura de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, precum şi faptul că nu sunt îndeplinite condiţiile legale de exonerare a răspunderii operatorului de transport feroviar prevăzute de art. 61 alin. (3) din R.T.

Cât priveşte calculul despăgubirilor, deosebim următoarele situaţii:

a) *în caz de pierdere totală sau parţială*, operatorul de transport feroviar datorează, excluzând alte daune-interese, o despăgubire calculată după factură sau după preţul curent al mărfii, iar, în lipsa acestora, după preţul mărfurilor de aceeaşi natură şi calitate, la locul şi data la care marfa a fost primită la transport. Despăgubirea nu poate depăşi valoarea pe kilogram brut de marfă lipsă, stabilită prin Normele uniforme. În afară de aceasta, operatorul de transport feroviar trebuie să restituie tariful de transport, taxele vamale şi celelalte sume plătite de client cu ocazia transportului mărfii pierdute;

b) *în caz de avarie*, operatorul de transport feroviar va plăti o despăgubire echivalentă cu avarierea mărfii, fără alte daune-interese. Suma se calculează aplicând la valoarea mărfii stabilite potrivit art. 63 alin. (2) procentul de avariere constatat. Despăgubirea nu poate depăşi:

- dacă marfa este integral avariată, suma la care s-ar fi ajuns în caz de pierdere totală;

- dacă numai o parte din marfă este avariată, suma la care s-ar fi ajuns în caz de pierdere a părţii avariate. Operatorul de transport feroviar trebuie să restituie, în plus, în proporţia determinată de procentul de avariere, tarifele prevăzute de art. 63 alin. (2) din R.T.

c) *în caz de depăşire a termenului contractului de transport*, operatorul de transport feroviar este obligat să plătească 2% din tariful de transport pentru fiecare zi de întârziere, fără ca suma totală să poată depăşi jumătate din tariful de transport. Dacă se face dovada că a rezultat un prejudiciu din cauza întârzierii, se va plăti pentru acesta o despăgubire ce nu poate depăşi tariful de transport. Despăgubirile pentru depăşirea termenului de executare a contractului de transport nu se pot cumula cu cele care trebuie plătite în caz de pierdere totală sau parţială a mărfurilor. În caz de pierdere parţială, ele se vor plăti, dacă este cazul,

[1] Ibidem.

numai pentru marfa nepierdută. Despăgubirile pentru depăşirea termenului de executare a contractului de transport, în caz de avariere, se cumulează, dacă este cazul, cu despăgubirea prevăzută la art. 63 alin. (3). Numai depăşirea termenului total de executare a contractului de transport dă dreptul la despăgubire.

De asemenea, se va preciza că s-a îndeplinit procedura reclamaţiei administrative, care, potrivit art. 64 alin. (3) din R.T., este obligatorie şi care trebuie adresată, în scris, operatorului de transport feroviar, în termen de 3 luni de la data încheierii contractului de transport.

[5] Temeiul de drept. Cadrul general este dat de dispoziţiile cuprinse în Capitolul IV şi Capitolul V din Regulamentul de transport pe căile ferate din România, aprobat prin O.G. nr. 7/2005, republicată, respectiv următoarele articole: art. 60 – în care se stabilesc normele ce reglementează răspunderea operatorului de transport feroviar, art. 61 – care reglementează întinderea răspunderii şi art. 63 – care stabileşte normele referitoare la calculul despăgubirilor.

De asemenea, se va indica şi temeiul juridic distinct, individualizat în funcţie de prejudiciul constatat, după natura acestuia: pierderea totală sau parţială a mărfii, avarierea acesteia sau întârzierea în ajungerea la destinaţie.

[6] Probe. Sunt aplicabile normele de drept comun în materie de probe, respectiv înscrisuri, interogatoriu, fiind obligatorii duplicatul scrisorii de trăsură, când acţiunea este introdusă de expeditor, sau scrisoarea de trăsură, în cazul în care acţiunea este introdusă de destinatar, precum şi procesul-verbal constatator în caz de pierdere a mărfii sau avariere, întocmit la eliberarea mărfii. Se mai pot depune corespondenţă, facturi, registre comerciale.

În această materie se aplică şi prezumţii legale relative – *juris tantum* – de vinovăţie a operatorului de transport feroviar astfel, se consideră marfa pierdută când ea nu a fost eliberată destinatarului sau ţinută la dispoziţia sa, în cele 30 de zile care urmează după împlinirea termenului de executare a contractului de transport. În cazul în care coletul sau mijlocul de transport a fost violat pe parcurs sau poartă urme de violare sau semnele de pe mărfurile transportate într-un mijloc deschis poartă asemenea urme de violare, se presupune – până la proba contrară – că mărfurile au fost avariate din vina căii ferate.

Referitor la capătul de cerere privind dobânda legală, se va depune dovada cu privire la modul de calcul al acesteia, pe perioada solicitată, precum şi un înscris cu privire la dobânda de referinţă practicată de B.N.R. În acest sens sunt aplicabile dispoziţiile O.G. nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie şi penalizatoare pentru obligaţii băneşti, aprobată prin Legea nr. 43/2012, completată prin Legea nr. 72/2013. Astfel, potrivit art. 3 din O.G. nr. 13/2011, rata dobânzii legale penalizatoare se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă a Băncii Naţionale a României (care este rata dobânzii de politică monetară stabilită prin hotărâre a Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a României) plus 4 puncte procentuale [art. 3 alin. (2) din O.G. nr. 13/2011].

Potrivit art. 3 alin. (2[1]) din acest act normativ, introdus prin Legea nr. 72/2013, în raporturile dintre profesionişti, dobânda legală penalizatoare se stabileşte la nivelul ratei dobânzii de referinţă plus 8 puncte procentuale. Nivelul ratei dobânzii de referinţă a Băncii Naţionale a României se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, prin grija Băncii Naţionale a României, ori de câte ori nivelul ratei dobânzii de politică monetară se modifică.

Se va ataşa dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, dacă este cazul. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)].

Se va depune copie după reclamaţia administrativă, conform art. 64 alin. (3) din R.T., care este obligatorie.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea obiectului pricinii, potrivit art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60[1] din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[2)]. Conform art. 2 alin. (1[2]) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă

[1)] Pentru amănunte, a se vedea Legea specială nr. 192/2006.

[2)] Ibidem.

pârâtul nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ.;

Fiind vorba despre o cerere în materie de transport, devin incidente dispoziţiile art. 113 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ. (competenţa teritorială alternativă), astfel încât cererea privitoare la despăgubiri se va putea face şi la instanţa locului de plecare sau de sosire, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport.

Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul. În cazul în care pârâta societate transport are dezmembrăminte, este competentă şi instanţa locului unde ea are o sucursală (sau un dezmembrământ fără personalitate juridică), pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul sucursalei (dezmembrământului) ori din fapte săvârşite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente.

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

137. Acțiune în pretenții întemeiată pe răspunderea pentru neplata taxelor de transport feroviar

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa S.N.T.F.M. C.F.R. MARFĂ S.A. [2] _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de reclamantă, chem în judecat pe S. [3] _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar ___, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtei la plata sumei de _____ lei, reprezentând tarife de transport

De asemenea, solicităm:

- obligarea pârâtei la plata majorărilor de întârziere în sumă de _____
- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Ne întemeiem acţiunea pe dispoziţiile O.G. nr. 19/1997 privind transporturile, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, şi ale Regulamentului de transport pe căile ferate din România, aprobat prin O.G. nr. 7/2005, republicată[1].

Probe [6]: În dovedire, solicităm următoarele probe: _____

Anexăm:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei; [7]
- dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. [8]

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului [9] _____

[1] O.G. nr. 7/2005 a fost republicată în temeiul art. II din Legea nr. 110/2006 pentru aprobarea O.G. nr. 7/2005 pentru aprobarea Regulamentului de transport pe căile ferate din România (M.Of. nr. 838 din 11 octombrie 2006).

BCU IASI CENTRALA UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, personală, întemeiată pe răspunderea pentru neplata tarifelor de transport şi a accesoriilor.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are operatorul de transport feroviar, în calitate de transportator, care a efectuat transportul, potrivit convenţiei încheiate.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârâtul) are, de regulă, expeditorul, dacă nu a existat o convenţie contrară între expeditor şi operatorul de transport feroviar. Atunci când, în baza unei convenţii între expeditor şi operatorul de transport feroviar, tarifele sunt în sarcina destinatarului şi acesta nu a ridicat scrisoarea de trăsură şi nici nu a modificat contractul de transport, expeditorul rămâne obligat la plata tarifelor.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta că între părţi s-a încheiat un contract de transport, materializat sub forma înscrisului denumit scrisoare de trăsură, în termenii şi condiţiile specificate în acest înscris, şi că transportatorul şi-a executat obligaţia de a efectua transportul, însă cel responsabil de plata tarifelor de transport nu şi-a îndeplinit obligaţia corelativă de a achita tariful de transport.

Prin tarif de transport se înţelege suma datorată pentru efectuarea deplasării calculată conform tarifului de transport feroviar. Tarifele accesorii se referă la tarifele adiacente procesului de deplasare (încărcare, descărcare, manipularea mărfurilor).

Plata tarifelor de transport se face fie cu ocazia încheierii contractului de transport, fie la eliberarea expediţiei, fie periodic, prin facturare, atunci când există o convenţie în acest sens.

Majorările de întârziere sunt cele prevăzute în tarifele proprii sau în convenţia încheiată.

[5] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 40 din Regulamentul de transport pe căile ferate din România, aprobat prin O.G. nr. 7/2005 republicată.

[6] Probe. Sunt aplicabile normele de drept comun în materie de probe, respectiv înscrisuri, obligatoriu scrisoarea de trăsură, facturi, corespondenţă, registre comerciale, precum şi interogatoriul pârâtului.

Se anexează, obligatoriu, dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, dacă este cazul. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)].

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea obiectului pricinii, potrivit art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[1)] Pentru amănunte privind medierea, a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

[8] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60[1] din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)]. Conform art. 2 alin. (1[2]) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului, sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă pârâtul nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ.;

Fiind vorba despre o cerere în materie de transport, devin incidente dispoziţiile art. 113 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ. (competenţa teritorială alternativă), astfel încât cererea privitoare la despăgubiri se va putea face şi la instanţa locului de plecare sau de sosire, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport.

Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul. În cazul în care pârâta societate de transport are dezmembrăminte, este competentă şi instanţa locului unde ea are o sucursală (sau un dezmembrământ fără personalitate juridică), pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul sucursalei (dezmembrământului) ori din fapte săvârşite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente.

b) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti.

[1)] Ibidem.

138. Acțiune în pretenții întemeiată pe răspunderea transportatorului, parte în contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele

Domnule Președinte, [1]

Subscrisa S. **[2]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerțului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, în calitate de reclamantă, chem în judecat pe S. **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerțului _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, în calitate de pârâtă, pentru ca prin hotărârea ce o veți pronunța să dispuneți

Obligarea pârâtei la plata sumei de _____ lei, reprezentând _____

De asemenea, solicităm:

- obligarea pârâtei la plata dobânzii în sumă de _____
- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acțiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Ne întemeiem acțiunea pe dispozițiile Convenției referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele (CMR).

Probe [6]: În dovedire, solicităm următoarele probe: _____

Anexăm:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanța privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei; **[7]**
- dovada participării la ședința de informare cu privire la avantajele medierii. **[8]**
- reclamația administrativă.

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune în realizare, patrimonială, personală, întemeiată pe răspunderea cărăuşului pentru fapta proprie. Potrivit art. 3 CMR, cărăuşul răspunde ca de propriile sale acţiuni şi omisiuni şi pentru acţiunile şi omisiunile prepuşilor săi şi ale oricăror alte persoane la serviciile cărora recurge pentru executarea transportului, dacă aceşti prepuşi sau aceste persoane acţionează în exerciţiul funcţiilor lor.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are expeditorul sau destinatarul mărfii.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are partea din contractul de transport internaţional de mărfuri pe şosele, denumit cărăuş.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta că între părţi s-a încheiat un contract de transport internaţional de mărfuri pe şosele, materializat sub forma înscrisului denumit scrisoare de trăsură, în termenii şi condiţiile specificate în acest înscris, precum şi faptul că a intervenit o cauză de răspundere a transportatorului, respectiv pentru:

a) *pierderea totală sau parţială a mărfii.* În această privinţă, se consideră marfa pierdută, fără a fi necesară prezentarea altor dovezi, atunci când aceasta nu a fost eliberată în termen de 30 de zile de la expirarea termenului convenit sau, dacă nu a fost convenit un asemenea termen, în 60 de zile de la primirea mărfii de către transportator;

b) *avarierea mărfii.* Avaria există atunci când s-a înregistrat o diminuare a valorii mărfii în timpul transportului, sub aspect cantitativ sau calitativ;

c) *depăşirea termenului contractului de transport*, fapt ce a cauzat reclamantului un prejudiciu. Se consideră întârziere la eliberare atunci când marfa nu a fost eliberată în termenul convenit sau, dacă nu a fost convenit un termen, atunci când durata efectivă a transportului depăşeşte timpul care, în mod rezonabil, este acordat unui transportator diligent, ţinându-se cont de circumstanţe.

De asemenea, se va argumenta existenţa unui prejudiciu şi legătura de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, precum şi faptul că nu sunt îndeplinite condiţiile exonerării de răspundere a transportatorului.

Răspunderea transportatorului poate fi întemeiată pe existenţa dolului sau culpei, care, potrivit legii ţării căreia îi aparţine organul de jurisdicţie sesizat, este echivalentă cu dolul. S-a apreciat[1] că săvârşirea următoarelor fapte presupune existenţa culpei echivalente dolului:

- pierderea documentelor vamale de către şoferul vehiculului;
- staţionarea nejustificat de lungă pe şosea pe vreme de ninsoare, prelata care acoperea încărcătura fiind deteriorată;
- refuzul transportatorului, la destinaţie, de a elibera marfa timp de mai multe zile;

[1] *O. Căpăţînă*, Dreptul transporturilor, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 1997, p. 285.

- lovirea tăbliei marginale a unui pod, din neatenţia şoferului, ceea ce a produs deteriorarea încărcăturii;

- răsturnarea mărfii din camion, la trecerea pe un pod a cărui înălţime liberă era insuficientă faţă de înălţimea încărcăturii din vehicul, care trebuia să nu depăşească aceste limite.

Cât priveşte calculul despăgubirilor, în caz de pierdere totală sau parţială transportatorul va datora numai despăgubirile calculate după valoarea mărfii la locul şi în momentul primirii acesteia pentru transport (art. 23 CMR). În caz de avariere a mărfii dispoziţiile art. 23 CMR se aplică în mod corespunzător, cu limitările stabilite de art. 25 pct. 2 CMR, iar în situaţia depăşirii termenului convenit pentru ajungerea la destinaţie daunele nu pot depăşi preţul transportului.

Referitor la capătul de cerere privind dobânzile, acestea sunt fixate la 5% pe an şi încep să curgă diferit, conform art. 27 pct. 1 CMR, după cum a existat sau nu o reclamaţie prealabilă, respectiv din ziua reclamaţiei adresate în scris transportatorului, dacă aceasta există, sau din ziua introducerii acţiunii în justiţie, în cazul lipsei unei asemenea reclamaţii.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile Convenţiei de la Geneva referitoare la contractul de transport internaţional de mărfuri pe şosele (CMR), la care România a aderat prin Decretul nr. 451/1972, astfel cum a fost amendată prin Protocolul din 5 iulie 1978 (ratificat prin Decretul nr. 66/1981).

Astfel, vor fi invocate dispoziţiile art. 17, art. 19, art. 20, art. 21 sau ale art. 29 CMR pentru răspunderea transportatorului, diferenţiat în funcţie de prejudiciul cauzat şi de temeiul juridic al răspunderii; art. 23 şi art. 25 CMR pentru evaluarea despăgubirii pretinse; art. 27 pct. 4 CMR pentru capătul de cerere privind dobânzile.

[6] Probe. Sunt aplicabile normele dreptului comun în materie de probe, în principal proba prin înscrisuri, fiind obligatorii scrisoarea de trăsura şi procesul-verbal constatator în caz de pierdere a mărfii sau avariere, întocmit la eliberarea mărfii, precum şi corespondenţă, facturi, registre comerciale etc.

În această materie se aplică şi prezumţii legale relative – *juris tantum* – de vinovăţie a transportatorului, respectiv cele referitoare la pierderea sau la întârzierea eliberării mărfii.

Se mai poate administra ca mijloc de probă şi interogatoriul pârâtei sau expertiza judiciară contabilă pentru evaluarea despăgubirilor, conform dispoziţiilor speciale în materie cuprinse în CMR, sau/şi expertiza tehnică pentru constatarea pierderii suferite ori a avarierii mărfii.

Se anexează, obligatoriu, dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, dacă este cazul. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)].

[1)] Pentru amănunte privind medierea, a se vedea Legea specială nr. 192/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

Se va depune şi reclamaţia administrativă, care este facultativă.

[7] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea obiectului pricinii, potrivit art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Dovada participării la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Potrivit art. 60[1] din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, astfel cum a fost modificat prin art. II din Legea nr. 115/2012 şi prin art. VIII din O.U.G. nr. 4/2013, partea interesată este ţinută să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii, în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepţia litigiilor în care s-a pronunţat o hotărâre judecătorească executorie de deschidere a procedurii de insolvenţă, a acţiunilor referitoare la Registrul Comerţului şi a cazurilor în care părţile aleg să recurgă la procedurile prevăzute la art. 999-1018 C.proc.civ. Prin urmare, dacă valoarea cererii este sub 50.000 lei, reclamantul va fi ţinut să facă dovada că a participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii. Legea permite ca efectuarea procedurii de informare asupra avantajelor medierii să fie realizată de către mediator, dar şi de către judecător, procuror, consilier juridic, avocat, notar, caz în care aceasta se atestă în scris. Dovada participării la şedinţa de informare privind avantajele medierii se face printr-un certificat de informare eliberat de mediatorul care a realizat informarea şi se depune la dosarul cauzei[1)]. Conform art. 2 alin. (1[2]) din Legea nr. 192/2006, instanţa va respinge cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă în caz de neîndeplinire de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea. Ulterior, va putea fi formulată o nouă acţiune, dar e obligatorie parcurgerea procedurii de informare.

[9] Instanţa competentă:

a) *competenţa generală a instanţelor române* – în această materie sunt aplicabile dispoziţiile Regulamentului nr. 44/2001 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială;

b) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul sau sediul pârâtului, sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, instanţa în a cărei circumscripţie se află reşedinţa sau reprezentanţa acestuia, iar dacă pârâtul nu are nici reşedinţa ori reprezentanţa cunoscută, instanţa în a cărei circumscripţie reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedinţa ori reprezentanţa, după caz, conform art. 107 alin. (1) şi art. 108 C.proc.civ.;

Fiind vorba despre o cerere în materie de transport, devin incidente dispoziţiile art. 113 alin. (1) pct. 6 C.proc.civ. (competenţa teritorială alternativă), astfel încât cererea privitoare la despăgubiri se va putea face şi la instanţa locului de plecare sau de sosire, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport.

Instanţa rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul. În cazul în care pârâta societate de

---

1) Ibidem.

transport are dezmembrăminte, este competentă şi instanţa locului unde ea are o sucursală (sau un dezmembrământ fără personalitate juridică), pentru obligaţiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul sucursalei (dezmembrământului) ori din fapte săvârşite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Reclamantul are alegerea între mai multe instanţe deopotrivă competente.

c) *material* – instanţa competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părţilor, profesionişti sau neprofesionişti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

139. Cerere de ordonanță de plată

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____, cu domiciliul în _____/cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/registrul persoanelor juridice _____, codul unic de înregistrare _____, contul bancar _____, reprezentată prin _____, în calitate de creditor, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____ /sediul în _____, codul numeric personal (dacă este cunoscut), număr de înmatriculare în registrul comerţului/registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare _____ şi codul de identificare fiscală (dacă sunt cunoscute), cont bancar _____, în calitate de debitor, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Emiterea unei ordonanţe de obligare a debitorului

la plata sumei de _____, reprezentând contravaloarea serviciilor/lucrărilor/ prestaţiilor efectuate,

De asemenea, vă solicit să dispuneţi:

- obligarea debitorului la plata sumei de _____, reprezentând dobânzi/majorări/ penalităţi de întârziere, actualizate în raport cu rata inflaţiei aplicabilă la data plăţii efective;

- obligarea debitorului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 1013-1024 C.proc.civ. privind procedura ordonanţei de plată, cu modificările şi completările ulterioare şi art. _____

Probe [6]: În dovedire solicit proba cu înscrisuri.

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____

- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de 200 de lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Ordonanţa de plată reprezintă o procedură simplificată, la îndemâna creditorului, posesor al unei creanţe certe, lichide şi exigibile ce reprezintă obligaţia de plată a unei sume de bani, ce rezultă dintr-un contract civil, inclusiv din cele încheiate între un profesionist şi o autoritate contractantă, constatat printr-un înscris ori determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însuşit de părţi prin semnătură ori în alt mod admis de lege, în vederea realizării acesteia.

[2] Calitate procesuală activă (creditor) are orice persoană fizică sau juridică, titulară a unei creanţe certe, lichide şi exigibile.

[3] Calitate procesuală pasivă (debitor) are persoana fizică sau juridică care are obligaţia de plată a sumei de bani către creditor.

[4] Motivele de fapt. Se va preciza neplata de către debitor, la scadenţă, a sumei de bani reprezentând contravaloarea serviciilor, lucrărilor sau a oricăror alte prestaţii efectuate de creditor, la care se adaugă dobânzile şi/sau penalităţile şi majorările datorate, cu precizarea temeiului de fapt şi de drept, determinarea perioadei la care se referă obligaţiile de plată şi termenul la care trebuia făcută plata.

Se va arăta că suma de bani rezultă dintr-un contract civil, inclusiv din cele încheiate între un profesionist şi o autoritate contractantă, constatat printr-un înscris ori a fost determinată potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însuşit de părţi prin semnătură ori în alt mod admis de lege.

Intră în domeniul de aplicare al ordonanţei de plată orice contract civil, indiferent de calitatea părţilor contractante, profesionişti sau neprofesionişti, inclusiv din cele încheiate între un profesionist şi o autoritate contractantă. Prin autoritate contractantă se înţelege:

a) orice autoritate publică a statului român sau a unui stat membru al Uniunii Europene, care acţionează la nivel central, regional sau local;

b) orice organism de drept public, altul decât cele prevăzute la lit. a), cu personalitate juridică, care a fost înfiinţat pentru a satisface nevoi de interes general, fără scop lucrativ, şi care se află în cel puţin una dintre următoarele situaţii:

- este finanţat, în majoritate, de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a);
- se află în subordinea sau este supus controlului unei autorităţi contractante, astfel cum este definită la lit. a);
- în componenţa consiliului de administraţie ori, după caz, a consiliului de supraveghere şi directoratului, mai mult de jumătate din numărul membrilor sunt numiţi de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la lit. a);

c) orice asociere formată de una sau mai multe autorităţi contractante dintre cele prevăzute la lit. a) sau b).

Intră, de asemenea, în domeniul de aplicare al ordonanței de plată, sumele determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însușit de părți prin semnătură ori în alt mod admis de lege, cum ar fi sumele solicitate de asociațiile de proprietari împotriva locatarului legate de cotele de contribuție la cheltuielile asociației, în condițiile Legii nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari.

În ceea ce privește forma, contractul trebuie să fie constatat printr-un înscris, însușit de părți prin semnătură ori în alt mod admis de lege, ordonanța de plată nefiind admisibilă în situația în care, deși creanța pretinsă derivă dintr-un raport contractual, proba contractului nu se poate face printr-un înscris sau, deși înscrisul există, el nu este însușit prin semnătură ori în alt mod admis de lege (spre exemplu semnătură electronică).

Nu sunt incluse în sfera de aplicare a ordonanței de plată creanțele înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvență.

Se va motiva că datoria este certă, lichidă și exigibilă.

Astfel:

a) creanța *certă* este acea creanță a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau/și din alte acte, chiar neautentice, care emană de la debitor sau recunoscute de acesta. Nu sunt aplicabile dispozițiile art. 662 alin. (2) C.proc.civ., potrivit cărora creanța este certă când existența ei neîndoielnică rezultă din însuși titlul executoriu, întrucât aceste dispoziții sunt incidente doar în materia executării silite. Or, procedura ordonanței de plată tinde tocmai la obținerea unui titlu executoriu, ea fiind lipsită de interes în măsura în care acest titlu ar exista;

b) creanța este *lichidă* atunci când câtimea ei este determinată prin însuși actul de creanță sau când este determinabilă cu ajutorul actului de creanță sau/și a altor acte neautentice, fie emanând de la debitor, fie recunoscute de acesta, fie opozabile lui în baza unei dispoziții legale sau a stipulațiilor conținute în actul de creanță. Nu sunt aplicabile dispozițiile art. 662 alin. (3) C.proc.civ., întrucât aceste dispoziții sunt incidente doar în materia executării silite;

c) creanța este *exigibilă* dacă obligația debitorului este ajunsă la scadență sau acesta este decăzut din beneficiul termenului de plată.

Creditorul poate solicita, de asemenea, plata dobânzii sau a penalităților de întârziere stabilite prin contract.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 72/2013, în raporturile dintre profesioniști, creanța constând în prețul bunurilor livrate sau tariful serviciilor prestate produce dobânzi penalizatoare în cazul în care: a) creditorul, inclusiv subcontractații acestuia, și-au îndeplinit obligațiile contractuale; b) creditorul nu a primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorului nu îi este imputabilă întârzierea.

Dobânda penalizatoare curge de la scadență până la momentul plății, în condițiile dispozițiilor art. 1535 C.civ. Dacă termenul de plată nu a fost prevăzut în contract, dobânda penalizatoare curge de la următoarele termene: a) după 30 de zile calendaristice de la data primirii de către debitor a facturii sau a oricărei altei asemenea cereri echivalente de plată; b) dacă data primirii facturii ori a

unei cereri echivalente de plată este incertă sau anterioară primirii bunurilor sau prestării serviciilor, după 30 de zile calendaristice de la recepţia mărfurilor sau prestarea serviciilor; c) dacă legea sau contractul stabileşte o procedură de recepţie ori de verificare, permiţând certificarea conformităţii mărfurilor sau serviciilor, iar debitorul a primit factura ori cererea echivalentă de plată la data recepţiei sau verificării ori anterior acestei date, după 30 de zile calendaristice de la această dată. Procedura de recepţie sau verificare nu poate depăşi 30 de zile calendaristice de la data recepţiei bunurilor sau prestării serviciilor. Prin excepţie, părţile pot stipula în contract un termen mai mare de 30 de zile calendaristice, sub rezerva ca această clauză să nu fie abuzivă, potrivit art. 12, adică stabilită în mod vădit inechitabil, în raport cu creditorul.

Potrivit art. 5 din Legea nr. 72/2013, în raporturile dintre profesionişti, termenul de plată nu poate fi mai mare de 60 de zile calendaristice. Prin excepţie, părţile pot stipula în contract un termen de plată mai mare, sub rezerva ca această clauză să nu fie abuzivă, potrivit art. 12. Părţile pot conveni efectuarea plăţii în mod eşalonat, în acest caz, dobânzile penalizatoare se calculează prin raportare la suma scadentă. Părţile nu pot conveni cu privire la data emiterii/primirii facturii. Orice clauză prin care se stipulează un termen de emitere/primire a facturii este lovită de nulitate absolută.

În ceea ce priveşte determinarea dobânzii, potrivit art. 1017 alin. (1) C.proc.civ., dacă părţile nu au stabilit nivelul dobânzii pentru plata cu întârziere, se va aplica rata dobânzii de referinţă stabilită de Banca Naţională a României. Rata de referinţă în vigoare în prima zi calendaristică a semestrului se aplică pe întregul semestru.

Potrivit art. 14 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 72/2013, sunt calificate de lege ca fiind clauze abuzive, nefiind necesară verificarea existenţei circumstanţelor prevăzute la art. 13 din acelaşi act normativ sau a altor circumstanţe specifice cauzei, clauzele contractuale care exclud posibilitatea aplicării de dobânzi penalizatoare sau stabilesc dobânzi penalizatoare inferioare dobânzii legale penalizatoare şi cele care elimină posibilitatea plăţii de daune-interese suplimentare.

Creanţa produce dobânzi de la data la care debitorul a fost pus sau este de drept în întârziere, potrivit legii. Astfel, momentul de la care dobânda legală sau penalităţile fixate de părţi prin intermediul unei clauze penale vor curge se stabileşte potrivit regulilor stabilite de art. 1522, respectiv art. 1523 C.civ. Dacă nu a fost executată obligaţia de a plăti o sumă de bani, asumată în exerciţiul activităţii unei întreprinderi, potrivit art. 1523 alin. (2) lit. d), debitorul este de drept în întârziere.

Potrivit art. 14 lit. b)-f) din Legea nr. 72/2013, dacă este vorba despre un contract ce intră în domeniul de aplicare al art. 1 din acest act normativ, sunt calificate de lege ca fiind clauze abuzive, nefiind necesară verificarea existenţei circumstanţelor prevăzute la art. 13 din acelaşi act normativ sau a altor circumstanţe specifice cauzei, clauzele contractuale care: fixează o obligaţie de punere în întârziere pentru a opera curgerea dobânzilor; prevăd un termen

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

mai mare de la care creanţa produce dobânzi decât cel prevăzut la art. 3 alin. (3) sau, după caz, la art. 6 şi art. 7 alin. (1) din acelaşi act normativ; fixează, în contractele dintre profesionişti şi autorităţi contractante, un termen de plată mai mare decât cel prevăzut la art. 7 alin. (1); stabilesc un termen pentru emiterea/primirea facturii. Art. 6, respectiv art. 7 din acest act normativ stabilesc termenul contractual, respectiv termenul legal de plată.

Dacă părţile au convenit asupra cuantumului despăgubirilor datorate de debitor fie după producerea prejudiciului, fie înainte de producerea prejudiciului, prin inserarea unei clauze exprese în contract (clauză penală), se vor solicita penalităţi, conform clauzei. Potrivit art. 1538 alin. (1) C.civ., clauza penală este aceea prin care părţile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestaţie în cazul neexecutării obligaţiei principale.

Alin. (2) al art. 1538 C.civ. dă creditorului un drept de opţiune între clauza penală şi executarea silită în natură, în vreme ce art. 1539 interzice expres cumulul celor două. Excepţia o constituie cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. În acest caz, creditorul va avea dreptul atât la executarea silită în natură, cât şi la despăgubirea pentru prejudiciul încercat prin întârzierea în executarea obligaţiei sau prin neexecutarea ei la locul stabilit, despăgubire evaluată convenţional sub forma clauzei penale.

Sub incidenţa vechiului Cod civil, prin Decizia nr. XI/24.10.2005, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în Secţiile Unite, deliberând asupra recursului în interesul legii declarat de Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 1, 2 şi ale art. 3 alin. (1) şi (2) din O.G. nr. 9/2000 aprobată prin Legea nr. 356/2002 (în prezent abrogată), a stabilit că „orice clauză penală prin care se stabileşte obligaţia restituirii la scadenţa sume împrumutate, sub sancţiunea penalităţilor de întârziere, pe lângă dobânda contractuală convenită sau pe lângă dobânda legală, contravine prevederilor legii". În motivarea acestei decizii s-a arătat că prin Legea nr. 313/1879, ale cărei dispoziţii sunt în vigoare şi constituţionale, potrivit DCC nr. 524/02.12.1997, s-a prevăzut la art. 1 că este nulă clauza penală din contractele de împrumut sau prestaţiuni în natură şi că „judecătorul, în caz de împrumut, va putea condamna numai la plata dobânzii prevăzută în art. 1589 C.civ. din 1864, sau în caz de alte obligaţiuni, la daune interese, conform art. 1084 C.civ. din 1864".

Considerăm că soluţia interdicţiei cumulului penalităţilor de întârziere cu dobânda legală în materie contractuală rămâne, însă, valabilă şi sub incidenţa noului Cod, dat fiind că ambele îndeplinesc aceeaşi funcţie de cuantificare predeterminată a prejudiciului cauzat prin întârzierea la plată, evaluarea fiind convenţională în cazul penalităţilor de întârziere şi legală, în cazul dobânzii legale. De altfel, art. 1535 C.civ. abordează expres relaţia daune moratorii-dobândă legală. Referindu-se la daunele moratorii în cazul obligaţiilor băneşti, art. 1535 C.civ. se referă la „cuantumul convenit de părţi sau, în lipsă, cel prevăzut de lege". Prin urmare, dobânda legală se aplică doar în lipsa clauzei penale. În acelaşi sens sunt şi dispoziţiile art. 1536 C.civ., potrivit căruia: „În cazul altor obligaţii decât cele

având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligației, cu excepția cazului în care s-a stipulat o clauză penală (...)". Rezultă că, în cazul stipulării unei clauze penale, este datorată suma prevăzută în clauză, nu și dobânda legală.

În sfârșit, creditorul poate să pretindă daune-interese suplimentare pentru toate cheltuielile făcute pentru recuperarea sumelor, ca urmare a neexecutării la timp a obligațiilor de către debitor.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispozițiile art. 1013 și urm. C.proc.civ.

Ca temei de drept material se vor invoca dispozițiile legale ce constituie temeiul juridic al obligațiilor de plată.

[6] Probe. La cerere se anexează înscrisurile ce atestă cuantumul sumei datorate și orice alte înscrisuri doveditoare ale acesteia. Cererea și actele anexate la aceasta se depun în copie în atâtea exemplare câte părți sunt, plus unul pentru instanță, ca o consecință a caracterului contencios al cererii.

Singurul mijloc de probă admis în această procedură este proba cu înscrisuri, respectiv contracte, statute, regulamente, precum și orice alte înscrisuri însușite de părți prin semnătură ori în alt mod admis de lege și care atestă drepturi și obligații privind executarea anumitor servicii, lucrări sau orice alte prestații, precum facturi acceptate, avize de însoțire a mărfii, comenzi, corespondență electronică. Potrivit art. 1020 alin. (2) și (3) C.proc.civ., dacă apărările de fond formulate de debitor presupun administrarea altor probe decât înscrisurile, iar acestea ar fi admisibile, potrivit legii, în procedura de drept comun, instanța va respinge cererea creditorului privind ordonanța de plată prin încheiere, creditorul putând introduce cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun. Considerăm că în acest caz cererea privind ordonanța de plată se va respinge ca neîntemeiată, iar nu ca inadmisibilă, întrucât, deși pretențiile creditorului ar intra în domeniul de aplicare al ordonanței de plată, verificarea temeiniciei acestora în raport de apărările formulate de debitoare nu se poate face în condițiile restrictive în materie probatorie ale acestei proceduri speciale.

De menționat că nu ar fi suficient ca debitorul să invoce, formal, necesitatea administrării altor probe decât înscrisurile în susținerea apărărilor sale pentru ca instanța să respingă cererea de ordonanță. În toate cazurile, instanța va aprecia asupra admisibilității, pertinenței, concludenței și utilității probelor, iar în măsura în care acestea nu ar fi admisibile nici în procedura de drept comun sau nu ar fi utile, pertinente și concludente le va respinge și va soluționa cererea de ordonanță.

Se va atașa, de asemenea, dovada comunicării somației prevăzute la art. 1014 alin. (1), sub sancțiunea respingerii acesteia ca inadmisibilă. Astfel, potrivit art. 1014 alin. (1) C.proc.civ., creditorul îi va comunica debitorului, prin intermediul executorului judecătoresc sau prin scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire, o somație, prin care îi va pune în vedere să plătească suma

datorată în termen de 15 zile de la primirea acesteia. Neîndeplinirea procedurii prealabile a somației nu poate fi invocată, însă, decât în condițiile art. 193 C.proc.civ., respectiv de către pârât prin întâmpinare, sub sancțiunea decăderii.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 6 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile privind ordonanța de plată, prevăzută de Titlul IX al Cărții a VI-a din Codul de procedură civilă, se taxează cu 200 lei.

[8] Instanța competentă. Potrivit art. 1015 C.proc.civ., cererile privind somația de plată se depun la instanța competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanță. Astfel:

a) *teritorial* – este competentă instanța de la domiciliul sau sediul pârâtului sau, dacă domiciliul sau, după caz, sediul pârâtului este necunoscut, instanța în a cărei circumscripție se află reședința sau reprezentanța acestuia, iar dacă pârâtul nu are nici reședința ori reprezentanța cunoscută, instanța în a cărei circumscripție reclamantul își are domiciliul, sediul, reședința ori reprezentanța, după caz, conform art. 107 alin. (1) și art. 108 C.proc.civ. Fiind vorba despre o cerere privind executarea unui contract, este competentă și instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligației [competența teritorială alternativă prevăzută de art. 113 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ.]. Instanța rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul își schimbă domiciliul sau sediul. În cazul unei pârâte persoane juridice de drept privat care are dezmembrăminte, este competentă și instanța locului unde ea are un dezmembrământ fără personalitate juridică, pentru obligațiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului ori din fapte săvârșite de acesta (art. 109 C.proc.civ.). Cererea de chemare în judecată îndreptată împotriva unei asociații, societăți sau altei entități fără personalitate juridică, constituite potrivit legii, se poate introduce la instanța competentă pentru persoana căreia, potrivit înțelegerii dintre membri, i s-a încredințat conducerea sau administrarea acesteia. În cazul lipsei unei asemenea persoane, cererea se va putea introduce la instanța competentă pentru oricare dintre membrii entității respective (art. 110 C.proc.civ.). În sfârșit, pentru cererile îndreptate împotriva statului, autorităților și instituțiilor centrale sau locale, precum și a altor persoane juridice de drept public, competentă este ori instanța de la domiciliul sau sediul reclamantului ori instanța de la sediul pârâtului (art. 111 C.proc.civ.). Dacă daunele solicitate provin dintr-un contract de asigurare, competentă este și instanța în circumscripția căreia se află: domiciliul sau sediul asiguratului; bunurile asigurate; locul unde s-a produs riscul asigurat, după regulile prevăzute la art. 115 C.proc.civ. Reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente;

b) *material* – instanța competentă este judecătoria sau tribunalul, după cum valoarea despăgubirilor pretinse este de până la 200.000 lei sau peste această valoare, conform art. 94 pct. 1 lit. j) C.proc.civ., indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști.

140. Cerere în anularea ordonanței privind somația de plată

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____, cu domiciliul în _____/cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, codul unic de înregistrare _____, cont bancar _____, reprezentată prin _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu domiciliul în _____/cu sediul în _____, codul numeric personal (dacă este cunoscut), număr de înmatriculare în registrul comerţului/registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare _____ şi codul de identificare fiscală (dacă sunt cunoscute), cont bancar _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea Ordonanţei nr. ____/_____

pronunţate de Judecătoria/Tribunalul _____, ce conţine somaţia de plată a sumei _____

De asemenea, solicit obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 1023 C.civ.

Probe [6]: În dovedire, solicit _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea în anulare este o cale procedurală, specială şi unică, de retractare şi devolutivă, la îndemâna debitorului sau, după caz, a creditorului, prin care se tinde la anularea ordonanţei de plată, respectiv a încheierii de respingere a cererii de emitere a ordonanţei de plată. Această cale de atac are o natură juridică *sui-generis*, urmând regulile speciale din art. 1023 C.proc.civ.

Termen de introducere. Cererea în anulare se introduce în termen de 10 zile de la data înmânării sau comunicării ordonanţei de plată.

[2] Calitate procesuala activă au debitorul, obligat la plata unei sumei de bani prin ordonanţa de plată, care poate formula cerere în anulare împotriva ordonanţei de plată prevăzute la art. 1021 alin. (1) şi (2) C.proc.civ., prin care s-au admis, în tot sau în parte pretenţiile creditorului, precum şi creditorul, care poate formula cerere în anulare împotriva încheierilor prevăzute la art. 1020 alin. (1) şi (2) C.proc.civ., prin care i s-a respins cererea de emitere a ordonanţei de plată ca neîntemeiată sau cu motivarea că este necesară administrarea unor alte probe decât înscrisurile, precum şi împotriva ordonanţei de plată prevăzute la art. 1021 alin. (2), prin care i s-au admis doar în parte pretenţiile [art. 1023 alin. (1) şi (2) C.civ.].

[3] Calitate procesuală pasivă are creditorul, în cazul cererii în anulare formulate de debitor împotriva ordonanţei de plată prin care s-au admis, în tot sau în parte pretenţiile creditorului sau, după caz, debitorul, în cazul cererii în anulare formulate de creditor împotriva încheierilor prin care i s-a respins cererea de emitere a ordonanţei de plată sau i s-au admis doar în parte pretenţiile [art. 1023 alin. (1) şi (2) C.civ.].

[4] Motivele de fapt. Potrivit art. 1023 alin. (3) C.proc.civ., prin cererea în anulare se poate invoca numai nerespectarea cerinţelor prevăzute de cod pentru emiterea ordonanţei de plată, precum şi, dacă este cazul, cauze de stingere a obligaţiei ulterioare emiterii ordonanţei de plată. În consecinţă, nerespectarea cerinţelor prevăzute de cod pentru emiterea ordonanţei de plată se poate invoca cu referire la lipsa contractului însuşit de către părţi, lipsa caracterului cert, lichid şi exigibil al creanţei etc. Cu titlul de cauze de stingere a obligaţiei ulterioare emiterii ordonanţei de plată se pot invoca: plata creanţei, compensaţia, confuziunea, remiterea de datorie etc., intervenite după momentul emiterii ordonanţei de plată şi până la soluţionarea cererii în anulare.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1023 C.proc.civ. De asemenea, se va arăta şi temeiul de drept, distinct, corespunzător apărării de fond invocate.

[6] Probe. Dispoziţiile art. 1020 C.civ. se aplică în mod corespunzător şi cererii în anulare, astfel încât instanţa verifică dacă cererea este întemeiată doar în baza înscrisurilor aflate la dosar şi a explicaţiilor şi lămuririlor părţilor, iar dacă apărările de fond formulate de debitor presupun administrarea altor probe decât

înscrisurile, iar acestea ar fi admisibile, potrivit legii, în procedura de drept comun, instanța respinge cererea în anulare.

[7] Timbrajul. Potrivit art. 6 alin. (2) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, „cererile privind ordonanța de plată, prevăzută de Titlul IX al Cărții a VI-a din Codul de procedură civilă, se taxează cu 200 lei". Considerăm că, întrucât textul se referă nu doar la cererile de ordonanță de plată, ci la cererile „privind" ordonanța de plată, această taxă este aplicabilă și cererii în anulare, care este o „cerere privind ordonanța de plată", mai exact o cerere prin care se cere anularea acestei.

[8] Instanța competentă. Potrivit art. 1023 alin. (4) C.proc.civ., cererea în anulare se soluționează de către instanța care a pronunțat ordonanța de plată, în complet format din 2 judecători.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

141. Acțiune în anularea hotărârii arbitrale

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul/subscrisa **[2]** _____, domiciliat în _____/cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/registrul persoanelor juridice, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, reprezentată prin _____, în calitate de petent, chem în judecată pe **[3]** _____, domiciliat în _____ /cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului/registrul persoanelor juridice, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de intimat, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea Sentinţei arbitrale nr. ___ din _____

pronunţate de _____, în dosarul arbitral nr. ____/_____

De asemenea, solicit obligarea intimatului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 608 C.proc.civ.

Probe [6]: În dovedire, solicit următoarele probe: _____

Anexez:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. În ceea ce priveşte natura acţiunii în anulare, opiniile au fost diferite.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Într-o opinie, s-a apreciat că acţiunea în anulare este o „cale de atac civilă, autonomă şi extraordinară", de „control judecătoresc" şi de reformare.

Într-o altă opinie, acţiunea în anulare are natura juridică a unui recurs, chiar dacă motivele de casare nu sunt identice.

S-a apreciat şi că acţiunea în anulare are natură juridică mixtă – jurisdicţională şi contractuală.

Sau că suntem în prezenţa unui control judecătoresc care se exercită pe cale de acţiune[1)].

Faţă de noua reglementare a Codului de procedură civilă, respectiv a art. 613 alin (1) C.proc.civ., care prevede că acţiunea în anulare formulată potrivit art. 608 C.proc.civ. se judecă în completul prevăzut pentru judecata în primă instanţă, apreciem că acţiunea în anulare este un mijloc procedural specific de desfiinţare a hotărârii arbitrale, realizată în cadrul unui control judecătoresc, pe cale de acţiune, şi apreciem că, în raport de noua reglementare, Decizia nr. 5/25.06.2001, pronunţată de Curtea Supremă de Justiţie, Secţiile Unite, a căzut în desuetudine.

Menţionăm că, în cadrul cererii, se poate solicita şi suspendarea executării hotărârii arbitrale atacate.

Termenul de introducere. Potrivit art. 611 C.proc.civ., acţiunea în anulare se introduce în termen de o lună de la data comunicării hotărârii arbitrale. Dacă s-a formulat o cerere de lămurire, completare şi îndreptare a hotărârii, termenul curge de la data comunicării hotărârii sau, după caz, a încheierii prin care a fost soluţionată cererea. Pentru motivul prevăzut la art. 608 alin. (1) lit. i) C.proc.civ., respectiv situaţia admiterii excepţiei de neconstituţionalitate invocate în acea cauză, după pronunţarea hotărârii arbitrale, termenul este de 3 luni de la publicarea Deciziei Curţii Constituţionale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

[2] Calitate procesuală activă (petent) are partea din procesul arbitral nemulţumită de soluţia (hotărârea arbitrală) pronunţată.

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) are partea din procesul arbitral care nu a formulat acţiune în anularea hotărârii arbitrale.

[4] Motivele de fapt. Se va arăta incidenţa unuia sau a unora dintre motivele expres şi limitativ prevăzute de art. 608 C.proc.civ. Aceste motive sancţionează încălcarea regulilor stabilite prin convenţia arbitrală sau a unor reguli sau dispoziţii de ordin procedural ori a unor reguli imperative. Se constată, în acest sens, preponderenţa temeiurilor care, în dreptul comun, conduc la reformarea sau retractarea hotărârilor judecătoreşti.

Astfel, hotărârea arbitrală poate fi desfiinţată pentru unul din următoarele motive:

a) litigiul nu era susceptibil de soluţionare pe calea arbitrajului;

[1)] A se vedea comentariul cu privire la opiniile exprimate în jurisprudenţă realizat de *I. Deleanu, S. Deleanu*, în Arbitrajul intern şi internaţional, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2005, p. 289 şi urm.

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" UNIVERSITY LIBRARY

b) tribunalul arbitral a soluţionat litigiul fără să existe o convenţie arbitrală sau în temeiul unei convenţii nule ori inoperante;

c) tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenţia arbitrală;

d) partea a lipsit la termenul la care au avut loc dezbaterile şi procedura de citare nu a fost legal îndeplinită;

e) hotărârea a fost pronunţată după expirarea termenului arbitrajului prevăzut la art. 567, deşi cel puţin una dintre părţi a declarat că înţelege să invoce caducitatea, iar părţile nu au fost de acord cu continuarea judecăţii, potrivit art. 568 alin. (1) şi (2);

f) tribunalul arbitral s-a pronunţat asupra unor lucruri care nu s-au cerut ori a dat mai mult decât s-a cerut;

g) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul şi motivele, nu arată data şi locul pronunţării ori nu este semnată de arbitri;

h) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziţii imperative ale legii;

i) dacă, după pronunţarea hotărârii arbitrale, Curtea Constituţională s-a pronunţat asupra excepţiei invocate în acea cauză, declarând neconstituţională legea, ordonanţa ori o dispoziţie dintr-o lege sau dintr-o ordonanţă care a făcut obiectul acelei excepţii ori alte dispoziţii din actul atacat, care, în mod necesar şi evident, nu pot fi disociate de prevederile menţionate în sesizare.

Potrivit art. 608 alin. (2) C.proc.civ., nu pot fi invocate ca motive pentru anularea hotărârii arbitrale neregularităţile privind existenţa şi validitatea convenţiei arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor şi desfăşurarea procedurii până la primul termen de judecată, care nu au fost ridicate, potrivit art. 592 alin. (1) C.proc.civ., cel mai târziu la acest termen, operând sancţiunea decăderii. De asemenea, nu va mai putea fi invocată, pe calea acţiunii în anulare, neregularitatea actelor de procedură, dacă aceasta nu a fost invocată de cel interesat la termenul la care s-a produs ori, dacă a lipsit la acel termen, la primul termen de judecată la care a fost prezent ori legal citat după producerea neregularităţii şi înainte de se pune concluzii în fond, întrucât, potrivit art. 592 alin. (3) C.proc.civ., aceasta se acoperă.

În sfârşit, nu pot fi invocate pe calea acţiunii în anulare neregularităţile care pot fi remediate pe calea prevăzută la art. 604, respectiv lămurirea, completarea şi îndreptarea hotărârii.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 608 C.proc.civ. şi art. 612 C.proc.civ. în cazul în care se solicită şi suspendarea executării hotărârii arbitrale.

[6] Probe. Se vor anexa înscrisuri, la care se ataşează, în mod obligatoriu, din dispoziţia instanţei, dosarul arbitral.

Potrivit art. 608 alin. (3) C.proc.civ., pentru dovedirea motivelor de anulare nu pot fi aduse ca probe noi decât înscrisuri. În cazul în care instanţa admite acţiunea şi anulează hotărârea arbitrală, dar pentru a hotărî în fond este necesară

administrarea de noi probe, instanţa competentă va proceda la administrarea lor, pronunţându-se, apoi, în fond, potrivit art. 613 alin. (3) lit. b) C.proc.civ.; în această situaţie se pot solicita, alături de înscrisuri, orice fel de probe, precum interogatoriul părţii adverse sau expertiza judiciară.

[7] Timbrajul. Faţă de noile reglementări în ceea ce priveşte natura juridică a acţiunii în anulare[1)], considerăm că taxa judiciară de timbru se calculează la valoarea obiectului pricinii, potrivit art. 3 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa situată în circumscripţia teritorială în care a avut loc arbitrajul, potrivit art. 610 C.proc.civ.;

b) *material* – competenţa de a soluţiona în primă instanţă acţiunea în anulare revine curţii de apel, potrivit art. 610 C.proc.civ.

1) A se vedea comentariul de la pct. 1 – *Natura juridică a acţiunii în anulare.*

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

142. Acţiune privind recunoaşterea hotărârii arbitrale străine

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, reprezentată prin _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Recunoaşterea Hotărârii arbitrale nr. ___ din _____

pronunţate de _____ (denumirea instanţei străine).

De asemenea, solicităm obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Ne întemeiem acţiunea pe dispoziţiile art. 1123-1132 C.proc.civ.

Probe [6]: În dovedire, solicităm proba cu înscrisuri.

Anexăm:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Recunoaşterea hotărârii arbitrale străine reprezintă o procedură contencioasă în cadrul căreia se efectuează un control asupra condiţiilor

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de regularitate a hotărârii arbitrale străine. Dacă din hotărâre rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acţiunii, procedura poate deveni necontencioasă, potrivit art. 1130 alin. (2) C.proc.civ., cererea putând fi soluţionată fără citarea părţilor. De menţionat că recunoaşterea unei hotărâri arbitrale străine poate fi cerută şi pe cale incidentală [art. 1126 alin. (2) C.proc.civ.].

Hotărârea arbitrală străină se bucură de intangibilitate, în sensul că fondul litigiului nu mai poate fi pus în discuţie şi nici hotărârea pronunţată nu mai poate fi cenzurată, după cum rezultă expres din dispoziţiile art. 1132 C.proc.civ.

Cererea de recunoaştere a hotărârii străine întrerupe prescripţia dreptului de a obţine executarea silită (art. 1100 C.proc.civ.).

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are partea din procesul arbitral interesată să obţină recunoaşterea hotărârii arbitrale străine în România, spre a beneficia de autoritatea de lucru judecat.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are partea care refuză recunoaşterea hotărârii arbitrale străine. Potrivit art. 1130 alin. (2) C.proc.civ., cererea poate fi soluţionată fără citarea părţilor dacă din hotărâre rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acţiunii.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona că între părţi a avut loc un litigiu arbitral străin, soluţionat prin hotărârea arbitrală a cărei recunoaştere se solicită, şi se va arăta că sunt îndeplinite, cumulativ, condiţiile prevăzute de art. 1124 C.civ., respectiv:

a) se cere recunoaşterea unei hotărâri arbitrale străine, în sensul definiţiei date de art. 1123 C.proc.civ., care include orice sentinţe arbitrale de arbitraj intern sau internaţional pronunţate într-un stat străin şi care nu sunt considerate hotărâri naţionale în România;

b) diferendul formând obiectul acesteia poate fi soluţionat pe cale arbitrală în România;

c) hotărârea nu conţine dispoziţii contrare ordinii publice de drept internaţional privat român (art. 1124 C.proc.civ.).

De asemenea, se va arăta că nu este incident niciunul din motivele de refuz al recunoaşterii sau executării prevăzute de art. 1128 C.proc.civ., respectiv:

a) părţile nu aveau capacitatea de a încheia convenţia arbitrală conform legii aplicabile fiecăreia, stabilită potrivit legii statului unde hotărârea a fost pronunţată;

b) convenţia arbitrală nu era valabilă potrivit legii căreia părţile au supus-o sau, în lipsă de stabilire a acesteia, conform legii statului în care hotărârea arbitrală a fost pronunţată;

c) partea contra căreia hotărârea este invocată n-a fost cuvenit informată cu privire la desemnarea arbitrilor sau cu privire la procedura arbitrală ori a fost în imposibilitate de a-şi valorifica propria apărare în procesul arbitral;

d) constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală n-a fost conformă convenţiei părţilor ori, în lipsa unui acord al acestora, legii locului unde a avut loc arbitrajul;

BCU "MIHAI EMINESCU" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

e) hotărârea priveşte un diferend neprevăzut în convenţia arbitrală sau în afara limitelor fixate de aceasta ori cuprinde dispoziţii care excedează termenilor convenţiei arbitrale. Totuşi, dacă dispoziţiile din hotărâre care privesc aspecte supuse arbitrajului pot fi separate de cele privind chestiuni nesupuse arbitrajului, cele dintâi pot fi recunoscute şi declarate executorii;

f) hotărârea arbitrală n-a devenit încă obligatorie pentru părţi sau a fost anulată ori suspendată de o autoritate competentă din statul în care sau după legea căruia a fost pronunţată.

[5] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1123-1132 C.proc.civ.

[6] Probe. Se va administra proba cu înscrisurile prevăzute de art. 1127 C.proc.civ., respectiv hotărârea arbitrală şi convenţia de arbitraj, în original sau în copie, care sunt supuse supralegalizării în condiţiile prevăzute la art. 1092 C.proc.civ., potrivit căruia actele publice întocmite sau legalizate de o autoritate străină sau de un agent public străin pot fi produse în faţa instanţelor române numai dacă sunt supralegalizate, pe cale administrativă ierarhică în statul de origine şi apoi de misiunea diplomatică sau oficiul consular român, pentru certificarea autenticităţii semnăturilor şi sigiliului aplicate pe acestea. Supralegalizarea pe cale administrativă este supusă procedurii stabilite de statul de origine al actului, urmată de supralegalizarea efectuată, fie de către misiunea diplomatică română sau oficiul consular român din acest stat, fie de către misiunea diplomatică sau oficiul consular în România ale statului de origine şi, în continuare, în oricare dintre cele două situaţii, de către Ministerul Afacerilor Externe. Scutirea de supralegalizare este permisă în temeiul legii, al unui tratat internaţional la care România este parte sau pe bază de reciprocitate. Astfel, cerinţa supralegalizării este înlăturată pentru statele semnatare ale Convenţiei cu privire la suprimarea cerinţei supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961, la care România a aderat prin O.G. nr. 66/1999, aprobată prin Legea nr. 52/2000, modificată prin Legea nr. 142/2004 şi Legea nr. 121/2005, fiind suficientă aplicarea apostilei[1)], în condiţiile convenţiei.

Dacă documentele nu sunt redactate în limba română, solicitantul trebuie să prezinte şi traducerea acestora în limba română, certificată de conformitate.

[7] Timbrajul. În lipsa unei reglementări exprese, considerăm că sunt aplicabile dispoziţiile art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, potrivit cărora orice alte acţiuni sau cereri neevaluabile în bani, cu excepţia celor scutite de plata taxei judiciare de timbru potrivit legii, se taxează cu 20 lei.

[1)] Pentru actele prevăzute la art. 1 lit. a), c) şi d) din Convenţie, respectiv documentele care emană de la o autoritate sau de la un funcţionar al unei jurisdicţii a statului, inclusiv cele care emană de la Ministerul Public, de la un grefier sau de la un executor judecătoresc; actele notariale; declaraţiile oficiale (cum ar fi cele privind menţiuni de înregistrare, viza de învestire cu dată certă şi legalizări de semnătură, depuse pe un act sub semnătură privată) tribunalele sunt competente să aplice apostila prevăzută la art. 3 alin. (1) din Convenţie. Pentru actele oficiale prevăzute la art. 1 lit. b), respectiv documentele administrative, sunt competente să aplice apostila prefecturile.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în circumscripţia căreia se află domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală, potrivit art. 1125 alin. (1) C.proc.civ. În caz de imposibilitate de stabilire a acestuia, competenţa aparţine Tribunalului Bucureşti, potrivit alin. (2) al aceluiaşi articol;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 1125 alin. (1) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

143. Acţiune pentru încuviinţarea executării hotărârii arbitrale străine

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____ cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, prin reprezentant legal _____, şi, după caz, sediul ales în România la _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu sediul în _____, numărul de înmatriculare în registrul comerţului, codul unic de înregistrare _____ şi contul bancar _____, în calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Încuviinţarea executării silite a Hotărârii arbitrale nr. ___ din _____

pronunţate de _____ (denumirea instanţei străine).

De asemenea, solicităm obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: _____

Temeiul de drept [5]: Ne întemeiem acţiunea pe dispoziţiile art. 1123-1132 C.proc.civ.

Probe [6]: În dovedire, solicităm proba cu înscrisuri.

Anexăm:

- înscrisuri, respectiv _____
- chitanţa privind plata taxei judiciare de timbru în valoare de _____ lei. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Executarea hotărârii arbitrale străine este o procedură contencioasă în cadrul căreia se efectuează un control asupra condiţiilor de regularitate ale hotărârii arbitrale străine şi a caracterului executoriu al acesteia, în scopul încuviinţării executării silite pe teritoriul României, când aceasta nu este adusă la îndeplinire în mod voluntar. Dacă din hotărâre rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acţiunii, procedura poate deveni necontencioasă, potrivit art. 1130 alin. (2) C.proc.civ., cererea putând fi soluţionată fără citarea părţilor.

În practică se solicită încuviinţarea executării silite a hotărârii arbitrale fie împreună cu cererea prin care se solicită recunoaşterea hotărârii arbitrale străine, fie pe cale separată.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are persoana interesată, respectiv creditorul, titular al dreptului recunoscut prin hotărârea arbitrală străină.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are debitorul, cel obligat a executa hotărârea arbitrală străină. Potrivit art. 1130 alin. (2) C.proc.civ., cererea poate fi soluţionată fără citarea părţilor dacă din hotărâre rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acţiunii.

[4] Motivele de fapt. Se va menţiona că între părţi a avut loc un litigiu arbitral în străinătate, soluţionat prin hotărârea arbitrală a cărei punere în executare se solicită, şi se va arăta că sunt îndeplinite, cumulativ, condiţiile prevăzute de condiţiile prevăzute de art. 1124 C.civ., respectiv:

a) se cere recunoaşterea unei hotărâri arbitrale străine, în sensul definiţiei date de art. 1123 C.proc.civ., care include orice sentinţe arbitrale de arbitraj intern sau internaţional pronunţate într-un stat străin şi care nu sunt considerate hotărâri naţionale în România;

b) diferendul formând obiectul acesteia poate fi soluţionat pe cale arbitrală în România;

c) hotărârea nu conţine dispoziţii contrare ordinii publice de drept internaţional privat român (art. 1124 C.proc.civ.).

De asemenea, se va arăta că nu este incident niciunul din motivele de refuz al recunoaşterii sau executării prevăzute de art. 1128. C.proc.civ., respectiv:

a) părţile nu aveau capacitatea de a încheia convenţia arbitrală conform legii aplicabile fiecăreia, stabilită potrivit legii statului unde hotărârea a fost pronunţată;

b) convenţia arbitrală nu era valabilă potrivit legii căreia părţile au supus-o sau, în lipsă de stabilire a acesteia, conform legii statului în care hotărârea arbitrală a fost pronunţată;

c) partea contra căreia hotărârea este invocată n-a fost cuvenit informată cu privire la desemnarea arbitrilor sau cu privire la procedura arbitrală ori a fost în imposibilitate de a-şi valorifica propria apărare în procesul arbitral;

d) constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală n-a fost conformă convenţiei părţilor ori, în lipsa unui acord al acestora, legii locului unde a avut loc arbitrajul;

e) hotărârea priveşte un diferend neprevăzut în convenţia arbitrală sau în afara limitelor fixate de aceasta ori cuprinde dispoziţii care excedează termenilor convenţiei arbitrale. Totuşi, dacă dispoziţiile din hotărâre care privesc aspecte supuse arbitrajului pot fi separate de cele privind chestiuni nesupuse arbitrajului, cele dintâi pot fi recunoscute şi declarate executorii;

f) hotărârea arbitrală n-a devenit, încă, obligatorie pentru părţi sau a fost anulată ori suspendată de o autoritate competentă din statul în care sau după legea căruia a fost pronunţată.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 1123-1132 C.proc.civ.

[6] Probe. Se va administra proba cu înscrisurile prevăzute de art. 1127 C.proc.civ., respectiv hotărârea arbitrală şi convenţia de arbitraj, în original sau în copie, care sunt supuse supralegalizării în condiţiile prevăzute la art. 1092 C.proc.civ., potrivit căruia actele publice întocmite sau legalizate de o autoritate străină sau de un agent public străin pot fi produse în faţa instanţelor române numai dacă sunt supralegalizate, pe cale administrativă ierarhică în statul de origine şi apoi de misiunea diplomatică sau oficiul consular român, pentru certificarea autenticităţii semnăturilor şi sigiliului aplicate pe acestea. Supralegalizarea pe cale administrativă este supusă procedurii stabilite de statul de origine al actului, urmată de supralegalizarea efectuată, fie de către misiunea diplomatică română sau oficiul consular român din acest stat, fie de către misiunea diplomatică sau oficiul consular în România ale statului de origine şi, în continuare, în oricare dintre cele două situaţii, de către Ministerul Afacerilor Externe.

Scutirea de supralegalizare este permisă în temeiul legii, al unui tratat internaţional la care România este parte sau pe bază de reciprocitate. Astfel, cerinţa supralegalizării este înlăturată pentru statele semnatare ale Convenţiei cu privire la suprimarea cerinţei supralegalizării actelor oficiale străine, adoptate la Haga la 5 octombrie 1961, la care România a aderat prin O.G. nr. 66/1999, aprobată prin Legea nr. 52/2000, modificată prin Legea nr. 142/2004 şi Legea nr. 121/2005, fiind suficientă aplicarea apostilei[1)], în condiţiile convenţiei.

Dacă documentele nu sunt redactate în limba română, solicitantul trebuie să prezinte şi traducerea acestora în limba română, certificată pentru conformitate.

[1)] Pentru actele prevăzute la art. 1 lit. a), c) şi d) din Convenţie, respectiv documentele care emană de la o autoritate sau de la un funcţionar al unei jurisdicţii a statului, inclusiv cele care emană de la Ministerul Public, de la un grefier sau de la un executor judecătoresc; actele notariale; declaraţiile oficiale (cum ar fi cele privind menţiuni de înregistrare, viza de învestire cu dată certă şi legalizări de semnătură, depuse pe un act sub semnătură privată) tribunalele sunt competente să aplice apostila prevăzută la art. 3 alin. (1) din Convenţie. Pentru actele oficiale prevăzute la art. 1 lit. b), respectiv documentele administrative, sunt competente să aplice apostila prefecturile.

[7] Timbrajul. În lipsa unei reglementări exprese, considerăm că sunt aplicabile dispoziţiile art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, potrivit cărora orice alte acţiuni sau cereri neevaluabile în bani, cu excepţia celor scutite de plata taxei judiciare de timbru potrivit legii, se taxează cu 20 lei.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa judecătorească în circumscripţia căreia se află domiciliul sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală, potrivit art. 1125 alin. (1) C.proc.civ. În caz de imposibilitate de stabilire a acestuia, competenţa aparţine Tribunalului Bucureşti, potrivit alin. (2) al aceluiaşi articol;

b) *material* – competenţa aparţine tribunalului, conform art. 1125 alin. (1) C.proc.civ.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

V

DREPTUL MUNCII

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

144. Contestaţie împotriva deciziei de concediere

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul/reşedinţa în _____, CNP _____, cont bancar _____, e-mail _____, tel./fax _____, (dacă este cazul) în calitate de contestator, reprezentat prin _____, cu sediul în _____, e-mail _____, tel./fax _____[1)]

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/ cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, în calitate de intimat/ă,

În termen legal formulez prezenta

Contestaţie împotriva deciziei de concediere

Prin care solicit: **[4]**

1. anularea deciziei de concediere nr. ____ emise de intimată la data de _____

2. obligarea intimatei la plata unor despăgubiri băneşti, egale cu salariile indexate, majorate şi reactualizate, precum şi cu celelalte drepturi băneşti de care aş fi beneficiat ca salariat;

3. repunerea părţilor în situaţia anterioară, în sensul reintegrării pe postul deţinut anterior desfacerii contractului de muncă;

4. obligarea intimatei la plata unor daune morale în cuantum de _____

5. obligarea intimatei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele contestaţiei

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că am fost salariatul intimatei începând cu data de _____ şi până la concedierea dispusă prin decizia ce face obiectul prezentei contestaţii.

Prin decizia menţionată anterior, s-a dispus concedierea subsemnatului/ei pentru motivul _____. Învederez nelegalitatea/netemeinicia acestei decizii pentru următoarele considerente _____

---

1) În ceea ce priveşte indicarea elementelor de identificare a contestatorului şi, dacă e cazul, a reprezentantului acestuia, a se vedea *infra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Temeiul de drept [6]: Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 78 şi 80 C.muncii republicat, precum şi dispoziţiile art. ____ din acelaşi cod.

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____, pe aspecte vizând _____

Timbrajul [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

Anexez:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);
- dovada privind îndeplinirea procedurii de informare privind avantajele medierii, respectiv _____
- înscrisuri, conform opis;
- interogatoriul ce urmează a fi luat intimatei (dacă e cazul);
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, prin care se urmăreşte anularea deciziei de concediere pentru nerespectarea condiţiilor de formă şi/sau de fond prevăzute de lege pentru acest act juridic specific dreptului muncii.

1.1. Termenul în care poate fi introdusă o astfel de acţiune este cel prevăzut de art. 211 lit. a) din Legea dialogului social nr. 62/2011 republicată, respectiv de 45 de zile calendaristice de la data la care cel interesat a luat cunoştinţă de măsura concedierii. Deşi prevederile art. 268 alin. (1) lit. a) C.muncii republicat – care stipulau un termen de contestare de 30 de zile calendaristice de la data când a fost comunicată decizia de concediere – nu au fost abrogate în mod expres, considerăm că a operat o abrogare implicită a acestora, norma din Legea nr. 62/2011 republicată fiind una ulterioară.

De asemenea, pentru ipoteza în care se contestă o decizie de concediere disciplinară, considerăm că sunt incidente prevederile art. 252 alin. (5) C.muncii republicat, care stipulează un termen de 30 de zile calendaristice de la data comunicării[1)].

[1)] Pentru detalii referitoare la opiniile existente cu privire la această situaţie, a se vedea *infra* nr. 145 – *Contestaţie împotriva deciziei de sancţionare disciplinară*, pct. 1.

BCU IAŞI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1.2. Procedura prealabilă. Potrivit prevederilor art. 60[1] alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, „în litigiile de muncă izvorâte din încheierea, executarea şi încetarea contractelor individuale de muncă, părţile şi/sau partea interesată, după caz, sunt ţinute să facă dovada că au participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii". Sancţiunea neîndeplinirii de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea este cea prevăzută de art. 2 alin. (1[2]) din acelaşi act normativ, respectiv respingerea cererii de chemare în judecată ca inadmisibilă[1)].

[2] Calitate procesuală activă. Salariatul căruia i s-a desfăcut contractul individual de muncă are calitatea procesuală activă (contestator) să formuleze contestaţia

De asemenea, legea conferă calitate procesuală activă şi organizaţiei sindicale din care face parte salariatul concediat nelegal. Astfel, potrivit art. 28 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, organizaţiile sindicale au dreptul de a întreprinde orice acţiune prevăzută de lege, inclusiv de a formula acţiune în justiţie în numele membrilor lor, în baza unei împuterniciri scrise din partea acestora. Acţiunea nu va putea fi introdusă sau continuată de organizaţia sindicală dacă cel în cauză se opune sau renunţă la judecată în mod expres.

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) are angajatorul care a emis decizia de concediere. Potrivit dispoziţiilor art. 14 C.muncii republicat, *angajatorul* este persoana fizică sau juridică ce poate, potrivit legii, să angajeze forţă de muncă pe bază de contract individual de muncă.

Probleme deosebite în practică se ridică în cazul în care acţiunea a fost introdusă împotriva unei alte persoane decât cea care avea, potrivit legii, calitatea de angajator. Astfel de cazuri se întâlnesc în situaţia în care contestatorul se îndreaptă împotriva unei sucursale, filiale sau a unei reprezentanţe a unei societăţi comerciale străine. Problema calităţii procesuale pasive va trebui rezolvată prin raportare la actele normative care reglementează statutul juridic al acestora, respectiv:

- în cazul *sucursalelor şi filialelor* sunt incidente prevederile art. 42 şi 43 din Legea societăţilor nr. 31/1990, republicată; potrivit acestor dispoziţii, *filiale* sunt societăţi cu personalitate juridică, având astfel capacitatea de a încheia în nume propriu contractele de muncă în calitate de angajator, pe când *sucursalele* sunt dezmembrăminte fără personalitate juridică ale unei societăţi, fiind prin urmare lipsite de capacitatea juridică de a încheia în nume propriu acte juridice de dreptul muncii;

- în cazul *reprezentanţelor*, prevederile Decretului-lege nr. 122/1990 privind autorizarea şi funcţionarea în România a reprezentanţelor societăţilor comerciale

---

[1)] Pentru detalii privind medierea în litigiile de muncă, a se vedea şi *Ş. Beligrădeanu, O. Puie*, Discuţii referitoare la unele aspecte în legătură cu soluţionarea conflictelor de muncă în lumina reglementărilor legale recente, în Dreptul nr. 6/2013. Precizăm că aceşti autori calificau ca „vădit necorespunzătoare respingerea acţiunii ca inadmisibilă" în cazul neparticipării la şedinţa de informare despre avantajele medierii, „astfel obstaculându-se simţitor liberul acces la justiţie".

şi a organizaţiilor economice străine sunt foarte clare în sensul că acestea din urmă încheie actele juridice în numele societăţii străine reprezentate (art. 8), iar contractele de muncă ale personalului angajat la aceste reprezentanţe se negociază şi se încheie direct de către cetăţenii români cu firma sau organizaţia economică străină [art. 16 alin. (4) din Decretul-lege nr. 122/1990].

[4] Obiectul acţiunii constă în solicitarea adresată instanţei de a anula decizia de concediere a salariatului, pentru motivele de nelegalitate sau de netemeinicie invocate, precum şi obligarea angajatorului la plata unei despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate şi reactualizate, precum şi cu celelalte drepturi băneşti de care ar fi beneficiat dacă nu ar fi fost concediat.

Referitor la perioada pentru care se acordă aceste despăgubiri, practica judecătorească este majoritară în sensul acordării acestora de la data desfacerii contractului individual de muncă şi până la data reintegrării efective a salariatului, în cazul în care se solicită prin acţiune şi reintegrarea.

Astfel, art. 80 alin. (2) C.muncii republicat prevede facultatea pentru salariatul concediat în mod nelegal de a solicita instanţei repunerea părţilor în situaţia anterioară emiterii actului de concediere, respectiv reintegrarea acestuia în postul ocupat anterior.

În cazul în care salariatul nu solicită repunerea în situaţia anterioară emiterii actului de concediere, contractul individual de muncă va înceta de drept la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti[1)], moment maxim până la care se pot acorda despăgubirile menţionate anterior.

De asemenea, dacă salariatul a suferit şi prejudicii ale unor drepturi nepatrimoniale ca urmare a deciziei de concediere, acesta poate solicita instanţei obligarea angajatorului la daune morale, prin însă sub condiţia dovedirii lor.

[5] Motivele de fapt. Contestatorul va descrie pe scurt situaţia de fapt, referitoare la derularea raporturilor de muncă dintre părţi, precum şi la motivul pentru care s-a dispus concedierea, învederând instanţei aspectele relevante care vor susţine motivele de netemeinicie sau de nelegalitate pe care se întemeiază contestaţia.

5.1. Motive de ordin general

a) *Interdicţiile la concediere*. Un motiv de nulitate comun tuturor formelor de concediere îl reprezintă nerespectarea interdicţiilor prevăzute în art. 59 (interdicţii cu caracter permanent) şi în art. 60 (interdicţii cu caracter temporar) C.muncii republicat.

Potrivit art. 59 C.muncii republicat, este interzisă concedierea salariaţilor:

- pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenenţă naţională, rasă, culoare, etnie, religie, opţiune politică, origine socială, handicap, situaţie sau responsabilitate familială, apartenenţă ori activitate sindicală;

[1)] Deşi art. 80 alin. (3) foloseşte noţiunea de hotărâre „definitivă şi irevocabilă", aceasta trebuie înţeleasă în contextul Noului Cod de procedură civilă şi al art. 214 din Legea nr. 62/2011 republicată ca fiind hotărâre „definitivă".

BCU IAŞI / CENTRUL UNIVERSITAR

- pentru exercitarea, în condiţiile legii, a dreptului la grevă şi a drepturilor sindicale.

Potrivit art. 60 C.muncii republicat, concedierea salariaţilor nu poate fi dispusă:

- pe durata incapacităţii temporare de muncă, stabilită prin certificat medical conform legii;
- pe durata suspendării activităţii ca urmare a instituirii carantinei;
- pe durata în care femeia salariată este gravidă, în măsura în care angajatorul a luat cunoştinţă de acest fapt anterior emiterii deciziei de concediere;
- pe durata concediului de maternitate;
- pe durata concediului pentru creşterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, până la împlinirea vârstei de 3 ani;
- pe durata concediului pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani sau, în cazul copilului cu handicap, pentru afecţiuni intercurente, până la împlinirea vârstei de 18 ani;
- pe durata exercitării unei funcţii eligibile într-un organism sindical, cu excepţia situaţiei în care concedierea este dispusă pentru o abatere disciplinară gravă sau pentru abateri disciplinare repetate, săvârşite de către acel salariat;
- pe durata efectuării concediului de odihnă.

Interdicţiile de la art. 60 C.muncii republicat nu se aplică în cazul concedierii pentru motive ce intervin ca urmare a reorganizării judiciare, a falimentului sau a dizolvării angajatorului, în condiţiile legii.

La aceste interdicţii din Codul muncii se mai adaugă şi altele, prevăzute în legi speciale.

b) *Nerespectarea conţinutului obligatoriu al deciziei de concediere*. Un motiv de ordin formal este cel referitor la nerespectarea conţinutului deciziei de concediere, astfel cum acesta este reglementat de art. 76 C.muncii republicat. Potrivit acestui text, decizia de concediere trebuie să conţină în mod obligatoriu:

- motivele care determină concedierea;
- durata preavizului;
- criteriile de stabilire a ordinii de priorităţi, conform art. 69 alin. (2) lit. d), numai în cazul concedierilor colective;
- lista tuturor locurilor de muncă disponibile în unitate şi termenul în care salariaţii urmează să opteze pentru a ocupa un loc de muncă vacant, în condiţiile art. 64.

De asemenea, alte elemente obligatorii ale deciziei de concediere, în cazurile în care aceasta se dispune pentru motive care ţin de persoana salariatului (cele enumerate de art. 61 C.muncii republicat) sunt motivarea în fapt şi în drept şi precizări cu privire la termenul în care poate fi contestată şi la instanţa judecătorească la care se contestă, conform art. 62 alin. (3) C.muncii republicat.

c) *Nerespectarea termenului în care trebuie emisă decizia de concediere*. Potrivit art. 62 alin. (1) C.muncii republicat, în cazul în care concedierea intervine pentru unul dintre motivele prevăzute la art. 61 lit. b)-d) C.muncii republicat (arest

preventiv, inaptitudine fizică/psihică sau necorespundere profesională), angajatorul are obligaţia de a emite decizia de concediere în termen de 30 de zile calendaristice de la data constatării cauzei concedierii;

De asemenea, în cazul concedierii pe motive disciplinare, decizia trebuie emisă în termen de 30 de zile calendaristice de la data luării la cunoştinţă despre săvârşirea abaterii disciplinare[1)], dar nu mai târziu de 6 luni de la data săvârşirii faptei, potrivit art. 252 alin. (1) C.muncii republicat.

d) *Nerespectarea preavizului*. Potrivit art. 75 alin. (1) C.muncii republicat, persoanele concediate pentru necorespundere profesională, pentru inaptitudine fizică/psihică sau pentru desfiinţarea locului de muncă ocupat beneficiază de dreptul la un preaviz ce nu poate fi mai mic de 20 de zile lucrătoare.

În situaţia în care în perioada de preaviz contractul individual de muncă este suspendat, termenul de preaviz va fi suspendat corespunzător, cu excepţia cazului suspendării contractului pentru absenţe nemotivate, în temeiul art. 51 alin. (2).

Prin urmare, neacordarea preavizului reprezintă un motiv de nulitate a deciziei.

5.2. Motive specifice diferitelor tipuri de concediere

Potrivit art. 58 alin. (2) C.muncii republicat, concedierea poate fi dispusă pentru motive care ţin de persoana salariatului sau pentru motive care nu ţin de persoana salariatului; cazurile în care se poate dispune concedierea pentru motive care ţin de persoana salariatului sunt limitativ enumerate în art. 61 C.muncii republicat, iar cele pentru motive care nu ţin de persoana salariatului în art. 65 C.muncii republicat.

Astfel, în funcţie de tipul de concediere incident se pot valorifica ca motive de nulitate a deciziei, după, caz:

a) *pentru concedierea disciplinară*:

- nerespectarea procedurii de cercetare disciplinară, prevăzută de art. 251 C.muncii republicat;

- nerespectarea condiţiilor de formă ale deciziei prevăzute de art. 252 C.muncii republicat [descrierea faptei care constituie abatere disciplinară; precizarea prevederilor din statutul de personal, regulamentul intern sau contractul colectiv de muncă aplicabil, care au fost încălcate de salariat; motivele pentru care au fost înlăturate apărările formulate de salariat în timpul cercetării disciplinare prealabile sau motivele pentru care, în condiţiile prevăzute la art. 251 alin. (3), nu a fost efectuată cercetarea; temeiul de drept în baza căruia sancţiunea disciplinară se aplică; termenul în care sancţiunea poate fi contestată; instanţa competentă la care sancţiunea poate fi contestată][2)];

[1)] Referitor la momentul de la care curge termenul de 30 de zile, a se vedea şi *infra* nr. 145 – *Contestaţie împotriva deciziei de sancţionare disciplinară*, pct. 5.1.3).

[2)] Pentru mai multe detalii referitoare la aceste elemente, precum şi cu privire la practica judiciară relevantă, a se vedea *infra* nr. 145 – *Contestaţie împotriva deciziei de sancţionare disciplinară*, pct. 5.1.4).

- greşita individualizare a sancţiunii disciplinare, în condiţiile art. 250 C.muncii[1] republicat;

- inexistenţa abaterii disciplinare, prin lipsa unuia dintre elementele esenţiale ale acesteia (o faptă în legătură cu munca, vinovăţia salariatului sau încălcarea unei obligaţii din contractul de muncă, fişa postului, regulamentul intern, contractul colectiv sau ordinele superiorilor ierarhici) etc.

b) *pentru concedierea pe motiv de necorespundere profesională*:

- nerespectarea procedurii de evaluare prealabilă prevăzută în contractul colectiv sau, după caz, în regulamentul intern – art. 63 alin. (2) C.muncii republicat;

- nerespectarea obligaţiei de oferire a unui loc de muncă vacant compatibil cu pregătirea profesională sau, în lipsa unui astfel de loc de muncă, nesolicitarea sprijinului agenţiei de ocupare a forţei de muncă în vederea redistribuirii salariatului – art. 64 C.muncii republicat;

- concedierea pe un temei greşit, prin confundarea elementelor necorespunderii profesionale cu cele ale abaterii disciplinare; etc.

c) *pentru concedierea pentru inaptitudine fizică/psihică*:

- lipsa deciziei organelor competente de expertiză medicală prin care se constată inaptitudinea fizică/psihică a salariatului care nu permite acestuia să îşi îndeplinească atribuţiile corespunzătoare locului de muncă ocupat;

- nerespectarea obligaţiei de oferire a unui loc de muncă vacant compatibil cu capacitatea de muncă stabilită de medicul de medicina muncii sau, în lipsa unui astfel de loc de muncă, nesolicitarea sprijinului agenţiei de ocupare a forţei de muncă în vederea redistribuirii salariatului – art. 64 C.muncii republicat; etc.

d) *pentru concedierea pentru motive ce nu ţin de persoana salariatului (desfiinţarea locului de muncă)*:

- invocarea unui alt motiv decât desfiinţarea locului de muncă – art. 65 C.muncii republicat;

- lipsa unei cauze reale şi serioase a desfiinţării locului de muncă. În practica judiciară s-a apreciat ca având o cauză reală şi serioasă desfiinţarea locului de muncă în situaţia în care aceasta „s-a întemeiat pe dreptul angajatorului de a decide cu privire la eficientizarea prin reorganizare a activităţii, prin reorganizarea prevăzută de art. 65 C. muncii înţelegându-se orice măsură de ordin organizatoric vizând creşterea performanţelor în activitate, singurul în măsură să decidă în acest sens fiind angajatorul"[2];

- lipsa caracterului efectiv al desfiinţării locului de muncă. Atât în doctrină, cât şi în practica judecătorească s-a stabilit că desfiinţarea unui post este efectivă atunci când locul de munca este suprimat din structura angajatorului, când nu se mai regăseşte în organigrama acestuia ori în statul de funcţii. Desfiinţarea nu

---

[1] Pentru mai multe detalii precum şi practica judiciară relevantă, a se vedea *infra* nr. 145 – *Contestaţie împotriva deciziei de sancţionare disciplinară*, pct. 5.2.

[2] C.A. Bucureşti, Secţia a VII-a civilă şi conflicte de muncă, decizia nr. 4609/14.07.2011 (*http://portal.just.ro*).

BCU IAŞI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ar fi efectivă dacă ar fi urmată de reînfiinţarea după scurt timp a aceluiaşi loc de muncă, în acest sens nici schimbarea denumirii postului neputând fi considerată o desfiinţare efectivă a locului de muncă[1)].

e) *pentru concedierea colectivă*. Fiind o concediere dispusă pentru motive ce nu ţin de persoana salariatului, toate motivele expuse la punctul anterior sunt incidente şi în acest caz. Pe lângă acestea mai putem adăuga:

- nerespectarea procedurii de informare şi consultare cu sindicatele sau, după caz, cu reprezentanţii salariaţilor, conform prevederilor art. 68 şi urm. C.muncii republicat;

- nerespectarea criteriilor de selecţie, pentru situaţiile în care se desfiinţează doar o parte din posturile de acelaşi fel – art. 69 alin. (2) lit. d) şi alin. (3) C.muncii republicat;

- nerespectarea altor obligaţii asumate în procedura de consultare cu sindicatele sau prevăzute în contractul colectiv de muncă pentru acest tip de concedieri etc.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 78 şi 80 C.muncii republicat. În funcţie de motivul concret de nelegalitate sau de netemeinicie invocat dintre cele menţionate anterior, se va indica şi textul de lege corespunzător.

[7] Probe. Spre deosebire de dreptul comun, în litigiile de muncă sarcina probei este inversată, revenindu-i angajatorului, potrivit art. 272 C.muncii republicat.

Tot potrivit aceluiaşi articol, angajatorul este obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfăţişare. Cum în reglementarea noului Cod de procedură civilă nu mai există instituţia primei zi de înfăţişare, aceasta trebuie înţeleasă ca fiind primul termen la care părţile sunt legal citate, având în vedere prevederile art. 2 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Noului Cod de procedură civilă.

Acest text trebuie corelat cu prevederile art. 205 C.proc.civ., în sensul că angajatorul, prin întâmpinare, este obligat să îşi formuleze apărările pe toate aspectele invocate prin contestaţie şi să depună toate dovezile în apărare. Sancţiunea nerespectării acestei obligaţii este cea prevăzută de art. 208 alin. (2) C.proc.civ., şi anume decăderea din dreptul de a mai propune probe, cu excepţia situaţiilor reglementate de art. 254 alin. (2) C.proc.civ.

Se poate observa o contradicţie între cele două texte – art. 272 C. muncii republicat şi art. 208 C.proc.civ. – în ceea ce priveşte depunerea dovezilor în apărarea sa de către angajator. Regula stabilită în noul Cod de procedură civilă este aceea ca probele să fie propuse prin întâmpinare, pe când dispoziţia din Codul muncii stabileşte că angajatorul poate depune dovezile în apărarea sa până la primul termen de judecată când părţile sunt legal citate.

Deşi aceasta reprezintă o necorelare regretabilă, considerăm că nu s-ar putea aplica sancţiunea decăderii angajatorului din dreptul de a propune probe, dacă acesta nu a făcut-o prin întâmpinare, având în vedere prevederile art. 254 alin. (1) C.proc.civ., potrivit cărora *„Probele se propun, sub sancţiunea decăderii,*

---

1) C.A. Bucureşti, decizia civilă nr. 7946/30.11.2011 (*http://portal.just.ro*).

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel". Or, în cazul litigiilor de muncă, legea dispune altfel, prin art. 272 C. muncii republicat.

De menţionat faptul că, potrivit art. 79 C.muncii republicat, în cazul unui conflict de muncă angajatorul nu poate invoca în faţa instanţei alte motive de fapt sau de drept decât cele precizate în decizia de concediere[1)].

Totuşi, dacă sunt anumite aspecte ce se invocă în contestaţie şi de care reclamantul înţelege să se folosească în dovedirea temeiniciei pretenţiei sale, acesta este obligat să le indice prin acţiune şi să se conformeze dispoziţiilor art. 194 C.proc.civ., în sensul de:

(i) a depune *înscrisurile* doveditoare, în dublu exemplar, anexate contestaţiei (spre exemplu certificate medicale, e-mail-uri etc.);

(ii) de a indica *martorii* care pot dovedi situaţia de fapt reală şi de a depune lista cu numele şi adresa acestora;

(iii) de a solicita *interogatoriul* intimatei şi de a ataşa întrebările pentru interogatoriu contestaţiei, dacă intimata este o persoană juridică;

(iv) de a solicita proba cu *expertiza*, motivat, şi de a arăta obiectivele acesteia;

[8] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – potrivit dispoziţiilor art. 210 din Legea nr. 62/2011 republicată, este competentă instanţa din circumscripţia unde îşi are domiciliul sau locul de muncă reclamantul;

În ceea ce priveşte noţiunea de domiciliu în sens procedural, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în considerentele unei decizii de speţă prin care soluţiona un regulator de competenţă[2)], a statuat în sensul că *„prin domiciliu în sens procesual urmează a se înţelege acela pe care o persoană şi l-a stabilit în fapt, în localitatea unde trăieşte, deoarece scopul dispoziţiilor legale referitoare la domiciliu este acela ca părţile aflate în litigiu să poată fi înştiinţate de existenţa procesului, pentru a da eficienţă dreptului la apărare"*.

De asemenea, în doctrină s-a arătat constant că *„noţiunea de domiciliu trebuie luată într-un sens mai larg, interesând nu atât locuinţa statornică sau principală a pârâtului, ci adresa unde pârâtul locuieşte efectiv"*[3)].

Asocierea explicită pe care legiuitorul o face, în definiţia domiciliului din Codul civil, cu locuinţa principală nu semnifică o îndepărtare de concepţia domiciliului

---

[1)] Pentru dezvoltări referitoare la acest aspect, a se vedea *Al. Athanasiu, M. Volonciu, L. Dima, O. Cazan*, Codul muncii. Comentariu pe articole, vol. I, Articolele 1-107, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 410.

[2)] I.C.C.J, Secţia civilă şi de proprietate intelectuală, decizia nr. 51/11.01.2011.

[3)] *V.M. Ciobanu, G. Boroi, T.C. Briciu*, Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă, ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2011, p. 145, apud *A. Constanda* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 301.

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" UNIVERSITY LIBRARY

ca locuinţă „efectivă"; dimpotrivă, confirmă *„ideea de domiciliu ca situaţie de fapt, susceptibilă de probare prin orice mijloc de probaţiune şi lăsată la aprecierea suverană a instanţei, nu ideea de domiciliu ca noţiune juridică"*[1].

În acelaşi sens este şi norma de competenţă teritorială cuprinsă în art. 269 alin. (2) C.muncii republicat, neabrogată în mod expres, care are în vedere şi instanţa de la reşedinţa reclamantului.

În situaţia în care acţiunea este promovată prin intermediul sindicatului din care face parte salariatul contestator, competenţa teritorială aparţine instanţei de la sediul sindicatului, în acest sens fiind considerentele Deciziei I.C.C.J., Secţiile Unite, nr. 1/2013 pronunţate în cadrul unui recurs în interesul legii.

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 208 din Legea nr. 62/2011 republicată.

[1] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă – din perspectiva noului Cod de procedură civilă, vol. I, Ed. Wolters Kluwer, Bucureşti, 2010, p. 558.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

145. Contestaţie împotriva deciziei de sancţionare disciplinară

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul/reşedinţa în _____, CNP _____, (cont bancar _____, e-mail _____, tel./fax _____, dacă este cazul) în calitate de contestator, reprezentat prin _____, cu sediul în _____, e-mail _____, tel./fax _____[1)]

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/ cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, în calitate de intimat/ă,

În termen legal formulez prezenta

Contestaţie împotriva deciziei de sancţionare disciplinară

Prin care solicit: **[4]**

1. anularea deciziei de sancţionare nr. _____ emise de intimată la data de _____

2. obligarea intimatei la plata unor despăgubiri constând în _____

3. obligarea intimatei la plata unor daune morale în cuantum de _____

4. obligarea intimatei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele contestaţiei

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Prin decizia menţionată anterior, s-a dispus sancţionarea subsemnatului/ei pentru motivul _____. Învederez nelegalitatea/netemeinicia acestei decizii pentru următoarele considerente _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. _____ C.muncii republicat.

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____, pe aspecte vizând _____

---

1) În ceea ce priveşte indicarea elementelor de identificare a contestatorului şi, dacă e cazul, a reprezentantului acestuia, a se vedea *infra* nr. 1 – *Cerere de chemare în judecată*.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Timbrajul [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

Anexez:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);
- dovada privind îndeplinirea procedurii de informare privind avantajele medierii, respectiv _____
- înscrisuri, conform opis;
- interogatoriul ce urmează a fi luat intimatei;
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune prin care se urmăreşte anularea deciziei de aplicare a unei sancţiuni disciplinare pentru nerespectarea condiţiilor de formă şi/sau de fond prevăzute de lege pentru acest act juridic specific dreptului muncii.

1.1. Termenul în care poate fi introdusă o astfel de acţiune este cel prevăzut în art. 252 alin. (5) şi art. 268 alin. (1) lit. b) C.muncii republicat, respectiv 30 de zile calendaristice de la data când a fost comunicată[1)] decizia de sancţionare disciplinară.

Odată cu apariţia Legii nr. 62/2011 republicată, s-a pus problema în ce măsură dispoziţiile din Codul muncii menţionate mai sus au fost abrogate sau modificate implicit prin prevederile art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 republicată, potrivit căruia *„măsurile unilaterale de executare, modificare, suspendare sau încetare a contractului individual de muncă (...) pot fi contestate în termen de 45 de zile calendaristice de la data la care cel interesat a luat cunoştinţă de măsura dispusă”*.

Aceasta deoarece, dacă analizăm sancţiunile disciplinare prin prisma efectelor pe care le produc, se poate constata că acestea reprezintă, în acelaşi timp, şi o măsură unilaterală a angajatorului cu privire la executarea, modificarea sau, după caz, încetarea contractului individual de muncă.

---

1) Potrivit art. 252 alin. (3) şi (4) C.muncii republicat, decizia de sancţionare se comunică salariatului în cel mult 5 zile calendaristice de la data emiterii şi produce efecte de la data comunicării. Comunicarea se predă personal salariatului, cu semnătură de primire, ori, în caz de refuz al primirii, prin scrisoare recomandată, la domiciliul sau reşedinţa comunicată de acesta. În sensul că termenul de 5 zile reprezintă un termen de recomandare, a se vedea *Al. Athanasiu, M. Volonciu, L. Dima, O. Cazan*, op. cit., p. 407.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

În aceste context, se pune întrebarea dacă textul art. 268 alin. (1) lit. b) poate fi considerat ca modificat implicit prin prevederile art. 211 lit. a) din Legea dialogului social republicată.

Având în vedere obiectul de reglementare al dispoziţiilor art. 211 din Legea nr. 62/2011 republicată şi al art. 268 C.muncii republicat, puteam conchide în sensul că între acestea nu se poate stabili un raport de lege specială versus lege generală, ambele reprezentând norme generale în materia termenelor în care se pot formula cererile ce fac obiectul jurisdicţiei muncii.

Nu acelaşi lucru se poate spune şi despre art. 252 alin. (5) C.muncii republicat, care reprezintă o normă specială, dat fiind obiectul particular pe care îl reglementează, şi anume termenul de contestare a deciziilor de sancţionare disciplinară.

Or, potrivit art. 67 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, „evenimentele legislative implicite nu sunt recunoscute în cazul actelor normative speciale ale căror dispoziţii nu pot fi socotite modificate, completate sau abrogate nici prin reglementarea generală a materiei, decât dacă acest lucru este exprimat expres".

Prin urmare, atât timp cât Legea nr. 62/2011 republicată nu conţine nicio normă de abrogare expresă a prevederilor art. 252 alin. (5) C.muncii republicat, acest text de lege nu poate fi considerat ca fiind abrogat implicit, dat fiind caracterul său de normă specială[1)].

1.2. Procedura prealabilă. Potrivit prevederilor art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006 privind medierea, „în litigiile de muncă izvorâte din încheierea, *executarea şi încetarea* contractelor individuale de muncă, părţile şi/sau partea interesată, după caz, sunt ţinute să facă dovada că au participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii". Sancţiunea neîndeplinirii de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea este cea prevăzută de art. 2 alin. (1^2) din acelaşi act normativ, respectiv respingerea cererii de chemare în judecată ca inadmisibilă[2)].

[2] Calitate procesuală activă (contestator) are salariatul împotriva căruia s-a emis decizia de sancţionare disciplinară.

De asemenea, legea conferă calitate procesuală activă şi organizaţiei sindicale din care face parte salariatul concediat nelegal. Astfel, potrivit art. 28 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, organizaţiile sindicale au dreptul de a întreprinde orice acţiune prevăzută de lege, inclusiv de a formula acţiune în justiţie în numele membrilor lor, în baza unei împuterniciri scrise din partea acestora. Acţiunea nu

---

[1)] A se vedea în sensul aceleiaşi opinii, *I.T. Ştefănescu*, Tratat teoretic şi practic de drept al muncii, ed. a II-a, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012, p. 906. În sens contrar, a se vedea *M. Volonciu*, Comentariu la decizia civilă nr. 749/R/2011 din 25 februarie 2011 a Curţii de Apel Cluj, în Revista Română de Jurisprudenţă nr. 3/2011.

[2)] Pentru detalii privind medierea în litigiile de muncă, a se vedea şi *Ş. Beligrădeanu, O. Puie*, loc. cit.

BCU IASI - CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

va putea fi introdusă sau continuată de organizaţia sindicală dacă cel în cauză se opune sau renunţă la judecată în mod expres.

[3] Calitate procesuală pasivă. Angajatorul care a emis decizia de sancţionare disciplinară are calitatea procesuală pasivă (intimat)[1].

[4] Obiectul acţiunii constă în solicitarea adresată instanţei de a dispune anularea deciziei de sancţionare disciplinară, pentru motivele de nelegalitate sau de netemeinicie invocate.

În cazul în care se contestă o decizie prin care s-a aplicat una dintre sancţiunile prevăzute la art. 248 lit. b)-d) C.muncii – retrogradarea din funcţie cu acordarea salariului corespunzător noii funcţii, reducerea salariului de bază sau reducerea salariului de bază şi a indemnizaţiei de conducere – salariatul poate cere şi despăgubiri constând în drepturile salariale de care a fost lipsit ca efect al respectivei decizii.

În situaţia in care sancţiunea este concedierea disciplinară, salariatul poate solicita obligarea angajatorului la plata unei despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate şi reactualizate, precum şi cu celelalte drepturi băneşti de care ar fi beneficiat de la data desfacerii contractului de muncă şi până la data reintegrării[2].

De asemenea, dacă salariatul a suferit şi prejudicii ale unor drepturi nepatrimoniale ca urmare a deciziei de sancţionare, acesta poate solicita instanţei obligarea angajatorului la daune morale, însă sub condiţia dovedirii lor.

[5] Motivele de fapt. Se vor învedera instanţei *motivele de nelegalitate* sau/şi *de netemeinicie* care afectează decizia de sancţionare.

5.1. În ce priveşte **legalitatea măsurii**, Codul muncii conţine o serie de reguli procedurale în privinţa sancţionării disciplinare a unui salariat, reguli a căror încălcare atrage în mod automat nulitatea absolută a deciziei de sancţionare. Astfel, avem în vedere:

1) În ce priveşte ***sancţiunea aplicată***, art. 248 C.muncii republicat face o enumerare expresă şi limitativă a sancţiunilor disciplinare pe care le poate aplica angajatorul, respectiv: a) avertismentul scris; b) retrogradarea din funcţie, cu acordarea salariului corespunzător funcţiei în care s-a dispus retrogradarea, pentru o durată ce nu poate depăşi 60 de zile; c) reducerea salariului de bază pe o durată de 1-3 luni cu 5-10%; d) reducerea salariului de bază şi/sau, după caz, şi a indemnizaţiei de conducere pe o perioadă de 1-3 luni cu 5-10%; e) desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă[3]. Potrivit alin. (2) al aceluiaşi articol, în cazul în care, prin statute profesionale aprobate prin lege specială, se stabileşte un alt regim sancţionator, va fi aplicat acesta.

---

[1] Pentru mai multe detalii referitoare la calitatea procesuală pasivă, a se vedea *infra* nr. 144 – *Contestaţie împotriva decizie de concediere*, pct. 3.

[2] Pentru mai multe detalii referitoare la contestarea decizie de concediere, inclusiv cea disciplinară, a se vedea *supra* nr. 144 –*Contestaţie împotriva decizie de concediere*, pct. 4.

[3] Concedierea disciplinară, cea mai drastică sancţiune disciplinară la care se poate ajunge, a fost analizată *supra* nr. 144 – *Contestaţie împotriva deciziei de concediere*.

Faţă de acest text de lege, aplicarea oricărei alte sancţiuni în cadrul răspunderii disciplinare apare ca nelegală[1]; de asemenea, nelegală este şi depăşirea limitelor în care pot fi aplicate sancţiunile prevăzute la art. 248 lit. b)-d) C.muncii (de exemplu reducerea salariului de bază pe o perioadă mai mare de 3 luni).

Spre exemplu, într-o decizie de speţă s-a arătat că „hotărârea angajatorului, prin care se dispune «mustrarea» unui angajat, «deoarece a încălcat normele de etică şi deontologie profesională», fără a se indica temeiul de drept al aplicării acestei măsuri, reprezintă o decizie de sancţionare disciplinară a salariatului". Dacă o astfel de sancţiune disciplinară nu este reglementată de art. 248 alin. (1) C.muncii republicat sau prin statute profesionale, aprobate prin lege specială, conform dispoziţiilor art. 248 alin. (2) C.muncii republicat, decizia de sancţionare disciplinară a salariatului este lovită de nulitate absolută[2].

De asemenea, trebuie menţionat că prin art. 249 C.muncii republicat s-a consacrat regula *non bis in idem*, în sensul că pentru aceeaşi abatere disciplinară se poate aplica numai o singură sancţiune.

2) Referitor la ***procedura prealabilă aplicării unei sancţiuni disciplinare***, art. 251 C.muncii republicat consacră un caz de nulitate absolută a măsurii, în situaţia în care aceasta este dispusă mai înainte de ***efectuarea unei cercetări disciplinare prealabile.*** Art. 251 C.muncii republicat exceptează de la obligativitatea efectuării cercetării disciplinare prealabile aplicarea sancţiunii avertismentului scris.

Prin urmare, lipsa procedurii prealabile sau efectuarea acesteia în mod nelegal va atrage după sine şi nulitatea sancţiunii dispuse.

Spre exemplu, în practică s-a decis că sunt vicii ale procedurii de cercetare disciplinară următoarele: neconvocarea în scris a salariatului (ci telefonic)[3]; neindicarea obiectului cercetării disciplinare în convocarea adresată salariatului cercetat[4]; refuzul angajatorului de a administra probele aduse în apărarea sa de către salariat, având drept consecinţă încălcarea dreptului său la apărare[5]; lipsa din convocare a obiectului, datei, orei sau locului întrevederii[6]; etc.

3) Referitor la ***termenul în care trebuie emisă decizia de sancţionare***, acesta este prevăzut în art. 252 alin. (1) C.muncii republicat, respectiv 30 de zile calendaristice de la data luării la cunoştinţă despre săvârşirea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de 6 luni de la data săvârşirii faptei.

Prin Decizia nr. XVI/2012, cu ocazia soluţionării unui recurs în interesul legii, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a decis că, în interpretarea şi aplicarea art. 252 alin. (1) C.muncii republicat, momentul de la care începe să curgă termenul de 30

---

[1] Codul muncii prevede în mod expres doar interdicţia aplicării amenzii disciplinare.

[2] C.A. Timişoara, Secţia litigii de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 2498/23.11.2011.

[3] C.A. Cluj, Secţia civilă, de muncă şi asigurări sociale, pentru minori şi familie, decizia nr. 387/02.02.2011.

[4] C.A. Timişoara, Secţia litigii de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 2617/07.12.2011.

[5] C.A. Târgu Mureş, decizia civilă nr. 366/R/10.05.2011.

[6] C.A. Târgu Mureş, decizia civilă nr. 282/R/07.04.2011.

BCU Cluj / Central University Library

de zile calendaristice pentru aplicarea sancţiunii disciplinare este data înregistrării raportului final al cercetării disciplinare prealabile la registratura unităţii.

Tot în privinţa celor două termene este de menţionat faptul că ele se suspendă de drept în cazul suspendării contractului individual de muncă, în temeiul prevederilor art. 49 alin. (6) C.muncii republicat.

4) În ce priveşte ***forma şi conţinutul deciziei de sancţionare disciplinară***, aceste aspecte sunt prevăzute în art. 252 C.muncii republicat, care prevede în mod expres şi sancţiunea nulităţii absolute pentru lipsa oricărui element.

Sub acest aspect, în practică s-a decis în mod constant că „întrucât normele referitoare la forma şi conţinutul deciziei de sancţionare sunt norme juridice imperative, încălcarea lor fiind sancţionată cu nulitatea absolută, rezultă că decizia de sancţionare are un caracter formal, lipsa menţiunilor obligatorii pe care decizia de sancţionare trebuie să le cuprindă neputând fi complinită prin alte înscrisuri administrate în acest sens[1)].

Potrivit textului art. 252 menţionat anterior, decizia trebuie emisă în formă scrisă şi va trebui să conţină următoarele elemente:

a) *descrierea faptei care constituie abatere disciplinară*. Pentru ca această cerinţă să fie îndeplinită, fapta ce constituie abatere disciplinară trebuie descrisă detaliat şi, în acelaşi timp, în mod concret, deoarece în absenţa indicării datelor săvârşirii faptei, instanţa este în imposibilitate să verifice veridicitatea aspectelor consemnate în decizie;

Din modul de descriere a faptei trebuie să rezulte în mod concret acţiunea săvârşită de salariat, circumstanţele producerii sale şi, în fine, toate elementele necesare pentru a creiona o imagine suficient de detaliată a faptei pentru ca atât salariatul, cât şi instanţa de judecată să poată avea o imagine exactă a faptei imputate şi să poată aprecia în concret, circumstanţiat şi riguros asupra legalităţii măsurii de sancţionare.

Unele exemple din practică în care au fost anulate decizii de sancţionare pe acest considerent sunt elocvente, respectiv descrierea faptei constând în: „absentarea nemotivată timp de 17 zile", fără a se indica cu exactitate zilele în care salariatul a absentat; „îndeplinirea necorespunzătoare a sarcinilor de serviciu", fără a se arăta acţiunea/inacţiunea concretă care a constituit o astfel de îndeplinire necorespunzătoare şi data săvârşirii acesteia; „părăsirea locului de muncă", fără a se indica perioada absenţei; „anularea unor chitanţe de încasare a taxelor şi impozitelor", fără a fi indicate exact care anume chitanţe au fost anulate şi în ce dată; „atitudine necorespunzătoare faţă de directorul societăţii", fără a se învedera în ce anume a constat această atitudine sau prin ce a fost exprimată; „tentativă de sustragere de motorină aparţinând societăţii", fără a se indica data şi circumstanţele în care s-a produs respectiva faptă; „nerespectarea repetată a procedurilor de lucru şi de calitate", fără a preciza în ce a constat această nerespectare şi în ce mod au

---

[1)] C.A. Cluj, Secţia civilă, de muncă şi asigurări sociale, pentru minori şi familie, decizia nr. 387/02.02.2011.

BCU "LUCIAN BLAGA" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

fost încălcate; „încălcarea ordinelor şi dispoziţiile conducătorilor ierarhici", fără a fi precizate în concret care au fost aceste ordine, cine le-a emis, la ce dată şi în ce formă.

Prezentarea faptei care constituie abatere disciplinară, în cuprinsul deciziei de sancţionare disciplinară, nu trebuie făcută în mod generic, fără elemente concrete care să permită instanţei de judecată să aprecieze în concret, circumstanţiat şi riguros asupra legalităţii măsurii de sancţionare. Descrierea concretă a acesteia trebuie să se regăsească în chiar textul deciziei de sancţionare disciplinară, iar nu în alte înscrisuri. Referirea la sesizarea prin care angajatorul a fost înştiinţat despre eventuala săvârşire a unei abateri disciplinare de către angajat, precum şi la raportul comisiei disciplinare, întocmit ca urmare a cercetării disciplinare prealabile, nu reprezintă o descriere a faptei ce constituie abatere disciplinară[1)].

De asemenea, pentru a respecta nu numai formal dispoziţiile art. 252 alin. (2) lit. a) C.muncii republicat, este necesar ca descrierea faptei să nu se limiteze doar la împrejurarea ce constituie, în opinia angajatorului, abaterea disciplinară, ci această descriere să fie astfel realizată încât să plaseze acţiunea/inacţiunea salariatului sancţionat în contextul mai larg al activităţii acestuia în raport, spre exemplu, de atribuţiile înscrise în fişa postului şi de procedurile şi protocoalele interne ale angajatorului pe care salariaţii trebuie să le cunoască, să le respecte şi să le aplice în activitatea profesională desfăşurată[2)].

b) *precizarea prevederilor din statutul de personal, regulamentul intern contractul individual de muncă sau contractul colectiv de muncă aplicabil, care au fost încălcate de salariat*. Precizarea prevederilor regulamentului de ordine interioară ori ale contractului colectiv de muncă încălcate au relevanţă pentru ca instanţa să poată stabili şi verifica dacă într-adevăr fapta contestatorului constituie abatere disciplinară şi dacă se încadrează printre obligaţiile acestuia[3)];

Referitor la această cerinţă trebuie subliniat faptul că nu este suficientă o indicare generică de tipul „au fost încălcate prevederile din regulamentul intern/contractul colectiv de muncă", fiind necesar să se indice expres articolul sau paragraful din aceste documente care se consideră a fi fost încălcat de către salariat prin fapta sa, însă fără a fi nevoie să fie reprodus în decizie şi conţinutul textului respectiv.

c) *motivele pentru care au fost înlăturate apărările formulate de salariat în timpul cercetării disciplinare prealabile sau motivele pentru care, în condiţiile prevăzute la art. 251 alin. (3), nu a fost efectuată cercetarea*. Decizia de sancţionare trebuie să cuprindă în mod concret şi complet motivele pentru care apărările salariatului formulate cu ocazia cercetării disciplinare au fost înlăturate, această cerinţă fiind instituită ca o garanţie a salariatului că apărările şi explicaţiile date în

---

1) C.A. Timişoara, Secţia litigii de muncă şi asigurări sociale, decizia civilă nr. 2617/07.12.2011.

2) C.A. Bucureşti, Secţia a VII-a civilă şi pentru cauze privind conflicte de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 707/09.02.2010.

3) C.A. Iaşi, Secţia litigii de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 750/2008.

justificarea atitudinii imputate au fost analizate şi avute în vedere de angajator, iar decizia de sancţionare nu este luată arbitrar;

În practică, foarte frecvent motivele înlăturării apărărilor salariatului fie lipsesc cu desăvârşire din conţinutul deciziei, fie se face doar o trimitere la procesul-verbal încheiat cu ocazia audierii salariatului sau la raportul comisiei disciplinare, fie este tratată într-o manieră superficială prin menţiuni de tipul „apărările salariatului au fost înlăturate ca nefiind relevante" sau „apărările formulate de salariat au fost respinse ca neîntemeiate, întrucât abaterile rezultă din actele şi faptele acestuia".

De regulă, acest lucru se întâmplă deoarece fie angajatul nu formulează apărări, fie acestea sunt total lipsite de relevanţă sau nu au decât foarte vag legătură cu fapta reţinută. Chiar şi în astfel de ipoteze, angajatorul nu este exonerat de obligaţia sa de a face menţiunile de rigoare în decizia de sancţionare pe acest aspect. Astfel, s-a decis că „inserarea în decizia de sancţionare disciplinară a menţiunii „recunoaşte fapta" nu poate echivala cu respectarea cerinţei imperative, prevăzute sub sancţiunea nulităţii absolute de Codul muncii, respectiv aceea de indicare a motivelor pentru care au fost înlăturate apărările formulate de salariat în timpul cercetării disciplinare prealabile, câtă vreme din Nota de relaţii aflată la dosarul cauzei rezultă că salariatul nu a recunoscut săvârşirea faptelor imputate, precizând explicit că nu avea atribuţii legate de verificarea faptică în teren a stocurilor de masă lemnoasă"[1].

În ipoteza în care salariatul recunoaşte săvârşirea faptei, respectivul aspect trebuie menţionat expres în decizie, acesta fiind motivul pentru care nu a mai fost necesară înlăturarea apărărilor[2].

De asemenea, este irelevant că alte documente folosite în timpul cercetării prealabile disciplinare conţin sau ar putea conţine motivele pentru care apărările salariatului cercetat nu pot fi avute în vedere, câtă vreme prevederile din Codul muncii specifică foarte clar că astfel de menţiuni trebuie să se regăsească în mod obligatoriu în chiar cuprinsul conţinutului deciziei de concediere.

d) *temeiul de drept în baza căruia sancţiunea disciplinară se aplică*;

e) *termenul în care sancţiunea poate fi contestată*;

f) *instanţa competentă la care sancţiunea poate fi contestată*.

Referitor la această ultimă menţiune, în practică, cerinţa legală a fost uşor nuanţată, în sensul că unele instanţe nu au anulat deciziile de sancţionare pentru lipsa indicării cu exactitate a instanţei competente, motivând prin aceea că oricum salariatul a introdus acţiunea la instanţa competentă, drept urmare lipsa acestei menţiuni din decizie nu i-a cauzat acestuia nicio vătămare.

5.2. În ce priveşte **temeinicia măsurii dispuse**, la analiza acesteia instanţa va trebui să verifice dacă au fost respectate criteriile de stabilire a sancţiunii disciplinare prevăzute la art. 250 C.muncii republicat. Astfel, potrivit acestui text de

---

[1] C.A. Bucureşti, Secţia a VII-a civilă şi pentru cauze privind conflicte de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 3258/20.05.2011.

[2] C.A. Timişoara, Secţia litigii de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 1152/16.07.2009.

BCU BUCUREŞTI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

lege, angajatorul este obligat să stabilească sancţiunea disciplinară aplicabilă în raport cu gravitatea abaterii disciplinare săvârşite de salariat, avându-se în vedere următoarele:

a) împrejurările în care fapta a fost săvârşită;
b) gradul de vinovăţie a salariatului;
c) consecinţele abaterii disciplinare;
d) comportarea generală în serviciu a salariatului;
e) eventualele sancţiuni disciplinare suferite anterior de către acesta.

În practica judecătorească nu exista o părere unitară în ce priveşte situaţia în care instanţa constată că sancţiunea aplicată este mult prea gravă în raport de fapta săvârşită. Astfel, unele instanţe au considerat că sunt competente să dispună înlocuirea sancţiunii disciplinare aplicate cu una mai uşoară, pe când alte instanţe au considerat ca fiind inadmisibilă o astfel de schimbare a sancţiunii de către organul jurisdicţional, cu motivarea că stabilirea şi aplicarea sancţiunilor disciplinare ţin de atributul exclusiv al conducerii societăţii.

Controversa jurisprudenţială a fost tranşată prin soluţionarea unui recurs în interesul legii. Astfel, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prin Decizia nr. XI/2013, în interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 252 alin. (5) raportat la art. 250 C.muncii republicat, a stabilit că instanţa competentă să soluţioneze contestaţia salariatului împotriva sancţiunii disciplinare aplicate de către angajator, constatând că aceasta este greşit individualizată, o poate înlocui cu o altă sancţiune disciplinară.

Spre exemplu în practică s-a decis că „angajatorul poate dispune concedierea disciplinară în cazul săvârşirii cu vinovăţie a unei singure fapte grave – sub acest aspect statuându-se în teoria şi practica judiciară că trebuie să fie vorba de o faptă care perturbă substanţial activitatea unităţii, în sensul în care, din analiza tuturor elementelor de fapt, rezultă că, în mod rezonabil, menţinerea în unitate a celui vinovat nu este posibilă, precum şi în cazul încălcării repetate a obligaţiilor de serviciu – situaţie care presupune săvârşirea a cel puţin două abateri disciplinare, însă, dacă este întrunită această condiţie, nu criteriul cantitativ, respectiv numărul de abateri este hotărâtor, ci componenţa lor calitativă"[1].

Tot în jurisprudenţă s-a arătat că „sancţiunile disciplinare în dreptul muncii au ca principal scop reeducarea angajaţilor care comit abateri de la disciplina muncii, în sensul responsabilizării lor pentru respectarea normelor de disciplină a muncii încălcate. Numai în condiţiile în care o astfel de reeducare şi responsabilizare nu erau posibile în cauză, din cauza nereceptivităţii angajatului reclamant recurent, i se putea aplica acestuia sancţiunea cea mai severă – concedierea disciplinară"[2].

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 247-252 C.muncii republicat, indicându-se în concret textul de lege încălcat în fiecare situaţie în parte.

---

[1] C.A. Târgu Mureş, decizia civilă nr. 408/R/12.05.2011.

[2] C.A. Timişoara, Secţia conflicte de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 1123/20.05.2008.

BCU IAŞI CENTRU VECHI LIBRARY

[7] Probe. Spre deosebire de dreptul comun, în litigiile de muncă sarcina probei este inversată, revenindu-i angajatorului, potrivit art. 272 C.muncii republicat.

Tot potrivit aceluiaşi articol, angajatorul este obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfăţişare. Cum în reglementarea noului Cod de procedură civilă nu mai există instituţia primei zi de înfăţişare, aceasta trebuie înţeleasă ca fiind primul termen la care părţile sunt legal citate, având în vedere prevederile art. 2 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a noului Cod de procedură civilă.

Acest text trebuie corelat cu prevederile art. 205 C.proc.civ., în sensul că angajatorul, prin întâmpinare, este obligat să îşi formuleze apărările pe toate aspectele invocate prin contestaţie şi să depună toate dovezile în apărare. Sancţiunea nerespectării acestei obligaţii este cea prevăzută de art. 208 alin. (2) C.proc.civ., şi anume decăderea din dreptul de a mai propune probe, cu excepţia situaţiilor reglementate de art. 254 alin. (2) C.proc.civ.

Se poate observa o contradicţie între cele două texte – art. 272 C. muncii republicat şi art. 208 C.proc.civ. – în ceea ce priveşte depunerea dovezilor în apărarea sa de către angajator. Regula stabilită în noul Cod de procedură civilă este aceea ca probele să fie propuse prin întâmpinare, pe când dispoziţia din Codul muncii stabileşte că angajatorul poate depune dovezile în apărarea sa până la primul termen de judecată când părţile sunt legal citate.

Deşi aceasta reprezintă o necorelare regretabilă, considerăm că nu s-ar putea aplica sancţiunea decăderii angajatorului din dreptul de a propune probe, dacă acesta nu a făcut-o prin întâmpinare, având în vedere prevederile art. 254 alin. (1) C.proc.civ., potrivit cărora *„Probele se propun, sub sancţiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel"*. Or, în cazul litigiilor de muncă, legea dispune altfel, prin art. 272 C.muncii republicat.

Chiar dacă angajatorului îi revine sarcina probei, contestatorul se poate folosi de toate mijloacele de probaţiune pe care le consideră necesare, respectiv înscrisuri, interogatoriul societăţii pârâte, martori sau expertiză. Acesta este obligat să le indice prin acţiune şi să se conformeze dispoziţiilor art. 194 C.proc.civ., în sensul de:

- a depune *înscrisurile* doveditoare, în dublu exemplar, anexate contestaţiei (spre exemplu certificate medicale, e-mail-uri etc.);
- de a indica *martorii* care pot dovedi situaţia de fapt reală şi de a depune lista cu numele şi adresa acestora;
- de a solicita *interogatoriul* intimatei şi de a ataşa întrebările pentru interogatoriu contestaţiei, dacă intimata este o persoană juridică;
- de a solicita proba cu *expertiza*, motivat, şi de a arăta obiectivele acesteia;

[8] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – potrivit dispoziţiilor art. 210 din Legea nr. 62/2011 republicată, este competentă instanţa din circumscripţia unde îşi are domiciliul sau locul de muncă reclamantul;

În ceea ce priveşte noţiunea de domiciliu în sens procedural, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în considerentele unei decizii de speţă prin care soluţiona un regulator de competenţă[1], a statuat în sensul că *„prin domiciliu în sens procesual urmează a se înţelege acela pe care o persoană şi l-a stabilit în fapt, în localitatea unde trăieşte, deoarece scopul dispoziţiilor legale referitoare la domiciliu este acela ca părţile aflate în litigiu să poată fi înştiinţate de existenţa procesului, pentru a da eficienţă dreptului la apărare".*

De asemenea, în doctrină s-a arătat constant că *„noţiunea de domiciliu trebuie luată într-un sens mai larg, interesând nu atât locuinţa statornică sau principală a pârâtului, ci adresa unde pârâtul locuieşte efectiv"*[2].

Asocierea explicită pe care legiuitorul o face, în definiţia domiciliului din Codul civil, cu locuinţa principală nu semnifică o îndepărtare de concepţia domiciliului ca locuinţă „efectivă"; dimpotrivă, confirmă *„ideea de domiciliu ca situaţie de fapt, susceptibilă de probare prin orice mijloc de probaţiune şi lăsată la aprecierea suverană a instanţei, nu ideea de domiciliu ca noţiune juridică"*[3].

În acelaşi sens este şi norma de competenţă teritorială cuprinsă în art. 269 alin. (2) C.muncii republicat, neabrogată în mod expres, care are în vedere şi instanţa de la reşedinţa reclamantului.

În situaţia în care acţiunea este promovată prin intermediul sindicatului din care face parte salariatul contestator, competenţa teritorială aparţine instanţei de la sediul sindicatului, în acest sens fiind considerentele Deciziei I.C.C.J., Secţiile Unite, nr. 1/2013 pronunţate în cadrul unui recurs în interesul legii.

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 208 din Legea nr. 62/2011 republicată.

---

[1] I.C.C.J, Secţia civilă şi de proprietate intelectuală, decizia nr. 51/11.01.2011.

[2] *V.M. Ciobanu, G. Boroi, T.C. Briciu*, Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă, ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2011, p. 145, apud *A. Constanda* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 301.

[3] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă – din perspectiva noului Cod de procedură civilă, op. cit., p. 558.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

146. Contestaţie împotriva deciziei de modificare unilaterală a contractului de muncă

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul/reşedinţa în _____, CNP _____, (cont bancar _____, e-mail _____, tel./fax _____, dacă este cazul) în calitate de contestator, reprezentat prin _____, cu sediul în _____, e-mail _____, tel./fax _____

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/ cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, în calitate de intimat/ă,

În termen legal formulez prezenta

Contestaţie împotriva măsurii unilaterale de modificare a contractului individual de muncă

Prin care solicit: **[4]**

1. anularea măsurii/deciziei de nr. _____ emise de intimată la data de _____

2. repunerea părţilor în situaţia anterioară respectivei decizii, în sensul de obligare a angajatorului la _____

3. obligarea intimatei la plata unor despăgubiri constând în _____

4. obligarea intimatei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele contestaţiei

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că sunt angajatul intimatei, începând cu data de _____, în baza contractului individual de muncă înregistrat sub nr. _____

Prin decizia menţionată anterior, s-a dispus modificarea elementului _____ al contractului individual de muncă.

Învederez faptul că nu am fost de acord cu respectiva modificare, angajatorul procedând în mod nelegal prin modificarea acestui element în mod unilateral.

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 41 C.muncii republicat.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____, pe aspecte vizând _____

Timbrajul [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

Anexez:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);
- dovada privind îndeplinirea procedurii de informare privind avantajele medierii, respectiv _____;
- înscrisuri, conform opis;
- interogatoriul ce urmează a fi luat intimatei (dacă este cazul);
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi (dacă este cazul).

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune prin care se urmăreşte anularea deciziei/măsurii de modificare unilaterală a unuia dintre elementele contractului individual de muncă, măsură dispusă cu încălcarea dispoziţiilor Codului muncii.

1.1. Termenul în care poate fi introdusă o astfel de acţiune este cel prevăzut de art. 211 lit. a) din Legea nr. 62/2011 republicată, respectiv de 45 de zile calendaristice de la data la care cel interesat a luat cunoştinţă de măsura dispusă. Deşi prevederile art. 268 alin. (1) lit. a) C.muncii republicat – care stipulau un termen de contestare de 30 de zile calendaristice de la data când a fost comunicată decizia unilaterală a angajatorului – nu au fost abrogate în mod expres, considerăm că a operat o abrogare implicită a acestora, norma din Legea nr. 62/2011 republicată fiind una ulterioară.

1.2. Procedura prealabilă. Potrivit prevederilor art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006, „în litigiile de muncă izvorâte din încheierea, *executarea* şi încetarea contractelor individuale de muncă, părţile şi/sau partea interesată, după caz, sunt ţinute să facă dovada că au participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii.

Sancţiunea neîndeplinirii de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea este cea prevăzută de art. 2 alin. (1^2) din acelaşi act normativ, respectiv respingerea cererii de chemare în judecată ca inadmisibilă[1)].

[1)] Pentru detalii privind medierea în litigiile de muncă, a se vedea şi *Ş. Beligrădeanu, O. Puie*, loc. cit.

BCU IASI SET UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (contestator) are salariatul căruia i-a fost modificat unilateral, de către angajator, unul dintre elementele contractului individual de muncă.

De asemenea, legea conferă calitate procesuală activă şi organizaţiei sindicale din care face parte salariatul respectiv. Astfel, potrivit art. 28 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, organizaţiile sindicale au dreptul de a întreprinde orice acţiune prevăzută de lege, inclusiv de a formula acţiune în justiţie în numele membrilor lor, în baza unei împuterniciri scrise din partea acestora. Acţiunea nu va putea fi introdusă sau continuată de organizaţia sindicală dacă cel în cauză se opune sau renunţă la judecată în mod expres.

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) are angajatorul care a emis decizia/a luat măsura modificării unilaterale a raportului de muncă al salariatului.

[4] Obiectul acţiunii constă în solicitarea adresată instanţei de a dispune anularea măsurii de modificare unilaterală a raportului de muncă.

Modificarea contractului individual de muncă se poate referi la oricare dintre următoarele elemente:

a) *durata contractului* – spre exemplu măsura unilaterală a angajatorului poate consta în modificarea unui contract pe durata nedeterminată într-unul pe durată determinată sau invers;

b) *locul muncii* – singurele situaţii în care se poate modifica unilateral locul muncii sunt în cadrul delegării sau detaşării ori în caz de forţă majoră sau pentru protecţia salariatului, însă numai cu caracter temporar. În situaţia în care în contractul individual de muncă este inserată o clauză de mobilitate[1)], nu se poate pune problema unei modificări unilaterale a locului muncii;

c) *felul muncii* – o astfel de modificare poate consta fie în schimbarea funcţiei, fie în modificarea atribuţiilor specifice acesteia, cuprinse în fişa postului;

În practică s-a arătat că „retragerea unei sarcini atribuite salariatului nu reprezintă o modificare a contractului de muncă, atâta vreme cât nu s-au modificat salariul ori celelalte elementele ale contractului individual de muncă. Angajatorul are dreptul de a schimba condiţiile de exercitare a funcţiei salariatului în baza atribuţiilor sale de control, atâta vreme cât organele de poliţie efectuează cercetări cu privire la anumite fapte ale salariatului în legătură cu munca acestuia"[2)].

d) *condiţiile de muncă*;

e) *salariul*;

f) *timpul de muncă şi timpul de odihnă* – spre exemplu nu se poate modifica numărul de zile de concediu stabilite prin contractul de muncă sau, dacă s-a agreat

---

[1)] Potrivit art. 25 C.muncii, prin clauza de mobilitate părţile în contractul individual de muncă stabilesc că, în considerarea specificului muncii, executarea obligaţiilor de serviciu de către salariat nu se realizează într-un loc stabil de muncă. În acest caz, salariatul beneficiază de prestaţii suplimentare în bani sau în natură.

[2)] C.A. Ploieşti, Secţia litigii de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 18/12.01.2011.

BOARD OF CONTENT UNIVERSITY LIBRARY

un program de lucru inegal prin act adiţional la contractul de muncă, acesta nu va putea fi modificat unilateral de către angajator în program normal de lucru.

Potrivit art. 41 C.muncii republicat, contractul individual de muncă poate fi modificat ***numai prin acordul părţilor***. Acest acord trebuie materializat prin încheierea unui act adiţional la contract, într-un termen de 20 de zile lucrătoare de la data apariţiei modificării, cu excepţia situaţiilor în care o asemenea modificare este prevăzută în mod expres de lege – art. 17 alin. (5) C.muncii republicat.

Cu titlu de excepţie, modificarea unilaterală a contractului individual de muncă este posibilă numai în cazurile şi în condiţiile prevăzute de cod.

Ipotezele reglementate de cod în care angajatorul poate modifica unilateral un element al raportului de muncă sunt următoarele:

a) *delegarea* – această instituţie este reglementată de art. 42-44 C.muncii republicat şi reprezintă exercitarea temporară, din dispoziţia angajatorului, de către salariat, a unor lucrări sau sarcini corespunzătoare atribuţiilor de serviciu în afara locului său de muncă. Delegarea poate fi dispusă pentru o perioadă de cel mult 60 de zile calendaristice în 12 luni şi se poate prelungi pentru perioade succesive de maximum 60 de zile calendaristice, numai cu acordul salariatului;

b) *detaşarea* – este actul prin care se dispune schimbarea temporară a locului de muncă, din dispoziţia angajatorului, la un alt angajator, în scopul executării unor lucrări în interesul acestuia. În mod excepţional, prin detaşare se poate modifica şi felul muncii, dar numai cu consimţământul scris al salariatului. Detaşarea poate fi dispusă pe o perioadă de cel mult un an. În mod excepţional, perioada detaşării poate fi prelungită pentru motive obiective ce impun prezenţa salariatului la angajatorul la care s-a dispus detaşarea, cu acordul ambelor părţi, din 6 în 6 luni. Salariatul poate refuza detaşarea dispusă de angajatorul său numai în mod excepţional şi pentru motive personale temeinice (art. 45-46 C.muncii republicat);

c) *situaţii de forţă majoră, măsură disciplinară sau măsură de protecţie a salariatului* – potrivit art. 48 C.muncii republicat, angajatorul poate modifica temporar locul şi felul muncii, fără consimţământul salariatului, şi în cazul unor situaţii de forţă majoră, cu titlu de sancţiune disciplinară sau ca măsură de protecţie a salariatului, în cazurile şi în condiţiile prevăzute de prezentul cod.

În practică s-a arătat că „reorganizarea activităţii societăţii intimate nu se regăseşte printre cazurile în care se poate modifica unilateral contractul individual de muncă reglementate de Codul muncii în articolele menţionate – ci reprezintă un caz de concediere individuală sau colectivă, cu o procedură expres reglementată de Codul muncii, şi, ca urmare, o modificare unilaterală a contractului de muncă în caz de reorganizare a activităţii este nelegală"[1]. „În absenţa consimţământului salariatului, unitatea nu putea să-i modifice unilateral locul de muncă, consecinţa refuzului acestuia de a accepta schimbarea locului de muncă ca urmare a

[1] C.A. Bucureşti, Secţia a VII-a civilă şi pentru cauze privind conflicte de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 3911/R/30.09.2010.

reorganizării societăţii fiind desfacerea contractului de muncă în temeiul art. 65 C.muncii"[1]).

Pe lângă anularea măsurii dispuse, salariatul poate solicita în acelaşi timp şi repunerea părţilor în situaţia anterioară modificării.

În cazul în care salariatul a suferit şi un anumit prejudiciu ca efect al măsurii dispuse (spre exemplu i s-a diminuat salariul), acesta poate solicita şi acordarea de despăgubiri pentru prejudiciul produs.

[5] Motivele de fapt. Se vor învedera instanţei motivele de nelegalitate care afectează decizia de modificare a elementului/elementelor raportului de muncă.

După cum am arătat anterior, codul prevede în mod limitativ situaţiile în care angajatorul poate modifica unul dintre elementele contractului individual de muncă şi aceasta întotdeauna numai cu caracter temporar.

În cazul în care s-a dispus o modificare cu caracter permanent sau au fost depăşite limitele temporare ale măsurii, prevăzute de cod, decizia angajatorului poate fi anulată.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 41 şi urm. C.muncii republicat, indicându-se în concret textul de lege încălcat în fiecare situaţie în parte.

[7] Probe. Spre deosebire de dreptul comun, în litigiile de muncă sarcina probei este inversată, revenindu-i angajatorului, potrivit art. 272 C.muncii republicat.

Tot potrivit aceluiaşi articol, angajatorul este obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfăţişare. Cum în reglementarea noului Cod de procedură civilă nu mai există instituţia primei zi de înfăţişare, aceasta trebuie înţeleasă ca fiind primul termen la care părţile sunt legal citate, având în vedere prevederile art. 2 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a noului Cod de procedură civilă.

Acest text trebuie corelat cu prevederile art. 205 C.proc.civ., în sensul că angajatorul, prin întâmpinare, este obligat să îşi formuleze apărările pe toate aspectele invocate prin contestaţie şi să depună toate dovezile în apărare. Sancţiunea nerespectării acestei obligaţii este cea prevăzută de art. 208 alin. (2) C.proc.civ., şi anume decăderea din dreptul de a mai propune probe, cu excepţia situaţiilor reglementate de art. 254 alin. (2) C.proc.civ.

Se poate observa o contradicţie între cele două texte – art. 272 C.muncii republicat şi art. 208 C.proc.civ. – în ceea ce priveşte depunerea dovezilor în apărarea sa de către angajator. Regula stabilită în noul Cod de procedură civilă este aceea ca probele să fie propuse prin întâmpinare, pe când dispoziţia din Codul muncii stabileşte că angajatorul poate depune dovezile în apărarea sa până la primul termen de judecată când părţile sunt legal citate.

Deşi aceasta reprezintă o necorelare regretabilă, considerăm că nu s-ar putea aplica sancţiunea decăderii angajatorului din dreptul de a propune probe,

[1]) C.A. Iaşi, Secţia litigii de muncă şi asigurări sociale, decizia nr. 101/29.01.2010.

dacă acesta nu a făcut-o prin întâmpinare, având în vedere prevederile art. 254 alin. (1) C.proc.civ., potrivit cărora *„Probele se propun, sub sancţiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel"*. Or, în cazul litigiilor de muncă, legea dispune altfel, prin art. 272 C. muncii republicat.

Chiar dacă angajatorului îi revine sarcina probei, angajatul se poate folosi de toate mijloacele de probaţiune pe care le consideră necesare, respectiv înscrisuri, interogatoriul societăţii intimate, martori sau expertiză. Acesta este obligat să le indice prin acţiune şi să se conformeze dispoziţiilor art. 194 C.proc.civ., în sensul de:

(i) a depune *înscrisurile* doveditoare, în dublu exemplar, anexate contestaţiei;

(ii) de a indica *martorii* care pot dovedi situaţia de fapt reală şi de a depune lista cu numele şi adresa acestora;

(iii) de a solicita *interogatoriul* intimatei şi de a ataşa întrebările pentru interogatoriu contestaţiei, dacă intimata este o persoană juridică;

(iv) de a solicita proba cu *expertiza*, motivat, şi de a arăta obiectivele acesteia;

[8] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – potrivit dispoziţiilor art. 210 din Legea nr. 62/2011 republicată, este competentă instanţa din circumscripţia unde îşi are domiciliul sau locul de muncă reclamantul;

În ceea ce priveşte noţiunea de domiciliu în sens procedural, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în considerentele unei decizii de speţă prin care soluţiona un regulator de competenţă[1)], a statuat în sensul că *„prin domiciliu în sens procesual urmează a se înţelege acela pe care o persoană şi l-a stabilit în fapt, în localitatea unde trăieşte, deoarece scopul dispoziţiilor legale referitoare la domiciliu este acela ca părţile aflate în litigiu să poată fi înştiinţate de existenţa procesului, pentru a da eficienţă dreptului la apărare"*.

De asemenea, în doctrină s-a arătat constant că *„noţiunea de domiciliu trebuie luată într-un sens mai larg, interesând nu atât locuinţa statornică sau principală a pârâtului, ci adresa unde pârâtul locuieşte efectiv"*[2)].

Asocierea explicită pe care legiuitorul o face, în definiţia domiciliului din Codul civil, cu locuinţa principală nu semnifică o îndepărtare de concepţia domiciliului ca locuinţă „efectivă"; dimpotrivă, confirmă *„ideea de domiciliu ca situaţie de fapt, susceptibilă de probare prin orice mijloc de probaţiune şi lăsată la aprecierea suverană a instanţei, nu ideea de domiciliu ca noţiune juridică"*[3)].

[1)] I.C.C.J, Secţia civilă şi de proprietate intelectuală, decizia nr. 51/11.01.2011.

[2)] *V.M. Ciobanu, G. Boroi, T.C. Briciu*, Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă, ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2011, p. 145, apud *A. Constanda* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 301.

[3)] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă – din perspectiva noului Cod de procedură civilă, op. cit., p. 558.

În acelaşi sens este şi norma de competenţă teritorială cuprinsă în art. 269 alin. (2) C.muncii republicat, neabrogată în mod expres, care are în vedere şi instanţa de la reşedinţa reclamantului.

În situaţia în care acţiunea este promovată prin intermediul sindicatului din care face parte salariatul contestator, competenţa teritorială aparţine instanţei de la sediul sindicatului, în acest sens fiind considerentele Deciziei I.C.C.J., Secţiile Unite, nr. 1/2013 pronunţate în cadrul unui recurs în interesul legii.

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 208 din Legea nr. 62/2011 republicată.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

147. Contestaţie împotriva deciziei de suspendare a contractului individual de muncă

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul/reşedinţa în _____, CNP _____, (cont bancar _____, e-mail _____, tel./fax _____, dacă este cazul) în calitate de contestator, reprezentat prin _____, cu sediul în _____, e-mail _____, tel./fax _____

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/ cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, în calitate de intimat/ă,

În termen legal formulez prezenta

Contestaţie împotriva deciziei de suspendare a contractului individual de muncă

Prin care solicit: **[4]**

1. anularea deciziei de nr. _____ emise de intimată la data de _____

2. obligarea intimatei la plata unor despăgubiri egale cu salariul şi celelalte drepturi de care am fost lipsit pe perioada suspendării contractului;

3. obligarea intimatei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele contestaţiei

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că sunt angajatul intimatei, începând cu data de_____, în baza contractului individual de muncă înregistrat sub nr. _____

Prin decizia menţionată anterior, s-a dispus suspendarea contractului individual de muncă în temeiul prevederilor _____

Învederez faptul că măsura suspendării este una nelegală/netemeinică, deoarece nu au fost respectate prevederile legale, respectiv _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. _____ C.muncii republicat.

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____, pe aspecte vizând _____

Timbrajul [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

BCU WS CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);
- dovada privind îndeplinirea procedurii de informare privind avantajele medierii, respectiv _____
- înscrisuri, conform opis;
- interogatoriul ce urmează a fi luat intimatei;
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune prin care se urmăreşte anularea deciziei/măsurii de suspendare a contractului individual de muncă, măsură dispusă cu încălcarea dispoziţiilor Codului muncii.

1.1. Termenul în care poate fi introdusă o astfel de acţiune este cel prevăzut de art. 211 lit. a) din Legea dialogului social nr. 62/2011 republicată, respectiv de 45 de zile calendaristice de la data la care cel interesat a luat cunoştinţă de măsura dispusă. Deşi prevederile art. 268 alin. (1) lit. a) C.muncii republicat – care stipulau un termen de contestare de 30 de zile calendaristice de la data când a fost comunicată decizia de suspendare – nu au fost abrogate în mod expres, considerăm că a operat o abrogare implicită a acestora, norma din Legea nr. 62/2011 republicată fiind una ulterioară.

1.2. Procedura prealabilă. Potrivit prevederilor art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, „în litigiile de muncă izvorâte din încheierea, *executarea* şi încetarea contractelor individuale de muncă, părţile şi/sau partea interesată, după caz, sunt ţinute să facă dovada că au participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii.

Apreciem că suspendarea contractului individual de muncă este o măsură ce are legătură cu executarea acestuia, fiind astfel incidente prevederile art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006, deşi nu se menţionează în mod expres şi suspendarea în textul respectiv.

Sancţiunea neîndeplinirii de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea este cea prevăzută de art. 2 alin. (1^2) din acelaşi act normativ, respectiv respingerea cererii de chemare în judecată ca inadmisibilă[1)].

[1)] Pentru detalii privind medierea în litigiile de muncă, a se vedea şi *Ş. Beligrădeanu, O. Puie*, loc. cit.

BCU "Ion Creangă" UNIVERSITY LIBRARY

[2] Calitate procesuală activă (contestator) are salariatul căruia i-a fost suspendat de către angajator contractul individual de muncă.

De asemenea, legea conferă calitate procesuală activă şi organizaţiei sindicale din care face parte salariatul respectiv. Astfel, potrivit art. 28 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, organizaţiile sindicale au dreptul de a întreprinde orice acţiune prevăzută de lege, inclusiv de a formula acţiune în justiţie în numele membrilor lor, în baza unei împuterniciri scrise din partea acestora. Acţiunea nu va putea fi introdusă sau continuată de organizaţia sindicală dacă cel în cauză se opune sau renunţă la judecată în mod expres.

[3] Calitate procesuală pasivă (intimat) are angajatorul care a emis decizia de suspendare a contractului individual de muncă al salariatului.

[4] Obiectul acţiunii constă în solicitarea adresată instanţei de a dispune anularea deciziei de suspendare emise de către angajator, pentru motive de nelegalitate sau, după caz, de netemeinicie.

Suspendarea raporturilor de muncă este reglementată de dispoziţiile art. 49-54 C.muncii republicat. Aceasta poate avea loc:

- de drept, în cazurile prevăzute de art. 50 C.muncii republicat;
- la iniţiativa salariatului, în ipotezele menţionate în art. 51 C.muncii republicat;
- la iniţiativa angajatorului, pentru situaţiile prevăzute în art. 52 din acelaşi cod.

De asemenea, suspendarea poate avea loc şi prin acordul părţilor, în cazul concediilor fără plată pentru studii sau pentru interese personale (art. 54 C.muncii republicat).

De regulă, obiectul contestaţiei analizate în cadrul prezentei acţiuni îl reprezintă decizia de suspendare la iniţiativa angajatorului,pentru unul din cazurile prevăzute de art. 52 C.muncii republicat. Fiind o decizie unilaterală a acestuia, ea este supusă cenzurii instanţei judecătoreşti, putând fi anulată dacă nu sunt respectate condiţiile prevăzute în mod expres de norma indicată anterior.

Potrivit acestui text de lege, contractul individual de muncă poate fi suspendat din iniţiativa angajatorului în următoarele situaţii:

a) pe durata cercetării disciplinare prealabile, în condiţiile legii;

b) în cazul în care angajatorul a formulat plângere penală împotriva salariatului sau acesta a fost trimis în judecată pentru fapte penale incompatibile cu funcţia deţinută, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti;

c) în cazul întreruperii sau reducerii temporare a activităţii, fără încetarea raportului de muncă, pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare;

d) pe durata detaşării;

e) pe durata suspendării de către autorităţile competente a avizelor, autorizaţiilor sau atestărilor necesare pentru exercitarea profesiilor.

De asemenea, potrivit art. 51 alin. (2) C.muncii republicat, contractul individual de muncă poate fi suspendat în situaţia absenţelor nemotivate ale salariatului, în

condițiile stabilite prin contractul colectiv de muncă aplicabil, contractul individual de muncă, precum și prin regulamentul intern.

Deoarece ca efect al suspendării se suspendă și plata drepturilor de natură salarială de către angajator, iar dacă suspendarea se dispune pentru o faptă imputabilă salariatului, se suspendă și orice alt drept care derivă din calitatea de salariat – conform art. 49 alin. (3) și (4) C.muncii republicat – anularea unei decizii de suspendare îl îndreptățește pe salariat să obțină și contravaloarea drepturilor ce nu au fost acordate, ca efect al suspendării.

[5] Motivele de fapt. Se vor învedera instanței motivele de nelegalitate care afectează decizia de suspendare a contractului individual de muncă.

Un prim aspect ce trebuie menționat este acela că suspendarea contractului de muncă poate apărea doar în cazurile expres prevăzute de lege, fie cele menționate în art. 50-52 C.muncii republicat, fie în alte acte normative speciale. În alte ipoteze nu se poate dispune o suspendare a raporturilor de muncă decât dacă există acordul ambelor părți.

Astfel, dacă se dispune suspendarea raporturilor de muncă pentru alte situații, neprevăzute de lege, decizia angajatorului are un caracter nelegal. La fel și în situația în care se dispune suspendarea, însă nu sunt întrunite condițiile reglementate de norma legală.

Astfel, în funcție de temeiul concret indicat în decizia de suspendare, se poate învedera ca motiv de nelegalitate:

- faptul că nu s-a declanșat o cercetare disciplinară sau că aceasta a fost finalizată, iar suspendarea încă mai dăinuie, dacă temeiul suspendării îl reprezintă dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. a) C.muncii republicat;
- faptul că nu angajatorul a formulat plângerea penală, ci o altă persoană sau faptul că nu s-a dispus trimiterea în judecată a salariatului, dacă suspendarea s-a decis în temeiul dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b) C.muncii republicat;
- faptul că nu a avut loc o întrerupere sau reducere temporară a activității, pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare, dacă premisa suspendării o reprezintă dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. c) C.muncii republicat.

[6] Temeiul de drept îl constituie, după caz, art. 50, 51 sau 52 C.muncii republicat, indicându-se în concret textul de lege încălcat, incident în cauză.

[7] Probe. Spre deosebire de dreptul comun, în litigiile de muncă sarcina probei este inversată, revenindu-i angajatorului, potrivit art. 272 C.muncii republicat.

Tot potrivit aceluiași articol, angajatorul este obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfățișare. Cum în reglementarea noului Cod de procedură civilă nu mai există instituția primei zi de înfățișare, aceasta trebuie înțeleasă ca fiind primul termen la care părțile sunt legal citate, având în vedere prevederile art. 2 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a noului Cod de procedură civilă.

Acest text trebuie corelat cu prevederile art. 205 C.proc.civ., în sensul că angajatorul, prin întâmpinare, este obligat să își formuleze apărările pe toate

aspectele invocate prin contestaţie şi să depună toate dovezile în apărare. Sancţiunea nerespectării acestei obligaţii este cea prevăzută de art. 208 alin. (2) C.proc.civ., şi anume decăderea din dreptul de a mai propune probe, cu excepţia situaţiilor reglementate de art. 254 alin. (2) C.proc.civ.

Se poate observa o contradicţie între cele două texte – art. 272 C. muncii republicat şi art. 208 C.proc.civ. – în ceea ce priveşte depunerea dovezilor în apărarea sa de către angajator. Regula stabilită în noul Cod de procedură civilă este aceea ca probele să fie propuse prin întâmpinare, pe când dispoziţia din Codul muncii stabileşte că angajatorul poate depune dovezile în apărarea sa până la primul termen de judecată când părţile sunt legal citate.

Deşi aceasta reprezintă o necorelare regretabilă, considerăm că nu s-ar putea aplica sancţiunea decăderii angajatorului din dreptul de a propune probe, dacă acesta nu a făcut-o prin întâmpinare, având în vedere prevederile art. 254 alin. (1) C.proc.civ., potrivit cărora *„Probele se propun, sub sancţiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel"*. Or, în cazul litigiilor de muncă, legea dispune altfel, prin art. 272 C. muncii republicat.

Chiar dacă angajatorului îi revine sarcina probei, contestatorul se poate folosi de toate mijloacele de probaţiune pe care le consideră necesare, respectiv înscrisuri, interogatoriul societăţii pârâte, martori. Acesta este obligat să le indice prin acţiune şi să se conformeze dispoziţiilor art. 194 C.proc.civ., în sensul de:

- a depune *înscrisurile* doveditoare, în dublu exemplar, anexate contestaţiei;
- de a indica *martorii* care pot dovedi situaţia de fapt reală şi de a depune lista cu numele şi adresa acestora;
- de a solicita *interogatoriul* intimatei şi de a ataşa întrebările pentru interogatoriu contestaţiei, dacă intimata este o persoană juridică;

[8] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – potrivit dispoziţiilor art. 210 din Legea nr. 62/2011 republicată, este competentă instanţa din circumscripţia unde îşi are domiciliul sau locul de muncă reclamantul;

În ceea ce priveşte noţiunea de domiciliu în sens procedural, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în considerentele unei decizii de speţă prin care soluţiona un regulator de competenţă[1)], a statuat în sensul că *„prin domiciliu în sens procesual urmează a se înţelege acela pe care o persoană şi l-a stabilit în fapt, în localitatea unde trăieşte, deoarece scopul dispoziţiilor legale referitoare la domiciliu este acela ca părţile aflate în litigiu să poată fi înştiinţate de existenţa procesului, pentru a da eficienţă dreptului la apărare"*.

---

1) I.C.C.J, Secţia civilă şi de proprietate intelectuală, decizia nr. 51/11.01.2011.

De asemenea, în doctrină s-a arătat constant că *„noţiunea de domiciliu trebuie luată într-un sens mai larg, interesând nu atât locuinţa statornică sau principală a pârâtului, ci adresa unde pârâtul locuieşte efectiv"*[1].

Asocierea explicită pe care legiuitorul o face, în definiţia domiciliului din Codul civil, cu locuinţa principală nu semnifică o îndepărtare de concepţia domiciliului ca locuinţă „efectivă"; dimpotrivă, confirmă *„ideea de domiciliu ca situaţie de fapt, susceptibilă de probare prin orice mijloc de probaţiune şi lăsată la aprecierea suverană a instanţei, nu ideea de domiciliu ca noţiune juridică"*[2].

În acelaşi sens este şi norma de competenţă teritorială cuprinsă în art. 269 alin. (2) C.muncii republicat, neabrogată în mod expres, care are în vedere şi instanţa de la reşedinţa reclamantului.

În situaţia în care acţiunea este promovată prin intermediul sindicatului din care face parte salariatul contestator, competenţa teritorială aparţine instanţei de la sediul sindicatului, în acest sens fiind considerentele Deciziei I.C.C.J., Secţiile Unite, nr. 1/2013 pronunţată în cadrul unui recurs în interesul legii.

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 208 din Legea nr. 62/2011 republicată.

---

[1] *V.M. Ciobanu, G. Boroi, T.C. Briciu*, Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă, ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2011, p. 145, apud *A. Constanda* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 301.

[2] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă – din perspectiva noului Cod de procedură civilă, op. cit., p. 558.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

148. Acţiune privind plata drepturilor de natură salarială

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul/reşedinţa în _____, CNP _____, (cont bancar _____, e-mail _____, tel./fax _____, dacă este cazul) în calitate de contestator, reprezentat prin _____, cu sediul în _____, e-mail _____, tel./fax _____

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/ cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, în calitate de intimat/ă,

În termen legal formulez prezenta

Acţiune privind plata drepturilor de natură salarială

Prin care solicit obligarea pârâtei la: **[4]**

1. plata sumei de _____, reprezentând _____, sumă ce urmează a fi actualizată cu indicele de inflaţie;

2. plata dobânzii legale aferente sumei menţionate anterior;

3. plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. _____ C.muncii republicat, precum şi art. ____ din Contractul colectiv de muncă la nivel de _____

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____, pe aspecte vizând _____

Timbrajul [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

Anexez:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);

- dovada privind îndeplinirea procedurii de informare privind avantajele medierii, respectiv _____

BCU IASI CENTRALA UNIVERSITY LIBRARY

- înscrisuri, conform opis;
- interogatoriul ce urmează a fi luat intimatei;
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi (dacă este cazul).

Semnătura,

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, cu caracter patrimonial, prin care se urmăreşte obţinerea de către salariat a anumitor drepturi băneşti derivând din raportul de muncă.

1.1. Termenul în care poate fi formulată o astfel de acţiune este cel prevăzut în art. 268 alin. (1) lit. c) C.muncii republicat, respectiv 3 ani de la data naşterii dreptului la acţiune.

În acelaşi sens sunt şi prevederile art. 171 C.muncii republicat, potrivit căruia *„(1) Dreptul la acţiune cu privire la drepturile salariale, precum şi cu privire la daunele rezultate din neexecutarea în totalitate sau în parte a obligaţiilor privind plata salariilor se prescrie în termen de 3 ani de la data la care drepturile respective erau datorate. (2) Termenul de prescripţie prevăzut la alin. (1) este întrerupt în cazul în care intervine o recunoaştere din partea debitorului cu privire la drepturile salariale sau derivând din plata salariului"*.

1.2. Procedura prealabilă. Potrivit prevederilor art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006, „în litigiile de muncă izvorâte din încheierea, executarea şi încetarea contractelor individuale de muncă, părţile şi/sau partea interesată, după caz, sunt ţinute să facă dovada că au participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii". Sancţiunea neîndeplinirii de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea este cea prevăzută de art. 2 alin. (1^2) din acelaşi act normativ, respectiv respingerea cererii de chemare în judecată ca inadmisibilă[1)].

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are persoana salariată care doreşte recuperarea anumitor sume de bani reprezentând drepturi cuvenite şi neacordate de către angajator, derivând din raportul de muncă.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are angajatorul care nu şi-a respectat obligaţiile pecuniare care îi incumbă potrivit legii sau contractului individual ori colectiv de muncă.

[1)] Pentru detalii privind medierea în litigiile de muncă, a se vedea şi *Ş. Beligrădeanu, O. Puie*, loc. cit.

BCU MS / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[4] Obiectul acţiunii. Pe calea acestei acţiuni salariatul poate solicita obligarea angajatorului la plata unor sume de bani reprezentând, după caz:

- *contravaloarea salariului* la care avea dreptul şi care nu a fost plătit la termenul stabilit; potrivit art. 159 C.muncii republicat, salariul cuprinde salariul de bază, indemnizaţiile, sporurile, precum şi alte adaosuri;

Astfel, în afara salariului de bază, pe această cale se poate solicita plata sporurilor la care salariatul era îndreptăţit (spor de vechime, spor de noapte, spor pentru condiţii deosebite de muncă etc.), precum şi a oricăror alte adaosuri care au fost convenite fie prin contractul individual de muncă, fie sunt stipulate în contractul colectiv de muncă aplicabil;

- *contravaloarea anumitor indemnizaţii cuvenite şi neachitate* [indemnizaţia de concediu – art. 150 C.muncii republicat; indemnizaţia care trebuie acordată pe durata întreruperii temporare a activităţii angajatorului (aşa-numitul şomaj tehnic) – art. 53 C.muncii republicat; indemnizaţia de delegare sau de detaşare – art. 44 alin. (2) şi art. 46 alin. (4) C.muncii republicat etc.];

- *contravaloarea orelor suplimentare* efectuate de către salariat şi pentru care fie nu a fost acordat timp liber plătit corespunzător, fie nu au fost plătite prin adăugarea unui spor la salariu, astfel cum prevede art. 123 C.muncii republicat;

- *compensaţii datorate ca urmare a suspendării repaosului săptămânal*, în condiţiile art. 138 C.muncii republicat;

- *orice alt drept de natură salarială* care derivă fie din contractul individual de muncă, fie din contractul colectiv aplicabil.

De asemenea, pe lângă contravaloarea drepturilor cuvenite şi neachitate, se vor solicita şi daune-interese pentru recuperarea prejudiciului suferit de salariat ca urmare a întârzierii în executarea respectivei obligaţii de către angajator. Fiind vorba de plata unor sume de bani, de regulă daunele-interese vor consta în actualizarea sumei cu rata inflaţiei, precum şi dobânda la suma respectivă.

Potrivit art. 166 alin. (4) C.muncii republicat, *„întârzierea nejustificată a plăţii salariului sau neplata acestuia poate determina obligarea angajatorului la plata de daune-interese pentru repararea prejudiciului produs salariatului"*.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona temeiul pretenţiilor salariatului, precum şi cuantumul estimativ al acestora (în practică, de regulă se solicită efectuarea unei expertize contabile pentru stabilirea cuantumului exact al drepturilor solicitate prin acţiune).

Totuşi, pentru celeritatea procesului, este recomandat să nu se apeleze la o expertiză, deoarece cuantumul concret al respectivelor drepturi poate fi stabilit cu ocazia executării hotărârii, fie de bunăvoie, fie prin executare silită.

[6] Temeiul de drept. Se vor indica prevederile din Codul muncii sau din contractul colectiv de muncă aplicabil care fundamentează pretenţia reclamantului.

Astfel, în funcţie de obiectul concret al acţiunii, se poate indica ca temei de drept: art. 166 C.muncii republicat, în ceea ce priveşte plata salariului; art. 123 C.muncii republicat, în cazul în care se solicită contravaloarea orelor suplimentare efectuate etc.

Având în vedere că de cele mai multe ori drepturile prevăzute în Codul muncii au caracter minimal, prin contractele colective aplicabile acestea fiind semnificativ mai mari, ca urmare a negocierilor dintre partenerii sociali, se va indica ca temei de drept atât prevederea din Codul muncii, cât şi cea din contractul colectiv aplicabil, care este mai favorabilă salariatului.

[7] Probe. Spre deosebire de dreptul comun, în litigiile de muncă sarcina probei este inversată, revenindu-i angajatorului, potrivit art. 272 C.muncii republicat.

Tot potrivit aceluiaşi articol, angajatorul este obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfăţişare. Cum în reglementarea Noului Cod de procedură civilă nu mai există instituţia primei zi de înfăţişare, aceasta trebuie înţeleasă ca fiind primul termen la care părţile sunt legal citate, având în vedere prevederile art. 2 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a noului Cod de procedură civilă.

Acest text trebuie corelat cu prevederile art. 205 C.proc.civ., în sensul că angajatorul, prin întâmpinare, este obligat să îşi formuleze apărările pe toate aspectele invocate prin contestaţie şi să depună toate dovezile în apărare. Sancţiunea nerespectării acestei obligaţii este cea prevăzută de art. 208 alin. (2) C.proc.civ., şi anume decăderea din dreptul de a mai propune probe, cu excepţia situaţiilor reglementate de art. 254 alin. (2) C.proc.civ.

Se poate observa o contradicţie între cele două texte – art. 272 C. muncii republicat şi art. 208 C.proc.civ. – în ceea ce priveşte depunerea dovezilor în apărarea sa de către angajator. Regula stabilită în noul Cod de procedură civilă este aceea ca probele să fie propuse prin întâmpinare, pe când dispoziţia din Codul muncii stabileşte că angajatorul poate depune dovezile în apărarea sa până la primul termen de judecată când părţile sunt legal citate.

Deşi aceasta reprezintă o necorelare regretabilă, considerăm că nu s-ar putea aplica sancţiunea decăderii angajatorului din dreptul de a propune probe, dacă acesta nu a făcut-o prin întâmpinare, având în vedere prevederile art. 254 alin. (1) C.proc.civ., potrivit cărora *„Probele se propun, sub sancţiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel"*. Or, în cazul litigiilor de muncă, legea dispune altfel, prin art. 272 C. muncii republicat.

Totuşi, dacă sunt anumite aspecte ce se invocă în acţiune şi de care reclamantul înţelege să se folosească în dovedirea temeiniciei pretenţiei sale, acesta este obligat să le indice prin acţiune şi să se conformeze dispoziţiilor art. 194 C.proc.civ., în sensul de:

- a depune *înscrisurile* doveditoare, în dublu exemplar, anexate acţiunii (spre exemplu copie de pe contractul individual de muncă, cât şi de pe cel colectiv aplicabil, unde sunt prevăzute drepturile solicitate, pontaje, e-mail-uri etc.);
- de a indica *martorii* care pot dovedi situaţia de fapt reală şi de a depune lista cu numele şi adresa acestora (spre exemplu pentru efectuarea de ore suplimentare);

- de a solicita *interogatoriul* intimatei, cu privire la acelaşi aspect pentru care se poate solicita şi proba cu martori şi de a ataşa întrebările pentru interogatoriu contestaţiei, dacă intimata este o persoană juridică;

- de a solicita proba cu *expertiza*, motivat, şi de a arăta obiectivele acesteia;

[8] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – potrivit dispoziţiilor art. 210 din Legea nr. 62/2011 republicată, este competentă instanţa din circumscripţia unde îşi are domiciliul sau locul de muncă reclamantul;

În ceea ce priveşte noţiunea de domiciliu în sens procedural, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în considerentele unei decizii de speţă prin care soluţiona un regulator de competenţă[1], a statuat în sensul că *„prin domiciliu în sens procesual urmează a se înţelege acela pe care o persoană şi l-a stabilit în fapt, în localitatea unde trăieşte, deoarece scopul dispoziţiilor legale referitoare la domiciliu este acela ca părţile aflate în litigiu să poată fi înştiinţate de existenţa procesului, pentru a da eficienţă dreptului la apărare"*.

De asemenea, în doctrină s-a arătat constant că *„noţiunea de domiciliu trebuie luată într-un sens mai larg, interesând nu atât locuinţa statornică sau principală a pârâtului, ci adresa unde pârâtul locuieşte efectiv"*[2].

Asocierea explicită pe care legiuitorul o face, în definiţia domiciliului din Codul civil, cu locuinţa principală nu semnifică o îndepărtare de concepţia domiciliului ca locuinţă „efectivă"; dimpotrivă, confirmă *„ideea de domiciliu ca situaţie de fapt, susceptibilă de probare prin orice mijloc de probaţiune şi lăsată la aprecierea suverană a instanţei, nu ideea de domiciliu ca noţiune juridică"*[3].

În acelaşi sens este şi norma de competenţă teritorială cuprinsă în art. 269 alin. (2) C.muncii republicat, neabrogată în mod expres, care are în vedere şi instanţa de la reşedinţa reclamantului.

În situaţia în care acţiunea este promovată prin intermediul sindicatului din care face parte salariatul contestator, competenţa teritorială aparţine instanţei de la sediul sindicatului, în acest sens fiind considerentele Deciziei I.C.C.J., Secţiile Unite, nr. 1/2013 pronunţate în soluţionarea unui recurs în interesul legii.

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 208 din Legea nr. 62/2011 republicată.

---

[1] I.C.C.J, Secţia civilă şi de proprietate intelectuală, decizia nr. 51/11.01.2011.

[2] *V.M. Ciobanu, G. Boroi, T.C. Briciu*, Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă, ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2011, p. 145, apud *A. Constanda* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 301.

[3] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă – din perspectiva noului Cod de procedură civilă, op. cit., p. 558.

149. Acţiune privind plata indemnizaţiei de neconcurenţă

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul/reşedinţa în _____, CNP _____, (cont bancar _____, e-mail _____, tel./fax _____, dacă este cazul) în calitate de reclamant, reprezentat prin _____, cu sediul în _____, e-mail _____, tel./fax _____

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/ cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, în calitate de pârâtă,

În termen legal formulez prezenta

Acţiune privind plata indemnizaţiei de neconcurenţă

Prin care solicit obligarea pârâtei la: **[4]**

1. plata sumei de _____, reprezentând indemnizaţia de neconcurenţă aferentă perioadei _____, sumă ce urmează a fi actualizată cu indicele de inflaţie;

2. plata dobânzii legale aferente sumei menţionate anterior, de la data punerii în întârziere a pârâtei;

3. obligarea intimatei să plătească contribuţiile sociale datorate de angajator aferente indemnizaţiei de neconcurenţă, precum şi să reţină şi să vireze contribuţiile sociale şi impozitul aferent aceleiaşi sume, datorat de către angajat;

4. plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 21-22 C.muncii republicat, precum şi prevederile din contractul individual de muncă/actul adiţional la contractul individual de muncă.

Probe [7]: Solicit încuviinţarea probei cu înscrisuri.

Timbrajul [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexez:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);
- dovada privind îndeplinirea procedurii de informare privind avantajele medierii, respectiv _____
- înscrisuri, conform opis;

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului [9] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, cu caracter patrimonial, prin care se urmăreşte obţinerea de către fostul salariat a indemnizaţiei de neconcurenţă, dacă în contractul său de muncă sau într-un act adiţional la acesta a fost stipulată o clauză de neconcurenţă, în condiţiile art. 21 C.muncii republicat.

1.1. Termenul în care poate fi formulată o astfel de acţiune este cel prevăzut în art. 268 alin. (2) C.muncii republicat, respectiv 3 ani de la data naşterii dreptului la acţiune.

Potrivit art. 22 alin. (1) C.muncii republicat, clauza de neconcurenţă îşi poate produce efectele pentru o perioadă de maximum 2 ani de la data încetării contractului individual de muncă.

Cum este o obligaţie cu caracter succesiv, termenul de prescripţie se calculează pentru fiecare indemnizaţie lunară în parte.

1.2. Procedura prealabilă. Potrivit prevederilor art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, „în litigiile de muncă izvorâte din încheierea, executarea şi încetarea contractelor individuale de muncă, părţile şi/sau partea interesată, după caz, sunt ţinute să facă dovada că au participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii". Sancţiunea neîndeplinirii de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea este cea prevăzută de art. 2 alin. (1^2) din acelaşi act normativ, respectiv respingerea cererii de chemare în judecată ca inadmisibilă.

Chiar dacă clauza de neconcurenţă îşi produce efecte ulterior încetării raporturilor de muncă, fundamentul acesteia rezidă în înseşi prevederile contractului individual de muncă, fiind o clauză a acestuia, astfel că acţiunea intră sub incidenţa prevederilor art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are fostul salariat în al cărui contract individual de muncă sau într-un act adiţional la acesta este stipulată o clauză de neconcurenţă, în condiţiile art. 21 C.muncii republicat.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are angajatorul care nu şi-a respectat obligaţia de plată a indemnizaţiei de neconcurenţă.

[4] Obiectul acţiunii. Pe calea acestei acţiuni fostul salariat solicită plata indemnizaţiei de neconcurenţă, în cuantumul prevăzut în contractul individual de muncă, pentru perioada cât aceasta nu a fost achitată de către angajator.

Potrivit art. 21 alin. (3) C.muncii republicat, indemnizaţia de neconcurenţă lunară datorată salariatului nu este de natură salarială, se negociază şi este de cel puţin 50% din media veniturilor salariale brute ale salariatului din ultimele 6 luni anterioare datei încetării contractului individual de muncă sau, în cazul în care durata contractului individual de muncă a fost mai mică de 6 luni, din media veniturilor salariale lunare brute cuvenite acestuia pe durata contractului.

Deoarece, potrivit textului menţionat anterior, indemnizaţia de neconcurenţă nu este un drept de natură salarială, nu sunt incidente dispoziţiile art. 166 alin. (4) C.muncii republicat, potrivit căruia întârzierea nejustificată a plăţii salariului sau neplata acestuia poate determina obligarea angajatorului la plata de daune-interese pentru repararea prejudiciului produs salariatului. Astfel, pentru solicitarea dobânzii legale, este necesar ca pârâtul să fie pusă în întârziere, conform prevederilor Codului civil.

Obligaţia angajatorului de a plăti, precum şi de a reţine şi vira impozitul pe venit şi contribuţiile de asigurări sociale (atât cele datorate de angajator, cât şi cele datorate de către salariat) este prevăzută în dispoziţiile Codului fiscal, care asimilează, în vederea impunerii, indemnizaţia de neconcurenţă cu un venit de natură salarială.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona temeiul pretenţiilor salariatului, precum şi cuantumul estimativ al acestora (în practică, de regulă, se solicită efectuarea unei expertize contabile pentru stabilirea cuantumului exact al drepturilor solicitate prin acţiune).

Totuşi, pentru celeritatea procesului, este recomandat să nu se apeleze la o expertiză, deoarece respectivele drepturi pot fi cuantificate cu ocazia executării hotărârii, fie de bună voie, fie în cadrul executării silite.

[6] Temeiul de drept. Se vor indica prevederile art. 21 C.muncii republicat şi clauza din contractul individual de muncă sau din actul adiţional la acesta.

[7] Probe. Singura probă pertinentă în acest caz este cea cu înscrisuri, respectiv contractul individual de muncă sau actul adiţional în care este inserată clauza de neconcurenţă.

Deoarece, potrivit art. 272 C.muncii republicat, în litigiile de muncă sarcina probei revine angajatorului, acesta este cel care trebuie să dovedească plata indemnizaţiei de neconcurenţă, în condiţiile art. art. 205 C.proc.civ.

Tot potrivit aceluiaşi articol, angajatorul este obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfăţişare. Cum în reglementarea Noului Cod de procedură civilă nu mai există instituţia primei zi de înfăţişare, aceasta trebuie

înțeleasă ca fiind primul termen la care părțile sunt legal citate, având în vedere prevederile art. 2 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Noului Cod de procedură civilă.

Acest text trebuie corelat cu prevederile art. 205 C.proc.civ., în sensul că angajatorul, prin întâmpinare, este obligat să își formuleze apărările pe toate aspectele invocate prin contestație și să depună toate dovezile în apărare. Sancțiunea nerespectării acestei obligații este cea prevăzută de art. 208 alin. (2) C.proc.civ., și anume decăderea din dreptul de a mai propune probe, cu excepția situațiilor reglementate de art. 254 alin. (2) C.proc.civ.

Se poate observa o contradicție între cele două texte – art. 272 C. muncii republicat și art. 208 C.proc.civ. – în ceea ce privește depunerea dovezilor în apărarea sa de către angajator. Regula stabilită în Noul Cod de procedură civilă este aceea ca probele să fie propuse prin întâmpinare, pe când dispoziția din Codul muncii stabilește că angajatorul poate depune dovezile în apărarea sa până la primul termen de judecată când părțile sunt legal citate.

Deși aceasta reprezintă o necorelare regretabilă, considerăm că nu s-ar putea aplica sancțiunea decăderii angajatorului din dreptul de a propune probe, dacă acesta nu a făcut-o prin întâmpinare, având în vedere prevederile art. 254 alin. (1) C.proc.civ., potrivit cărora *„Probele se propun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel"*. Or, în cazul litigiilor de muncă, legea dispune altfel, prin art. 272 C.muncii republicat.

[8] Timbrajul. Acțiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[9] Instanța competentă:

a) *teritorial* – potrivit dispozițiilor art. 210 din Legea nr. 62/2011 republicată, este competentă instanța din circumscripția unde își are domiciliul sau locul de muncă reclamantul;

În ceea ce privește noțiunea de domiciliu în sens procedural, Înalta Curte de Casație și Justiție, în considerentele unei decizii de speță prin care soluționa un regulator de competență[1], a statuat în sensul că *„prin domiciliu în sens procesual urmează a se înțelege acela pe care o persoană și l-a stabilit în fapt, în localitatea unde trăiește, deoarece scopul dispozițiilor legale referitoare la domiciliu este acela ca părțile aflate în litigiu să poată fi înștiințate de existența procesului, pentru a da eficiență dreptului la apărare"*.

De asemenea, în doctrină s-a arătat constant că *„noțiunea de domiciliu trebuie luată într-un sens mai larg, interesând nu atât locuința statornică sau principală a pârâtului, ci adresa unde pârâtul locuiește efectiv"*[2].

---

[1] I.C.C.J, Secția civilă și de proprietate intelectuală, decizia nr. 51/11.01.2011.

[2] *V.M. Ciobanu, G. Boroi, T.C. Briciu*, Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă, ed. a V-a, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 145, apud *A. Constanda* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, p. 301.

BCU "I. G. DUCA" UNIVERSITY LIBRARY

Asocierea explicită pe care legiuitorul o face, în definiția domiciliului din Codul civil, cu locuința principală nu semnifică o îndepărtare de concepția domiciliului ca locuință „efectivă"; dimpotrivă, confirmă *„ideea de domiciliu ca situație de fapt, susceptibilă de probare prin orice mijloc de probațiune și lăsată la aprecierea suverană a instanței, nu ideea de domiciliu ca noțiune juridică"*[1].

În același sens este și norma de competență teritorială cuprinsă în art. 269 alin. (2) C.muncii republicat, neabrogată în mod expres, care are în vedere și instanța de la reședința reclamantului.

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispozițiilor art. 208 din Legea nr. 62/2011 republicată.

[1] *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă – din perspectiva noului Cod de procedură civilă, op. cit., p. 558.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

150. Acţiune în răspundere patrimonială formulată de angajator împotriva salariatului

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____, tel/fax _____, e-mail _____, reprezentată prin _____, cu sediul în _____, e-mail _____, tel./fax _____.

În contradictoriu cu **[3]** _____, domiciliat în _____,

Formulăm prezenta

Acţiune în răspundere patrimonială

prin care solicităm obligarea pârâtului la plata despăgubirilor băneşti în sumă de _____ **[4]**

De asemenea, solicităm obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiuni

Motivele de fapt [5]: Învederăm instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invocăm dispoziţiile art. 254 C.muncii republicat.

Probe [7]: Solicităm încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____, pe aspecte privind _____

Timbrajul [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

Anexăm:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);
- dovada privind îndeplinirea procedurii de informare privind avantajele medierii, respectiv _____
- înscrisuri, conform opis;
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune cu caracter patrimonial, prin care se urmăreşte valorificarea dreptului la despăgubiri născut în patrimoniul angajatorului ca urmare a prejudiciului cauzat acestuia de către angajat, cu ocazia derulării raporturilor de muncă.

1.1. Termen de formulare. Acţiunea poate fi formulată în termenul de prescripţie prevăzut de art. 211 lit. c) din Legea nr. 62/2011 republicată, respectiv 3 ani de la data producerii pagubei.

1.2. Procedura prealabilă. Potrivit prevederilor art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, „în litigiile de muncă izvorâte din încheierea, executarea şi încetarea contractelor individuale de muncă, părţile şi/sau partea interesată, după caz, sunt ţinute să facă dovada că au participat la şedinţa de informare cu privire la avantajele medierii". Sancţiunea neîndeplinirii de către reclamant a obligaţiei de a participa la şedinţa de informare privind medierea este cea prevăzută de art. 2 alin. (1^2) din acelaşi act normativ, respectiv respingerea cererii de chemare în judecată ca inadmisibilă.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are angajatorul care a suferit un prejudiciu din culpa salariatului, în timpul îndeplinirii obligaţiilor de serviciu sau în legătură cu serviciul.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are persoana salariată care a produs un prejudiciu patrimonial unităţii reclamante, în timpul îndeplinirii obligaţiilor de serviciu sau în legătură cu serviciul.

[4] Obiectul acţiunii. Pe această cale angajatorul care a suferit o pagubă cauzată de către un salariat poate solicita instanţei obligarea acestuia din urmă la acoperirea prejudiciului produs.

Spre exemplu prejudiciul poate fi cauzat ca urmare a sustragerii unor bunuri de către salariat, ca urmare a cauzării unor defecţiuni ale instalaţiilor sau utilajelor angajatorului din culpa salariatului, ca urmare a nerespectării de către salariat a obligaţiilor care derivă din raporturile de muncă, cauzând astfel pagube materiale angajatorului etc.

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona următoarele aspecte:

a) *calitatea pârâtului de salariat al reclamantei*;

b) *existenţa unui prejudiciu patrimonial* produs reclamantei de către angajatul pârât. Se va menţiona în ce constă acest prejudiciu şi cuantumul său;

c) *în ce anume constă fapta culpabilă a pârâtului* prin care s-a produs un prejudiciu unităţii reclamante;

d) *faptul că prejudiciul cauzat unităţii a fost produs în timpul îndeplinirii obligaţiilor de serviciu sau în legătură cu serviciul*;

Potrivit dispoziţiilor art. 254 alin. (2) C.muncii republicat, salariaţii nu răspund de pagubele provocate în caz de forţă majoră sau de alte cauze neprevăzute şi

BCU IAŞI CENTRALA UNIVERSITARĂ LIBRARY

care nu puteau fi înlăturate şi nici de pagubele care se încadrează în riscul normal al serviciului;

e) *legătura de cauzalitate dintre fapta salariatului şi producerea prejudiciului.*

Potrivit art. 255 C.muncii republicat, când paguba a fost produsă de mai mulţi salariaţi, cuantumul răspunderii fiecăruia se stabileşte în raport cu măsura în care a contribuit la producerea ei. Dacă măsura în care s-a contribuit la producerea pagubei nu poate fi determinată, răspunderea fiecăruia se stabileşte proporţional cu salariul său net de la data constatării pagubei şi, atunci când este cazul, şi în funcţie de timpul efectiv lucrat de la ultimul său inventar.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 254 C.muncii republicat, potrivit cărora salariaţii răspund patrimonial, în temeiul normelor şi principiilor răspunderii civile contractuale, pentru pagubele materiale produse angajatorului din vina şi în legătură cu munca lor.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – pentru a proba calitatea de salariat, fapta culpabilă a pârâtului, cuantumul prejudiciului. Acestea ar putea consta, spre exemplu, în procesul-verbal de constatare a prejudiciului, rezultatul inventarului, fişa postului, procesul-verbal de instructaj etc.;

b) *interogatoriul pârâtului* – pe aspectul cuantumului pagubei, vinovăţiei sale, legăturii de cauzalitate între prejudiciu şi fapta sa;

c) *martori* – pentru situaţiile de fapt care probează susţinerile angajatorului reclamant;

d) *expertiză* – se poate folosi expertiza tehnică de specialitate pentru a se determina existenţa pagubei, a vinovăţiei pârâtului şi a legăturii de cauzalitate între prejudiciu şi fapta pârâtului.

[8] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru, potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – potrivit dispoziţiilor art. 210 din Legea nr. 62/2011 republicată, coroborat cu art. 269 alin. (2) C.muncii republicat, este competentă instanţa din circumscripţia unde îşi are sediul reclamantul;

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 208 din Legea nr. 62/2011 republicată.

BCU IASI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

151. Cerere pentru înființarea unei organizații sindicale

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, tel/fax _____, e-mail _____, prin împuternicit special _____, identificat prin _____, cu domiciliul în _____, telefon _____, e-mail _____,

Formulăm prezenta **[3]**

Cerere pentru acordarea personalităţii juridice [4]

Motivele cererii

Motivele de fapt [5]: Învederăm faptul că subscrisa îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru dobândirea personalităţii juridice, după cum urmează: _____

Temeiul de drept [6]: Ne întemeiem cererea pe dispoziţiile art. _____ şi urm. din Legea dialogului social nr. 62/2011 republicată.

Probe [7]: Solicităm încuviinţarea probei cu înscrisuri.

Anexăm următoarele acte:

- _____
- _____

Timbrajul [8]: Anexăm chitanţa privind plata taxei de timbru în cuantum de _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____.

Comentariu

[1] Natura juridică. Potrivit Legii nr. 62/2011 republicată, pentru dobândirea personalităţii juridice de către o organizaţie sindicală, împuternicitul special

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

al membrilor fondatori trebuie să depună o cerere de înscriere la instanța competentă.

Organizație sindicală este denumire generică pentru sindicat, federație sau confederație sindicală. În cadrul Legii nr. 62/2011 republicată, condițiile de dobândire a personalității juridice sunt reglementate distinct, pentru sindicat și pentru formele asociative (federație, confederație), acestea urmând a fi menționate ca atare.

[2] Calitate procesuală activă. Petentă este organizația sindicală ce dorește obținerea personalității juridice, prin împuternicitul special desemnat de către membrii fondatori.

a) *pentru înființarea unui sindicat*: împuternicitul special este desemnat prin procesul-verbal de constituire a sindicatului;

b) *pentru înființarea unei federații/confederații sindicale*: împuternicitul special al federației/confederației este desemnat prin hotărârea de constituire a federației sau confederației sindicale.

[3] Calitate procesuală pasivă. Prin raportare la prevederile art. 527 C.proc.civ., procedura de acordare a personalității juridice este una necontencioasă[1], astfel că nu se pune problema calității procesuale pasive, neexistând un pârât.

Procedura de soluționare a cererii este prevăzută în art. 15 (pentru sindicate), respectiv în art. 44 (pentru federații/confederații) din Legea nr. 62/2011 republicată.

[4] Obiectul cererii. Pentru dobândirea de către o organizație sindicală a personalității juridice, este necesară autorizarea instanței judecătorești, motiv pentru care împuternicitul special al membrilor fondatori trebuie să depună o cerere în acest sens la instanța competentă.

Trebuie subliniat faptul că sindicatul nu dobândește personalitate juridică din momentul pronunțării hotărârii judecătorești, ci de la data înscrierii în registrul special a hotărârii judecătorești definitive de admitere a cereri, în acest sens fiind dispozițiile art. 18 din lege.

Astfel, potrivit art. 17 din Legea nr. 62/2011 republicată, judecătoria este obligată să țină un ***registru special al sindicatelor***, în care se înscriu: denumirea și sediul sindicatului, numele și prenumele membrilor organului de conducere, codul numeric personal al acestora, data înscrierii, precum și numărul și data hotărârii judecătorești definitive de admitere a cererii de înscriere. Înscrierea în registrul special al sindicatelor se face din oficiu, în termen de 7 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii pronunțate de judecătorie.

În schimb, pentru federații sau confederații, art. 47 din lege are un conținut confuz, stabilind că „organizația sindicală constituită prin asociere dobândește personalitate juridică *de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de admitere a cererii de înscriere în registrul special*".

---

[1] În același sens, a se vedea *M. Gavriș* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, p. 3.

Iar, potrivit art. 46 din acelaşi act normativ, Tribunalul Municipiului Bucureşti[1)] este obligat să ţină un ***registru special al federaţiilor, confederaţiilor sindicale*** şi uniunilor sindicale teritoriale ale acestora, în care consemnează: denumirea şi sediul organizaţiilor sindicale constituite prin asociere, numele şi prenumele membrilor organului de conducere, codul numeric personal al acestora, data înscrierii, precum şi numărul şi data hotărârii judecătoreşti definitive de dobândire a personalităţii juridice. Înscrierea în registrul special se face din oficiu, în termen de 7 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii pronunţate de tribunal.

[5] Motivele de fapt. Se va învedera îndeplinirea cumulativă a condiţiilor prevăzute de Legea nr. 62/2011 republicată:

a) *înfiinţare sindicat*. Se va învedera că este îndeplinită condiţia numărului minim de membri, prevăzută în art. 3 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, potrivit căruia pentru constituirea unui sindicat este necesar un număr de cel puţin 15 angajaţi din aceeaşi unitate. Potrivit alin. (4) al aceluiaşi articol, o persoană poate face parte, în acelaşi timp, numai dintr-o singură organizaţie sindicală la acelaşi angajator;

De asemenea, se va arăta faptul că membrii şi-au exprimat voinţa de asociere în cadrul unui sindicat, prin procesul-verbal de constituire, precum şi faptul că au adoptat statutul de organizare şi funcţionare, precum şi că şi-au ales membrii în cadrul organelor de conducere a sindicatului.

b) *înfiinţare federaţie/confederaţie sindicală*. Potrivit art. 41 din Legea nr. 62/2011 republicată, sindicatele legal constituite se pot asocia după criteriul sectoarelor de activitate.

Două sau mai multe sindicate constituite în cadrul aceluiaşi sector de activitate se pot asocia în vederea constituirii unei federaţii sindicale.

Două sau mai multe federaţii sindicale din sectoare de activitate diferite se pot asocia în vederea constituirii unei confederaţii sindicale.

Pe lângă aceste condiţii, este necesar să existe o hotărâre comună a sindicatelor prin care să decidă asocierea în cadrul unei federaţii sau, după caz, o hotărâre comună a federaţiilor prin care îşi exprimă intenţia de a se constitui într-o confederaţie.

Prin această hotărâre comună se va adopta, de asemenea, statutul formei asociative ce se înfiinţează, precum şi se vor desemna membrii organului executiv de conducere

Alături de această hotărâre comună, sunt necesare şi hotărârile organizaţiilor sindicale de a se asocia într-o federaţie sau confederaţie.

[6] Temeiul de drept îl constituie, după caz, dispoziţiile art. 14 şi urm. din Legea nr. 62/2011 republicată – pentru dobândirea personalităţii juridice de către un sindicat, respectiv art. 52 şi urm. din acelaşi act normativ – pentru federaţii sau confederaţii sindicale.

[1)] Deşi în textul art. 46 se menţionează doar Tribunalul Municipiului Bucureşti, din interpretarea art. 42 şi 43 din lege reiese că fiecare tribunal judeţean are o astfel de obligaţie. A se vedea *infra* pct. 9, pentru o discuţie referitoare la această contradicţie legislativă.

[7] Probe. Se va administra proba cu înscrisuri, acestea fiind prevăzute în mod expres de Legea nr. 62/2011 republicată.

a) *înființare sindicat*. Potrivit art. 14 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, la cererea de înscriere a sindicatului se anexează originalul şi câte două copii certificate de reprezentantul legal de pe următoarele acte:

- procesul-verbal de constituire a sindicatului, semnat de membrii fondatori;
- statutul;
- lista membrilor organului executiv de conducere a sindicatului, cu menţionarea numelui, prenumelui, codului numeric personal, profesiunii/funcţiei şi a domiciliului acestora.

În plus faţă de aceste înscrisuri va trebui să se depună dovada sediului (contract de locaţiune, comodat etc.), dovada formării patrimoniului iniţial (de regulă foaie de vărsământ), precum şi certificatele de cazier judiciar pentru persoanele care urmează să facă parte din organul de conducere.

b) *înființare federaţie/confederaţie sindicală*. Potrivit art. 42 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, cererea pentru dobândirea personalităţii juridice va fi însoţită de următoarele înscrisuri (originalul şi câte două copii certificate de reprezentantul legal):

- hotărârea de constituire a federaţiei sau confederaţiei sindicale;
- hotărârile organizaţiilor sindicale de a se asocia într-o federaţie sau confederaţie, semnate de reprezentanţii legali ai acestora;
- copii legalizate ale hotărârilor judecătoreşti de dobândire a personalităţii juridice, rămase definitive, de către organizaţiile sindicale care se asociază;
- statutul federaţiei sau confederaţiei sindicale constituite;
- lista membrilor din organul executiv de conducere, cu numele, prenumele, codul numeric personal şi funcţia acestora.

În plus faţă de aceste înscrisuri se vor mai depune: dovada sediului (contract de locaţiune, comodat etc.), dovada formării patrimoniului iniţial (de regulă foaie de vărsământ), precum şi certificatele de cazier judiciar pentru persoanele care urmează să facă parte din organul de conducere.

[8] Timbrajul. Cererea se timbrează cu 200 lei, conform prevederilor art. 12 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă:

a) *înființare sindicat* – cererea se depune la judecătoria în a cărei rază teritorială îşi are sediul sindicatul – art. 14 alin. (1) din Legea nr. 62/2011 republicată;

b) *înființare federaţie/confederaţie sindicală* – cererea se depune la tribunalul în a cărui rază teritorială îşi are sediul federaţia/confederaţia nou înfiinţată – art. 42 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată.

Însă, din lecturarea dispoziţiilor tranzitorii cuprinse în art. 219 din Legea nr. 62/2011 republicată, ar reieşi că intenţia legiuitorului a fost aceea de a institui competenţă exclusivă în vederea acordării personalităţii juridice Tribunalului Bucureşti, textul prevăzând că *„(2) Federaţiile sindicale care şi-au dobândit*

BCU "LUCIAN BLAGA" CLUJ-NAPOCA UNIVERSITY LIBRARY

personalitatea juridică la tribunalele județene au obligația ca în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi să solicite transcrierea în Registrul special al federațiilor și confederațiilor sindicale al Tribunalului Municipiului București. (3) Cererea de transcriere prevăzută la alin. (2) va fi însoțită de două copii ale hotărârii definitive și irevocabile de dobândire a personalității juridice de către federația sindicală și ale ultimei hotărâri judecătorești de modificare a statutului, după caz. (4) În termen de 30 de zile de la depunerea cererii, Tribunalul Municipiului București va solicita tribunalului județean dosarul de dobândire a personalității juridice de către federația sindicală petentă".

În același sens sunt și dispozițiile art. 46 din Legea nr. 62/2011 republicată, potrivit cărora *„Tribunalul Municipiului București este obligat să țină un registru special al federațiilor, confederațiilor sindicale și uniunilor sindicale teritoriale ale acestora, în care consemnează: denumirea și sediul organizațiilor sindicale constituite prin asociere, numele și prenumele membrilor organului de conducere, codul numeric personal al acestora, data înscrierii, precum și numărul și data hotărârii judecătorești definitive de dobândire a personalității juridice".*

Pentru a se da eficiență tuturor acestor texte de lege, apreciem că s-ar impune o interpretare în sensul că instanța competentă teritorial este tribunalul în a cărui rază teritorială își are sediul federația/confederația nou înființată, însă o centralizare în cadrul unui registru special urmează a fi făcută de către Tribunalul București.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

152. Cerere pentru înființarea unei organizații patronale

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, tel/fax _____, e-mail _____, prin împuternicit special _____, identificat prin _____, cu domiciliul în _____, telefon _____, e-mail _____,

Formulăm prezenta **[3]**

Cerere pentru acordarea personalităţii juridice [4]

Motivele cererii

Motivele de fapt [5]: Învederăm faptul că subscrisa îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru dobândirea personalităţii juridice după cum urmează: _____

Temeiul de drept [6]: Ne întemeiem cererea pe dispoziţiile art. 58 şi urm. din Legea dialogului social nr. 62/2011 republicată.

Probe [7]: Solicităm încuviinţarea probei cu înscrisuri.

Anexăm următoarele acte:

- _____
- _____

Timbrajul [8]: Anexăm chitanţa privind plata taxei de timbru în cuantum de _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o cerere prin care, potrivit Legii nr. 62/2011, împuternicitul special al membrilor fondatori solicită instanței competente acordarea de personalitate juridică unei organizații.

Potrivit art. 1 lit. f) din Legea nr. 62/2011 republicată, *organizația patronală* este organizația patronilor, autonomă, fără caracter politic, înființată în baza principiului liberei asocieri, ca persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, constituită în scopul apărării și promovării drepturilor și intereselor comune ale membrilor săi, prevăzute de dispozițiile legale în vigoare, pactele, tratatele și convențiile internaționale la care România este parte, precum și de statutele proprii.

Modul de constituire, organizare, funcționare și de dizolvare a unei organizații patronale se reglementează prin statutul adoptat de către membrii săi, cu respectarea dispozițiilor legale.

[2] Calitate procesuală activă. Petentă este organizația patronală ce dorește obținerea personalității juridice, prin împuternicitul special desemnat de către membrii fondatori.

[3] Calitate procesuală pasivă. Prin raportare la prevederile art. 527 C.proc.civ., procedura de acordare a personalității juridice este una necontencioasă[1], astfel că nu se pune problema calității procesuale pasive, neexistând un pârât.

Procedura de soluționare a cererii este prevăzută în art. 58 din Legea nr. 62/2011 republicată.

[4] Obiectul cererii. Pentru dobândirea, de către o organizație patronală, a personalității juridice este necesară autorizarea instanței judecătorești, motiv pentru care împuternicitul special al membrilor fondatori trebuie să depună o cerere în acest sens la instanța competentă.

La primirea cererii de înscriere, instanța este obligată ca, în termen de cel mult 5 zile de la înregistrarea acesteia, să examineze dacă s-au depus actele prevăzute la art. 58 alin. (4) din Legea nr. 62/2011 republicată (vezi *infra – Probe*), precum și dacă statutul organizației patronale este conform prevederilor legale în vigoare.

Trebuie subliniat faptul că organizația patronală nu dobândește personalitate juridică din momentul pronunțării hotărârii judecătorești, ci de la data înscrierii în registrul special a hotărârii judecătorești definitive de admitere a cererii. În acest sens sunt dispozițiile art. 59 alin. (3) din Legea nr. 62/2011 republicată[2].

---

[1] În același sens, a se vedea *M. Gavriș* în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, p. 3.

[2] Sub acest aspect, se impune a se semnala o contradicție între prevederile art. 59 alin. (3) și art. 60 din Legea nr. 62/2011 republicată. Astfel, dacă potrivit primului text personalitatea juridică se dobândește la data înscrierii în registrul special a hotărârii judecătorești definitive de admitere a cererii, potrivit art. 60 *„organizația patronală dobândește personalitate juridică de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești"*.

Potrivit alin. (1) al articolului menționat anterior, judecătoria este obligată să țină un registru special de evidență a organizațiilor patronale, în care se înscriu: denumirea și sediul organizației patronale, criteriul de constituire, numele și prenumele membrilor organului executiv de conducere, precum și numărul și data hotărârii judecătorești definitive de admitere a cererii de înscriere.

[5] Motivele de fapt. Se va învedera îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute de Legea nr. 62/2011 republicată.

Potrivit art. 55 alin. (1) din Legea nr. 62/2011 republicată, organizațiile patronale se constituie prin asociere liberă, pe sectoare de activitate, teritorial sau la nivel național, după cum urmează:

a) patronii se pot asocia pentru constituirea unei organizații patronale;

b) două sau mai multe organizații patronale pot constitui o federație patronală;

c) două sau mai multe federații patronale pot constitui o confederație patronală.

Potrivit alin. (5) al aceluiași articol, o organizație patronală nu se poate afilia decât la o singură organizație patronală de rang superior, iar potrivit alin. (6) organizațiile patronale constituite la nivel național trebuie să aibă în componență structuri teritoriale în cel puțin jumătate plus unu dintre județe, inclusiv în municipiul București.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispozițiile art. 58 și urm. din Legea nr. 62/2011 republicată.

[7] Probe. Se va administra proba cu înscrisuri, acestea fiind prevăzute în mod expres de Legea nr. 62/2011 republicată. Potrivit art. 58 alin. (4) din Legea nr. 62/2011 republicată, la cererea de înscriere a organizației patronale se anexează originalul și câte două copii certificate de reprezentantul legal ale următoarelor acte:

- procesul-verbal de constituire a organizației patronale, semnat de membrii fondatori;
- statutul;
- lista membrilor organului executiv de conducere al organizației patronale, cu menționarea numelui, prenumelui, codului numeric personal, profesiunii/funcției și domiciliului acestora;
- dovada existenței sediului (contract de comodat, contract de închiriere etc.).

În plus față de aceste înscrisuri vor trebui depuse: dovada formării patrimoniului inițial (de regulă foaie de vărsământ), precum și certificatele de cazier judiciar pentru persoanele care urmează să facă parte din organul de conducere.

[8] Timbrajul. Cererea se timbrează cu 200 lei, conform prevederilor art. 12 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanța competentă. Potrivit art. 58 alin. (3) din Legea nr. 62/2011 republicată, cerere de înscriere a unei organizații patronale se depune la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul aceasta.

Legea nu distinge după cum este vorba de înscrierea unei structuri simple de organizație patronală (asociație patronală) sau a unei federații sau confederații patronale.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

153. Acțiune în constatarea reprezentativității unei organizații sindicale

Domnule Președinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, legal reprezentată prin _____, în calitate de _____ telefon _____, e-mail _____,

Formulăm prezenta **[3]**

Acțiune în constatarea reprezentativității la nivelul _____ [4]

Motivele acțiunii

Motivele de fapt [5]: Învederăm faptul că subsemnata îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru obținerea reprezentativității la nivelul _____, după cum urmează: _____

Temeiul de drept [6]: Ne întemeiem cererea pe dispozițiile art. 51 și urm. din Legea dialogului social nr. 62/2011 republicată.

Probe [7]: Solicităm încuviințarea probei cu înscrisuri, sens în care anexăm copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____

Timbrajul [8]: Anexăm chitanța privind plata taxei de timbru în cuantum de _____

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Potrivit art. 1 lit. t) din Legea nr. 62/2011 republicată, reprezentativitatea este definită ca *atributul organizațiilor sindicale sau patronale*

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

dobândit potrivit prevederilor legii, care conferă statutul de partener social abilitat să își reprezinte membrii în cadrul dialogului social instituționalizat.

În concret, pentru a putea participa la negocierea și încheierea contractelor colective de muncă, indiferent de nivelul la care acesta se încheie, o organizație sindicală trebuie să fie reprezentativă, calitate ce se dobândește prin constatarea pe cale judecătorească a îndeplinirii anumitor condiții prevăzute în mod expres de lege.

Potrivit art. 53 din Legea nr. 62/2011 republicată, ***în prealabil depunerii dosarului*** pentru obținerea reprezentativității la instanța competentă, sindicatele vor depune o copie scrisă și una în format electronic a respectivului dosar la inspectoratul teritorial de muncă, care o va înregistra și va emite dovadă în acest sens, iar confederațiile și federațiile sindicale vor depune o copie scrisă și una în format electronic a respectivului dosar la Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, care o va înregistra și va emite dovadă în acest sens.

[2] Calitate procesuală activă are organizația sindicală care solicită constatarea de către instanță a îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 51 din Legea nr. 62/2011 republicată.

Organizație sindicală este denumirea generică pentru sindicat, federație sau confederație sindicală. Deoarece, potrivit Legii nr. 62/2011 republicată, condițiile de reprezentativitate sunt diferite, în funcție de nivelul la care se solicită constatarea acesteia, precum și a tipului de organizație sindicală ce o solicită, acestea vor fi analizate distinct.

Astfel, în funcție de nivelul la care se solicită reprezentativitatea, distingem:

a) *la nivel de unitate* – poate solicita constatarea reprezentativității o organizație sindicală care are statut legal de sindicat;

Prin *sindicat* se înțelege, potrivit art. 1 lit. w) din Legea nr. 62/2011 republicată, acea formă de organizare voluntară a angajaților, în scopul apărării drepturilor și promovării intereselor lor profesionale, economice și sociale în relația cu angajatorul.

Deși legea prevede cât se poate de clar faptul că pentru dobândirea reprezentativității la nivel de unitate statutul legal al petentului trebuie să fie acela de sindicat, în practică s-a apreciat că o *uniune sindicală* teritorială compusă din sindicate la nivelul aceleiași unități al căror număr de membri însumat depășește jumătate din numărul total al angajaților unității îndeplinește condițiile de reprezentativitate prevăzute de art. 51 lit. c) din Legea dialogului social[1)].

b) *la nivel de sector de activitate sau grup de unități* – poate solicita constatarea reprezentativității doar o organizație sindicală care are statut legal de federație sindicală;

Potrivit art. 41 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, *federația sindicală* reprezintă asocierea dintre două sau mai multe sindicate constituite în cadrul aceluiași sector de activitate. Personalitatea juridică a federației sindicale se dobândește potrivit Legii nr. 62/2011 republicată.

---

1) C.A. Cluj, Secția I civilă, decizia nr. 2487/R/17.05.2012.

c) *la nivel naţional* – poate solicita constatarea reprezentativităţii o organizaţie sindicală de tip confederativ (confederaţie sindicală) legal constituită.

Potrivit art. 41 alin. (3) din Legea nr. 62/2011 republicată, *confederaţia sindicală* reprezintă asocierea dintre două sau mai multe federaţii sindicale din sectoare de activitate diferite. Personalitatea juridică a federaţiei sindicale se dobândeşte potrivit Legii nr. 62/2011 republicată.

[3] Calitate procesuală pasivă. Prin raportare la prevederile art. 527 C.proc.civ., apreciem că procedura de constatare a reprezentativităţii este una necontencioasă[1)], astfel că nu se pune problema calităţii procesuale pasive, neexistând un pârât.

[4] Obiectul cererii. Se va indica nivelul la care se doreşte constatarea reprezentativităţii de către organizaţia sindicală petentă, şi anume: la nivel de unitate, la nivel de sector de activitate sau grup de unităţi ori la nivel naţional.

[5] Motivele de fapt. Se va învedera îndeplinirea cumulativă a condiţiilor prevăzute de lege, în funcţie de nivelul la care se solicită constatarea reprezentativităţii. Astfel:

a) *la nivel de unitate* se va indica faptul că petenta:

- are statut legal de sindicat;
- are independenţă organizatorică şi patrimonială;
- numărul de membri ai sindicatului reprezintă cel puţin jumătate plus unu din numărul angajaţilor unităţii.

b) *la nivel de sector de activitate* sau *grup de unităţi* se va arăta faptul că petenta:

- are statut legal de federaţie sindicală;
- are independenţă organizatorică şi patrimonială;
- organizaţiile sindicale componente cumulează un număr de membri de cel puţin 7% din efectivul angajaţilor din sectorul de activitate sau grupul de unităţi respectiv.

c) *la nivel naţional* se va arăta faptul că petenta:

- are statut legal de confederaţie sindicală;
- are independenţă organizatorică şi patrimonială;
- organizaţiile sindicale componente cumulează un număr de membri de cel puţin 5% din efectivul angajaţilor din economia naţională;
- are structuri teritoriale în cel puţin jumătate plus unu dintre judeţele României, inclusiv municipiul Bucureşti;

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 51 şi urm. din Legea nr. 62/2011 republicată.

[7] Probe. În principal, se va utiliza proba cu înscrisuri, acestea fiind prevăzute în mod expres de art. 52 din Legea nr. 62/2011 republicată.

---

1) În acelaşi sens, a se vedea *M. Gavriş*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, p. 3.

BCU MUNICIPAL UNIVERSITY LIBRARY

Astfel, în funcţie de nivelul la care se solicită constatarea reprezentativităţii, se vor depune înscrisurile necesare dovedirii îndeplinirii condiţiilor cerute de lege, şi anume:

a) *la nivel de unitate* se va depune:

- copie a hotărârii judecătoreşti definitive de dobândire a personalităţii juridice de către sindicat şi a ultimei hotărâri judecătoreşti definitive de modificare a statutului şi/sau componenţei organului executiv de conducere;
- declaraţie semnată de reprezentantul legal al sindicatului privind numărul total de membri;
- dovadă privind numărul de angajaţi din unitate, eliberată de angajator;
- dovada depunerii la inspectoratul teritorial de muncă a unei copii a dosarului de reprezentativitate.

b) *la nivel de sector de activitate*[1)] sau *grup de unităţi* se va depune:

- copie a hotărârii judecătoreşti definitive de dobândire a personalităţii juridice de federaţie şi a ultimei hotărâri judecătoreşti definitive de modificare a statutului şi/sau a componenţei organelor de conducere;
- declaraţiile semnate de reprezentanţii legali ai sindicatelor componente în care se specifică numărul total de membri de sindicat din fiecare unitate, precum şi o situaţie cumulativă semnată de reprezentantul legal al federaţiei sindicale;
- datele Institutului Naţional de Statistică privind numărul total de angajaţi din sectorul de activitate respectiv sau, în cazul grupului de unităţi, declaraţiile angajatorilor din grup privind numărul angajaţilor fiecărei unităţi;
- dovada depunerii la Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale a unei copii a dosarului de reprezentativitate.

c) *la nivel naţional* se va depune:

- copie a hotărârii judecătoreşti definitive de dobândire a personalităţii juridice de confederaţie şi a ultimei hotărâri judecătoreşti definitive de modificare a statutului şi/sau a componenţei organelor executive de conducere;
- extras din ultimul buletin statistic publicat privind numărul total de angajaţi din economia naţională;
- declaraţiile semnate de reprezentanţii legali ai federaţiilor sindicale membre în care se specifică numărul total de membri de sindicat din fiecare federaţie, precum şi o situaţie cumulativă semnată de reprezentantul legal al confederaţiei sindicale cuprinzând lista federaţiilor componente şi numărul total de membri ai acestora;
- dovada depunerii la Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale a unei copii a dosarului de reprezentativitate.

[8] Timbrajul. Cererea se timbrează cu 20 lei, conform prevederilor art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

Nu sunt incidente dispoziţiile art. 12 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013, deoarece textul respectiv are în vedere doar cererile privind dobândirea personalităţii juridice de

---

[1)] Sectoarele de activitate sunt prevăzute în H.G. nr. 1260/2011 privind sectoarele de activitate stabilite conform Legii nr. 62/2011 (M.Of. nr. 933 din 29 decembrie 2011).

BCU STEFAN CEL MARE UNIVERSITY LIBRARY

către organizațiile prevăzute în Legea nr. 62/2011 republicată, precum și pentru modificarea actelor constitutive ale acestora.

De asemenea, nu este incidentă nici scutirea de taxă de timbru, în temeiul art. 270 C.muncii republicat, deoarece acest articol are în vedere cererile menționate la art. 266 din același cod (cererile aferente conflictelor de muncă).

[9] Instanța competentă este, potrivit art. 51 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, instanța care a acordat personalitate juridică organizației sindicale petente. Aceasta poate fi, după caz, judecătoria sau tribunalul, în funcție de tipul organizației sindicale petente (sindicat sau structură asociativă).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

154. Acţiune în constatarea reprezentativităţii unei organizaţii patronale

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, legal reprezentată prin _____, în calitate de _____ e-mail _____, tel./fax _____.

Formulăm prezenta **[3]**

Acţiune în constatarea reprezentativităţii la nivelul _____ [4]

Motivele acţiunii

Motivele de fapt [5]: Învederăm faptul că subscrisa îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru obţinerea reprezentativităţii la nivelul _____, după cum urmează: _____

Temeiul de drept [6]: Ne întemeiem cererea pe dispoziţiile art. 72 şi urm. din Legea dialogului social nr. 62/2011 republicată.

Probe [7]: Solicităm încuviinţarea probei cu înscrisuri, sens în care anexăm copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____

Timbraj [8]: Anexăm chitanţa privind plata taxei de timbru în cuantum de _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Potrivit art. 1 lit. t) din Legea nr. 62/2011 republicată, reprezentativitatea este definită ca *atributul organizaţiilor sindicale sau patronale*

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

dobândit potrivit prevederilor legii, care conferă statutul de partener social abilitat să își reprezinte membrii în cadrul dialogului social instituționalizat.

În concret, pentru a putea participa la negocierea și încheierea contractelor colective de muncă, la nivel de sector de activitate, o organizație patronală trebuie să fie reprezentativă, calitate ce se dobândește prin constatarea pe cale judecătorească a îndeplinirii anumitor condiții prevăzute în mod expres de lege.

Potrivit art. 74 din Legea nr. 62/2011 republicată, ***în prealabil depunerii dosarului*** pentru obținerea reprezentativității la Tribunalul Municipiului București, confederațiile și federațiile patronale vor depune o copie scrisă și una în format electronic a respectivului dosar la Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale care o va înregistra și va emite dovadă în acest sens.

[2] Calitate procesuală activă (petent) are organizația patronală, legal constituită, care solicită constatarea de către instanță a îndeplinirii condițiilor de reprezentativitate prevăzute de Legea nr. 62/2011 republicată.

Deoarece, potrivit Legii nr. 62/2011 republicată, condițiile de reprezentativitate sunt diferite, în funcție de nivelul la care se solicită constarea acesteia, precum și a tipului de organizație patronală ce o solicită, acestea vor fi analizate distinct.

Astfel, în funcție de nivelul la care se solicită reprezentativitatea, distingem:

a) *la nivel de sector de activitate* – poate solicita constatarea reprezentativității doar o organizație patronală care are statut legal de federație patronală;

Potrivit art. 55 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 62/2011 republicată, federația patronală reprezintă asocierea dintre două sau mai multe organizații patronale (asociații).

Spre deosebire de reglementarea anterioară, dintr-un motiv cu totul inexplicabil, legiuitorul nu a mai conferit direct asociațiilor patronale posibilitatea de a dobândi reprezentativitatea la nivel de sector de activitate, ci a prevăzut această posibilitatea doar pentru forma asociativă a federației.

b) *la nivel național* – poate solicita constatarea reprezentativității o organizație patronală de tip confederativ (confederație patronală) legal constituită;

Potrivit art. 55 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 62/2011 republicată, confederația patronală reprezintă asocierea dintre două sau mai multe federații patronale.

[3] Calitate procesuală pasivă. Prin raportare la prevederile art. 527 C.proc.civ., apreciem că procedura de constatare a reprezentativității este una necontencioasă[1)], astfel că nu se pune problema calității procesuale pasive, neexistând un pârât.

[4] Obiectul cererii. Se va indica nivelul la care se dorește constatarea reprezentativității de către organizația patronală petentă, și anume: la nivel de sector de activitate sau la nivel național.

[5] Motivele de fapt. Se va învedera îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute de art. 72 din Legea nr. 62/2011 republicată, în funcție de nivelul la care se solicită constatarea reprezentativității. Astfel:

---

1) În același sens, a se vedea *M. Gavriș*, în *G. Boroi (coord.)*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, p. 3.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

a) *la nivel de sector de activitate* se va arăta faptul că:

- are statut legal de federaţie patronală;
- are independenţă organizatorică şi patrimonială;
- are ca membri patroni ale căror unităţi cuprind cel puţin 10% din efectivul angajaţilor sectorului de activitate, cu excepţia angajaţilor din sectorul bugetar.

b) *la nivel naţional* se va arăta că:

- are statut legal de confederaţie patronală;
- are independenţă organizatorică şi patrimonială;
- are ca membri patroni ale căror unităţi cuprind cel puţin 7% din angajaţii din economia naţională, cu excepţia angajaţilor din sectorul bugetar;
- are structuri teritoriale în cel puţin jumătate plus unu din judeţele României, inclusiv în municipiul Bucureşti.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 72 şi urm. din Legea nr. 62/2011 republicată.

[7] Probe. În principal, se va utiliza proba cu înscrisuri; astfel, în funcţie de nivelul la care se solicită constatarea reprezentativităţii, se vor depune înscrisurile necesare dovedirii îndeplinirii condiţiilor cerute de lege şi enumerate în art. 73 din Legea nr. 62/2011 republicată:

a) *la nivel de sector de activitate*:

- copie a hotărârii judecătoreşti definitive de dobândire a personalităţii juridice de federaţie de către organizaţia patronală şi a ultimei hotărâri judecătoreşti definitive de modificare a statutului şi/sau a componenţei organelor executive de conducere;
- situaţie cumulativă semnată de reprezentantul legal al federaţiei patronale, cuprinzând lista unităţilor membre şi numărul total de angajaţi ai acestora, certificat de inspectoratele teritoriale de muncă, precum şi copii ale documentelor de aderare a membrilor la federaţie;
- sectorul de activitate şi numărul de angajaţi din cadrul acestuia. Sectoarele de activitate sunt prevăzute în H.G. nr. 1260/2011 privind sectoarele de activitate stabilite conform Legii nr. 62/2011 republicată. Numărul de salariaţi din fiecare sector se obţine de la Institutul Naţional de Statistică;
- dovada depunerii la Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale a unei copii a dosarului de reprezentativitate.

b) *la nivel naţional*:

- copie a hotărârii judecătoreşti definitive de dobândire a personalităţii juridice de confederaţie şi a ultimei hotărâri judecătoreşti definitive de modificare a statutului şi/sau a componenţei organelor executive de conducere;
- situaţie cumulativă semnată de reprezentantul legal al confederaţiei patronale, cuprinzând lista federaţiilor patronale afiliate, cu specificarea unităţilor membre ale acestora, precum şi a numărului total de angajaţi al fiecăreia, certificat de inspectoratele teritoriale de muncă;
- dovada depunerii la Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale a unei copii a dosarului de reprezentativitate.

BCU CLUJ / UNIVERSITY LIBRARY

[8] Timbrajul. Cererea se timbrează cu 20 lei, conform prevederilor art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

Nu sunt incidente dispozițiile art. 12 lit. b) din O.U.G. nr. 80/2013, deoarece textul respectiv are în vedere doar cererile pentru dobândirea personalității juridice de către organizațiile prevăzute în Legea nr. 62/2011 republicată, precum și pentru modificarea actelor constitutive ale acestora.

De asemenea, nu este incidentă nici scutirea de taxă de timbru, în temeiul art. 270 C.muncii republicat, deoarece acest articol are în vedere cererile menționate la art. 266 din același cod (cererile aferente conflictelor de muncă).

[9] Instanța competentă este cea prevăzută de art. 72 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, respectiv Tribunalul Municipiului București, indiferent de nivelul la care se solicită constatarea reprezentativității organizației patronale (sector de activitate sau la nivel național).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

155. Acţiune în contestarea reprezentativităţii

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, e-mail _____, tel./fax _____, legal reprezentată prin _____, în calitate de reclamantă,

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului/în registrul persoanelor juridice _____, cod unic de înregistrare/ cod de identificare fiscală _____, cont bancar _____, în calitate de pârâtă,

Formulăm prezenta **[4]**

Acţiune în contestarea reprezentativităţii

Motivele acţiunii

Motivele de fapt [5]: Învederăm faptul că pârâta a obţinut reprezentativitate la nivelul _____, în temeiul sentinţei civile nr. _____ din data de _____

La momentul actual, pârâta nu mai îndeplineşte toate condiţiile legale pentru a fi reprezentativă, respectiv _____

Temeiul de drept [6]: Ne întemeiem cererea pe dispoziţiile art. 222 din Legea nr. 62/2011 privind dialogul social, republicată.

Probe [7]: Solicităm încuviinţarea probei cu înscrisuri, sens în care anexăm copii certificate de pe următoarele înscrisuri _____

Timbraj [8]: Anexăm chitanţa privind plata taxei de timbru în cuantum de _____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului **[9]** _____

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Potrivit art. 222 alin. (1) din Legea nr. 62/2011 republicată, reprezentativitatea organizațiilor patronale sau sindicale poate fi contestată în instanță de către organizațiile patronale ori sindicale corespondente la nivel național, de sector de activitate, grup de unități sau de unități, în condițiile în care nu mai sunt îndeplinite unul ori mai multe dintre criteriile prevăzute de lege, pe baza cărora a fost obținută reprezentativitatea în cauză.

Astfel, acțiunea în contestarea reprezentativității este o acțiune în sens invers celei pentru constatarea reprezentativității.

Menționăm faptul că, potrivit art. 221 din Legea nr. 62/2011 republicată, verificarea menținerii condițiilor de reprezentativitate se face din 4 în 4 ani. Astfel, o hotărâre de reprezentativitate are o valabilitate limitată, respectiv prezumă existența condițiilor de reprezentativitate pentru o perioada de 4 ani.

Cu toate acestea, pe durata celor 4 ani se pot schimba situațiile de fapt ce au stat la baza recunoașterii judiciare a reprezentativității. Astfel, legiuitorul a reglementat o acțiune prin care să anihileze prezumția de reprezentativitate instituită prin hotărârea de reprezentativitate, dacă între timp nu mai sunt îndeplinite condițiile legale[1)].

Menționăm că hotărârea prin care se constată reprezentativitatea este dată într-o procedură necontencioasă, astfel că aceasta nu beneficiază de autoritate de lucru judecat, potrivit prevederilor art. 535 C.proc.civ.

Interesul promovării unei astfel de acțiuni rezidă în prevederile art. 222 alin. (3) din Legea nr. 62/2011 republicată, potrivit cărora *„în cazul în care o organizație patronală sau sindicală semnatară a unui contract colectiv de muncă își pierde calitatea de organizație reprezentativă, orice parte interesată îndreptățită să negocieze respectivul contract colectiv de muncă are dreptul să solicite renegocierea contractului colectiv de muncă în cauză, anterior termenului de expirare a acestuia (...)"*.

[2] Calitate procesuală activă au, potrivit art. 222 alin. (1) din Legea nr. 62/2011 republicată, organizațiile patronale ori sindicale corespondente la nivelul la care s-a constatat reprezentativitatea ce se contestă.

Astfel, în funcție de nivelul la care se contestă reprezentativitatea, distingem:

a) *la nivel de unitate* – se poate contesta doar reprezentativitatea unui sindicat, calitate procesuală activă putând avea fie unitatea (angajatorul) la nivelul căreia s-a constatat reprezentativitatea, fie un alt sindicat din cadrul respectivei unități;

Deși art. 222 din lege folosește noțiunea de organizație sindicală/patronală corespondentă, la nivel de unitate partenerul de dialog social este angajatorul (care nu este o organizație patronală). Cu toată această formulare deficitară, apreciem că intenția legiuitorului nu a fost în sensul de a exclude pe angajator de

---

[1)] În sensul că o astfel de acțiune este admisibilă oricând pe durata celor 4 ani în care este recunoscută reprezentativitatea, a se vedea și Trib. București, Secția a IV-a civilă, decizia nr. 109R/2013.

la posibilitatea promovării unei astfel de acțiuni, acesta având în cele mai multe cazuri interesul în contestarea reprezentativității sindicatului constituit la nivelul unității sale.

La acest nivel nu se poate contesta reprezentativitatea angajatorului, deoarece aceasta nu se obține pe cale judiciară, ci este una de drept, potrivit art. 72 alin. (1) lit. C din Legea nr. 62/2011 republicată.

b) *la nivel de grup de unități* – se poate contesta doar reprezentativitatea unei federații sindicale, deoarece numai aceasta poate dobândi reprezentativitate la acest nivel. Calitate procesuală activă pot avea fie angajatorii din cadrul grupului de unități la nivelul căruia s-a constatat reprezentativitatea pârâtei (sau o asociație a acestora, dacă s-a constituit în mod legal), fie o altă federație sindicală care are membrii în cadrul respectivului grup de unități;

c) *la nivel de sector de activitate* – se poate contesta atât reprezentativitatea unei federații sindicale, cât și cea a unei federații patronale. Calitate procesuală activă poate avea orice altă federație sindicală sau patronală corespondentă, din cadrul sectorului respectiv de activitate;

d) *la nivel național* – se poate contesta atât reprezentativitatea unei confederații sindicale, cât și cea a unei confederații patronale. Calitate procesuală activă poate avea orice altă confederație sindicală sau patronală corespondentă din cadrul sectorului respectiv de activitate.

[3] Calitate procesuală pasivă. Calitatea procesuală pasivă o are organizația sindicală sau patronală a cărei reprezentativitate se contestă în cadrul acestei acțiuni.

Menționăm că, spre deosebire de acțiunea în constatarea reprezentativității, acțiunea în contestare prezintă un caracter contencios, nefiind aplicabile prevederile referitoare la procedura necontencioasă.

[4] Obiectul cererii. Acțiunea are ca obiect contestarea reprezentativității organizației sindicale/patronale pârâte.

[5] Motivele de fapt. Se vor învedera care anume dintre condițiile prevăzute de art. 51 alin. (1) lit. A-C, respectiv de art. 72 alin. (1) lit. A și B din Legea nr. 62/2011 republicată[1)] nu mai sunt îndeplinite la momentul promovării contestației.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispozițiile art. 222 din Legea nr. 62/2011 republicată.

[7] Probe. În principal, se va utiliza proba cu înscrisuri, în condițiile în care înseși probele administrate pentru constatarea reprezentativității sunt tot înscrisurile.

Astfel, în funcție de condițiile care se arată că nu mai sunt îndeplinite, se vor depune înscrisurile corespunzătoare. Spre exemplu, este posibilă modificarea

---

[1)] Referitor la aceste condiții, ele au fost analizate *infra* nr. 153 – *Acțiune în constatarea reprezentativității unei organizații sindicale*, respectiv nr. 154 – *Acțiune în constatarea reprezentativității unei organizații patronale*.

BCU INSTITUTIONAL UNIVERSITY LIBRARY

numărului de salariaţi ai unei societăţi, astfel încât sindicatul pârât să nu mai aibă la acest moment ca membri 50% plus unul din numărul total al salariaţilor, nemaifiind astfel îndeplinită condiţia prevăzută de art. 52 alin. (1) lit. C din Legea nr. 62/2011 republicată (în acest sens se poate depune o nouă adeverinţă eliberată de către angajator, cu numărul actual de salariaţi).

Sau se poate modifica numărul salariaţilor dintr-un sector de activitate, astfel încât să nu mai fie îndeplinite pragurile prevăzute de art. 52 alin. (1) lit. B sau, după caz, art. 72 alin. (1) lit. B din Legea nr. 62/2011 republicată, caz în care se vor depune informaţiile actualizate de la Institutul Naţional de Statistică.

[8] Timbrajul. Cererea se timbrează cu 20 lei, conform prevederilor art. 27 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

[9] Instanţa competentă este, potrivit art. 222 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, instanţa judecătorească care a acordat reprezentativitatea.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

156. Acţiune pentru încetarea grevei ca nelegală

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului _____, cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____, tel/fax _____, e-mail _____ cont bancar _____, legal reprezentată prin _____,

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul/domiciliul în _____, tel/fax _____, e-mail _____

Formulăm prezenta acţiune prin care solicităm pronunţarea unei hotărâri prin care să dispuneţi

Încetarea grevei ca fiind nelegală [4]

Motivele acţiuni

Motivele de fapt [5]: Învederăm instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Ne întemeiem prezenta cerere pe dispoziţiile art. 198 raportat la art. ____ din Legea dialogului social nr. 62/2011 republicată.

Probe [7]: Solicităm încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____, pe aspecte vizând _____

Timbrajul [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

Anexăm:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);
- înscrisuri, conform opis;
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi;

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune prin care societatea (angajatorul) la nivelul căreia a fost declanşată o grevă solicită instanţei judecătoreşti să dispună încetarea acesteia, apreciind că aceasta a fost declarată sau se derulează cu nerespectarea legii.

1.1. Termen de formulare. O astfel de acţiune poate fi introdusă pe tot parcursul desfăşurării unei acţiuni greviste, respectiv de la momentul declarării şi până la momentul încetării acesteia. Ulterior încetării grevei, o astfel de acţiune ar rămâne lipsită de obiect, însă dacă există şi o cerere de despăgubiri, atunci ea poate continua pe capătul subsidiar de cerere.

1.2. Procedura prealabilă. Nu sunt incidente prevederile art. 60^1 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 192/2006 privind medierea şi organizarea profesiei de mediator, deoarece obiectul acţiunii nu rezultă din *„încheierea, executarea şi încetarea contractelor individuale de muncă"*, ci are ca premisă existenţa unui conflict colectiv de muncă.

[2] Calitate procesuală activă să introducă această acţiune are angajatorul în cadrul căreia a fost declanşată acţiunea grevistă.

[3] Calitate procesuală pasivă au organizatorii grevei, astfel cum sunt aceştia menţionaţi în art. 187 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, potrivit căruia *„sindicatul reprezentativ ori, după caz, reprezentanţii aleşi ai angajaţilor îi reprezintă pe grevişti, pe toată durata grevei, în relaţiile cu angajatorii, inclusiv în faţa instanţelor judecătoreşti, în cazurile în care se solicită suspendarea sau încetarea grevei"*.

[4] Obiectul acţiunii constă în solicitarea adresată instanţei de a dispune încetarea grevei.

Potrivit art. 201 alin. (2) din Legea nr. 62/2011 republicată, în cazul în care dispune încetarea grevei ca fiind ilegală, instanţa, la cererea celor interesaţi, poate obliga organizatorii grevei şi angajaţii participanţi la greva ilegală la plata despăgubirilor. Este recomandat ca o astfel de acţiune să fie făcută pe cale separată, pentru a nu întârzia soluţionarea cererii de încetare a grevei.

[5] Motivele de fapt. Se vor menţiona motivele pentru care se consideră că greva a fost declarată sau se derulează cu nerespectarea legii. Astfel, se pot ivi următoarele situaţii, în funcţie de momentul la care nu s-au respectat prevederile legale privind declanşarea sau continuarea grevei:

5.1. Nereguli care ţin de etapa declarării grevei:

a) *declararea grevei în afara unui conflict colectiv de muncă legal declanşat.* Din întreaga reglementare a conflictelor colective de muncă din Legea nr. 62/2011 republicată reiese faptul că acţiunea grevistă reprezintă o etapă a unui conflict colectiv de muncă, nefiind legală declanşarea acesteia în lipsa existenţei unui conflict colectiv de muncă preexistent;

Potrivit art. 161 din Legea nr. 62/2011 republicată, conflictele colective de muncă pot fi declanşate numai în următoarele situaţii:

- angajatorul refuză să înceapă negocierea unui contract ori acord colectiv de muncă, în condiţiile în care nu are încheiat un astfel de contract sau acord ori cel anterior a încetat;
- angajatorul nu acceptă revendicările formulate de angajaţi;
- părţile nu ajung la o înţelegere privind încheierea unui contract colectiv de muncă până la data stabilită de comun acord pentru finalizarea negocierilor.

Conflictul colectiv de muncă se declanşează numai după înregistrarea prealabilă a acestuia, în condiţiile art. 165 din Legea nr. 62/2011 republicată.

Potrivit art. 164 din Legea nr. 62/2011 republicată, pe durata valabilităţii unui contract sau acord colectiv de muncă angajaţii nu pot declanşa conflictul colectiv de muncă.

b) *declanşarea grevei anterior epuizării posibilităţilor de soluţionare a conflictului colectiv de muncă prin procedurile obligatorii prevăzute de lege*. Singura procedură obligatorie, potrivit legii, este concilierea [art. 168 alin. (1) din Legea nr. 62/2011 republicată], medierea şi arbitrajul fiind obligatorii numai dacă părţile, de comun acord, au decis acest lucru înainte de declanşarea grevei sau pe parcursul acesteia [art. 180 din Legea nr. 62/2011 republicată];

Potrivit art. 188 din lege, pe durata în care revendicările formulate de angajaţi sunt supuse medierii ori arbitrajului, aceştia nu pot declanşa grevă sau, dacă greva este declanşată, aceasta se suspendă.

c) *declanşarea grevei propriu-zise fără ca anterior să se desfăşoare greva de avertisment*. Potrivit art. 185 din Legea nr. 62/2011 republicată, greva de avertisment nu poate avea o durată mai mare de două ore, dacă se face cu încetarea lucrului, şi trebuie, în toate cazurile, să preceadă cu cel puţin două zile lucrătoare greva propriu-zisă;

d) *declanşarea grevei fără ca momentul declanşării acesteia să fi fost adus la cunoştinţa angajatorilor de către organizatori cu cel puţin două zile lucrătoare înainte* – art. 183 alin. (2) coroborat cu art. 182 din Legea nr. 62/2011 republicată;

e) *declararea grevei cu nerespectarea de către organizatori a cvorumului pentru luarea hotărârii*. Potrivit art. 183 din Legea nr. 62/2011 republicată, hotărârea de a declara greva se ia de către organizaţiile sindicale reprezentative participante la conflictul colectiv de muncă, cu acordul scris a cel puţin jumătate din numărul membrilor sindicatelor respective;

Pentru angajaţii unităţilor în care nu sunt organizate sindicate reprezentative, hotărârea de declarare a grevei se ia de către reprezentanţii angajaţilor, cu acordul scris a cel puţin unei pătrimi din numărul angajaţilor unităţii sau, după caz, ai subunităţii ori compartimentului.

f) *declararea grevei de către anumite categorii socio-profesionale cărora le este suprimat prin lege exerciţiul dreptului la grevă*. Potrivit art. 202 din Legea nr. 62/2011 republicată, nu pot declara grevă: procurorii, judecătorii, personalul militar şi personalul cu statut special din cadrul Ministerului Apărării Naţionale, al Ministerului Administraţiei şi Internelor, al Ministerului Justiţiei şi din instituţiile

şi structurile din subordinea sau coordonarea acestora, inclusiv al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, al Serviciului Român de Informaţii, al Serviciului de Informaţii Externe, al Serviciului de Telecomunicaţii Speciale, personalul angajat de forţele armate străine staţionate pe teritoriul României, precum şi alte categorii de personal cărora li se interzice exercitarea acestui drept prin lege;

De asemenea, personalul din transporturile aeriene, navale, terestre de orice fel nu poate declara grevă din momentul plecării în misiune şi până la terminarea acesteia, iar personalul îmbarcat pe navele marinei comerciale sub pavilion românesc poate declara grevă numai cu respectarea normelor stabilite prin convenţii internaţionale ratificate de statul român (art. 203 şi 204 din Legea nr. 62/2011 republicată).

g) *declararea grevei în cadrul anumitor tipuri de unităţi, fără a se asigura, de către organizatori, serviciile, dar nu mai puţin de o treime din activitatea normală*. Tipurile de unităţi în care funcţionează această limitare a dreptului la grevă sunt prevăzute în mod expres şi limitativ de art. 205 din Legea nr. 62/2011 republicată, respectiv: unităţile sanitare şi de asistenţă socială, de telecomunicaţii, ale radioului şi televiziunii publice, în transporturile pe căile ferate, în unităţile care asigură transportul în comun şi salubritatea localităţilor, precum şi aprovizionarea populaţiei cu gaze, energie electrică, căldură şi apă;

h) *declararea grevei în unităţile sistemului energetic naţional, din unităţile operative de la sectoarele nucleare, din unităţile cu foc continuu fără asigurarea a cel puţin unei treimi din activitate, astfel încât să nu pună în pericol viaţa şi sănătatea oamenilor şi să asigure funcţionarea instalaţiilor în deplină siguranţă* [art. 206 din Legea nr. 62/2011 republicată];

i) *declararea grevei exclusiv pentru urmărirea unor scopuri politice*. Potrivit art. 190 din Legea nr. 62/2011 republicată, greva poate fi declarată numai pentru interese cu caracter profesional, economic şi social ale angajaţilor. Greva nu poate urmări realizarea unor scopuri politice.

5.2. Nereguli care ţin de etapa derulării grevei:

a) *nerespectarea de către organizatori a obligaţiei ca pe durata acesteia să protejeze bunurile unităţii şi, împreună cu conducerea unităţii, să asigure funcţionarea continuă a utilajelor şi a instalaţiilor a căror oprire ar putea constitui un pericol pentru viaţa sau pentru sănătatea oamenilor* – art. 193 alin. (1) din Legea nr. 62/2011 republicată;

b) *împiedicarea conducerii unităţii de către organizatorii grevei sau de către salariaţii greviști a desfăşurării activităţii* – art. 194 alin. (1) din Legea nr. 62/2011 republicată;

c) *continuarea grevei (respectiv nesuspendarea acesteia) pe durata în care revendicările formulate de angajaţi sunt supuse medierii ori arbitrajului* – art. 188 din Legea nr. 62/2011 republicată;

d) *continuarea grevei, deşi mai mult de jumătate din numărul angajaţilor care au hotărât declararea grevei renunţă în scris la grevă* – art. 189 din Legea nr. 62/2011 republicată.

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 198 din Legea nr. 62/2011 republicată, coroborate cu textul/textele de lege încălcate de către organizatori la declanşarea sau pe parcursul derulării grevei, astfel cum acestea au fost menţionate la punctul anterior.

[7] Probe. Se pot folosi ca mijloace probatorii înscrisurile, interogatoriul, declaraţiile de martori, cercetarea la faţa locului, precum şi proba prin expertiză.

a) dată fiind urgenţa procedurii, în practică cel mai frecvent sunt folosite ca mijloace de probă ***înscrisurile***, care se depun odată cu acţiunea. Astfel, pot fi folosite următoarele înscrisuri, după caz:

- contractul colectiv de muncă încheiat la nivel de unitate, purtând data de înregistrare la inspectoratul teritorial de muncă, spre a se dovedi faptul că acesta se afla în vigoare, astfel încât conflictul de interese în cadrul căruia s-a declanşat greva a fost unul nelegal;
- notificarea de grevă purtând viza cu data şi ora de înregistrare la unitate şi anunţul de grevă care conţine ora şi data declanşării efective a acesteia, pentru a se demonstra că nu a fost respectat termenul de două zile lucrătoare prevăzut de art. 183 alin (2) coroborat cu art. 182 din Legea nr. 62/2011 republicată;
- lista de semnături cu salariaţii care au renunţat la grevă, pentru a se dovedi că mai mult de jumătate din numărul celor care au hotărât declararea grevei au renunţat la ea;
- copii de pe înţelegerea părţilor de a apela la mediere sau arbitraj, pentru a se demonstra încălcarea prevederilor art. 188 din Legea nr. 62/2011 republicată.

b) se poate administra şi proba cu ***martori***, pentru a se dovedi faptul că a avut loc o împiedicare a conducerii unităţii de către organizatorii grevei sau de către salariaţii grevişti a desfăşurării activităţii;

c) de asemenea, nu este exclusă proba cu ***expertiza tehnică de specialitate***, dacă se tinde a se dovedi, în cazul unităţilor sistemului energetic naţional, unităţilor operative de la sectoarele nucleare, al unităţilor cu foc continuu, că nu se asigură cel puţin o treime din activitate, sau se pune în pericol viaţa şi sănătatea oamenilor ori nu se asigură funcţionarea instalaţiilor în deplină siguranţă.

[8] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[9] Instanţa competentă. Potrivit art. 198 din Legea nr. 62/2011 republicată, instanţa competentă pentru soluţionarea cererii de încetare a grevei este tribunalul în a cărui circumscripţie se află unitatea în care s-a declarat greva.

Dată fiind urgenţa procedurii, art. 198 din Legea nr. 62/2011 republicată stabileşte că tribunalul fixează termen pentru soluţionarea cererii de încetare a grevei, care nu poate fi mai mare de două zile lucrătoare de la data înregistrării acesteia, şi dispune citarea părţilor.

157. Acțiune în despăgubiri cauzate de o grevă nelegală

Domnule Preşedinte, [1]

Subscrisa **[2]** _____, cu sediul în _____, număr de înmatriculare în registrul comerţului _____, cod unic de înregistrare _____, cont bancar _____, tel/fax _____, e-mail _____ cont bancar _____, legal reprezentată prin _____,

În contradictoriu cu **[3]** _____, cu sediul/domiciliul, în _____, tel/fax _____, e-mail _____

Formulăm prezenta

ACŢIUNE ÎN DESPĂGUBIRI [4]

prin care solicităm obligarea pârâţilor la acoperirea prejudiciului cauzat ca urmare a acţiunii greviste, despăgubirile ridicându-se la valoare de _____

De asemenea, solicităm obligarea pârâţilor la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiuni

Motivele de fapt [5]: Învederăm instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invocăm dispoziţiile art. 193 alin. (2) sau, după caz, art. 200 alin. (2) din Legea dialogului social nr. 62/2011 republicată.

Probe [7]: Solicităm încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____, pe aspecte privind _____

Timbraj [8]: Acţiunea este scutită de taxa de timbru, potrivit legii.

Anexăm:

- dovada calităţii de reprezentant, respectiv _____ (dacă este cazul);
- înscrisuri, conform opis;
- lista cu obiectivele pentru expertiză;
- lista cu numele şi domiciliul martorilor propuşi.

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului **[9]** _____

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune cu caracter patrimonial, prin care se cer despăgubiri de către angajator, cauzate în urma unei greve.

O astfel de solicitare poate fi formulată fie ca un capăt de cerere accesoriu, în cadrul unei acţiuni având ca obiect încetarea grevei ca fiind nelegală, fie pe cale separată.

De asemenea, angajatorul poate obţine despăgubiri, chiar dacă greva nu a fost declarată nelegală, în cazul în care participanţii la grevă au provocat pagubele materiale, în condiţiile art. 193 din Legea nr. 62/2011 republicată.

Acţiunea poate fi formulată în termenul de prescripţie prevăzut de art. 211 lit. c) din Legea nr. 62/2011 republicată, respectiv 3 ani de la data producerii pagubei.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are unitatea intimată (angajatorul) care a suferit un prejudiciu ca urmare a declarării unei greve nelegale.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) pot avea atât organizatorii grevei (astfel cum sunt aceştia menţionaţi în art. 187 din Legea nr. 62/2011 republicată, respectiv *„sindicatul reprezentativ ori, după caz, reprezentanţii aleşi ai angajaţilor"*), cât şi participanţii la grevă care au cauzat un prejudiciu angajatorului (spre exemplu au deteriorat utilaje etc.).

[4] Obiectul acţiunii. Prin acţiune se va solicita acoperirea prejudiciului cauzat angajatorului ca urmare a desfăşurării unei greve.

În cazul în care greva a fost deja constatată de către o instanţă ca fiind nelegală, angajatorul are dreptul la acoperirea integrală a prejudiciului suferit ca urmare a acţiunii greviste (pierderile cauzate prin încetarea lucrului).

Dacă nu există o hotărâre definitivă de încetare a grevei ca fiind nelegală, aspectele legate de nelegalitatea acesteia pot fi analizate în cadrul acţiunii în răspundere, în vederea determinării caracterului ilicit al faptei.

Chiar şi în cazul în care o grevă a fost declarată cu respectarea condiţiilor legale, considerăm că o acţiune în răspundere poate fi intentată în ipoteza în care participanţii la grevă au cauzat pagube materiale angajatorului, prin deteriorarea instalaţiilor sau a bunurilor acestuia, în condiţiile art. 193 din Legea nr. 62/2011 republicată.

[5] Motivele de fapt. Se vor indica elementele răspunderii civile delictuale, şi anume: existenţa unui prejudiciu, a unei fapte ilicite (dacă greva a fost deja constatată ca fiind nelegală, printr-o hotărâre judecătorească definitivă, această condiţie nu mai trebui dovedită), a unui raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu, precum şi a vinovăţiei pârâţilor, constând în intenţia, neglijenţa sau imprudenţa cu care au acţionat.

[6] Probe. Se poate administra proba cu înscrisuri sau cu expertiză judiciară pentru a se determina existenţa şi întinderea prejudiciului, precum şi proba cu martori, pentru stabilirea vinovăţiei pârâţilor (spre exemplu pentru deteriorarea

unor instalaţii sau pentru săvârşirea de către aceştia a unor alte acţiuni prejudiciabile).

[7] Timbrajul. Acţiunea este scutită de plata taxei judiciare de timbru şi de timbrul judiciar, potrivit art. 270 C.muncii republicat.

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – potrivit dispoziţiilor art. 210 din Legea nr. 62/2011 republicată, este competentă instanţa din circumscripţia unde îşi are sediul reclamantul;

b) *material* – este competent tribunalul, potrivit dispoziţiilor art. 208 din Legea nr. 62/2011 republicată.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

VI

CONTENCIOS ADMINISTRATIV

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

158. Acţiune în anularea actului administrativ

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu sediul în _____, şi pe funcţionarul _____, în calitate de pârâţi, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Anularea (în totalitate/în parte) actului administrativ,

emis de pârâtă _____la data de _____. **[4]**

De asemenea, vă solicit să dispuneţi:

- suspendarea actului până la soluţionarea acţiunii în anulare;

- obligarea pârâţilor, în solidar, la plata de daune materiale şi morale în cuantum de _____

- obligarea pârâţilor la cheltuieli de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 1 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004[1)].

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[9]** _____

[1)] M.Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004. Legea a fost ulterior modificată prin O.U.G. nr. 190/2005 (M.Of. nr. 1179 din 28 decembrie 2005), Legea nr. 262/2007 (M.Of. nr. 510 din 30 iulie 2007), O.U.G. nr. 100/2007 (M.Of. nr. 684 din 8 octombrie 2007), Legea nr. 100/2008 (M.Of. nr. 375 din 16 mai 2008), Legea nr. 202/2010 (M.Of. nr. 714 din 26 octombrie 2010), Legea nr. 299/2011 (M.Of. nr. 916 din 22 decembrie 2011) şi Legea nr. 76/2012 (M.Of. nr. 365 din 30 mai 2012).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică a acţiunii. Este o acţiune personală prin care reclamantul solicită instanţei anularea actului administrativ emis de autoritatea publică pârâtă, prin care i-a fost încălcat un drept sau un interes legitim.

Termenul de introducere a acţiunii în anularea *actului administrativ unilateral cu caracter individual* este de 6 luni, potrivit art. 11 din Legea nr. 554/2004[1)], şi curge de la:

a) data comunicării răspunsului la plângerea prealabilă;

b) data comunicării refuzului nejustificat de soluţionare a cererii;

c) data expirării termenului de soluţionare a plângerii prealabile, respectiv data expirării termenului legal de soluţionare a cererii;

d) data expirării termenului de 30 de zile prevăzut de art. 2 alin. (1) lit. h), calculat de la comunicarea actului administrativ emis în soluţionarea favorabilă a cererii sau, după caz a plângerii prealabile.

În cazul *contractelor administrative*, termenul de 6 luni curge de la data încheierii procesului-verbal de finalizare a procedurii concilierii. Trebuie menţionat că plângerea prealabilă în cazul acţiunilor care au ca obiect contracte administrative are semnificaţia concilierii în cazul litigiilor comerciale, dispoziţiile Codului de procedură civilă fiind aplicabile în această materie. Termenul de 6 luni curge de la:

a) data încheierii contractului, în cazul litigiilor legate de încheierea lui;

b) data modificării contractului sau, după caz, data refuzului cererii de modificare făcute de către una din părţi, în cazul litigiilor legate de executarea contractului;

c) data încălcării obligaţiilor contractuale, în cazul litigiilor legate de încetarea contractului;

d) data expirării duratei contractului sau, după caz, data apariţiei oricărei alte cauze care atrage stingerea obligaţiilor contractuale, în cazul litigiilor legate de încetarea contractului;

e) data constatării caracterului interpretabil al unei clauze contractuale, în cazul litigiilor legate de interpretarea contractului.

Termenul de 6 luni este un termen de prescripţie, potrivit art. 11 alin. (5) din Legea contenciosului administrativ.

Potrivit art. 11 alin. (2) din acelaşi act normativ, pentru motive temeinice, în cazul actului administrativ unilateral cu caracter individual cererea poate fi introdusă şi peste termenul de 6 luni, dar nu mai târziu de un an de la data comunicării actului, data luării la cunoştinţă, data introducerii cererii sau data încheierii procesului-verbal de conciliere. Acest termen este de decădere, potrivit art. 11 alin. (5) din Legea nr. 554/2004.

În cazul acţiunilor formulate de prefect, Avocatul Poporului, Ministerul Public sau Agenţia Naţională a Funcţionarilor Publici, termenul de 6 luni curge de la data când s-a cunoscut existenţa actului nelegal.

[1)] Art. 11 din Legea nr. 554/2004 a fost modificată prin Legea nr. 262/2007.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Potrivit art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004, în cazul acţiunii în anularea actului administrativ unilateral nelegal introduse de autoritatea publică emitentă, în situaţia în care actul nu mai poate fi revocat întrucât a intrat în circuitul civil şi a produs efecte juridice, termenul în care aceasta poate fi introdusă este de un an de la data emiterii actului.

[2] Calitate procesuală activă (reclamantul). Potrivit art. 1 din Legea nr. 554/2004, orice persoană fizică sau juridică, care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, printr-un act administrativ, de către o autoritate publică, se poate adresa instanţei de contencios administrativ pentru anularea actului.

În raport de dispoziţiile art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 554/2004, *persoană vătămată* poate fi orice persoană (fizică sau juridică), titulară a unui drept ori interes legitim privat, vătămată prin acte administrative sau prin nesoluţionarea în termen legal a unei cereri. Sunt asimilate persoanei vătămate şi grupul de persoane fizice, fără personalitate juridică, titular al unor drepturi subiective sau interese legitime private, precum şi organismele sociale care invocă vătămarea prin actul administrativ, fie a unui interes legitim public, fie a drepturilor şi intereselor legitime ale unor persoane fizice determinate.

Conform dispoziţiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 554/2004, se poate adresa instanţei de contencios administrativ şi *persoana vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim, printr-un act administrativ cu caracter individual, adresat altui subiect de drept*. De pildă dacă se emite autorizaţia de construcţie pentru un vecin al reclamantului, dar prin modul de construcţie a casei se provoacă prejudicii reclamantului, acesta are dreptul să ceară instanţei de contencios anularea actului emis cu încălcarea drepturilor sale sau a interesului său legitim.

Potrivit art. 1 alin. (3)-(8) din Legea nr. 554/2004, au calitate să formuleze acţiunea:

a) *Avocatul Poporului*, în urma controlului realizat pe baza legii sale organice de funcţionare, dacă apreciază că ilegalitatea actului sau refuzul autorităţii competente de a-şi realiza atribuţiile nu poate fi înlăturat decât prin justiţie, poate sesiza instanţa competentă de contencios administrativ de la domiciliul petentului. Petiţionarul dobândeşte de drept calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate. Dacă petiţionarul nu îşi însuşeşte acţiunea formulată de Avocatul Poporului la primul termen de judecată, instanţa de contencios administrativ anulează cererea;

b) *Ministerul Public*, atunci când, în urma exercitării atribuţiilor prevăzute de legea sa organică, apreciază că încălcările drepturilor, libertăţilor, intereselor legitime ale persoanelor se datorează existenţei unor acte administrative unilaterale cu caracter individual ale autorităţilor publice emise cu exces de putere, cu acordul prealabil al acestora, sesizează instanţa de contencios administrativ de la domiciliul persoanei fizice sau de la sediul persoanei juridice vătămate. Petiţionarul dobândeşte calitatea de reclamant şi va fi citat în această calitate;

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

c) *Autoritatea publică emitentă* a unui act administrativ unilateral cu caracter individual nelegal poate să solicite instanţei anularea acestuia, în situaţia în care actul nu mai poate fi revocat întrucât a intrat în circuitul civil şi a produs efecte juridice;

d) *Prefectul* poate ataca actele emise de autorităţile publice locale, dacă le consideră nelegale, potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 554/2004;

e) *Agenţia Naţională a Funcţionarilor Publici* poate ataca, potrivit dispoziţiilor art. 3 alin. (2) din Legea nr. 554/2004, actele autorităţilor publice centrale şi locale, prin care se încalcă legislaţia privind funcţia publică şi ale Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcţionarilor publici, republicată;

f) *Orice persoană de drept public* vătămată prin emiterea actului administrativ unilateral într-un drept sau un interes legitim, potrivit dispoziţiilor art. 1 din Legea nr. 554/2004.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârâtul). Potrivit art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 554/2004, autoritatea publică poate fi orice organ de stat sau al unităţilor administrativ-teritoriale care acţionează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public. Sunt asimilate autorităţilor publice persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obţinut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică.

În raport de art. 16 din Legea nr. 554/2004, reclamantul va putea chema în judecată persoana fizică (funcţionarul) care a elaborat, a emis sau a încheiat actul, dacă se solicită plata unor despăgubiri pentru prejudiciul cauzat. Persoana acţionată astfel în justiţie îl poate chema în garanţie pe superiorul său ierarhic, de la care a primit ordin scris să elaboreze sau să nu elaboreze actul respectiv.

Potrivit art. 16^1 din Legea nr. 554/2004, instanţa de contencios administrativ poate introduce în cauză, la cerere, organismele sociale interesate sau poate pune în discuţie, din oficiu, necesitatea introducerii în cauză a acestora, precum şi a altor subiecte de drept.

[4] Obiectul acţiunii îl constituie anularea actului administrativ emis de autoritatea publică, prin care i s-a încălcat reclamantului un drept sau un interes legitim. Potrivit art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 554/2004, *actul administrativ* este actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, dând naştere, modificând sau stingând raporturi juridice.

Potrivit soluţiei de principiu adoptate în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 22 octombrie 2012, actele emise de conducătorii autorităţilor publice centrale prin care se aprobă, spre exemplu, structura organizatorică, statul de funcţii sau regulamentul de organizare şi funcţionare a instituţiei sunt acte cu caracter individual, fiind emise în baza delegării atribuite emitentului prin hotărâre a Guvernului, pentru punerea în executare şi aplicarea în concret a dispoziţiilor legale cu forţă juridică superioară, ceea ce face ca publicarea acestora în Monitorul Oficial să nu fie obligatorie.

Persoanele fizice şi juridice de drept privat pot formula capete de cerere prin care invocă apărarea unui interes legitim public numai în subsidiar, în măsura în care vătămarea interesului legitim public decurge din încălcarea dreptului subiectiv sau a interesului legitim privat. Acţiunile întemeiate pe încălcarea unui interes legitim public pot avea ca obiect[1)] numai anularea actului sau obligarea autorităţii pârâte să emită un act sau un alt înscris, respectiv să efectueze o anumită operaţiune administrativă, sub sancţiunea penalităţilor prevăzute de lege.

Sunt asimilate actelor administrative şi *contractele încheiate de autorităţile publice* care au ca obiect: punerea în valoare a bunurilor proprietate publică; executarea lucrărilor de interes public; prestarea serviciilor publice şi achiziţiile publice. Prin legi speciale pot fi prevăzute şi alte categorii de contracte administrative supuse competenţei instanţelor de contencios administrativ.

De asemenea, potrivit art. 18 alin. (4) din Legea nr. 554/2004, atunci când obiectul acţiunii în contencios administrativ îl constituie un contract administrativ, se poate solicita instanţei anularea acestuia, în tot sau în parte.

4.1. Potrivit art. 5 din Legea nr. 554/2004, ***nu pot face obiectul controlului în contenciosul administrativ***:

a) actele administrative ale autorităţilor publice care privesc raporturile acestora cu Parlamentul;

b) actele de comandament cu caracter militar[2)];

c) actele administrative pentru modificarea sau desfiinţarea cărora se prevede, prin lege organică, o altă procedură judiciară (de pildă contestarea deciziilor emise de comisiile pentru aplicarea Legii nr. 10/2001);

d) actele administrative emise pentru aplicarea regimului stării de război, al stării de asediu sau al celei de urgenţă, cele care privesc apărarea sau securitatea naţională ori cele emise pentru restabilirea ordinii publice, precum şi pentru înlăturarea consecinţelor calamităţilor naturale, epidemiilor şi epizootiilor (acestea putând fi atacate numai pentru exces de putere[3)]).

4.2. Potrivit art. 15 din Legea nr. 554/2004, reclamantul poate solicita ***suspendarea actului administrativ*** atacat, până la soluţionarea acţiunii în anulare, atât în timpul judecării cauzei, cât şi pe cale separată. Suspendarea executării actului administrativ unilateral cu caracter individual poate fi solicitată de reclamant, chiar prin cererea adresată instanţei competente pentru anularea actului administrativ. Potrivit art. 3 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, în cazul în care acţiunea este introdusă de către prefect sau de către Agenţia Naţională a Funcţionarilor Publici, actul atacat este suspendat de drept.

[1)] Obiectul acţiunii în acest caz este determinat potrivit prevederilor art. 8 alin. (1^1) şi (1^2) din Legea nr. 554/2004.

[2)] Actele de comandament cu caracter militar sunt definite la art. 2 alin. (1) lit. l) din Legea nr. 554/2004.

[3)] Excesul de putere este definit în doctrină drept o formă de nelegalitate subiectivă (a se vedea *D.C. Dragoş*, Legea contenciosului administrativ. Comentarii şi explicaţii, Ed. All Beck, Bucureşti, 2005).

4.3. Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, reclamantul poate solicita şi obligarea pârâţilor la ***repararea pagubelor materiale şi morale*** ce i-au fost cauzate prin emiterea actului administrativ. Potrivit art. 19 din acelaşi act normativ, cererea de despăgubiri poate fi formulată şi pe cale separată, în termen de 6 luni de la data când a cunoscut sau trebuia să cunoască întinderea pagubei. În raport de art. 19 alin. (2), coroborat cu art. 11 alin. (2) din Legea nr. 554/2004, termenul nu poate depăşi 1 an de la data emiterii actului. Termenul de 6 luni este un termen de prescripţie, iar cel de 1 an este de decădere, conform art. 11 alin. (5) din Legea nr. 554/2004.

4.4. În cazul prevăzut de art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004, autoritatea publică emitentă a actului atacat cu acţiune în nulitate, alături de anularea actului, poate solicita instanţei să se pronunţe şi asupra ***legalităţii actelor civile încheiate în baza actului administrativ nelegal***, precum şi asupra efectelor civile produse.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *îndeplinirea procedurii prealabile*, prevăzute de art. 7 din Legea nr. 554/2004. Potrivit acestui articol, înainte de a se adresa instanţei de contencios administrativ competente, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim, printr-un act administrativ unilateral, trebuie să solicite autorităţii publice emitente, în termen de 30 zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia. Plângerea se poate adresa în egală măsură autorităţii ierarhice superioare, dacă aceasta există;

Potrivit art. 7 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, este îndreptăţită[1)] să introducă plângere prealabilă şi persoana vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim, printr-un act administrativ cu caracter individual, adresat altui subiect de drept, din momentul în care a luat cunoştinţă, pe orice cale, de existenţa acestuia, în limitele termenului de 30 zile prevăzut de art. 7 alin. (2), dar nu mai târziu de 6 luni de la data emiterii actului[2)].

În raport de dispoziţiile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 554/2004, această procedură se aplică şi în situaţia în care, printr-o lege specială, se prevede o procedură administrativ-jurisdicţională pentru care partea nu a optat. De pildă procedura contestaţiei formulate împotriva actelor administrativ-fiscale, procedură prevăzută de Titlul IX din Codul de procedură fiscală sau procedura contestării actelor emise în cursul procedurilor de achiziţie publică, prevăzută de O.U.G. nr. 34/2006.

[1)] Textul foloseşte termenul „îndreptăţită", ceea ce ar duce la concluzia că aceasta este o procedură facultativă pentru terţ, legea urmărind să-i acorde acestuia dreptul de a urma toate procedurile prevăzute de lege. Art. 7 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 foloseşte termenul „trebuie", pentru a stabili obligativitatea procedurii pentru reclamantul vătămat în drepturile sale printr-un act administrativ unilateral (*n.a.*).

[2)] Potrivit art. 7 alin. (7) din Legea nr. 554/2004, plângerea prealabilă în cazul actelor administrative unilaterale se poate introduce, pentru motive temeinice, şi peste termenul de 30 de zile, dar nu mai târziu de 6 luni de la data emiterii actului. Acest text a fost declarat neconstituţional prin DCC nr. 797/2007, în măsura în care termenul de 6 luni de la data emiterii actului se aplică plângerii prealabile formulate de persoana vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim, printr-un act administrativ individual adresat altui subiect de drept.

În cazul acţiunilor introduse de prefect, Avocatul Poporului, Ministerul Public, Agenţia Naţională a Funcţionarilor Publici, procedura prealabilă nu este obligatorie.

Plângerea prealabilă, în cazul acţiunilor care au ca obiect contractele administrative, are semnificaţia concilierii în cazul litigiilor comerciale, fiind aplicabile, în mod corespunzător, dispoziţiile din Codul de procedură civilă.

Procedura prealabilă este obligatorie, neîndeplinirea acesteia ducând la respingerea acţiunii ca inadmisibilă.

b) *calitatea reclamantului de persoană vătămată prin emiterea unui act administrativ*[1];

c) *calitatea pârâtului de autoritate publică*[2];

d) *enunţarea dreptului* sau *a interesului legitim, privat sau public, vătămat*. Se va menţiona, în mod concret, care este dreptul sau interesul legitim încălcat şi în ce constă vătămarea care i-a fost adusă reclamantului prin încălcarea acestora;

Potrivit art. 2 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 554/2004, *drept vătămat* este orice drept prevăzut de Constituţie, de lege sau de alt act normativ, căruia i se aduce o atingere printr-un act administrativ. Potrivit art. 2 alin. (1) lit. p), *interesul legitim privat* se referă la posibilitatea de a pretinde o anumită conduită, în considerarea realizării unui drept subiectiv viitor şi previzibil, prefigurat, iar conform lit. r) a aceluiaşi articol, *interesul legitim public* se referă la interesul care vizează ordinea de drept şi democraţia constituţională, garantarea drepturilor, libertăţilor şi îndatoririlor fundamentale ale cetăţenilor, satisfacerea nevoilor comunitare, realizarea competenţei autorităţilor publice.

De pildă reclamantul ar putea invoca nulitatea actelor de impunere pentru taxe şi impozite, susţinând că au fost aplicate greşit actele normative incidente în această materie. De asemenea, ar putea fi atacate actele emise de administraţia publică centrală sau locală, cum ar fi autorizaţia de construcţie prin care sunt afectate anumite mijloace fixe ale societăţii-reclamante[3].

e) faptul că *actul atacat are caracter de act administrativ*[4], în sensul prevăzut de lege. Pentru ca actul administrativ atacat să intre sub incidenţa legii contenciosului administrativ, reclamantul trebuie să verifice în ce măsură *pentru desfiinţarea sau modificarea acestuia, nu se prevede, prin lege organică, o altă procedură judiciară*;

f) *în ce constau daunele produse prin emiterea actului administrativ*. Aceste daune pot fi materiale şi morale. Cererea pentru acordarea daunelor materiale sau morale este facultativă, fiind la latitudinea părţii să o formuleze în cadrul acţiunii în anulare sau pe cale separată;

---

[1] Pentru detalii privind *calitatea de persoană vătămată*, a se vedea *supra* pct. 2.

[2] Pentru detalii privind *calitatea de autoritate publică*, a se vedea *supra* pct. 3.

[3] C.A. Braşov, decizia nr. 305/30.04.2002, în Culegere de practică judiciară, Ed. All Beck, Bucureşti, 2002, p. 334.

[4] Pentru noţiunea de *act administrativ*, a se vedea *supra* pct. 4.

BCU BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY LIBRARY

g) *motivul pentru care se solicită suspendarea executării actului administrativ*, în cazul în care se formulează un capăt de cerere cu acest obiect.

Trebuie subliniat că suspendarea executării actului administrativ poate fi cerut şi ***pe cale separată***, chiar înainte de a introduce acţiunea în anulare pe rolul instanţei.

Astfel, potrivit dispoziţiilor art. 14 din Legea nr. 554/2004, în cazuri bine justificate şi pentru prevenirea unei pagube iminente, însă cu condiţia sesizării anterioare a autorităţii publice care a emis actul sau a celei ierarhic superioare, pe calea plângerii prealabile, persoana vătămată poate să ceară instanţei competente să dispună suspendarea executării actului administrativ unilateral până la pronunţarea instanţei de fond. În cazul în care persoana vătămată nu introduce acţiunea în anularea actului în termen de 60 de zile, suspendarea încetează de drept şi fără nicio formalitate.

Dacă obiectul acţiunii se referă la un ***contract administrativ***, atunci reclamantul trebuie să furnizeze temeiul de fapt şi de drept în baza căruia contractul este lovit de nulitate.

Dacă actul administrativ este atacat pentru ***exces de putere***, în ipotezele prevăzute de art. 1 alin. (3) şi (5), precum şi de art. 5 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, atunci reclamantul va trebui să învedereze instanţei în ce constă excesul de putere. Astfel, în raport de art. 2 alin. (1) lit. n) din lege, va trebui să arate în ce măsură dreptul de apreciere aparţinând autorităţilor publice a fost exercitat abuziv, prin încălcarea competenţelor prevăzute de lege sau prin încălcarea drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1 din Legea nr. 554/2004.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – potrivit art. 12 din Legea nr. 554/2004, reclamantul va anexa la acţiune copia actului administrativ pe care îl atacă şi dovada îndeplinirii procedurii prealabile, respectiv răspunsul autorităţii emitente a actului (iar în cazul neprimirii niciunui răspuns, se va depune copia cererii de revocare a actului, certificată prin numărul şi data înregistrării la autoritatea publică), precum şi orice alte înscrisuri care susţin pretenţiile reclamantului;

b) *interogatoriul pârâtului* – pentru recunoaşterea de către acesta a daunelor produse şi a altor aspecte legate de situaţia de fapt;

c) *martori* – pe acelaşi aspect ca şi cel vizat de interogatoriu[1)];

d) *expertiză tehnică de specialitate* – pentru a se demonstra, de pildă, greşita stabilire a taxelor vamale, în materie financiar-contabilă, dacă este cazul, ori în alte materii: în construcţii, pentru autorizaţii etc.

[8] Timbrajul. În conformitate cu art. 16 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru: „În materia contenciosului administrativ, cererile introduse

[1)] Atât proba cu martori, cât şi interogatoriul sunt mai puţin folosite în acţiunile de contencios administrativ, unde cel mai frecvent sunt întâlnite înscrisurile (*n.a.*).

BCU BUCUREŞTI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de cei vătămaţi în drepturile lor printr-un act administrativ sau prin refuzul nejustificat al unei autorităţi administrative de a le rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege se taxează după cum urmează:

a) cererile pentru anularea actului sau, după caz, recunoaşterea dreptului pretins, precum şi pentru eliberarea unui certificat, a unei adeverinţe sau a oricărui altui înscris – 50 lei;

b) cererile cu caracter patrimonial, prin care se solicită şi repararea pagubelor suferite printr-un act administrativ – 10% din valoarea pretinsă, dar nu mai mult de 300 lei".

De remarcat faptul că O.U.G. nr. 80/2013 nu a abrogat art. 17 alin. (2) din Legea nr. 554/2004, potrivit căruia: „Pentru cererile formulate în baza prezentei legi se percep taxele de timbru prevăzute de Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările şi completările ulterioare, pentru cauzele neevaluabile în bani, cu excepţia celor care au ca obiect contractele administrative, care se vor taxa la valoare".

Cu toate acestea, art. 54 din O.U.G. nr. 80/2013 prevede că: „În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă, toate trimiterile făcute la Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările şi completările ulterioare, se consideră a fi făcute la prezenta ordonanţă de urgenţă".

Astfel, modificarea art. 17 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 trebuie interpretată prin prisma art. 54 din O.U.G. nr. 80/2013, dar şi în acord cu dispoziţiile art. 67 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative republicată, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia „Evenimentele legislative implicite nu sunt recunoscute în cazul actelor normative speciale ale căror dispoziţii nu pot fi socotite modificate, completate sau abrogate nici prin reglementarea generală a materiei, decât dacă acest lucru este exprimat expres".

Potrivit art. 30 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013: „Sunt scutite de taxa judiciară de timbru acţiunile şi cererile, inclusiv căile de atac formulate, potrivit legii, de Senat, Camera Deputaţilor, Preşedinţia României, Guvernul României, Curtea Constituţională, Curtea de Conturi, Consiliul Legislativ, Avocatul Poporului, de Ministerul Public şi de Ministerul Finanţelor Publice, indiferent de obiectul acestora, precum şi cele formulate de alte instituţii publice, indiferent de calitatea procesuală a acestora, când au ca obiect venituri publice".

Textul este asemănător art. 17 din Legea nr. 146/1997. Conflictul între dispoziţiile art. 17 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 şi dispoziţiile fostului art. 17 din Legea nr. 146/1997, posibil şi în raport de art. 30 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013, a fost soluţionat prin soluţia de principiu adoptată în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 19 noiembrie 2012, în sensul că: „Scutirea de la plata taxelor judiciare de timbru prevăzută de art. 17 din Legea nr. 146/1997 [actualmente art. 30 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013 (*n.a.*)], se aplică: a) tuturor cererilor şi acţiunilor, inclusiv căilor de atac formulate de instituţiile publice

enumerate de textul de lege, indiferent de obiectul cererii, acţiunii sau căii de atac; b) cererilor şi acţiunilor, inclusiv căilor de atac, formulate de alte instituţii publice, indiferent de calitatea procesuală a acestora, când au ca obiect venituri publice".

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul reclamantului sau cea de la domiciliul pârâtului, potrivit art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004. Dacă reclamantul a optat pentru instanţa de la domiciliul pârâtului, nu se mai poate invoca excepţia necompetenţei teritoriale;

b) *material* – potrivit art. 10 alin. (1), coroborat cu art. 30 din Legea nr. 554/2004, competenţa în primă instanţă este împărţită între tribunal şi curte de apel, dacă prin lege specială nu se prevede altfel, după cum urmează:

(i) tribunalul administrativ-fiscal, după înfiinţarea lor, sau secţiile şi completele specializate de la tribunal (acolo unde instanţa specializată nu s-a înfiinţat), are competenţă să judece în fond:

- litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice locale şi judeţene;
- litigiile care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora de până la 1.000.000 lei.

(ii) curtea de apel, respectiv secţia de contencios administrativ-fiscal sau completele specializate (acolo unde secţiile specializate nu s-au înfiinţat), are competenţa să judece, în fond:

- litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice centrale;
- litigiile care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora mai mari de 1.000.000 lei.

De la regula generală stabilită prin art. 10 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, potrivit căreia litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice centrale sunt de competenţa în primă instanţă a curţii de apel, Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, prin art. IV-X, a prevăzut unele derogări în privinţa competenţei de soluţionare a acţiunilor în contencios administrativ întemeiate pe unele acte normative speciale, respectiv:

- cauzele care au ca obiect raportul de serviciu al funcţionarului public sunt de competenţa secţiei de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului, cu excepţia situaţiilor pentru care este stabilită expres prin lege competenţa altor instanţe (prin modificarea art. 109 din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcţionarilor publici republicată, cu modificările şi completările ulterioare);
- litigiile legate de aplicarea dispoziţiilor Legii recunoştinţei faţă de eroii-martiri şi luptătorii care au contribuit la victoria Revoluţiei române din decembrie 1989, precum şi faţă de persoanele care şi-au jertfit viaţa sau au avut de suferit în urma revoltei muncitoreşti anticomuniste de la Braşov din noiembrie 1987 nr.

341/2004, cu modificările şi completările ulterioare, în care acţiunea este formulată în contradictoriu cu Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluţionarilor din Decembrie 1989 sau Comisia parlamentară a revoluţionarilor din decembrie 1989, se soluţionează, în fond, de secţia de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului, iar în recurs, de secţia de contencios administrativ şi fiscal a curţii de apel;

- deciziile emise de Comisia superioară, în temeiul Legii nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap republicată, cu modificările şi completările ulterioare pot fi atacate la secţia de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului;

- litigiile privind actele administrative, emise sau adoptate în aplicarea dispoziţiilor Legii cetăţeniei române nr. 21/1991 republicată, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi litigiile privind refuzul nejustificat al emiterii acestor acte sunt de competenţa secţiei de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului. Hotărârea pronunţată de tribunal poate fi atacată cu recurs la secţia de contencios administrativ şi fiscal a curţii de apel. Tot astfel, Ordinul de respingere a cererii de acordare sau redobândire a cetăţeniei române, precum şi ordinul de respingere a cererii de renunţare la cetăţenia română pot fi atacate, o dată cu modificarea art. 19 alin. (4), a art. 31 alin. (6) şi a art. 32 alin. (7), în termen de 15 zile de la data comunicării, la Secţia de contencios administrativ şi fiscal a Tribunalului Bucureşti;

- competenţa de soluţionare a acţiunii în contencios administrativ având ca obiect contestarea deciziei adoptate de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor sau, după caz, refuzul acesteia de a emite decizia revine, prin modificarea alin. (1) al art. 20 din titlul VII „Regimul stabilirii şi plăţii despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv" din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietăţii şi justiţiei, precum şi unele măsuri adiacente, cu modificările şi completările ulterioare, secţiei de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului în a cărui rază teritorială domiciliază reclamantul. Dacă reclamantul domiciliază în străinătate, cererea se adresează instanţei reşedinţei sale din ţară sau, după caz, instanţei domiciliului reprezentantului acestuia din România, iar dacă nu are nici reşedinţă în România şi nici reprezentant cu domiciliul în România, cererea se adresează Secţiei de contencios administrativ şi fiscal a Tribunalului Bucureşti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

159. Acţiune în obligarea autorităţii administrative la emiterea unui act administrativ

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu sediul în _____, şi pe funcţionarul _____, în calitate de pârâţi, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea autorităţii administrative la emiterea actului administrativ

constând în _____ (ordin/decizie/certificat) într-un termen de _____ de la data rămânerii definitive a hotărârii. **[4]**

De asemenea, vă solicit să dispuneţi:

- obligarea pârâtei la plata de despăgubiri materiale şi morale în cuantum de _____

- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 1 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probaţiune ____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, fără caracter patrimonial, prin care orice persoană vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, prin

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

nesoluţionarea în termenul legal a cererii sale sau prin refuzul nejustificat al soluţionării acesteia se adresează instanţei de contencios administrativ pentru recunoaşterea dreptului sau a interesului pretins şi repararea pagubei suferite.

Termenul de introducere a cererii este de 6 luni, potrivit art. 11 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, şi curge de la data comunicării refuzului, considerat nejustificat, de soluţionare a cererii sau de la data expirării termenului legal de soluţionare a cererii, fără însă, în acest din urmă caz, a se depăşi termenul de 6 luni prevăzut de lege.

În cazul acţiunilor formulate de Avocatul Poporului, Ministerul Public sau Agenţia Naţională a Funcţionarilor Publici, termenul de 6 luni curge de la data când s-a cunoscut refuzul nejustificat sau nesoluţionarea în termen legal a cererii sau a excesului de putere al autorităţii administrative.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant) are, potrivit art. 1 din Legea nr. 554/2004, *orice persoană care se consideră vătămată*[1] într-un drept al său ori într-un interes legitim prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri.

De asemenea, legea conferă posibilitatea procedurală de a sesiza instanţa şi *Avocatului Poporului* dacă, în urma controlului realizat în baza legii sale organice de funcţionare, acesta apreciază că ilegalitatea actului sau refuzul autorităţii administrative de a-şi îndeplini atribuţiile legale nu pot fi înlăturate altfel. Petiţionarul dobândeşte de drept calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate. Dacă petiţionarul nu îşi însuşeşte acţiunea formulată de Avocatul Poporului la primul termen de judecată, instanţa de contencios administrativ anulează cererea.

Ministerul Public[2], atunci când, în urma exercitării atribuţiilor prevăzute de legea sa organică, apreciază că încălcările drepturilor, libertăţilor, intereselor legitime ale persoanelor se datorează existenţei unor acte administrative individuale ale autorităţilor publice emise cu exces de putere, cu acordul prealabil al acestora, sesizează instanţa de contencios administrativ de la domiciliul persoanei fizice sau de la sediul persoanei juridice vătămate. Petiţionarul dobândeşte calitatea de reclamant şi va fi citat în această calitate.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are autoritatea publică[3] pretinsă a nu fi soluţionat în termenul legal cererea reclamantului sau care a refuzat nejustificat soluţionarea acesteia.

---

[1] Pentru detalii privind noţiunea de *persoană vătămată*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 2.

[2] Deşi art. 1 alin. (4) din Legea nr. 554/2004 se referă la actele administrative individuale, apreciem că Ministrul Public poate iniţia acţiunea şi atunci când este vorba despre un refuz nejustificat de soluţionare a cererii, în raport de dispoziţiile art. 1 alin. (9) care prevăd că: „Pentru soluţionarea cererilor în contencios administrativ, reprezentantul Ministerului Public poate participa, în orice fază a procesului, ori de câte ori apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor".

[3] Pentru detalii privind noţiunea de *autoritate publică*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 3.

Potrivit dispoziţiilor art. 16 din Legea nr. 554/2004, reclamantul va putea chema în judecată persoana fizică (funcţionarul) care a refuzat să emită actul, dacă se solicită plata unor despăgubiri pentru prejudiciul cauzat. Persoana acţionată astfel în justiţie îl poate chema în garanţie pe superiorul său ierarhic, de la care a primit ordin scris să nu elaboreze actul solicitat de reclamant.

[4] Obiectul acţiunii îl constituie solicitarea adresată instanţei de a obliga autoritatea administrativă să emită actul administrativ ori să elibereze un certificat, o adeverinţă sau orice alt înscris pe care persoana fizică sau juridică este îndreptăţită să îl obţină în exercitarea unui drept prevăzut de lege. De asemenea, autoritatea administrativă poate fi obligată să efectueze o anumită operaţiune administrativă, de pildă să înainteze documentele primite unei alte instituţii, competente să soluţioneze cererea petentului.

În conformitate cu dispoziţiile[1)] art. 2 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 554/2004, nesoluţionarea în termen legal a unei cereri se referă la faptul de a nu răspunde solicitantului în termen de 30 de zile de la înregistrarea cererii, dacă prin lege nu se prevede un alt termen.

Potrivit dispoziţiilor art. 2 alin. (1) lit. i) din actul normativ menţionat, refuzul nejustificat de a soluţiona o cerere se referă la exprimarea explicită, cu exces de putere, a voinţei de a nu rezolva cererea unei persoane. Este asimilată refuzului nejustificat şi nepunerea în executare a actului administrativ emis ca urmare a soluţionării favorabile a cererii sau, după caz, a plângerii prealabile.

4.1. Astfel, se poate solicita recunoaşterea dreptului pretins sau a interesului legitim, privat sau public, în sensul ***obligării pârâtului să adopte o anumită conduită***. De pildă s-ar putea solicita emiterea unui act, a unui certificat sau chiar încheierea unui contract administrativ.

Potrivit art. 8 alin. (2) din Legea nr. 554/2004, instanţa de contencios este competentă să soluţioneze litigiile care apar în faza premergătoare încheierii unui contract administrativ, precum şi în orice litigii legate de aplicarea şi executarea contractului administrativ. Astfel, în raport de dispoziţiile art. 18 alin. (4) din aceeaşi lege, atunci când obiectul acţiunii în contencios administrativ îl constituie un contract administrativ, se poate solicita instanţei: obligarea autorităţii publice să încheie contractul la care reclamantul este îndrituit, obligarea uneia dintre părţi să urmeze o anumită conduită (să îndeplinească anumite obligaţii), suplinirea consimţământul uneia dintre părţi, când interesul public o cere [acest ultim aspect rezultă din art. 8 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, conform căruia principiul libertăţii contractuale este subordonat principiului interesului public].

Potrivit art. 18 alin. (5), dacă instanţa a admis acţiunea şi a obligat autoritatea publică la emiterea unui act, la încheierea contractului cu reclamantul sau la îndeplinirea anumitor obligaţii, atunci aceasta poate fi obligată şi la plata de *penalităţi pentru fiecare zi de întârziere*, până la îndeplinirea obligaţiei.

[1)] Legiuitorul a înţeles să ofere definiţii distincte, atât pentru refuzul nejustificat de soluţionare a unei cereri, cât şi pentru nesoluţionarea în termen legal a unei cereri.

Mai mult, la cererea părţilor interesate, instanţa va putea stabili un *termen de executare*, prevăzut în dispozitivul hotărârii.

4.2. Reclamantul poate solicita, potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, şi obligarea pârâţilor la ***repararea pagubelor materiale şi morale*** ce i-au fost cauzate prin refuzul emiterii actului administrativ. Potrivit art. 19 din acelaşi act normativ, cererea de despăgubiri poate fi formulată şi pe cale separată, în termen de 6 luni de la data când a cunoscut sau trebuia să cunoască întinderea pagubei.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de persoană vătămată*[1] prin nesoluţionarea cererii sale în termen legal sau prin refuzul nejustificat al emiterii unui act administrativ;

b) *calitatea pârâtului de autoritate publică*[2];

c) *faptul că acţiunea este intentată pentru nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri sau pentru refuzul nejustificat de a soluţiona o cerere*, în sensul prevăzut de art. 2 alin. (1) lit. h) şi i) din Legea contenciosului administrativ;

d) *enunţarea dreptului* sau *a interesului legitim, privat sau public, vătămat*. Se va menţiona în mod concret care este dreptul sau interesul legitim încălcat şi în ce constă vătămarea care i-a fost adusă reclamantului prin încălcarea acestora[3];

e) *în ce constau daunele produse prin refuzul emiterii actului administrativ sau prin nesoluţionarea în termen a unei cereri*. Aceste daune pot fi materiale şi morale. Cererea pentru acordarea daunelor materiale sau morale este facultativă, fiind la latitudinea părţii să o formuleze în cadrul acţiunii principale sau pe cale separată;

f) *în raport de modificările aduse Legii nr. 554/2004, nu mai este necesară formularea plângerii prealabile* în cazul refuzului nejustificat de a soluţiona o cerere sau pentru nesoluţionarea în termen legal a unei cereri. Astfel, reclamantul poate formula acţiune în faţa instanţei de contencios administrativ, de la data comunicării refuzului, considerat nejustificat, de soluţionare a cererii sau de la data expirării termenului legal de soluţionare a cererii, fără însă, în acest din urmă caz, a se depăşi termenul de 6 luni prevăzut de lege;

g) dacă obiectul litigiului priveşte obligarea autorităţii publice la *încheierea contractului administrativ la care reclamantul este îndrituit* sau se solicită ca una dintre părţi să urmeze o anumită conduită (să îndeplinească anumite obligaţii) ori să se suplinească consimţământul uneia dintre părţi, când interesul public o cere, atunci se vor învedera temeiul de fapt şi de drept pe care se întemeiază cererea reclamantului.

---

[1] Pentru detalii privind *calitatea de persoană vătămată*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 2.

[2] Pentru detalii privind *calitatea de autoritate publică*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 3.

[3] Pentru detalii privind noţiunile de *drept vătămat*, respectiv *interes legitim*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 5 lit. d).

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1 din Legea nr. 554/2004.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – reclamantul trebuie să depună răspunsul autorităţii publice prin care i se comunică refuzul rezolvării cererii sale, potrivit art. 12 din Legea nr. 554/2004. Dacă nu a primit niciun răspuns la cererea sa, atunci va depune copia cererii certificată prin numărul şi data înregistrării la autoritatea publică, precum şi orice alt înscris prin care se face dovada susţinerilor reclamantului. De asemenea, reclamantul se va mai putea folosi de înscrisuri pentru a dovedi daunele cauzate prin refuzul emiterii actului administrativ, precum şi de orice alte înscrisuri care susţin pretenţiile sale;

b) *interogatoriul pârâtului* – pentru recunoaşterea de către acesta a faptului că s-au produs daune sau a altor aspecte privitoare la situaţia de fapt;

c) *martori* – pe acelaşi aspect ca şi cel vizat de interogatoriu[1)].

[8] Timbrajul. În conformitate cu art. 16 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru: „În materia contenciosului administrativ, cererile introduse de cei vătămaţi în drepturile lor printr-un act administrativ sau prin refuzul nejustificat al unei autorităţi administrative de a le rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege se taxează după cum urmează:

a) cererile pentru anularea actului sau, după caz, recunoaşterea dreptului pretins, precum şi pentru eliberarea unui certificat, a unei adeverinţe sau a oricărui altui înscris – 50 lei;

b) cererile cu caracter patrimonial, prin care se solicită şi repararea pagubelor suferite printr-un act administrativ – 10% din valoarea pretinsă, dar nu mai mult de 300 lei".

Potrivit art. 30 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013: „Sunt scutite de taxa judiciară de timbru acţiunile şi cererile, inclusiv căile de atac formulate, potrivit legii, de Senat, Camera Deputaţilor, Preşedinţia României, Guvernul României, Curtea Constituţională, Curtea de Conturi, Consiliul Legislativ, Avocatul Poporului, de Ministerul Public şi de Ministerul Finanţelor Publice, indiferent de obiectul acestora, precum şi cele formulate de alte instituţii publice, indiferent de calitatea procesuală a acestora, când au ca obiect venituri publice".

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul reclamantului sau cea de la domiciliul pârâtului, potrivit art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004. Dacă reclamantul a optat pentru instanţa de la domiciliul pârâtului, nu se mai poate invoca excepţia necompetenţei teritoriale;

b) *material* – potrivit art. 10 alin. (1) coroborat cu art. 30 din Legea nr. 554/2004, competenţa în primă instanţă este împărţită între tribunal şi curte de apel, dacă prin lege specială nu se prevede altfel, după cum urmează:

[1)] Atât proba cu martori, cât şi interogatoriul sunt mai puţin folosite în acţiunile de contencios administrativ, unde cel mai frecvent sunt întâlnite înscrisurile (*n.a.*).

(i) tribunalul administrativ-fiscal, acolo unde acesta funcţionează, sau secţiile şi completele specializate de la tribunal (acolo unde instanţa specializată nu s-a înfiinţat), are competenţă să judece în fond:

- litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice locale şi judeţene;

- litigiile care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora de până la 1.000.000 lei.

(ii) curtea de apel, respectiv secţia de contencios administrativ-fiscal sau completele specializate (acolo unde secţiile specializate nu s-au înfiinţat), are competenţa să judece, în fond:

- litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice centrale;

- litigiile care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora mai mari de 1.000.000 lei;

De la regula generală stabilită prin art. 10 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, potrivit căreia litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice centrale sunt de competenţa în primă instanţă a curţii de apel, Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, prin art. IV-X, a prevăzut unele derogări în privinţa competenţei de soluţionare a acţiunilor în contencios administrativ întemeiate pe unele acte normative speciale, respectiv:

- cauzele care au ca obiect raportul de serviciu al funcţionarului public sunt de competenţa secţiei de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului, cu excepţia situaţiilor pentru care este stabilită expres prin lege competenţa altor instanţe (prin modificarea art. 109 din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcţionarilor publici, republicată, cu modificările şi completările ulterioare);

- litigiile legate de aplicarea dispoziţiilor Legii recunoştinţei faţă de eroii-martiri şi luptătorii care au contribuit la victoria Revoluţiei române din decembrie 1989, precum şi faţă de persoanele care şi-au jertfit viaţa sau au avut de suferit în urma revoltei muncitoreşti anticomuniste de la Braşov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, în care acţiunea este formulată în contradictoriu cu Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluţionarilor din Decembrie 1989 sau Comisia parlamentară a revoluţionarilor din decembrie 1989, se soluţionează, în fond, de către secţia de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului, iar în recurs, de către secţia de contencios administrativ şi fiscal a curţii de apel;

- deciziile emise de Comisia superioară, în temeiul Legii nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap republicată, cu modificările şi completările ulterioare pot fi atacate la secţia de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului;

- litigiile privind actele administrative, emise sau adoptate în aplicarea dispoziţiilor Legii cetăţeniei române nr. 21/1991 republicată, precum şi litigiile privind refuzul nejustificat al emiterii acestor acte sunt de competenţa secţiei de

BCU BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY LIBRARY

contencios administrativ şi fiscal a tribunalului. Hotărârea pronunţată de tribunal poate fi atacată cu recurs la secţia de contencios administrativ şi fiscal a curţii de apel. Tot astfel, Ordinul de respingere a cererii de acordare sau redobândire a cetăţeniei române, precum şi ordinul de respingere a cererii de renunţare la cetăţenia română pot fi atacate, o dată cu modificarea art. 19 alin. (4), a art. 31 alin. (6) şi a art. 32 alin. (7) din Legea cetăţeniei române nr. 21/1991, în termen de 15 zile de la data comunicării, la Secţia de contencios administrativ şi fiscal a Tribunalului Bucureşti;

- competenţa de soluţionare a acţiunii în contencios administrativ având ca obiect contestarea deciziei adoptate de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor sau, după caz, refuzul acesteia de a emite decizia revine, prin modificarea alin. (1) al art. 20 din Titlul VII „Regimul stabilirii şi plăţii despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv" din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietăţii şi justiţiei, precum şi unele măsuri adiacente, cu modificările şi completările ulterioare, secţiei de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului în a cărui rază teritorială domiciliază reclamantul. Dacă reclamantul domiciliază în străinătate, cererea se adresează instanţei reşedinţei sale din ţară sau, după caz, instanţei domiciliului reprezentantului acestuia din România, iar dacă nu are nici reşedinţă în România şi nici reprezentant cu domiciliul în România, cererea se adresează Secţiei de contencios administrativ şi fiscal a Tribunalului Bucureşti.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

160. Acțiune în pretenții constând în despăgubiri materiale şi morale

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe **[3]** _____, cu sediul în _____, şi pe funcţionarul _____, în calitate de pârâţi, pentru ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâţilor la plata de despăgubiri materiale şi morale

în cuantum de _____ lei. **[4]**

De asemenea, solicit obligarea pârâţilor la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 1 şi ale art. 19 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.

Probe [7]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probaţiune _____

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei. **[8]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[9]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune personală, cu caracter patrimonial, specifică contenciosului administrativ, prin care se pune la îndemâna persoanei vătămate posibilitatea de a solicita despăgubiri materiale şi morale de la autoritatea publică pretinsă a fi adus un prejudiciu prin emiterea unui act nelegal[1)], prin refuzul

[1)] Deşi art. 19 din Legea nr. 554/2004, se referă la dreptul persoanei vătămate care a solicitat anularea actului administrativ, apreciem că sunt îndreptăţite să ceară despăgubiri şi persoanele

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

nejustificat de a soluţiona o cerere referitoare la un drept sau prin nesoluţionarea în termen legal a cererii formulate de reclamant.

Termenul de introducere a cererii. Potrivit art. 19 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, când persoana vătămată a cerut anularea actului administrativ, fără a cere în acelaşi timp şi despăgubiri, cererea poate fi formulată în termen de 1 an de la data când reclamantul a cunoscut sau trebuia să cunoască întinderea pagubei. Această dispoziţie se aplică şi contractelor administrative.

Potrivit dispoziţiilor art. 19 alin. (2), termenul de 1 an curge, în raport de dispoziţiile art. 11 alin. (2), de la data comunicării actului administrativ, de la data luării la cunoştinţă, data introducerii cererii sau data încheierii procesului-verbal de conciliere (în cazul contractelor administrative).

Potrivit art. 9 alin. (4), coroborat cu alin. (5) al aceluiaşi articol, în situaţia în care decizia de declarare a neconstituţionalităţii este urmarea unei excepţii ridicate în altă cauză, sesizarea se poate face direct în faţa instanţei de contencios administrativ, în termen de 1 an de la publicarea deciziei Curţii Constituţionale în Monitorul Oficial, inclusiv pentru cererea în despăgubiri.

[2] Calitate procesuală activă (reclamant). Potrivit art. 1 din Legea nr. 554/2004, orice persoana fizică sau juridică, care se consideră vătămată[1)] într-un drept al său ori într-un interes legitim de către o autoritate publică printr-un act administrativ, prin refuzul soluţionării sau prin nesoluţionarea în termen legal a unei cereri se poate adresa instanţei de contencios administrativ pentru repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 554/2004, se poate adresa instanţei de contencios administrativ şi *persoana vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim, printr-un act administrativ cu caracter individual, adresat altui subiect de drept*. De pildă dacă se emite autorizaţia de construcţie pentru un vecin al reclamantului, dar prin modul de construcţie a casei se provoacă prejudicii reclamantului, acesta are dreptul să ceară instanţei de contencios anularea actului emis cu încălcarea drepturilor sale sau interesului său legitim, precum şi daune. În această ipoteză, reclamantul s-ar putea îndrepta cu o acţiune în despăgubiri, de drept comun, împotriva beneficiarului autorizaţiei şi a autorităţii publice.

[3] Calitate procesuală pasivă (pârât) are autoritatea publică[2)] care a emis actul administrativ prejudiciabil pentru reclamant sau care nu a soluţionat în

---

cărora autorităţile administrative le-au refuzat nejustificat rezolvarea unei cereri referitoare la un drept sau de a nu răspunde în termenul legal. Art. 19 trebuie coroborat cu art. 1 din lege, care prevede expres dreptul la repararea daunelor şi în situaţiile menţionate. În caz contrar, s-ar ajunge la o situaţie discriminatorie pentru persoanele arătate mai sus, în raport de cei cărora li s-a emis actul administrativ, determinând încălcarea principiului egalităţii în faţa legii (*n.a.*).

1) Pentru detalii privind noţiunea de *persoană vătămată*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 2.

2) Pentru detalii privind noţiunea de *autoritate publică*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 3.

termenul legal cererea reclamantului ori a refuzat nejustificat soluţionarea acesteia, precum şi persoana fizică (funcţionarul) care a elaborat, a emis sau a încheiat actul. Persoana acţionată astfel în justiţie îl poate chema în garanţie pe superiorul său ierarhic, de la care a primit ordin scris să elaboreze sau să emită actul respectiv.

[4] Obiectul acţiunii. Reclamantul poate solicita obligarea pârâţilor la repararea pagubelor materiale şi morale ce i-au fost cauzate prin emiterea unui actul administrativ care i-a vătămat un drept ori un interes legitim ori prin refuzul nejustificat de soluţionare a cererii.

Potrivit dispoziţiilor art. 9 alin. (5) din Legea nr. 554/2004, partea vătămată printr-o ordonanţă a Guvernului va putea formula o acţiune în despăgubiri[1)], care se va întemeia fie pe o decizie a Curţii Constituţionale, prin care s-a admis deja excepţia de neconstituţionalitate pentru anumite prevederi dintr-un act normativ, fie excepţia va fi ridicată în cursul judecării cauzei, potrivit dispoziţiilor Legii nr. 47/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii Constituţionale republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Acţiunea în despăgubiri[2)] poate fi formulată ***printr-o cerere accesorie***, care urmează soarta cererii principale, odată cu acţiunea principală prin care se solicită anularea actului administrativ sau cu acţiunea în obligare.

Acţiunea în despăgubiri[3)] poate fi formulată şi ***pe cale principală*** în următoarele cazuri: a) acţiunea în despăgubiri formulată după anularea actului sau admiterea acţiunii în obligare, în termen de 1 an de la cunoaşterea pagubei; b) acţiunilor formulate în baza art. 9 din Legea nr. 554/2004; c) în urma admiterii acţiunii în constatarea nulităţii actelor administrative ce nu mai pot fi revocate; d) în cazul unui act normativ anulat printr-o acţiune formulată de altă persoană fizică sau juridică; e) în faţa instanţelor de drept comun, cu ridicarea excepţiei de nelegalitate a actului administrativ definitivat prin neatacare, a cărui acţiune a fost respinsă, respectiv a celui executat; f) în faţa instanţei de contencios administrativ în cazul întârzierii la executarea hotărârii de contencios administrativ.

Prin soluţia de principiu adoptată în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 19 noiembrie 2012, s-a stabilit că: „Funcţionarul public poate solicita, pe cale separată, în temeiul art. 19 din Legea nr. 554/2004, obligarea autorităţii publice (emitente a actului administrativ prin care a fost eliberat din funcţia publică, act care a fost anulat prin hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă) la plata unei despăgubiri egale cu salariile indexate, majorate şi recalculate, şi cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat. Termenul de prescripţie pentru introducerea cererii de despăgubire, prevăzut de art. 19 alin. (2) din Legea nr. 554/2004, curge de la data la care reclamantul a cunoscut

---

1) Pentru detalii, a se vedea *infra* nr. 161 – *Acţiune împotriva ordonanţelor Guvernului.*

2) *D.C. Dragoş*, op. cit., p. 294-295.

3) Ibidem.

sau trebuia să cunoască întinderea pagubei, dată care coincide cu data la care funcţionarul public a cunoscut măsura eliberării din funcţia publică".

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de persoană vătămată*[1] *prin emiterea unui act administrativ sau prin refuzul emiterii acestuia*;

b) *calitatea pârâtului de autoritate publică*[2];

c) *existenţa pe rolul instanţei a unei acţiuni* de anulare a actului administrativ sau prin care autoritatea publică este obligată să emită un act, să încheie un contract sau să adopte o anumită conduită; acest aspect rezultă din art. 19 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ. Dacă s-a pronunţat o hotărâre judecătorească, favorabilă reclamantului, acţiunea în pretenţii va avea drept cauză anularea actului sau obligarea autorităţii administrative să adopte o anumită conduită. Urmează ca reclamantul să probeze existenţa daunelor şi a cuantumului acestora;

d) *pentru acţiunea în despăgubiri formulată în baza art. 9 alin. (5) din Legea nr. 554/2004*, se va menţiona existenţa unei decizii pronunţate de Curtea Constituţională, prin care s-a declarat neconstituţionalitatea unei ordonanţe a Guvernului sau reclamantul poate invoca excepţia de neconstituţionalitate în cursul judecării cauzei, potrivit dispoziţiilor Legii nr. 47/1992;

e) *în ce constau daunele produse prin emiterea actului administrativ, precizându-se cuantumul acestora*. Aceste daune pot fi atât materiale, cât şi morale.

[6] Temeiul de drept îl constituie dispoziţiile art. 1 şi 19 din Legea nr. 554/2004.

[7] Probe:

a) *înscrisuri* – certificat de grefă privind existenţa pe rolul instanţei a unei acţiuni în anularea actului administrativ sau în obligarea autorităţii publice să emită un înscris, să îndeplinească o anumită obligaţie. Dacă s-a pronunţat o hotărâre judecătorească, se va depune o copie a acesteia. Se vor folosi înscrisuri pentru a face dovada daunelor cauzate prin actul emis, precum şi orice alte înscrisuri care susţin pretenţiile reclamantului;

b) *interogatoriul pârâtului* – pentru recunoaşterea de către acesta a daunelor produse;

c) *martori* – pe acelaşi aspect ca şi cel vizat de interogatoriu;

d) *expertiză tehnică* – pentru a se stabili existenţa şi cuantumul daunelor.

[8] Timbrajul. În conformitate cu art. 16 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru: „În materia contenciosului administrativ, cererile introduse de cei vătămaţi în drepturile lor printr-un act administrativ sau prin refuzul

[1] Pentru detalii privind noţiunea de *persoană vătămată*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 2.

[2] Pentru detalii privind noţiunea de *autoritate publică*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 3.

BCU IAŞI / CENTRALA UNIVERSITARĂ

nejustificat al unei autorităţi administrative de a le rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege se taxează după cum urmează:

a) cererile pentru anularea actului sau, după caz, recunoaşterea dreptului pretins, precum şi pentru eliberarea unui certificat, a unei adeverinţe sau a oricărui altui înscris – 50 lei;

b) cererile cu caracter patrimonial, prin care se solicită şi repararea pagubelor suferite printr-un act administrativ – 10% din valoarea pretinsă, dar nu mai mult de 300 lei".

Potrivit art. 30 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013: „Sunt scutite de taxa judiciară de timbru acţiunile şi cererile, inclusiv căile de atac formulate, potrivit legii, de Senat, Camera Deputaţilor, Preşedinţia României, Guvernul României, Curtea Constituţională, Curtea de Conturi, Consiliul Legislativ, Avocatul Poporului, de Ministerul Public şi de Ministerul Finanţelor Publice, indiferent de obiectul acestora, precum şi cele formulate de alte instituţii publice, indiferent de calitatea procesuală a acestora, când au ca obiect venituri publice".

[9] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul reclamantului sau cea de la domiciliul pârâtului, potrivit art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004. Dacă reclamantul a optat pentru instanţa de la domiciliul pârâtului, nu se mai poate invoca excepţia necompetenţei teritoriale;

b) *material* – potrivit art. 10 alin. (1), coroborat cu art. 30 din Legea nr. 554/2004, competenţa în primă instanţă este împărţită între tribunal şi curte de apel, dacă prin lege specială nu se prevede altfel, după cum urmează:

(i) tribunalul administrativ-fiscal, acolo unde acesta funcţionează, sau secţiile şi completele specializate de la tribunal (acolo unde instanţa specializată nu s-a înfiinţat), are competenţă să judece în fond:

- litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice locale şi judeţene;
- litigiile care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora de până la 1.000.000 lei.

(ii) curtea de apel, respectiv secţia de contencios administrativ-fiscal sau completele specializate (acolo unde secţiile specializate nu s-au înfiinţat), are competenţa să judece, în fond:

- litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice centrale;
- litigiile care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora mai mari de 1.000.000 lei.

De la regula generală stabilită prin art. 10 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, potrivit căreia litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice centrale sunt de competenţa în primă instanţă a curţii de apel, Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, prin art. IV-X, a prevăzut unele derogări în privinţa competenţei

de soluţionare a acţiunilor în contencios administrativ întemeiate pe unele acte normative speciale, respectiv:

- cauzele care au ca obiect raportul de serviciu al funcţionarului public sunt de competenţa secţiei de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului, cu excepţia situaţiilor pentru care este stabilită expres prin lege competenţa altor instanţe (prin modificarea art. 109 din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcţionarilor publici republicată, cu modificările şi completările ulterioare);

- litigiile legate de aplicarea dispoziţiilor Legii recunoştinţei faţă de eroii-martiri şi luptătorii care au contribuit la victoria Revoluţiei române din decembrie 1989, precum şi faţă de persoanele care şi-au jertfit viaţa sau au avut de suferit în urma revoltei muncitoreşti anticomuniste de la Braşov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările şi completările ulterioare, în care acţiunea este formulată în contradictoriu cu Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluţionarilor din Decembrie 1989 sau Comisia parlamentară a revoluţionarilor din decembrie 1989, se soluţionează, în fond, de secţia de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului, iar în recurs, de secţia de contencios administrativ şi fiscal a curţii de apel;

- deciziile emise de Comisia superioară, în temeiul Legii nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap republicată, cu modificările şi completările ulterioare pot fi atacate la secţia de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului;

- litigiile privind actele administrative, emise sau adoptate în aplicarea dispoziţiilor Legii cetăţeniei române nr. 21/1991 republicată cu modificările şi completările ulterioare, precum şi litigiile privind refuzul nejustificat al emiterii acestor acte sunt de competenţa secţiei de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului. Hotărârea pronunţată de tribunal poate fi atacată cu recurs la secţia de contencios administrativ şi fiscal a curţii de apel. Tot astfel, Ordinul de respingere a cererii de acordare sau redobândire a cetăţeniei române, precum şi ordinul de respingere a cererii de renunţare la cetăţenia română pot fi atacate, prin modificarea art. 19 alin. (4), a art. 31 alin. (6) şi a art. 32 alin. (7) în termen de 15 zile de la data comunicării, la Secţia de contencios administrativ şi fiscal a Tribunalului Bucureşti;

- competenţa de soluţionare a acţiunii în contencios administrativ având ca obiect contestarea deciziei adoptate de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor sau, după caz, refuzul acesteia de a emite decizia revine, prin modificarea alin. (1) al art. 20 din titlul VII „Regimul stabilirii şi plăţii despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv" din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietăţii şi justiţiei, precum şi unele măsuri adiacente, cu modificările şi completările ulterioare, secţiei de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului în a cărui rază teritorială domiciliază reclamantul. Dacă reclamantul domiciliază în străinătate, cererea se adresează instanţei reşedinţei sale din ţară sau, după caz, instanţei domiciliului reprezentantului acestuia din România, iar dacă nu are nici reşedinţă în România şi nici reprezentant cu domiciliul în România, cererea se adresează Secţiei de contencios administrativ şi fiscal a Tribunalului Bucureşti.

161. Acţiune împotriva ordonanţelor Guvernului

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de reclamant, chem în judecată pe pârâtul **[3]** _____ vă solicit ca prin hotărârea ce o veţi pronunţa să dispuneţi

Obligarea pârâtului la plata sumei de _____, contravaloarea despăgubirilor cauzate de actul normativ

- anularea deciziei/actului administrativ emis în baza art. _____ din Ordonanţa Guvernului _____

- obligarea autorităţii administrative _____ să emită decizia/ordinul/actul administrativ _____ **[4]**

Motivele acţiunii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [6]: Invoc dispoziţiile art. 9 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.

Anexez: chitanţa de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de_____ **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Tribunalului/Curţii de Apel **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o acţiune specifică, introdusă de legea contenciosului administrativ, prin care se urmăreşte obţinerea unor despăgubiri, anularea deciziei sau a actului administrativ sau obligarea autorităţii administrative să emită decizia, ordinul sau actul administrativ, ca urmare a declarării neconstituţionalităţii unor ordonanţe emise de Guvern sau a unor dispoziţii din aceste ordonanţe.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Ipoteza prevăzută de lege vizează situaţia în care printr-o ordonanţă emisă de Guvern s-a produs un prejudiciu unei persoane fizice sau juridice, prejudiciu care poate fi reparat printr-o acţiune în despăgubiri sau prin anularea actului administrativ emis în aplicarea actului normativ, ale cărui dispoziţii au fost declarate neconstituţionale. Neconstituţionalitatea fie a fost, deja, constatată printr-o decizie a Curţii Constituţionale şi acţiunea se bazează pe hotărârea acesteia, fie excepţia de neconstituţionalitate va fi ridicată în cursul judecării cauzei, potrivit prevederilor Legii nr. 47/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii Constituţionale, urmând ca instanţa competentă, respectiv Curtea Constituţională să se pronunţe asupra acesteia.

În conformitate cu DCC nr. 660/2007[1)], precum şi în raport de dispoziţiile Legii nr. 100/2008 pentru modificarea alin. (1) al art. 9 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, ***acţiunea formulată în instanţă nu trebuie să aibă drept scop declararea neconstituţionalităţii unor prevederi legale.*** Obiectul principal trebuie să se refere la repararea prejudiciului cauzat, la anularea actului care a produs o vătămare părţii sau obligarea la emiterea unui act, prin aplicarea textului normativ care a dus la cauzarea vătămării invocate în faţa instanţei de judecată.

Art. 9 din Legea nr. 554/2004 trebuie interpretat în sensul în care se dă eficienţă dispoziţiilor art. 126 alin. (6) din Constituţia României[2)], cu respectarea dispoziţiilor Legii nr. 47/1992.

În acelaşi sens este şi soluţia de principiu adoptată în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 11 mai 2009, prin care a fost apreciată ca inadmisibilă acţiunea prin care se solicită modificarea şi completarea unei ordonanţe de urgenţă a Guvernului[3)], întrucât persoana vătămată prin ordonanţe sau dispoziţii din ordonanţe poate introduce acţiune la instanţa de contencios administrativ numai însoţită de excepţia de neconstituţionalitate, în temeiul art. 9 din Legea nr. 554/2004.

Termen de introducere. În măsura în care obiectul principal al acţiunii este cel prevăzut de art. 9 alin. (5) din Legea nr. 554/2004, apreciem că regimul juridic al termenului de introducere a acţiunii ar fi cel prevăzut de dispoziţiile art. 11 alin. (1)-(3), nu cel prevăzut de art. 11 alin. (4) din Legea nr. 554/2004, în sensul

---

1) Prin DCC nr. 660/2007, Curtea Constituţională a constatat că dispoziţiile art. 9 din Legea nr. 554/2004 sunt neconstituţionale, în măsura în care permit ca acţiunea introdusă la instanţa de contencios administrativ să aibă ca obiect principal constatarea neconstituţionalităţii unei ordonanţe sau a unei dispoziţii dintr-o ordonanţă.

2) Potrivit dispoziţiilor art. 126 alin. (6) din Constituţia României, *„controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităţilor publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepţia celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum şi a actelor de comandament cu caracter militar. Instanţele de contencios administrativ sunt competente să soluţioneze cererile persoanelor vătămate prin ordonanţe sau, după caz, prin dispoziţii din ordonanţe declarate neconstituţionale".*

3) Ordonanţa de urgenţă a Guvernului atacată era O.U.G. nr. 156/2007 privind despăgubirea persoanelor fizice care au constituit depozite la Casa de Economii şi Consemnaţiuni C.E.C. – S.A. în vederea achiziţionării de autoturisme (M.Of. nr. 883 din 21 decembrie 2007).

că acţiunea împotriva ordonanţelor sau dispoziţiilor din ordonanţe care se consideră a fi neconstituţionale, pot fi atacate oricând. Obiectul[1] principal al acţiunii, formulat în baza art. 9 alin. (5) se referă la despăgubiri, anularea unui act sau obligarea la emiterea unui act, aşa cum se precizează, mai jos, la pct. 4, ceea ce înseamnă că acţiunea urmează regimul juridic reglementat de Legea nr. 554/2004, în raport de obiectul său, inclusiv în ceea ce priveşte termenul de introducere a acţiunii.

Trebuie efectuată o distincţie în ceea ce priveşte introducerea acţiunii atunci când urmează să se ridice excepţia de neconstituţionalitate, regimul juridic al termenelor fiind cel prevăzut de art. 11 alin. (1)-(3) din Legea nr. 554/2004 şi cea întemeiată pe o decizie de neconstituţionalitate, existentă deja. În această din urmă situaţie, apreciem că operează o derogare de la dispoziţiile menţionate mai sus, devenind incidente dispoziţiile art. 9 alin. (4) din Legea nr. 554/2004.

Astfel, potrivit art. 9 alin. (4) din Legea nr. 554/2004, în situaţia în care decizia de declarare a neconstituţionalităţii este urmarea unei excepţii ridicate în altă cauză, sesizarea se poate face direct în faţa instanţei de contencios administrativ, ***în termen de 1 an*** de la publicarea deciziei Curţii Constituţionale în Monitorul Oficial.

[2] Calitate procesuală activă. Potrivit art. 1 alin. (7) din Legea nr. 554/2004, se poate adresa instanţei de contencios administrativ orice persoană vătămată[2] în drepturile sale sau în interesele sale legitime prin ordonanţe sau dispoziţii din ordonanţe ale Guvernului neconstituţionale.

[3] Calitate procesual pasivă. Orice organ administrativ poate fi chemat în judecată, în funcţie de prejudiciul cauzat sau de emitentul actului atacat[3]. În raport de obiectul acţiunii, care poate consta nu numai în despăgubiri, dar şi în anularea unui act sau emiterea unui act, poate fi chemat în judecată şi un alt organ administrativ decât Guvernul, de pildă cel care a emis actul atacat.

[4] Obiectul cererii. Potrivit dispoziţiilor art. 9 alin. (5) din Legea nr. 554/2004, reclamantul va putea formula o acţiune în despăgubiri, în anularea actului administrativ emis sau obligarea la emiterea unui act[4]. Această acţiune se va întemeia

---

[1] Prin stabilirea obiectului principal al acţiunii, în raport de dispoziţiile art. 9 alin. (5) din Legea nr. 554/2004, se ajunge, în mod efectiv, la o acţiune „de drept comun" în materia contenciosului administrativ, cu singura diferenţă că se invocă drept temei juridic vătămarea persoanelor prin ordonanţe ale Guvernului (*n.a.*).

[2] Pentru detalii privind noţiunea de *persoană vătămată*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 2.

[3] Pentru detalii privind *calitatea procesuală pasivă*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 3.

[4] În jurisprudenţă, s-a apreciat că după apariţia Legii nr. 100/2008, obiectul cererii poate fi formulat numai în raport de dispoziţiile art. 9 alin. (5) din Legea nr. 554/2004, cauza juridică fiind cea arătată în prezenta secţiune, respectiv neconstituţionalitatea unor dispoziţii din ordonanţele Guvernului, constatată printr-o decizie a Curţii Constituţionale. Aşadar, dispare posibilitatea de a solicita instanţei anularea ordonanţei sau a anumitor dispoziţii din aceasta, acţiunea fiind însoţită de excepţia de neconstituţionalitate [art. 9 alin. (1) din Legea nr. 554/2004].

fie pe o decizie a Curţii Constituţionale, prin care s-a admis deja excepţia de neconstituţionalitate pentru anumite prevederi dintr-un act normativ, fie excepţia va fi ridicată în cursul judecării cauzei, potrivit dispoziţiilor Legii nr. 47/1992.

[5] Motivele de fapt. Se va menţiona:

a) *calitatea reclamantului de persoană vătămată în drepturile sau interesele sale legitime, prin ordonanţa sau dispoziţii din ordonanţa Guvernului, considerate neconstituţionale*;

b) *enunţarea dreptului sau a interesului legitim vătămat*. Se va menţiona în mod concret care este dreptul sau interesul legitim încălcat[1] şi în ce constă vătămarea care i-a fost adusă reclamantului prin încălcarea acestora. Interesul[2] reclamantului în formularea unei asemenea acţiuni va fi justificat de posibilitatea de a solicita repararea daunelor produse prin aplicarea respectivului act normativ, de a solicita anularea actelor administrative emise în aplicarea ordonanţei de Guvern declarate neconstituţională şi, de asemenea, în obligarea autorităţii administrative să emită un act;

c) *admiterea excepţiei de neconstituţionalitate* a ordonanţei Guvernului sau a unor dispoziţii ale acesteia de către Curtea Constituţională. Reclamantul poate invoca excepţia de neconstituţionalitate în cursul judecării cauzei, potrivit dispoziţiilor Legii nr. 47/1992;

d) *formularea unei acţiuni în raport de dispoziţiile art. 9 alin. (5) din Legea nr. 554/2004* presupune menţionarea condiţiilor specifice obiectului cererii, respectiv acţiunii în despăgubiri, în anularea actului administrativ emis sau obligarea la emiterea unui act[3].

[6] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 9 din Legea nr. 554/2004.

[7] Timbrajul. În conformitate cu art. 16 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru: „În materia contenciosului administrativ, cererile introduse de cei vătămaţi în drepturile lor printr-un act administrativ sau prin refuzul nejustificat al unei autorităţi administrative de a le rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege se taxează după cum urmează:

a) cererile pentru anularea actului sau, după caz, recunoaşterea dreptului pretins, precum şi pentru eliberarea unui certificat, a unei adeverinţe sau a oricărui altui înscris – 50 lei;

b) cererile cu caracter patrimonial, prin care se solicită şi repararea pagubelor suferite printr-un act administrativ – 10% din valoarea pretinsă, dar nu mai mult de 300 lei".

---

[1] Pentru detalii privind noţiunile de *drept vătămat*, respectiv *interes legitim*, a se vedea *supra* nr. 158 – *Acţiune în anularea actului administrativ*, pct. 5 lit. d).

[2] Folosim aici termenul de „interes" ca o condiţie de introducere a acţiunii civile, iar nu în sensul folosit de Legea nr. 554/2004.

[3] Pentru detalii, a se vedea *supra* nr. 158-160.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Potrivit art. 30 alin. (1) din O.U.G. nr. 80/2013: „Sunt scutite de taxa judiciară de timbru acţiunile şi cererile, inclusiv căile de atac formulate, potrivit legii, de Senat, Camera Deputaţilor, Preşedinţia României, Guvernul României, Curtea Constituţională, Curtea de Conturi, Consiliul Legislativ, Avocatul Poporului, de Ministerul Public şi de Ministerul Finanţelor Publice, indiferent de obiectul acestora, precum şi cele formulate de alte instituţii publice, indiferent de calitatea procesuală a acestora, când au ca obiect venituri publice".

[8] Instanţa competentă:

a) *teritorial* – este competentă instanţa de la domiciliul reclamantului potrivit art. 10 alin. (3) din Legea nr. 554/2004;

b) *material* – potrivit art. 10 alin. (1) coroborat cu art. 30 din Legea nr. 554/2004, competenţa în primă instanţă este împărţită între tribunal şi curte de apel, dacă prin lege specială nu se prevede altfel, după cum urmează:

(i) tribunalul administrativ-fiscal, acolo unde acesta funcţionează, sau secţiile şi completele specializate de la tribunal (acolo unde instanţa specializată nu s-a înfiinţat), are competenţă să judece în fond:

- litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice locale şi judeţene;
- litigiile care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora de până la 1.000.000 lei.

(ii) curtea de apel, respectiv secţia de contencios administrativ-fiscal sau completele specializate (acolo unde secţiile specializate nu s-au înfiinţat), are competenţa să judece, în fond:

- litigiile care privesc actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice centrale;
- litigiile care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora mai mari de 1.000.000 lei.

Competenţa trebuie determinată în raport de obiectul acţiunii, care poate fi o acţiune în despăgubiri, în anularea actului administrativ emis sau obligarea la emiterea unui act, aşa cum s-a precizat mai sus, la pct. 4.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

162. Excepţie de nelegalitate

Instanţa _____

Secţia _____

Dosar nr. _____

Termen la data de _____

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____ (reclamant, pârât etc.) în dosarul având ca obiect _____ invoc

Excepţia de nelegalitate [3]

a actului administrativ nr. _____ emis de _____ la data de _____ şi vă solicit să înaintaţi dosarul instanţei de contencios administrativ pentru soluţionarea excepţiei de nelegalitate.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [4]: Învederez instanţei că _____

Temeiul de drept [5]: Invoc dispoziţiile art. 4 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.

Probe [6]: Solicit încuviinţarea următoarelor mijloace de probă _____

Precizez că cererea este scutită de plata taxei de timbru. **[7]**

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Judecătoriei/Tribunalului/Curţii de Apel/Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[8]** _____

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Comentariu

[1] Natura juridică. Este o excepţie[1] specifică contenciosului administrativ, îndeplinind rolul unui mijloc de apărare al unei părţi dintr-un proces, prin care se tinde a se împiedica producerea efectelor juridice ale unui act[2] administrativ unilateral, cu caracter individual încheiat sau emis cu încălcarea dispoziţiilor legale.

Textul de lege nu distinge, astfel încât se poate conchide că este vorba despre orice fel de proces, inclusiv un proces penal. Cu toate acestea, în virtutea principiului *electa una via non datur recursus ad alteram* examinarea legalităţii unui act administrativ pe calea excepţiei de nelegalitate, în cadrul procesului având ca obiect anularea aceluiaşi act, este inadmisibilă, cele două căi de examinare a legalităţii actelor administrative excluzându-se reciproc[3].

În cazul în care a constatat nelegalitatea actului administrativ cu caracter individual, instanţa în faţa căreia a fost invocată excepţia de nelegalitate va soluţiona cauza, fără a ţine seama de actul a cărui nelegalitate a fost constatată.

Termen de introducere. Potrivit art. 4 din Legea nr. 554/2004, legalitatea unui act administrativ unilateral poate fi cercetată, pe cale de excepţie, din oficiu sau la cererea părţii interesate, oricând în cadrul unui proces. Textul precizează în mod expres faptul că excepţia de nelegalitate poate fi ridicată, indiferent de data emiterii actului administrativ.

Cu toate acestea, prin soluţia de principiu adoptată în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 26 mai 2008, soluţie de principiu menţinută în Plenul judecătorilor Secţiei din 16 martie 2009, cu privire la actul administrativ unilateral cu caracter individual emis anterior intrării în vigoare a Legii nr. 554/2004, s-a decis înlăturarea aplicării dispoziţiilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 262/2007 şi ale art. II alin. (2) teza finală din Legea nr. 262/2007, pentru următoarele considerente: „În aplicarea art. 20 alin. (2) şi art. 148 alin. (2) din Constituţie, prin raportare la Convenţia europeană a drepturilor omului şi la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum şi la jurisprudenţa CEDO şi a Curţii de Justiţie de la Luxemburg, se înlătură aplicarea dispoziţiilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 262/2007 şi ale art. II alin. (2) teza finală din Legea nr. 262/2007, cu privire la actul administrativ unilateral cu caracter individual, emis anterior intrării în vigoare a Legii nr. 554/2004, a cărui legalitate se contestă pe calea excepţiei de nelegalitate".

---

[1] Această „excepţie" este definită ca fiind o modalitate de apărare a unei părţi dintr-un proces faşă de efectele unui act administrativ ilegal, a se vedea *D.C. Dragoş*, op. cit., p. 147.

[2] Ipoteza prevăzută de text se referă la existenţa pe rolul unei instanţe de drept comun a unui litigiu în cadrul căruia se invocă un act administrativ unilateral, cu caracter individual de care depinde soluţionarea cauzei.

[3] I.C.C.J., Secţia de contencios administrativ, decizia nr. 2708/31.05.2012.

[2] Persoana care poate formula cererea. Din interpretarea teleologică a art. 4 din Legea nr. 554/2004 rezultă că orice persoană, parte într-un litigiu aflat pe rolul instanţelor de judecată, poate ridica în faţa instanţei excepţia de nelegalitate a actului administrativ de care depinde soluţionarea litigiului. De asemenea, excepţia de nelegalitate poate fi ridicată şi de instanţă din oficiu, dobândind caracterul unei excepţii procesuale de ordine publică, în raport de modul de reglementare din art. 4 alin. (1) din Legea nr. 554/2004.

De vreme ce textul precizează că excepţia poate fi ridicată oricând în timpul procesului, înseamnă că aceasta poate fi formulată atât în faţa instanţei de fond, cât şi în faza de apel sau de recurs. În consecinţă, pot formula cererea nu numai instanţa, din oficiu, dar şi reclamantul, pârâtul, chematul în garanţie, intervenientul, apelantul, recurentul şi intimatul.

[3] Obiectul excepţiei de nelegalitate. Faţă de prevederile art. 4 din Legea nr. 554/2004, obiectul excepţiei de nelegalitate poate privi actul administrativ cu caracter individual, indiferent de data emiterii acestuia, act administrativ de care depinde soluţionarea cauzei pe fond.

Cu privire la actul administrativ unilateral cu caracter individual emis anterior intrării în vigoare a Legii nr. 554/2004, prin soluţia de principiu adoptată în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 26 mai 2008, soluţie de principiu menţinută în Plenul judecătorilor Secţiei din 16 martie 2009, s-a decis înlăturarea aplicării dispoziţiilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 262/2007 şi ale art. II alin. (2) teza finală din Legea nr. 262/2007, pentru următoarele considerente: „În aplicarea art. 20 alin. (2) şi art. 148 alin. (2) din Constituţie, prin raportare la Convenţia europeană a drepturilor omului şi la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum şi la jurisprudenţa CEDO şi a Curţii de Justiţie de la Luxemburg, se înlătură aplicarea dispoziţiilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 262/2007 şi ale art. II alin. (2) teza finală din Legea nr. 262/2007, cu privire la actul administrativ unilateral cu caracter individual, emis anterior intrării în vigoare a Legii nr. 554/2004, a cărui legalitate se contestă pe calea excepţiei de nelegalitate".

Nu pot face obiectul excepţiei de nelegalitate actele care nu pot fi atacate în contenciosul administrative pe cale principală, respectiv cele prevăzute de art. 5 din Legea nr. 554/2004: actele administrative ale autorităţilor publice care privesc raporturile acestora cu Parlamentul; actele de comandament cu caracter militar; actele administrative pentru modificarea sau desfiinţarea cărora se prevede, prin lege organică, o altă procedură judiciară[1)].

Actele administrative emise pentru aplicarea regimului stării de război, al stării de asediu sau al celei de urgenţă, cele care privesc apărarea şi securitatea naţională ori cele emise pentru restabilirea ordinii publice, precum şi pentru înlăturarea consecinţelor calamităţilor naturale, epidemiilor şi epizootiilor pot fi atacate pe calea excepţiei de nelegalitate numai pentru exces de putere.

[1)] I.C.C.J., Secţia de contencios administrativ, decizia nr. 3386/24.06.2010.

Prin soluţia de principiu adoptată în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 20 mai 2013, cu privire la domeniul de aplicare a dispoziţiilor art. 4 din Legea nr. 554/2004, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă[1] s-a stabilit că: „Dispoziţiile art. 4 din Legea nr. 554/2004, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 76/2012, se aplică numai în procesele începute după data de 15 februarie 2013, când a intrat în vigoare Codul de procedură civilă aprobat prin Legea nr. 134/2010".

În funcţie de întinderea efectelor juridice pe care le produc, actele administrative se clasifică în acte normative şi acte individuale.

Potrivit art. 4 alin. (4) din Legea nr. 554/2004, „actele administrative cu caracter normativ nu pot forma obiect al excepţiei de nelegalitate. Controlul judecătoresc al actelor administrative cu caracter normativ se exercită de către instanţa de contencios administrativ în cadrul acţiunii în anulare, în condiţiile prevăzute de prezenta lege".

În sensul soluţiei de principiu adoptate în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 22 octombrie 2012, sunt acte cu caracter individual şi actele emise de conducătorii autorităţilor publice centrale prin care se aprobă, spre exemplu, structura organizatorică, statul de funcţii sau regulamentul de organizare şi funcţionare a instituţiei, fiind emise în baza delegării atribuite emitentului prin hotărâre a Guvernului, pentru punerea în executare şi aplicarea în concret a dispoziţiilor legale cu forţă juridică superioară.

[4] Motivele de fapt. Partea care a ridicat excepţia va trebui să învedereze instanţei:

a) faptul că *de actul administrativ a cărui nelegalitate se invocă depinde soluţionarea litigiului pendinte*. Ipoteza avută în vedere este aceea în care, în cursul unui litigiu, pornit pentru alte temeiuri[2] decât nevalabilitatea actului administrativ, una dintre părţi se foloseşte de actul respectiv, astfel încât partea adversă este interesată ca pe calea excepţiei de nelegalitate să împiedice luarea în considerare[3] a actului invocat;

b) *motivul de nelegalitate ce afectează actul atacat*, respectiv norma de drept sau principiul încălcat de autoritatea publică la emiterea actului;

c) faptul că *actul la care se face referire este un act administrativ unilateral cu caracter individual*, în sensul prevăzut de art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 554/2004.

Spre exemplu un act de informare emis de o autoritate publică, în limitele sale de competenţă, ca răspuns la solicitarea ce i-a fost adresată de către un petent,

---

[1] M.Of. nr. 365 din 30 mai 2012.

[2] *T. Drăganu*, Actele de drept administrativ, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1959, p. 260.

[3] Precizăm că invocarea excepţiei de nelegalitate nu duce la anularea actului administrativ, ci la lipsirea sa de efecte, în raport de părţile litigiului (*n.a.*). Pentru detalii, a se vedea *D.C. Dragoş*, op. cit., p. 150.

BCU IAŞI - CENTRALA UNIVERSITARĂ

nu are caracterul unui act administrativ în sensul art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 554/2004, pentru a putea face obiectul excepţiei de nelegalitate[1)].

Menţionăm că legea contenciosului nu mai asimilează actului administrativ unilateral şi refuzul nejustificat de a soluţiona o cerere sau nesoluţionarea în termenul legal al unei cereri, acestea primind un regim juridic distinct.

Precizăm că, potrivit art. 7 alin. (5) din Legea nr. 554/2004, nu este necesară formularea plângerii prealabile în cazul excepţiei de nelegalitate.

[5] Temeiul de drept îl reprezintă dispoziţiile art. 4 din Legea nr. 554/2004.

[6] Probe. Acestea consta mai ales în înscrisuri, fiind obligatorie depunerea copiei actului administrativ atacat prin excepţia de nelegalitate.

[7] Timbrajul. Considerăm că excepţia de nelegalitate, fiind o excepţie de fond ce nu modifică valoare taxabilă a acţiunii, nu se timbrează.

[8] Instanţa competentă. Începând cu 15 februarie 2013, art. 4 din Legea nr. 554/2004, astfel cum a fost modificat prin pct. 1 din Legea nr. 76/2012, prevede că „instanţa învestită cu fondul litigiului şi în faţa căreia a fost invocată excepţia de nelegalitate, constatând că de actul administrativ cu caracter individual depinde soluţionarea litigiului pe fond, este competentă să se pronunţe asupra excepţiei, fie printr-o încheiere interlocutorie, fie prin hotărârea pe care o va pronunţa în cauză". Prin urmare, instanţa competentă poate fi orice instanţă, judecătorie, tribunal, curte de apel sau chiar I.C.C.J., după cum litigiul de fond în care este invocată excepţia de nelegalitate poate avea orice natură juridică.

Prin soluţia de principiu adoptată în Plenul judecătorilor Secţiei de contencios administrativ a I.C.C.J. din 20 mai 2013, cu privire la domeniul de aplicare a dispoziţiilor art. 4 din Legea nr. 554/2004, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă s-a stabilit că: „Dispoziţiile art. 4 din Legea nr. 554/2004, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 76/2012, se aplică numai în procesele începute după data de 15 februarie 2013, când a intrat în vigoare Codul de procedură civilă aprobat prin Legea nr. 134/2010".

[1)] I.C.C.J., Secţia de contencios administrativ, decizia nr. 1031/24.02.2012.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

VII
PROCEDURĂ PENALĂ

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

163. Plângere

Domnule Comandant/Procuror-şef/Prim-procuror, [1]

Subsemnatul _____, în calitate de persoană vătămată [2], domiciliat în _____, fac prezenta plângere împotriva făptuitorului [3] _____ domiciliat în _____, pentru comiterea infracţiunii prevăzute şi pedepsite de art. ____

În fapt, la data de ____, în jurul orei _____ [4]

În dovedirea plângerii înţeleg să mă folosesc de proba cu martori, înscrisuri, expertiză medico-legală, expertiză tehnică etc. [5]

De asemenea, solicit şi obligarea făptuitorului la plata despăgubirilor civile constând în daune materiale şi/sau morale. [6]

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Comandant al Poliţiei/Procuror-şef/Prim-procuror [7] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Plângerea reprezintă un mod de sesizare a organelor de urmărire penală, constând în încunoştinţarea făcută de o persoană fizică sau de o persoană juridică referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat printr-o infracţiune.

Art. 289 NCPP include condiţiile de formă necesare pentru depunerea unei plângeri penale. Acesta a preluat dispoziţiile din vechea reglementare şi a introdus câteva prevederi noi.

Plângerea trebuie să cuprindă datele de identificare ale persoanei vătămate, codul numeric personal al acesteia, precizarea calităţii de persoană vătămată, domiciliul persoanei vătămate, descrierea faptei, a făptuitorului dacă este cunoscut şi a mijloacelor de probă. Numele şi prenumele persoanei vătămate sunt necesare pentru a responsabiliza persoanele care doresc să sesizeze organele de urmărire penală. Codul numeric personal reprezintă, în cazul persoanelor fizice, şi codul de identificare fiscală a acestora şi permite punerea în executare în mod operativ a obligaţiilor de natură pecuniară ce ar putea să fie impuse persoanei vătămate

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ca urmare a culpei procesuale sau a exercitării cu rea-credinţă a drepturilor procedurale.

Persoana juridică ce are calitatea de persoană vătămată trebuie să indice denumirea, sediul social şi codul unic de identificare fiscală (dacă persoana juridică se identifică prin cod unic de înregistrare acesta este codul de identificare fiscală), numărul de înmatriculare în registrul comerţului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar precum şi indicarea reprezentantului legal sau convenţional. În mod uzual, plângerea penală ar trebui semnată de către persoana care are abilitarea legală să reprezinte persoana juridică în relaţie cu terţii. O altă persoană poate semna plângerea doar dacă a fost mandatată de către reprezentantul legal al persoanei juridice.

Există şi posibilitatea de a se depune o plângere în format electronic, dacă înscrisul electronic îndeplineşte condiţiile pentru a fi considerat înscris sub semnătură privată în condiţiile Legii nr. 455/2001 privind semnătura electronică[1)].

În cazul victimelor ce nu au capacitate de exerciţiu sau au capacitate de exerciţiu restrânsă, există obligaţia organelor de urmărire penală de a se sesiza din oficiu dacă făptuitorul are calitate de ocrotitor legal (are calitatea de reprezentant legal sau asistă legal minorul).

Nerespectarea condiţiilor de formă ale plângerii sau descrierea deficitară a faptei sesizate atrage în condiţiile art. 294 alin. (2) NCPP restituirea administrativă a plângerii penale. Prin adresa de restituire a plângerii se vor indica de către organele de urmărire penală şi carenţele actului de sesizare.

În situaţia în care din plângerea penală rezultă unul dintre cazurile de împiedicare a exercitării acţiunii penale prevăzute de art. 16 alin. (1) NCPP, procurorul poate dispune clasarea, fără ca în cauză să se administreze vreun mijloc de probă [art. 294 alin. (3) şi alin. (4) NCPP].

[2] Persoana care poate formula plângere. Plângerea se formulează de către persoana fizică sau juridică ce a suferit o vătămare în urma comiterii unei fapte incriminate de legea penală de către o altă persoană.

Potrivit art. 289 alin. (3) NCPP, plângerea poate fi făcută şi prin mandatar, cu condiţia să fie vorba de un mandat special, numai pentru acţiunea respectivă, specificată în procura ce se va ataşa la plângere.

Avocatul poate depune plângerea penală în numele clientului, dacă există menţiuni privind această prerogativă atât în contractul de asistenţă şi reprezentare, cât şi în împuternicirea avocaţială.

Plângerea mai poate fi făcută şi de un soţ pentru celălalt soţ ori de către copilul major pentru părinţi [art. 289 alin. (7) NCPP], însă persoana vătămată poate să nu-şi însuşească plângerea.

---

1) M.Of. nr. 429 din 3 iulie 2001; Legea a fost ulterior modificată prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M.Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012).

BCU "IOAN SLAVICI" UNIVERSITY LIBRARY

Dacă persoana vătămată este lipsită de capacitatea de exerciţiu (interzis judecătoresc sau minor sub 14 ani), plângerea se poate face de către reprezentantul său legal (unul dintre părinţi, tutorele sau curatorul), iar dacă are capacitatea de exerciţiu restrânsă (minorul între 16 şi 18 ani necăsătorit sau care nu a dobândit capacitate de exerciţiu anticipată în condiţiile art. 40 C.civ.), persoana vătămată poate face plângere, cu încuviinţarea persoanelor prevăzute de legea civilă [art. 289 alin. (8) NCPP].

[3] Persoana împotriva căreia se îndreaptă plângerea este persoana care a săvârşit o faptă penală, nominalizată în cazul în care este cunoscută, sau o persoană bănuită că ar fi comis fapta respectivă. Această menţiune este necesară în măsura în care în mod rezonabil persoana vătămată poate afla identitatea făptuitorului. Este posibil ca persoana vătămată să aibă deţină informaţii doar cu privire la fapta comisă. În acest caz, în măsura în care ar avea simple suspiciuni cu privire la comiterea infracţiunii de către o anumită persoană, are opţiunea de a indica identitatea persoanei respective, fără ca în această situaţie să se poată reţine în sarcina sa săvârşirea infracţiunii de denunţare calomnioasă.

[4] Descrierea faptei. Plângerea trebuie să cuprindă descrierea în amănunt a faptei comise. Deşi legea nu prevede şi încadrarea juridică a faptei [art. 289 alin. (2) NCPP], aceasta poate fi arătată dacă petiţionarul are cunoştinţele juridice necesare. Descrierea faptei se va raporta la tiparul prestabilit de către potenţiala încadrare juridică a faptei. Persoana vătămată va menţiona locul unde a avut loc fapta. Momentul comiterii trebuie precizat, de asemenea, cu menţionarea datei şi a intervalului aproximativ de timp în care fapta a fost comisă. Este nevoie de o descriere iniţială succintă a faptei comise, urmând ca ulterior să se arate împrejurările concrete în care potenţiala infracţiune s-a comis. Vor fi indicate mijloacele folosite de către făptuitor şi modul său de operare. În măsura în care există martori oculari sau camere care au surprins sau puteau măcar parţial să surprindă făptuitorul în zona comiterii infracţiunii, persoana vătămată va învedera aceste aspecte în plângere.

Formularea cu rea-credinţă a unei plângeri penale *in personam* (în care este indicat făptuitorul) sau *in rem* (doar cu privire la săvârşirea unei fapte penale) conduce la atragerea răspunderii penale a persoanei vătămate pentru infracţiunea de inducere în eroare a organelor judiciare prevăzută de art. 268 NCP. Reaua-credinţă presupune cunoaşterea caracterului mincinos al afirmaţiilor din plângere sau denunţ. Dacă persoana vătămată formulează cu rea-credinţă o plângere penală (cum ar fi situaţia în care anterior mai formulase o plângere penală având acelaşi obiect), petentului respectiv i se va aplica o amendă administrativă, într-un cuantum între 500 şi 5.000 lei, ca urmare a exercitării cu rea-credinţă a dreptului procesual de a formula plângere penală [art. 283 alin. (4) lit. n) NCPP].

[5] Probe. Persoana vătămată va indica în plângere mijloacele de probă ce urmează a fi administrate de către organul de urmărire penală, respectiv din cele prevăzute în art. 97 alin. (2) NCPP, cu condiţia ca acestea să fie relevante şi utile în raport de obiectul cauzei [art. 100 alin. (4) NCPP].

BOUNDLESS COPYRIGHT LIBRARY

[6] Constituirea de parte civilă. Persoana vătămată care a suferit un prejudiciu material sau/şi moral se poate constitui parte civilă chiar prin plângere, arătând în ce constă acel prejudiciu care se datorează activităţii infracţionale săvârşite de făptuitor. Şi în această situaţie trebuie indicate probele cu care înţelege să îşi dovedească pretenţiile.

[7] Organul căruia i se adresează. Plângerea poate fi adresată organului de poliţie sau procurorului, dar aceştia se pot şi autosesiza când află pe orice altă cale că s-a săvârşit o infracţiune, conform art. 292 NCPP, pentru fapte săvârşite în raza lor de activitate, potrivit competenţei materiale şi după calitatea persoanei. Organul de urmărire penală nu are obligaţia de a se sesiza din oficiu dacă s-a primit o plângere sau un denunţ confuz. Este chiar de dorit să evite să se sesizeze din oficiu cu privire la o faptă care este descrisă lacunar.

Dacă plângerea a fost formulată de către o persoană care locuieşte în România, cu privire la săvârşirea unei infracţiuni pe teritoriul unui alt Stat Membru al Uniunii Europene, plângerea va fi primită şi transmisă organului competent din ţara pe al cărei teritoriu a fost comisă infracţiunea [art. 289 alin. (10) NCPP].

Chiar dacă plângerea este depusă la un organ de urmărire penală necompetent sau la instanţa de judecată, acestea o vor trimite pe cale administrativă la autoritatea judiciară competentă [art. 289 alin. (9) NCPP]. Este de dorit, însă, să se evite o astfel de situaţie, pentru că pot să apară întârzieri ce pot afecta ulterior buna derulare a anchetei.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

164. Denunţ

Domnule Comandant/Procuror-şef/Prim-procuror, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, vă aduc la cunoştinţă săvârşirea următoarei fapte penale _____ **[3]**

Data *Semnătura*, **[4]**

_____ _____

Domnului Comandant al Poliţiei/Procuror-şef/Prim-procuror al **[5]** _____

Comentariu

[1] Natură juridică[1]**.** Denunţul este încunoştinţarea organelor de urmărire penală, făcută de o persoană fizică sau juridică, despre săvârşirea unei infracţiuni. Prin formularea denunţului, petentul nu dobândeşte nicio calitate procesuală, având eventual calitatea de martor în măsura în care sunt îndeplinite condiţiile de la art. 114 alin. (1) NCPP şi mărturia acestuia este necesară în procesul penal. Nu are un interes procesual recunoscut, motiv pentru care nu poate formula, în principiu, o plângere împotriva soluţiei procurorului (se poate recunoaşte o asemenea calitate în măsura în care se reclamă încălcări ale art. 2 sau 3 din Convenţia europeană, încălcări pe care organele de urmărire penală trebuie să le verifice prin efectuarea unei anchete efective).

[2] Persoana care poate face denunţul. Spre deosebire de plângere, care nu poate fi făcută decât de către partea vătămată, denunţul îl poate face orice persoană fizică sau juridică ce are cunoştinţă despre comiterea unei fapte penale.

În anumite împrejurări, denunţul este obligatoriu, sub sancţiunea legii penale. Astfel, art. 266 NCP sancţionează omisiunea de nedenunţare de îndată a săvârşirii unor infracţiuni contra vieţii sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, precum şi fapta funcţionarului public care, luând cunoştinţă de săvârşirea unei infracţiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia îşi îndeplineşte sarcinile, omite sesizarea de îndată a organelor de urmărire penală (art. 267 NCP).

[1] Sunt aplicabile consideraţiile de la plângerea penală, cu excepţia aspectelor care sunt strâns legate de calitatea plângerii penale de manifestare a voinţei unilaterale a persoanei vătămate.

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

Există şi situaţii când făptuitorul se poate autodenunţa, fie pentru a scăpa de răspundere penală, fie pentru a beneficia de circumstanţe care să-i micşoreze pedeapsa. Astfel, mituitorul scapă de răspunderea penală dacă denunţă fapta sa de dare de mită înainte ca organele de urmărire penală să fie sesizate pentru acea infracţiune [art. 290 alin. (3) NCP]. Potrivit art. 268 alin. (3) NCP, dacă cel ce se face vinovat de comiterea infracţiunii de denunţare calomnioasă revine şi declară că denunţul, plângerea sau probele sunt nereale mai înainte de reţinerea, arestarea sau punerea în mişcare a acţiunii penale faţă de subiectul pasiv secundar al infracţiunii, denunţătorul nu se mai pedepseşte. În cazul în care o persoană care a săvârşit una dintre faptele prevăzute de art. 367 alin. (1)-(3) NCP (constituirea unui grup infracţional organizat) înlesneşte, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului şi tragerea la răspundere penală a unuia sau mai multor membri ai unui grup infracţional organizat, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

[3] Descrierea faptei. Denunţul trebuie să cuprindă descrierea faptei, iar dacă se cunoaşte făptuitorul, trebuie să se indice numele, prenumele şi adresa acestuia.

[4] Semnătura. Denunţul scris trebuie semnat de denunţător, iar în cazul denunţului oral acesta se consemnează într-un proces-verbal de către organul în faţa căruia a fost făcut.

În practica judiciară se întâlnesc cazuri când denunţătorul nu-şi descoperă identitatea, fie prin neindicarea acesteia în denunţ (denunţul anonim), fie prin indicarea unei identităţi false (pseudodenunţul). Acestea nu pot fi considerate denunţuri, nu li aplică prevederile art. 290 NCPP şi constituie în fapt o formă de realizare a sesizării din oficiu[1)].

[5] Organul căruia i se adresează. Denunţul se adresează organului de urmărire penală, respectiv organele de poliţie sau procurorul, potrivit competenţei materiale, teritoriale sau funcţionale, prevăzute de dispoziţiile art. 55-60 NCPP. Astfel, competenţa generală aparţine organelor de cercetare ale poliţiei judiciare (art. 57 NCPP), însă, în cazul anumitor infracţiuni, legea prevede o competenţă specială pentru organele de cercetare speciale [art. 57 alin. (2) NCPP] sau pentru procuror (art. 56 NCPP).

Art. 290 NCPP prevede expres că denunţul se poate face doar personal. Din această cauză nu se aplică dispoziţiile art. 289 alin. (3) şi (7) NCPP referitoare la exercitarea sesizării prin mandat. Sunt, însă, relevante cu privire la denunţul penal restul prevederilor art. 289 NCPP, precum şi ale art. 294 alin. (2)-(4) NCPP.

[1)] *N. Volonciu*, Tratat de procedură penală. Partea specială, vol. II, Ed. Paideia, Bucureşti, 1994, p. 57.

BCU IAȘI - CENTRALA UNIVERSITARĂ

165. Plângere prealabilă

Domnule Comandant/Procuror-şef/Prim-procuror [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de persoană vătămată, în termen legal **[3]**, formulez prezenta

Plângere prealabilă

împotriva **[4]** _____, domiciliat în _____, şi vă rog să fie condamnat pentru comiterea infracţiunii de _____, prevăzute şi pedepsite de art. ____

Motivele plângerii sunt următoarele **[5]**:

a) în fapt _____

b) în drept _____

Probe **[6]** _____

Mă constitui parte civilă cu suma de **[7]** _____

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Comandant/Procuror-şef/Prim-procuror al **[8]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Plângerea prealabilă este încunoştinţarea făcută organelor competente de către partea vătămată, despre comiterea unei infracţiuni de către o persoană fizică sau juridică, pentru ca aceasta să fie judecată şi sancţionată potrivit legii, constituind în acelaşi timp o condiţie indispensabilă fără de care nu se poate pune în mişcare acţiunea penală.

Plângerea prealabilă este obligatorie pentru anumite fapte prevăzute de lege. Organul de urmărire penală nu poate începe urmărirea penală fără a fi sesizat cu plângere prealabilă în cazul infracţiunilor de: lovirea sau alte violenţe, vătămare corporală din culpă, violare de domiciliu, divulgarea secretului profesional, viol

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

în forma tip, gestiune frauduloasă, distrugere în forma tip, violarea secretului corespondenţei, abuzul de încredere, abandon de familie, nerespectarea măsurilor privind încredinţarea minorului, împiedicarea exercitării libertăţii religioase.

[2] Persoana care poate face plângerea. Plângerea prealabilă poate fi făcută numai de persoana vătămată prin infracţiune, iar pentru persoanele lipsite de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă (minori sau incapabili), de către reprezentanţii legali (părinţi, tutore sau, după caz, curator).

Menţionăm că practica judiciară a fost constantă în ce priveşte neaplicarea dispoziţiilor art. 222 alin. (5) C.proc.pen. din 1968 [identice ca şi conţinut cu prevederile art. 289 alin. (7) NCPP] privind plângerea, ca mod general de sesizare a organelor de urmărire penală (şi anume posibilitatea unor substituţi procesuali de a introduce plângerea în locul persoanei vătămate) şi în cazul plângerii prealabile, aceasta fiind un drept strict personal al persoanei vătămate. Sunt aplicabile în mod corespunzător cerinţele de formă de la art. 289 NCPP, fără a fi însă permisă formularea plângerii prealabile de către unul dintre soţi pentru celălalt soţ sau de către copilul major pentru părinţi [fiind exceptate expres prin art. 295 alin. (3) NCPP prevederile art. 289 alin. (7) NCPP].

Însă, potrivit doctrinei şi practicii judiciare şi a art. 290 alin. (2) NCPP raportat la art. 289 alin. (3) NCPP se recunoaşte posibilitatea persoanei vătămate de a introduce plângerea prealabilă prin mandatar special.

[3] Termenul de introducere. Potrivit art. 296 NCPP, în cazul infracţiunilor pentru care legea prevede că este necesară plângerea prealabilă, aceasta trebuie introdusă în termen de trei luni din ziua în care persoana vătămată a cunoscut cine este făptuitorul, sub sancţiunea decăderii din drept şi a dispunerii clasării în cauză.

Dacă persoana vătămată este un minor sau un incapabil, termenul curge de la data la care persoana îndreptăţită să facă plângerea (părinţii minorului sau tutorele majorului incapabil) a luat la cunoştinţă de comiterea infracţiunii şi ştie cine este făptuitorul. Dacă făptuitorul este reprezentantul legal al incapabilului sau al minorului, plângerea prealabilă se va depune de către noul reprezentant legal în 3 luni de la data când acesta a luat la cunoştinţă de comiterea faptei.

Momentul de la care curge termenul de 3 luni (data la care persoana vătămată a ştiut cine este făptuitorul) este acelaşi atât în cazul în care este vorba despre o infracţiune simplă instantanee, cât şi în cazul infracţiunilor continue sau continuate[1].

[4] Persoana împotriva căreia se poate face plângerea. Plângerea se face împotriva persoanei considerate vinovate de săvârşirea unei infracţiuni, indicându-se, obligatoriu, numele, prenumele, domiciliul ori reşedinţa unde poate fi citată, datele de stare civilă şi, eventual, părţile responsabile civilmente, în cazul infractorilor minori.

---

[1] A se vedea, în acest sens, I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. 10/18.02.2008, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 840 din 15 decembrie 2008).

[5] Motivele plângerii. Va fi precizată fapta (faptele) comisă şi încadrarea juridică din legea penală. Astfel, vor fi descrise detaliat faptele săvârşite de persoana împotriva căreia se îndreaptă plângerea, iar în cazul când sunt mai multe persoane, activitatea fiecăreia în parte şi, pe cât posibil, vor fi indicate textele din legea penală în care se încadrează faptele săvârşite şi calitatea făptuitorilor, respectiv autori, complici sau instigatori.

[6] Probe. Se vor indica probele de care partea vătămată se foloseşte pentru dovedirea faptelor deduse judecăţii, respectiv: martori, înscrisuri, probe materiale, acte medicale etc. În cazul în care se specifică proba cu martori, se vor indica numele şi adresa acestora.

Probele vor viza atât latura penală, cât şi latura civilă.

[7] Constituirea de parte civilă. În cazul în care titularul plângerii a suferit o pagubă materială sau morală, se poate constitui parte civilă indicând în ce constă paguba suferită şi cuantumul sumelor pretinse.

[8] Organele cărora se adresează plângerea. Potrivit art. 295 alin. (2) NCPP, plângerea prealabilă se adresează organului de cercetare penală sau procurorului, potrivit legii.

Conform art. 296 alin. (4) şi (5) NCPP, dacă plângerea prealabilă a părţii vătămate este greşit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată, aceasta se trimite organului competent şi se consideră valabilă dacă a fost introdusă în termenul legal la organul necompetent.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

166. Cerere de probatorii

Domnule Comandant/Procuror-şef/Prim-procuror/Preşedinte, [1]

Subsemnatul [2] _____, în calitate de _____ în dosarul penal cu nr. ____/_____, vă rog să îmi admiteţi, [3] următoarele probe [4] _____, pentru a face dovada [5] _____

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Comandant/ Procuror-şef/Prim-procuror/Preşedinte al [6] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. În virtutea garantării dreptului la apărare, prevăzut de Constituţia României şi de art. 10 NCPP, legea recunoaşte suspectului, inculpatului, precum şi oricărei alte părţi din proces posibilitatea de a propune probe în vederea soluţionării cauzei.

În măsura în care inculpatul, până la începerea cercetării judecătoreşti, arată că doreşte să beneficieze de procedura recunoaşterii vinovăţiei prevăzută de art. 375 NCPP, iar acţiunea penală nu priveşte o infracţiune care se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă, şi instanţa de judecată admite cererea, procurorul, părţile sau persoana vătămată nu pot solicita administrarea probei cu înscrisuri.

Conform art. 374 alin. (7) NCPP, probele administrate în cursul urmăririi penale şi necontestate de către părţi nu se readministrează în cursul cercetării judecătoreşti. Acestea sunt puse în dezbaterea contradictorie a părţilor şi sunt avute în vedere de instanţă la deliberare. Există însă posibilitatea ca probaţiunea efectuată în cadrul urmăririi penale să fie administrată din nou dacă un astfel de demers este necesar pentru aflarea adevărului în cauză. Se pot administra şi probe noi, în măsura în care acestea vor fi necesare pentru justa soluţionare a cauzei.

[2] Persoana care poate formula cererea. Pot formula cereri de probatorii procurorul de şedinţă, inculpatul, partea vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente, precum şi orice persoană care are un interes legitim în cauză.

BCU "IOSIF NEMOIANU" UNIVERSITY LIBRARY

În raport de calitatea procesuală a părţii care solicită probatoriul, rezultă şi scopul urmărit. Astfel, partea vătămată va cere probe pentru a-şi dovedi plângerea, iar suspectul sau inculpatul pentru a se apăra şi a demonstra că nu a comis fapta ori că nu este vinovat.

[3] Termenul de formulare a cererii. Părţile pot propune probe şi cere administrarea lor atât în cursul urmăririi penale, cât şi în faza de judecată. Referitor la propunerea de probe în faza de judecată, art. 374 NCPP alin. (6) NCPP prevede expres condiţiile în care se poate solicita administrarea de probe în faza de judecată. Procurorul, persoana vătămată sau părţile vor arăta în cererea de propunere a probelor faptele şi împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află aceste mijloace, iar în ceea ce priveşte martorii şi experţii, identitatea şi adresa acestora.

[4] Mijloace de probă. Se va indica mijloacele de probă prevăzute în art. 97 alin. (2) NCPP a căror administrare se solicită, respectiv: declaraţii ale suspectului sau ale inculpatului, declaraţii ale părţii vătămate, ale părţii civile sau ale părţii responsabile civilmente, declaraţii de martori, confruntări, înscrisuri, interceptări şi înregistrări audio şi video, mijloacele materiale de probă ridicate cu ocazia efectuării percheziţiilor, constatări tehnico-ştiinţifice sau medico-legale ori expertize.

[5] Utilitatea şi concludenţa probelor. Titularul cererii trebuie să demonstreze că probele solicitate sunt legale, utile şi concludente şi tind la aflarea adevărului.

În baza criteriilor oferite de art. 100 alin. (4) NCPP, organele de urmărire penală pot respinge cererile de administrare a unor probe formulate de către părţi. Proba trebuie să fie relevantă faţă de obiectul probaţiunii (criteriu raportat la utilitatea administrării mijlocului de probă în cauză). Este posibil ca pentru dovedirea unei anumite împrejurări să fie administrate suficiente mijloace de probă, şi de aceea, un nou mijloc de probă nu ar mai fi necesar. În măsura în care faptul este notoriu, probaţiunea devine inutilă sub acest aspect. Nu se pot administra probe ilegale pentru că acestea vor fi excluse din materialul probator în baza art. 102 alin. (2) NCPP. Nu se justifică administrarea unor mijloace de probă în măsura în care proba respectivă este imposibil de obţinut. De asemenea, este posibil să se respingă cererea de probatorii în măsura în care persoana care formulează o astfel de cerere nu are dreptul de a solicita administrare unor probe în apărare sau în acuzare.

[6] Depunerea cererii. În cursul urmăririi penale, cererea se depune la organul care efectuează urmărirea penală, care poate fi organul de poliţie sau procurorul [în cazul urmăririi proprii realizate de către procuror în baza dispoziţiilor art. 56 alin. (3)-(4) NCPP]. În cursul judecăţii, aceasta va fi formulată la instanţa de judecată învestită cu soluţionarea cauzei.

167. Plângere împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală

Domnule Prim-Procuror/Procuror General/Procuror şef de secţie al Parchetului de pe lângă __, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, în dosarul de urmărire penală nr. ___/_____, vă aduc la cunoştinţă că sunt nemulţumit de **[3]** _____ şi vă rog să luaţi măsuri pentru îndreptarea acestor nelegalităţi.

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Prim-Procuror/Procuror General/Procuror şef de secţie al Parchetului de pe lângă **[4]** _____

Comentariu

[1] Natură juridică. Plângerea împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală, ca o garanţie a respectării principiului legalităţii în procesul penal, reprezintă o cale de atac prevăzută de lege în cazul în care, prin anumite acte sau măsuri ale organelor de urmărire penală, s-a adus o vătămare a intereselor legitime ale unei persoane. Această plângere are drept scop intrarea în legalitate a actului sau măsurii respective, fie prin desfiinţarea lor, fie prin modificarea conţinutului acestora. Temeiul legal este dat de dispoziţiile art. 336-339 NCPP.

[2] Persoana care poate face plângere. Dreptul de a face plângere împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală îl au nu numai persoanele care participă în calitate de părţi la procesul penal, ci şi orice altă persoană căreia i s-a adus o vătămare a intereselor sale legitime[1)] printr-un act sau măsură procesuală (persoană vătămată, suspect, inculpat, martor, expert etc.)[2)].

---

1) *I. Neagu*, Drept procesual penal. Partea specială. Tratat, vol. II, Ed. Global Lex, Bucureşti, 2004, p. 97.

2) Pentru detalii cu privire la interesul legitim şi vătămarea necesară pentru exercitarea unei căi de atac, concepte ce se pot aplica în mod corespunzător şi în materia plângerii împotriva

BCU Cluj / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3] Obiectul plângerii. Din dispoziţiile Codului de procedură penală reiese că se poate face plângere atât împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală ale organelor de cercetare penală, cât şi împotriva actelor sau măsurilor luate de procuror.

Petentul trebuie să arate, detaliat, în ce constă nemulţumirea faţă de măsurile dispuse de organul de urmărire penală şi ce prejudicii i s-au adus intereselor sale legitime. De asemenea, se vor indica dispoziţiile legale încălcate în legătură cu măsurile şi actele de urmărire penală efectuate de organul respectiv, cum ar fi încălcarea dispoziţiilor art. 94 NCPP referitoare la consultarea dosarului, a dispoziţiilor art. 100 NCPP referitoare la respingerea nejustificată a unor cereri de probe formulate de către părţi. Petentul solicită constatarea intervenirii unei sancţiuni procesuale, cum ar fi inadmisibilitatea, decăderea, nulitatea sau excluderea probelor nelegal sau neloial administrate. În măsura în care se admite plângerea de către procuror sau de către prim-procuror, acesta dispune infirmarea actului procesual vizat sau constată excluderea probelor neloial sau nelegal administrate. În consecinţă, actul infirmat se va reface în condiţii de legalitate şi se va încerca administrarea probelor excluse în condiţii conforme cu principiile legalităţii şi loialităţii.

Potrivit art. 340 NCPP, persoana a cărei plângere împotriva soluţiei de clasare sau renunţare la urmărirea penală, dispusă prin ordonanţă sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art. 339 NCPP poate face plângere, în termen de 20 de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanţa căreia i-ar reveni, potrivit legii, competenţa să judece cauza în primă instanţă. Dacă plângerea nu a fost rezolvată în termenul prevăzut la art. 338 NCPP, dreptul de a face plângere poate fi exercitat oricând după împlinirea termenului de 20 de zile în care trebuia soluţionată plângerea, dar nu mai târziu de 20 de zile de la data comunicării modului de rezolvare.

[4] Organul căruia se adresează. Plângerea împotriva actelor şi măsurilor dispuse de organul de cercetare penală se adresează procurorului care supraveghează urmărirea penală şi se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală, în acest din urmă caz organul de cercetare penală fiind obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului. Potrivit art. 338 NCPP, procurorul este obligat să rezolve plângerea în cel mult 20 de zile de la primirea ei şi să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea modul în care aceasta a fost rezolvată.

Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispoziţiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel ori de procurorul şef de secţie al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

---

măsurilor şi actelor de urmărire penală a se vedea *G.Gr. Theodoru*, Tratat de drept procesual penal, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013, p. 631.

În cazul când măsurile şi actele sunt ale prim-procurorului ori ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel sau ale procurorului şef de secţie al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie ori au fost luate sau efectuate pe baza dispoziţiilor date de către aceştia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior.

Plângerea formulată împotriva soluţiei de respingere dispuse de procurorul ierarhic superior este inadmisibilă, aşa cum rezultă din dispoziţiile art. 278 alin. (2[1]) C.proc.pen. din 1968 [soluţie păstrată şi în art. 339 alin. (5) NCPP].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

168. Plângere în fața judecătorului de cameră preliminară împotriva soluțiilor procurorului de netrimitere în judecată

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul [2] _____, în calitate de _____, în dosarul de urmărire penală nr. __/____ al Parchetului _____, formulez prezenta plângere, conform art. 341 NCPP, în termen legal [3], împotriva [4] _____, pe care o consider nelegală și netemeinică, deoarece mi s-a adus o gravă vătămare a drepturilor mele, constând în [5] _____, rugându-vă să-mi admiteți plângerea și să [6] _____

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al [7] _____

Comentariu

[1] Natură juridică. Plângerea adresată judecătorului de cameră preliminară împotriva soluţiilor procurorului de netrimitere în judecată reprezintă o cale de atac care are menirea de a îndrepta eventualele erori sau nelegalităţi ce au avut drept consecinţă încălcarea drepturilor părţilor vătămate sau ale altei persoane. Plângerea îndreptată la instanţă împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de către procuror ori în baza dispoziţiilor date de acesta, altele decât rezoluţiile sau ordonanţele de netrimitere în judecată, în baza art. 340 NCPP, este inadmisibilă[1]). Organul judiciar competent să soluţioneze plângerea împotriva ordonanţei prim-procurorului, prin care s-a infirmat soluţia procurorului de netrimitere în judecată şi s-a dat aceeaşi ori altă soluţie de netrimitere în judecată, pentru alte motive sau pentru unele dintre motivele invocate de petent, este procurorul ierarhic superior. Numai în situaţia în care, la rândul său, procurorul ierarhic superior, astfel sesizat, a respins plângerea şi a menţinut soluţia prim-procurorului sau

[1]) I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. LVII/24.09.2007, pronunţată în interesul legii (M.Of. 283 din 11 aprilie 2008).

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

nu a soluţionat plângerea în termenul legal prevăzut la art. 338 NCPP, persoana vătămată, precum şi orice alte persoane ale căror interese legitime sunt afectate, se pot adresa cu plângere instanţei de judecată[1)].

O condiţie de admisibilitate a acestei plângeri, adresate direct instanţei de judecată, o constituie parcurgerea procedurii prevăzute de art. 336-339 NCPP şi respingerea plângerii împotriva ordonanţei de clasare, de renunţare la urmărire penală sau a soluţiilor de netrimitere în judecată din rechizitoriu de către organul competent să o soluţioneze. În sprijinul acestei afirmaţii, menţionăm, de asemenea, şi Decizia nr. XIII/2005 pronunţată în soluţionarea unui recurs în interesul legii, cu privire la modul de soluţionare a plângerii adresate direct instanţei de judecată împotriva ordonanţelor procurorului de netrimitere în judecată, fără ca acestea să fie atacate, în prealabil, conform art. 278 C.proc.pen. din 1968 (art. 336 NCPP), la procurorul ierarhic superior, prin care Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a decis că prin nerespectarea acestei condiţii de admisibilitate a plângerii se încalcă dispoziţiile relative la sesizarea instanţei, prevăzute anterior sub sancţiunea nulităţii absolute de art. 197 alin. (2) C.proc.pen. din 1968, astfel că plângerea se va respinge ca inadmisibilă.

[2] Persoana care poate face plângerea. Potrivit art. 340 NCPP, plângerea se poate face de către persoana vătămată, precum şi de orice altă persoană ce se consideră vătămată în drepturile sale prin soluţia procurorului.

[3] Termenul de introducere a plângerii este de 20 zile şi curge de la data comunicării de către procuror a modului de rezolvare a plângerii adresate direct acestuia, potrivit art. 336-339 NCPP. Potrivit Deciziei nr. 15/06.04.2009, pronunţate în soluţionarea unui recurs în interesul legii de către Secţiile Unite ale instanţei supreme, termenele prevăzute de art. 278 alin. (3) şi art. 278[1] alin. (2) C.proc.pen. din 1968 [art. 339 alin. (4) şi art. 340 NCPP] reprezintă termene de decădere, iar nerespectarea lor atrage respingerea plângerii ca fiind tardiv formulată.

[4] Obiectul plângerii. Se va arată actul de netrimitere în judecată împotriva căruia se face plângerea, respectiv ordonanţa de clasare sau de renunţare la urmărirea penală emisă de procuror.

De asemenea, plângerea poate fi făcută şi împotriva dispoziţiei de netrimitere în judecată cuprinse în rechizitoriu [art. 340 alin. (1) NCPP].

[5] Motivele de fapt. În motivare se va arăta pe larg în ce constă vătămarea ce i s-a adus petentului, precum şi ce dispoziţii legale au fost încălcate prin actul atacat cu plângere. Se vor arăta distinct aspectele de nelegalitate şi cele de netemeinicie. În mod normal, carenţele legate de legalitate ar trebui să fie extrem de reduse. Plângerea ar trebui să se axeze, în principal, fie pe faptul că probele nu au fost interpretate în mod adecvat, fie pe faptul că în cauză nu s-a realizat o anchetă efectivă, întrucât nu s-au administrat probe pertinente, concludente şi necesare aflării adevărului.

[1)] Ibidem.

[6] Soluția urmărită. Se va preciza ce soluție se solicită a fi pronunțată de către instanță, respectiv una din cele prevăzute în art. 341 alin. (6)-(7) NCPP[1]. Este posibil și ca petentul să solicite doar schimbarea temeiului de drept al soluției de netrimitere în judecată, existând posibilitatea ca instanța să admită plângerea și să dispună schimbarea acestuia, în condițiile art. 341 alin. (6) lit. c) NCPP sau art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. d) NCPP[2].

Plângerea la judecătorul de cameră preliminară [acesta exercitând, în baza art. 3 alin. (1) lit. c) NCPP funcția de verificare a legalității trimiterii sau netrimiterii în judecată) va fi exercitată în temeiul art. 340 alin. (2) NCPP, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu într-un termen de 20 de zile de la data comunicării ordonanței procurorului ierarhic superior de respingere a plângerii formulate anterior în condițiile art. 339 NCPP. Nu se mai aplică termenul anterior de 20 de zile care curgea cel mai târziu de la data înregistrării la parchet a plângerii „prealabile" la procurorul cu funcție de conducere.

Judecătorul de cameră preliminară va soluționa plângerea în cadrul unei proceduri scrise. Conținutul plângerii devine astfel esențial pentru soluționarea favorabilă a acesteia. Plângerea se depune în mai multe exemplare, unul pentru instanță, unul pentru procuror și câte unul pentru fiecare parte. Contradictorialitatea se manifestă doar prin intermediul opțiunii procurorului și părților de a depune note scrise ca răspuns la plângere.

În situația în care procurorul a pus în mișcare acțiunea penală, judecătorul de cameră preliminară poate admite plângerea și dispune începerea judecății, după ce a analizat legalitatea probelor administrate în faza de urmărire penală. De aceea, inculpatul are dreptul specific de a formula cereri și excepții în apărare și de a contesta administrarea probelor și actele procesuale și procedurale întocmite în cauză. Art. 341 NCPP nu oferă posibilitatea expresă a depunerii unor înscrisuri noi, așa cum permitea reglementarea anterioară.

Judecătorul care a dispus o astfel de soluție devine incompatibil. Astfel, dosarul va fi trimis spre repartizarea aleatorie unui alt judecător (ce nu a exercitat calitatea de judecător de drepturi și libertăți în faza de urmărire penală).

Nu este posibilă agravarea situației procesuale a persoanei care a formulat plângerea la judecătorul de cameră preliminară, dacă doar aceasta a formulat plângere. Se va aplica astfel în mod corespunzător efectul neagravării situației părții în propria cale de atac[3]. Situația mai grea presupune însă o evaluare atât a laturii civile cât și a celei penale. Chiar dacă ordonanța procurorului nu va avea

---

[1] În lipsa urmăririi penale nu se poate dispune începerea judecății, consecința fiind trecerea de la calitatea de făptuitor sau de suspect la cea de inculpat fără o notificare oficială a acuzației și fără administrarea vreunei probe în acuzare și fără punerea în mișcare a acțiunii penale (aceasta fiind o atribuție exclusivă a procurorului); a se vedea în acest sens I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. XLVIII (48)/04.06.2007, pronunțată în interesul legii (M.Of. nr. 574 din 30 iulie 2008).

[2] I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. 44/13.10.2008, pronunțată în interesul legii (M.Of. nr. 423 din 22 iunie 2009).

[3] Pentru detalii în acest sens vezi *G.Gr. Theodoru*, op. cit., p. 642-645.

autoritate de lucru judecat în faţa instanţei civile, temeiul de drept final al clasării este important pentru strategia procesuală a părţilor în cadrul procesului civil.

Noul Cod de procedură penală obligă judecătorul de cameră preliminară să se pronunţe asupra legalităţii administrării probelor şi asupra efectuării urmăririi penale dacă în cauză acţiunea penală a fost pusă în mişcare.

Admiterea plângerii poate obliga procurorul la începerea urmăririi penale (*in rem* sau *in personam*), la punerea în mişcare a acţiunii penale ori la efectuarea sau completarea urmăririi penale.

[7] Instanţa competentă. Plângerea se adresează judecătorului de la instanţa căreia i-ar reveni, potrivit legii, competenţa să judece în primă instanţă cauza [art. 340 alin. (1) NCPP], potrivit normelor de competenţă prevăzute în art. 35-40 NCPP.

Anterior judecătorul era obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 30 de zile de la primirea acesteia [art. 281[1] alin. (12) C.proc.pen. din 1968], termenul fiind, însă, de recomandare. Stabilirea unui astfel de termen nu este însă necesară pentru că această etapă are caracter exclusiv scris şi implică analiza plângerii sau a plângerilor, a dosarului, a notelor scrise şi, dacă acţiunea penală a fost pusă în mişcare, a cererilor şi excepţiilor formulate de către inculpat cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale.

Potrivit art. 341 alin. (1) teza a II-a NCPP, plângerea greşit îndreptată se trimite organului judiciar competent.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

169. Plângere împotriva ordonanţelor privind luarea măsurilor preventive

Domnule Prim-Procuror/Procuror General/Procuror şef de secţie al Parchetului de pe lângă __/Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, suspect/inculpat în dosarul cu nr. ___/____ al organului de urmărire penală _____, în termen legal **[3]**, fac prezenta plângere împotriva **[4]** _____, deoarece consider că măsura luată este ilegală/nu se justifică pe următoarele considerente **[5]** _____

Prin urmare, solicit revocarea acestei măsuri.

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Prim-Procuror/Procuror General/Procuror şef de secţie al Parchetului de pe lângă /Preşedinte al **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Plângerea suspectului sau inculpatului împotriva măsurii reţinerii pe o durată de 24 de ore ori împotriva măsurilor de control judiciar este o cale de atac aflată la îndemâna acestuia atunci când consideră că aceste măsuri nu se justifică ori s-au luat cu încălcarea prevederilor legii, fiind abuzive.

[2] Persoana care poate face plângerea. Suspectul, personal, este persoana care poate să facă plângere împotriva măsurii reţinerii, acesta putând, însă, să mandateze şi pe unul din apărătorii săi să facă acest lucru; împotriva măsurii controlului judiciar se poate face de către suspect sau inculpat, personal sau prin mandatar.

[3] Termenul de introducere. Împotriva ordonanţei organului de cercetare penală sau a procurorului prin care s-a luat măsura preventivă a reţinerii se poate face plângere înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea măsurii, iar împotriva ordonanţei procurorului prin care se dispune luarea măsurii controlului judiciar se poate face plângere în termen de 48 de ore de la comunicare.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[4] Obiectul plângerii. Se va indica actul procedural împotriva căruia se îndreaptă plângerea, respectiv ordonanţa organului de cercetare penală sau a procurorului prin care s-a luat măsura preventivă a reţinerii sau, după caz, ordonanţa procurorului prin care s-a dispus luarea măsurii controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauţiune.

[5] Motivare. Plângerea trebuie motivată atât în fapt, cât şi în drept şi trebuie să convingă judecătorul de drepturi şi libertăţi (în cazul contestării măsurii controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauţiune) în sensul că nu se impunea luarea măsurii respective, fapt ce impune revocarea ei. Printre argumentele care ar putea fi invocate: pericolul concret redus al faptei săvârşite şi conduita bună pe care petiţionarul a avut-o anterior săvârşirii acesteia, lipsa antecedentelor penale, greutăţi familiale etc.

De asemenea, nelegalitatea măsurii se poate motiva prin neîndeplinirea vreuneia din condiţiile prevăzute cumulativ de lege pentru luarea măsurii respective [şi anume cele prevăzute de art. 202 NCPP în cazul reţinerii şi măsurii controlului judiciar, precum şi a art. 202 NCPP şi art. 223 alin. (1) şi (2) NCPP pentru măsura controlului judiciar pe cauţiune].

[6] Organul competent. Plângerea împotriva ordonanţei organului de cercetare penală prin care s-a luat măsura preventivă a reţinerii se introduce la procurorul care supraveghează cercetarea penală, iar împotriva ordonanţei procurorului prin care s-a luat această măsură la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior, în condiţiile art. 339 alin. (1) şi (2) NCPP care reglementează plângerea împotriva actelor procurorului.

Ca şi în Codul de procedură penală din 1968, noul Cod de procedură penală prevede că plângerea împotriva ordonanţei de reţinere emise de către organele de cercetare penală va fi soluţionată de către procuror. Plângerea împotriva ordonanţei de reţinere emise de către procuror va fi soluţionată de către procurorul ierarhic superior. Perioada strict necesară conducerii suspectului la sediul organului judiciar nu se va mai deduce din perioada reţinerii. Această perioadă trebuie să aibă însă o durată rezonabilă, în care să nu intervină perioade nejustificate de inactivitate ale organelor de urmărire penală.

Plângerea împotriva ordonanţei procurorului privind măsurile preventive prevăzute de art. 211 şi art. 216 NCPP, şi anume controlul judiciar şi controlul judiciar pe cauţiune, se introduce de către suspect sau inculpat la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă.

Încheierile prin care fie judecătorul, fie instanţa de judecată în cursul urmăririi penale admite plângerea împotriva ordonanţei procurorului prin care se dispune luarea, prelungirea, revocarea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea prevăzute de art. 145 C.proc.pen. din 1968 ori a măsurii preventive a obligării de a nu părăsi ţara prevăzută de art. 145[1] C.proc.pen. din 1968 sunt supuse

BCU INSTITUTUL DE STUDII UNIVERSITARE LIBRARY

căii ordinare de atac a recursului, în condiţiile art. 140³ C.proc.pen. din 1968[1]. Interpretarea art. 140³ C.proc.pen. din 1968 nu permitea atacarea încheierii prin care se respingea cererea de revocare a măsurii preventive. Această încheiere avea caracter definitiv, recursul formulat împotriva acesteia fiind respins ca inadmisibil[2]. Art. 213 alin. (7) NCPP prevede că dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la pronunţarea încheierii. Art. 140² C.proc.pen. din 1968 conţinea o prevede similară de restituire a dosarului la procuror în termen de 24 de ore de la soluţionarea plângerii.

Noul Cod de procedură penală, înainte de modificarea sa prin Legea de punere în aplicare, instituise regula luării măsurii controlului judiciar de către judecătorul de drepturi şi libertăţi prin procedura prevăzută de art. 213 NCPP. Alin. (6) al art. 213 NCPP, în forma sa anterioară, prevedea expres că dosarul cauzei se va restitui organului de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestaţiei. În mod excepţional, procurorul putea lua măsura controlului judiciar pe o durată de 5 zile, urmând ca această măsură să fie ulterior confirmată de instanţă prin încheiere motivată. În acest caz, se menţiona expres în art. 212 alin. (10) NCPP că dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la pronunţarea încheierii.

Art. 204 alin. (1) NCPP prevede expres că împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi şi libertăţi dispune asupra măsurilor preventive, inculpatul şi procurorul pot formula contestaţie.

Art. 202 NCPP prevede expres cadrul general în care se pot lua măsuri preventive. Orice măsură preventivă presupune existenţa unei suspiciuni rezonabile de săvârşire a unei infracţiuni bazate pe mijloace de probă.

Art. 202 NCPP prevede tipurile de măsuri preventive şi condiţiile în care acestea pot fi luate. Măsurile preventive vor fi proporţionale cu gravitatea acuzaţiei şi trebuie să fie necesare pentru atingerea celor trei obiective alternative: buna desfăşurare a procesului penal, împiedicarea persoanei acuzate de a se sustrage de la procesul penal sau prevenirea săvârşirii unor noi infracţiuni.

Măsura controlului judiciar a înlocuit opţiunea de a se dispune liberarea provizorie sau pe cauţiune a persoanei arestate preventiv (măsura procesuală ce presupunea în fosta reglementarea menţinerea temeiurilor arestării preventive), cât şi măsurile preventive constând, fie în obligarea de a nu părăsi localitatea, fie în obligarea de a nu părăsi ţara.

Deşi iniţial se dorise ca şi această măsura să fie luată de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, varianta finală a NCPP a oferit aceasta atribuţie procurorului care va dispune luarea acestei măsuri prin ordonanţă. Judecătorul de drepturi şi libertăţi este implicat în verificarea legalităţii şi temeiniciei acestei măsuri în

---

[1] Ibidem.

[2] *M. Udroiu*, Procedură penală. Partea generală. Partea specială, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2010, p. 217.

cadrul procesual oferit de soluţionarea plângerii la ordonanţa procurorului. După trimiterea în judecată, judecătorul de cameră preliminară şi instanţa de judecată se vor pronunţa cu privire la menţinerea măsurii controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauţiune.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

170. Cerere de consultare a dosarului

Ministerul Public

Parchetul de pe lângă _____

Dosar nr. __/P/__

Domnule Prim Procuror [1]

Subsemnatul _____, în calitate de _____, solicit consultarea dosarului de urmărire penală, întrucât apreciez că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru dispunerea acestei măsuri. **[2]**

Consider că este justificat accesul la materialul de urmărire penală şi că un astfel de demers nu poate afecta buna desfăşurare a urmăririi penale.

Motive: _____

În măsura în care veţi respinge cererea de consultare a dosarului în condiţiile art. 94 alin. (1), (2) NCPP vă solicit, în baza art. 94 alin. (6) NCPP, ca, într-un termen rezonabil, să-mi permiteţi consultarea declaraţiilor clientului meu.

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Prim-Procuror/Procuror General/Procuror şef de secţie al Parchetului de pe lângă **[3]** _____

Comentariu

[1] Natură juridică. Cererea de consultare a dosarului reprezintă o facilitate de exercitare a dreptului la apărare ce a fost recunoscută părţilor, subiecţilor procesuali principali şi avocaţilor acestora, în baza art. 94 alin. (1) şi (8) NCPP.

1.1. Momentul când se poate face cererea. Cererea se poate face din momentul în care persoana a devenit parte sau subiect procesual principal.

1.2. Conţinutul cererii. Întrucât procurorul poate limita, în condiţiile art. 94 alin. (4) NCPP, accesul la dosar, petentul ar trebui să justifice de ce nu este în

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

interesul urmăririi penale să existe o limitare a dreptului la consultare. Dacă s-a pus în mişcare acţiunea penală şi a trecut un termen de 10 zile, este suficient să se depună cererea, urmând ca admiterea acesteia să fie o simplă formalitate. Procurorul nu poate decât să ia act de cerere, să o admită şi să permită de îndată accesul la dosar.

[2] Condiţii legale. Dreptul de a solicita consultarea dosarului poate fi exercitat pe tot parcursul procesului penal. Acest drept nu poate fi exercitat, nici restrâns în mod abuziv. Consultarea dosarului presupune dreptul de a studia actele acestuia, dreptul de a nota date sau informaţii din dosar, precum şi de a obţine fotocopii pe cheltuiala clientului (obţinerea de fotocopii va depinde, însă, de posibilitatea concretă a unităţii de parchet de a asigura fotocopierea). Consultarea nu include expres dreptul de a fotografia materialul de urmărire penală. Ar fi fost mult mai inspirat din partea legiuitorului să includă un astfel de drept în loc de dreptul de a fotocopia dosarul. Prin simpla fotografiere cu un telefon mobil sau cu o tabletă se putea realiza o mult mai facilă exercitare a accesului la dosar decât prin fotocopierea dosarului.

În cursul urmăririi penale, procurorul, în funcţie de planul de anchetă stabilit, stabileşte data şi durata consultării într-un termen rezonabil. Acest drept poate fi delegat organului de cercetare penală. Durata consultării va depinde şi de modul în care petentul va dori să exercite dreptul de consultare. Dacă se doreşte studiul, procurorul va avea în vedere şi posibilităţile concrete în care apărarea este exercitată în cauză, precum şi complexitatea dosarului. O durată de 8 ore pe zi pentru consultarea dosarului ar putea fi rezonabilă. O persoană medie poate citi aproximativ 150 de cuvinte pe minut în condiţii care să permită o înţelegere corespunzătoare a conţinutului citit, o linie cu aproximativ 55 de caractere fiind de asemenea adecvată pentru o receptare rezonabilă a textului citit[1)].

În cursul urmăririi penale, procurorul poate aprecia cu privire la oportunitatea consultării dosarului. Poate restricţiona motivat consultarea dosarului, dacă prin aceasta s-ar putea aduce atingere bunei desfăşurări a urmăririi penale. După punerea în mişcare a acţiunii penale, restricţionarea se poate dispune pentru cel mult 10 zile. Doar procurorul poate permite accesul la dosar, nu şi organul de cercetare penală.

În cursul urmăririi penale, avocatul are obligaţia de a păstra confidenţialitatea sau secretul datelor şi actelor de care a luat cunoştinţă cu ocazia consultării dosarului. Chiar dacă accesul la dosar este permis, dosarul nu are caracter public. Dreptul de consultare a dosarului este recunoscut exclusiv pentru a permite o apărare corespunzătoare a părţilor şi subiecţilor procesuali principali şi nu pentru ca opinia publică să se poată pronunţa cu privire la vinovăţia sau nevinovăţia inculpatului înainte de soluţionarea definitivă a cauzei.

---

1) *M.C. Dyson, M. Haselgrove*, The influence of reading speed and line length on the effectiveness of reading from screen, Int. J. Human-Computer Studies (2001) 54, p. 585, doi:10.1006/ijhc.2001.0458, online pe *http://www.idealibrary.com*.

BCU BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

Dreptul avocatului de a lua legătura cu partea sau subiectul procesual principal este garantat de art. 89 alin. (2) NCPP. Persoana reţinută sau arestată are dreptul să ia contact cu avocatul, asigurându-i-se confidenţialitatea comunicărilor, cu respectarea măsurilor necesare de supraveghere vizuală, de pază şi securitate, fără să fie interceptată sau înregistrată convorbirea dintre ei. Chiar şi în aceste condiţii, este foarte probabil ca avocatul să nu poată afla de la clientul său ce a declarat anterior. De aceea, avocatului nu îi poate fi restricţionat dreptul de a consulta declaraţiile părţii sau ale subiectului procesual principal pe care îl asistă ori îl reprezintă.

Standardele de acces la dosar aferente dispunerii măsurilor procesuale privative de libertate la nivelul Uniunii Europene prin Directiva 2012/13/CE, cu termen de implementare în dreptul intern 2 iunie 2014, au fost puse în aplicare prin alin. (7) al art. 94 NCPP. În vederea pregătirii apărării, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunoştinţă de întreg materialul dosarului de urmărire penală în procedurile desfăşurate în faţa judecătorului de drepturi şi libertăţi privind măsurile privative sau restrictive de drepturi, la care avocatul participă.

[3] Organul de urmărire penală competentă. Cererea va fi repartizată de către procurorul ierarhic superior, care se va pronunţa prin ordonanţă motivată.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

171. Cerere de recuzare

Domnule Procuror/Procuror-şef/Prim-procuror/Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, vă rog să luaţi act că înţeleg să recuz pe **[3]** _____, pentru următoarele motive **[4]** _____

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Procuror/Procuror-şef/Prim-procuror/Preşedinte al **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Recuzarea este o instituţie de drept procesual, la îndemâna părţilor din procesul penal, prin intermediul căreia un subiect oficial din cadrul organelor judiciare este înlăturat de la rezolvarea unei cauze penale.

Termenul de introducere. Recuzarea se poate solicita, potrivit art. 67 NCPP (atât în cursul urmăririi penale, cât şi în cursul judecăţii, de îndată ce partea sau procurorul au aflat despre existenţa cazului de incompatibilitate.

[2] Titularul cererii. Potrivit legii, cererea de recuzare poate fi făcută de oricare dintre părţile participante la proces (suspect, inculpat, parte vătămată, parte civilă, parte responsabilă civilmente). Astfel, după cum rezultă din dispoziţiile legii, recuzarea se poate face de către părţile din proces, cât şi de procuror[1)].

[3] Persoanele care pot fi recuzate. În cursul urmăririi penale se poate recuza persoana care efectuează cercetarea penală sau procurorul care efectuează ancheta penală, iar în cursul judecăţii se poate recuza procurorul de şedinţă, grefierul, magistratul-asistent, unul dintre judecători ori întreg completul de judecată.

---

1) A se vedea, pentru reglementarea anterioară în care procurorul nu putea formula cerere de recuzare, *I. Neagu*, Drept procesual penal. Partea generală. Tratat, vol. I, Ed. Global Lex, Bucureşti, 2003, p. 301.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

[4] Motivele recuzării. Motivele de recuzare sunt strâns legate de cazurile de incompatibilitate a unuia sau unora dintre subiecţii procesuali oficiali, pentru care legea prevede anumite impedimente în ceea ce priveşte participarea acestuia/acestora la rezolvarea unei cauze penale concrete. Astfel, se interzice persoanei care se află într-unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege de a lua parte la urmărirea penală sau, după caz, la judecarea cauzei, aceasta având obligaţia legală de a se abţine, în caz contrar putând fi recuzată. Chiar dacă se recuză întreaga instanţă, este nevoie să se indice în mod expres, pentru fiecare judecător în parte, cazul de incompatibilitate, sancţiunea fiind inadmisibilitatea. Chiar dacă există o decizie pronunţată în cadrul unui recurs în interesul legii[1)], care prevede că sancţiunea este respingerea ca nefondată a cererii, dispoziţia relevantă interpretată în cauză, art. 52 alin. (5) C.proc.pen. din 1968, a fost modificată ulterior prin Legea nr. 356/2006. Această lege a intrat în vigoare la data de 6.09.2006, a schimbat domeniul de reglementare a art. 52 alin. (5) C.proc.pen. din 1968 şi a introdus alin. (3) şi (4) ale art. 51 C.proc.pen. din 1968. Inadmisibilitatea cererii de recuzare se constata de către completul în faţa căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat, în condiţiile art. 51 alin. (2) şi art. 51 alin. (3) C.proc.pen. din 1968. Ulterior, art. 67 alin. (5) NCPP a preluat această soluţie din vechea reglementare. Art. 67 alin. (2)-(4) NCPP prevede condiţiile de admisibilitate a cererii de recuzare.

Cererea de recuzare se formulează oral sau în scris, cu arătarea, pentru fiecare persoană în parte, a cazului de incompatibilitate invocat şi a temeiurilor de fapt cunoscute la momentul formulării cererii. Nerespectarea condiţiilor prevăzute la alin. (2)-(4) sau formularea unei cereri de recuzare împotriva aceleiaşi persoane pentru acelaşi caz de incompatibilitate cu aceleaşi temeiuri de fapt invocate într-o cerere anterioară de recuzare, care a fost respinsă, atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. Inadmisibilitatea se constată de procurorul sau de completul în faţa căruia s-a formulat cererea de recuzare.

Art. 64 NCPP prevede cazurile de incompatibilitate ale judecătorului, care se vor aplica în mod corespunzător procurorului, organului de cercetare penală, magistratului-asistent, grefierului şi expertului. Judecătorul este incompatibil dacă:

- a fost reprezentant sau avocat al unei părţi ori al unui subiect procesual principal, chiar şi în altă cauză;
- este rudă sau afin, până la gradul al IV-lea inclusiv, ori se află într-una din situaţiile prevăzute de art. 177 NCP (soţ, ascendent sau descendent cu una dintre părţi, cu un subiect procesual principal, cu avocatul ori cu reprezentantul acestora);
- a fost expert sau martor în cauză;
- este tutore sau curator al unei părţi sau al unui subiect procesual principal;

[1)] I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. VI/20.02.2006, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 488 din 6 iunie 2006).

- a efectuat în cauză acte de urmărire penală sau a participat, în calitate de procuror, la orice procedură desfăşurată în faţa unui judecător sau a unei instanţe de judecată;

- există o suspiciune rezonabilă că imparţialitatea judecătorului este afectată;

- face parte din acelaşi complet de judecată cu judecători care sunt soţi, rude sau afini între ei, până la gradul al IV-lea inclusiv, ori se află într-o altă situaţie dintre cele prevăzute la art. 177 NCP.

De asemenea, judecătorul este incompatibil:

- la judecarea aceleiaşi cauze într-o cale de atac sau la rejudecarea cauzei după desfiinţarea ori casarea hotărârii dacă a participat anterior la judecarea unei cauze;

- la procedura de cameră preliminară, la judecata în fond sau în căile de atac dacă a participat, în aceeaşi cauză, ca judecător de drepturi şi libertăţi (chiar şi pentru autorizarea unei unice activităţi prin care s-a dispus restrângerea proporţională a drepturilor şi libertăţilor inculpatului);

- la judecata în fond sau în căile de atac dacă a participat la soluţionarea plângerii împotriva soluţiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată;

- la soluţionarea contestaţiei care s-a pronunţat cu privire la o măsură supusă contestaţiei.

Menţionăm că, potrivit art. 67 alin. (2) teza a II-a NCPP, este inadmisibilă recuzarea judecătorului chemat să decidă asupra recuzării.

Cazurile de incompatibilitate a procurorului, a organului de cercetare penală, a magistratului-asistent şi a grefierului sunt prevăzute de art. 65 NCPP. Dispoziţiile art. 64 alin. (1) lit. a)-d) şi f) se aplică procurorului şi organului de cercetare penală. Dispoziţiile art. 64 alin. (1) se aplică magistratului-asistent şi grefierului. Dispoziţiile art. 64 alin. (2) se aplică procurorului şi magistratului-asistent sau, după caz, grefierului, când cauza de incompatibilitate există între ei sau între vreunul dintre ei şi judecătorul de drepturi şi libertăţi, judecătorul de cameră preliminară sau unul dintre membrii completului de judecată. Procurorul care a participat ca judecător într-o cauză nu poate, în aceeaşi cauză, să exercite funcţia de urmărire penală sau să pună concluzii la judecarea acelei cauze în primă instanţă şi în căile de atac. Potrivit art. 174 alin. (1) NCPP, cazurile de recuzare prevăzute de art. 64 NCPP se aplică în mod corespunzător şi expertului.

[5] Organul competent. În cursul urmăririi penale, asupra cererii de recuzare a persoanei care efectuează cercetarea penală se va pronunţa procurorul care supraveghează cercetarea penală, iar când este îndreptată împotriva procurorului care efectuează ancheta, aceasta se va soluţiona de către procurorul ierarhic superior [art. 69 alin. (1), respectiv art. 70 alin. (1) NCPP]. În cazul în care cererea de recuzare este adresată persoanei care efectuează cercetarea penală, aceasta este obligată să o înainteze, împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 de ore procurorului, fără a întrerupe cursul cercetării penale.

Persoana care a efectuat urmărirea penală nu devine incompatibilă să refacă urmărirea penală, în măsura în care judecătorul de cameră preliminară dispune,

prin încheiere motivată, completarea urmăririi penale, în condiţiile art. 341 alin. (6) lit. b) NCPP sau a art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. b) NCPP.

În cursul judecăţii, recuzarea judecătorului, procurorului, magistratului-asistent sau grefierului se adresează preşedintelui şi se soluţionează de un alt complet, fără participarea celui care este recuzat. Când pentru soluţionarea recuzării nu se poate alcătui completul, aceasta se soluţionează de către instanţa ierarhic superioară.

Judecătorul care a participat la judecarea contestaţiei împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea ori prelungirea măsurii arestării preventive în cursul urmăririi penale nu devine incompatibil să judece o nouă contestaţie, având ca obiect o altă încheiere, prin care s-a dispus, în aceeaşi fază de urmărire penală, cu privire la măsura arestării preventive în aceeaşi cauză[1].

Judecătorul care a soluţionat în cursul urmăririi penale propunerea de arestare preventivă nu devine incompatibil să soluţioneze ulterior, în aceeaşi cauză, cereri care au ca obiect prelungirea arestării preventive[2].

[1] A se vedea, pentru un raţionament similar în vechea reglementare, I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. VII/05.02.2007, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 732 din 30 octombrie 2007).

[2] A se vedea, pentru un raţionament similar în vechea reglementare, I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. 22/12.05.2008, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 311 din 12 mai 2009).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

172. Cerere de strămutare a judecării cauzei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, cer strămutarea judecării cauzei de la instanţa _____ la o altă instanţă în grad egal, pentru următoarele motive **[3]** _____

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie/Curţii de Apel/Curţii Militare de Apel **[4]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Strămutarea este instituţia procesuală prin intermediul căreia se urmăreşte înlăturarea unor situaţii care stânjenesc normala desfăşurarea a unui proces penal la instanţa sesizată cu judecarea acestuia, prin trecerea cauzei la o altă instanţă egală în grad[1)].

Se va arăta instanţa pe rolul căreia se află dosarul spre soluţionare, indiferent de stadiul în care acesta se află (fond, apel, recurs).

De asemenea, potrivit art. 76 NCPP, strămutarea poate fi cerută chiar înaintea sesizării instanţei, în cursul urmăririi penale, de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală. Această formă de strămutare are o denumire legală distinctă ce se raportează la efectul strămutării, constând în desemnarea altei instanţe pentru judecarea cauzei. Procurorul de caz are, astfel, posibilitatea de a pune la dispoziţia instanţei supreme sau curţii de apel competente înscrisuri ce pot demonstra că există indicii de potenţială părtinire a instanţei sau de risc de tulburare a ordinii publice. Acest procuror ar fi şi cel care ar putea să argumenteze cel mai adecvat o astfel de cerere, având oportunitatea ca pe parcursul derulării anchetei să afle circumstanţe relevante ce ar putea determina strămutarea cauzei.

---

1) *G. Antoniu, N. Volonciu, N. Zaharia*, Dicţionar de procedură penală, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, p. 255.

BCU IASI (C) NATIONAL UNIVERSITY LIBRARY

Această strămutare specială se soluţionează în camera de consiliu, nu presupune înştiinţarea părţilor şi nici comunicarea de informaţii de către preşedintele instanţei ierarhic superioare sau de la preşedintele curţii de apel.

Partea interesată sau procurorul de caz au posibilitatea, conform art. 326 NCPP, să solicite, în baza unei cereri motivate pe considerente similare cu cererea de strămutare, trimiterea cauzei aflate în stare de urmărire penală la o altă unitate de parchet. Conducătorul Ministerului Public, precum şi procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, are obligaţia să se pronunţe cu privire la o astfel de cerere prin admiterea sau respingerea acesteia. Chiar dacă art. 326 NCPP prevede că trimiterea cauzei la un alt parchet se face din oficiu, în practică se poate face un referat de către procurorul de caz prin care să se solicite ca procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie să aprecieze cu privire la necesitatea unui astfel de demers.

[2] Titularul cererii. Cererea putea fi făcută de partea interesată, de procuror sau de ministrul justiţiei în reglementarea anterioară. În prezent ministrul justiţiei nu mai are o astfel de posibilitate.

[3] Motivare. Cererea de strămutare trebuie motivată şi însoţită, eventual, de înscrisurile pe care se sprijină, când acestea sunt deţinute de partea care cere strămutarea.

Art. 71 NCPP prevede două cazuri care pot constitui temei al strămutării, respectiv:

- în cazul în care imparţialitatea judecătorilor ar putea fi ştirbită datorită împrejurărilor cauzei sau calităţii părţilor;
- când există pericolul de tulburare a ordinii publice.

Precizăm că, potrivit art. 72 alin. (7) NCPP, strămutarea cauzei nu poate fi cerută din nou, afară de cazul când noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau curţii de apel competente la soluţionarea cererii anterioare sau ivite după aceasta.

[4] Instanţa competentă. Cererea se adresează Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, singura competentă să soluţioneze astfel de cereri, conform art. 71 NCPP, în situaţia în care se solicită strămutarea unei cauze de la o curte de apel competentă teritorial la o altă curte de apel. Strămutarea unei cauze de la un tribunal sau de la o judecătorie se soluţionează de către curtea de apel în circumscripţia cărora se află aceste instanţe. Curtea Militară de Apel este competentă să dispună asupra strămutării unor cauze aflate în competenţa instanţelor militare.

Prin noul Cod de procedură penală s-a exclus situaţia de strămutare motivată de legătura de rudenie cu judecătorii, procurorii, asistenţii judiciari sau grefieri. În funcţie de situaţia concretă, o astfel de împrejurare poate fi valorificată fie ca un motiv de strămutare motivată de afectarea imparţialităţii judecătorilor ca urmare a calităţii părţilor, fie ca un motiv de recuzare în condiţiile art. 64 alin. (1) lit. f) NCPP.

Competenţa materială a curţilor de apel şi a instanţei supreme a rămas aceeaşi în privinţa cererilor de strămutare.

173. Cerere de suspendare a judecării cauzei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, inculpat în dosarul penal nr. ___/_____, aflat pe rol, solicit suspendarea judecăţii cauzei, deoarece sunt grav bolnav şi nu pot participa la judecată. **[3]**

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Preşedinte al **[4]** _____

Comentariu

[1] Natură juridică. Suspendarea judecăţii unei cauze penale este o măsură vremelnică, ce poate fi luată de instanţa de judecată în cazul în care constată, pe baza unei expertize medico-legale, că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată.

[2] Titularul cererii. Singurul care poate formula o cerere de suspendare a judecării cauzei este inculpatul.

[3] Motivul suspendării este cel prevăzut de art. 367 alin. (1) NCPP, şi anume boala gravă de care suferă inculpatul, constatată printr-o expertiză medico-legală, care îl împiedică să participe la judecată.

[4] Instanţa competentă. Cererea de suspendare se adresează şi se rezolvă de către completul de judecată învestit cu judecarea cauzei. Suspendarea se dispune în baza unei încheieri motivate, ce poate fi atacată cu contestaţie în condiţiile art. 367 alin. (4), (5) NCPP.

BCU IAŞI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

174. Cerere de restituire a cauzei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul [2] _____ în calitate de _____, solicit [3] restituirea dosarului procurorului, pentru următoarele motive [4] _____, conform art. ____ NCPP. [5]

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al [6] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Restituirea cauzei de către judecătorul de cameră preliminată este actul procesual prin care, în anumite cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată se desesizează şi restituie dosarul procurorului.

[2] Titularul cererii. Cererea de restituire se poate face de către procuror sau de către inculpat.

[3] Termenul de introducere. În cazul restituirii cauzei bazate pe efectuarea urmăririi penale, cererea se poate formula de către inculpat într-un termen stabilit de judecătorul de cameră preliminară, într-un termen ce nu poate fi mai scurt de 20 de zile de la data comunicării copiei certificate a rechizitoriului, în baza art. 344 alin. (2) NCPP.

[4] Motivele de fapt. Restituirea cauzei la parchet se poate dispune de către judecătorul de cameră preliminară, în cadrul procedurii de cameră preliminară, în condiţiile art. 342-348 NCPP. Dosarul de urmărire penală se restituie la procuror atunci când:

- rechizitoriul este neregulamentar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul de 5 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 345 alin. (2) NCPP, dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecăţii (carenţe grave cu privire la caracterul determinat al acuzaţiei);
- a exclus toate probele administrate în cursul urmăririi penale;

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- procurorul solicită restituirea cauzei, în condiţiile art. 345 alin. (3) NCPP ori nu răspunde în termenul de 5 zile de la comunicarea încheierii judecătorului de cameră preliminară prin care s-a solicitat anterior îndreptarea neregularităţilor rechizitoriului.

[5] Temeiul de drept este dat de art. 346 alin. (3) NCPP, indicându-se lit. a), b) sau c), în funcţie de cauza restituirii.

[6] Instanţa competentă. Cererea se adresează judecătorului de cameră preliminară care se va pronunţa prin încheiere motivată, ce poate fi atacată prin contestaţie la instanţa ierarhic superioară în condiţiile art. 347 NCPP.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

175. Cerere de schimbare a încadrării juridice

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, solicit **[3]** schimbarea încadrării juridice a faptei deduse judecăţii din art._____ în art. ___, pentru următoarele motive **[4]** _____, conform art. 386 NCPP. **[5]**

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Preşedinte al **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Cererea de schimbare a încadrării juridice este o instituţie prin care se modifică încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare, atunci când se constată că aceasta este incorectă, în vederea pronunţării unei hotărâri legale.

[2] Titularul cererii. Pot cere schimbarea încadrării juridice procurorul, persoana vătămată şi părţile.

[3] Termenul de introducere. Schimbarea încadrării juridice poate fi cerută pe tot parcursul procesului, până la încheierea dezbaterilor în fond. Schimbarea încadrării juridice a faptei ce face obiectul actului de sesizare a instanţei, prin încheiere pronunţată înainte de soluţionarea cauzei, nu atrage incompatibilitatea judecătorului care a făcut parte din completul de judecată[1]. Dacă cererea se formulează la un termen anterior dezbaterilor, instanţa s-ar putea pronunţa prin încheiere. Este, însă, nevoie de o argumentaţie prin care instanţa să evite să aprecieze cu privire la vinovăţia inculpatului, existând riscul unei motivări ce ar putea echivala cu o pronunţare anticipată. Există şi posibilitatea (în măsura în care schimbarea de încadrare nu ar conduce la schimbarea competenţei materiale) ca

[1] I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. I/16.01.2006, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 291 din 31 martie 2006).

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

instanţa să ia act prin încheiere de această cerere şi să o rezolve odată cu judecarea în fond, prin hotărârea pe care o pronunţă.

[4] Motivele de fapt. În motivarea cererii se va arăta de ce este necesară schimbarea încadrării juridice a faptei indicate în rechizitoriu, pentru a primi o altă calificare juridică. Această cerere trebuie să se bazeze pe o analiză completă şi complexă a probelor dosarului, demonstrându-se că încadrarea dată faptelor deduse judecăţii este greşită şi că altele sunt dispoziţiile legale aplicabile în cauză.

Astfel, ca urmare a schimbării încadrării juridice, fapta poate constitui un alt tip de infracţiune (de exemplu infracţiune de loviri sau vătămări cauzatoare de moarte în loc de infracţiunea de omor) sau o altă variantă a aceleiaşi infracţiuni (de exemplu furt simplu în loc de furt calificat) ori o altă formă a infracţiunii (de exemplu tentativă în loc de infracţiune consumată)[1].

[5] Temeiul juridic îl constituie prevederile art. 386 NCPP, potrivit cărora „dacă în cursul judecăţii se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanţa este obligată să pună în discuţie noua încadrare şi să atragă atenţia inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau eventual amânarea judecăţii, pentru a-şi pregăti apărarea". Chiar dacă se schimbă încadrarea juridică într-o infracţiune mai uşoară, cererea de schimbare a încadrării juridice trebuie să fie dezbătută în contradictoriu, pentru că apărarea inculpatului se realizează întotdeauna în funcţie de norma de drept incriminatoare. Notificarea acuzaţiei presupune atât o descriere a faptei imputate, cât şi a normei de incriminare. Carenţele formale ale notificării aduc o atingere dreptului individului de a fi informat în mod detaliat cu privire la natura şi cauza acuzaţiei aduse împotriva sa, precum şi dreptului său de a dispune de timpul şi facilităţile necesare pregătirii apărării sale, încălcându-se astfel art. 6 parag. 3 lit. a) şi b) din Convenţia europeană, coroborat cu art. 6 parag. 1, aşa cum s-a reţinut în cauza *Adrian Constantin c. România* din 12.04.2011 a Curţii Europene a Drepturilor Omului.

Art. 386 alin. (1) NCPP preia dispoziţiile anterioare ale art. 334 C.proc.pen. din 1968. Alin. (2) al art. 386 NCPP cuprinde şi dispoziţii legale relevante privind situaţia în care se impune schimbarea încadrării juridice dintr-o infracţiune pentru care acţiunea penală se pune în mişcare din oficiu într-o infracţiune pentru care este necesară plângerea prealabilă. Dacă noua încadrare juridică vizează o infracţiune pentru care este necesară plângerea prealabilă a persoanei vătămate, instanţa de judecată cheamă persoana vătămată şi o întreabă dacă înţelege să facă plângere prealabilă. În situaţia în care persoana vătămată formulează plângere prealabilă, instanţa continuă cercetarea judecătorească, în caz contrar dispunând încetarea procesului penal [dispoziţia anterioară relevantă în materie penală, art. 286 C.proc.pen. din 1968 fiind preluată de art. 297 alin. (2) NCPP].

[6] Instanţa competentă este instanţa învestită cu judecarea cauzei.

---

[1] *G. Antoniu, N. Volonciu, N. Zaharia*, op. cit., p. 249.

BCU "CAROL I" BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ

176. Contestaţie împotriva amenzii judiciare

Domnule Procuror/Preşedinte, [1]

Subsemnatul [2] _____, domiciliat în _____, vă rog să-mi anulaţi/reduceţi [3] amenda judiciară în cuantum de _____, stabilită prin ordonanţa procurorului/ încheierea instanţei nr. ___/___, pentru următoarele motive [4] _____

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Procuror/Preşedinte al [5] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Amenda judiciară este sancţiunea ce poate fi aplicată unor participanţi la procesul penal, de către organul de urmărire penală sau de către instanţa de judecată, în cazul comiterii unei abateri judiciare în cadrul procesului penal.

Astfel, potrivit art. 283 alin. (1) NCPP, se sancţionează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neîndeplinirea în mod nejustificat sau îndeplinirea greşită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum şi a oricăror alte lucrări, dacă prin acestea s-au provocat întârzieri în desfăşurarea procesului penal;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea greşită a îndatoririlor de înmânare a citaţiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum şi neexecutarea mandatelor de aducere.

Abaterea judiciară constând în refuzul de asigurare a apărării este menţionată distinct în alin. (3) al art. 283 NCPP. Avocatul poate refuza să asigure apărarea dacă au fost încălcate drepturile procesuale ale părţii sau subiectului procesual principal respectiv (cum ar fi situaţia în care apărătorul a fost angajat chiar în ziua judecăţii şi solicită un termen pentru pregătirea apărării)[1].

[1] Aşa cum s-a reţinut prin decizia nr. 1962/2003, Secţia penală a I.C.C.J. (*www.scj.ro*).

BCU "ION CREANGĂ" - UNIVERSITY LIBRARY

Se consideră abatere judiciară, conform art. 293 alin. (2) NCPP, şi părăsirea de către martor, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente, fără permisiune sau fără un motiv întemeiat, a locului în care urmează să fie audiate. Este sancţionată în continuare şi lipsa nejustificată a acestora.

Sub sancţiunea aplicării unor amenzi judiciare, martorii, chiar şi cei ameninţaţi sau vulnerabili, au obligaţia de a anunţa schimbarea locuinţei în timpul procesului penal. Această obligaţie este adusă la cunoştinţa martorului cu ocazia primei audieri.

Art. 283 alin. (4) lit. i) NCPP permitea aplicarea unei amenzi judiciare pentru manifestări ireverenţioase. Nu a mai fost menţionată expres categoria profesională avocaţilor, aşa cum se prevedea în reglementarea anterioară. A fost păstrată, însă, dispoziţia conform căreia oricare alte persoane pot fi sancţionate pentru manifestări ireverenţioase.

Aplicarea unei amenzi judiciare poate coexista cu aplicarea unei pedepse penale, în baza art. 283 alin. (6) NCPP. Atitudinea ireverenţioasă poate reprezenta şi infracţiunea de încălcare a solemnităţii şedinţei prevăzute de art. 278 NCP. O astfel de faptă poate atrage şi excluderea din profesia de avocat, în măsura în care Baroul va aprecia că infracţiunea a adus atingere prestigiului profesiei. Întrebuinţarea de cuvinte ori gesturi jignitoare sau obscene de natură să perturbe activitatea instanţei, de către o persoană care participă sau asistă la o procedură ce se desfăşoară în faţa instanţei, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă. Există şi posibilitatea aplicării unei pedepse complementare pe o perioadă de la unu la cinci ani constând în interdicţia exercitării profesiei de avocat în condiţiile art. 67 NCP. Nu se aplică principiul *non bis in idem* pentru că materia penală în accepţiunea art. 4 din Protocolul nr. 7 al Convenţiei europene nu include sancţiunile pecuniare aplicate unui avocat pentru atingerile aduse bunei desfăşurări a activităţii de judecată (aşa cum s-a reţinut în cauza *Putz c. Austria* din 22.02.1996)[1].

Nerespectarea măsurilor de asigurare a ordinii şi solemnităţii şedinţei atrage sancţionarea cu amendă judiciară în condiţiile art. 283 alin. (4) lit. g), h) NCPP. Avocaţii părţilor pot să încalce aceste măsuri dacă susţin cereri, excepţii sau concluzii şi atunci când adresează întrebări părţilor, martorilor şi experţilor.

Art. 283 alin. (4) lit. o), p), q) NCPP sancţionează încălcarea unor obligaţii specifice de cooperare stabilite de art. 142, 147, 152 şi 153 NCPP.

De asemenea, este în continuare, în baza dispoziţiilor art. 283 alin. (4) lit. n) NCPP, sancţionat abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credinţă a drepturilor procesuale şi procedurale de către părţi, reprezentanţii legali ai acestora ori consilierii juridici. O cerere de aplicare a unei amenzi poate fi formulată şi de către o parte din dosar în măsura în care partea cu interese procesuale contrare ar putea fi sancţionată pentru un astfel de comportament.

---

[1] A se vedea, în acest sens, *C. Bîrsan*, Convenţia europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, Vol. I. Drepturi şi libertăţi, Ed. All Beck, Bucureşti, 2005, p. 450, 1155.

[2] Titularul cererii. Împotriva ordonanţei organului de urmărire penală sau, după caz, a încheierii judecătorului de drepturi şi libertăţi, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanţei de judecată prin care s-a aplicat amenda, persoana sancţionată poate formula cerere de anulare sau cerere de reducere a cuantumului amenzii.

[3] Termenul de introducere. Cererea de anulare a amenzii, respectiv solicitarea de reducere a cuantumului acesteia se poate înregistra în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanţei ori încheierii de amendare.

[4] Motivele cererii. Persoana care formulează contestaţia trebuie să arate cauzele pentru care nu este vinovată de fapta imputată de organul care i-a aplicat amenda, justificând cu înscrisuri sau cu alte probe conduita sa; totodată, poate fi criticat cuantumul disproporţionat al amenzii în raport cu vinovăţia sa. De asemenea, se pot învedera circumstanţe ce nu au fost cunoscute la momentul aplicării amenzii. Se poate arăta că, din motive obiective, obligaţia respectivă s-a realizat cu întârziere. Se pot depune şi înscrisuri relevante fie cu privire la justificarea anulării amenzii, fie cu privire la diminuarea amenzii justificate de situaţia financiară precară a petentului.

[5] Organul competent de soluţionare a contestaţiei. Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin ordonanţă va fi soluţionată de judecătorul de drepturi şi libertăţi, prin încheiere. Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin încheiere va fi soluţionată de un alt judecător de drepturi şi libertăţi, respectiv de un alt judecător de cameră preliminară ori de un alt complet, prin încheiere.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

177. Cerere de îndreptare a erorilor materiale

Domnule Comandant/Procuror/Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____, în calitate de _____, în dosarul nr. ___/____, vă rog să dispuneţi îndreptarea erorii materiale din _____, în dosarul nr. ___/___, în sensul _____ **[3]**

Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. ____ NCPP. **[4]**

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Comandant/Procuror/Preşedinte al **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Îndreptarea erorilor materiale este o modalitate de corectare a greşelilor evidente strecurate în cuprinsul unor acte procedurale.

[2] Titularul cererii. Orice parte din procesul penal (suspect, inculpat, persoană vătămată, parte civilă etc.) poate face cerere dacă constată că s-a comis o eroare materială cu consecinţe juridice.

Potrivit art. 278 alin. (1) NCPP, erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se îndreaptă de însuşi organul de urmărire penală, de judecătorul de drepturi şi libertăţi, de judecătorul de cameră preliminară sau de instanţa de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

[3] Motivele de fapt. În cerere trebuie menţionat actul vizat în care s-a comis o eroare materială ce trebuie îndreptată şi în ce sens trebuie îndreptată aceasta.

Potrivit art. 278 alin. (2) NCPP, în vederea îndreptării erorii, părţile pot fi chemate spre a da lămuriri.

[4] Temeiul de drept este dat de dispoziţiile art. 278 NCPP.

[5] Organul competent. Cererea de îndreptare a unor erori materiale se adresează organului de urmărire penală (organul de poliţie sau procurorul) care instrumentează cauza sau judecătorului de drepturi şi libertăţi, judecătorului de cameră preliminară sau instanţa de judecată în funcţie de faza procesuală în care se află dosarul.

BCU IASI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

178. Cerere de apel

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, în dosarul nr. _____/_____ al acestei instanţe, în termen legal. **[3]**

Declar apel

împotriva sentinţei penale nr. **[4]** _____/_____, pe care o consider nelegală şi netemeinică.

Motivele apelului sunt următoarele **[5]:** _____

Solicit admiterea apelului, desfiinţarea în parte/în totalitate a sentinţei şi pronunţarea unei hotărâri temeinice şi legale conform art. 421 pct. 2 NCPP.

Data *Semnătura*, **[6]**

_____ _____

Domnului Preşedinte al **[7]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Apelul este singura cale ordinară[1)] de atac prin care se urmăreşte reexaminarea cauzei şi a judecăţii anterioare.

Apelul are caracter devolutiv, pentru că în această fază procesuală se pot administra probe, fără desfiinţarea hotărârii pronunţate de instanţa de fond. Numai după ce au fost epuizate toate probele cerute de părţi şi încuviinţate, instanţa de apel se pronunţă asupra admiterii sau respingerii apelului.

---

1) Exercitarea în termen a căii ordinare de atac împiedică executarea hotărârii de primă instanţă (cu excepţia anumitor dispoziţii, cum ar fi cele referitoare la menţinerea stării de arest preventiv); hotărârea respectivă nu are caracter definitiv, fiind posibil ca soluţia finală ce va dobândi autoritate de lucru judecat să fie diferită de sentinţa penală pronunţată anterior în cauză.

BCU IAŞI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Titularii apelului. Potrivit art. 409 NCPP, pot face apel:

a) *procurorul* – în ce priveşte latura penală şi latura civilă[1];

b) *inculpatul* – în ce priveşte latura penală şi latura civilă. De asemenea, inculpatul poate face apel împotriva sentinţei de achitare sau de încetare a procesului penal, în ceea ce priveşte temeiurile achitării sau încetării procesului penal;

c) *persoana vătămată* – în ce priveşte latura penală;

d) *partea civilă* şi *partea responsabilă civilmente* – atât sub aspectul laturii penale, cât şi sub aspectul laturii civile. Partea civilă şi partea responsabilă civilmente pot exercita apelul cu privire la latura penală, în măsura în care soluţia pe latura penală a influenţat soluţia pe latura civilă[2];

e) *martorul, expertul, interpretul* şi *apărătorul* – în ce priveşte cheltuielile judiciare, indemnizaţiile cuvenite acestora şi amenzile judiciare aplicate;

f) *orice altă persoană ale cărei drepturi legitime au fost vătămate nemijlocit printr-o măsură sau printr-un act al instanţei*, în ceea ce priveşte dispoziţiile care au provocat asemenea vătămare.

Potrivit art. 409 alin. (2) NCPP, apelul poate fi declarat pentru toate aceste persoane (cu excepţia procurorului) şi de către reprezentantul legal sau de către apărător, iar pentru inculpat şi de către soţul acestuia.

[3] Termenul de apel este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel. Termenul de apel curge de la data comunicării copiei minutei.

În ce priveşte apelul declarat de martor, expert, interpret sau apărător, privitor la cheltuielile judiciare, indemnizaţiile cuvenite acestora şi amenzile judiciare, acesta poate fi exercitat de îndată după pronunţarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare, indemnizaţiile şi amenzile judiciare şi cel mai târziu în 10 zile de la pronunţarea sentinţei prin care s-a soluţionat cauza [art. 410 alin. (2) NCPP].

Pentru persoanele fizice sau juridice ale căror drepturi legitime au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanţei, termenul de apel va curge de la data la care au aflat despre actul sau măsura care a provocat vătămarea [art. 410 alin. (3) NCPP].

În condiţiile art. 270 NCPP, dacă cererea de apel este depusă înăuntrul termenului prevăzut de lege la administraţia locului de deţinere – în cazul celor arestaţi, la unitatea militară – în cazul militarilor sau la oficiul poştal prin scrisoare recomandată, apelul este considerat ca făcut în termen.

Înregistrarea sau atestarea făcută de către administraţia locului de deţinere pe actul depus, recipisa oficiului poştal, precum şi înregistrarea ori atestarea făcută de unitatea militară pe cererea de apel depusă servesc ca dovadă a datei depunerii actului.

---

[1] A se vedea şi considerentele DCC nr. 190/2008 (M.Of. nr. 213 din 20 martie 2008) referitoare la dreptul procurorului de a declara apel, atât cu privire la latura penală, cât şi la cea civilă.

[2] Soluţie legislativă conformă cu DCC nr. 482/2004 (M.Of. nr. 1200 din 15 decembrie 2004).

BCU BUCUREŞTI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dacă cererea de apel a fost comunicată sau transmisă, din necunoaştere ori dintr-o greşeală vădită a expeditorului, înainte de expirarea termenului, unui organ judiciar care nu are competenţă, se consideră că a fost depusă în termen, chiar dacă cererea de apel ajunge la organul judiciar competent după expirarea termenului fixat.

Actele efectuate de procuror sunt considerate ca făcute în termen dacă data la care au fost trecute în registrul de ieşire al parchetului este înăuntrul termenului cerut de lege pentru efectuarea actului. Aceasta regulă nu se aplică, însă, cererii de apel, pentru că nu ar fi justificat să se creeze un avantaj justificat procurorului sub aspectul exercitării căilor de atac.

Nedeclararea apelului în termenul prevăzut de lege atrage decăderea din exercitarea dreptului de a formula apel, cu consecinţa respingerii acestuia ca tardiv introdus [art. 268 alin. (1) NCPP].

Termenul de apel se socoteşte pe zile libere [art. 269 alin. (2) NCPP], fără a se lua în calcul nici ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlineşte. Astfel, partea care declară apel are la dispoziţie 12 zile. Dacă ultima zi a termenului cade într-o zi nelucrătoare, acesta se prelungeşte până la sfârşitul primei zile lucrătoare care urmează [art. 269 alin. (4) NCPP].

A fost înlăturat remediul procesual al exercitării căilor de atac peste termen. Partea ce nu a exercitat apelul în termen are posibilitatea de a solicita repunerea în termen în condiţiile art. 411 NCPP. Repunerea în termen implică existenţa unor motive temeinice ce au determinat întârzierea exercitării căii de atac[1]. Termenul de exercitare de 10 zile aferent depunerii cererii de repunere în termen curge, însă, de la momentul încetării cauzei temeinice de împiedicare.

[4] Obiectul apelului. Potrivit art. 408 NCPP, pot fi atacate cu apel sentinţele pronunţate în primă instanţă, cu excepţia sentinţelor pronunţate în materia executării hotărârilor penale, precum şi cele privind reabilitarea.

Încheierile pronunţate în primă instanţă pot fi atacate cu apel numai odată cu fondul [art. 408 alin. (2) NCPP]. Printre asemenea încheieri se pot menţiona: încheierile prin care se dispun anumite măsuri procesuale, încheieri prin care se dispun măsuri pentru buna administrare a justiţiei (respectiv admiterea sau respingerea judecării împreună a mai multor cauze pe motiv de indivizibilitate sau conexitate) etc.

Instituirea procedurii camerei preliminare a condus în mod inevitabil la înlăturarea opţiunii instanţei de apel de a dispune restituirea cauzei la procuror în vederea refacerii urmăririi penale. Au fost restrânse şi situaţiile de rejudecare a cauzei de către prima instanţă ca urmare a restrângerii cauzelor de nulitate absolută prin noua reglementare a acestora din art. 281 NCPP.

[5] Motivele apelului. Apelul se formulează şi se motivează în scris aşa cum rezultă din dispoziţiile art. 412 NCPP. Nu mai există posibilitatea expresă de motivare

[1] Pentru detalii în acest sens, a se vedea *G.Gr. Theodoru*, op. cit., p. 634-635.

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" LIBRARY

orală a apelului, prevăzută anterior de art. 374 C.proc.pen. din 1968. Motivarea orală a apelului, cu ocazia judecării căii de atac, nu atrage însă nicio sancţiune procedurală. Instanţa de apel se va pronunţa asupra tuturor motivelor de apel invocate, aşa cum prevede art. 420 alin. (10) NCPP, nefiind restrânsă motivarea doar cu privire la motivele învederate în condiţiile art. 412 alin. (4) NCPP. Instanţa de apel este, de asemenea, obligată să se pronunţe şi cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

[6] Semnătura. Cererea de apel se semnează de persoana care face declaraţia. Pentru persoanele care nu pot semna cererea poate fi atestată de un grefier de la instanţa a cărei hotărâre se atacă sau de apărător.

Potrivit art. 412 alin. (3) NCPP, cererea de apel nesemnată ori neatestată poate fi confirmată în instanţă de parte ori de reprezentantul ei la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită.

[7] Instanţa competentă. În noul Cod de procedură penală apelul a devenit singura cale ordinară de atac ce poate fi exercitată împotriva tuturor hotărârilor pronunţate în primă instanţă. Curtea Militară de Apel şi curţile de apel sunt, de regulă, competente să soluţioneze apelul [cu excepţia apelurilor formulate împotriva hotărârilor penale pronunţate de curţile de apel şi de secţia penală a instanţei penale, în condiţiile art. 40 alin. (2) NCPP].

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

179. Cerere de recurs în casaţie

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, cu domiciliul/reşedinţa în _____, în calitate de _____, în dosarul nr. ____/____ al _____, în termen legal, **[3]**

Declar recurs în casaţie

împotriva **[4]** _____, nr. ___/_____, pronunţate de _____ **[5]**

Consider hotărârea netemeinică şi nelegală pentru următoarele motive **[6]** _____ şi vă rog să-mi admiteţi recursul, să casaţi hotărârea şi să procedaţi la aplicarea corectă a legii.

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie **[7]** _____

Comentariu

[1] Natură juridică. Recursul în casaţie este o cale extraordinară de atac, destinată a repara erori de drept limitativ prevăzute de lege existente în deciziile pronunţate de către curţile de apel. Recursul în casaţie este o cale de atac exclusiv de *drept*. Instanţa supremă va verifica decizia curţii de apel, strict pentru probleme de aplicare nelegală a legii, pentru chestiuni de drept şi pentru motive bine determinate[1]. Recursul în casaţie reprezintă o cale extraordinară de atac, bazată exclusiv pe motivele de drept prevăzute de art. 438 alin. (1) pct. 1, 7, 8, 11 şi 12 NCPP, aflată în competenţa exclusivă a instanţei supreme [art. 40 alin. (3) teza I NCPP]. Se asigură, astfel, o practică unitară la nivelul curţilor de apel în limitele oferite de motivele de recurs în casaţie şi hotărârile menţionate de art. 434 alin. (1) şi (2) NCPP.

[1] A se vedea în acest sens, cu privire la calea de atac a recursului în reglementarea anterioară, *I. Neagu*, Tratat, vol. II, p. 233.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Titularul recursului. Pot formula recurs părţile sau procurorul în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanţei de apel. Persoana vătămată nu are calitatea de parte, în conformitate cu art. 32 alin. (2) NCPP, interpretat *per a contrario*, fiind doar subiect procesual principal, ca şi suspectul.

Conform art. 436 NCPP, pot formula cerere de recurs în casaţie:

- procurorul, în ceea ce priveşte latura penală şi latura civilă [recursul în casaţie exercitat de procuror împotriva hotărârilor prin care s-a dispus achitarea inculpatului nu poate avea însă ca scop obţinerea condamnării acestuia de către instanţa de recurs în casaţie, aşa cum prevede expres art. 434 alin. (3) NCPP];
- inculpatul, în ceea ce priveşte latura penală şi latura civilă, împotriva hotărârilor prin care s-a dispus condamnarea, renunţarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei ori încetarea procesului penal;
- partea civilă şi partea responsabilă civilmente, în ceea ce priveşte latura civilă, iar referitor la latura penală, în măsura în care soluţia din această latură a influenţat soluţia în latura civilă.

Pentru a se evita supraîncărcarea instanţei supreme cu cereri de recurs formulate în mod nejustificat inculpatul, partea civilă şi partea responsabilă civilmente pot formula cerere de recurs în casaţie numai prin intermediul unui avocat care poate pune concluzii în faţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. O astfel de prevedere legală este justificată în condiţiile în care doar avocaţii cu o anumite vechime pot pleda în faţa instanţei supreme.

Până la închiderea dezbaterilor la instanţa de recurs, părţile şi procurorul îşi pot retrage recursul în casaţie declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deţinere, printr-o declaraţie atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de deţinere. Declaraţia de retragere se poate face fie la instanţa a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanţa de recurs. Recursul în casaţie declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

Reprezentanţii legali pot retrage recursul în casaţie cu respectarea, în ceea ce priveşte latura civilă, a condiţiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage recursul în casaţie declarat personal sau de reprezentantul său legal.

Decizia instanţei de apel prin care a fost respins apelul nu poate fi atacată cu recurs în casaţie de persoanele care nu au exercitat calea de atac a apelului ori când apelul acestora a fost retras. Se respectă regula că o parte ce a achiesat implicit la sentinţa pe fond nu poate să conteste ulterior soluţia dată în apel, mai ales că efectul extensiv al apelului nu poate opera decât în favoarea intimatului respectiv.

[3] Termenul de recurs este, potrivit art. 435 NCPP, de 30 zile de la data comunicării deciziei instanţei de apel.

[4] Obiectul recursului. Potrivit dispoziţiilor art. 434 NCPP, pot fi atacate cu recurs în casaţie deciziile pronunţate de curţile de apel, ca instanţe de apel, cu excepţia deciziilor prin care s-a dispus rejudecarea cauzelor.

Nu pot fi atacate cu recurs în casaţie [recursul în casaţie formulat împotriva unei astfel de hotărâri se respinge pe cale administrativă în condiţiile art. 439 alin. (4[1]) NCPP]:

- hotărârile pronunţate după rejudecarea cauzei ca urmare a admiterii cererii de revizuire;
- hotărârile de respingere a cererii de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă;
- hotărârile pronunţate în materia executării pedepselor şi a reabilitării;
- hotărârile pronunţate în materia reabilitării;
- soluţiile pronunţate cu privire la infracţiuni pentru care acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;
- soluţiile pronunţate ca urmare a aplicării procedurii privind recunoaşterea învinuirii;
- hotărârile pronunţate ca urmare a admiterii acordului de recunoaştere a vinovăţiei.

[5] Elemente obligatorii ale cererii de recurs. Conform art. 437 NCPP, cererea de recurs în casaţie se formulează în scris şi va cuprinde:

- numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa părţii, numele, prenumele şi domiciliul profesional al avocatului sau, după caz, numele şi prenumele procurorului care exercită recursul în casaţie, precum şi organul judiciar din care acesta face parte;
- indicarea hotărârii care se atacă;
- indicarea cazurilor de recurs în casaţie pe care se întemeiază cererea şi motivarea acestora;
- semnătura persoanei care exercită recursul în casaţie şi/sau semnătura avocatului.

La cererea de recurs în casaţie se pot ataşa înscrisuri relevante, acestea fiind singurele mijloace de probă ce se pot administra în această faza extraordinară de atac.

În reglementarea anterioară, având în vedere formularea art. 385[10] C.proc.pen. din 1968, doctrina[1)] a arătat că motivarea recursului era obligatorie, nemotivarea acestuia conducând la anularea recursului declarat (nulitate relativă).

În principiu, motivele de recurs nu pot fi decât motivele de drept, expres determinate de lege. Ele nu pot consta în erori de fapt. Motivele de recurs sunt clasificate în motive formale (sau de procedură) şi motive substanţiale (sau de judecată)[2)].

[6] Motive de recurs în casaţie sunt următoarele, conform art. 438 alin. (1) pct. 1, 7, 8, 11 şi 12 NCPP:

- nerespectarea dispoziţiilor privind competenţa după materie sau după calitatea persoanei în cursul judecăţii, atunci când judecata a fost efectuată de o instanţă

---

1) *I. Neagu*, Tratat, vol. II, p. 239.

2) Idem, p. 239-250.

BCU "CAROL I" - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

inferioară celei legal competente [unicul motiv procedural de recurs şi cauză de nulitate absolută în baza art. 281 alin. (1) lit. b) NCPP];

- condamnarea inculpatului pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală (motiv de recurs ce trebuie interpretat prin prisma art. 3 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, incluzând astfel şi situaţiile în care o faptă nu constituie infracţiune ca urmare a lipsei unui element constitutiv ale infracţiunii, inclusiv al vinovăţiei);

- în mod greşit, s-a dispus încetarea procesului penal;

- nu s-a constatat graţierea sau în mod greşit s-a constatat că pedeapsa aplicată condamnatului a fost graţiată;

- aplicarea unor pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege.

Aceste cinci situaţii ce permit exercitarea recursului în casaţie pot constitui temei de casare doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deşi au fost invocate, au fost respinse sau instanţa a omis să se pronunţe asupra lor.

Este de recomandat să se invoce în cererea de recurs în casaţie toate potenţialele motive de casare, în măsura în care cazul de casare permite o argumentaţie minimală. În cazul în care cererea de recurs în casaţie a fost respinsă, partea sau procurorul care a declarat recursul în casaţie nu mai poate formula o nouă cerere împotriva aceleiaşi hotărâri, indiferent de motivul invocat. Recurentul este sancţionat pentru lipsa sa de diligenţă prin respingerea unei cereri de recurs în casaţie ca inadmisibilă, chiar dacă pe fond cererea de recurs în casaţie ulterioară ar fi întemeiată.

Motivarea recursului în casaţie este esenţială, pentru că lipsa motivării atrage respingerea recursului în casaţie ca inadmisibil prin încheiere definitivă de către un judecător din cadrul instanţei supreme, în faza analizei admisibilităţii în principiu a cererii.

[7] Instanţa competentă. În baza art. 439 NCPP, cererea de recurs, împreună cu înscrisurile anexate, se depun, însoţite de copii pentru procuror şi părţi, la instanţa a cărei hotărâre se atacă. Preşedintele acestei instanţe ori judecătorul delegat de către acesta va comunica procurorului şi părţilor copii de pe cererea de recurs în casaţie şi celelalte înscrisuri doveditoare, cu menţiunea că se pot depune concluziile scrise în termen de 10 zile de la primirea comunicărilor, la aceeaşi instanţă. Nedepunerea de către părţi şi procuror de concluzii scrise nu împiedică judecarea recursului în casaţie. În termen de 5 zile de la depunerea concluziilor scrise sau de la expirarea termenului de depunere a acestora, preşedintele instanţei sau judecătorul delegat de către acesta va înainta Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie dosarul cauzei cererea de recurs în casaţie, înscrisurile anexate, dovezile de comunicare efectuate, precum şi, după caz, concluziile scrise.

În cazul în care cererea de recurs în casaţie nu este formulată prin intermediul unui avocat care poate pune concluzii în faţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sau este formulată împotriva unei hotărâri prevăzute la art. 434 alin. (2) NCPP (exceptate de la exercitarea recursului în casaţie), preşedintele instanţei sau

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

judecătorul delegat de către acesta restituie părţii, pe cale administrativă, cererea de recurs în casaţie.

Recursul în casaţie implică şi analiza admisibilităţii în principiu a cererii de recurs în casaţie. Aceasta se realizează în camera de consiliu de un complet format dintr-un judecător din cadrul instanţei supreme, după depunerea raportului magistratului-asistent şi atunci când procedura de comunicare este legal îndeplinită. Respingerea cererii de recurs în casaţie se dispune prin încheiere definitivă.

Dacă se dispune admiterea în principiu a cererii, cauza va fi trimisă către alt complet care se va pronunţa cu privire la caracterul fondat al acesteia şi va verifica exclusiv legalitatea hotărârii atacate.

Se poate suspenda executarea pedepsei, cu obligarea respectării de către condamnat a uneia dintre obligaţiile prevăzute de art. 215 alin. (1) şi (2) NCPP. Nerespectarea acestor obligaţii va atrage reluarea executării pedepsei.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

180. Contestaţie în anulare

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, în dosarul nr. ____/____ al _____, în termen legal **[3]**, formulez prezenta

Contestaţie în anulare

împotriva hotărârii nr. **[4]** ____/_____, a _____, pentru următoarele motive **[5]** _____

Vă rog să-mi admiteţi contestaţia în anulare, să desfiinţaţi hotărârea, să rejudecaţi cauza şi să pronunţaţi o nouă hotărâre care să fie legală şi temeinică, în temeiul art. 432 NCPP.

Conform art. 430 NCPP, solicit suspendarea executării hotărârii, până la soluţionarea prezentei contestaţii.

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia în anulare este o cale extraordinară de atac, de anulare şi de retractare, exercitată împotriva hotărârilor penale definitive pronunţate cu încălcarea legii în îndeplinirea unor acte procedurale.

[2] Titularul cererii. Contestaţia în anulare poate fi formulată de oricare dintre părţile din proces (inculpat, parte civilă sau parte responsabilă civilmente), de persoana vătămată şi de către procuror.

[3] Termenul de introducere. Potrivit art. 428 NCPP, contestaţia în anulare, pentru motivele arătate în art. 426 lit. a) şi c)-h) NCPP, poate fi introdusă în 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoştinţă de hotărârea a cărei anulare se cere.

BCU "MIHAI EMINESCU" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Contestaţia pentru cazul prevăzut în art. 426 lit. b) şi i) NCPP poate fi introdusă oricând.

[4] Obiectul contestaţiei îl reprezintă, potrivit art. 426 NCPP, hotărârile penale definitive.

Potrivit art. 430 NCPP, până la soluţionarea contestaţiei în anulare, instanţa, cu luarea în prealabil a concluziilor procurorului, poate dispune suspendarea executării hotărârii a cărei anulare se cere.

[5] Motivele contestaţiei. Motivele pentru care se poate face contestaţie în anulare sunt limitativ prevăzute de art. 426 NCPP, respectiv:

a) *când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părţi.* Acest motiv este justificat de dreptul pe care îl au părţile de a fi prezente la şedinţele de judecată, ceea ce face să funcţioneze din plin dreptul la apărare, având posibilitatea ca, de pe poziţii egale, să susţină apărările lor şi să le combată pe cele ale părţilor adverse din proces. De aceea se impune ca procedura de citare să fie legală;

Motivul de contestaţie în anulare analizat vizează neîndeplinirea legală a procedurii de citare la termenul la care se judecă pricina la instanţa de apel. Încălcarea procedurii de citare poate consta în: omisiunea citării, emiterea unei citaţii fără menţiunile esenţiale pe care aceasta trebuie să le cuprindă, lipsa de la dosar a dovezii de înmânare a citaţiei (procesul-verbal încheiat de factorul poştal sau agentul procedural) sau existenţa unei dovezi care nu este conformă cu cerinţele legii (spre exemplu citaţia se înmânează altei persoane ce nu are niciun grad de rudenie cu cel citat ori se afişează în alt loc decât cel prevăzut de lege; atunci când citarea se face la locul de muncă, partea citată trebuie să ia act şi să semneze personal de primire, altfel nu se consideră procedura de citare legal îndeplinită; la fel şi pentru bolnavii internaţi în spital, deţinuţii, militari încazarmaţi, trebuie respectate regulile referitoare la înmânarea şi semnarea cu titlu personal a dovezii de citare).

Nelegalitatea procedurii de citare nu poate fi invocată decât de partea nelegal citată, neputându-se invoca citarea nelegală a unei altei părţi (spre exemplu inculpatul nu poate invoca necitarea părţii civile).

De asemenea, nu poate exercita contestaţie în anulare partea care a fost prezentă la mai multe termene anterioare, dar a lipsit la judecata apelului, pentru că a avut termen în cunoştinţă şi nu se mai impunea citarea, afară de militarii încazarmaţi ori deţinuţii pentru care legea prevede citarea la fiecare termen;

b) când partea, deşi legal citată în apel, a fost în imposibilitate de a se prezenta şi de a înştiinţa instanţa despre această imposibilitate. Cerinţa legii este cumulativă, adică nu este suficient să se facă dovada imposibilităţii prezentării la proces, ci trebuie probată şi imposibilitatea de a încunoştinţa instanţa despre această situaţie.

Astfel de cazuri de imposibilitate pot fi următoarele: o boală gravă, un accident, întreruperea circulaţiei într-o anumită zonă şi a mijloacelor de comunicaţie telefonică sau telegrafică din cauza unor inundaţii, înzăpeziri etc.

c) *când inculpatul a fost condamnat, deşi existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal.* Devine astfel posibil ca prima instanţă să analizeze din nou dacă au fost ignorate aceste cauze de încetare de către un alt complet din cadrul aceleiaşi instanţe;

Pentru a se putea reţine acest caz de contestaţie în anulare legea prevede cerinţa existenţei la dosar a unor probe cu privire la cauza de încetare a procesului penal, această cerinţă urmând a fi interpretată în funcţie de cauza de încetare a procesului penal cu privire la care instanţa trebuie să se pronunţe.

d) *când hotărârea a fost pronunţată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterea pe fond a procesului* (fost motiv de recurs în reglementarea anterioară);

e) *când instanţa nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate* (fost motiv de recurs în reglementarea anterioară);

f) *când judecata a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii* [fost motiv de recurs în reglementarea anterioară şi motiv de nulitate absolută conform art. 281 alin. (1) lit. d) şi e) NCPP];

g) *când judecata a avut loc în lipsa avocatului, când asistenţa juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii* [fost motiv de recurs în reglementarea anterioară şi motiv de nulitate absolută conform art. 281 alin. (1) lit. f) NCPP];

h) *când şedinţa de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel* [fost motiv de recurs în reglementarea anterioară şi motiv de nulitate absolută conform art. 281 alin. (1) lit. c) NCPP];

i) *când instanţa nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă*;

j) *când împotriva unei persoane s-au pronunţat două hotărâri definitive pentru aceeaşi faptă.* Pentru a se putea invoca acest motiv de contestaţie în anulare trebuie să fie îndeplinite două condiţii cumulative: să existe o hotărâre penală definitivă şi să existe identitate de obiect şi persoană, adică în cadrul celei de-a doua judecăţi să fie vorba de aceeaşi persoană inculpată care a mai fost judecată, iar obiectul cauzei să-l constituie aceeaşi faptă sau aceleaşi fapte pentru care inculpatul a mai fost judecat.

[6] Instanţa competentă. Contestaţia în anulare se introduce la instanţa care a pronunţat hotărârea a cărei anulare se cere, iar pentru cazul prevăzut la art. 426 lit. i) NCPP, la instanţa la care a rămas definitivă ultima hotărâre.

Admiterea în principiu şi procedura de judecare din noul Cod de procedură penală sunt similare cu cele din Codul de procedură penală din 1968.

181. Revizuire

181a. Revizuirea cerută în baza art. 453 NCPP

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, în dosarul nr. ____/____ al _____, în termen legal **[3]**

formulez prezenta cerere de revizuire

a hotărârii penale nr. **[4]** ___/_____, pronunţate de _____, pentru următoarele motive **[5]** _____

Solicit admiterea cererii de revizuire, desfiinţarea hotărârii atacate, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri temeinice şi legale.

Data *Semnătura*

, _____ _____

Domnului Preşedinte al **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Revizuirea este o cale extraordinară de atac, de retractare, exercitată împotriva hotărârilor penale definitive, pe temeiul unor împrejurări esenţiale ce nu au fost cunoscute de instanţă la soluţionarea cauzei.

[2] Titularul cererii. Potrivit art. 455 alin. (1) NCPP, revizuirea poate fi cerută de oricare parte din proces, în limitele calităţii sale procesuale, precum şi de către un membru de familie al condamnatului, chiar şi după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea persoanei condamnate.

De asemenea, potrivit art. 455 alin. (2) NCPP, procurorul poate din oficiu să ceară revizuirea laturii penale a hotărârii.

BCU Cluj / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[3] Termenul de introducere. Detaliile cu privire la termenul de introducere a cererii de revizuire sunt menţionate de către art. 457 NCPP. Cererea de revizuire în favoarea condamnatului se poate face oricând, chiar după ce pedeapsa a fost executată sau considerată executată ori după moartea condamnatului. În situaţia admiterii unei excepţii de neconstituţionalitate relevantă pentru cauză, cererea de revizuire poate fi formulată în termen de un an de la data publicării Deciziei Curţii Constituţionale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui faţă de care s-a încetat procesul penal se poate face în termen de 3 luni (chiar şi în cazul în care procurorul se sesizează din oficiu), care curge:

- în cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) NCPP, când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea sau de la data când aceasta a luat cunoştinţă de împrejurările pentru care constatarea infracţiunii nu se poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora;
- în cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) NCPP, dacă sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale;
- în cazul prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. e) NCPP, de la data când hotărârile ce nu se conciliază au fost cunoscute de persoana care face cererea.

Revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mişcare a acţiunii penale sau continuarea procesului penal.

[4] Obiectul revizuirii. Sunt supuse revizuirii hotărârile judecătoreşti definitive, atât cu privire la latura penală, cât şi cu privire la latura civilă.

Precizăm că sunt supuse revizuirii numai hotărârile judecătoreşti care conţin o rezolvare a fondului cauzei, deoarece prin această cale extraordinară de atac se tinde la înlăturarea erorilor de fapt pe care le conţin aceste hotărâri; or, asemenea erori pot fi întâlnite numai în hotărârile care rezolvă fondul cauzei[1)]. Cu alte cuvinte, nu sunt supuse revizuirii hotărârile prin care nu se rezolvă fondul cauzei, cum ar fi: încheierile date pe parcursul judecăţii, sentinţele de dezînvestire, hotărârile prin care se admite sau se respinge o cerere de recuzare, hotărârile prin care se soluţionează cererea de întrerupere a executării pedepsei etc.

[5] Motivele de revizuire. Cererea de revizuire trebuie să se refere la unul din cazurile limitativ prevăzute de art. 453 alin. (1) NCPP, respectiv:

a) *descoperirea unor fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanţă la data soluţionării cauzei şi care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunţate în cauză (motiv ce poate fi invocat doar în favoarea persoanei condamnate)*. Revizuentul,

---

[1)] A se vedea şi Decizia nr. XVII/2007, pronunţată de Secţiile Unite ale I.C.C.J., prin care s-a statuat asupra faptului că este inadmisibilă cererea de revizuire îndreptată împotriva unei hotărâri judecătoreşti definitive pronunţată în temeiul art. 278[1] alin. (8) lit. a) şi b) C.proc.pen. din 1968.

în cererea sa, trebuie să prezinte fapte şi împrejurări noi, pe care le-a descoperit ulterior pronunţării hotărârii definitive, şi să indice şi mijloace de probă cu care să dovedească cele susţinute;

Din analiza dispoziţiilor art. 453 alin. (1) lit. a) NCPP, rezultă că revizuirea pe acest temei este dublu condiţionată, în sensul că trebuie să fie vorba de fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanţă la data soluţionării cauzei şi aceste fapte sau împrejurări noi să fie de natură a dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, încetare a procesului penal, de condamnare, de renunţare la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei.

În literatura de specialitate şi în practica judiciară, prin *fapte sau împrejurări* se înţelege probele propriu-zise, adică elementele de fapt cu caracter informativ cu privire la ceea ce trebuie dovedit în calea de atac a revizuirii[1)].

Descoperirea faptelor sau împrejurărilor noi trebuie corelată cu necunoaşterea acestora de către instanţa de judecată, indiferent dacă acestea au fost sau nu cunoscute de părţi; aşadar, legea nu-i atribuie expresiei „s-au descoperit" sensul necunoaşterii nici de părţi şi nici de instanţă, ci numai al necunoaşterii de către instanţă.

În ceea ce priveşte a doua condiţie, referitoare la faptele şi împrejurările „noi", acestea trebuie să poată dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, încetare a procesului penal sau de condamnare.

Hotărârile definitive prin care se condamnă o persoană ce nu este autorul infracţiunii, o altă persoană utilizând, în mod fraudulos, identitatea celui condamnat, sunt supuse acestui caz de revizuire[2)].

b) *hotărârea a cărei revizuire se cere s-a întemeiat pe declaraţia unui martor, opinia unui expert sau pe situaţiile învederate de un interpret, care a săvârşit infracţiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influenţând astfel soluţia pronunţată*;

Referitor la acest al doilea caz de revizuire, se impune precizarea că trebuie întrunite cumulativ mai multe condiţii, şi anume:

- să se fi săvârşit o infracţiune de mărturie mincinoasă de către un martor, expert sau interpret, în cauza a cărei revizuire se cere;

- mărturia mincinoasă să fi condus la pronunţarea unei hotărâri care s-a întemeiat pe declaraţia unui martor, opinia unui expert sau pe situaţiile învederate de un interpret şi această împrejurare a influenţat soluţia pronunţată;

- mărturia mincinoasă să se poată dovedi prin anumite mijloace de probaţiune prevăzute de lege, cum ar fi hotărârea definitivă de condamnare pentru mărturie mincinoasă ori emiterea unei ordonanţe de către procuror, dacă prin acestea s-a stabilit fapta de mărturie mincinoasă, dar nu s-a mai dispus trimiterea în judecată din anumite motive (fiind însă posibilă dovedirea acestui fapt în cadrul

---

1) *I. Neagu*, Tratat, vol. II, p. 289.

2) I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. 9/06.06.2011, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 717 din 12 octombrie 2011).

BCU "I. Creangă" UNIVERSITY LIBRARY

procedurii de revizuire dacă nu s-au putut pronunţa pe fond nici instanţa şi nici procurorul)[1].

c) *declararea ca fals a unui înscris care a influenţat soluţia pronunţată în cauză.* Pentru a fi admisă cererea de revizuire pe acest temei se cere a fi întrunite mai multe condiţii cumulative:

- în primul rând, existenţa unui înscris fals;
- acest înscris fals să fi *influenţat soluţia pronunţată în cauză*;
- caracterul fals al actului să fie dovedit prin hotărâre judecătorească sau prin ordonanţă a procurorului (fiind însă posibilă dovedirea acestui fapt în cadrul procedurii de revizuire dacă nu s-au putut pronunţa pe fond nici instanţa şi nici procurorul)[2].

d) *comiterea unei infracţiuni de către un membru al completului de judecată, procuror ori de către persoana care a efectuat acte de urmărire penală, împrejurare care a influenţat soluţia pronunţată în cauză.* Pentru acest caz de revizuire se cere îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiţii:

- existenţa unui subiect activ circumstanţiat al infracţiunii, respectiv un judecător din completul care a pronunţat hotărârea a cărei revizuire se cere, procurorul sau un organ de cercetare penală;
- infracţiunea comisă să influenţeze soluţia pronunţată în cauza a cărei revizuire se cere.

Dovada săvârşirii faptei ilicite de către persoanele mai sus menţionate ar trebuie să se realizeze prin hotărâre definitivă de condamnare sau prin ordonanţa procurorului, dacă prin aceasta s-a dispus asupra fondului cauzei, aşa cum cer dispoziţiile art. 454 alin. (1) NCPP [în condiţiile art. 454 alin. (2) NCPP, fiind posibilă şi dovada distinctă în cadrul procedurii de revizuire].

e) *când două sau mai multe hotărâri judecătoreşti definitive nu se pot concilia.* Pentru cazul de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. e) NCPP se cere îndeplinirea cumulativă a două condiţii, şi anume:

- să existe două sau mai multe hotărâri penale definitive;
- hotărârile să nu se poată concilia, în sensul că, datorită datelor şi dispoziţiilor pe care le conţin, acestea se exclud reciproc[3].

f) *hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală ce a fost declarată neconstituţională după ce hotărârea a devenit definitivă, în situaţia în care consecinţele încălcării dispoziţiei constituţionale continuă să se producă şi nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunţate.*

Acest caz, ca şi cel legat de existenţa unor împrejurări noi, poate fi invocat ca motiv de revizuire numai în favoarea persoanei condamnate sau a celei faţă de care s-a dispus renunţarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei.

---

[1] A se vedea, în acest sens, *M. Udroiu*, op. cit., p. 414.

[2] Idem, p. 415.

[3] *I. Neagu*, Tratat, vol. II, p. 298.

BCU IAŞI - CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

Cazul prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. a) NCPP constituie motiv de revizuire dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de condamnare, de renunţare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal, iar cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) şi f) constituie motive de revizuire dacă au dus la pronunţarea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.

[6] Instanţa competentă. Conform art. 458 NCPP, competentă să soluţioneze cererea de revizuire este instanţa care a judecat cauza în primă instanţă, iar în cazul de revizuire bazat pe existenţa unor hotărâri ce nu se pot concilia, competenţa se stabileşte în conformitate cu dispoziţiile art. 44 NCPP, adică este competentă instanţa care a fost prima sesizată, când hotărârile au fost pronunţate de instanţe egale în grad, şi instanţa în grad superior, dacă hotărârile au fost pronunţate de instanţe de grade diferite.

Instanţa care a judecat cauza în primă instanţă rămâne competentă să soluţioneze cererea de revizuire, chiar şi în situaţia în care, la momentul introducerii cererii, datorită modificării legii procesual penale, aceasta nu mai avea competenţa de a judeca fondul cauzei în primă instanţă[1)].

Procurorul poate fi obligat să efectueze cercetări doar ulterior admiterii în principiu a cererii de revizuire, în măsura în care situaţia de fapt nu s-ar putea stabili în mod direct de către instanţă sau dacă verificările efectuate de către instanţă ar determina întârzieri mari ale procesului penal.

Revizuirea exclusiv cu privire la latura civilă se va cere doar la instanţa civilă [art. 453 alin. (2) NCPP].

1) A se vedea, în acest sens, I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. XXX/2006 (M.Of. nr. 725 din 26 octombrie 2007).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

181b. Revizuirea întemeiată pe art. 465 NCPP

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, în termen legal **[3]**, solicit

Revizuirea

hotărârii penale nr. ___/_____, pronunţate de _____, datorită constatării, prin hotărârea definitivă a Curţii Europene a Drepturilor Omului nr. ___/_____ sau datorită scoaterii cauzei de pe rol ca urmare a soluţionării amiabile a acesteia, a încălcării, prin hotărârea supusă revizuirii, a dreptului meu la _____, prevăzut de art. ___ din Convenţia europeană.

Învederez instanţei că _____ **[4]**

De asemenea, solicit suspendarea hotărârii atacate, în baza art. 465 NCPP.

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Preşedinte al **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Revizuirea prevăzută de art. 465 NCPP este o cale extraordinară[1)] de atac, de retractare, exercitată împotriva hotărârilor penale definitive ale instanţelor române, prin care se solicită anularea acestora ca urmare a pronunţării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a unei hotărâri definitive prin care a constatat o încălcare a unui drept prevăzut de Convenţia europeană, dacă consecinţele grave ale acestei încălcări continuă să se producă şi nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunţate.

Această cale extraordinară de atac şi, mai ales, hotărârile care se pronunţă în urma exercitării ei au mai mult un caracter reparatoriu, moral şi material, pentru cel care exercită revizuirea.

[1)] Calea extraordinară de atac implică doar anumite cazuri strict determinate de nerespectarea normelor de drept substanţial sau procedural ori de erori de fapt şi nu suspendă executarea hotărârii respective, ce are caracter definitiv şi se bucură de autoritate de lucru judecat (*G.Gr. Theodoru*, op. cit., p. 619).

BCU "CAROL I" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[2] Titularul cererii. Potrivit art. 465 alin. (2) NCPP, pot cere revizuirea:
a) persoana al cărei drept a fost încălcat;
b) membrii de familie ai condamnatului, chiar şi după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului;
c) procurorul.

[3] Termenul de introducere. Cererea de revizuire se poate formula în termen de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii definitive pronunţate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului [art. 465 alin. (4) NCPP].

[4] Motivarea cererii. Se va indica faptul că se produc în continuare consecinţele grave ale încălcării constatate de Curtea Europeană, precum şi faptul că acestea nu pot fi remediate decât în urma revizuirii hotărârii pronunţate.

[5] Instanţa competentă. Conform art. 465 alin. (3) NCPP, instanţa ce a pronunţat hotărârea a cărei revizuire se cere va fi competentă să soluţioneze cererea de revizuire. În baza art. 465 alin. (9) NCPP, pronunţarea se va face prin decizie. În temeiul art. 465 alin. (11) NCPP, dacă se constată caracterul fondat al cererii, se va dispune desfiinţarea în parte a hotărârii, în limitele încălcării dreptului respectiv şi rejudecarea cauzei cu aplicarea corespunzătoare a regulilor de la contestaţia în anulare. Hotărârea pronunţată ulterior rejudecării va fi supusă căilor de atac prevăzute pentru hotărârea revizuită, în conformitate cu dispoziţiile art. 465 alin. (12) NCPP.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

182. Cerere de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detenției pe viață

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, condamnat prin hotărârea penală nr. _____ pronunțată la data de _____ de către instanța _____, vă rog să-mi admiteți cererea de amânare a executării pedepsei, pentru următoarele motive _____ **[3]**, prevăzute de art. 589 alin. (1) NCPP.

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Președinte al **[4]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Amânarea executării pedepsei este o instituție reglementată de art. 589 NCPP, prin care se dă posibilitatea persoanei condamnate definitiv la o pedeapsă privativă de libertate să solicite ca hotărârea de condamnare să nu fie pusă în executare imediat, ci mai târziu.

[2] Titularul cererii. Cererea de amânare a executării pedepsei cu închisoarea sau a detenției pe viață poate fi formulată de procuror sau de condamnat.

[3] Motivele cererii. Pentru amânarea executării pedepsei pot fi invocate numai motivele prevăzute de art. 589 NCPP, respectiv:

a) *când se constată, pe baza unei expertize medico-legale, că persoana condamnată suferă de o boală care nu poate fi tratată în rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor și care face imposibilă executarea imediată a pedepsei, dacă specificul bolii nu permite tratarea acesteia cu asigurarea pazei permanente în rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății și dacă instanța apreciază că amânarea executării și lăsarea în libertate nu prezintă un pericol pentru ordinea publică*;

Pentru a se putea amâna executarea pedepsei se impune efectuarea unei expertize medico-legale care să constate că cel condamnat suferă de o boală gravă incompatibilă cu regimul de detenție.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

În această situaţie, executarea pedepsei se amână pentru o durată determinată. Amânarea executării pedepsei nu poate fi dispusă dacă cel condamnat şi-a provocat singur starea de boală, prin refuzul tratamentului medical, al intervenţiei chirurgicale, prin acţiuni de autoagresiune sau prin alte acţiuni vătămătoare, sau în situaţia în care se sustrage efectuării expertizei medico-legale.

b) *condamnata este gravidă ori are copil mai mic de un an.* Şi în această situaţie trebuie să se facă dovada cu un act medical sau cu certificatul de naştere al copilului.

Amânarea executării pedepsei se poate solicita până la încetarea cauzei care a generat această situaţie, care poate fi determinată de naşterea copilului sau de împlinirea vârstei de un an a acestuia.

Instanţa apreciază cu privire la oportunitatea cererii de amânare, având posibilitatea de a respinge cererea. O astfel de opţiune poate interveni în măsura în care condamnata execută o pedeapsă aplicată pentru o infracţiune gravă sau atunci când aceasta are alţi copii minori pe care i-a maltratat sau pe care i-a abandonat.

A fost păstrat caracterul executoriu al hotărârilor prin care se dispune amânarea executării pedepsei.

A fost eliminată posibilitatea amânării motivate de consecinţele grave ale executării pentru familia condamnatului.

Motivele ce împiedică executarea pedepsei sunt împrejurări de natură să împiedice executarea oricărei hotărâri judecătoreşti, aşa cum în mod just s-a reţinut prin art. 589 alin. (6) NCPP. În cazul în care în timpul amânării executării pedepsei pe numele condamnatului este emis un alt mandat de executare a pedepsei închisorii, acesta nu poate fi executat până la expirarea termenului de amânare stabilit de instanţă sau, după caz, până la încetarea cauzei care a determinat amânarea.

[4] Instanţa competentă. Cererea se adresează instanţei de executare, astfel cum aceasta este definită la art. 553 NCPP. Sentinţa prin care se soluţionează cererea poate fi atacată cu contestaţie la instanţa ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

Pentru a evita sustragerea persoanei condamnate de la executarea pedepsei, acesteia i se impun obligaţiile prevăzute de art. 590 alin. (1) NCPP, cum ar fi stabilirea unei limite teritoriale în care se poate deplasa, să comunice cu organul de supraveghere în mod periodic, să nu schimbe locuinţa fără informarea prealabilă a instanţei, să nu deţină arme, să efectueze tratamentul medical sau să aibă grijă de nou-născut pe perioada amânării pedepsei. Există şi posibilitatea ca aceasta să fie obligată şi să nu se afle în anumite locuri, să nu comunice sau să se apropie de anumite persoane sau să nu aibă dreptul să conducă anumite vehicule. În cazul nerespectării obligaţiilor stabilite de către instanţă se va dispune revocarea amânării executării pedepsei şi punerea în executare de îndată a măsurii privative de libertate.

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

183. Cerere de întrerupere a executării pedepsei închisorii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul [2] _____, deţinut în _____, condamnat la _____, prin hotărârea penală nr. ___/_____, pronunţată de _____, vă rog să-mi întrerupeţi executarea pedepsei, în baza art. 592 NCPP, raportat la art. 589 NCPP, pentru următoarele motive [3] _____

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al [4] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Întreruperea executării pedepsei este o instituţie reglementată de art. 592 NCPP, prin care se dă posibilitatea persoanei ce execută o pedeapsă privativă de libertate să ceară oprirea temporară a executării pedepsei închisorii, după ce executarea acesteia a început.

[2] Titularul cererii. Cererea poate fi formulată de aceleaşi persoane care sunt menţionate şi în art. 589 alin. (3) NCPP referitor la persoanele care pot cere amânarea executării pedepsei[1)].

[3] Motivele cererii. Cauzele întreruperii sunt identice cu cele prevăzute de lege pentru amânarea executării pedepsei închisorii[2)]; de asemenea, identică este şi durata întreruperii pentru fiecare caz în parte.

[4] Instanţa competentă. Cererea de întrerupere a executării pedepsei se adresează instanţei în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere corespunzătoare în grad instanţei de executare.

---

1) A se vedea *supra* nr. 182 – *Cerere de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detenţiei pe viaţă*, pct. 2.

2) Idem, pct. 3.

BCU "Ioan Slavici" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

184. Cerere privind înlăturarea sau modificarea pedepsei

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul [2] _____, deţinut în _____, aflat în executarea unei pedepse de _____, pentru infracţiunea de _____, solicit înlăturarea pedepsei (respectiv modificarea pedepsei, în sensul reducerii ei) pentru următoarele motive [3] _____

Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 595-596 NCPP şi art. 4 şi 6 NCP. [4]

Vă rog să admiteţi cererea şi să reduceţi pedeapsa/să aplicaţi amnistia/graţierea pedepsei.

Data
_____

Semnătura,
_____

Domnului Preşedinte al [5] _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Înlăturarea sau modificarea pedepsei reprezintă o consecinţă a unei legi penale noi care, fie nu mai prevede ca infracţiune fapta pentru care s-a pronunţat condamnarea, fie ~~că~~ prevede o pedeapsă mai uşoară decât cea care se execută sau urmează a se executa. Această cerere are la bază principiul legalităţii şi operează, în cazul unei succesiuni de legi, pe baza principiului aplicării legii penale mai favorabile.

De asemenea, înlăturarea executării pedepsei poate interveni şi ca urmare a unei amnistii sau ca o consecinţă a unui act de graţiere, însă numai dacă acestea au intervenit după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

[2] Titularul cererii. Cererea poate fi formulată de către condamnat, precum şi de către procuror; de asemenea, instanţa, din oficiu, poate înlătura sau modifica pedeapsa.

[3] Motivele cererii. Potrivit art. 595 NCPP înlăturarea sau modificarea pedepsei are loc atunci când, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, a

BCU "CAROL I" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

intervenit o lege nouă ce nu mai incriminează fapta pentru care s-a pronunţat condamnarea sau care prevede o pedeapsă mai uşoară decât cea care se execută.

3.1. Potrivit art. 4 NCP legea penală nu se aplică faptelor săvârşite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă; în acest caz executarea pedepselor pronunţate în baza legii vechi, precum şi toate consecinţele penale ale hotărârilor judecătoreşti privitoare la aceste fapte, încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.

3.2. Art. 6 NCP stabileşte cazurile obligatorii de modificare a pedepsei în cazul intervenirii unei legi penale noi care prevede o pedeapsă mai uşoară. Astfel:

- când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară, sancţiunea aplicată, dacă depăşeşte maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracţiunea săvârşită, se reduce la acest maxim;
- dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detenţiunea pe viaţă şi până la executarea ei a intervenit o lege care prevede pentru aceeaşi faptă pedeapsa închisorii, pedeapsa detenţiunii pe viaţă se înlocuieşte cu maximul închisorii prevăzut pentru acea infracţiune;
- dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai amenda, pedeapsa aplicată se înlocuieşte cu amenda, fără a putea depăşi maximul special prevăzut în legea nouă; ţinându-se seama de partea executată din pedeapsa închisorii, se poate înlătura în totul sau în parte executarea amenzii.

3.3. Potrivit art. 596 NCPP, înlăturarea sau modificarea pedepsei are loc şi în cazul intervenirii unui act de amnistie sau de graţiere, totală sau parţială. Astfel, potrivit art. 152 NCP, amnistia intervenită după condamnare duce la înlăturarea executării pedepsei pronunţate, iar, potrivit art. 160 NCP, graţierea are ca efect înlăturarea, în totul sau în parte (după cum aceasta este totală sau parţială), a executării pedepsei ori comutarea acesteia în alta mai uşoară.

[4] Temeiul legal este dat de art. 595-596 NCPP şi art. 4 şi 6 NCP, precum şi de dispoziţiile din legile care au dezincriminat fapta ori au redus pedeapsa.

În cazul amnistiei sau graţierii, temeiul legal îl constituie dispoziţiile art. 152 NCP sau art. 160 NCP, precum şi dispoziţiile din actul de amnistie sau graţiere.

[5] Instanţa competentă. Cererea se adresează instanţei de executare sau instanţei corespunzătoare în grad în circumscripţia căreia se află locul de deţinere, centrul educativ sau centrul de detenţie.

185. Cerere privind plata eşalonată a amenzii

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, condamnat la plata sumei de _____ cu titlu de amendă, vă rog să-mi aprobaţi plata acesteia în rate lunare, pe timp de_____

Solicit aceasta deoarece nu am posibilităţi financiare de a achita integral amenda penală aplicată prin sentinţa penală nr. ____, a _____, întrucât **[3]** _____

Invoc dispoziţiile art. 559 alin. (2) NCPP. **[4]**

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Eşalonarea plăţii amenzii este o facultate acordată de lege, în baza căreia instanţa, la cererea condamnatului, poate dispune plata acesteia în rate lunare.

[2] Titularul cererii este persoana condamnată definitiv la plata amenzii, aflată în imposibilitatea de a o achita integral.

[3] Motivele cererii. Se va menţiona în ce anume constă imposibilitatea persoanei condamnate de a achita integral cuantumul amenzii, respectiv lipsa mijloacelor financiare datorată şomajului, situaţiei familiale dificile, faptului că acesta are mulţi copii minori în întreţinere etc. Se va menţiona numărul şi data sentinţei de condamnare şi instanţa ce a dispus condamnarea. Se vor depune înscrisurile doveditoare relevante cu privire la situaţia financiară precară a condamnatului.

[4] Temeiul juridic. Cererea se întemeiază pe dispoziţiile art. 559 alin. (2) NCPP care permit eşalonarea plăţii amenzii pe o durată de maxim 2 ani.

De asemenea, unele dispoziţii se regăsesc şi în legea privind executarea pedepselor (Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative şi a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal).

[5] Instanţa competentă. Cererea se adresează instanţei de executare.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

186. Cerere de liberare condiţionată

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, deţinut în Penitenciarul _____, aflat în executarea pedepsei de _____, aplicate prin hotărârea penală definitivă nr. ___/_____, pronunţată de _____, solicit liberarea condiţionată înainte de termen, deoarece îndeplinesc condiţiile cerute de lege. **[3]**

Invoc dispoziţiile art. 99-106 NCP şi ale art. 95-97 din Legea nr. 254/2013. **[4]**

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Preşedinte al **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Liberarea condiţionată este o instituţie de drept penal, complementară regimului de executare a pedepsei privative de libertate, ce constă în liberarea înainte de executarea completă a pedepsei închisorii ori a detenţiei pe viaţă, pronunţate de instanţă, şi care poate fi acordată întotdeauna şi oricărui condamnat aflat în executarea unei pedepse privative de libertate, dacă îndeplineşte anumite condiţii prevăzute de lege. Noul Cod penal condiţionează acordarea liberării condiţionate de instituirea unui termen de supraveghere mai mare de 2 ani şi de stabilirea anumitor obligaţii în sarcina condamnatului. Termenul de supraveghere este intervalul de timp dintre momentul liberării condiţionate şi data împlinirii duratei pedepsei, aşa cum rezultă din art. 100 alin. (6) NCP.

Condamnatului i se aplică, astfel, automat obligaţiile prevăzute de art. 101 alin. (1) NCP şi facultativ cele menţionate la art. 101 alin. (2) NCP. Se va revoca liberarea condiţionată dacă persoana condamnată încalcă cu rea-credinţă obligaţiile stabilite prin sentinţa de liberare condiţionată.

Revocarea liberării intervine şi atunci când condamnatului i se aplică, pentru o faptă comisă şi descoperită în termenul de încercare, pedeapsa închisorii. Nu este relevantă forma de vinovăţie cu care noua infracţiune este comisă. Aplicarea

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

pedepsei închisorii va conduce automat la revocare, indiferent de durata noii pedepse.

Prin art. 105 NCP a fost introdusă şi instituţia anulării liberării condiţionate, care nu exista în reglementarea anterioară. Aceasta intervine în situaţia în care se descoperă, pe parcursul termenului de încercare, că persoana condamnată a săvârşit anterior rămânerii definitive a sentinţei o altă infracţiune. Dacă această altă infracţiune a fost săvârşită anterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare se aplică regulile de la concursul de infracţiuni prevăzute de art. 39 NCP. În situaţia în care fapta penală descoperită în termenul de supraveghere a fost comisă ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare se va reţine fie pluralitatea intermediară [se va realiza contopirea tot conform regulilor de la concurs prin raportarea art. 44 alin. (2) NCP la art. 39 NCP], fie recidiva postcondamnatorie [restul neexecutat cumulându-se cu noua pedeapsă în baza art. 43 alin. (1) NCP].

Art. 99 NCP prevede că cel condamnat la pedeapsa detenţiunii pe viaţă poate fi liberat condiţionat după executarea a 20 de ani de detenţiune. Potrivit art. 99 alin. (1) NCP, condamnatul la pedeapsa închisorii poate solicita liberarea condiţionată după ce a executat cel puţin două treimi din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depăşeşte 10 ani sau cel puţin trei pătrimi în cazul închisorii mai mari de 10 ani (fără a depăşi însă durata de 20 de ani).

Noul Cod de procedură penală stabileşte un calcul distinct mai redus al fracţiei care trebuie executate doar pentru condamnaţii care au împlinit vârsta de 60 de ani.

La calculul fracţiunii din pedeapsă executate se ia în calcul şi durata corespunzătoare pentru munca prestată. În acest caz, fracţiunile minime din pedeapsă ce trebuie efectiv executată sunt prevăzute de art. 100 alin. (3) NCP, pentru majoritatea condamnaţilor, respectiv de art. 100 alin. (4) NCP pentru condamnaţii ce au împlinit vârsta de 60 de ani.

Referitor la partea din durata pedepsei care este considerată ca executată pe baza muncii prestate sau a instruirii şcolare şi formării profesionale, modul de calcul este prevăzut în art. 96 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor şi a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Dispoziţiile art. 59-61 C.pen. din 1968, ale art. 75-77 din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal[1)], precum şi ale art. 450 C.proc.pen. din 1968 se interpretează în sensul că va fi examinată cererea de liberarea condiţionată de instanţă sub aspectul îndeplinirii tuturor condiţiilor legale, la momentul judecării acesteia şi nu la momentul introducerii ei[2)]. Este astfel suficient ca fracţia din pedeapsă necesar a fi executată să se împlinească pe parcursul judecării cererii. Această soluţie a fost

---

1) Abrogată expres ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 254/2013.

2) I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. LXVII/15.10.2007, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 537 din 16 iulie 2008).

menţinută şi prin ultima modificare a Cod de procedură penală, aşa cum rezultă din art. 587 alin. (2) NCPP.

[2] Titularul cererii este condamnatul. De asemenea, legea prevede şi posibilitatea dispunerii acestei măsuri la propunerea comisiei pentru individualizarea regimului executării pedepselor privative de libertate.

[3] Motivele cererii. În cerere se va menţiona că:

- persoana condamnată a executat fracţiunea de pedeapsă prevăzută de lege (cel condamnat pe viaţă va executa efectiv 20 de ani de detenţie);
- acesta se află în executarea pedepsei în regim semideschis sau deschis (în cazul condamnatului pe viaţă se va aprecia doar dacă acesta a avut o bună conduită pe durata executării pedepsei);
- cel condamnat a îndeplinit integral obligaţiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când dovedeşte că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească;
- există motive care să convingă instanţa că persoana condamnată s-a îndreptat şi se poate reintegra în societate.

Reeducarea condamnatului rezultă şi din faptul că nu a fost sancţionat disciplinar de către conducerea penitenciarului, precum şi din participarea acestuia la activităţile cultural-educative derulate la locul de detenţie.

Se vor mai arăta durata din pedeapsă care ar mai rămâne de executat, vârsta condamnatului, starea sănătăţii, forma de vinovăţie, antecedentele penale, toate aceste aspecte urmând a fi avute în vedere la soluţionarea cererii.

[4] Temeiul juridic este dat de dispoziţiile privitoare la executarea pedepselor cuprinse în noul Cod penal (art. 99-106), precum şi cele din Legea nr. 254/2013 (art. 95-97).

[5] Instanţa competentă. Liberarea condiţionată se dispune de către judecătoria în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere.

Fixarea termenului de reînnoire de către instanţă, în cazul respingerii cererii sau al propunerii de liberare condiţionată, se impunea în toate cazurile în care soluţia se întemeiază pe neîndeplinirea cumulativă a condiţiilor cerute de textele art. 59 şi urm. C.pen. din 1968, inclusiv în situaţia în care perioada rămasă de executat până la împlinirea fracţiunii legale este mai mică sau egală cu un an.

În cazul în care cererea sau propunerea de liberare condiţionată se respingea pentru neîndeplinirea condiţiei privitoare la fracţiunea prevăzută de art. 59 şi urm. C.pen. din 1968, iar perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracţiuni este mai mare de un an, instanţa stabilea în sensul ca cererea sau propunerea să fie reînnoită potrivit art. 450 alin. (2) C.proc.pen. din 1968, în termen de un an de la data împlinirii fracţiunii prevăzute de art. 59 şi urm. C.pen. din 1968[1)].

[1)] I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. VIII/20.03.2006, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 475 nr. 1 iunie 2006).

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Soluţia legislativă din noul Cod de procedură penală este aceeaşi şi, de aceea, apreciem că interpretarea anterioară a instanţei supreme privind art. 450 alin. (2) C.proc.pen. din 1968 este în continuare aplicabilă. Art. 587 alin. (2) NCPP stabileşte că respingerea cererii de liberare condiţionată obligă la stabilirea unui termen de reiterare a cererii, termen care nu poate fi mai mare de 1 an de la data rămânerii definitive a sentinţei în situaţia în care cererea a fost respinsă ca nefondată. Soluţia legislativă din noul Cod de procedură penală este aceeaşi şi, de aceea, apreciem că interpretarea anterioară a instanţei supreme privind art. 450 alin. (2) C.proc.pen. din 1968 este în continuare aplicabilă.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

187. Contestaţie la executare

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, în calitate de _____, formulez prezenta

Contestaţie la executare

împotriva sentinţei penale nr.____, din data _____, definitive, pronunţate de instanţa ____/____, pentru următoarele motive **[3]** _____, prevăzute de art. 598 alin. (1) lit. ____ NCPP. **[4]**

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al **[5]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia la executare este o instituţie de drept procesual penal prin care se soluţionează plângerile împotriva actelor de executare a unei hotărâri penale.

[2] Titularul cererii. Pot formula contestaţie la executare condamnatul, atât cu privire la pedeapsă, cât şi cu privire la măsurile de confiscare sau cu privire la executarea dispoziţiilor civile ale hotărârii, precum şi celelalte părţi din proces, şi anume partea civilă sau partea responsabilă civilmente, dar numai în legătură cu latura civilă a cauzei.

[3] Motivele contestaţiei. Contestaţia la executare se poate formula pentru următoarele motive prevăzute de art. 598 NCPP, şi anume:

a) *când s-a pus în executare o hotărâre care nu este definitivă.* În practica judiciară s-a arătat că se poate formula contestaţie întemeiată pe acest motiv în cazul hotărârilor al căror dispozitiv s-a comunicat în copie şi executarea a început fără a se aştepta dovada de comunicare şi expirarea termenului de apel. Mai poate fi motiv de contestaţie şi cazul în care judecata s-a făcut cu lipsă de procedură

BAYES CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

şi comunicarea copiei minutei s-a făcut în mod greşit la o altă adresă decât cea reală;

b) *când executarea este îndreptată împotriva altei persoane decât cea prevăzută în hotărârea de condamnare*. Acest caz se poate datora unor similitudini în datele de identificare, în condiţiile în care obiecţiile privind identitatea formulate anterior de contestatar nu au fost luate în considerare de către instanţă;

c) *când se iveşte vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare*. În cele mai multe cazuri aceste nelămuriri se datorează redactării greşite a dispozitivului hotărârii sau unor erori privind calculul perioadei reţinerii sau arestării preventive. Cauze de împiedicare la executare pot să apară atunci când s-a aplicat o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei şi nu s-au stabilit obligaţiile concrete pe care trebuie să le îndeplinească persoana condamnată;

d) *când se invocă amnistia, prescripţia, graţierea sau orice altă cauză de stingere ori de micşorare a pedepsei, precum şi orice alt incident ivit în cursul executării*. Acest caz se referă la neaplicarea sau greşita aplicare a legii de amnistie sau graţiere. În acest caz, dacă din hotărârea pusă în executare nu rezultă datele şi situaţiile de existenţa cărora depinde soluţionarea contestaţiei, constatarea acestora se face de către instanţa competentă să judece contestaţia.

În reglementarea anterioară, în condiţiile art. 459 C.proc.pen. din 1968, judecătorul delegat cu aplicarea acestor acte de clemenţă în cadrul biroului de executări penale putea să comită erori, neaplicând sau aplicând greşit actul de clemenţă (spre exemplu poate să nu calculeze corect perioada graţiată etc.), situaţie care se putea corecta numai în cadrul contestaţiei la executare prevăzute de art. 461 alin. (1) lit. d) C.proc.pen. din 1968. Art. 596 NCPP ar trebui să reducă semnificativ astfel de erori. Aplicarea amnistiei şi a graţierii, atunci când intervin după rămânerea definitivă a hotărârii, se face de către judecătorul delegat cu executarea de la instanţa de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către judecătorul delegat cu executarea de la instanţa corespunzătoare în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere. Judecătorul se pronunţă prin încheiere executorie, dată în camera de consiliu, cu participarea procurorului. Procurorul poate formula contestaţie suspensivă de executare, în termen de 3 zile de la pronunţare.

Hotărârile definitive prin care o persoană care a săvârşit o infracţiune şi uzând în mod fraudulos de identitatea altei persoane sau a unei persoane inexistente a fost condamnată sub o identitate nereală sunt supuse cazului de contestaţie la executare prevăzut de art. 461 lit. d) teza a II-a C.proc.pen. din 1968, ce vizează orice alt incident ivit în cursul executării[1)].

Instanţa, învestită, în cadrul contestaţiei la executare în care se invocă modificarea înţelesului noţiunii de „consecinţe deosebit de grave", nu poate

[1)] I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. 9/06.06.2011, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 717 din 12 octombrie 2011).

BCU "ALEXANDRU IOAN CUZA" UNIVERSITY LIBRARY

schimba încadrarea juridică dată faptei prin hotărârea judecătorească rămasă definitivă şi, apoi, reduce pedeapsa aplicată în cauză. Modificarea înţelesului noţiunii de „consecinţe deosebit de grave", prevăzută de textul sus-menţionat, nu este identică cu cerinţa de a fi intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară[1].

[4] Temeiul juridic. Se va indica cazul prevăzut de art. 598 alin. (1) NCPP pe care se întemeiază cererea.

[5] Instanţa competentă. Contestaţia la executare se introduce, pentru cazurile de la lit. a), b) şi d), la instanţa de executare sau la instanţa în circumscripţia căreia se află locul de deţinere, iar pentru cazul de la lit. c), la instanţa care a pronunţat hotărârea ce se execută.

În cazul în care nelămurirea priveşte o dispoziţie dintr-o hotărâre pronunţată în apel sau în recurs în casaţie, competenţa revine, după caz, instanţei de apel sau Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

Contestaţia împotriva actelor de executare relevante sub aspectul laturii civile se soluţionează de către instanţa civilă, potrivit legii civile [conform art. 600 alin. (3) NCPP].

[1] I.C.C.J., Secţiile Unite, Decizia nr. VIII/05.02.2007, pronunţată în interesul legii (M.Of. nr. 732 din 30 octombrie 2007).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

188. Contestaţie privind durata procesului penal

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____/având reşedinţa în _____, în calitate de ____ în cadrul dosarului ____

Solicit accelerarea procedurii [3]

Motivele cererii sunt următoarele **[4]** _____

Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 488[1] şi urm. NCPP. **[5]**

Data *Semnătura,*

_____ _____

Domnului Preşedinte al **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Contestaţia privind durata procedurii ar trebui să reprezinte un remediu efectiv în dreptul intern de natură a determina soluţionarea cauzei într-un termen rezonabil[1)].

Formularea cu rea-credinţă a contestaţiei atrage, în baza art. 488[6] alin. (4) NCPP, aplicarea unei amenzi judiciare de la 1.000 la 7.000 lei şi plata cheltuielilor judiciare aferente soluţionării cererii.

Conform art. 488[1] alin. (4) NCPP, contestatorul are opţiunea şi de a retrage cererea până la soluţionarea sa. Retragerea însă va avea ca efect imposibilitatea reiterării unei astfel de cererii în cadrul fazei procesuale în care a fost formulată.

[2] Titularul cererii. Potrivit art. 488[1] alin. (2) NCPP, contestaţia privind accelerarea duratei procedurii poate fi formulată de subiecţii procesuali principali şi de părţi în cadrul urmăririi penale, cât şi în cadrul judecăţii. Procurorul poate formula o astfel de cerere de urgentare doar în cursul judecăţii.

---

1) A se vedea, cu privire la necesitatea existenţei unui astfel de remediu, hotărârea CEDO *Kudla c. Polonia* din 26.10.2000, accesibilă la *http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-58920*.

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

[3] Termenul de formulare a cererii. Art. 488[1] alin. (3) NCPP stabileşte termenul dilatoriu după expirarea căruia se poate exercita contestaţia:

- după cel puţin un an de la începerea urmăririi penale, pentru cauzele aflate în cursul urmăririi penale;
- după cel puţin un an de la trimiterea în judecată, pentru cauzele aflate în cursul judecăţii în primă instanţă;
- după cel puţin 6 luni de la sesizarea instanţei cu o cale de atac, pentru cauzele aflate în căile de atac ordinare sau extraordinare.

Nerespectarea acestor termene atrage restituirea administrativă a contestaţiei, în baza art. 488[6] alin. (8) NCPP.

[4] Motivele cererii. Contestatorul va argumenta de ce durata rezonabilă de desfăşurare a urmăririi penale a fost depăşită. Nu este necesar să se demonstreze că în cauză a avut loc în concret o încălcare a termenului rezonabil de soluţionare a cauzei. Este suficient să se demonstreze că au existat întârzieri nejustificate în cadrul urmăririi penale sau a judecăţii. Procedura de cameră preliminară, prin natura sa, nu ar permite admiterea unei astfel de cereri, fiind o procedură scrisă necontradictorie şi care implică un termen de recomandare de soluţionare de 60 de zile. Este greu de crezut că în practică acest termen poate fi depăşit în mod nerezonabil. Contestatorul va critica lipsa de operativitate a organelor judiciare. Aceasta analiză se va raporta la următoarele criterii prevăzute de art. 488[5] alin. (2) NCPP:

- natura şi obiectul cauzei;
- complexitatea cauzei, inclusiv prin luarea în considerare a numărului de participanţi şi a dificultăţilor de administrare a probelor;
- elementele de extraneitate ale cauzei;
- faza procesuală în care se află cauza şi durata fazelor procesuale anterioare;
- comportamentul contestatorului în procedura judiciară analizată, inclusiv din perspectiva exercitării drepturilor sale procesuale şi procedurale şi din perspectiva îndeplinirii obligaţiilor sale în cadrul procesului;
- comportamentul celorlalţi participanţi în cauză, inclusiv al autorităţilor implicate;
- intervenţia unor modificări legislative aplicabile cauzei;
- orice alte elemente de natură să influenţeze durata procedurii.

Dacă anterior a fost admisă o contestaţie în aceeaşi cauză, o nouă contestaţie va cuprinde doar motivele de temeinicie a cererii apărute ulterior contestaţiei anterioare [art. 488[6] alin. (3) NCPP].

[5] Temeiul juridic îl constituie dispoziţiile art. 488[1]-488[6] NCPP.

[6] Instanţa competentă. În cauzele penale aflate în cursul urmăririi penale, contestaţia se va soluţiona de către judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă. În cauzele penale aflate în cursul judecăţii sau în căile de atac, ordinare ori extraordinare, cererea va fi în competenţa instanţei ierarhic superioare celei pe rolul căreia se află cauza.

Atunci când procedura judiciară cu privire la care se formulează contestaţia se află pe rolul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, competenţa de soluţionare a contestaţiei aparţine unui alt complet din cadrul aceleiaşi secţii (art. 488² NCPP).

Procedura are un caracter exclusiv scris şi ar trebui să se finalizeze în termen de 20 de zile de la înregistrare (termen în care ar trebui să intre şi intervalul de timp oferit pentru exprimarea unor puncte de vedere celor cu interese legitime recunoscute conform art. 488¹ NCPP). Subiecţii procesuali principali şi părţile au posibilitatea de a-şi exprima punctul de vedere cu privire la temeinicia contestaţiei. Va fi informat cu privire la contestaţie şi avocatul inculpatului arestat pentru a avea posibilitatea de a-şi exprima opinia cu privire la contestaţie. Cererea se va soluţiona cu informarea judecătorului sau a procurorului vizat de contestaţie. Acesta va avea posibilitatea de a comunica un punct de vedere scris cu privire la cele susţinute de către contestator. Dosarul se va înainta în original sau în copie certificată. Există astfel posibilitatea ca procesul penal să continue în timp ce se soluţionează cererea având ca obiect contestaţia, în măsura în care se remite copia certificată a dosarului.

Admiterea contestaţiei prin încheiere definitivă are ca efect stabilirea unui termen în care procurorul sau instanţa de judecată să soluţioneze cauza. Expirarea termenului în care urmărirea penală, judecata sau soluţionarea căii de atac se va finaliza nu permite însă *de plano* formularea unei noi contestaţii. Distinct de termenul de soluţionare, se va stabili un alt termen dilatoriu în care o cerere de contestaţie nu poate fi formulată.

Contestaţia urmăreşte să determine o operativitate rezonabilă a procesului penal. Considerentele încheierii motivate de admiterea contestaţiei nu vor cuprinde menţiuni de natură să sugereze modul de rezolvare a dosarului de către procuror sau de modalitatea de soluţionare a cauzei de către judecător.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

189. Cerere de reabilitare

Domnule Preşedinte, [1]

Subsemnatul **[2]** _____, domiciliat în _____,

Solicit reabilitarea judecătorească

privind condamnarea la _____, pentru săvârşirea infracţiunii de _____, pronunţată de _____ prin hotărârea definitivă nr. ____/_____

Motivele cererii sunt următoarele **[3]** _____

Îmi întemeiez cererea pe dispoziţiile art. 527 şi urm. NCPP şi art. 166-168 NCP. **[4]**

În susţinerea cererii, anexez: _____ **[5]**

Data

_____

Semnătura,

_____

Domnului Preşedinte al **[6]** _____

Comentariu

[1] Natura juridică. Reabilitarea este instituţia din dreptul penal cuprinzând un ansamblu de dispoziţii care reglementează posibilitatea încetării consecinţelor juridice (decăderi, interdicţii, incapacităţi) ce decurg dintr-o condamnare.

Reabilitarea este de două feluri: de drept – care operează automat, *ope legis*, în cazul îndeplinirii condiţiilor prevăzute de lege (reglementată de art. 165 NCP), şi judecătorească – care trebuie pronunţată de instanţa judecătorească, la cererea celui interesat, în cazurile în care nu operează reabilitarea de drept (prevăzută de art. 166 NCP).

Termenele reabilitării judecătoreşti[1)] diferă în funcţie de natura şi cuantumul pedepsei la care a fost condamnat cel care cere reabilitarea. Astfel, potrivit art. 166 NCP, reabilitarea poate fi cerută după trecerea unui termen de:

[1)] Referitor la termenul la sfârşitul căruia reabilitarea operează de drept, a se vedea art. 166 NCP.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

a) 4 ani, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de doi ani până la 5 ani;

b) 5 ani, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani până la 10 ani;

c) 7 ani, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani sau în cazul pedepsei detenţiunii pe viaţă, comutată sau înlocuită cu pedeapsa închisorii;

d) 10 ani, în cazul condamnării la pedeapsa detenţiunii pe viaţă, considerată executată ca urmare a graţierii, a împlinirii termenului de prescripţie a executării pedepsei sau a liberării condiţionate.

Condamnatul decedat până la împlinirea termenului de reabilitare poate fi reabilitat dacă instanţa, evaluând comportarea condamnatului până la deces, apreciază că merită acest beneficiu.

Referitor la calculul termenelor de reabilitare, art. 167 NCP prevede că acestea se socotesc de la data când a luat sfârşit executarea pedepsei principale sau de la data când aceasta s-a prescris. În caz de graţiere totală sau de graţiere a restului de pedeapsă, termenul curge de la data actului de graţiere, dacă la acea dată hotărârea de condamnare era definitivă sau de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, dacă actul de graţiere se referă la infracţiuni în curs de judecată.

[2] Titularul cererii. Condamnatul este singurul care poate cere reabilitarea, iar, după decesul acestuia, cererea poate fi formulată de soţ sau de alte rude apropiate. Soţul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare, pornită anterior de decedat [art. 530 alin. (1) NCPP].

[3] Motivele cererii. Se va arăta faptul că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 166 şi 168 NCP – condiţii de fond, şi de art. 530 alin. (3) NCPP – condiţii de formă, respectiv:

a) *împlinirea termenului de reabilitare prevăzut de lege*;

b) *neintervenţia unei noi condamnări în termenul de reabilitare*;

c) faptul că persoana condamnată *a achitat în întregime cheltuielile de judecată şi despăgubirile civile la plata cărora a fost obligat,* afară *de cazul când partea civilă a renunţat la despăgubiri*. Neîndeplinirea acestei condiţii nu duce la respingerea cererii de reabilitare în cazul în care instanţa constată că petentul nu a avut posibilităţi financiare de a achita cheltuielile de judecată şi despăgubirile civile.

[4] Temeiul juridic îl constituie dispoziţiile art. 529-537 NCPP şi ale art. 166 şi urm. NCP.

[5] Dovezi. Potrivit art. 530 alin. (4) NCPP, la cererea de reabilitare se vor anexa acte din care reiese îndeplinirea condiţiilor reabilitării, respectiv:

a) copia de pe hotărârea de condamnare;

b) biletul de eliberare din penitenciar sau hotărârea prin care s-a constatat executată pedeapsa prin prescripţie, graţiere etc.;

c) dovada din care să rezulte achitarea în întregime a cheltuielilor judiciare şi a despăgubirilor civile la plata cărora a fost obligat condamnatul sau, în cazul

BCU "ION CREANGĂ" UNIVERSITY LIBRARY

neachitării integrale a acestora, dovezi din care să rezulte că neplata acestora nu s-a datorat relei sale voinţe.

[6] Instanţa competentă. Cererea de reabilitare se soluţionează de către instanţa care a judecat în primă instanţă cauza în care s-a pronunţat condamnarea pentru care se cere reabilitarea sau instanţa corespunzătoare în grad în a cărei circumscripţie domiciliază condamnatul sau în care a avut ultimul domiciliu, dacă la data introducerii cererii domiciliază în străinătate (art. 529 NCPP).

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Bibliografie

I. Tratate, cursuri, monografii

Angheni, S., Clauza penală, Ed. Oscar Print, Bucureşti, 2000

Antoniu, G., Volonciu, N., Zaharia, N., Dicţionar de procedură penală, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988

Athanasiu, Al., Volonciu, M., Dima, L., Cazan, O., Codul muncii. Comentariu pe articole, vol. I. Articolele 1-107, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2007

Avram, M., Drept civil. Familia, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013

Baias, Fl.A, Chelaru, E., Constatinovici, R., Macovei, I. (coord.), Noul Cod civil. Comentariu pe articole, art. 1-2664, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2012

Beleiu, Gh., Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, Casa de Editură şi presă „Şansa" S.R.L., Bucureşti, 1992

Bîrsan, C., Convenţia europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, Vol. I. Drepturi şi libertăţi, Ed. All Beck, Bucureşti, 2005

Bîrsan, C., Drept civil. Drepturile reale principale în reglementarea noului Cod civil, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013

Boroi, G. (coord.), Spineanu-Matei, O., Constanda, A., Negrilă, C., Dănăilă, V., Theohari, D.N., Răducan, G., Gavriş, D.M., Păncescu, F.G., Eftimie, M., Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. I, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013

Boroi, G. (coord.), Spineanu-Matei, O., Constanda, A., Negrilă, C., Dănăilă, V., Theohari, D.N., Răducan, G., Gavriş, D.M., Păncescu, F.G., Eftimie, M., Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, vol. II, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013

Boroi, G., Anghelescu, C.A., Nazat, B., Curs de drept civil. Drepturile reale principale, ed. a II-a, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013

Boroi, G., Drept civil. Persoanele, Ed. All Beck, Bucureşti, 2001

Boroi, G., Rădescu, D., Codul de procedură civilă, comentat şi adnotat, Ed. All, Bucureşti, 1994

Boroi, G., Rădescu, D., Codul de procedură civilă, comentat şi adnotat, ed. a 2-a, Ed. All, Bucureşti, 1995

Căpăţînă, O., Dreptul transporturilor, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 1997

Căpăţînă, O., Stancu, Gh., Dreptul transporturilor, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 2003

Cărpenaru, St.D., David, S., Predoiu, C., Piperea, Gh., Legea societăţilor comerciale. Comentariu pe articole, ed. 4, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2009

Cărpenaru, St.D., David, S., Predoiu, C., Piperea, Gh., Societăţile comerciale. Reglementare, doctrină, jurisprudenţă, Ed. All Beck, Bucureşti, 2001

Cărpenaru, St.D., Drept comercial român, ed. 5, Ed. All Beck, Bucureşti, 2004

Chelaru, E., Curs de drept civil. Drepturile reale principale, Ed. All Beck, Bucureşti, 2000

BCU IAŞI CENTRALA UNIVERSITARĂ LIBRARY

Chirică, D., Drept civil. Succesiuni, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 1996

Ciobanu, V.M., Nicolae, M. (coord.), Baias, Fl.A., Belegante, V., Briciu, T.C., Dinu, C.C., Dumitrache, B., Florea, Gh., Fodor, M., Gâlcă, I., Ghinoiu, D., Irimia, C., Nicolae, A., Oprina, E., Rădoi, A., Stancu, M., Ştefănescu, A., Tăbârcă, M., Turcu, N., Ursuţa, M., Zidaru, G.-L., Noul Cod de procedură civilă. Comentat şi adnotat, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013

Ciobanu, V.M., Tratat teoretic şi practic de procedură civilă, vol. I, Ed. Naţional, Bucureşti, 1996

Ciobanu, V.M., Tratat teoretic şi practic de procedură civilă, vol. II, Ed. Naţional, Bucureşti, 1997

Costin, M., Mureşan, M., Ursa, V., Dicţionar de drept civil, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1980

Crişu, C., Acţiuni civile în justiţie. Teorie şi practică judiciară, Ed. Argessis, Bucureşti, 1993

Crişu, C., Ordonanţa preşedinţială, Ed. Academiei, Bucureşti, 1976

Deak, Fr., Contracte civile şi asigurări, vol. II, Ed. Actami, Bucureşti, 1995

Deak, Fr., Drept civil. Contracte speciale, Ed. Actami, Bucureşti, 1999

Deak, Fr., Tratat de drept succesoral, Ed. Actami, Bucureşti, 1999

Deleanu, I., Deleanu, S., Arbitrajul intern şi internaţional, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2005

Deleanu, I., Deleanu, S., Consideraţii cu privire la clauza penală, Pandectele Romane, supliment, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2003

Deleanu, I., Mitea, V., Deleanu, S., Tratat de procedură civilă, vol. III, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013

Deleanu, I., Tratat de procedură civilă – din perspectiva noului Cod de procedură civilă, vol. I, Ed. Wolters Kluwer, Bucureşti, 2010

Deleanu, I., Tratat de procedură civilă, vol. I, Ed. Servo-Sat, Arad, 1999

Deleanu, I., Tratat de procedură civilă, vol. II, ed. 2, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2007

Deleanu, I., Tratat de procedură civilă, vol. II, Ed. Servo-Sat, Arad, 1999

Deleanu, I., Tratat de procedură civilă, vol. II, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013

Dinu, C.C., Proceduri speciale în noul Cod de procedură civilă, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013

Dragoş, D.C., Legea contenciosului administrativ. Comentarii şi explicaţii, Ed. All Beck, Bucureşti, 2005

Drăganu, T., Actele de drept administrativ, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1959

Dyson, M.C., Haselgrove, M., The influence of reading speed and line length on the effectiveness of reading from screen, Int. J. Human-Computer Studies, 2001

Eliescu, M., Moştenirea şi devoluţiunea ei în dreptul R.S.R., Ed. Academiei, Bucureşti, 1966

Filipescu, I.P., Filipescu, A.I., Tratat de dreptul familiei, Ed. All, Bucureşti, 1998

Lupaşcu, D., Crăciunescu, C.M., Dreptul familiei, ed. a II-a, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012

Mihuţă, I., Repertoriu de practică judiciară în materie civilă a Tribunalului Suprem şi a altor instanţe pe anii 1969-1975, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976

Neagu, I., Drept procesual penal. Partea generală, Tratat, Ed. Global Lex, Bucureşti, 2003

Neagu, I., Drept procesual penal. Partea specială, Tratat, Ed. Global Lex, Bucureşti, 2004

Nicolae, M., Codex Iuris Civilis, Tomul I. Noul Cod Civil. Ediţie critică, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012

Nicolae, M., Contribuţii la studiul conflictului de legi în timp în materie civilă (în lumina Noului Cod civil), Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013

Pop, L., Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 1998

Pop, L., Popa, I.F., Vidu, S.I., Tratat elementar de drept civil. Obligaţiile. Conform noului Cod civil, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012

Schiau, I., Prescure, T., Legea societăţilor comerciale nr. 31/1990. Analize şi comentarii pe articole, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2009

Stătescu, C., Bîrsan, C., Drept civil. Drepturi reale, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1988

Stătescu, C., Bîrsan, C., Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor, Ed. All, Bucureşti, 1994

Stătescu, C., Bîrsan, C., Drept civil. Teoria generală a obligaţiilor, Ed. All Beck, Bucureşti, 2000

Stoenescu, I., Zilberstein, S., Drept procesual civil. Teoria generală. Judecata la prima instanţă. Hotărârea, ed. a 2-a, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1983

Stoica, V., Drept civil. Drepturile reale principale, ed. 2, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2013

Stoica, V., Drept civil. Drepturile reale principale, vol. I, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2004

Stoica, V., Drept civil. Drepturile reale principale, vol. II, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2004

Şcheaua, M., Legea societăţilor comerciale nr. 31/1990 comentată şi adnotată, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2002

Ştefănescu, I.T., Tratat teoretic şi practic de drept al muncii, ed. a II-a, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2012

Tăbârcă, M., Codul de procedură civilă comentat şi adnotat cu legislaţie, jurisprudenţă şi doctrină, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2003

Tăbârcă, M., Drept procesual civil, vol. II, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013

Tăbârcă, M., Drept procesual civil. Procedura contencioasă în faţa primei instanţe. Procedura necontencioasă judiciară. Proceduri speciale, vol. II., Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2013

BCU IASI - CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Theodoru, G.Gr., Tratat de drept procesual penal, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2013

Turcu, I., Legea procedurii insolvenţei. Comentariu pe articole. Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2007

Udroiu, M., Procedură penală. Partea generală. Partea specială, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2010

Volonciu, N., Tratat de procedură penală. Partea specială, vol. II, Ed. Paideia, Bucureşti, 1994

II. Articole, studii

Băcanu, I., Deformarea unei instituţii procedurale. Procedura de radiere prevăzută de art. 25 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerţului, în R.D.C. nr. 7-8/2000

Beligrădeanu, Ş., Puie, O., Discuţii referitoare la unele aspecte în legătură cu soluţionarea conflictelor de muncă în lumina reglementărilor legale recente, în Dreptul nr. 6/2013

Briciu, T.C., Aspecte de noutate în materia măsurilor asigurătorii şi provizorii în Noul Cod de procedură civilă, în R.R.D.P. nr. 6/2012

Sebeni, A., Scurte observaţii asupra clauzei penale, în A.U.B – Seria drept, 2003-I

Turcu, I., Deschiderea procedurii insolvenţei, în R.D.C. nr. 12/2002

III. Web

http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-58920
http://www.idealibrary.com
http://portaljust.ro

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Importantele schimbări legislative determinate în principal de **intrarea în vigoare a noilor coduri** civil și penal, precum și a celor de procedură civilă și penală au făcut necesară apariția unei noi ediții a *Cărții de cereri și acțiuni*, cu substanțiale modificări ale modelelor propuse, dar și ale comentariilor de specialitate care le însoțesc. Totodată, a fost valorificată și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Curții Constituționale, precum și a numeroaselor recursuri în interesul legii soluționate de către Înalta Curte de Casație și Justiție în ultimii ani.

Concepută exclusiv pentru **practicienii dreptului**, această lucrare și-a dovedit valoarea și utilitatea în cei aproape 10 ani de existență, perioadă în care s-a impus ca o lucrare de referință și o adevărată sursă de informații practice.

Preț 199 lei
ISBN 978-606-18-0253-1
9 786061 802531
www.beckshop.ro

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY